

GENERALNA KASZUBSKA ZAWACKIEJ

Województwo Pomorskie, ul. Trajowej

80-22186

TEL. 502736

FEL. 502736

502736

502736

502736

502736

502736

502736

502736

502736

502736

502736

502736

502736

502736

502736

502736

502736

502736

502736

502736

502736

502736

502736

502736

502736

502736

502736

502736

502736

502736

502736

502736

502736

502736

502736

502736

502736

502736

502736

502736

502736

502736

502736

502736

502736

502736

502736

502736

502736

502736

502736

502736

502736

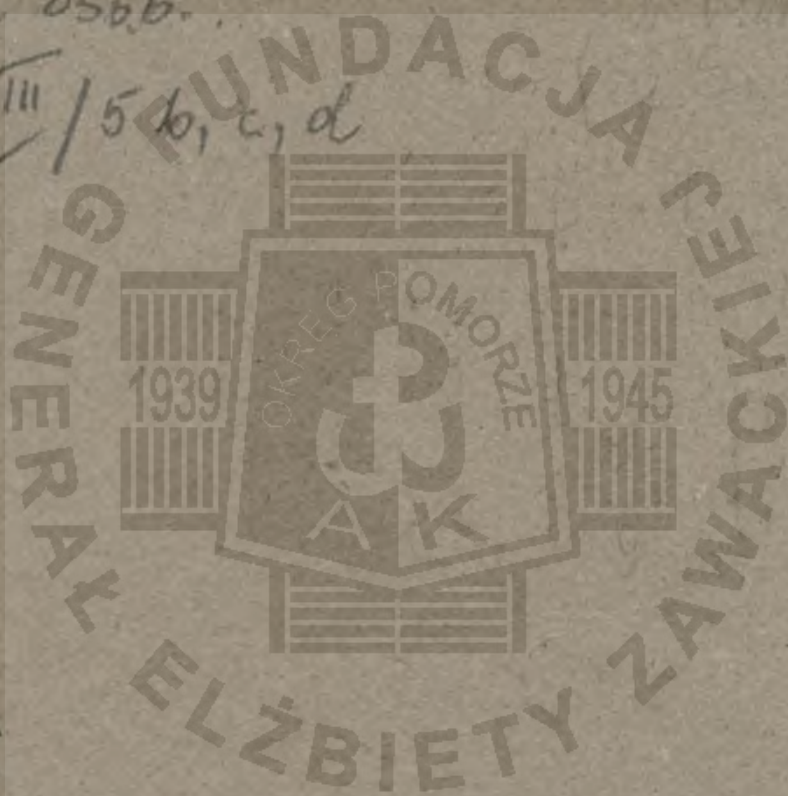
502736

502736

4 teki:

1. akta osob.

2-4 opr. III / 5 b, c, d

Leon Drobiński

78-630 Człopa

Chojnice

Sz. Sz. JON. G. S. - AK

Drobiński Leon

ps. „Leszek”, „Kaszuba”

M: 1183/1979 Pom. 1

akta osobowe

Spore, dawno kartki
IX'03 4

Leon Drobiniski

630 Cłopa

Chojnice
Sz. Sz. JOW, Gr. P. - AK
Drobiniski Leon
ps. „Leszek” „Kaszub”

1-4

M-1183/1979 Pom.
2

**SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI**

Drobinin ski Leon.....

S: M-1183/1979 Pom.....

Chojnice Sz. Sz. Tow. G. P. - AK.....

I./1. Relacja k. 11 s. 1-15

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora k. 17 s. 1-31

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora k. 5 s. 1-19

II. Materiały uzupełniające relację k. 4 s. 1-4

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) k. 21 s. 1-28

a) k. 40 s. 1-61

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 k. 13 s. 1-15

III./5. Inne zebrane a) k. 16 s. 1-18 b) k. 79 s. 1-93

b) k. 53 s. 1-97

IV. Korespondencja c) k. 132 s. 1-200

1) z Fundacją..... k. 39 s. 1-41

2) w sprawie weryfikacji..... k. 5 s. 1-5

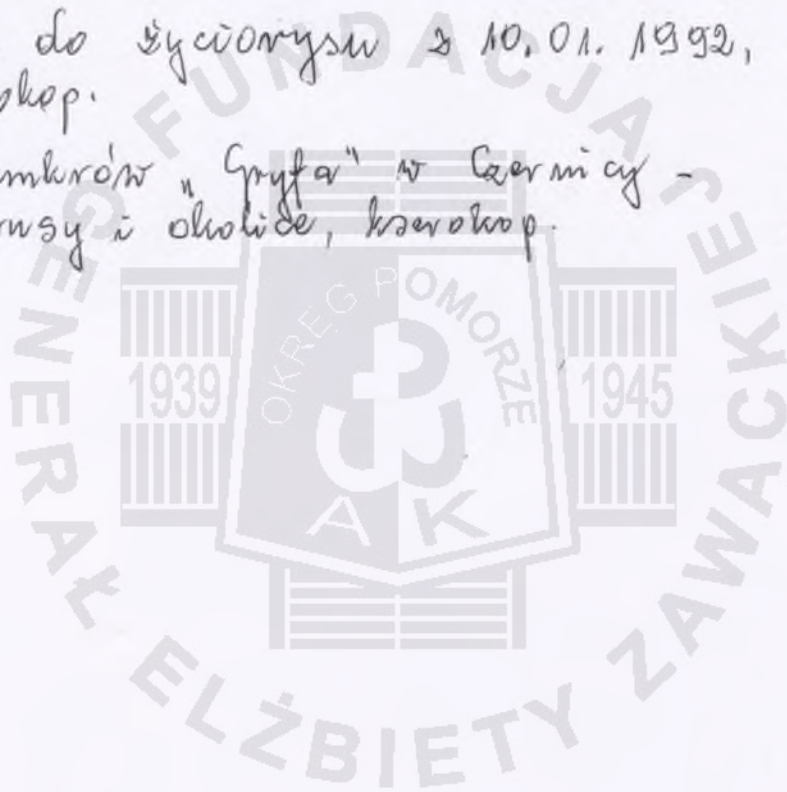
3) inna..... k. 3 s. 1-5

V. Nazwiskowe karty informacyjne k. 4

VI. Fotografie dwie ikonografii

1/1. Delagja - Drobiniński Leon

1. Inf. L. Drobinińskiego ps. „Leszek”, „Kaszub” o własnej działalności, mpis bez daty i podpisu k. 1 s. 1
2. Drobiniński L. „Stomieszna niedziela w Brunsach” - 12.09.1943 - inf. o spotkaniu z A. Arndtem, kserokop. rękop. k. 3 s. 2-7
3. Zyciorys własny z 10.01.1992, rękop. kserokop. k. 1 s. 8-9
4. Załącznik do zyciorysu z 10.01.1992, rękop. kserokop. k. 5 s. 10-14
5. Sześć bunkrów „Gryfa” w Czerminicy - teren Brunsy i okolice, kserokop. k. 1 s. 15

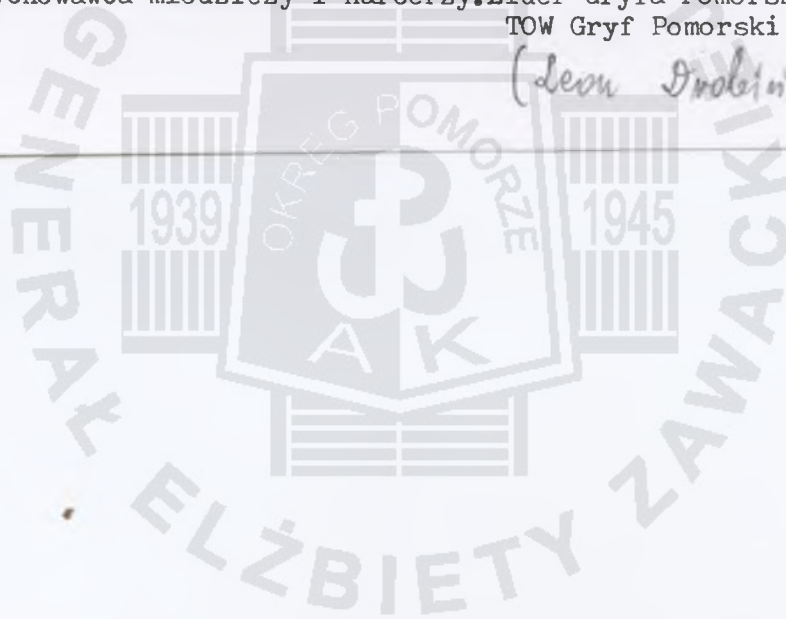

Ppor Leon Drobinski "Leszek", "Kaszub"-harcercz-żołnierz czynnie izbrojnie walczył z okupantem hitlerowskim w Oddz. partyz. "Młynki" Gryf Pom. i w Zastępie harcerskim Czernica pow. Chojnice / ZHP 79 Pom. Drużyna Harcerzy im. T. Kosciuszki Brusy u d-cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" od 04.43r. do 03.45r. Dostarczał i odbierał do Zgrupowania partyz. Brusy-Wiele-Swornegacie Gryf Pom, AK i ZHP meldunki i rozkazy, żywność, papierosy, karbid, lekarstwa, prasę z punktu kontaktowego Łucji Hapka-Czernica i Zofii Jur z Mecikała. Karty żywnościowe i oryginalne dokumenty niemieckie z gminy B-rusy od palacza Franciszka Wery. Bron i amunicje, wiadomości z frontu o działalności gestapo, SS, Wehrmachtu, żandarmerii, policji, NSDAP, SA, Hitlerjugend i Jongvolk od agenta Jozefa Kuklinskiego zatrudnionego w Garnizonie SS Wielkie Chełmy i Haliny Szukańskiej -telefonistki z Placówki SS Brusy. O raketach V1 i broni automatycznej-bron automatyczna trotyl i granaty z Bazy Zaopatrzenia Frontu Wschodniego w Powąlkach k. Chojnic od ojca Władysława Drobinskiego "Władek"-czł. Gryfa Pom. zatrudnionego w Firmie Drzewnej w Powąlkach k. Chojnic na rozkaz d-cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" Oddz. partyz. "Młynki"-Gryf Pom. i d-cy Jana Szalewskiego "Sobol" Oddz. partyz. "Szyszki-103" AK i d-cow terenowo-liniowych grup partyzanckich Gryfa Pom. AK i ZHP od 04.43r. do 03.45r.

Brał zbrojny udział w potyczce na szosie Czarniz w noc sylwestrowa z 43/44r. z patrola żandarmerii z Brus z grupa partyz. "Jagoda", "Osa" Czernica-Gryf Pom. na rozkaz d-cy Edmunda Szulca "Grab", w akcji "Kaszuba" w Czernicy 15.03.44r. z Oddziałem SS Wielkie Chełmy w ewakuacji rannego partyzanta z pola walki Stawskiego z O/"Młynki"-Gryf Pom. i ewakuował go do punktu Pawła Januszewskiego-czł-Gryfa Pom. w Kosobudnie na rozkaz d-cy Edmunda Szulca "Grab" grupa partyzancka "Jagoda", "Osa" Czernica Gryf Pom. Brał bezpośredni udział zbrojny w bitwie Czarniz 14.01.45r. z Oddz. SS Wielkie Chełmy w ewakuacji rannego partyzanta z pola walki Henryka Binczyk "Aneczka" z O/"Młynki" i d-cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" Oddz. partyz. "Młynki" Gryf Pom., których przywoził wożem w sianie z lasu k. Czarniza do Czernicy i zabezpieczył ich w stodole u Niemki p Dumke w Czernicy i donosił lekarstwa i żywność przez okres 5 dni z punktu Łucji Hapka Czernica na rozkaz "jego" d-cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" O/"Młynki"-Gryf Pom. Współpracował z harcerzami z Powst. Warszawskiego w 44/45r. Patriota-działacz i wychowawca młodzieży i harcerzy. Lider Gryfa Pomorskiego.

TOW Gryf Pomorski

(Leon Drobinski)

dy Leon Trockiński "Leszek" "Kaszub"
grupa partyzancka "Wojak", "Dobry" Czerwice
TOV gyt Pomotki
Zosko "Leszek" Czerwice ZHP 79 Druga
Harcerzy im. Falecia Kosciuszki
ram. Wrekenice z Nr 630 Czerwice pow. Vauz

Stowarzyszenie Niechcące
w Brusach
12 września 1943r

Dziennym powołaniem przeszedł pod 12.09.43r
z Chojnic do Brus parazytów między innymi
blondym Karelmy Komendant Tuziny Orszakowicz
Najshowej gyt Pomotki i Arturak batalu Okręgu
Pomorskiego Armii Krajowej "Reich" mjr Aleksander
Arendt "Kowal" "Delina".
Na dworcu w Brusach w czasie d-ny pretrali
Mariam Czarrowskiego "Kowal" "Generał" d-ny
Włodzis partyzanckiego "Kuzni" TOV gyt Pom.
Kuznicka Klara Mieszka "Danka" "Bilet" wyzka
blondynka z grupy partyzanckiej "Edunia" Lubie
TOV gyt Pom (obecnie z Chojnic był TOV gyt Pom)
wykominie wóltar d-ny Franciszka Kukulskiego
"Sęp" K-olte III Okręgu Chojnice - Kosietyma
- Starogard, cz. Kady Karelmy i 2-cy Karel
K-olte TOV gyt Pomotki na dworcu w Brusach
wobec nieznajomego mójogim wynidarecego.
z pociofu (Karel K-olte TOV gyt Pomotki mjr
Aleksandra Arendt "Kowal" "Delina", Stajpc
wesio i tuzyma w lewej ręce wolny torebkę
po rozpoznaniu parazytów czerw. torebkę na
prawy rękę
"K-olte" "Kaszt" i robi wrót do tyłu i prowadzi
do punktu kontaktowego - dom bliźniak kolejar
Pankau (obecnie z Czerwka) w środkowym oknie
po lewej stronie stoi miarka - kwiat i widać miarka
firana - przekłada czerw. torebkę z prawej ręki
na lewą rękę i idzie dalej swój do Kosobud

C. d. me 2 Fr 2

Wiermany K-Alt skocze w lewo i wchodzi
wół podwórka do śmietnikowych drzwi, do mieszkani.
Wysoko go d-aj i żołnierskie oddziały Berenowa -
liniowych Francuzów Kuklinski, Sep "K-Alt III"
Okropni Chojnice - Koscielnym - Krasnod, wójt Pieny
Kecelnej w z-ee Karel K-Alt TON gnyjt Pomotsh,
por Jan Saalencki, Sobol "Oldz partyz", Sypski "103"
Armii Krajowej, por Henryk Grabosz "Gwardia"
Oldz partyz "Cis" Mękat - Zielony Petec
dowódca Komandy Powiatowej Chojnice TON gnyjt
Pom ower i żołnierskie Gnyjtowcy Stomian
Ryduchowski, "Pojak" i Vincenky Grobicki, "Fala"
z grupy partyz "Jagoda", "Ose" Czerwiec TON
Gnyjt Pom - rezerwistów K-Alt i chowięgo.
Po kółkiej rozmowie i rozmowach Teremu
Karel K-Alt TON gnyjt Pom mjr Aleksander Brendt
"Komar", "Dobina" wygłaje wójtka zmiany
miejsce udowoly - odpowazy ze względu
masy cenie patrolami SS z garnizonu SS Wielkie
Chojnice Teremu w Bronszek i marade - odpowazy
d-aw Berenowa - liniowych TON gnyjt Pom i AK
prowosi do Podchorążówki "Ose" przy grupie
partyz "Jagoda", "Ose" Czerwiec TON gnyjt Pom
do jednej z siedzib d-aw TON gnyjt Pomotsh
brutalnej podoficerem w obiekcie p. Edmund
Sule "d-aj" grupy partyz. Jagoda "Ose" Czerwiec
i Podchorążówki "Ose" Czerwiec TON gnyjt Pom
w trakcie szkolenie kadry oficerskiej i podoficerskiej
niebom rekrutów - szkolenie, abioroy punkt
rozpatruje w sprawie wojtkary, sanitarny
wagrowość. Dale Edmund Sule "Grab" przygotował marade ^{podprowe} ^{meżkzar}
Po rozmowach Teremu pmer d-aj patroli
Mawojane Czerwoskiego "Wros", "General" d-aj Oldz
partyz "Młynki" TON gnyjt Pom Karel K-Alt TON gnyjt
Pom mjr Aleksander Brendt "Komar", "Dobina"
jednie rowerem pokonyani drogami do Jabna i dalej
lesinę drogą do Jesinowicki w Czerwiec - spruce
prowadi żołnier Szefen Marchlewid, Siny,
Konrad" grupa partyz "Jagoda", "Ose" Czerwiec
TON gnyjt Pom. C. d. me Stronie 3

a ubezpieczeni d-cie patroli Marian
Czarnowski "Wnos", "Generał" d-cie czołowych partyz
"Młoty" TOV Główny Pomocnik z innymi z szeregów
oddziału z grupy 6-cio osobowy.

Do przybycia do Ślesimierzów i krótkim odpoczynkiem
z powrotem Karel K-dł TOV Główny Pomocnik
Aleksander Brendel "Komas", "Debine" z Ślesimierzów
przez mostek przejeżdża do Bratka Podchorążowie
"Osa" Czerwice TOV Główny Pomocnik pod osłoną patroli
d-cie czołowych Czarnowski "Wnos", "Generał"
d-cie czołowych "Młoty" TOV Główny Pomocnik
i z innymi z grupy 6-cio osobowy "Fala" grupa partyz
"Jędrzej", "Osa" Czerwice TOV Główny Pomocnik
i d-cie Stefana Fedde "Fys", "Orion" grupa
partyz "Szycha", "Jędrzej" Czerwice TOV
Główny Pomocnik i t.k.

Karel K-dł TOV Główny Pomocnik Aleksander
Brendel "Komas", "Debine" otrzymane wiadomości - odprawy
d-cie czołowych i innych oddziałów Serenow - linia
TOV Główny Pomocnik i Armii Krajowej 12.09.43r
w h 22⁰⁰ w Podchorążowie "Osa" Czerwice
TOV Główny Pomocnik - wita obecnych d-cie czołowych
z oddziałów - grup Serenow - linia TOV Główny
Pomocnik i t.k. przybyłych na wiadomości - odprawy.
z d-cie Podchorążowie "Osa" Czerwice TOV Główny Pomocnik
Edmundem Szulc "Gomb" - gospodarem
wiadomości - odprawy wyznaczonymi porządkem.

Na wiadomości - odprawy w Podchorążowie "Osa"
Czerwice 12.09.43r Karel K-dł TOV Główny Pomocnik
mjr Aleksander Brendel "Komas", "Debine" prowadzi
program wiadomości - odprawy i kontroluje wykonanie
porządków operacyjno-bojowych przez d-cie czołowych, innych
i partyzantów w oddziałach i grupach partyzanckich
TOV Główny Pomocnik w walce czynnej i brojnej
z kwaterą hitlerowską.

Podaje nowe podległe do wykonania,
realizacji i skosowania - oddziałowe wzmocnienie
wzrosty (zaszyfrowane w Księdze TOV Główny Pom)
operacyjno - bojowe d-ców i żołnierzy oddziałów
i grup terenowo - liniowych TOV Główny Pom i AK
w ich obecności - d-cy, żołnierze - partyzanci
oddziałów i grup terenowo - liniowych przysięgają się
i wykonują ściśle - realizując w oddziałach i grupach
Berenowo - liniowych TOV Główny Pom z oddziałów
i grupami AK w walce i obecności od potrzeb, w walce
wzrosty i bojowej z okupantem hitlerowskim
w III Okręgu Chojnice - Kłodzkiego - Skarżyska na
Pomorzu TOV Główny Pom.

Mobilizujemy wyżej wzrosty podległe;

- 1) naborem nowych rekrutów, szkolenie rekrutów,
omówienie szkolenie wojskowe i zapoznanie
i wypracowanie odpowiedzialnych d-ców i żołnierzy
z dowództwa TOV Główny Pom i wzrostami;
 - sierż. Aleksander Kleis - Kadra TOV Główny Pom
 - sierż. Antoniego Trzmiarskiego "Kadra" Kadra TOV
Główny Pom
 - por Henryk Grabasz "Gwiazda" d-cie oddział partyz
"Cis" Zielony Białe Męki TOV Główny Pom
 - por Stanisław Przytułski "Pierwika"
z Oddział partyz "Cis" Zielony Białe Męki
TOV Główny Pom
 - por Józef Kłaman "Ludwik" grupa
partyz "Viele - Karsin" Główny Pom i AK
 - st sierż Franciszek Jankowski "Bomówka"
grupa partyz "Młynek" TOV Główny Pom i AK
 - Józef Pokoń "Jeger" z-cie d-cy grupy
partyz "Kaszuby" Swarzędzie TOV Główny Pom
i AK
 - Stefan Fedde "Pys" "Orion" grupa partyz
"Sępole" "Jędrzej Czerwony TOV Główny Pom i AK
- Należy wypracować d-cy, żołnierze - partyzanci również
również rekrutami rozpatrywać oddziałów i grup partyz.
w bieżącej, umownie i sprzęt wojskowy, mogą
i planować wypracowanie - organizację, podległe i
sprzęt i mapami

strona 5

- 1) Organizacja bratniej pomocy bractwa, niepełnienie sanitarnego, odzieżowego i żywnościowego i wyznaczenie odpowiedzialnych et-ów i ich imię - podległości TOV gyt Pomotki - rockarem!
 - et-ów grupy partyz. "Fajfola" "Ode" Brewnice i "Podchorążowski" "Ode" Brewnice TOV gyt Tom Edmundowicz ziele "Gwab"
 - Zale et-ów grupy partyz. "Fajfola" "Ode" Brewnice TOV gyt Pomotki i Stanisław Rydzicki "Rojak"
 - żołnierze grupy partyz. "Sąsiedzi" "Fajfola" Brykowsky TOV gyt Pomotki i AK Antoni Rydzicki "Srodek"
 - żołnierze ze Zorganizowanie Bratniej TOV i AK Leonie Jaszewski "Lesniowy" i innych żołnierzy gytarców w okresie TOV gytowa
- 2) Do organizowania - walki - przygotowanie akcji robotniczej i dywersji - wyznaczenie rockarem et-ów oddziałów - grupy terenowo-linowych sekcji podległości et-ów Kadry TOV gyt Pomotki z zaimplementowaniem - karida walki i akcje organizacyjne i brojne odbywać się nie później et-ów - podległości - nie samodzielnie!
- 4) Jednocześnie nie przekazywać informacji politycznej i gospodarczej nie Pomocem i nie frontach Niemieckich zachodnim i wschodnim z braku niebezpieczeństwa - żołnierzy - podległości Karel Rade Nijtkow TOV gyt Pomotki z zawał nie ma być intencyj - kierowni do służby wojskowej w TOV gyt Pomotki i zgodnie z programem Komandy Główniej "Szare Błękity" Karel Kolt TOV gyt Pomotki i in. Aleksander Arendt "Komar" "Dobry" wydział wojskowy w Podchorążowie "Ode" Brewnice 12.09.43 w obrotach Avonemie zorganizowaniem służby kierowniczych ZHP według ich statutu wojskowy podległości pod

wojska twoje gość Pomorski, me Keszubach -
 Kocieni i Pomorze w okresie od 39r - 45r
 All Line Bydgoszcz Chompejers Pomorskie Komandy
 Górnicy "Grave Szeregi" - program obrotania "Grave Szeregi"
 Karol Kolt two gość Pomorze mjr Aleksander Brendt
 Kamer "Debine" wyznaczone odpowiedzialny d-ców,
 i w mierny - instruktorów harcerekich wokrzesu z dowództwa
 two gość Pomorski do pracy z harcerekami me problemy
 w obrotowym w aspekcie - druzynach w oddziałach
 i grupach partyzanckich terenowo - liniowych me Pomorze
 two gość Pomorski: w jego terenie - działalności,
 2) Położenie plan organizacyjny dowodzenie "Grave
 Szeregi" Komandy Górnicy podległy pod dowództwo
 two gość Pomorski w okresie od 39r - 45r
 3) Plan pracy - obrotanie druzyn harcerekich dla
 całego Pomorze w okresie 39r - 45r Komandy Górnicy
 "Grave Szeregi" podległy pod dowództwo two gość Pomorski
 4) Treść programu harcerekich - obrotowej obrotowej
 w okresie od 39r - 45r Komandy Górnicy "Grave Szeregi"
 i dowództwo two gość Pomorski:
 Guderan narady - odprawy w Godliwopidnie "Ost"
 Gremie two gość Pomorski 12.09.43r Karol Kolt
 two gość Pomorze mjr Aleksander Brendt "Kamer",
 "Debine" zadaniem - mobilizować Polaków do
 wyznaczonej i obrotowej walki przeciwko okupantowi
 hitlerowskiemu w p. Gaudon oficie G-cio osobowe
 grupy ES - manów z Gaudonem i Wielkie Chetny
 (oddziałem 7 km od Gremie) przybył wozem samochod
 bojowym - jedli - pili bruli i wesoło o porannej
 nocy - pierwsze Dajland - Dajland i berales -
 Nevada - odprawy zabierający - wyznaczone
 patrol w ilości 12 i w mierny - partyzancki wyznaczone
 czołowych par d-ców warty Karol Kolt III Okręgu Chojnice
 Kocieni - Kocieni, w Ruchy Karol i 2-ty k-dk
 two gość Pomorski Francuska Kublińskiego "SPR" który
 odpowiedzialny za całość organizacji i bezpieczeństwa
 w Gremie w dniu 13.09.43r Karol Kolt two gość Pomorze
 mjr Aleksander Brendt "Kamer", "Debine" odpowiedzialny
 me dowódca do wyznaczonej me par d-ców do Chojnic
 Agonia Władysław Drobniński, Fela" z grupy partyz. "Jagoda"
 "Ost" Gremie two gość Pomorze - który z grupy partyz. "Jagoda"
 odjechał do Chojnic bezpiecznie i z powodzeniem
 w grupie plik Leon Drobniński
 me obrotowa

projekt 6.07.2004

L. 02 1881 Bon - 401/04

8

PIĘĆ DZIA 10 STYCZNIA 1942

Leon Drobinski

78-630 Ostopa

Legiony

Leon Drobinski urodzony 25 marca 1934 r
CZERNICA - Chojnice syn Władysława i Rozalii
z domu Flakka

Przebieg choroby
Narodowości polska i obywatelstwo polskie
Zawód Wykładowy - maturalny
Nykortalcenie - studiów Nauk przyrodniczych
Chemia z Fizyką i tymi samymi roku Uniwersytet
A. Mickiewicza Poznań - Fizyka oraz kursy
rewolucyjne

Zemsta - ciotki córki w wieku od 15 lat do 18 lat
mieszkańce Ostopa

Oblecnie emeryt a imie "Kuroniowski"

Przebieg choroby rewolucyjnej

Od 1.06.45 r do 31.03.1940 r - maturalny
składowy podstawowy - maturalny wykładowca,
zakład Wykopalniczy, instruktor praktyczny
nauki o budowie Ziemi, wykładowca

Od 10.10.54 r - 31.12.55 r - ogólna służba wojskowa

Od 1.09.58 r - 31.12.80 r - dyrektor ZHP

instruktor - drużynowy Ośrodek - Włocławek

Od 01.11.57 r - 31.08.60 r Naczelny przewodniczący
Związku Powiatowego Związku Młodzieży Wiojskiej
Ośrodek

Walczeniem i działaniem w Polskim Podziemiu
SZYBKO SZEROKI Gryfa Pomorskiego od 1.04.43 r
do 3.03.45 r Drużyna Wojskowa Oper. - Bojowa

CZERNICA - BRUSY - jako kierownik - z Emier
Zgrupowanie Szóstego Mignek Gryf
Pomorski i-cy Marian Gramowski

Komendant Główny Chojnice - Stawogard k-nt
Kwatermistrz Jan Szalowski Komendant

Województwa Chojnice kierownik Naczelny
Lewicki "Lima", "Kosmobe" - Gdynia

Przebieg choroby iolmiera iolmiera dnia
10 sierpnia 1943 r w Drużynie Wojskowej

Operacyjno-Bojowej w Ośrodku Gryfa Pomorskiego
Grupa rewolucyjna w i-cy Edmunda Szulca

W lipcu 1944 r po przykro-manii wolkarni i-cy Władysława Drob-
niskiego - Lermik Gryfa na podanie sypnia i chleba podkrycia
w ośrodku awenturary na okres 3 dni razem z grupą

Władysława Drobiskim przez iandarnierę Brusy

st

me niemieckie niemiecki Army Drunk. Po 3 dniach niezwy-
niej korowemu wolnowy z wosytu ze pascelny babci me
niemieck Kommissare Brusy Theuss.

Dozudem bezposredni czynny udział
w akcjach zbrojnych, bojowych, sabotażowych - dy-
wersyjnych, charakterem nieopatrzności
i informacji politycznej - wykonywaniem
roboty obywatelskiej w Pomorskiego, A K
Hawernistowiu szare szeregach Polskiego
Gubernia w walec przeciwko hitlerowskiemu
okupantowi na terenie CZERNICHA - OKLIC
BRUSY - CHOJNICE w okresie od 1.04.43r
- 03.03.45r na wojnie w lesnej Szwajcarii
partyzanckiej i grupy Pomorskiego.
Współpracowanie z harcerzami na terenie
BRUSY - CHOJNICE i z harcerzami z Powstania
Warszawskiego 44/45 rok dawca SS Niemieckiej
BRUSY, punkt. Krownie, Brenna.

Jan Drobniński

Sołt, ul. 18. 06. 1996r

Jan Drobniński

Wierca, stule 15 lutego 2001
ppr Jan Drobniński
"Serce", "Koral"

Stowarzyszenie Szarych Szeregów
Oddział "POMORZE"
89-632 Brusy

Brn 2

Był szkolony przez dowódców Tow. Gryf
Pomorski, Annę Krajową, ZHP oraz policję
w zakresie pracy wyjątkowej w okresie od kwietnia
43r do marca 45r.

Dł. harcerz - żołnierz po deszczu Leży Drobizki
wykonywał aktywnie - brojnie i czynnie w grupie
Pomorskiej i harcerskiej Głogów. Precyzyjnie niemieckie -
skierunki wyjazdowe, nie należał do powiatu glognickiego
dokonywał sabotażu, dywersji - dostrzegat broń,
amunicję, dokonywał rozpoznawania sanitarnego, żywno-
ściowego, przekazywał informację policyjną -
wyjątkowe - gospodarze - informację medii BBC London.

4. Działalność w punktach i siatkach kontaktowych w powiatach:

11. Czerwiec - TAMARA STRUSZKA, Paweł Jamosencki, mały
języczem Kosobudno, Fikusłta, Krownie, Mielkał,
Czyorkowy, Brusy i Chojnice pod dyktando Edmunda Suley,
Stanisława Mejdler, Stanisława Pędzichowskiego, Stefana
Fedde, Maryjanę Cichocką, Wroś, Annę Dzielę i Ko-
nkiej - Tęczyński Gryfa Pomorskiego i ZHP, wyjątkowo
Ostrowskiego - Tęczyński ZHP Chojnice z pośrednikami
i Tęczyński. Nie ich rozkaz - dowódców dostrzegat
broń, amunicję, żywność, sanitaria, informację politycz-
ną - wyjątkowe - gospodarze, które otrzymywał z Dow-
ództwa SS Wielkie Czermy od agenta Josefa Kucharskiego
oraz matka Rosalie Drobizki prowadzenie punkt

11. "Zwrotnice" z 2 żołnierzami i oficerami z Dowództwa
SS Wielkie Czermy - otrzymywał od nich informację
policyjną - wyjątkowe, broń - amunicję co rokował do
Leży Drobizki przekazywał do punktów kontaktowych,
Ojciec Władysław Drobizki pracował w Firmie Drewny
w Powiatku dozwolone z Bary rozpoznawanie frontu
podziemnego w Powiatku informację wyjątkowe - policyjną
broń, amunicję i żywność oraz mundury wyjątkowe, które
dł. Leży Drobizki dostrzegat do punktów kontaktowych,
w okresie od 43r do 45r nie rozkaz dostrzegat Gryfa,
AK i ZHP oraz policji.

Dostrzegat informację wyjątkowe dl. harcerzy nowi Agencja
ntori Ostrowskiego i Stanisława Terlebuff Drogę
Harcerską Złoty Bóg. Czynie, idł. harcerzy i nowi profan
Szałowski "Fotol" Flupiec ZHP Chojnice - Burgard - Fuchla
i współpracownicy z dowódcami z Tęczyński, pośrednika-
mi jest Antoni Pędzichowski, pierwotem Antonim
Dziemińskim - Czerny i Winię - Tęczyński ZHP, Otto Detlef
Lieber - Fuchl - Tęczyński ZHP, Mechtilda Goebel - Brusy
Tęczyński ZHP i innymi w okresie 43-45r nie rozkaz
dowódców, Maryjanę Cichocką, Wroś i profan
Szałowski "Fotol", Edmunda Suley i Stefana Fedde.

• Brał czynny i brojny udział w akcjach:
- w potyczce z policją Brusy na drodze Czyorkowy -
Krownie jesienią 1943r w zabezpieczeniu neutrali-
zacji partyzanta Jęma Ostrowskiego - harcerzy pod
d-ctwem Edmunda Suley grupa partyzancka
Czermy - Gryf
- w potyczce z patrolami SS Wielkie Czermy jako matka
Dziemińsk w zabezpieczeniu Tęczyński

zimni 1943 r pod d-ctwem Edmunda Szulca
grupa partyzancka Czerwica - Gryf Pomorski

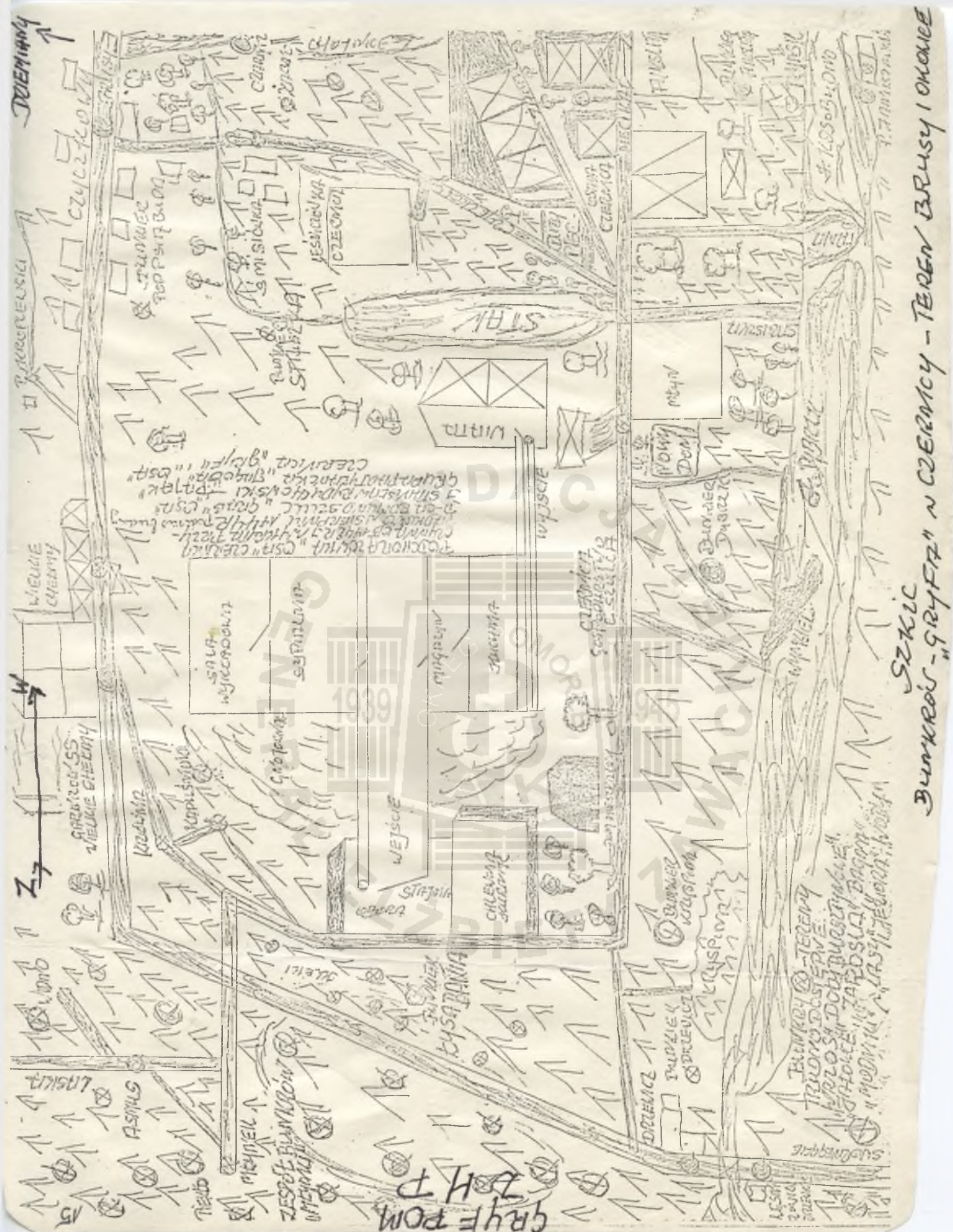
N dnia 15. 03. 44 r w kwi, akcja Kiszczka
pod d-ctwem Edmunda Szulca grupy partyzanckiej
Czerwica - Gryfa z Jędrzejkommandosa SS Wielkie Chłosty
pomagał w Czerwicy Tama podras, stracheminy
w dniu 15. 03. 44 r dostawczyce nammiu partyzantów
Henryka Binieryk lekarstwa i opatrunki do punktu
Gawie Januszczyńskiego jezioro Kociołkowo, które otrzy-
mał z punktu Brudy od Mechtyldy Goebel - Iżer-
nickie Gryfa i ZHP, Stefanie Marchlewicz - Iżer-
nickie Gryfa i ZHP oraz od kupca Jan Parob, Brusy
i Bobi swojej babi Weroniki Flapka co wynikał z
roczek d-uy Edmunda Szulca.

Brat podriet w potyrcie z iandarmine Brusy
w noc sylwestrową z 1944/45 r pod d-ctwem
Maryjane Czarrowskiej "Wros" Oddz. Młynski Gryf
nie broni zabno - Czarowiz w cberpiereciu
Iżerowskim - przekazywanie meliturki d-uy
Stanisławem Rydułtowskiemu grupie partyzanckiej
Czerwica - Gryfa.

Brat wchiał w akcja bitwa Czarowiz - Kinnie
14. 01. 45 r z Jędrzejkommandosa i SS Wielkie Chłosty
na roczek Stanisławem Rydułtowskiem d-uy grupy
Kawczyński Czerwica - Gryfa w ewakuacji partyzanckiej
namonyk Henryka Binieryk i Maryjane Czarrowskiej
"Wros" d-uy Oddziału "Młynski", których marim
z d-uy Stanisławem Rydułtowskiem przywrócić
rozem Kinnym w stonie do Czerwicy do stodoły
niemkiej. Anne Durnke i tam dostawiał
im leki, materię opatrunków, igły pod
krocie styromie i w lutym 1945 r oraz zorganizowa-
wał komoc sanitarny i medyczny z punktu
Brusy Mechtylde Goebel - Iżernickie Gryfa i ZHP
z Jędrzejki Szulca "Młot" - Iżernickie Gryfa i ZHP
z punktu Czerkory od d-uy Czerwicy d-uy Stefanie
Fedde i ich żona Gwałtowskią otrzymać broni, leki,
cytary informację polityczną, negocjacje, radiowe
BBC, roczek ul. Lina - karcenki co przekazywał do
punktu Czerwica - TAMTA, STRUSZKI, FUKSLITZ do
Gawie Januszczyńskiego nad Kociołkowem, do ZHP
Czerwica i do punktu Mechtyldy Goebel, Stefanie
Marchlewicz w Brusach - Iżerowski Gryfa i ZHP
do strytek w nocie meliturki z Iżerowskich
a broni od d-uy Stefanie Fedde do stodoły do ry-
znicznych punktów na "Flacie" nie roczek
Maryjane Czarrowskiej "Wros", por Jan Szul-
cowski "Bobol" jak roczek broni, sprzęt do sterno-
Iżerowskim i pośrednikiem Gryfa i ZHP meliturki
nie roczek d-uy Stefanie Fedde oraz przekazywał
brodki sanitarne z punktu Czerkory od piersi
Ostrowskiej do grupy partyzanckiej Czerwica
Czerwicy ten zkompar w stonie od kwietnia
1943 r do marca 1945 r przy czym imię nie roczek
d-uy Stefanie Fedde i Maryjane Czarrowskiej "Wros"

Z punktu sęczy Powieki od Staminawa
 Fedde z Kłedkowa/Chejnie Tępnik Gępta
 i ZHP otęgnęwać informacje wytkowe
 z Bary zapobawanie Frontu Wschodniego
 w Powiatkach/Chejnie, które dż Leon Drobniński
 pępnem do Sekret do punktu i d-uy Staminaw
 Ryduchowski grupa partyzancka Czerwiec i d-uy
 Stefanowi Fedde grupa partyzancka Czerwiec
 oraz posrednikom do skrytek me worker
 Madryan Czarnowski "Wros" Odbr. Mępnki
 w roku 1944 r i d-uy niu/lutym 1945 r.
 Dż Leon Drobniński wóci Kłedki - przez Karopimie-
 cynie do Chejnie jak "Gros Serce Folskiego", "Buletyn
 Gępta" i "Kredito" wóci inne do grupy d-uy syjn-
 wóciowej sęczy Chejnie - które odbrawia d-uy
 Szkołki do kwietnia 1944 r Sedole Szkołki Chejnie
 i Miłost Wóciński - d-uy d-uy grupa d-uy wóciowej
 owa która Chejnie w Czerwiec 1944 r i d-uy lutym 1945 r
 me worker d-uy Fedde i Madryan Czarnowski, Wros
 które wóciwano w powiatku Berliń - Kłedwiec.
 Dż Leon Drobniński lutem 1944 r do Sekret d-uy
 rachunek, spadochroniarzom Czerwiec - punkt 1
 TAMPA i STRUSZKA, który otęgnęwać od wóciwól
 z punktu Czerwiec - d-uy wóciwól od d-uy Jerzime
 Kulcowa oraz lekarzów i informację wóciwól
 me worker d-uy Staminawa Ryduchowskiego i d-uy
 Wincentego Drobnińskiego Tępnik Gępta i ZHP
 grupa partyzancka Czerwiec Gępta
 w lipcu 1944 r po wytkomaniu workar d-uy
 Wincentego Drobnińskiego grupa partyzancka Czerwiec
 Gępta ze postanie pępnem i d-uy spadochroniarzom
 publicznie wóciwól d-uy wóciwól me d-uy
 3 d-uy wóciwól z d-uy wóciwól Drobniński
 przez wóciwól Brzozy k- d-uy Splittstessera
 me wóciwól domyślnej wóciwól przez wóciwól
 Anar. Drobniński. Po 3 d-uy wóciwól me wóciwól
 pępnem i d-uy wóciwól wóciwól. Flakpa
 wóciwól wóciwól z d-uy me wóciwól wóciwól
 pępnem Sheuss pępnem Brzozy. Gępta d-uy
 wóciwól Drobniński imię d-uy wóciwól
 byli Folskami - d-uy wóciwól wóciwól
 Represja wóciwól przez wóciwól
 wóciwól d-uy wóciwól - d-uy wóciwól
 d-uy Drobnińskiego po "Sekret" pępnem wóciwól
 wóciwól wóciwól MT Kryjanowski
 Edmundie Szulc
 Stefan Fedde
 Stefani Derewickij
 Jerzime Kulcowa
 Aleksander Kuntt
 Jan Ryduchowski
 Sławni Ryduchowskiego
 Bernadety Szamborskiej
 Wancuły Drobniński
 Helery Drobniński
 Fran. Drobniński
 Kłedwa wóciwól

o. Dż Leon Drobniński, sekret braci wóciwól wóciwól
 wóciwól "Sekret" Czerwiec me wóciwól wóciwól
 d-uy i wóciwól z wóciwól wóciwól pod d-uy
 d-uy d-uy d-uy d-uy d-uy d-uy d-uy
 Ryduchowskiego i d-uy Wincentego Drobnińskiego i d-uy Gępta
 wóciwól od kwietnia 1943 r do marca 1945 r

SZKIC

BUNKRÓW "GRYFA" W CZERMNY - TEREN BRUSY I OKOŁICE

1/2. Dokumenty relatora - Drobiniński Leon:

1. „Oświadczenie świadka” Stefana Fedde z 20.10.1990, ręk. kserokop. k. 1 s. 1-2
2. „Oświadczenie świadka” - Aleksandra Arendta z 10.12.1992, mpis kserokop. k. 1 s. 3-4
3. zażądanie „do oświadczenia jako świadek” A. Arendta z 3.12.1992, mpis, kserokop. k. 1 s. 5-6
4. Oświadczenie świadka A. Arendta z 12.07.1993 - dwa egz. - jeden zaż. do listu z 18.02.2009, mpisy wierszyl. k. 2 s. 7-10
5. „Oświadczenie A. Arendta” - do Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych w Warszawie z 17.05.1996 - dot. Leona Drobinińskiego, pismo wierszyl. - zaż. do listu z 18.02.2009, mpis k. 1 s. 11-12
6. „Oświadczenie świadka” - Leona Drobinińskiego, z 20.06. i 12.07.2001 nt. działalności A. Arendta, ręk. kserokop. k. 2 s. 13-16
8. Kserokop. dow. osob. L. Drobinińskiego wyd. 30.12.1966 i zaż. Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych z 3.07.1998 - nr 533810/1048802 k. 1 s. 17-18
9. „Oświadczenie świadka” - Leona Drobinińskiego z 10.03.2001 o konspiracyjnej działalności & Stanisława A. Brzezinińskiego, mpis kserokop. k. 2 s. 19-22
10. Wykaz z postanowienia Prezydenta RP z 9.05.2001 „o nadaniu pierwszego stopnia oficerskiego wraz z mianowaniem L. Drobinińskiego na ppom W P z dn. 1.06.2001, kserokop. omg. k. 2 s. 23-24

col. 112. -

11. „Oświadczenie świadka” - Stanisław Pyduchowski
z 16.09.2002 - dot. działalności Leonie
Drobiniskiego, kierokop. oryg. k. 1 s. 25-26
12. „Oświadczenie świadka” - Stefan Marchewka
z 16.09.2002 - dot. działalności S. Drobiniskiego,
mpis m. wysekel. k. 1 s. 27-28
13. „Oświadczenie świadka” - Stefano Tedde
z 16.09.2002 - dot. działalności Leonie
Drobiniskiego, mpis m. wysekel. k. 1 s. 29-30
14. Pismo - oświadczenie - M. Krysianowski
z 18.06.1996 - dot. uprawnień kombatanckich
Leonie Drobiniskiego, mpis k. 1 s. 31

STEFAN FEDDE

CZYCKOWY, dnia 20. 10 1990 r.

Miejscowość

CZYCKOWY 57

ZOBOWIĄZANIE

Słowożyszenie Staruch Szarych
Członek "POMORZE"
39 - 632 Rzeszów

OŚWIADCZENIE ŚWIADKA

Ja, jako uczestnik(czka) (wymienić formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia, formację wojskową od—do): GRUPA POMORSKI - ARMIA KRAJOWA
01 CZERWIEC 1940 r - 06 MARZEC 1945 r - ZŁOŻYLIEM WNIOSKI
DO ORG PARTYZANCKIEJ GRUPY POMORSKI
 świadomy(a) odpowiedzialności wynikającej z przepisów prawa karnego za prawidłowość podanych niżej, przeze mnie faktów, legitymujący(a) się dowodem osobistym seria i numer PH 446139 wydanym dnia 21. 10 1963 r. przez KPMOCHOTWICE
PESEL 17050200616

OŚWIADCZAM:

że Ob. Ch. Hanna LEON DROBINSKI syn (córka) WŁADYSŁAWA
 urodz. dnia 25 MARCA 1934 r. w CZERNICACH - CHOTWICE

jest mi znany(a) osobiście jako uczestnik(czka) (wymienić formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia, formację wojskową oraz okoliczności, w których świadek zetknął się

z otrzymującym(cą) oświadczenie i czasokres od—do): 01 MARC 1943 r DO
03 MARC 1945 r. ukończone przez LEON DROBINSKI malarza
OD ZŁOŻENIA WNIOSKU DO PARTYZANCKIEJ GRUPY POMORSKI
BOJOWEJ WOJSKOWEJ CZERNICACH - MIECHOWICE TEREN POWIAT
CHOTWICZ POD DOWÓDZTWEM EDWARD SZULC I STRASIS
MIECHOWICE TEREN POWIAT CHOTWICZ. DOWÓDCA PARTYZANCKIEJ GRUPY
OKRĘG CZERNICACH - CHOTWICE Ch. Leon WŁADYSŁAW LEWINSKI. WNIOSKI
WYKONANE W RAMACH ROZKAZU I POWELENIU DOSTAWIŁEM MELDUNKI
DO GRUPY POMORSKI W CZERNICACH - CHOTWICE. DZIAŁAŁEM
W RAMACH GRUPY POMORSKI W CZERNICACH - CHOTWICE i pełnił(a)
 funkcję — brał(a) udział (w tej części opisuje się rodzaj służby i działalność w okresie bezpośredniego udziału w walkach wolnościowych, pełnioną funkcję, stopień wojskowy, w jakim był(a) oddziałach, grupach, placówkach, pod jakim dowództwem, kierownictwem, udział w akcjach bojowych i innych, w jakich miejscowościach, nazwa obozu itp. wszelkie

zmiany i czasokres od—do): 01. 04. 43 r - 03. 03. 45 r Ch. Hanna Leon
Drobinska malarza do dowództwa CZERNICACH - MIECHOWICE TEREN
POWIAT CHOTWICZ pod dowództwem EDWARD SZULC STRASIS
MIECHOWICE TEREN POWIAT CHOTWICZ. DOWÓDCA PARTYZANCKIEJ GRUPY
CHOTWICZ i pełnił(a) funkcję — brał(a) udział w
akcjach bojowych i innych, w jakich miejscowościach, nazwa obozu itp. wszelkie
zmiany i czasokres od—do): 01. 04. 43 r - 03. 03. 45 r Ch. Hanna Leon
Drobinska malarza do dowództwa CZERNICACH - MIECHOWICE TEREN
POWIAT CHOTWICZ pod dowództwem EDWARD SZULC STRASIS
MIECHOWICE TEREN POWIAT CHOTWICZ. DOWÓDCA PARTYZANCKIEJ GRUPY
CHOTWICZ i pełnił(a) funkcję — brał(a) udział w
akcjach bojowych i innych, w jakich miejscowościach, nazwa obozu itp. wszelkie
 Własnoręcznie podpisał i potwierdził...
 Tędyż...
 Własnoręcznie podpisał i potwierdził...
 Tędyż...

Czyckowy RAC
SOLTYS
 gm. Czajkowo, ul. Słowiańska, 22
 funkcja, stanowisko

Pięczę i podpis odpowiedzialnej władz lub Zarządu ZBOWiD

Stwierdzam, że w ramach organizacji
"Gryf Pomorski" działały grupy harcerskie.

Z-ca Komendanta Chorągwi
Związek Harcerstwa Polskiego

Piotr Nawrocki hm

Związek Harcerstwa Polskiego
KOMENDA CHORĄGWI
Im. Nikołaja Kozłowa
Bydgoszcz, ul. Dzierżycowa 56
konto bankowe:
ZHP Wzrost i Zmierzanie w Bydgoszczy
016-10202-102 - nr kodu 85-010
0305985

Komenda Chorągwi ZHP w Bydgoszczy stwierdza
na podstawie zeznań pisemnych świadków, że
oh. Leon Dziubiński miał do należeć do harcerstwa
w "Starych Szerokach" w Gryfie Pomorskim
od 01.04.43 do 03.03.45 wnoszący
o przyjęcie do Księgi Kombatantów

ZKRPiBWP

Zarząd Wojewódzki ZBOWID
w Bydgoszczy

zaświadczam na podstawie posiadanych do-
wiadomości, że Kol. Fesde Stefan

5 Stefana ZKRPiBWP

był członkiem ZBOWID

RO. Gryf Pomorski

od 06.1940r do 1.01.1945
Leg. 0336133

4.02.1991.

PREZES

Zarządu Wojewódzkiego ZKRPiBWP

plik mgr. Bogdan Jegodziński

Aleksander Arendt
org. "mjr Kohar" i "Dębina"

Sopot

dnia 10.XII. 1992

3

81-786 Sopot, ul. Chopina 40/7

imię, nazwisko, pseudonim i adres
składającego oświadczenie
(dla mężatek nazwisko panieńskie)

OŚWIADCZENIE ŚWIADKA

Ja, uczestnik (czka) – (wymienić formację, ugrupowanie, jednostkę, nazwę obozu, więzienia itp. – od – do)
Tajna Orga. Nizacja Wojskowa "Gryf Pomorski" i Armia Krajowa – Okręg
Pomorski od 1940 do III/1945r. w tym od V/1944 do końca wojny w obozie
świadomy odpowiedzialności za prawdziwość podanych niżej przez mnie faktów, legitymujący (a) się
koncentracyjnym Stutthof
dowodem osobistym (innym dokumentem), seria i numer WL 4191410 Nr. ew. 12120600093

wystawnionym dnia przez Prezydenta Miasta Sopotu Władysława
oświadczam, że Ob. Leon Drobiński syn (córka)
urodz. dnia 25 marca 1934r. w Czernicy – Chojnice

jest mi znany (a) osobiście jako uczestnik (czka) – wymienić formację, ugrupowanie, jednostkę, nazwę
obozu, więzienia itp. oraz okoliczności, z jakimi świadek zetknął się z otrzymującym (cą) oświadczenie
i czasokres od – do) od 1.IV.1943 do 3.III.1945 należał do Tajnej Organizacji
Wojskowej "Gryf Pomorski", – działał w Wojskowej Drużynie Leśnej w Czernicy pod dowództwem Edmunda Szulca a następnie od 17.V.1944 pod dowództwem
Stefana Feddego, po czym jako harcerz-żołnierz pod dowództwem Marcjana Czarnowskiego "Wrzos", zgrupowanie Leśnictwo "Młynynek. Przysięgę
złożył po przeszkoleniu w sierpniu 1943r. na ręce Edmunda Szulca.

dalej jak w załączniku do oświadczenia.

Wyżej wymieniony (a) posiadał (a) pseudonimy (y) "Leszek"
stopień wojskowy szeregowy pełnił funkcję
oraz brał udział w następującej działalności zaliczanej do uprawnień kombatanckich (wymienić jej rodzaje,
miejscowości, czasookresy itp.)

na podstawie zeznań świadków i moich stwierdzeń podaje, że Leon Drobiński
należał do grupy harcerskiej "Szare Szeregi" – drużyna harcerska w
Czernicy przy TOW "Graf Pomorski", której działalność była mi raportowa-
wana na odprawach przez dowódców i Komendanta Powiatowego Alojzego Kie-
drowicza "Kruk" w latach 1942-1945,-

dalej jak w załączniku do oświadczenia.

Wyżej wymieniony był represjonowany (a): wymienić jej rodzaje, miejscowości, czasookres, organy represjonujące (nazwę), z jakich powodów itp.

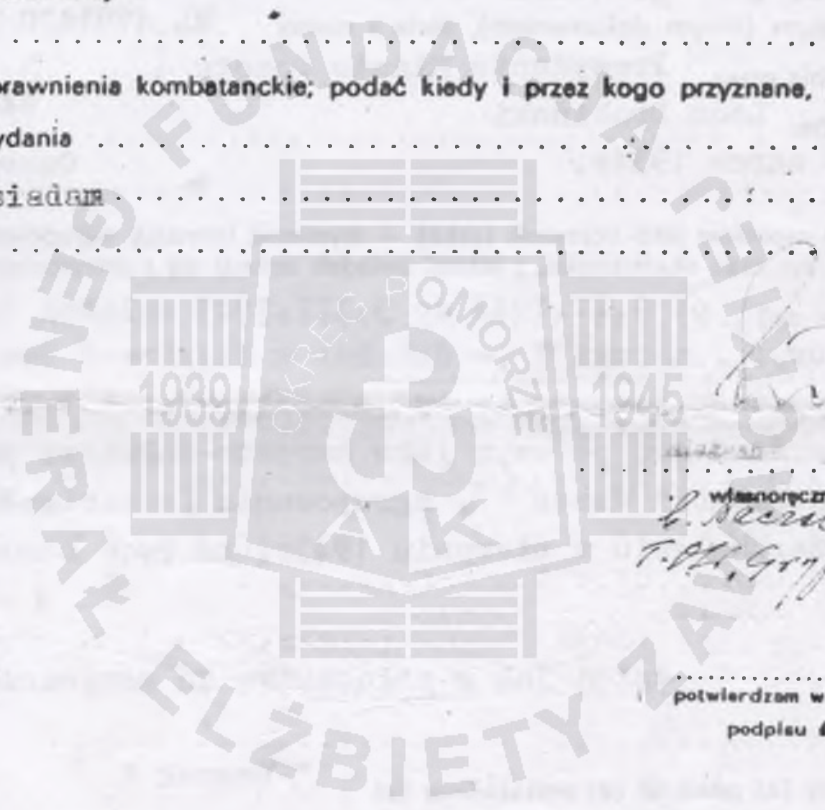
rodzina była represjonowana przez okupanta za nie przyjęcie Volkslisty, za współpracę z partyzantami wywiezieni do lagru w Potulicach skąd udało się uknąć podczas transportu,-

Jeśli świadek jest członkiem organizacji kombatanckiej powinien podać jej nazwę, wpisać numer legitymacji członkowskiej, datę jej wydania, przez kogo jestem członkiem Związku Kombatanatów RP

i Osób Represjonowanych, Nr. leg. 0530858 wyst. 6. XI. 1984 przez Zarząd Wojewódzki ZBOWID w Gdańsku,-

Czy świadek posiada uprawnienia kombatanckie; podać kiedy i przez kogo przyznane, nr legitymacji (zaświadczenia), datę wydania

posiadam

[Handwritten signature]
własnoręczny podpis
G. Szczepan Komendant
T. P. G. G. Pomorza

potwierdzam wiarygodność podpisu świadka

Opisła organizację kombatanckiej

miejscowość data

[Handwritten signature]

VICOMTESSES
[Handwritten signature]
Imi. Irena Londzian

pieczęć organizacji kombatanckiej
Imię i nazwisko, funkcja

Arendt Aleksander
org. " mjr Koner "

Sopot, dnia 1992-12-03

81-786 Sopot

Załącznik do oświadczenia jako świadek do
wniosku Januszewskiej Bernadety, Kuleszy Ja-
niny oraz Drobińskiego Leona z Czernicy

o przyznanie uprawnień kombatanckich:

- świadom odpowiedzialności za prawdziwość podanych niżej faktów,
oświadczam, że:

teren b. powiatów Chojnice, Tuchola, Kościerzyna, Kartuzy, Wejherowo, Bor-
Tucholskie - był jednym z większych terenów działalności partyzanckiej
- konspiracyjnej na Pomorzu, działały tutaj: "Orzeł Biały", " Grunwald
" Polska żyje ", " Polska Armia Powstania ", Służba Zwycięstwu Polak
ZWS - Armia Krajowa, " Młody Las ", i wielu innych. Jedną z silniejszych
była Tajna Organizacja Wojskowa " Gryf Kaszubski do VII/1941 potem
" Gryf Pomorski ". Gryf Pomorski działał na całym Pomorzu przez grup
py bojowe-partyzanckie oraz b. liczny zespół zaprzysiężonych członków
współpracujących, których należy bezwzględnie traktować na równi z
walczącymi z bronią w rękach.

W rejonie b. powiatu Chojnickiego działały grupy bojowe pod do-
wództwem: Alojzego Kiedrowicza " Kwik ", komendant na powiat Chojnice
Marek Czarnowski " Mroź ", Jans Keggara " Marn ", Jans Szolc-
skiego " Sobel ", Alojzego Bruskiego " Grab ", Stanisława Miśkiana,
Edmunda Szulca, Henryka Grebosza i wielu innych. W Czernicy-Gminie roz-
ciągał w gospodarstwie Państwa Szulców / młyn / mieścika się jedna z
siedzib Rady Naczelnej i Komendy Głównej TOW Gryf Pomorski z placów-
ką szkoleniową tzw. " Podchorążówka ", - która była pod moją osobistą
opieką oraz opieką członka Rady Naczelnej Franciszka Kuklińskiego -
" Sępa ", - . Działalność powyższych grup bojowych wraz z setkami dzie-
łaczy w ruchu oporu - w ramach TOW " Gryf Pomorski " dała znaczący
wkład w walce z okupantem o wyzwolenie Ojczyzny, biorąc pod uwagę
specyficzne warunki walki w tym pomorskim regionie. Do Gryfa należał
ludzie z różnych środowisk i w różnym wieku, szczególnie resztki in-
teligencji pomorskiej, ludność wiejska i młodzież szkolna, harcerze-
którzy zgrupowali się w ramach działalności " Szarych Szeregów -przy-
dzielani do dyspozycji poszczególnych dowódców grup bojowych-partyza-
nych - jako łącznicy, kurierzy, obserwatorzy, służba sanitarna itp
i ich należy również zaliczyć na równi z walczącymi z bronią w rękach
ciągle byli doszkalani, -

Do jednych z tych zaliczamy Janinę Kuleszcy " Jola " , Bernadety
Januszewską " Beata " i Leona Drobińskiego " Leszeł ". Oświadczenia
świadków o ich działalności trzeba przyjąć jako zgodne z prawdą, co
potwierdzam na podstawie:

wiernogodności i rzetelności w ich działalności,
otrzymywanych raportów od komendantów powiatowych, od dowódców poszczególnych grup partyzanckich, na odprawach, które odbywały się w tych miejscach działania b. często w tzw. "Podchorążówce Gryfa" zlokalizowanej u Państwa Szulców / gospodarstwo rolne z młynem / - 3 pokojowy bunkier z wszystkimi urządzeniami kuchennymi-sanitarnymi to pod gnojówką na podwórzu i oddalonego o 8 km wielkiego placu ćwiczeń formacji SS,-

Na tych odprawach komendanci powiatowi i dowódcy grup podkreślali wielką odwagę, inteligencję, spryt i przebiegłość, tajność w działaniu tych młodych ludzi, rwali się do roboty, trzeba było hamować międziodobry zapach, chcieli pomóc represje okupanta, stosowane w ich rodzinach, za zamordowanie ich ojców, braci, za zsyłki do obozów koncentracyjnych.

W okresie poprzedniego reżimu - łącznie ze Związkiem Bojowników o Wolność i Demokrację nie było przychylnego klimatu do przyznawania uprawnień kombatanckich organizacjom działającym na Pomorzu i nie tylko Pomorzu. Wyrządzono niepowetowane krzywdy, represjonowano po wojnie wielu zesłano w głąb ZSRR - skąd część już nigdy nie powróciła.

Jako działacz społeczny na Pomorzu przedwojną, Kierownik Komendy "Gryf Pomorski" członek sztabu AK - w czasie okupacji-okupacji odpowiedzialny za pracę ludu kaszubsko-pomorskiego po wojnie starania o wyjaśnienie specyficznych, złożonych warunków działalności konspiracyjnej na Pomorzu - co w części tylko odnosiło efekty. Związek Bojowników o Wolność i Demokrację uznawał tylko walkę z bronią za zasadne do przyznawania uprawnień kombatanckich z czym inni b. Gryfowcy nie zgodzili się. Ca 75% już umarło, liczni nie mieli się choćby skromnego uznania, podziękowania, satysfakcji. Należy uhonorować choćby tę małą garstkę, która przeżyła do dziś Leona Drobińskiego, Janinę Kuleszę i Bernadotę Januszkowską, które występują o przyznanie im uprawnień kombatanckich,-

Alexander Arndt
/ Aleksander Arndt /

Aleksander Arndt

Komendant Powiatowy
T O H "Gryf Pomorski"

Autoryzacja podpisu
sustardiam

Gdańsk, dnia 9.03.93

Aleksander Arendt
org. " mjr Konar " " Dębina "
b. Naczelny Komendant Tajnej
Org. Wojskowej " Gryf Pomorski "
81-786 Sopot,

Sopot

1993-07-12

7

Tajna Organizacja Wojskowa " Gryf Pomorski " i Armia Krajowa - Okręg Pomorski od 1940 do marca 1945 - w tym od V/1944 do końca wojny więzien Gestapo i obozu konc. " Stutthof ".

WL 4191410 Nr.ew. 1212060009

Prezydenta Miasta Sopotu w dniu 21.IX.1983r.

Leon DROBINSKI

Władysław

25 marca 1934r.

Czernicy b. pow. Chojnice

1.IV.1943r. do końca wojny L.Drobiński należał do Tajnej Organizacji Wojskowej " Gryf Pomorski ", działał w walczącej drużynie harcerskiej w ramach TOW " Gryfa " w Czernicy pod dowództwem Edmunda Szulca i Stefana Feddego, następnie pod dowództwem Marcjana Czarnowskiego " Wrzoś " w zgrupowaniu Leśnictwa " Młynek " jak również pod dowództwem por. Jana Szałewskiego " Sobol ", Komendanta Hufca ZHP Chojnice-Tczew-Starogard-Tuchola - współpracując z Komendą Chorągwi " Szare Szeregi " w Gdyni.

Po przeszkoleniu złożył przysięgę na ręce Edmunda Szulca w sierpniu 1943r.

" Leszek "

szeregowy

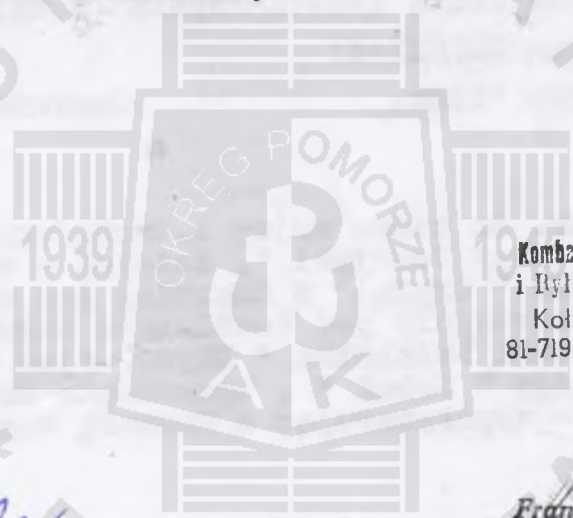
uczestnik- bojownik harcerski
w drużynie leśnej.

na podstawie raportów dowódców poszczególnych jednostek walczących w rejonie Brus, Czernicy oraz moich osobistych stwierdzeń oświadczam, że Leon Drobiński " Leszek " mimo młodego wieku, po przeszkoleniu wojskowym w zakresie służb pomocniczych brał bezpośredni udział w akcjach zbrojnych m. inn. w dniu 15 marca 1944r. w akcji tzw. " Kaszuba " pod dowództwem Edmunda Szulca z Jagdkommando SS, stacjonujące w Wielkich Chełmach, następnie sylwestra 31/XII 1944r. na 1.I. 1945 pod dowództwem Marcjana Czarnowskiego w potyczce pod Czernyżem oraz w bitwie pod Kinicami w dniu 14.I.1945r. z silnymi patrolami SS z Wielkich Chełmów. Leon Drobiński należał do grupy walczących harcerzy, współpracujących z harcerzami z Powstania Warszawskiego. Był jednym z uczestników w lasach zgrupowania SS w Wielkich Chełmach. Był szczególnie odważny, inteligentny był pilnym uczestnikiem przeszkolenia bojowego i był przygotowywany na przywódcę samodzielnie walczących jednostek harcerskich.

cała rodzina była represjonowana przez okupanta za nie przyjęcie Volkslisty i za współpracę z partyzantami została wyrugowana z gospodarstwa i zesłana do obozu w Potulicach a po wojnie ścigana przez NKWD i UB, długo nie mogła ujawnić swojej okupacyjnej działalności.

jestem członkiem Związku Kombatantów RP i Osób Represjonowanych Nr. leg. 0530858 wyst. 6.XI.1984 przesb. BBoWiD w Gdańsku oraz wiceprezesem Klubu b. Więźniów Politycznych Hitlerowskich Więzień i Obozów Koncentracyjnych " Stutthof " w Sopocie.

posiadam zaśw. Nr. 365851 z dnia 15.VII.1976r. wystawione przez b. ZBoWiD w Gdańsku.

Świątek

ZWIĄZEK
Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej
i Byłych Więźniów Politycznych
Koło Miejskie Sopot-Dolny
81-719 Sopot, ul. Majkowskiego 11

BURMISTRZ
z up. Władysława Barysiaka
Z-ca P. Burmistrza Miasta i Gminy

V-po WIEZIES
Franciszek Wójcicki 28-08-1999

z tącaścią oryginału
Człopa, dnia 20.02.19.....l.

URZĄD
MIASTA I GMINY
78-680 w Człopie
ul. Strzelecka 2

Aleksander Arendt
Org. "mjr Konar" "Dębina"
b. Naczelny Komendant Tajnej
Org. Wojskowej "Gryf Pomorski"
81-786 Sopot.

zat. do listu z 18.09.2009

9

Sopot

1993-07-12

KWATERMISTRZ HUFCA ZHP PILA

Henryk Kowalski

Tajna Organizacja Wojskowa "Gryf Pomorski" i Armia Krajowa - Okręg Pomorski od 1940 do marca 1945 - w tym od V/1944 do końca wojny więzieni Gestapo i obozu konc. "Stutthof".

WL 4191410 Nr.ew. 1212060009

Prezydenta Miasta Sopotu w dniu 21.IX.1983r.

Leon DROBINSKI

Władysław

25 marca 1934r.

Czernicy b. pow. Chojnice

1.IV.1943r. do końca wojny L.Drobiński należał do Tajnej Organizacji Wojskowej "Gryf Pomorski", działał w walczącej drużynie harcerskiej w ramach TOW "Gryfa" w Czernicy pod dowództwem Edmunda Szulca i Stefana Feddego, następnie pod dowództwem Marcjana Czarnowskiego "Krzos" "Wrzos" w sgrupowaniu Leśnictwa "Młynek" jak również pod dowództwem por. Jana Szalewskiego "Sobel", Komendanta Hufca ZHP Chojnice-Toszew-Starogard-Tuchola - współpracując z Komendą Chorągwi "Szare Szeregi" w Gdyni.

Po przeszkoleniu złożył przysięgę na ręce Edmunda Szulca w sierpniu 1943r.

" Leszek "

szeregowy

uczestnik- bojownik harcerski
w drużynie leśnej.

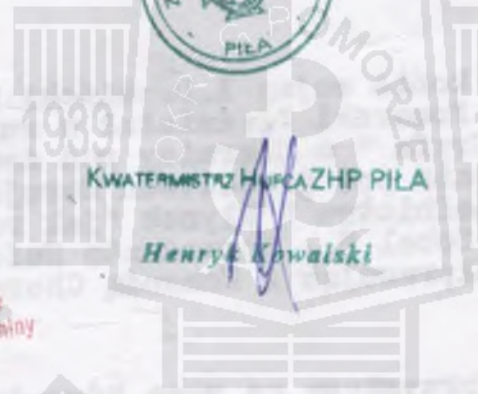
na podstawie raportów dowódców poszczególnych jednostek walczących w rejonie Brus, Czernicy oraz moich osobistych stwierdzeń oświadczam, że Leon Drobiński " Leszek " mimo młodego wieku, po przeszkoleniu wojskowym w zakresie służb pomocniczych brał bezpośredni udział a akcjach zbrojnych m. inn. w dniu 15 marca 1944r. w akcji tzw. " Kaszuba " pod dowództwem Edmunda Szulca z Jagdkommando SS, stacjonujące w Wielkich Chełmach, następnie sylwestra 31/XII 1944r. na 1.I. 1945 pod dowództwem Marcjana Czarnowskiego w potyczce pod Czernyżem oraz w bitwie pod Kinicami w dniu 14.I.1945r. z silnymi patrolami SS z Wielkich Chełmów. Leon Drobiński należał do grupy walczących harcerzy, współpracujących z harcerzami z Powstania Warszawskiego byli jednymi z najlepszych i najbardziej odważnych, inteligentnych i pilnych uczestnikami przeszkolenia bojowego i był przygotowywany na przywódcę samodzielnie walczących jednostek harcerskich.

cała rodzina była represjonowana przez okupanta za nie przyjęcie Volkslisty i za współpracę z partyzantami została wyrugowana z gospodarstwa i zesłana do obozu w Potulicach a po wojnie ścigana przez NKWD i UB, długo nie mogła ujawnić swojej okupacyjnej działalności.

jestem członkiem Związku Kombatantów RP i Osób Represjonowanych Nr. leg. 0530858 wyst. 6.XI.1984 przez b. BBoWiD w Gdańsku oraz wiceprezesem Klubu b. Więźniów Politycznych Hitlerowskich Więzień i Obozów Koncentracyjnych " Stutthof " w Sopocie.

posiadam zaśw. Nr. 365851 z dnia 15.VII.1976r. wystawione przez b. ZBoWiD w Gdańsku.

[Handwritten signature]

ZWIĄZEK
Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej
i Byłych Więźniów Politycznych
Koło Miejskie Sopot-Łolny
81-719 Sopot, ul. Majkowskiego 11

BURMISTRZ
Z up. Władysław Borkowski
Z-ca Burmistrza Miasta/Gminy

Vice PREZES
[Handwritten signature] 28-08-1993
Franciszek Sikowskiak

Stwierdzam zgodność kserokopii
z treścią oryginału
Człopa, dnia 20.02.1993

URZĄD
MIASTA I GMINY
78-630 w Człopie
ul. Strzelecka 2

Aleksander ARENDT

81-786 Sopot

zatr. do listu
z 18.02.2009

Sopot, dnia 1996-05-17 11

z up. BURMISTRZA

Bekker
mgr Jerzy Bekker

SEKRETARZ MIASTA I GMINY CZŁOPE

URZĄD

MIASTA I GMINY

78-630 w Człopie

ul. Strzelecka 2

Urząd do Spraw Kombatantów
i Osób Represjonowanych

ul. Krucza 36
Warszawa

Stwierdzam zgodność
kserokopii z treścią oryginału
Człopa, dnia 02.10.2006 r.

Oświadczenie / rekomendacja / Aleksandra Arendta - b. Naczelnego Komendanta Tajnej Organizacji Wojskowej " Gryf Pomorski " - " Konar " " Dębina " do wniosku Leona Drobińskiego, zam. w Przeleńce 2 78-630 woj. pilskie / o przyznanie uprawnień kombatanckich.

Z pełną świadomością i odpowiedzialnością podtrzymuję swoją opinię / rekomendację / dwukrotnie już wyrażoną do wniosku Leona Drobińskiego o przyznanie uprawnień kombatanckich od kwietnia 43 do marca 45.

należał do grupy młodzieży harcerskiej, działającej w ramach Tajnej Organizacji Wojskowej " Gryf Pomorski " w czasie okupacji na Pomorzu. Ideologia, geneza i zakres działania " Gryfa " są Urzędowi do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych dostatecznie znane i rozpracowane. Wobec coraz to bardziej topniejących szeregów organizacji - zdolnych do działania - Dowództwo " Gryfa " było zmuszone sięgnąć po młodszych kandydatów.

Zgodnie z rozkazem Naczelnego Komendanta powołano specjalny Zespół pod kierownictwem Z-cy Komendanta Józefa Kuklińskiego do akcji werbunkowej, przeszkolenia i przydziałów, jak również opracowanie i wdrożenia struktury organizacyjnej i zakresu działania, na wzór " Szarych Szeregów ", z którymi też ściśle współpracowała.

Leon Drobiński został zwerbowany do tej młodzieżowej- harcerskiej grupy. Po odpowiednim przeszkoleniu i złożeniu przyrzeczenia / przysięgi, otrzymaniu pseudonimu " Leszek " przydzielono go do dyspozycji Edmunda Szulca, dowódcy grupy bojowej w Męcikale. Był również pod stałą opieką swego ojca Władysława, zahartowanego w partyzantce.

L. Drobiński z uwagi na wysoką inteligencję, spryt, znajomość języka niemieckiego, dobrą znajomość środowiska Niemców, zamieszkujących w tym rejonie - był bardzo przydatny organizacji, stosunkowo do swoich młodzińskich możliwości oddał cenne usługi " Gryfowi ".

Rodzice dziś już nieżyjący również byli zaprzysiężonymi członkami *50*
TOWY Gryf Pomorski
byli represjonowani, wielokrotnie wzywani na posterunek celem wymuszenia zeznań i przyjęcia Volkslisty - do końca jej nie przyjęli.

Zgodnie z intencją i instrukcją Komendy Naczelnej wyselekcjonowani kandydaci byli w dyspozycji Komend Powiatowych i Gminnych. Komendy te były zobowiązane ich przeszkalać, zapoznawać z czekającymi ich zadaniami, odbierania od nich przyrzeczenia - zobowiązania do zachowania ścisłej tajemnicy, lojalności i zachowania wysokiego morale. Dowódcy poszczególnych grup liniowych- partyzanckich składali zapotrzebowania na tych elewów wstępnie przeszkolonych.

Gros była nadal w dyspozycji Wydziału Organizacyjnego pod kierownictwem Z-cy Komendanta Naczelnego "Konara" -Józefa Kuklińskiego "Sępa". jako służba pomocnicza- rezerwowa, do zadań :

- kurierzy, obserwatorzy, zwiadowcy, przewodnicy, przewoźnicy itp.
- potrzebne wiadomości zbierali w sklepach, przed kościołami, na targowiskach, od rówieśników Niemców w szkole,
- w służbie zaopatrzenia / żywność, odzież, lekarstwa, rowery, środki czystości, artykuły biurowe a to wszystko poza przydziałami,
- odwiedzanie niesprawnych i chorych - stały kontakt i obsługa.

Leon Drobiński był wykorzystywany do wielu powyżej wymienionych zadań, ponadto wykonywał ważne, niebezpieczne zadania z dyspozycji dowódców grup partyzanckich w akcjach zbrojnych.

Ci młodzi " bojownicy - harcerze " i Leon Drobiński byli zawsze narażeni na wpadki i surowe restrykcje. Dlatego powinni być zaliczeni w drodze wyjątku na równi z pełnoprawnymi członkami podziemnego ruchu w walce o niepodległość Polski - o co serdecznie proszę jako ten który ich mobilizował, narażał i jako współzobowiązany do udzielenia im drobnego ekwiwalentu i pełnej moralnej satysfakcji.

Aleksander Arendt
 / Aleksander Arendt
 "Konar" Dębina "
 b. Naczelny Komendant
 Komendant Tajnej Organizacji Wojskowej "Gryf Pomorski" i członek AK.

POWIERDZAM WZASNORĘCZNOŚĆ PODPIĄTU

Polski Związek b. Więźniów Politycznych
 Hitlerowskich Więzień i Obozów Koncentracyjnych
 KLUB b. WIĘŹNIÓW N. STUTTHOF

81-703 Sopot, ul. Kościuszki 63

Za zgodności

18.05.1996 *F*

data

podpis

Wydor Andrzejewski

Stwierdzam zgodność
 kserokopii z treścią oryginału
 Człopek, data 02.10.2006

URZĄD
 MIASTA I GMINY
 78-630 w Człopie
 ul. Strzelecka 2

z up. BURMISTRZA
J. Bekker
 mgr Jerzy Bekker
 SEKRETAZ MIASTA I GMINY CZŁOPEK

Jeon Drobinski "Deszek" "Fudorub" Pskelivice dnia 20 06 19 2001
Ladyslaw Holczerowski "Ul Dime" Orenvica - Trury
Oladislaw Paskynowski "Miyunki" TOV Gryf Pomorski

imię, nazwisko, pseudonim i adres
składającego oświadczenie
(dla mężczyzn nazwisko pańskie)

nam Pskelivice 3
77-630 Otrava pod Václav

OŚWIADCZENIE ŚWIADKA

Świadek do popisu Aleksander Arendt prezydenta
Alojzy Dambek, Stanisław Uciński i Jacek Kurcki
Ja, uczestnik (czka) - (wymienić formację, ugrupowanie, jednostkę, nazwę obozu, więzienia itp. - od - do)

Od kwietnia 43r do grudnia 45r Gryf Pomorski

Świadomy odpowiedzialności za prawdziwość podanych niżej przez mnie faktów, legitymujący (a) się

dowodem osobistym (innym dokumentem), seria i numer 9415906021
PESEL 34032500773 KPMO Gruchów dn 30.12.1966r
wystawionym dnia przez

oświadczam, że Ob. Aleksander Arendt Antoni mego
urodz. dnia 06 grudnia 1912r w Bedarzewo-Wejherowo syn (córka)

jest mi znany (a) osobiście jako uczestnik (czka) - (wymienić formację, ugrupowanie, jednostkę, nazwę obozu, więzienia itp. oraz okoliczności, z jakimi świadek zetknął się z otrzymującym (ca) oświadczenia

I czasokres od - do) Tajne Organizacje Wojtkowe Gryf Pomorski to
największe na Pomorzu i inne największe oddziały w
walce z okupantem hitlerowskim od 1939r do 1945r oraz
"Szare Szeregi" pod dowództwem Taj. Org. (Taj. Gryf Kaszubski
Pomorski
Historie Taj. Org. (Taj. Gryf Kaszubski-Pomorski) zostały
spisane do 1956r w postaci dokumentacji i wal-
nych praców TOV Gryf Kaszubski-Pomorski i to jest
prawdą - chociaż nie bogate - moje nie wyszło zostało
niste. Jeszcze do wspomnienia etosu Tajnej Org. (Taj. Org. Wojtkowej
Gryf Kaszubski-Pomorski reprezentowany przez
Alojzy Dambek o. Józef,
C. D. Małowski

Wyżej wymieniony (a) posiadał (a) pseudonimy (y) Honor "Dębina"
stopień wojskowy major pełnił funkcję dowódcy k-kt TOV Gryf Pom
oraz brał udział w następującej działalności zaliczanej do uprawnień kombatan-
kich (wymienić jej rodzaje

miejsowości, czasokresy itp.) Cieszy dalszy Stanisław Ucińskiego
oraz współpracując z innymi wiceprezesa sejmiku
wojewódzkiego Pomorskiego Jacek Kurckiego i innych - me-
niskim historyj Tajnej Organizacji Wojtkowej Gryf Kaszu-
bski-Pomorski do własnych celów "wpływow politycznych"
i innych ludności-Pomorze - szczególnie w powiecie Kwidzynie
Gminieję Narekowsko K-kt Taj. Org. (Taj. Org. Wojtkowej Gryf
Pomorski i oboziska w k-kt Pomorskiego "Dębina"
Armii Krajowej mjr Aleksander Arendt, "Honor"
"Dębina" w latach 1943/44r. Alojzy Dambek, Stanisław
"Uciński przy materiale Jacek Kurckiego - nieod-
nieję faktorem, że Aleksander Arendt nie był
Komendantem, że - "współpracował" z Komendą
"SS" NKWD i po wojnie z UB i działał na "szkodę"
państwa - cieszy dalszy me ser 2 -

dot Aleksandra Brendt "Kamer" "Delimé" 14
nieg dalszy re str 1 str 2

Wyżej wymieniony był represjonowany (a): wymienić jej rodzaje, miejscowości, czasookres, organy

represjonująco (nazwę), z jakich powodów itp. Aleksander Brendt "Kamer" "Delimé" - straszenie kłosaubski - 20 sierpnia września 1939 r.
Podpisanie od 07.42 do 07.43 r - bez wykształcenia bojowego
Solgryst Karub Pom, kierownik komendanta Solgryst
Pomorski od 07.43 do 06.44 r oraz wpięty Kt
od 07.44 do 01.45 r - represjonowany ze względu na
Komendanta wzmianki i hierarchii

Jeśli świadek jest członkiem organizacji kombatanckiej powinien podać jej nazwę, wpisać numer legitymacji

członkowskiej, datę jej wydania, przez kogo
Powodem uprawnienie kombatanckie - Gryst Pom
Zuswiadczenie 533810/1078802 wydane 03.07.98 r.
U do ki w r N - ra

Czy świadek posiada uprawnienia kombatanckie; podać kiedy i przez kogo przyznane, nr legitymacji

(zaświadczenia), datę wydania Powodem uprawnienie kombatanckie
Zuswiadczenie 533810/1078802

nieg dalszy
Dalej wzmianka re-powojni Siciński "Soból" nie był
k-tem Inspektoratu Czujnicko-Treńskiego AK - organizo-
wa "akcje" "Naczeladunaj" me sepichor "mieszkanie -
ale były one potrzebne "mole".
Dalej wzmianka białej z Gólyni bez adresu مکانی po 4-ry
korki maszynopisu do członków Gryst Pomorskiego
Rozry Dambek i, Józefa, Szwedów Uciniski i Jacek
Kuski - nie są członkami For Gryst Kłosaubskiego
- Pomorskiego - swój sukces - egzamin "do członków
Gryst Kłosaubskiego - Pomorskiego
Opisuje z pośrednictwem
Kłosaubskiego nie przyznaje - jur ich artystów, ale za to
przyznaje "Kłosaubskiego" Czujnicki i Kłosaubski ze
wzrostem grom - ziotochi - wyjazd białej polityczne
Nki Rozry Dambek, Szwedów Uciniski - osmiecają
i emierarajf oraz Polskiego Podziemne Tajne Uję
Wojtkowej Gryst Kłosaubski - Jaroski - ze co to
Kłosaubskiego - Kłosaubski - Kłosaubski - Kłosaubski
do upamiętnienia Etosu Tow Gryst Kłosaubski - Pomorski
Kłosaubskiego być zawiązany!

niejwzrost, data
STAROSTWO POWIATOWE
W PILE
Al. Niepodległości 33/35
Potwierdza wia...
podpis...
Dyrektor Wydziału
Organizacji i Administracyjnej
mgr Artur Pouchowicz
potwierdzam wiarygodność
podpisu świadka
pieczęć organizacji kombatanckiej
imię i nazwisko, funkcja
Lech Dobryński
22.08.07

Leon Drobinski
u siebie "Kadzub"

Przelewie, dn 12. 07. 2001 15
dnia 19

Zarys Karciejski "Ul Lina" Orenie - Brony
Olszyc - Polityzanci "Wzrostki" "Tow Goyt Pomorski"

imię, nazwisko, pseudonim i adres
składającego oświadczenie
(dla mężczyzn nazwisko panieńskie)

zam. Przelewie 3
78-630 Ociepa pow Nowy

OSWIADCZENIE SWIADKA

Drogi - zarysownik do poruc Aleksandra Arwendt pomocnik
Pomorski Dambek, Aleks Dambek, Stanisław Uciński i Jacek Kurcki

Ja, uczestnik (czka) - (wymienić formację, ugrupowanie, jednostkę, nazwę obozu, więzienia itp. - od - do)

od kwietnia 43r. do marca 45r. Goyt Pomorski Polca

świadomy odpowiedzialności za prawdziwość podanych niżej przez mnie faktów, legitymujący (a) się

dowodem osobistym (innym dokumentem), seria i numer PH 590602A

PESEL 34032500773 RP MO Orlupów dn 30.12.66v
wystawionym dnia przez

oświadczam, że Ob. Aleksander Arwendt syn (czka) Antoniego

urodz. dnia 06. grudnia 1912 r. w Bedarzewo - Wychemowo

jest mi znany (a) osobiście jako uczestnik (czka) - wymienić formację, ugrupowanie, jednostkę, nazwę obozu, więzienia itp. oraz okoliczności, z jakimi świadek zetknął się z otrzymującym (cą) oświadczenia

I czasokres od - do Tajny Określenie Wyższe Goyt Kaszubski

- Pomorski "Chocim" od Katedry Puckiej do Chocim
w/ N/ i w Brony marmieckiej

W niektórych wypadkach ludność i przesiedlaniu w nich

oporu musieli przesiedleć z wojaczką - aby przetrwać

i wyżyć! Nie ma i nie ma tu mowy ani politycznej

- dowodów na dowodów i straszenia grup terenowo - lini-
owych Goyt Kaszubskiego - Pomorskiego i AK oddział

partyzantów i mandatorstwo Polaków w czasie okupacji

i po wojnie naprzykład w działalności partyzanckiej

i partyzanckiej Naczelny Komendant Tow Goyt Pom
C. d. następnie

Wyżej wymieniony (a) posiadał (a) pseudonimy (y) ... "Kamnar", "Debina"

stopień wojskowy ... major ... pełnił funkcję Naczelny K-kt Tow Goyt Pom

oraz brał udział w następującej działalności zaliczanej do uprawnień kombatan-
kich (wymienić jej rodzaje.

Ciąg dalszy miejscowości, czasookresy itp.) mjr owy Aleksander Arwendt "Kamnar",

"Debina" - Wtedy to nigdy nie przesiedleć w czasie

okupacji z Komando "S" "NKWD" i po wojnie

z "NKWD" i "UB" - symfonia fałszywa - bezprawa - bez

dowodów historia przez zespół do upamiętnienia Etosu

Tajnej Org Wojskowej Goyt Kaszubski - Pomorski jego oco-
nków Pomorski Dambek, Aleks Dambek, Stanisław

Uciński i Jacek Kurcki w propagandzie fałszywa
wrota propagandy swoimi powry lokalnej, religijnej,
nawet radio, tykent "Cieżyńca" i wyniszczenie historyczne
pism fałszywych do członków Goyt Pom dyskwalifi-
kuje i relucji historii Tajnej Org Naj Goyt Kaszub-
- Pomorski - dyskwalifikuje jej członków wrota
i dowodów Tow Goyt Pom. Ciąg dalszy następnie 136 str 2

olot Aleksandra Brendt "Komar" "Dębina"
 cięży dalszy ze str 1 - str 2

Wyżej wymieniony był represjonowany (a): wymienić jej rodzaje, miejscowości, czasookres, organy represjonujące (nazwę), z jakich powodów itp. Aleksander Brendt "Komar" "Dębina"
 Dębina w granicach walczył w Armii Krajowej w czasie okupacji, walczył z Niemcami od lipca 1944 do lipca 1944 z którymi razem walczył jako dowódca w TOU GP i AK w powiecie Kryniewski walczył bojowo w walc z agresorami ludności polskiej - organizacja Pomoc - Niezłomni - Patriotów!

Jeśli świadek jest członkiem organizacji kombatanckiej powinien podać jej nazwę, wypisać numer legitymacji członkowskiej, datę jej wydania, przez kogo

Podane są uprawnienia kombatanckie
 od 04.43r do 03.45r Główny Pomocnik Szeregowy 01
 Zaświadczenie 533 P 10 / 107 P P 02 wydatk 03.07. 44r...

Czy świadek posiada uprawnienia kombatanckie; podać kiedy i przez kogo przyznane, nr legitymacji (zaświadczenia), datę wydania Podane są uprawnienia kombatanckie
 Zaświadczenie 533 P 10 / 107 P P 02

Cięży dalszy - walczył w walce o wolność Polski i Naczelny Komendant Armii Krajowej Aleksander Brendt "Komar" "Dębina" w szeregu lini w dowództwie Kwartery, któremu to uświadczył ber powalisk - ber różnych dowódców i przemówił to me ucieł Pomocnik Roman Dambek, Szymon Dambek, Stanisław Ucinński i Jacek Kurkowski - decy. uświadczył. Zaświadczenie "Kasubów" - zmienił historię Szejny i wojny Wydziału "Główny Kasubski - Pomocnik i Armii Krajowej" na Pomocnik - sam sobie niszczył historię "młodych"

Dziękuję za pomoc przy Janie Sielerskiej "Soból" od-cz Dobrosławski podziękuję "Suzuki" 1034 i jego żołnierzy który który nigdy nie brali udziału w akcji w Szymbarku 25 maja 1944r - nie zabijali Polaków - to idiotyzm który w przewidywalny sposób ukarać się powinno; Roman Dambek, Aleksy Dambek, Stanisław Ucinński, Jacek Kurkowski - oraz celebryści powie redaktorów i dziennikarzy Andrzej i Miłko oraz wójtowie zespół do upamiętnienia etapu TOU GP - walczyli w historii Główny i uniwersalnie historię wykład pner zespół do upamiętnienia etapu TOU GP.

Zaświadczenie 2+2
 Leon Drobniński
 wiceprezenterny podpis
 pieczęć organizacji kombatanckiej imię i nazwisko, funkcja

Związek Kombatanów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych i Członków Politycznych ZARZĄD KOLA GMINNEGO w Wałczu
 Stanisław Własny
 podpis
 SEKRETARZ Kola Gminnego w Wałczu Z.K.R.P. B.W.P. Krystyna Szaryta

Probiński
Leon

1. Nazwisko i imię
2. Imię
3. Nazwisko matki

KYSOPIS

Sredni

oczu
nie ma
znaki szczególne

RP NFI

Wzrost 170
Ciężar ciała 62 kg
RH 5906021

ZAFELDOWANIE

ZAFELDOWANIE

Przebieg choroby

Wzrost 170

Ciepota 37,4

ciężar ciała 62 kg

ZAFELDOWANIE

Właściwości
4. Mięso
5. Pota
6. Mleko
7. Inne

2. Stan ciąży

3. Zawód

4. Rodzina

5. Organy wewnętrzne i zewnętrzne

Nr ewid. 34 03 25 01 07 33

30 grudnia 1966r.
Data wydania

RH 5906021

ZAFELDOWANIE

mgr Kalina Rakowska

Stwierdzam zgodność kserokopii
z treścią oryginału
Człopa, dnia 03.04.2003 r.

ZAFELDOWANIE

ZAFELDOWANIE

OKRES POMOCNI
ELŻBIĘTY ZAWADY
1939
AK

Leon Drobiński "Leszek", "Kaszub"
Grupa Partyzancka "Jagoda", "Osa" Przelewice 10.03. 2001r.
Czernica Oddz. "Młynki" Gryf Pom. dnia 19 ..
zam. Przelewice 3 78-630 Człopa
pow. Wałcz

imię, nazwisko, pseudonim i adres
składającego oświadczenie
(dla mężczyzn nazwisko panieńskie)

Oświadczam, że podtrzymuję swoje poprzednie
oświadczenie dot. Stanisława Brzezińskiego "Misiek".

OŚWIADCZENIE ŚWIADKA

Pozew do NSA Gdańsk dot. decyzji Kier.UdsKiOR W-wa z dn.06.02.2001r.
nr DOO/K0663/K-1073476/2/01 dot. Stanisława Brzezińskiego "Misiek"

Ja, uczestnik (czka) - (wymienić formację, ugrupowanie, jednostkę, nazwę obozu, więzienia itp. - od - do)
od kwietnia 1943. do marca 1945. Gryf Pomorski.....

świadomy odpowiedzialności za prawdziwość podanych niżej przez mnie faktów, legitymujący (a) się
dowodem osobistym (Innym dokumentem), seria i numer RH 5906021 PESEL 34032500773
wystawionym dnia przez 30.12.1966r. KPMO Człuchów

oświadczam, że Ob. Stanisław Antoni Brzeziński syn (córka) Brunona
urodz. dnia 08.05.1934r. w Kościerzynie.....

jest mi znany (a) osobiście jako uczestnik (czka) - wymienić formację, ugrupowanie, jednostkę, nazwę
obozu, więzienia itp. oraz okoliczności, z jakimi świadek zetknął się z otrzymującym (ca) oświadczenia

I czasokres od - do) Dh Stanisław Antoni Brzeziński "Misiek" walczył od
10.43r. do 03.45r. w grupie partyzanckiej w Dębowcu zgrup. partyz. Karsin
-Wiele-Raduń Gryf Pom. AK, ZWZ i ZHP 79 Pom. Druż. harcerzy im. T. Kościuszki
Brusy. Druż. St. Brzeziński "Misiek" po przeszkoleniu wojskowym i złożeniu
przysięgi wojskowej walczył i wykonywał rozkazy dot. działalności żandar-
merii "SS", Jagdkomando SS, i Vermachtu przekazywał i dostarczał informa-
cje, sprzęt wojskowy, żywność i sanitarne, do zgrupowania part. Karsin-
Wiele Gryf Pom. AK, ZWZ i ZHP. Brał udział łącznościowy i sanitarny w star-
ciach i potyczkach na polu walki z żandarmerią, "SS", Jagdkomando SS i
Vermachtem. Wykonywał rozkazy d-cy Jana Klaman "Ludwik" grupy part. Wiele,
Gryf i AK, d-cy Ambrożego Masłowskiego "Sokół", d-cy Kazimierza Marchewicz
"Sęk", d-cy Leonarda Brzezińskiego "Miłek" zgrupowanie part. Wiele-Karsin
Gryf i AK, ZWZ, ZHP, d-cy Jana Szalewskiego "Sobol" AK i ZHP. i Stefana
Marchlewicz, "Siwy" "Konrad" i Stefana Fedde "Ryś Orion" Gryf i AK.-ZHP,

Wyżej wymieniony (a) posiadał (a) pseudonimy (y) "Misiek" i d-cy Leona Kulasa "Zawisza"
Raduń-Gryf.
stopień wojskowy szeregowy pełnił funkcję harcerz-żołnierz
oraz brał udział w następującej działalności zaliczanej do uprawnień kombatanckich (wymienić jej rodzaje

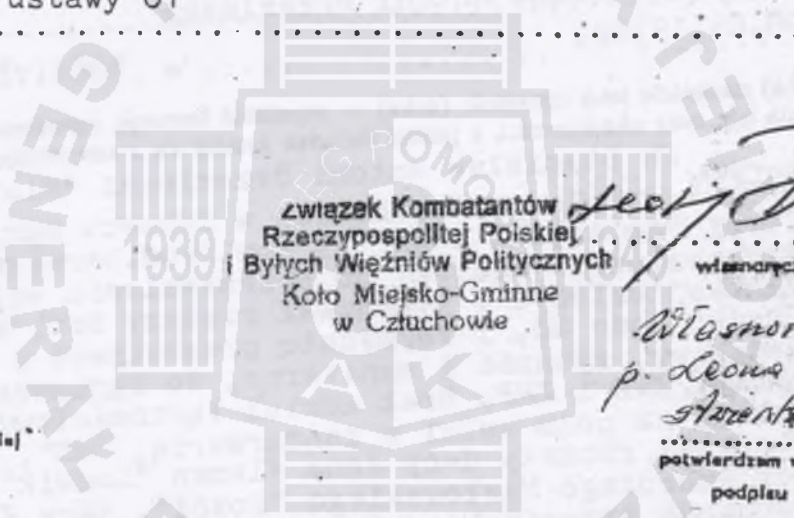
miejsowości, czasokresy itp.) . Dh Stanisław Brzeziński "Misiek" walczył jako
harcerz w Gryfie Pom. w leśnym zastępie harcerskim "Zawisza" zgrup. part.
Karsin-Wiele-Raduń w ugrupowaniach scalonych Gryf Pom., AK, ZWZ, i ZHP-wal-
czył w ZHP 79 Pom. Druż. Harcerzy im. T. Kościuszki Brusy od 10. 1943r. do
03.1945r. i wykonywał rozkazy w ugrupowaniach scalonych d-ców grup partyz.
terenowo-liniowych Gryf Pom. AK, ZWZ i ZHP oraz dobrą pomoc społeczeństwa
w okresie od 10.43r. do 03.45r. W ugrupowaniach TOW Gryf Pom. ("o programie
narodowców") od 39r. do 45r. działały i walczyły drużyny harcerskie z okupan-
tem hitlerowskim, leśne grupy harcerzy, młodzieży, gimnazjalnej, przodowni-
ków, pośredników, ochotników i patriotów i realizowały program drużyn har-
cerskich Pomorza-Szarych Szeregów "UL Lina" TOW Gryfa Pomorskiego. Organiza-
cyjny program z podaniem planu działania, pionu dowodzenia i przyrzeczenia
harcerskiego na przykładzie Zastępu "Leszek" Czernica-Chojnice Grupy part.
"Jagoda" "Osa" Czarnica Odz. partyz. Młynki TOW Gryf Pomorski.

Ciąg dalszy oświadczenia na załączniku.

Wyżej wymieniony był represjonowany (a): wymienić jej rodzaje, miejscowości, czasookres, organy represjonujące (nazwę), z jakich powodów itp. rodzice Haliha i Brunon byli członkami TOW Gryf Pom. - prowadzili bunker "Woda" w Dębowcu razem z synem Stanisławem od 43r. do 45r. Dh St. Brzeziński "Misiek" znał kody, szyfry, teren i mówił po niemiecku, umiał zachowywać się w różnych sytuacjach w terenie zagrożon - spozstrzegać - obserwować i wyciągać wnioski przekazywać i dostarczać meldu broń do grup partyzanckich na rozkazy. Ciągłe był szkolony w systemie woj wym, umiał obchodzić się z bronią i materiałami wybuchowymi, które dostarc do grup partyzanckich, jak również dostarczał żywność i gotowanie ziemniak: co drugi dzień do punktu kontaktowego w Jastrzębiu. Prowadził ciągłą pbse: wacje terenu o czym meldował dowódcom.

Jeśli świadek jest członkiem organizacji kombatanckiej powinien podać jej nazwę, wpisać numer legitymacji członkowskiej, datę jej wydania, przez kogo Zaświadczenie Nr 533810/1078802 wyd. 03.07.98r. Urząd ds Kom. i Osób Represj. Warszawa od 04.43r. do 03.45r. Gryf Pomorski, przepis ustawy 01

Czy świadek posiada uprawnienia kombatanckie; podać kiedy i przez kogo przyznane, nr legitymacji, (zaświadczenia), datę wydania Zaświadczenie Nr 533810/1078802 wyd. 03.07.98r. Urząd ds Kom. i Osób Represj. Warszawa od 04.43r. do 03.45r. Gryf Pom. przepis ustawy 01

Związek Kombatanatów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych
Kolo Miejsko-Gminne w Człuchowie

Jan Prokaj 87
własnoręczny podpis

Własnoręczny podpis p. Leona Doboskiego
PREZES ZKRP i BWI
potwierdzam wiarygodność *13.08.01*
podpisu świadka *Jan Szostak*

Opinia organizacji kombatanckiej

W ugrupowaniu TOW Gryf Pom. działały luźne - leśne grupy harcerzy od 1939r. do 1945r. na Pomorzu i np. w najbliższym otoczeniu ZHP-79 Pom. Druż. Harcerzy im. T. Kościuszki Brusy druż. w Chojnicach, druż. w Czarsku i drużyny w Kościezynie zgodnie z programem Szare Szeregi "UL. Lina": wnioskujemy o przyjęcie i nadanie uprawnień kombatanckich druż. Stanisławowi Antoni Brzeziński, druż. Władysławowi Dupik "Wesoły" druż. Kunegunda Kiedrowicz "Akta w Sz. Sz." oraz Anieli Borzyszkowska, ("Pomilaj" Czesława Gierszewski w "Nygus" - nie wyraża przeszłość i działalność *ojciec W.*)

ZWIĄZEK HARCEKOWY POLSKIEGO

KOMENDA HUPCA
Chojnice

Chorągiew Bydgoska

Chojnice 13.03.2001
Komendant Hupca ZHP

hm. Henryk Krajewicz

Związek Kombatanatów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych
Kolo Miejsko-Gminne w Człuchowie

Chłuchów 03.08.01
PREZES ZKRP

Jan Szostak

Związek Kombatanatów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych
Kolo Miejsko-Gminne w Człuchowie

PREZES Zarządu Kola ZK RP i BWP

Zdzisław Bugaj

Związek Kombatanatów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych
Kolo Miejsko-Gminne w Człuchowie
88-800 Chłuchów

HARCERSKIE
KOMENDA C
Harcerzy Ziem
Gdańsk, ul. Za Murawę
301-24-72
011061007

Związek Kombatanatów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych
Zarząd Gminny w Karsinie
83-440 KARSIN
pieczęć organizacji kombatanckiej
imię i nazwisko, funkcja

Jan Szostak
Lucylna Słodka
Lucylna Słodka
14.03.01

ZWIĄZEK HARCEKOWY POLSKIEGO
KOMENDA CHORĄGI
Harcerzy Ziem Gdańskich
ul. Za Murawę 2-10
80-823 Gdańsk, fax 301-24-72, tel. 301-24-72
REKON 11061007

21

Ciąg dalszy oświadczenia druha Leona Drobińskiego z dn. 10.03.2001r. dot. Stanisława Brzezińskiego pozew do NSA Gdańsk dot. decyzji Kier. Urzędu ds. Komb. i Osób Represj. Warszawa z dn. 06.02.2001r. nr DOO/KO663/K-1073476/2/01.

Zgodnie z wydanym rozkazem na odprawie dowódców grup partyzanckich terenowo-liniowych we wrześniu 43r. w podchorążówce "Jagoda", "Osa" Czernica Gryf Pom. dotyczącego organizacji działalności drużyn harcerskich z podaniem programu działania, pionu dowodzenia i przyrzeczenia harcerskiego na Pomorzu pod dowództwem TOW Gryf Pom. podległych pod Kom. Główną Szarych Szeregów i "UL Lina" naczelnego K-dt TOW Gryf Pom. i członka sztabu Okręgu Pomorza Armii Krajowej "Reich" mjr. Aleksandra Arednt "Konar", "Dębina" - który został przyjęty i realizowany przez d-ców grup partyz-terenowo-liniowych TOW Gryf Pom., AK, ZWZ i ZHP. oraz przy współpracy społeczeństwa na Pomorzu w okresie 39r. do 45r. i z opracowaniem druha członka TOW Gryfa Pom. Leona Drobińskiego pt. "Monografia działalności Drużyn Harcerskich na Kaszubach-Kociewiu i Pomorzu" w latach 1939-1945. Do szkolenia i działań wojskowych z harcerzami i młodzieżą pod dowództwem TOW Gryf Pom. realizowanym-wyznaczono dowódców w grupach partyzanckich terenowo-liniowych - do pracy z harcerzami w zakresie działalności służby wojskowej, szkolenia i przydziałów organizacyjnych. Dowódzwo TOW Gryf Pom. rozkazem zezwoliło na rekrutację harcerzy i młodzieży do służby wojskowej w ugrupowaniach TOW Gryf Pom. z powodu: germanizacji, przesiedleń ludności, wywozu ludzi do łagrów i obozów koncentracyjnych, masowych mordów Polaków i wywozu ludności Pomorza do prac przymusowych, angedojczowania i poboru mężczyzn do wojska.

Powstają drużyny harcerskie- działające i walczące z okupantem hitlerowskim - w scalonych ugrupowaniach TOW Gryf Pom., AK, ZWZ i ZHP w okresie od 39-45 roku. W listopadzie 1939r. powstaje we Wielu "organizacja wojskowej młodzieży kaszubskiej" licząca 32 członków działająca od 11.39r. do 12.06.1941r. - realizowała program narodowców "i harcerzy w walce z okupantem hitlerowskim. Drugą organizacją była ZHP 79 Pomorska Drużyna Harcerzy im. T. Kościuszki Brusy- liczyła 23 członków i 30 członków wspierających, działająca od 10.39r. do 04.40r. i dalej do 03.45r. a jej zastępy harcerskie działały i walczyły do marca 45r. tj.

1. Zastęp "Lisy" Brusy przy zgrup. partyz. Brusy-Wiele-Swornegacie Gryf Pom. AK, ZWZ i ZHP.
2. Zastęp "Szare Wilki" Lubnia przy grupie partyzanckiej "Edusia" Lubnia Gryf Pom. AK, ZWZ i ZHP.
3. Zastęp "Leszek" Czernica przy grupie partyz. "Jagoda", "Osa" Czernica Oddz. Partyzancki "Młynki" TOW Gryf Pom. AK, ZWZ i ZHP
4. Zastęp "Zawisza" przy grupie partyz. Zapceń-Raduń-Wiele-Kościierzyna TOW Gryf Pom., AK, ZWZ i ZHP do którego należał i walczył z okupantem druha Stanisław Brzeziński "Misiek".

Następne dalsze drużyny harcerskie jak: "Trójkąt" obejmujący Chojnice -Brusy-Czersk "drużyny harcerskie" - Tucholę-"Rota Tucholska", Świecie, n/Wisłą oraz dalsze drużyny to Tajny Hufiec Harcerski w Gdyni, drużyny w Bydgoszczy i Starogardzie Gdańskim - które to realizowały program przedwojenny ZHP "Skautów" i narodowców pod hasłem "nie oddamy ani guzika" - "Korytarza" w walce z okupantem hitlerowskim działających przy scalonych ugrupowaniach TOW Gryf Pom., AK, ZWZ i ZHP od 39r. do 45r. Jak również działała grupa Alojzego Bruskiego "Skocz" "nauczyciela" z Brus jako organizacja harcerska i wojskowa licząca 45 członków, która powstała we wrześniu 39r. w rejonie Czarnowa-Brus i w 1941r. jesienią przystąpiła do TOW Gryf Pom. i innych organizacji konspiracyjnych działających w rejonie Brus. - realizowała program harcerski, "narodowców" w walce z okupantem hitlerowskim.

Drużyny harcerskie i harcerze Gryfowcy podejmują mnóstwo zorganizowanych akcji, starć bojowych, potyczek z żandarmerią, SS, Jagdkomando SS i Vermachtem a w akcjach "Zasadzki", "napady", "nękania wroga", "zdobywania i przekazywania informacji i sprzętu wojskowego, żywności i materiałów sanitarnych, pomocy Polakom od 39 do 45r.

ciąg dalszy oświadczenia druha Leona Drobińskiego z dn.10.03,2001r. dot. Stanisława Brzezińskiego pozew do NSA Gdańsk dot.decyzji Kier. U dsKiOR Warszawa z dn. 06.02.2001r. nr D00/K0663/K-1073476/2/01

Harcerze - organizują "trójki" - sabotażowe działające w zakładach pracy, wykonują akcje "niszczenie maszyn", "przestoje maszyn", "akcje piasek w tryby i łożyska w zakładach pracy", harcerze działają na powierzchni i w ukryciu w walce z okupantem. Działalność drużyn harcerskich - harcerzy "gryfowców" było trudne po przeszkoleniu wojskowym i przyrzeczeniu wojskowym na terenie Poligonu ćwiczebnego garnizonu SS Wielkie Chełmy-które było nasycone patrolami, obławami, żandarmerii "SS", Jagdkomando SS, Vermachtu, NSDAP, SA, Hätlerjugend, ludźmi niemieckimi w każdym mieście, wsi oraz szpiclami, "różnego rodzaju". Działalność harcerzy w tym rejonie nie budziła żadnych zastrzeżeń - młodzi harcerze "gryfowcy" dziewczęta i chłopcy mogli się swobodnie poruszać bez żadnych podejrzeń i wykonywać w stopniu najwyższym tj. tajne rozkazy wojskowe d-ców grup partyzanckich terenowo-liniowych TOW Gryf Pom. AK, ZWZ, ZHP - tj.scalonych ugrupowań i dzięki pomocy społeczeństwa w okresie od 39r. do 45r. i tak osoby dorosłe od razu rzucały bardzo wielkie podejrzanie i nie mogły i nie było to możliwość aby mogły dostarczyć meldunki, tajne rozkazy wojskowe do grup partyzanckich, gdyż od razu były kontrolowane, aresztowane i osadzone w obozach lub przetrzymywane kilka dni w aresztach za nieudowodnione podejrzanie w działalności ruchu oporu.

Tajna Organizacja Wojskowa nie zgłosiła walczących grup harcerzy i młodzieży do rejestracji w ugrupowaniach kombatanckich. i stąd trudność w przyjęciu bardzo małej luźnej grupki harcerzy młodocianych z rejonu północno-chojnicko -kościerskiego i uzyskaniu uprawnień kombatanckich. Ci bardzo młodzi harcerze dziewczęta i chłopcy są zadowoleni, że mogli walczyć o niepodległą i wolną Matkę - Polskę i jednak należy im się mała odrobina "szacunku" i należy ich przyjąć z tytułu TOW Gryf Pom.

W załączeniu przedkładam dowody:

1. rozkaz Aleksandra Arendta, plan działania-organizacyjny, pion dowodzenia i treść przyrzeczenia
2. dowody na istnienie Szarych Szeregów-zaświadczenie druha Witolda Rolbieckiego, druha Leona Drobińskiego z ZHP Warszawa,zaświadczenie nr 1077/WHD/97 z dn.09.06.1997r., zaświadczenie nr 1410/WHD/97 z dn. 16.09.1997r.ZHP Warszawa i oświadczenie dot.Leona Drobińskiego z dn.20.10.1990r. oraz inne.

plik szt.4

Leon Drobiński

KOMENDA POWIATOWA POLSKIEGO
CHOROĞIW
Chojnice
Chorągiew Bydgoska

Związek Kombatanów
Rzeczypospolitej Polskiej
i Byłych Więźniów Politycznych
Kolo Miejsko-Gminne
w Churhowie

*Stwierdzam podpis
Leona Drobińskiego
Ciebie 10.03.01*

Chojnice, 13.03.2001r.
Komendant Powiatu ZHP
km. Henryk Krajewicz

Związek Kombatanów
Rzeczypospolitej Polskiej
i Byłych Więźniów Politycznych
Kolo Miejsko-Gminne
PREZES
Zarządu Kola ZK RP i BWP
Zdzisław Bugaj

Związek
Kombatanów Rzeczypospolitej Polskiej
i Byłych Więźniów Politycznych
Zarząd Gminny w Karsinie
83-440 KARSIN

ZWIĄZEK KOMBATANÓW
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
KOLÓ WIEJNIÓW POLITYCZNYCH
im. Bohaterów Ziemi Gdańskiej
80-825 Gdańsk ul. La Murami 2-4
tel. 301-24-72; tel. 301-36-21
REGON 01461007

*Henryk Krajewicz
Zarząd Kola ZK RP i BWP
Kolegium St. 10
Kolegium St. 10
14.03.01*

Walcz, dnia 2001.11.28
„Wyciąg”
Exemplarz pojedynczy

**WYCIĄG Z POSTANOWIENIA
PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
z dnia 9 maja 2001r.
Nr W.111-85-01**

o nadaniu pierwszego stopnia oficerskiego.

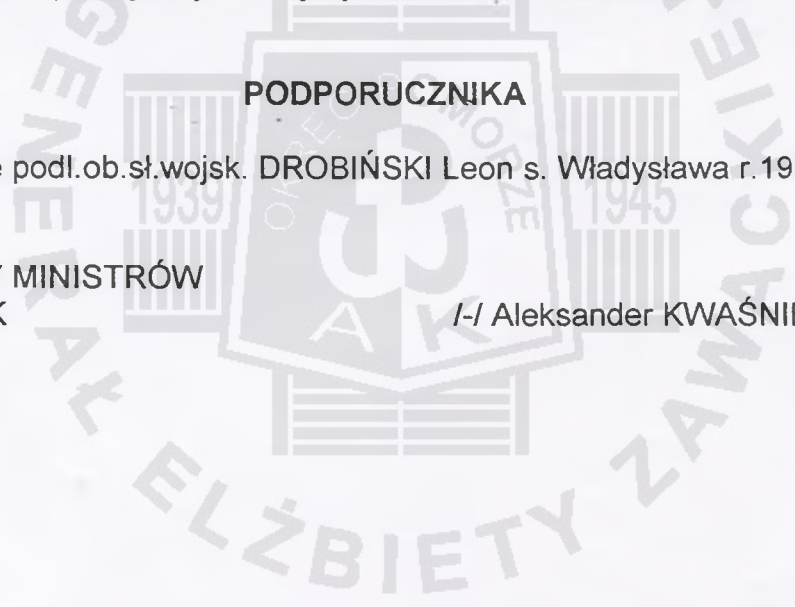
Na podstawie art.134 ust. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. (Dz.U.Nr 78 poz.483) i art. 76 ust. 4 ustawy z dnia 21 listopada 1967r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej o szczególnych zasadach, warunkach i trybie mianowania na wyższe stopnie wojskowe żołnierzy uczestniczących w walkach o wolność i niepodległość Polski podczas II wojny światowej i okresie powojennym niżej wymienieni kombatanci mianowani zostają na stopień:

PODPORUCZNIKA

146. st.szer. nie podl.ob.st.wojsk. DROBIŃSKI Leon s. Władysława r.1934

PREZES RADY MINISTRÓW
/-/ Jerzy BUZEK

/-/ Aleksander KWAŚNIEWSKI

URZĄD GMINY
78-600 WALCZ
ul. Dąbrowskiego 8
tel. 258-02-41/42/43, fax 258-02-41
NIP 785-10-11-521 REGON 000548867

WÓJT GMINY
mgr Krystyna Światowa
SEKRETARZ GMINY

Za zgodność z oryginałem

SIŁY ZBROJNE RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

mianował

nie będącego w czynnej służbie wojskowej

st. szer. nie podl. ob. sł. wojsk. **DROBIŃSKI Leon s. Władysława**

na stopień

PODPORUCZNIKA WOJSKA POLSKIEGO

1 czerwca 2001 r.

z dniem

Antoni SŁOMIŃSKI
pik/dypl.
WZ S Z E F

Szczecin, dnia 24.08.2001 r.

(data)

zet. do listu
z 18.02.2009 25

Stanisław Ryduchowski "Pajak"
Oddział partyzancki "Młynki"
Gryf Pomorski..... Czyczkowy. dnia 16.09. 19 2002r.
zam. Czyczkowy
89-632 Brusy
Członek O1-służba w org. niepodległościowej

imię, nazwisko, pseudonim i adres
składającego oświadczenie
(dla mężatek nazwisko panieńskie)

OŚWIADCZENIE ŚWIADKA

Ja, uczestnik (czka) - (wymienić formację, ugrupowanie, jednostkę, nazwę obozu, więzienia itp. - od - do)

od 03.42r. do 01.45r. Służba w org. niepodległościowej Art. 1

świadomy odpowiedzialności za prawdziwość podanych niżej przez mnie faktów, legitymujący (a) się
dowodami osobistymi (innymi dokumentami), seria i numer RH 2468309 PESEL 24020806796
wystawionymi dnia przez KPMO Chojnice 21.12.1963r.

oświadczam, że Ob. Leon Drobiński syn (córka) Władysława
urodz. dnia 25.03.1934r. w Czernicy. pow. Chojnice.

jest mi znany (a) osobiście jako uczestnik (czka) - (wymienić formację, ugrupowanie, jednostkę, nazwę
obozu, więzienia itp. oraz okoliczności, z jakimi świadek zetknął się z otrzymującym (ca) oświadczenia

i czasami od - do) W imieniu TOW Gryfa Pomorskiego podporucznik Stanisław
Ryduchowski "Pajak" d-ca Grupy partyzanckiej "Jagoda", "Osa" Czernica
Gryf Pomorski od maja 44r. do marca 45r. i drużyny Zastępu "Leszek"
Czernica występuje z wnioskiem o mianowanie na stopień wojskowy
majora podporucznika Leona Drobińskiego "Leszek", "Kaszub", który wykonywał
moje rozkazy oraz Marcjana Czarnowskiego "Wrzós" d-cy Oddziału
partyzanckiego "Młynki" Gryf Pomorski i Jana Szalewskiego "Sobol"
d-cy Oddziału partyzanckiego "Szyszki-103" AK w okresie od 04.43r.
do 03.45r. Za czynny i zbrojny udział w walce z okupantem hitlero-
wskim od 04.43r. do 03.45r. w TOW Gryf Pomorski, Armii Krajowej i ZHP.
Zgodnie z jego opracowaniem podporucznika Leona Drobińskiego "Leszek",
"Kaszub" pt. Monografia działalności Drużyn Harcerskich na Kszubach-
Kociwciu i Pomorzu w latach 1939r.-1945r. podporucznik Leon Drobiński "Leszek",
"Kaszub" jest liderem Gryfa i AK. "Leszek", "Kaszub" ciąg dalszy nastąpi

Wyżej wymieniony (a) posiadał (a) pseudonimy (y) "Leszek", "Kaszub".
stopień wojskowy szeregowy pełnią funkcję harcerz-żołnierz
oraz brał udział w następującej działalności związanej do uprawnień kombatanckich (wymienić jej rodzaje

miejsowości, czasokresy itp.) ciąg dalszy-----Walczył w AK 45/46r. "Grupa Medyka"
Wykonywał służbę wojskową obserwacyjną, łącznościową, informacyjną o
ruchach policji, żandarmerii, SS, gestapo, Jagdkomando, Wernachtu, SA oraz
Hitlerjugend, dostarczał broń, amunicję sanitaria z Garnizonu SS Wie-
lkie Chełmy od Kuklińskiego, -który był tam zatrudniony, z Placówki SS
Brusy od telefonistki Szukalskiej, -która była tam zatrudniona i od pra-
cownika Gminy Brusy Franciszka Wery, -który był tam palaczem w okresie
od 04.43r. do 03.45r. na rozkaz d-cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzós" Oddz.
partyz. "Młynki" Gryf Pom. i d-cy por. Jana Szalewskiego "Sobol" Oddz. partyz.
"Szyszki-103" AK.

Brał bezpośredni udział w akcjach sabotażowych, dywersyjnych i zbrojnych,
w "Akcji" Kaszuba w dniu 15.03.44r. - udział sanitarno-ewakuacyjny i łączności-
ciowy, w bitwie Czarniż w dniu 14.01.45r. - udział sanitarno-ewakuacyjny
d-cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzós" i Henryka Binczyk "Kanecka" i przewie-
zienie ich wozem konnym w słońce z pola bitwy z Czarniża do stodoły
w Czernicy u Nieski p Dunke i ukrycie ich w słońce - w zasięgu oraz
opieka nad nimi dostarczenie lekarstw-żywności-informacji przez adres
dwóch tygodni na rozkaz d-cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzós" O/Młynki Gryf.

Stwierdzam zgodność
kserokopii z treścią oryginału
02.10.2006
Człopa, dnia r.

URZĄD
MIASTA I GMINY
78-630 w Człopie
ul. Strzelcka 2

mgr Jerzy Bekker
SEKRETARZ MIASTA I GMINY CZŁOPIA

Wyżej wymieniony był represjonowany (a): wymienić jej rodzaje, miejscowości, czasokres, organy represjonujące (nazwę), z jakich powodów itp. Rodzina jego i on represjonowani byli za czynny udział w ruchu oporu i za niepodpisanie Volkslisty, Wywiezieni do lagru w Potulicach - skąd zbiegli podczas transportu.

Jeśli świadek jest członkiem organizacji kombatanckiej powinien podać jej nazwę, woźać numer legitymacji członkowskiej, datę jej wydania, przez kogo Posiadam uprawnienia kombatanckie. Zaświadczenie nr 69937/75221 UdsKiOR Warszawa, dnia 29.07.1992r. Od 03.42r. do 01.45r. Służba w org. niepodległościowej Art 01

Czy świadek posiada uprawnienia kombatanckie; podać kiedy i przez kogo przyznane, nr legitymacji (zaświadczenia), datę wydania Posiadam uprawnienia kombatanckie. Zaświadczenie nr 69937/75221

Sekret. Koła Komb. R.P. i B.W.P. Brusy

Zygmunt Tyborski

Związek Walki i Walki Rzeczypospolitej Polskiej
Kolo Miejsko-Gminne
87-682 Brusy

Stanisław Rydzakowski
własnoręcznie podpis

Własnoręczność podpisu
ob. Stanisław Rydzakowski
stwierdzam

Brusy, dnia 22.11.2002r.

SEKRETARZ GMINY

mgr Elżbieta Singer

25.07/03r
Rajmunda Tyborski

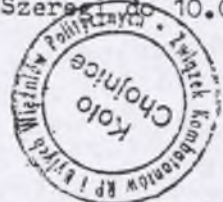
Opłata organizacji kombatanckiej
V-ce Prezes
Przewodniczący
Komisji Odznaczeń i Mianowań
Kola Chojnice ZRP i BWP

Rajmunda Tyborski

30.09.2003r.

Stwierdzamy, że w warunkach organizacji TOW Gryf Pomorski walczyły grupy - ZASTĘPY harcerzy w czasie okupacji od 10.39r. do 03.45r. walczyła w AK 45/45r. grupa Mecika/Cygan"1 Dh. Leon Drobiński walczył w Szarych Szeregach w TOW Gryf Pomorski w lasnym Zastępie harcerskim w Czernicy w ZHP 79 Pom Druzyna Harcerzy im. T. Kosciuszki w Brusach w Oddziale partyzanckim "Młynki" TOW Gryf Pomorski od 04.43r. do 03.45r. i wykonywał rozkazy d-cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" Oddział partyzancki "Młynki" TOW Gryf Pomorski, d-cy Jana Szalewskiego "Sobol" Oddział partyzancki "Szyszki"-103"AK oraz d-cow ZHP dh. Anny Dziewiątkowska "Franciszka"- Szare Szeregi Koscierzyna-Kartuzy, dh Otto Dettla i Antoni Dziemiński - łącznicy TOW Gryf Pom. i łącznicy Chorągwi Pomorskiej Poddzięgu Południowego i Południowego - Szare Szeregi Gdynia-Bydgoszcz UL LINA w okresie od 04.43r. do 03.45r. Łącznik-hm Lucjan Cykowski Szare Szeregi do 10.03.44r.

Stwierdzam zgodność kserokopii z treścią oryginału
Człopie, dnia 02.10.2006r.

V-ce Prezes
Przewodniczący
Komisji Odznaczeń i Mianowań
Kola Chojnice ZRP i BWP

Sekret. Koła Komb. R.P. i B.W.P. Brusy

Zygmunt Tyborski

URZĄD MIASTA I GMINY
78-630 w Człopie
ul. Strzelecka 2
mgr Jerzy Bekker
SEKRETARZ MIASTA I GMINY CZŁOPIA

ppor Stefan Marchlewicz "Siwy", "Konrad"
 Oddz. partyz. "MŁYŃKI" TOW Gryf Pomorski
 kan. ul. 2 Lutego 3 89-632 Brusy
 członek O1 Gryf Pom.

Przelewice, dn. 16.09.2002r

dnia 19 ..

imię, nazwisko, pseudonim i adres
 składającego oświadczenie
 (dla mężczyzn nazwisko panieńskie)

OŚWIADCZENIE ŚWIADKA

Ja, uczestnik (czka) - (wymienić formację, ugrupowanie, jednostkę, nazwę obozu, więzienia itp. - od - do)

od 10.42r do 03.45r Gryf Pomorski Przepis ustawy O1

świadomy odpowiedzialności za prawdziwość podanych niżej przez mnie faktów, legitymujący (a) się
 dowodem osobistym (innym dokumentem), seria i numer RH 5982609 PESEL 24032706170

wystawionym dnia przez KPMO Chojnice wydany 11.01.67r

oświadczam, że Ob. LEON DROBINSKI syn (córka) Władysława
 urodz. dnia 25 marca 1934r w Czernicy pow. Chojnice

jest mi znany (a) osobiście jako uczestnik (czka) - (wymienić formację, ugrupowanie, jednostkę, nazwę
 obozu, więzienia itp. oraz okoliczności, z jakimi świadek zetknął się z otrzymującym (cz) oświadczenia

(czka) od - do) Tajna Organizacja Wojskowa Gryf Pomorski występuje
 z wnioskiem o mianowanie na stopień majora ppor Leona Drobińskiego "Leszek",
 "Kaszub" harcerza lesnego Zastępcy "Leszek" Czernica ZHP 79 Pom. Drużyna
 Harcerzy im. Tadeusza Kościuszki w Brusach przy Grupie partyz. "Jagoda",
 "Ode" Oddz. partyz. Młyny Gryf Pomorski za czynny i zbrojny udział w walce
 z okupantem hitlerowskim od 04.43r do 03.45r w TOW Gryf Pomorski i Armii
 Krajowej - ZHP Szare Szeregi.

Ja ppor Stefan Marchlewicz "Siwy", "Konrad" byłem instruktorem ppor Leona
 Drobińskiego "Leszek", "Kaszub", który był przeszkolony, zaprzysiężony i
 wykonywał służbę obserwacyjną, łącznościową, informacyjną, sanitarną bezpo-
 średnio na polu walki, o ruchach policji, SS, gestapo, SA, Jagdkommando,
 Wehrmachtu i Hitlerjugend, zaopatrzenia w broń i amunicję, zaopatrzenia
 sanitarnego - dostarczał z punktów i do punktów kontaktowych grup partyz.
 terenowo-liniowych ----- ciąg dalszy nastąpi.

Wyżej wymieniony (a) posiadał (a) pseudonimy (y) "Leszek", "Kaszub"

stopień wojskowy szeregowy pełnił funkcję harcerz-żołnierz
 oraz brał udział w następującej działalności zaliczanej do uprawnień kombatanckich (wymienić jej rodzaje,
 miejscowości, czasy itp.) ----- ciąg dalszy Walczył w AK 45/46r. gr Macikaj "Cygan"

Wiadomości otrzymywał z Garnizonu SS Wielkie Chełmy od Kuklińskiego
 Józefa oraz broń i amunicję, który był tam zarządzcą, z Placówki SS
 Brusy od telefonistki Haliny Szukalskiej tam zatrudnionej jak informacja,
 broń i amunicję i od pracownika Gminy Brusy Franciszka Wery, który
 był palaczem i woznym - dostarczał informacje, broń, amunicję oraz druki
 - dowodów osobistych, kartki żywnościowe i odzieżowe oraz broń i amunicję
 informacje otrzymywał od swoich rodziców - ppor Leon Drobiński "Leszek",
 "Kaszub" to dostarczał do grup partyzanckich terenowo-liniowych Gryfa i AK
 na rozkaz d-cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" O/Młyny Gryf Pom. i d-cy
 por Jana Szalewskiego "Sobol" O/"Szybski-103" AK w okresie od 04.43r
 do 03.45r.

Brał zbrojny udział w "Akcji" Kaszuba 15.03.44r bezpośredni udział
 sanitarny na polu walki założenie opatrunku rannemu partyzantowi
 Żelichowskiemu i ewakuowanie go do Lesniczówki w Czernicy i przekazanie
 go d-cy Janowi Peko "Jeger" Grupa partyz. Zapas - Redun Gryf Pom. w Brusach
 ----- ciąg dalszy nastąpi.

Wyżej wymieniony był represjonowany (a): wymienić jej rodzaje, miejscowości, czasookres, organy represjonujące (nazwą), z jakich powodów itp. Rodzina i on byli represjonowani za ruch oporu i za niepodpisanie Volkslisty. Wywiezieni do lagru w Potulicach skąd zbiegli podczas transportu.

Jeśli świadek jest członkiem organizacji kombatanckiej powinien podać jej nazwę, wpisać numer legitymacji członkowskiej, datę jej wydania, przez kogo Posiadał uprawnienia kombatanckie - Zaswiadczenie Nr 589901/1021965 wydane 13.04.94r UdsKiOR Warszawa od 10:42r do 03:45r Gryf Pomorski Przepis ustawy 101.

Czy świadek posiada uprawnienia kombatanckie; podać kiedy i przez kogo przyznana, nr legitymacji (zaswiadczenia), datę wydania Posiadał uprawnienia - Zaswiadczenie Nr 589901/1021965

----- ciąg dalszy

Czarniż w dniu 14.01.45r udział sanitarno-ewakuacyjny d-cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" i Henryka Binczyka "Hanecka" i przewiezienie ich do stodoły p Dunke w Czernicy w słonie wozem konnym i ukrycie ich w stodole w słonie-zasięku oraz opieka nad nimi i dostarczanie lekarstw-żywności-informacji przez okres dwóch tygodni na rozkaz d-cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" C/Młynki Gryf Pomorski

Stefan Mandelewicz
własnoręcznie podpis

Własnoręczność podpisu
Ob. Stefan Mandelewicz
świadczam

Brusy, dnia 21.10.2002
potwierdzam wiarygodność
z up. *Benedykt...*

mgr Elżbieta Singer
Sekretarz Gminy

15.07.03m *Dojnowan*
Opisła organizację kombatanckiej
V-ce Prezes
Przewodniczący
Komisji Odznaczeń i Mianowań
Kola Chojnice ZKRP i BWP

Rajmund Tyborski

30 września 2003r.

W organizacji bojowej TOW Gryf Pomorski walczyły grupy-Zastępy harcerzy w czasie okupacji od 10.39r. do 03.45r. pod dowództwem TOW Gryf Pomorski i realizowały program Głównej Kwatery Szarych Szeregów w ZHP 79 Pom Druzyna Harcerzy im. T. Kosciuszki Brusy-w Zastępie "Leszek" Czernica-w O/Młynki TOW Gryf Pom. u d-cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzos"; Dh Leon Drobiński "Leszek" walczył od 04.43r. do 03.45r w Zastępie harcerskim "Leszek" Czernica ZHP 79 Pom Druzyna Harcerzy im. T. Kosciuszki Brusy w Oddz. partyz. "Młynki" TOW Gryf Pom. -d-ca Marcjan Czarnowski "Wrzos" Oddz. partyz. "Młynki" Gryf Pom. oraz wykonywał rozkazy d-ców Jana Szalewskiego "Sobol" Oddz. partyz. "Szyszki-103" AK, hm Lucjana Cyłkowskiego-Okreg Połnocny i Południowy UL LINA Bydgoszcz Główna Kwatera Szarych Szeregów, hm Anny Dziewiatkowska "Franciszka"-Szare Szeregi-Kadra TOW Gryf Pom. "Przedswit", -w okresie od 04.43r. do 03.45r. TOW Gryf Pomorski nie jest zarejestrowany w Szarych Szeregach- jednak zrealizowany jest program Szarych Szeregów UL LINA w okresie od 10..39r. do 03.45r. w TOW Gryf Pomorski- młodzież Pomorza walczyła w grupach nie i zorganizowanych pod dowództwem TOW Gryf Pomorski od 10.39r- do 03.45r. walczył w AK w 45/46r w grupie Mecikał d-ca "Cygan".

Łacznik-hm Lucjan Cyłkowski "Lucek" Szare Szeregi do 10.03.44r-aresztowany zginął 12.07.44r.

Komendant Hufca ZHP
hm. Henryk Krajewicz

V-ce przewodniczący
Przewodniczący
Komisji Odznaczeń i Mianowań
Kola Chojnice ZKRP i BWP
Rajmund Tyborski

KWATERMISTRZ HUFCA ZHP PŁA
Henryk Kowalski

zpr. do listu
2 18.02.2009 29

Stefan Fedde "Ryś", "Orion"
D-ca Grupy partyzanckiej "Szyszka", "Jagla"
Czyczkowy Gryf i AK dnia 19 ..
zam Czyczkowy
89-632 Brusy Czyczkowy, dn. 16.09.2002r
Członek OI Gryf i AK
imię, nazwisko, pseudonim i adres
składającego oświadczenie
(dla mężczyzn nazwisko panieńskie)

OŚWIADCZENIE ŚWIADKA

Ja, uczestnik (czka) - (wymienić formację, ugrupowanie, jednostkę, nazwę obozu, więzienia itp. - od - do)

Od 06.40r. do 01.43r. Gryf Kaszubski-Pomorski Art 01
Od 01.43r. do 01.45r. Armia Krajowa Art 01

świadomy odpowiedzialności za prawdziwość podanych niżej przez mnie faktów, legitymujący (a) się
dowodem osobistym (innym dokumentem), seria i numer RH 2468289 PESEL 17050200616

wystawionym dnia przez KPMO Chojnice 21.12.1963r.

oświadczam, że Ob. Leon Drobiński syn (córkę) Władysława
urodz. dnia 25.03.1934r. w Czernicy pow Chojnice

jest mi znany (a) osobiście jako uczestnik (czka) - wymienić formację, ugrupowanie, jednostkę, nazwę
obozu, więzienia itp. oraz okoliczności, z jakimi świadek zetknął się z oszuzumującym (ca) oświadczenia

(czasokres od - do) Ja ppor Stefan Fedde "Ryś", "Orion" w imieniu Gryfa
Pomorskiego i Armii Krajowej występuje z wnioskiem
o mianowanie na stopień wojskowy majora ppor Leona Drobińskiego
"Leszek", "Kaszub" harcerza Leśnego Zastępu "Leszek" Czernica ZHP 79
Pom. Drużyna Harcerzy im. T. Kościuszki w Brusach przy Grupie party-
zanckiej "Jagoda", "Osa" Czernica Gryf Pomorski za czynny i zbrojny
udział w walce z okupantem hitlerowskim od kwietnia 1943r. do ma-
rca 1945r w TOW Gryf Pomorski Armii Krajowej.

Ja ppor Stefan Fedde "Ryś", "Orion" byłem drużynowym ppor Leona Drobi-
ńskiego "Leszek", "Kaszub", który był przeszkolony, zaprzysiężony i
wykonywał służbę obserwacyjną, łącznościową, informacyjną na polu
walki o ruchach policji, SS, gestapo, SA, Jagdkomando, Wehrmachtu i Hi-
tlerjugend, zaopatrzenia w broń i amunicję, zaopatrzenia sanitarnego,
brał bezpośredni udział w akcjach zbrojnych....cdn....

Wyżej wymieniony (a) posiadał (a) pseudonimy (y) "Leszek", "Kaszub"
stopień wojskowy szeregowy pełnił funkcję harcerz-żołnierz
oraz brał udział w następującej działalności zaliczanej do uprawnień kombatanckich (wymienić jej rodzaje,

niepewności, czasotrzasy itp.) Ciąg dalszy - W potyczkach, bitwach i zasadzkach
na polu walki. Znał kody, szyfry, obsługę broni i umiał zachowywać się
w różnych sytuacjach i akcjach podczas wykonywania rozkazów dowó-
dców w terenie nasyconym patrolami, Niemcami i szpiclami. Wykonywał
moje rozkazy oraz Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" d-cy Oddziału party-
zanckiego "Młynki" Gryf i Jana Szalewskiego "Sobol" d-cy Oddziału
partyzanckiego "Szyszki-103" AK w okresie od kwietnia 1943r. do marca
1945r. Jednocześnie oświadczam, że ppor Leon Drobiński "Leszek", "Kaszub"
jest liderem historii Gryfa i AK. Walczył w AK

w 1945/46r w grupie Mecikał-d-cy Cygan"-jako łącznik z rozbitkami
NKWD i Wehrmachtu!

Stwierdzam zgodność
kserokopii z treścią oryginału
Człopa, dnia 30.07.2008 r.

MIASTO I GMINA CZŁOPA
78-630 Człopa, ul. Strzelecka 2
tel. 067 259 1069, fax 067 259 1065
NIP 7651602873 REGON 570791490

Brusy, 12.11.2002

SEKRETARZ GMINY

mgr Elżbieta Singer

z up. BURMISTRZA
mgr Jerzy Bekker
SEKRETARZ MIASTA I GMINY CZŁOPA

Handwritten note: ppor Stefan Fedde "Ryś" 30.07.08

por Leon Drobniński
Gryf Pom 30. 9/03

Wyci wymieniony był represjonowany (a): wymienić jej rodzaje, miejscowości, czasookres, organy represjonujące (nazwę), z jakich powodów itp. Rodzina jego i on represjonowani za ruch oporu i za niepodpisanie Volkslisty. Wywiezieni do lagru w Potulicach skąd uciekli z transportu.

Stwierdzam zgodność z treścią oryginału
30.07.2008 r.
Człopa, dnia

MIASTO I GMINA CZŁOPA
78-630 Człopa, ul. Strzelecka 2
tel. 067 259 1069, fax 067 259 1065
NIP 766 169 2878 REGON 97099490

z up: BURMISTRZA
mgr Jerzy Bekker
SEKRETARZ MIASTA I GMINY CZŁOPA

Jeżeli świadek jest członkiem organizacji kombatanckiej powinien podać jej nazwę, wpisać numer legitymacji członkowskiej, datę jej wydania, przez kogo Posiadam uprawnienia kombatanckie. Zaświadczenie nr 374400 wydane przez UdsKiOR Bydgoszcz, dn. 10.10.1993r. Nr ewid. 51672 Brusy. Od 06.40r. do 01.43r. Gryf Kaszubski - Pomorski - Art 01. Od 01.43r. do 01.45r. Armia Krajowa Art 01.

Czy świadek posiada uprawnienia kombatanckie; podać kiedy i przez kogo przyznane, nr legitymacji (zaświadczenia), datę wydania Posiadam uprawnienia kombatanckie Zaświadczenie nr 374400 - wydane przez UdsKiOR Bydgoszcz dn. 10.10.1993r. Nr ewid. 51672 Brusy.

Stowarzyszenie Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej
Kolegium Wojennych Politycznych
Kolegium Miejsko-Gminne
87-682 Brusy

Sekret. Koła KOMB. R.P. i B.W.P.
Brusy

Zygmunt Tyborski

Własnoręczność podpisu
Ob. Fedde Stefan
stwierdzam
Brusy, dnia 12.11.2002

Fedde Stefan
własnoręczny podpis

SEKRETARZ GMINY

mgr Elżbieta Singer

Koło KOMB. R.P. i B.W.P.
Brusy

Zygmunt Tyborski

V-ce Prezes
Przewodniczący
Komisji Odznaczeń i Mianowań
Koła Chojnice ZKRP i BWP

Rajmund Tyborski

30. września 2003r.

W warunkach bojowych organizacji TOW Gryf Pomorski walczyły "leśne grupy" - Zastępy harcerzy w czasie okupacji od 10.39r. do 03.43r. pod dowództwem TOW Gryf Pomorski i realizowały program Głównej Kwatery Szarych Szeregów na przykładzie ZHP 79 Pom Drużyna Harcerzy im. T. Kościuszczy Brusy - Zastęp harcerski "Leszek" - Czernica - w OBWIĄZANIACH partyzanckim "Młynki" TOW Gryf Pomorski - d-ca Marcejan Czarnowski "WRZOS", grupa partyzancka "Jagla", "Szyszki" Czyczkowy Gryf Pom. i AK d-ca Stefan Fedde "Rys", Antoni Ryduchowski "Swierk", grupa partyzancka "Jagoda" "Dobry" Czernica Gryf Pom. d-cy Edmund Szulc "Grab", Stanisław Ryduchowski "Pajak" i STEFAN Marchlewicz "Siwy" - dalsze Zastępy to to: Lubnia, Radun, Lipusz, Lipnica, Czernik, Rytel, Chojnice, Kwidzin, Chełm/Wista, Koscierzyna, Tuchola, Gdynia, Gdańsk...

Leon Drobniński "Leszek" walczył od 04.43r. do 03.45r. w Zastępie harcerskim "Leszek" Czernica Oddział partyzancki "Młynki" TOW Gryf Pomorski u d-cy Marcejana Czarnowskiego "WRZOS" i wykonywał rozkazy d-cy Jana Szalewskiego "Sobol" / "Szyszki" - 103 AK i hm. Lucjana Cyłkowskiego, hm. Anny Dziewiątkowskiej "Franciszka" i hm. Jadwigi Szukalskiej "Marta" - Kadra TOW Gryf Pom. "Przedświt" TOW GRYF POMORSKI NIE JEST ZAREJESTROWANY W SZARYCH SZEREGACH:

Łącznik - hm Lucjan Cyłkowski "Lucek" Głównej Kwatery Szare Szeregi do 10.03.44r.

Komendant

V-ce Prezes
Przewodniczący
Komisji Odznaczeń i Mianowań
Koła Chojnice ZKRP i BWP

Rajmund Tyborski

L. P-312/96

Pod hasłem „Cieszyć się Polską” obchodzono w Warszawie 61. rocznicę akcji pod Arsenalem, w której harcerze Szarych Szeregów uwolnili 21 więźniów z rąk hitlerowców. W południe 28 marca nastąpiła zmiana warty honorowej przed Grobem Nieznanego Żołnierza. Przed Arsenalem odbył się apel i zakończył harcerski XXXIV Rajd „Arsenal”. Pod kamieniem pamiątkowym delegacje MON, władz samorządowych stolicy i woj. mazowieckiego oraz organizacji harcerskich złożyły wiązanki kwiatów.

O Ś W I A D C Z E N I E

W związku z wnioskiem Pana Leona Drobińskiego zamieszkałego w Przeleńce 2,79-630 woj. Piłskie o przyznanie mu uprawnień kombatanckich, odbyłem z nim rozmowę w dniu dzisiejszym zapoznając się z przedłożoną mi dokumentacją jego działalności w grupie młodzieży harcerskiej Tajnej Organizacji Wojskowej „Gryf Pomorski”.

W wyniku przedstawionych faktów przez pana Drobińskiego dotyczących jego działalności w w/w organizacji, oraz przedłożonych kopii dokumentów potwierdzających tę działalność a w szczególności opinii z dnia 17 maja 1996 Naczelnego Komendanta POW „Gryf Pomorski” pan Aleksandra Aronita potwierdzającej wniosek Leona Drobińskiego, oświadczałem wiarygodność w/w danych.

Jako osoba łączności podlegałem pólnocnemu Okręgowi Pomorskiemu Armii Krajowej, utrzymywałem kontakt z poszczególnymi dowódcami POW „Gryf Pomorski” za jego pośrednictwem, działalność drużyna harcerskich i harcerskich należących do tej organizacji.

Stwierdzam zgodność z oryginałem
WATERMISTRZ HUSARSKI HP PIŁA

ŚWIATOWY ZWIĄZEK ŻOŁNIERZY
ARMII KRAJOWEJ
Zarząd Okręgu w Gdańsku
z siedzibą w Sopocie
81-850 Sopot, Al. Niepodległości 73A

URZĄD
MIASTA I GMINY
78-630 w Człopie
ul. Szeroka 2

PRZEWODNICZĄCY
Środowiska Pomorskiego AK

Prof. dr hab. M. T. Krzyżanowski

Sopot dn. 14.06.1996
Adam Stelcki

Stwierdzam zgodność kserokopii z treścią oryginału
02.10.2006
Człopa, dnia r.

URZĄD
MIASTA I GMINY
78-630 w Człopie
ul. Szeroka 2

Stwierdzam zgodność z oryginałem
Człopa dnia 10.02.2006
z up. BURMISTRZA
Gminy Człopa
mgr Jerzy Bekker
SEKRETARZ MIASTA I GMINY CZŁOPA

1/3. Materiały dokumentacyjne - Drobiniński Leon

1. Pismo A. Arevolta z 25.03.1997 do
do ZHP Główniej Kwatery w Warszawie
- dot. weryfikacji i wydania zaświadczenia
celem uzyskania uprawnień kombatanckich,
mpis niewytel. k. 3 s. 1-4
2. Decyzja kierownika Urzędu do Spraw
Kombatantów i Osób Represjonowanych z
dn. 2.07.1998 o przyznaniu L. Drobinińskiemu
uprawnień kombatanckich, kserokop. niewytel-
mione k. 1 s. 5
3. Zapytanie o niekaralność - data wysta-
wienia 14.10.2003 k. 1 s. 6
4. Wniosek o nadanie Krzyża za Zasługi
dla ZHP z Wierzami z 16.06.2003 k. 1 s. 7-8
5. Wniosek o nadanie Krzyża Kawalerskiego
Orderu Odrodzenia Polski z 20.10.2002 i
drugi egz. bez daty k. 2 s. 9-12
6. Zaświadczenie dyj. JW 3775 z 19.03.
2004, mpis k. 1 s. 13
8. Pismo IPK - Oddz, Komisja Ścigania
Zbrodni p. Narodowi Polskiemu w Głogowie,
Delegatura w Koszalinie z 7.07.2004
- dot. śledstwa 54/002K, mpis k. 1 s. 14
9. Inf. mt. zeznania L. Drobinińskiego w
sprawie A. Arevolta, relp. z 5.07.2004,
kserokop. k. 1 s. 15
10. Zaświadczenie Infce ZHP o czynach
z 29.03.2004 - dot. działalności
L. Drobinińskiego, mpis niewytel. k. 1 s. 16

cd. 1/13

11. Zawiadzenia Fundacji nt. działalności
L. Drobnińskiego, kserokop. wpisów:

- z 14.05.2009 nr 267/2009 k. 1 s. 17
- z 15.12.2011 k. 1 s. 18
- z 21.02.2012 nr 272 k. 1 s. 19

zat. do listu z 18.02.2009

41

Aleksander Arendt
ul. Chopina 40/7
87-786 Sopot
Dowód Osobisty WL 4191410
PESEL: 12120600093
Wyd. Prezydent Miasta Sopotu 21.09.83r.
Uprawnienia Kombatanckie
Zaświadczenie nr.318877/0286828
Wyd. przez Urząd do Spraw Kombatantów
i Osób Represjonowanych
Warszawa dn. 23.01.1995 r.

Sopot dnia 1997.03.25

ZWIĄZEK HARCERSTWA
POLSKIEGO
GŁÓWNA KWATERA
ul. Konopnickiej 6
00-950 W A R S Z A W A

KWATERMISTRZ GŁÓWNA KWATERA

Henryk Kowalski

Była Tajna Organizacja Wojskowa Gryf Pomorski występuje z wnioskiem o zweryfikowanie i wydanie zaświadczenia dh Leonowi Drobińskiemu w celu uzyskania uprawnień kombatanckich za okres od kwietnia 1943 - marca 1945 r. z tytułu służby w Szarych Szeregach Gryfa Pomorskiego - potwierdzającego jego przynależność i czynną walkę zbrojną z okupantem hitlerowskim w lesnym Zastępie Harcerskim „Leszek” Czernica krypt „Kaszub” Szare Szeregi ZHP 79 Pom. Drużyna Harcerzy im. T.Kościuszki Brusy pod dowództwem Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski od kwietnia 1943, w marcu 1945 r. oraz pozostałym druhom-harcierzom działającym w czynnej i zbrojnej walce z okupantem hitlerowskim w ramach Szarych Szeregów na Pomorzu pod dowództwem Tow. Gryfa Pomorskiego kwalifikujących się do przyjęcia w okresie od 1939 - 1945 r.:

Stowarzyszenie Szarych Szeregów
Oddział „POLSKIE”
89-632 Brusy

1/ Zgodnie z moim rozkazem dot. weryfikacji i działalności drużyn harcerskiej na Pomorzu pod dowództwem Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski podległych pod Komendę Główną Krypt „Szare Szeregi” Naczelnego Komendanta Tow. Gryf Pomorski i członka Sztabu Okręgu Pomorskiego Armii Krajowej „Reich” org. mjr Aleksandra Arendt „Konar”, „Dębina”.
Wydanym we wrześniu 1943 r. w Podchorążówce „Osa” Czernica/Brus na naradzie Tow. Gryfa Pomorskiego z dowódcami terenowo - liniowymi, którzy przyjęli rozkaz do realizacji i ścisłego wykonywania. Podając działanie, pion dowodzenia i treść przyrzeczenia harcerskiego / w załączeniu /.

2/ Zgodnie z opracowaniem:
Monografia działalności Tajnej Organizacji Wojskowej Gryfa Pomorskiego Drużyn Harcerskich „Szarych Szeregów” Okręgu Pomorskiego w latach 1939 - 1945 r. - opracował członek Zastępu Harcerskiego „Leszek” Czernica Krypt „Kaszub” Szare Szeregi dh Leon Drobiński „Leszek”, „Kaszub”

a/ z podaniem szczegółowego programu działania drużyn harcerskich Szare Szeregi na Pomorzu pod dowództwem Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski w okresie od 1939 - 1945 r.

Stwierdzam zgodność
kserokopii z treścią oryginału
Człopa, dnia 02.10.2006 r.

URZĄD
MIASTA I GMINY
78-630 w Człopie
ul. Strzelecka 2

z up. BURMISTRZA
mgr Jerzy Bekker
SEKRETARZ MIASTA I GMINY CZŁOPIA

*Szara Zakładowa Szarych Szeregów - wzniesienie 600 pasków i wykonanie oficerów
Wyzwaniem życia na dżitowie przetrzyli
Szarymamy
Wzrostem nie od - co^{to} 2 - w ZSRK - 30% Wyścieg abrogacji*

b/ z podaniem wykonania i realizacji programu na przykładzie Zastępu Harcerskiego „Leszek” Czernica krypt „Kaszub” Szare Szeregi ZHP 79 Pom. Drużyna Harcerzy im. T. Kościuszki Brusy/Chojnice pod dowództwem Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski,

c/ z podaniem pionu organizacyjnego dowodzenia dowódców;
- Kwatery Głównej Szarych Szeregów
- Tow. Gryfa Pomorskiego

d/ z podaniem przyrzeczenia harcerskiego

e/ z podaniem składu osobowego członków zastępu „Leszek”, „Szare Wilki” Lubnia, „Lisy” Brusy

f/ opracowanie rozkazu A. Arendta i Monografu ... L. Drobińskiego zostały przyjęte i uznane przez poszczególne organizacje ZHP, kombatanckie i wojskowe, do których zostały rozesłane.

3/ Na podstawie mojej bezpośredniej obserwacji działania wojennego w partyzantce jako k-dta Gryfa Pomorskiego walczących harcerzy w drużynach harcerskich na Pomorzu i mojej pieczy - dowództwa osobistego nad walczącymi harcerzami w czynnej i zbrojnej walce z okupantem hitlerowskim i przyjmowaniu rozkazów - meldunków oraz wydawaniu rozkazów na odprawach i naradach dowództwem terenowym - liniowym Tow. Gryfa Pomorskiego dot. działalności harcerstwa na Pomorzu w okresie okupacji hitlerowskiej

4/ Na podstawie moich oświadczeń dot. dh Leona Drobińskiego z dnia 10.12.1992 r. i załącznik do oświadczenia z dnia 1992.12.03, z dnia 1993.07.12, oświadczenia / rekomendacja / z dnia 1996.05.17 we wniosku o przyspieszenie weryfikacji z dnia 06.01.1977 r. wydanego do UDSKiOR W-wa - /w załączeniu /

5/ Oświadczenia z dnia 18.06.1996 r. L.dz-312/96 Przewodniczącego Środowiska Pomorskiego AK Prof. dr hab. M.T. Krzyżanowskiego SZŻ AK Środowisko Pomorskie Okręg Gdańsk 80-830 Gdańsk, ul. Chlebnicka 36 dot. dh Leona Drobińskiego / w załączeniu /

6/ Na podstawie działalności powołanego SSS Krąg „Pomorze” Brusy w dniu 15 listopada 1994 r. i uzasadnienie Kręgu „Pomorze” - powołanie SSS Oddziału Terenowego „Pomorze” Brusy w dniu 16 listopada 1995 r. - działającego na Statucie Stowarzyszenia Szarych Szeregów, do którego obecnie należy 35 członków i przewodniczącym jest dh Leon Drobiński „Leszek”, „Kaszub”, członek współdziałający z SSS nr legit. W154 z dnia 13.02.95 r.

7/ Na podstawie zeznań oświadczeń świadków; dh Edmund Szulc, dh Stefan Fedde, dh Stanisław Ryduchowski, dh Wincenty Drobiński, dh Janina Kulesza, dh Bernardeta Januszewska, dh Franciszek Jażdżyk, dh Jan Ryduchowski, dh Stefania Derzewska, dh Heiena Drobińska i dh Klary Miszewskiej

*Stowarzyszenie Szarych Szeregów
"Pomorze"
Oddział "Pomorze"
17-00-68
88*

*Województwo Pomorskie
Wielki*

Stwierdzam zgodność kserokopii z treścią oryginału
Człopa, dnia 02.10.2006 r.

URZĄD
MIASTA I GMINY
78-630 w Człopie
ul. Strzelecka 2

z up. BURMISTRZA
mgr Jerzy Bekker
SEKRETARZ MIASTA I GMINY CZŁOPE

8/ Na podstawie akt osobowych dh Leona Drobińskiego i przeprowadzonego wywiadu środowiskowego z członkami Gryfa Pomorskiego i AK.

9/ Na podstawie otrzymanego uznania w organizowaniu Kręgu „Pomorze” dla dh Leona Drobińskiego udzielony przez;

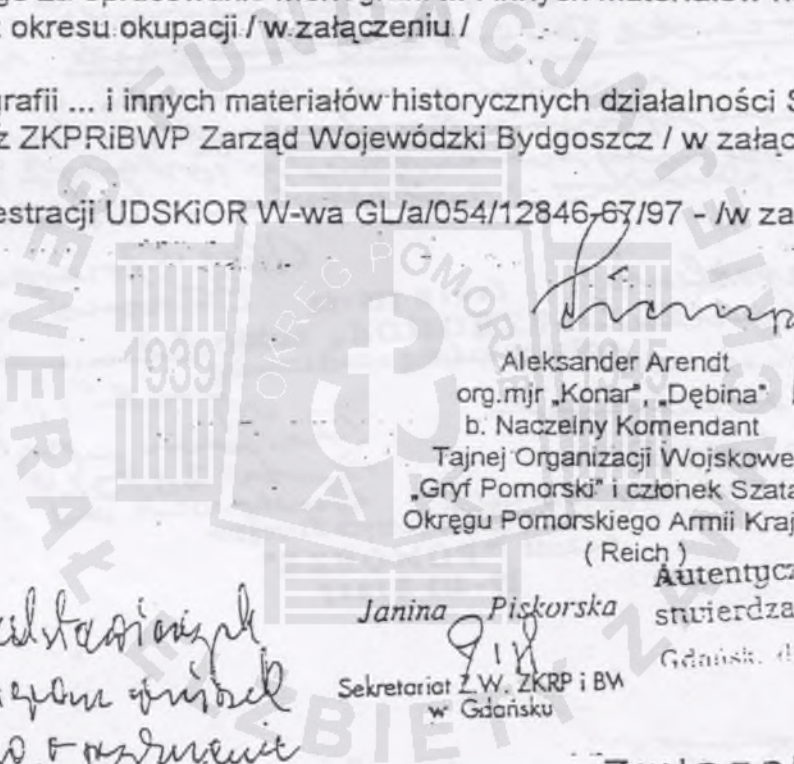
a/ Wiceprzewodniczącego Jerzego Jabrzeńskiego SSS ZG W-wa. *drunek*
Wydanie zezwolenia na organizowanie SSS Kręgu „Pomorze” i poddruk 3-ch tomów Szare Szeregi Jerzego Jarzębskiego

b/ Uznanie 2-krotnie wicewojewody gdańskiego Prof. dr hab. Józefa Boryszkowskiego za opracowanie Monografii ... i innych materiałów harcersko - partyzanckich z okresu okupacji / w załączeniu /

c/ Uznanie Monografii ... i innych materiałów historycznych działalności Szarych Szeregów przez ZKPRiBWP Zarząd Wojewódzki Bydgoszcz / w załączeniu /

d/ Pismo dot. Rejestracji UDSKIOR W-wa GL/a/054/12846-67/97 - /w załączeniu /

Słownik Szarych Szeregów
Oddział w P.O. 200 000
89-600 Człopie

[Signature]

Aleksander Arendt
org.mjr „Konar”, „Dębina” KWATERMISTRZ HURCA ZHP
b. Naczelny Komendant
Tajnej Organizacji Wojskowej
„Gryf Pomorski” i członek Sztabu
Okręgu Pomorskiego Armii Krajowej
(Reich)

[Signature]

Autentyczność podpisu
stwierdzam
Gdańsk, dnia 1.4.97

Janina Piskorska
Sekretariat Z.W. ZKRP i BW
w Gdańsku

Związek
Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej
i Byłych Więźniów Politycznych
Zarząd Wojewódzki w Gdańsku
80-219 Gdańsk, Al. Zwycięstwa 24

*or polubnie przedstawić
chłomkows - papierni
Pana Drobińskiego o przesłanie
opracowań Komitetu*

[Signature]
Prezes Okręgu
Alojzy Gładkowski

Światowy Związek
Żołnierzy Armii Krajowej
OKRĘG BYDGOSZCZ
85-066 ul. Konarskiego 3
Tel. 25-11-03
Konto w PKO Oddział w Bydgoszczy
nr 10201462-58883-270-1

Związek Kombatantów
Rzeczypospolitej Polskiej
Wieżniów Politycznych
Kole Młotko-Gmina
89-600 Człopie

*Wnioskujemy o przyjęcie dh Leona Drobińskiego
do stowca harcerskiej ZHP Szare Szeregi Gryfa
Pomorskiego w porządku członka honorowego
z Pomorskiego Szare Szeregi oraz o wytworzenie
oddziału Pomorski SSS.*

08.04.1997

PREZES
Zarządu Koła ZKRP i BW
[Signature]
z up. BURMISTRZA
mgr Jerzy Bekker
SEKRETARZ MIASTA I GMINY CZŁOPIA

URZĄD
MIASTA I GMINY
78-630 w Człopie
ul. Strzelecka 2

Stwierdzam zgodność
kserokopii z treścią oryginału
Człopa, dnia 02.10.2006.

Nawiązujemy o przynajmniej sprawnie: Komenda Hulca
 przy ul. Komendy 21P w Chorzowie
 HAZEK HARCERSTWA POLSKIEGO
 KOMENDA HULCA

Chorzów
 Chorzów Bydgoska'

Komenda Hulca 21P

08.04.1997

hm. Henryk Krajewicz,

Stowarzyszenie Szarych Szeregów
 Oddział "POMORZE"
 89-632 Brzeź

Brzeź, 08.04.1997

Edmund Gule "Gule", "Oze" byłem dowódcą
 "Gule" "Oze" "Gule" "Oze" "Gule" "Oze" "Gule" "Oze"
 "Gule" "Oze" "Gule" "Oze" "Gule" "Oze" "Gule" "Oze"
 "Gule" "Oze" "Gule" "Oze" "Gule" "Oze" "Gule" "Oze"
 "Gule" "Oze" "Gule" "Oze" "Gule" "Oze" "Gule" "Oze"
 "Gule" "Oze" "Gule" "Oze" "Gule" "Oze" "Gule" "Oze"
 "Gule" "Oze" "Gule" "Oze" "Gule" "Oze" "Gule" "Oze"
 "Gule" "Oze" "Gule" "Oze" "Gule" "Oze" "Gule" "Oze"
 "Gule" "Oze" "Gule" "Oze" "Gule" "Oze" "Gule" "Oze"
 "Gule" "Oze" "Gule" "Oze" "Gule" "Oze" "Gule" "Oze"

Stephan Masoklewicz

Nice Jozefowicz

Edmund Gule

Wzrost 5'9" / 108 kg
 Wzrost 3'8" / 108 kg

Wzrost 5'9" / 108 kg
 Wzrost 3'8" / 108 kg

Stowarzyszenie Szarych Szeregów
 Oddział "POMORZE"
 89-632 Brzeź

Sekretarz Jerzy Masoklewicz

Stowarzyszenie Szarych Szeregów
 Oddział "POMORZE"
 89-632 Brzeź

Stwierdzam zgodność
 kserokopii z treścią oryginału
 Człopa, dnia 02.10.2006

URZĄD
 MIASTA I GMINY
 78-630 w Człopie
 ul. Strzelacka 2

z up. BURMISTRZA
 mgr Jerzy Bekker
 SEKRETARZ MIASTA I GMINY CZŁOPIA

**URZĄD DO SPRAW KOMBATANTÓW
I OSÓB REPRESJONOWANYCH**
00-926 Warszawa-63, ul. Wspólna 2/4
tel.cent. 661 81 11 fax 661 90 73

D E C Y Z J A

Kierownika Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych
z dnia **02.07.1998** Nr **PU_3/K0496** /1078802/001

o przyznaniu uprawnień kombatanckich

Na podstawie:

Art.01 ust.02 pkt.03 lit. ;

Ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz.U. z 1997r. Nr 142, poz.950 z późn. zmianami) stwierdzam, że

Pan **LEON DROBIŃSKI**
imię ojca **WŁADYSŁAW**
urodzony **25.03.1934 / CZERNICA**
zamieszkały **78-630 CZŁOPA PRZELEWICE 2 -**

spełnia warunki, o których mowa w art.21 wyżej wymienionej ustawy i w związku z tym przyznaję uprawnienia kombatanckie z następujących tytułów :

Okres mies rok	Rodzaj działalności kombatanckiej lub represji	Artykuł ustawy
od 04.1943 do 03.1945	"GRYF KASZUBSKI" - "GRYF POMORSKI"	! 01 !
łącznie : lat 02 miesięcy 00		

Strona niezadowolona z decyzji może zwrócić się w terminie 14 dni od dnia jej otrzymania do Kierownika Urzędu o ponowne rozpatrzenie sprawy.

Stwierdzam zgodność kserokopii
z treścią oryginału
BURMISTRZ Człopa, dnia 20.02.1998 r.
z up. *[Signature]*
Władysław Bartosik
Z-ca Burmistrza Miasta i Gminy

URZĄD
MIASTA I GMINY
78-630 w Człopie
ul. Strzelecka 2

Z up. KIEROWNIKA URZĘDU
ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych

[Signature]
Jan Jaroszuk
Wicedyrektor Departamentu Przyznawania Uprawnień

JEDNOSTKA WOJSKOWA NR 3775

89-600 Chojnice

Nazwa i adres podmiotu kierującego zapytanie oraz numer urządzenia służącego do automatycznego odbioru informacji

MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI
KRAJOWY REJESTR KARNY

MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI
KRAJOWY REJESTR KARNY

2003-10-17

PUNKT INFORMACYJNY
KRAJOWEGO REJESTRU KARNEGO
W ODAŃSKU
DZIAŁ WYKONAWCZY

6

14.10.2003r

Data wystawienia

ZAPYTANIE O UDZIELENIE INFORMACJI O OSOBIE*

3 4 0 3 2 5 0 0 7 7 3

Numer PESEL

DROBIŃSKI

- 1 Nazwisko rodowe.....
- 2 Nazwisko (w tym przybrane).....
- 3 Imiona..... **LEON**.....
- 4 Imię ojca 5 Imię matki **ROZALIA**.....
- 6 Data urodzenia **WŁADYSŁAW**..... 7 Nazwisko rodowe matki **HAPKA**.....
- 8 Miejsce urodzenia **25.03.1934r. CZERNICA** 9 Obywatelstwo **POLSKIE**.....
- 10 Miejsce zamieszkania **PRZELEWICE nr 3 gm. CZŁOPA**.....

11 Wskazanie postępowania, o którym mowa w art 6 pkt 4—6 i 8—10 ustawy z dnia 24 maja 2000 r o Krajowym

Rejestrze Karnym (Dz U Nr 50, póź 580), w związku z którym zachodzi potrzeba uzyskania informacji o osobie

ART.6 PKT.9 USTAWY Z DN.24.05.2000 O KRAJOWYM REJESTRZE KARNYM (DZ.U. NR 50 POZ580)

USTAWA O OCHRONIE INFORMACJI NIEJAWNYCH Z DNIA 22.01.1999

12 Rodzaj danych, które mają być przedmiotem informacji o osobie

1. Kartoteka Karno
2. Kartoteka Nietletnich
3. Kartoteka Osób Pozbawionych Wolności oraz Poszukiwanych Listem Gończym**)

13 Zakres danych, które mają być przedmiotem informacji o osobie

KIEROWNIK KANCELARII

zup
st. chor. **Sebastian POLONIS**
(podpis osoby uprawnionej)

NIE FIGURUJE
w KARTOTECE KARNEJ
KRAJOWEGO REJESTRU KARNEGO

17. 10. 2003 ««2»»

PUNKT INFORMACYJNY
KRAJOWEGO REJESTRU KARNEGO
w ODAŃSKU
przy SĄDZIE OKRĘGOWYM z up. BURMISTRZA

Za zgodność kserokopii z oryginałem

Brusy. 23.03.2004

Aleksander Madał

Jadwiga Kosiędowska
inspektor

*nie dopuszczać
zmiękania druk!*

zał: do listu z 18.02.2009.

75

Wniosek o nadanie
Krzyża
za Zasługi dla ZHP
z Mieczami

Adnotacje GK ZHP

imię LEON	nazwisko DROBINSKI	data urodzenia 25 marca 1934r.
wykształcenie SN_KOSZALIN	zawód nauczyciel	przyn. partyjna bezpartyjny
miejsce pracy Emerytura-pracownicza	stanowisko Emeryt-instruktor ZHP	
posiadany stopień harcerski-instruktorski		podharcemistrz
przyznany przez: Kom.Hufca ZHP Człuchow	rozkaz 9/57	data przyznania 01.09.1957r.
Przebieg pracy harcerskiej-instruktorskiej / od-do-funkcja-stopień używane pseudonimy/ a/ do 1 września 1939 r nie dotyczy b/ w okresie 1.09.1939 - 9.05.1945 Od 04.43r. do 03.45r. Zastęp harcerski "Leszek" Czernica ZHP 79 Pom. Drużyna Harcerzy im.T.Kosciuszki Brusy O/"Młynki" TOW Gryf Pomorski c/ po 9.5.1945 do chwili obecnej 1.Szkoła Podstawowa Stanisławka,Krzemieniewo pow.Człuchow od 04.42r.do 03.45r. harcerz-żołnierz "Leszek","Kaszub" 2.ZSZ PKS Wałcz od 09.57r. do 08.74r. drużynowy 3.Szkoła Pod.Gdansk ul.Traugutta od 09.74r. do 08.87r.drużyna od 09.90r.do 08.98r.drużyna		
Obecnie pełniona w ZHP funkcja Przewod.O/Pomorze Brusy Stow.Szarych Szeregów		od kiedy 09.90r.
Posiadane odznaczenia harcerskie /data nadania/ nie dotyczy		
Posiadane ordery, odznaczenia, odznaki /rok nadania/ nie dotyczy		
Adres zamieszkania : Przelewice 3 78-630 Człopa pow. Wałcz		

Uwaga: Wniosek należy wypełnić dokładnie, piśmem maszynowym.
Przesłać do Wydziału Organizacyjnego GK ZHP w 1 egzemplarzu

Stwierdzam zgodność
kserokopii z treścią oryginału
05.06.2008
Człopa, dnia r.

z up. BURMISTRZA
mgr Jerzy Bekker
PREZYSTA MIASTA I GMINY CZŁOPA

URZĄD MIASTA I GMINY
78-630 CZŁOPA
ul. Strzelecka 2
tel. (067) 259 10 69; fax (067) 259 10 65
NIP 765-141-32-38

Przebieg udziału w walce- ruchu oporu

Ppor Leon Drobinski "Leszek", "Kaszub" walczył z okupantem hitlerowskim w Oddz. partyz. "MŁYŃKI" TOW Gryf Pom. i w Zastępie harcerskim "Leszek" Czernica ZHP 79 Pom. Drużyna Harcerzy im. T. Kosciuszki Brusy u d-cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" O/"MŁYŃKI" Gryf Pom. Dostarczał i odbierał do Zgrupow. partyz. Brusy-Wiele-Swornegacie bron, amunicje, informacje z frontu o działalności gestapo, SS, Werchmachtu, policji, NSDAP, SA, Hitlerjugend i Jongvolk od agenta Jozefa Kuklinskiego czł. Gryfa z Garnizonu SS Wielkie Chełmy i Haliny Szukalskiej czł. Gryfa telefonistki z Placówki SS Brusy w okresie od 04.43r-03.45r. Współpracował z harcerzami i niewolnikami z Powstania Warszawskiego uwięzionych w Garnizonie SS Wielkie Chełmy i w Dziemianach i Żydówkami z Dziemian od 08.44r-03.45r. Brał zbrojny udział w potyczce na szosie Zabno-Czarniz w noc sylwestrowa z 43/44r z patrola żandarmerii Brusy, w akcji "Kaszuba" 15.03.44r z Oddz. SS Wielkie Chełmy w zabezpieczeniu łącznościowym i sanitarnym na polu walki i w bitwie Czarniz-Kinice 14.01.45r z Oddz. SS Wielkie Chełmy. Wykonywał rozkazy Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" d-cy O/"MŁYŃKI" Gryf Pom. Jana Szalewskiego "Sobol" d-cy O/"Szyszki-103" AK i d-cow terenowo-liniowych grup partyzanckich Gryfa Pom.-AK-ZHP od 04.43r do 03.45r. Patriota-lider TOW Gryfa Pomorskiego-Szarych Szeregów na Pomorzu Wychowawca młodzieży i harcerzy.

TOW Gryf Pomorski
PREZES
Zarządu Koła ZK RP i BWP
Zdzisław Bugaj

Komendant Hulca

Zaświadczenie/legitymacja kombatancka/numer data i kto wydał/

Zaswiadczenie Nr 533810/1078802 Urząd ds Kom. i Osob Rep. W-wa dn. 03.07.98r

Zaliczony okres działalności kombatanckiej/wpisać zapis z zaświadczenia/ od 04.43r. do 03.45r. "GRYF POMORSKI" - Przepis ustawy 01

Komendant Hulca ZHP CZAPLINEK

Jednostka/ sporządzająca wniosek

Związek Harcerstwa Polskiego
Powiatowy Związek Drużyn
1978-800 WĄLCZ
ul. Tysiąclecia 19

Walczył dnia 16.06

Wniosek przedstawia Głównej Kwaterze ZHP :

pieczęć

/data /

/ podpis /

Główna Kwatera ZHP postanowiła nie przyznawać Krzyża za Zasługi dla ZHP z Mieczami

Główna Kwatera ZHP uchwałą z dnia..... nadała Krzyż za Zasługi dla ZHP z Mieczami

/ data /

/podpis/

/Naczelnik ZHP/

Stwierdzam zgodność kserokopii z treścią oryginału
Człopa, dnia 05.06.2008

up. BURMISTRZA
mgr Jerzy Bekker
SEKRETARZ MIASTA I GMINY CZŁOPA

URZĄD MIASTA I GMINY
78-630 CZŁOPA
ul. Strzelecka 2
tel. (067) 259 10 69 ; fax (067) 259 10 65
NIP 765-141-32-38

Załącznik do listu z 18.03.2009

9

Wniosek należy wypełnić
Występując o nadanie
orderów i odznaczeń
określonych w art. 10-18 ustawy
z dnia 16 października 1992r.
o orderach i odznaczeniach
(Dz.U.Nr 90, poz. 450)
Wypełnić ołsem maszynowym

WNIOSEK O NADANIE ORDERU – ODZNACZENIA

Nr kolejny z notatki
lub wykazu.....

Po wypełnieniu
ZASTRZEŻONE

Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski

nazwa klasy orderu lub stopnia odznaczenia

1. Nr ewidencyjny PESEL 34032500773		2. NAZWISKO DROBINSKI <small>Wypełnić dużymi literami/</small>		3. IMIĘ LEON <small>Wypełnić dużymi literami/</small>	
4. Data urodzenia 1934 Rok 03 Miesiąc 25 Dzień		6. Płeć mężczyzna - 1 kobieta - 2 ☒ 1 <small>Wpisać odpowiedni symbol/</small>		7. Imię ojca <small>Wypełnić dużymi literami/</small> WŁADYSŁAW	
5. Miejscowość urodzenia CZERNICA pow. CHOJNICE		8. Imię i nazwisko rodowo matki ROZALIA HAPKA		9. Obywatelstwo Polskie	
10. Miejsce zameldowania na pobyt stały					
SZCZECIN <small>województwo</small>		CZŁOPA <small>miasto - dzielnica - gmina</small>		<input type="text"/> <small>kod terytorialny GJS</small>	
78-630 Człopa Przelewice <small>Kod pocztowy i miejscowość zameldowania</small>		ulica		03 <small>Nr domu</small>	
11. Dokument tożsamości ALH596293 <small>seria numer</small>		Dowód osobisty <small>nazwa dokumentu</small> Szczecin		<input type="text"/> <small>kod terytorialny GJS</small>	
		Burmistrz Miasta i Gminy Człopa dn. 15.06.2007r. <small>województwo miasto-dzielnica-gmina - wystawcy dokumentu</small>			
12. Poprzednie nazwiska (rodowe, z popr. małż., sprzed zmiany w trybie adm.) Nie dotyczy			13. Czy występują okoliczności określone w art. 3 ustawy o orderach i odznaczeniach Nie dotyczy <small>Wypełnić wpisując „tak” lub „nie”</small>		
14. Stanowisko Emerytura O/ZUS <small>Miejsce pracy</small> Koszalin <small>Miejscowość</small>					
15. Czy była kara/ą sądow/ą? Jeżeli nie była kara/ą - wpisać „nie kara/ą”. Jeżeli była kara/ą - podać za co, kiedy i wymiar kary. Nie podawać informacji o skazaniach, które uległy zatartu. Nie karany					
16. Posiadane order/ y i odznaczenia nazwa nr legitymacji data nadania Nie posiada			17. Adnotacje Kancelarii Prezydenta RP		
18. Posiadane wyróżnienia, odznaki Odznaka Pamiotkowa Weteran Walk o Niepodległość Wa 1995r.					

Uwaga: w stosunku do cudzoziemców wypełnić rubr. ki nr 2,3,4,5,6,9,10,14,16,19,20,22
pozostałe rubryki wypełnić w miarę możliwości.

9. Uzasadnienie wniosku - ze szczególnym uwzględnieniem zasług po otrzymaniu ostatnio nadanego orderu lub odznaczenia.

Por Leon Drobinski "Leszek" walczył z okupantem hitlerowskim w Oddz. partyz. "Młynki" TOW Gryf Pomorski i w Zastępie harcerskim "Leszek" Czernica-Brusy Szare Szeregi UL LINA u d-cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" O/MŁYNKI - Gryf Pom. w okresie od kwietnia 1943r. do marca 1945r. Dostarczał i odbierał do Zgrupowania partyzanckiego Brusy-Swornegacie Wiele broni, amunicje, informacje z frontu o działalności gestapo, SS, Wehrmachtu, policji i Hitlerjugend które to otrzymywał od matki ps. - "Reza" - czł. Gryfa "prowadziła punkt kontaktowy z Garnizonem SS Wielkie Chełmy, od swojego ojca "Władek" czł. Gryfa - broni, amunicje - materiały wybuchowe, który był zatrudniony w Firmie Drzewnej w Powąlkach i prowadził punkt kontaktowy w Bazie Zaopatrzenia Frontu Wschodniego z niemieckimi żołnierzami, włoskimi i jugosłowiańskimi żołnierzami w okresie od 1943r. do marca 1945r. - oraz otrzymywał od agenta Józefa Kuklinskiego zatrudnionego w Garnizonie SS Wielkie Chełmy i Haliny Szukalskiej telefoniarki zatrudnionej w Placowce SS Brusy w okresie od 1943r. do marca 1945r. Współpracował z harcerzami i niewolnikami powstańca Warszawskiego uwięzionych w Garnizonie SS Wielkie Chełmy i w Dziemianach i z Żydówkami z Dziemian od sierpnia 44r. do marca 45r. - dostarczał chleb, pocztę i plany ucieczki. Brał zbrojny udział w potyczce na szosie Zabno-Czarniz w noc sylwestrowa z 43/44r. z patrola żandarmerii Brusy, w akcji "Kaszuba" 15.03.44r. z Oddz. SS Wielkie Chełmy w zabezpieczeniu łącznościowym i sanitarnym na polu walki i w bitwie Czarniz - Kinice z Oddz. SS Wielkie Chełmy - w ewakuacji ранego partyzanta Franciszka Jazdyki "Berówka" z grupy partyzanckiej Swornegacie "Kaszuby" Gryfi i AK do Czernicy - wozem. Wykonywał rozkazy d-cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" O/Młynki "Gryf Pom.", d-cy Jana Szalewskiego "Sobol" O/Szyszki - 103 AK i d-cow terenowo-liniowych grup partyzanckich Gryfa Pom. - AK-ZHP od 04.43r. do 03.45r. Walczył w Armii Krajowej w 45r do października 46r. w grupie Mecikał u d-cy "Cygan" z rozbitkami NKWD i z rozbitkami Wehrmachtu. Patrieta - lider TOW Gryf Pomorskiego, Armii Krajowej "Pomorze" ZHP i Szarych Szeregów. Współpracuje z Komenda Hufca ZHP Chojnice i Czaplinek z młodzieżą i harcerzami.

[Handwritten signature]

20. Jednostka organizacyjna sporządzająca wniosek

nazwa jednostki *TOW Gryf Pomorski* pieczęć

data *20.10.2002* 2002 r.

..... podpis kierownika jednostki

21. Ewentualne dodatkowe opinie.

ZASTĘPCA BURMISTRZA

[Signature]

inż. Krzysztof Gierszewski

URZĄD MIEJSKI w BRUSACH

ul. Na Zaborach 1, 89-632 Brusy

tel. (052) 39-69-300, (052) 39-69-301, (052) 39-69-302, fax (052) 39-69-303

MIASTO I GMINA CZŁOPA

78-630 Człopa, ul. Strzelecka 2

tel. 067 259 1069, fax 067 259 1065

NIP 765 150 28 73 REGON 14771490

mgr Jerzy Bekker

SEKRETARZ MIASTA I GMINY CZŁOPA

22. WNOSZĘ O NADANIE (nazwa klasy orderu lub stopnia odznaczenia)

..... pieczęć

data 2002 r.

..... własnoręczny podpis wnioskodawcy

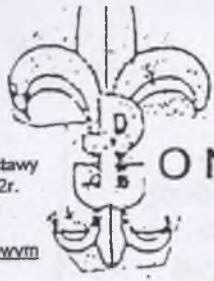
23. OPINIA KAPITUŁY (dotyczy wniosku o nadaniu orderu)

.....

data 200... r.

zabr. do listu z 8.01.2012
sob. 02. IV / 11

11

WNIOSEK O NADANIE ORDERU – ODZNACZENIA

Nr kolejny z notatki
lub wykazu.....

ustawy
992r.
ach
ynowym

Po wypełnieniu
ZASTRZEŻONE

Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski

.....
nazwa klasy orderu lub stopnia odznaczenia

	2. NAZWISKO DROBINSKI <small>Wypełnić dużymi literami</small>	3. IMIENIA LEON <small>Wypełnić dużymi literami</small>
--	---	---

25 Dzień HOJNICE	6. Płeć mężczyzna - 1 kobieta - 2	7. Imię ojca <small>Wypełnić dużymi literami</small> WŁADYSŁAW
	☐ 1	8. Imię i nazwisko rodzice małż ROZALIA HAPKA
	<small>Wpisać odpowiedni symbol</small>	9. Obywatelstwo Polskie

1. na pobyt stały Człopa <small>miasto - dzielnica - gmina</small>	<input type="text"/> <small>kod terytorialny GJS</small> 03 <small>Nr domu</small>
--	---

2. Dowód osobisty <small>nazwa dokumentu</small> Szczecin Burmistrz Miasta i Gminy Człopa dn. 15.06.2007r. <small>województwo miasto-dzielnica-gmina - wystawcy dokumentu</small>	<input type="text"/> <small>kod terytorialny GJS</small>
--	---

12. (rodowe, z poprz. małż., sprzed zmiany w trybie adm.)	13. Czy występują okoliczności określone w art. 3 ustawy o orderach i odznaczeniach Nie dotyczy <small>Wypełnić wpisując „tak” lub „nie”</small>
---	--

14. O/ZUS <small>Miejsce pracy</small>	Koszalin <small>Miejscowość</small>
---	--

15. Czy podlegał/a karze? Jeżeli nie był/a karany/a - wpisać „nie karany/a”.
 - podać za co, kiedy i wymiar kary.
 16. Czy o skazaniach, które uległy zatarciu.

17. Adnotacje Kancelarii Prezydenta RP <table border="0"> <tr> <td>nr legitymacji</td> <td>data nadania</td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> </table>	nr legitymacji	data nadania																	
nr legitymacji	data nadania																		

szczególnym uwzględnieniem zasług po otrzymaniu ostatnio nadanego orderu lub odznaczenia.

ki "Leszek" walczył z okupantem hitlerowskim w Oddz. partyz. "Młynki" TOW w Zastępie harcerskim "Leszek" Czernica-Brusy Szare Szeregi UL LINA u d-cy wskiego "Wrzos" O/MŁYNKI - Gryf Pom. w okresie od kwietnia 1943r. do marca i odbierał do Zgrupowania partyzanckiego Brusy-Swornegacie-Wiele broni i amunicję z frontu o działalności gestapo, SS, Wehrmachtu, policji i Hitlerjugend walczył od matki ps. "Reza" - czł. Gryfa "prowadziła punkt kontaktowy z Garni- e Chełmy, od swojego ojca "Władek" - czł. Gryfa - broni, amunicję - materiały wy- łą zatrudniony w Firmie Drzewnej w Powąlkach i prowadził punkt kontaktowy enia Frontu Wschodniego z niemieckimi żołnierzami, włoskimi i jugosłowian- i w okresie od 1943r. do marca 1945r. - oraz otrzymywałem od agenta Jozefa rudnionego w Garnizonie SS Wielkie Chełmy i Haliny Szukalskiej telefoni- j w Placowce SS Brusy w okresie od 1943r. do marca 1945r. Współpracowałem iewelnikami powstańca Warszawskiego uwięzionych w Garnizonie SS Wielkie mianach i z Żydami z Dziemian od sierpnia 44r. do marca 45r. - dostar- te i plany ucieczki. Brał zbrojny udział w potyczce na szosie Zabno-Cza- estrowa z 43/44r. z patrola żandarmerii Brusy, w akcji "Kaszuba" 15.03.44r. ie Chełmy w zabezpieczeniu łącznościowym i sanitarnym na polu walki rniż - Kinice z Oddz. SS Wielkie Chełmy - w ewakuacji ранego partyzanta zyk "Berowka" z grupy partyzanckiej Swornegacie "Kaszuby" Gryf i AK do Wykonywał rozkazy d-cy Marcjana Czarnewskiego "Wrzos" O/Młynki "Gryf Pom., skiego "Sobol" O/Szyszki - 103 AK i d-ców terenowo-liniowych grup partyz- m. - AK-ZHP od 04.43r. do 03.45r. Walczył w Armii Krajowej w 45r. do paździer- ie Mecikał u d-cy "Cygan" z rezbitekami NKWD i z rezbitekami Wehrmachtu. TOW Gryf Pomemerskiego, Armii Krajowej "Pomorze" ZHP i Szarych Szeregów. Komenda Hufca ZHP Chojnice i Czaplunek z młodzieżą i harcerzami.

1916/ Marian Marchlewicz
Brusy ul. Ogrodowa 22116

sporządzająca wniosek

pieczęć

.....
podpis kierownika jednostki

Wpisz

132 Brusy
39-69-301,
39-69-303

MIASTO I GMINA CZŁOPA
78-630 Człopa, ul. Strzelecka 2
tel. 067 259 1069, fax 067 259 1065
NIP 7651602873 REGON 570791490

z up. BURMISTRZA

mgr Jerzy Bekker
SEKRETARZ MIASTA I GMINY CZŁOPA

(nazwa klasy orderu lub stopnia odznaczenia)

pieczęć

.....
własnoręczny podpis wnioskodawcy

Chojnice 19.03.2004r.

ZAŚWIADCZENIE

Zaświadcza się ze ppor. rezerwy Leon Drobiński pseudonim „Leszek, Dunin” ur. 25.03.1934r. Czernica pow. Chojnice, s. Władysława i Rozalii z domu Hapka. Od 04. 1943r. do 03. 1945r. członek TOW „Gryf Pomorski”. współpracuje czynnie z Jednostką Wojskową 3775 Niezychowice.

Zaświadczenie wydaje się w celu uzupełnienia opinii do użytku służbowego Urzędu Do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych w Warszawie. W celu mianowania kombatanta na wyższy stopień wojskowy, nadanie odznaczenia I stopień „Złoty Krzyż Zasługi” i orderu klasa V- Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski

**DOWÓDCA
JEDNOSTKI WOJSKOWEJ 3775
NIEZYCHOWICE**

Grzegorz Wardacki
pplk mgr inż. Grzegorz WARDACKI

Za zgodność kserokopii
z oryginałem
Brusy. 23.03.2004

z up. BURMISTRZA

Jadwiga Kosiedowska
Inspektor

INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ
Oddziałowa Komisja Ścigania Zbrodni
przeciwko Narodowi Polskiemu
w Gdańsku
Delegatura w Koszalinie
75-626 KOSZALIN
ul. Gen. Andersa 34, tel./fax 094/342-85-02

14

Koszalin, dnia 7 lipca 2004 r.

Sygn. akt S 4/00/Zk

Pan Prokurator Piotr Niesyn
Oddziałowa Komisja Ścigania Zbrodni
przeciwko Narodowi Polskiemu
w Gdańsku

W załączeniu przesyłam wniosek i materiały nadesłane do tut.
Delegatury przez Leona Drobińskiego, które dotyczą śledztwa S 4/00/Zk

Z poważaniem

Iwona Chramionek
Prokurator
Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni
przeciwko Narodowi Polskiemu w Gdańsku

Iwona Chramionek

Stwierdzam zgodność kserokopii
z treścią oryginału
Człopa, dnia 15.07.2004 r.

z up. BURMISTRZA
Jerzy Bekker
mgr Jerzy Bekker
SEKRETARZ MIASTA I GMINY CZŁOPE

URZĄD
MIASTA I GMINY
78-680 w Człopie
ul. Strzelecka 2

Do wiadomości Leona Drobińskiego

Pro Jan Drobinski

Wielkie, dn 05.07/04 15

Wielkie 03
72 650 Czerwone gory woda
O "Migotki" gory Pomorski

Teraz - Jan Drobinski i jego Aleksander
Korndt Komendant Tow. Gogol Pomorskiego
od 07/43 - 06/44 - poprostu
Sred. wyzkolemni bojowego Tow. Gogol Pomorski
od 07/41 - 06/43 - bardzo masy
"Gryfanie" - strona petrusowska Pomorska
- "mercuz" - student, w mietz wresnie 39
i Gogolowie od 07/44 - 06/44 - wiecej kt
Faktistie w wale z fauzemsem hitlerow-
skim, bolszewickim - "Karm miamem"
Aleksander Korndt "Korndt" "Drobinski" migotki
nie powolal z Komandw SS, NKWD, "UB
od 39 - - - - -
Byl porwany? Polakom!

Wuj partyzanci! Gryfow! Spw...
Korndt - Kowala - Pomorska - gogol
Jane Binoyk "Wagloba", Manjane Czerwoskiego
"Wros" i Jane Sralenkiego "Lobol"!
Masine mierzanie od mierzaka - podawane
paw "Edas" - jest do fuzer - wiaz porwany skonc
paw - badem! Wspar Edas - mierzak Pomorska
Kow! - jest do obronnie - "mierzaki"! - mierzaki
Gogolow Orgie - Tow. Gogol Pomorskiego
w...
i...
Korndt Aleksander
i...
pro Jan Drobinski

zaw. do listu z 18.02.2009

16

**ZWIĄZEK HARCERSTWA POLSKIEGO
KOMENDA HUFCA ZHP CZAPLINEK**

78-550 Czaplinek, ul. Moniuszki 26 Tel. / fax (94) 375 53 69
KONTO BANKOWE: PBS /o w CZAPLINKU
04 8581 1027 0400 0837 2000 0001.

ZWIĄZEK
HARCERSTWA POLSKIEGO
KOMENDA HUFCA
78-440 CZAPLINEK
ul. Moniuszki 26

Czaplinek, 2004.09.29

Z A Ś W I A D C Z E N I E

Komenda Hufca ZHP Czaplinek zaświadcza, że dh. Leon Drobiński ur. 25.03.1934r. s. Władysława od chwili przejęcia Powiatowego Związku Drużyn w Wałczu tj. od roku 2001 przez Hufiec ZHP Czaplinek jest seniorem wspierającym harcerstwo na terenie naszego hufca.

Dh. Leon Drobiński czynnie zaangażował się w tworzenie kręgu seniorackiego na terenie Hufca ZHP Czaplinek.

Zaświadczenie wydaje się na prośbę zainteresowanego.

KOMENDANT HUFCA ZHP
CZAPLINEK

[Signature]
hm [Signature]

Stwierdzam zgodność kserokopii
z oryginałem

Brusy, dnia 11.10.2004

z up. BURMISTRZA

[Signature]
Jadwiga Kosiedowska
inspektor

FUNDACJA

ARCHIWUM I MUZEUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ ORAZ WOJSKOWEJ SŁUŻBY POLEK

BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUN • UL. WIELKIE-GARBARY-2 • TEL. (0-56) 65-22-186
http://www.um.torun.pl/AK, e-mail: AK@um.torun.pl, fapak@wp.pl
KONTO: WIELKOPOLSKI BANK KREDYTOWY SA W TORUNIU · NR RACHUNKU 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

Toruń, 14 V 2009 r.

L. dz... 628/2-052/09

Zaświadczenie 267/2009

Pan Leon Drobiński, kombatant, od wielu lat współpracuje z Fundacją „Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek” w Toruniu. Dzięki zaangażowaniu Pana Leona Drobińskiego w gromadzenie materiałów źródłowych dotyczących walki społeczeństwa pomorskiego z okupantem w latach 1939-1945 nasze Archiwum wzbogaciło się o wiele dokumentów uczestników konspiracji: Armii Krajowej, Tajnej Organizacji Wojskowej „Gryf Pomorski”, Szarych Szeregów.

Materiały przygotowane przez Pana Leona Drobińskiego na temat działalności Szarych Szeregów, walki oddziałów partyzanckich z dokładnym opisem lokalizacji bunkrów i ich konstrukcji oraz obsady i stoczonych walk mają dla współczesnych historyków ogromne znaczenie, zostały bowiem sporządzone przez bezpośredniego uczestnika konspiracji, w której uczestniczyła także rodzina Pana Leona Drobińskiego.

Poza dokumentami i opracowaniami Archiwum Pan Leon Drobiński gromadzi również artykuły z prasy, związane z II wojną światową i przekazuje je Archiwum.

Na podkreślenie zasługuje fakt, iż praca Pana Leona Drobińskiego ma na celu wzbogacenie i udokumentowanie walki z okupantem mieszkańców Chojnic, Czerska, Tucholi, Brus.

Sporządziła :

.....
mgr Elżbieta Skerska dokumentalistka

WICEPREZES ZARZĄDU

Katarzyna Minczykowska-Targowska
mgr Katarzyna Minczykowska-Targowska

FUNDACJA

GENERAŁ ELŻBIETY ZAWACKIEJ

ARCHIWUM I MUZEUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ
ORAZ WOJSKOWEJ SŁUŻBY POLEK

18

Toruń, 15 XII 2011

Oświadczenie

Popieramy wniosek Kombatanta Pana por. Leona Drobińskiego, ubiegającego się o wynajem mieszkania, znajdującego się w gestii Regionalnej Agencji Wojskowej.

Pan L. Drobiński w czasie II wojny światowej pod ps. „Leszek”, „Kaszuba” działał na Pomorzu w „Szarych Szeregach” (kryptonim Związku Harcerstwa Polskiego podczas okupacji). Od kilku lat współpracuje z *Fundacją Generala Elżbiety Zawackiej*, dostarczając opracowania, współpracuje ze środowiskiem kombatanckim m. in. w zakresie przekazywania do naszego Archiwum dokumentacji dotyczącej walki z okupantem na terenie Okręgu Pomorskiego AK.

Zmiana warunków mieszkaniowych miałaby niewątpliwie wpływ nie tylko na polepszenie stanu zdrowia, ale także stworzyłaby większe możliwości do gromadzenia dokumentacji dotyczącej okupacji i ich opracowania.

.....
mgr Elżbieta Skerska dokumentalistka

BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUŃ
UL. PODMURNA 93
TEL. 0048 56 65 22 186

www.um.torun.pl/AK, www.zawacka.pl, fapak@wp.pl

KONTO:
82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

KRS 00000 41692

FUNDACJA

GENERAŁ ELŻBIETY ZAWACKIEJ

ARCHIWUM I MUZEUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ
ORAZ WOJSKOWEJ SŁUŻBY POLEK

19

Toruń, 21 II 2012 r.

L. dz. 872/2-052/12

Oświadczenie w 272

Kombatant Pan Leon Drobiński w czasie II wojny światowej pod ps. „Leszek”, „Kaszuba” działał w pomorskich strukturach „Szarych Szeregów” (kryptonim Związku Harcerstwa Polskiego w czasie okupacji).

Od kilku lat współpracując z naszym Archiwum, w znaczący sposób przyczynił się do wzbogacenia jego zasobu, m.in. poprzez przekazywanie (trwa na bieżąco) dokumentów o działalności konspiracyjnej osób ze środowisk kombatanckich, z którymi ściśle współpracuje. Przekazane dokumenty wzbogacają stan wiedzy o działalności niepodległościowej mieszkańców naszego regionu i są materiałem źródłowym dla historyków.

Pan Leon Drobiński swoją współpracę ze środowiskami kombatanckimi i młodzieżą traktuje jako powojenną służbę „szaroszeregowca”, którego zadanie „na dziś” to udokumentowanie faktów historycznych, których był świadkiem i wskazanie wzorców osobowych.

PREZES ZARZĄDU

Dorota Zawacka-Walarek
mgr Dorota Zawacka-Walarek

sporządziła: *Elżbieta Skerska*

mgr Elżbieta Skerska dokumentalistka

BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUŃ

UL. PODMURNA 93

TEL. 0048 56 65 22 186

www.um.torun.pl/AK, www.zawacka.pl, fapak@wp.pl

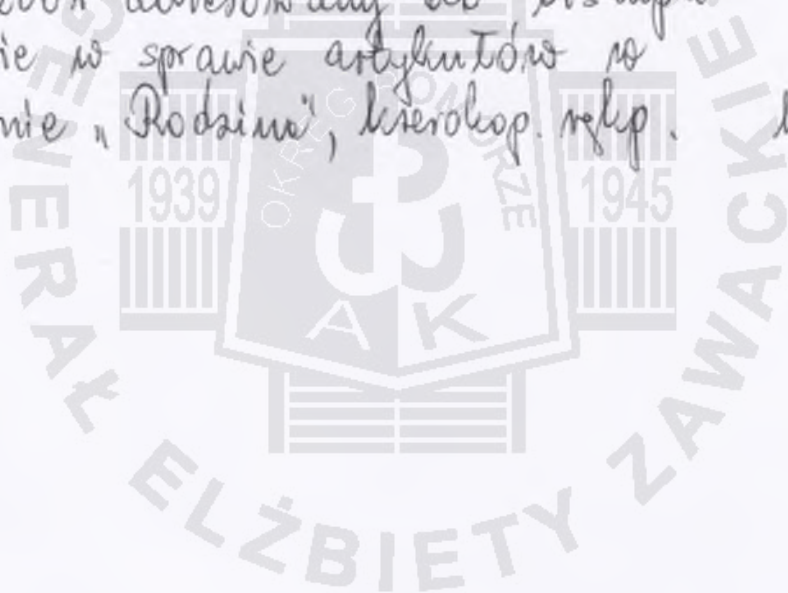
KONTO:

82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

KRS 00000 41692

11. Materiały uzupełniające relikwie: Drobiniski Leon

1. Pismo Wójewody Gdaiiska Józef a Bonayszkowskiego z 4.05.1995r., kserokop. wiersytelnione k. 1 s. 1
2. Pismo Z K D B i B W Polit. Zaw. Wój. w Gdaiisku z 6.01.1997r., kserokop. wiersytel. k. 1 s. 2
4. Wypowiedź L. Drobiniskiego - "Gazeta Pomorska" z 4.12.1998, kserokop. k. 1 s. 3
5. List - sprzeciw Leone Drobiniskiego z 21.12.2001 adresowany do biskupa w Teplimie w sprawie artykułów w wiersytelnione "Rodzini", kserokop. rękop. k. 1 s. 4

WICEWOJEWODA GDAŃSKI

Gdańsk, 04.05.1994 r.

Szanowny Pan
LEON DROBIŃSKI
Kowale 49/Lostowice

Szanowny Panie! Druhu Leonie!

Serdeczne dzięki za pamięć i przesłanie mi tak znakomitego dokumentu. Jest on wręcz bezcennym dokumentem wierności ideałom i pasji dokumentacyjnej. Wzboğaci z całą pewnością moje archiwum. Będę zeń korzystał wielokrotnie, myśląc z wdzięcznością o Autorze.

Zyczę wszelkiej pomyślności i bardzo serdecznie pozdrawiam. W rewanżu proszę o przyjęcie skromnej porcji kaszubsko-pomorskich publikacji.

Z poważaniem

WICEWOJEWODA

Josef Borzyszkowski
Józef Borzyszkowski

Za zgodność z oryginałem
stwierdzam:

STAROSTWO POWIATOWE
w Wałczu 161
ul. Dąbrowskiego 17
78-600 WAŁCZ

Naczelnik
Wydziału Organizacyjnego

Irena Pachciarz
Irena Pachciarz

Wałcz, dnia 18.03.2003r.

060-1313/96/97

Stowarzyszenie
Szarych Szeregów Oddział "Pomorz
ul. Gdańska 7
89-632 BRUSY

Zarząd Wojewódzki Związku Kombatantów RP i Byłych
Więźniów Politycznych w Bydgoszczy wyraża serdecznie podzięko-
wanie za udostępnienie materiałów dotyczących działalności
w okresie okupacji hitlerowskiej harcerskiej organizacji
"Szare Szeregi".

Nadesłane materiały będą nam bardzo pomocne w dalszej
działalności związkowej.

Z poważaniem

Wiceprezes
Zarządu Wojewódzkiego ZK RP i BWP
Przew. Komisji ds. Członków
Karol Paćkowski
mgr inż. Karol Paćkowski

Stwierdzam zgodność kserokopii
z treścią oryginału
Człopa, dnia 30.04.2003 r.

SEKRETARZ
MIASTA I GMINY CZŁOPA
J. Bekker
mgr Jerzy Bekker

■ KONARZYNY ■ LUBIEWO ■ WIĘCORK ■ SOŚNO ■ ŚLIWICE ■ TUCHOLA ■ SĘPÓLNO KRAJ.

odwiedza

w sępoleńskiego i tuchol-
rencie. Tym razem dysku-

gi cach i zobaczyłem tam zdetermi-
nowanych rodziców i nauczycieli,
walczących o godne warunki nauki
dzieci specjalnej troski. Przez wie-
le lat budowa szkoły specjalnej
w Chojnicach spychana była na
plan dalszy. Chcę stworzyć grupę
zwolenników walczących o jej bu-
dowę.

Fot. MIROSŁAW MYSZKA

ka. - Zależało nam na tym, żeby płynę-
ły jak najmniej go odczuwali - informo-

Najważniejszym punktem pro-
gramu było otwarcie nowoczesne-
go Powiatowego Centrum Zarzą-
dzania Kryzysowego, które mieści
się w obniżonych czujkowickiego

REDAKCJA „GAZETY POMORSKIEJ” w Chojnicach,
ul. Piłsudskiego 13,

tel. 39-749-76, 39-718-10, fax 39-749-76.

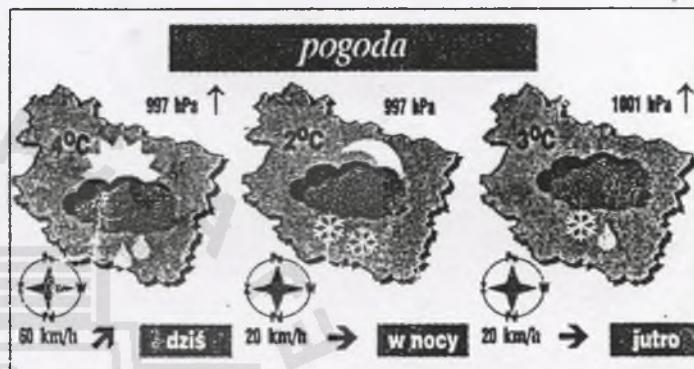
Kierownik oddziału red. MARIETTA CHOJNACKA.

BIURO REKLAMY I OGŁOSZEŃ:

ul. Piłsudskiego 13,

tel/fax 39-749-76;

czynne od 8.00 do 16.00, w soboty czynne od 10.00 do 12.00.

Ludzie mówią - 39-718-10

✓ Jestem Leon Drobiński z Przelewic, powiat Wałcz. Jako członek Gryfa Pomorskiego jestem oburzony, że Kaszubi sami sobie psują historię. Mam na myśli tę aferę z komendantem Gryfa Ahrendtem. Takie akcje stawiają w fatalnym świetle Kaszubów.

Co kilkanaście dni na zapleczu chojnickiego marketu Rema 1000 są spalane jakieś dziwne rzeczy. Gryzące i śmierdzące dymy dają się we znaki mieszkańcom domów przy ul. 14 Lutego i Straż Miejska mogłaby się tym zainteresować.

W czwartek w radiowej „trójce” szumnie wspomniano 18 rocznicę desantu na Wyższą Szkołę Pożarnictwa w Warszawie. Podobno jej słuchacze chcieli, aby była to uczelnia cywilna. Jak to ma się do obecnych protestów strażaków, którzy teraz domagają się zaliczenia ich do służb mundurowych? To jakaś paranoja i szczyt głupoty, bo przecież część z tamtych protestantów dziś pracuje w strażach pożarnych.

not. (mar)

(Nie wszystkie opinie w tej rubryce są zgodne ze stanowiskiem redakcji)

POWIAT SĘPOLEŃSKI

Lenek

Jan Hrabinski
Prelewie 3
48-630 Gniezno
poczt. sk. 12

Prelewie, ul. D. G. K. 12

Jan Ekscelencja
Ks. biskup J. Jan Bernard Szlach
Biskup Pelplinicki
Opisiel Biskupski 2
83-130 Pelplin

Wnoszę opinie w sprawie ustanowienia
historii Tajnej Organizacji (Najtkowej
Gryt Pomorski i nie-urzędowej Tajnej Organizacji
Najtkowej Gryt Pomorski pod tym samym
nazwiskiem "Bóg Honor - Ojczyzna" publikowa-
nych w wydawnictwach drukarskich w roku 1999
i 2000 przez dwutygodnik "Problemy
Katolickie" w Gnieźnie dla celów politycznych
- politycznych - grupy sięgającej po władzę.
Jestem katolikiem - jest to nieodporne
w piśmie katolickim - polityka historyczna.
Religia katolicka nie wyklucza! a nie
duć!

N/N sprawa powinna być rozstrzygnięta
w wiadomości:

- 1) Pomorski Okręg Najtkowy
Białogóra
- 2) Terezenie Kasubskie
Gdańsk

Jan Hrabinski
"Secret" "Kolomb"
Kamień 1025
Gryt Pomorski
Jan Hrabinski

III / 3. Materiały dot. okupacji - Drobiniński Leon

1. Kserokop. mapy Polski - okres międzywojenny
- brak źródła k. 1 s. 1
2. Inf. na temat harcerzy z Brus:
Cz. Frymarka, Alfonsa Szycy, Antoniego
Kozick, Stefana Dieckhau (ksero
zdjęć m. in) k. 1 s. 2
3. Kserokop. zdj. i inf. na temat
bunkrów i schronów JOW "Gr. Pom." k. 1 s. 3
4. Notatka Henryka Grabosze z 10.06.1969
nt. walki w obronie bunkra "Zielony
Patac", napis kserokop. k. 3 s. 4-9
5. Inf. - "Eksterminacja i germanizacja
ludności polskiej (Garn. SS Wielkie
Ciechy)", napis - brak autora k. 1 s. 10
6. Zaświadczenie Sekretarza Komisji Historycznej
Lw. Starc. Polskiego z 16.04.1997 - stwierdzenie
dot. działalności Szarych Szeregów na
terenie Brus, napis kserokop. k. 1 s. 11
7. Przykazanie harcerskie, Plan organizacyjny
druż. "Rechtshilfe Goebel", Plan organizacyjny
dowodzenia "Szare Szeregi"... k. 2 s. 12-15
8. art. Ostrowski R., Matnia pod reżikatem,
kserokop. oryg. brak źródła k. 1 s. 16
9. art. "Gryf Pomorski", kserokop. brak
źródła k. 1 s. 17
10. art. Meiniski S., z kart historii Po-
morska i Kaszub, kserokop. - brak źródła k. 1 s. 18
11. art. Trebiatowski R., Lesnicy pow. chojnickiego
w Buchu oporn, Naji Gōchi, brak nr, oryg. k. 2 s. 19-20
12. art. Pamięć o bohaterstwie życia i śmierci
śp. Józefa Gierszewskiego..., Naji Gōchi, brak
verte 78

cod. III/13
nr i daty wyd., omys. s. 56-59 k. 2 s. 21-24

13. Świątobop. „Oświadczenia oświadcza” Alojzego
Drowskiego ps. „Skocz” z 9.08.1976 k. 1 s. 25
14. Inneprstka 50 w „Gryf Pom.”, omys. k. 1 s. 26
15. Cegińska 50 w „Gryf Pom.”, omys. k. 1 s. 27
16. ~~Ś~~ Świątobop. mien. dokumentu
Agaty Wapiontek k. 1 s. 28

Mapa Polski

brak podania źródła

"MYŚMY ZGINĘLI

POD HASEM

A WYŚCIE ZOSTALI"

ONI ODESZLI

Godło Tajnej
Organizacji Wojskowej
Gryf Pomorski

Herb Brus

Krzyż Harcerski

KONSPIRACYJNYM HARCERZOM Z DRUŻYNY IM. T. KOŚCIUSZKI W BRUSACH ODDALI ŻYCIE ZA OJCZYZNĘ 1939-1941

- Drużnowy **STEFAN DZIEKAN** lat 21
- Zastępowy **CZESŁAW FRYMARK** lat 18
- Druh **ANTONI ROZEK** lat 20
- Druh **ALFONS SZYCA** lat 16

W 50tą ROCZNICĘ ZAŁOŻENIA ZHP
W BRUSACH-HARCERZE I SPOŁECZEŃSTWO
WRZESIEŃ 1979

CZESŁAW FRYMARK

Dh. Czesław Frymark był harcerzem ZHP 79 Pom Drużyna Harc. im. T. Kosciuszki Brusy, od 1939 r. We wrześniu i październiku 39r walczył w Pogotowiu Harcerskim. Jest współorganizatorem konspiracyjnej ZHP 79 Pom Drużyny Harcerzy im. T. Kosciuszki Brusy, w której walczył do 07.04.40r. wraz z dh, dh Stefan Dziekan, Antoni Rozek, Alfons Szyca oraz ze współtowarzyszami harcerzami w ruchu oporu. Aresztowany podczas budowy "bunkra" w Spierwa Mecikał zdradzony 07.04.40r i zabrany do więzienia w Chojnicach następnie uwieziony w KL Stuthof. GIMNAZJALISTA urodził się 21.02.1923r zamordowany zmarł 09.07.41r w Akademii Medycznej w Gdanku. W 39r zdał egzamin na Studia Nauki w Wejherowie.

ALFONS SZYCA

STEFAN DZIEKAN

ANTONI ROZEK

"Leszek", "Kasza"
"Szare Szeregi"

Czernica
ŚWIĘTO MORZA 29.6.1944

TAJNA ORGANIZACJA
GRYF POMORSKI

4
767 15.2.1944
31

Wrona Karta

Zdjęcie nr 3 przedstawia bunkier nr 6 Dąbrowa.
Od lewej: Józef Dorswa, zginął 22.03.1944, Władysława Miętka z domu Kroplewska pseud. "Brzoza", "Roma", Franciszek Lesman - zginął 22.03.1944 r., Helena Piskorska z domu Grabosz "Cnotka", "Oleńka", Jan Wirkus - zginął 22.03.1944 i d-cs por. Henryk Grabosz "Gwiazda".
Wyżej wymienieni partyzanci polegli bohatersko podczas dwudniowej walki z oddziałami SS Gernizon Wielkie Chełmy w bunkrze "Zielony pałac" pod Męcikałem grupy partyzanckiej "Cis" Męcikał dowodzonej przez por. Henryka Grabosz i por. Stanisława Przyterskiego.
Dowódca grupy por. Henryk Grabosz "Gwiazda" i jego współtowarzysz Jan Brunke bohatersko ocalili.

ŚWIĘTO MORZA 29.6.1944

Gryf Pomorski wydawał pisma:

1. Biuletyn informacyjny Gryfa Pomorskiego "Zielony Pałac" Męcikał do 03.44.
2. Głos serca Polskiego w bunkrze Jastrzebie "Wgda" Karsin do 03. 45r.
3. Ulotki, znaczki, cegełki, pieczątki, dokumenty oryginalne i druki niemieckie

Zdjęcie nr 5 przedstawia zbiórkę szkoleniową zastępu "Szare wilki" w Lubni jesienią 1943 r.

Od lewej: Władysława Miętka z domu Kroplewska "Brzoza", "Roma", Edmund Kroplewski partyzant Gryfa oddział "Cis", Elżbieta Kroplewska harcerka, u dołu Anastazja Kroplewska i drużynowy Maksymilian Napióntek "Maks", "Parasol".

"Leszek"

ŚWIĘTO MORZA 29.6.1944

Zdjęcie nr 6 przedstawia niedzielną przechadzkę w maju 1943 r. Od lewej: Józef Skwierewski, Zygmunt Polechowski i Maksymilian Napióntek.

Zbiórka organizacyjna w 1943 r. w Brusach Gryfa Pomorskiego i Szerych Szeregów - zastępn "Lioy" "Leszek"

Zdjęcie nr 2 przedstawia bunkier nr 6 Dąbrowa.

Podczas szkolenia bojowego drużyn młodzieżowych harcerskich u góry Władysława Miętka z domu Kroplewska "Brzoza", "Roma" i d-cs por. Henryk Grabosz "Gwiazda".

Na dole Helena Grabosz żona Piskorska "Oleńka" i Franciszek Lesman, zginął 22.03.1944 w bitwie pod Męcikałem.

Władysława Miętka zamieszkała Gdynia, ul. 3 Maja 14/4 tel. 20-06-31.

Helena Piskorska zamieszkała 75-610 Koszulin, ul. Hetmajera 30/4

"Leszek"

21. III. 49
Omygi w terenie, Henryk Grebo
4

21 marca w godzinach popołudniowych minęło już 25 lat, gdy mieszkańcy tej miejscowości zaniepokojeni zostali odgłosami strzałów i wybuchami granatów. Tak, to był początek dramatu, który rozegrał się w lesie o 3 kilometry od tego miejsca.

Tam, na skutek zdrady, otoczony został przez hitlerowców bunkier Oddziału Samoobrony Nr. 3 TCW "Gryf Pomorski".

Bunkier ten, pod kryptonimem "Zielony Pałac" był zarazem schronem Komendy Powiatowej zaszyfrowanej pod nazwą "C i s".

Było to zarazem miejsce, gdzie redagowane były i powielane odezwy do ludności polskiej oraz gazetka pt. "Gryf Pomorski".

Działalność ta była dla Niemców szczególnie uciążliwa a dodać jeszcze należy ich wypadki do tak zwanej Kosznajderii - centrum niemieckiej mniejszości narodowej.

Dlatego właśnie - Niemcy, po zlokalizowaniu schronu - przybyli z poważnymi siłami żandarmerii i SS pomimo tego, iż znali dokładnie stan ilościowy Oddziału, który w tym dniu liczył 9 osób. Wśród nich byłem i ja.

Gruba pokrywa śniegu, który spadł tej nocy, była sprzymierzeńcem Niemców, gdyż uniemożliwiła ona nam wystawienie warty poza obręb schronu, bez narażenia się na pozostawienie śladów. Około godziny 16,00 uchyliłem wąż do schronu, by zaczerpnąć świeżego powietrza i zarazem posłuchać co się dzieje w lesie.

W pewnej chwili usłyszałem, że coś ociera się o gałęzie świerków ~~4~~ bezpośrednim sąsiedztwie i niemal równocześnie zauważyłem Alojzego Kiedrowicza, który był członkiem organizacji. Poprzedniego dnia opuścił on "Zielony Pałac" w celu załatwienia spraw związanych z organizacją. Widząc go teraz powracającego z kimś w niemieckim mundurze, nie pomyślałem o zdradzie, a jedynie o bardzo ważnych powodach, które zmusiły go do powrotu - pomimo

- Zginięci:
1. Edward Koplewski
 2. Józef ...
 3. Józef Dorawa
 4. Wiktor (cały)
 5. Stanisław Pospolinski
 6. ...
 7. Jan ...
- Dożył:
1. Graboza
 2. Bronka
- 83

świeżej pokrywy śnieżnej. Człowieka w niemieckim mundurze skojarzyłem z przybywającym partyzantem a właściwy powód ich przybycia zrozumiałem, gdy usłyszałem z ust Kiedrowicza wypowiedziane słowa: "to tu".

W tym samym momencie spostrzegłem, że SS-owiec patrzy na mnie i szybkim ruchem podnosi broń do oka.

Zaskoczenie było zupełne, tak, że nie zdążyłem złożyć się do strzału.

Ręką podbiłem drążek przytrzymujący klapę włazu i pociągnąłem za sznurek dzwonka alarnowego.

Następnie wycofałem się na pierwsze założenie ganku, by móc strzelać przy próbach otworzenia włazu. W międzyczasie przybiegli do mnie koledzy Kroplewski i Dorawa, którym poleciłem pilnowania włazu a sam udałem się do pomieszczenia mieszkalnego, by zapoznać z sytuacją pozostałych kolegów i zorganizować obronę.

Tam stwierdziłem, że Niemcy przez wentylator wsunęli 2 granaty z gazem łzawiącym. Nie było czasu do stracenia. Zapasowym wyjściem wypadliśmy na powierzchnię, gdzie trwała już walka podjęta przez kolegów, którzy uderzyli na Niemców z włazu do schronu.

Nie długo to trwało. Celne strzały zmiotły część hitlerowców przebywających na terenie schronu a pozostali zmuszeni zostali do ucieczki.

Byliśmy narazie bez strat i wykorzystując moment zamieszania, rzuciliśmy się w ślad za Niemcami z zamiarem przebicia się, lecz na skraju zagajnika napotkaliśmy na skoncentrowany muragnowy ogień hitlerowców, którzy rozstawili tam swoje główne siły.

W tym ogniu atak nasz załamał się i przygwoździł nas do ziemi. Próba przebicia się w odwrotnym kierunku również nie udała się, gdyż wróg otoczył cały obszar schronu podwójnym pierścieniem.

- 3 -

6

Straty Niemców znacznie wzrosły, lecz i my okupiliśmy ten atak boleśnią.

Padł Edmund Kroplewski, Józef ~~Prosz~~, Józef Dorawa, ciężko ranny w brzuch został Jan Wirkus, który wrócił do schronu.

Odparcie tego ataku osmieliło Niemców, którzy przypuścili teraz 2 kolejne szturmy, krwawo przez nas odparte.

Ostatni z nich przeprowadzony był przy pomocy psów specjalnie tresowanych do atakowania ludzi. Lecz nasze dubeltówki znów były niezawodne i w tej lesnej walce bardzo przydatne.

Ja strzelałem z dubeltówki, w której jedna lufa została mi przestrzelona już na początku walki.

W przerwach między atakami rozlegały się nawoływania Niemców, kierowane imiennie do mnie o poddanie się.

Zapadł wieczór - wyczołaliśmy się do schronu obeszając jego wyjścia. Niemcy przypuścili teraz atak z innego kierunku na wieś do schronu, lecz po wymianie strzałów szybko z tego ataku zrezygnowali.

Strzały umilkły. Niemcy czekali dnia a my czekaliśmy nocy.

Wróciłem do pomieszczeń głównych, gdzie gaz działał już bardzo słabo. Zniszczyłem aparaty radiowe, ślady kontaktów z roszynami i zabrałem trochę żywności oraz papierosy dla siebie i dla kolegów. Ciężko ranny kolega ^{Jan} Wirkus prosił by go zastrzelić, gdyż nie chciał dostać się w ręce Niemców.

Niestety byliśmy bezsilni. Prośby jego nie mogliśmy spełnić i nie byliśmy w stanie jemu pomóc.

Oczekiwana noc wreszcie nadeszła. Podczołgaliśmy się na linię zagajnik-łaz, w bezpośrednie sąsiedztwo niemieckich placówek. Były one rozstawione gęsto, lecz po jednej osobie a dopiero w głębi składały się z dwóch osób.

Powziąłem plan przebijania się, ustawiając nas w formie klina, którego ostrze stanowił kolega Przytarski i ja.

5

8

że pozostali trzej koledzy zaraz przyjdą.

Wyłom stał się faktem, a my sami teraz byliśmy posterunkiem, który miał zadanie nie dopuścić do ponownego zamknięcia się pierścienia.

Na niebezpieczeństwo, obok nas na drodze, a raczej drodze leśnym zatrzymał się na chwilę samochód, oświetlając wzgórze na którym zalegali koledzy i to było prawdopodobnie przyczyną ich wycofania się.

O ich wycofaniu się świadczyły strzały pochodzące z innego kierunku, w którym prawdopodobnie próbowali się przebić.

Zbliżał się świt i zachodziła obawa, że Niemcy utworzą nową linię, a wracać było również niebezpiecznie, gdyż można było się dostać dodatkowo pod ogień kolegów.

Zdecydowaliśmy się oddalić w kierunku szosy prowadzącej do Chojnic. Był to marsz z przeszkodami, gdyż drogi patrolowane były przez niemieckie samochody.

Już było widno, gdy zszczyliśmy z szosy w zagajnik obok Zbenin, lecz odgłosy prowadzonej walki wokół "Zielonego Pałacu" dochodziły do nas do godz. 9,00 rano. Oznaczało to, że pozostali koledzy nie zdołali się przebić w obranym kierunku.

Potem zaległa cisza. Była to cisza śmierci, która oznajmiła nam, że zabrała pozostałych kolegów: Stanisława Przytarskiego, Franciszka Lesnana i Jana Szutenberga.

Bolesny jest bilans naszych strat, wynoszący 7-miu poległych kolegów, lecz sukces Niemców był zwycięstwem pirrusowym, niewspółmiernym do poniesionych przez nich strat.

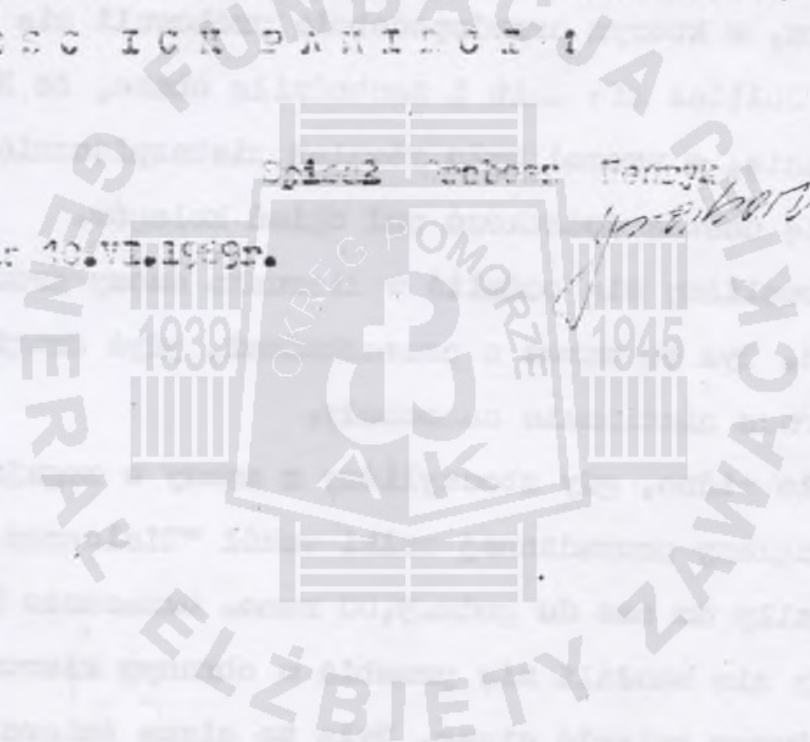
Rohaterska śmierć synów tej ziemi okryła nas głębokim smutkiem, ale zarazem była dowodem, że pomimo szczególnego terroru i eksterminacji stosowanej na tych terenach, naród polski nie ugiął się, a odwrotnie zadawał jeszcze ciosy.

Niewesołe musiały być miny hitlerowców, gdy po wtargnięciu do "Sielonego Pałacu" znaleźli przygotowane flagi i opaski biało-czerwone, tu wśród mieszczalców kszuższu terenów, które przedstawiali jako historycznie niemieckie i napowróć jeń speranaisowane. Z faktu tego niewątpliwie wyszedł właściwy wniosek, że odział ten mógł istnieć i prowadzić swoją działalność dzięki poparciu i pomocy miejscowej ludności.

Nie zapomnimy nigdy poległych kolegów, wiernych synów Matki Polski, którzy nie zawahali się oddać swego życia w Jej obronie i walcząc do ostatniego tchu, z honorem legli na placu boju.

Spisał: *Włodzisław Henryk*

Łódź, nr 10.VI.1949r.

Włodzisław Henryk

Eksterminacja i Germanizacja
Ludności Polskiej

Standartenführer Nordmann na zdjęciu/ dowódca
Garnizonu SS Wielkie Chełmy i poligonu ćwiczebnego
SS Truppenübungsplatz Westpreussen utworzonego
w 1943 r.

Obszar obejmował 500 km² między Lipuszem, Brusami,
Konarzynami i Rekowem, na którym ćwiczyły przeciętnie
jednostki czterech dywizji przygotowane do likwidowania
ruchu oporu, polskości, wyniszczenia narodu polskiego,
do spraw narodowościowych i wysiedlania oraz germani-
zacji ludności polskiej. Obszar obejmował 33 miejsco-
wości. Dowództwo mieściło się w pałacu Sikorskich w
Wielkich Chełmach. Zgrupowanie liczyło około 500 osób
i zostało skoszarowane w Brusach. Do obsługi pomocni-
czej wyznaczono jeńców angielskich i radzieckich w
liczbie 200 żołnierzy.

Jednostki SS stacjonowały m.in. w Główozewicach,
Kaszubie, Rolbiku, Brusach, Leśnie, w Wielkich Chełmach
i Małych Chełmach.

Od września 1944 r. na terenie poligonu pracowała
grupa powstańców warszawskich w liczbie około 500 osób,
która po kilkudniowym pobycie w obozie Stutthof
zakwaterowana została w Brusach, w barakach przy szosie
z Brus do Leśna.

W dniu 22 sierpnia 1944 r. komendant obozu koncentracyjnego Stutthof
Werner Hoppe wydał tzw. Sonderbefehl, czyli nadzwyczajny rozkaz, na
mocy którego ustanowił on podobóz w Brusach - Aussenarbeitslager Bruss
W dokumentach używano też drugiej nazwy: Arbeitskommando Truppenübung-
splatz Westpreussen Sophienwalde /Dziemiany/.

W dniu 24 sierpnia 1944 r. na teren poligonu przywieziono 500 kobiet
żydowskich z obozu koncentracyjnego Stutthof. Zakwaterowano je w
barakach firmy Heimstätte oraz w Brusach w klasztorze sióstr Zmartwy-
chwstank i w Leśnie. Kobiety pracowały przy budowie wzmocnień i
okresowo w Wielkich Chełmach. Druga grupa pracowała na dworcu kole-
jowym przy załadunkach i wyładunkach. W dniu 24 sierpnia 1944 r. w
podobozie były 493 więźniarki. Komendantem od 22.08.1944 r. był
SS Oberscharführer Willi Schulz. Okrutnego mordu dokonało SSI
gestapo w dniu 9 lutego 1945 r. w Leśnie, rozstrzelując około
60 Żydówek pochodzących z Obozu Dziemiany, a zwłoki spalono w
stodole gospodarza Durajewskiego. W latach 1939-1945 spośród
mieszkańców Brus i okolicy zginęło lub zostało zamordowanych
przez hitlerowskiego okupanta - łącznie 83 osoby.

Z rąk oprawców hitlerowskich - SS i gestapo giną całe rodziny
polskie w obozach: Stutthof, Mauthausen, w Dachau i Potulicach,
a także w innych więzieniach hitlerowskich lub na robotach
przymusowych. Głównymi sprawcami śmierci zamordowanych w egzeku-
cjach byli: Standartenführer Nordmann, dowódca SS z Wielkich
Chełmów, Otto Klatt z Brus, Artur Fielbrandt z Kosobud, Albert
Matyjas z Małych Chełmów oraz żandarmi z Brus, Splettstoesser-
komendant posterunku, Schewe, Klein, Giersch, Bratsch i inni.

568/WHD/97

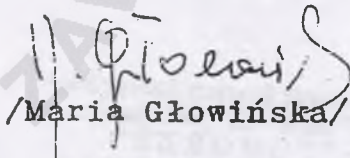
Warszawa, dnia 16.04.1997

Z a ś w i a d c z e n i e

Komisja Historyczna Głównej Kwatery Związku Harcerstwa Polskiego - na podstawie posiadanych materiałów - stwierdza, że w okresie okupacji na terenie Brus działała organizacja konspiracyjna "Szarych Szeregów".

Zaświadczenie wydaje się na prośbę Pana Leona Drobińskiego.

Sekretarz
Komisji Historycznej

/Maria Głowińska/

PRZYRZECZENIE
Zrealizowane w ZHP 79 Pom. Drużyna Harcerzy
im. T. Kosciuszki Brusy-Zastęp "Leszek" Czernica
od 10.39r-03.45r. pod Dow. TOW Gryf Pom. i AK.
ZHP Sz. Sz. per Leon Drobinski "Leszek"

Leon Drobinski

"Leszek"

ZWIĄZEK

HARCERSTWA POLSKIEGO
SZARE SZEREGI GRUPA POMORZE
od października 1939r do marca 1945r

PRZYRZECZENIE HARCERSKIE

Mam szczerą wolę całym życiem pełnić służbę Bogu i Polsce.
Nieść chętną pomoc bliźnim, być posłusznym prawu harcerskiemu.

PRAWO HARCERSKIE

1. Harcerz służy Bogu i Polsce i sumiennie spełnia swoje obowiązki.
 2. Na słowie harcerza polegają jak na Zawiszy.
 3. Harcerz jest pożyteczny i niesie pomoc bliźnim.
 4. Harcerz w każdym widzi bliźniego, a za brata uważa każdego innego harcerza.
 5. Harcerz postępuje po rycersku i przysięgam, że z bronią w ręku walczyć będę o wyzwolenie Ojczyzny.
 6. Harcerz ślubuje pełnić służbę w Szarych Szeregach Gryfa Pomorskiego i AK.
 7. Harcerz jest karny i posłuszny rozkazom i tajemnicy służbowej
nie zdradzać cokolwiek jak by mnie spotkać miało, nie cofnąć się przed ofiarą życia.
 8. Harcerz jest zawsze pogodny.
 9. Harcerz jest oszczędny i ofiarny.
 10. Harcerz jest czysty w myśli, mowie i uczynkach nie pali tytoniu, nie pije napojów alkoholowych.
- X "Tak mi dopomóż Bog!"

Drużyna Mechtylda Goebel Szare Szeregi Brusy realizowała przyrzeczenie w okresie od października 39r do marca 45r.

Jest to przyrzeczenie harcerskie dla wszystkich drużyn harcerskich Pomorza od października 39r do marca 45r. UL LINA Bydgoszcz per Leon Drobinski "Leszek"

Leon Drobinski

z up. BURMISTRZA
J. Becker
mgr Jerzy Becker
BURMISTRZ MIASTA I GMINY

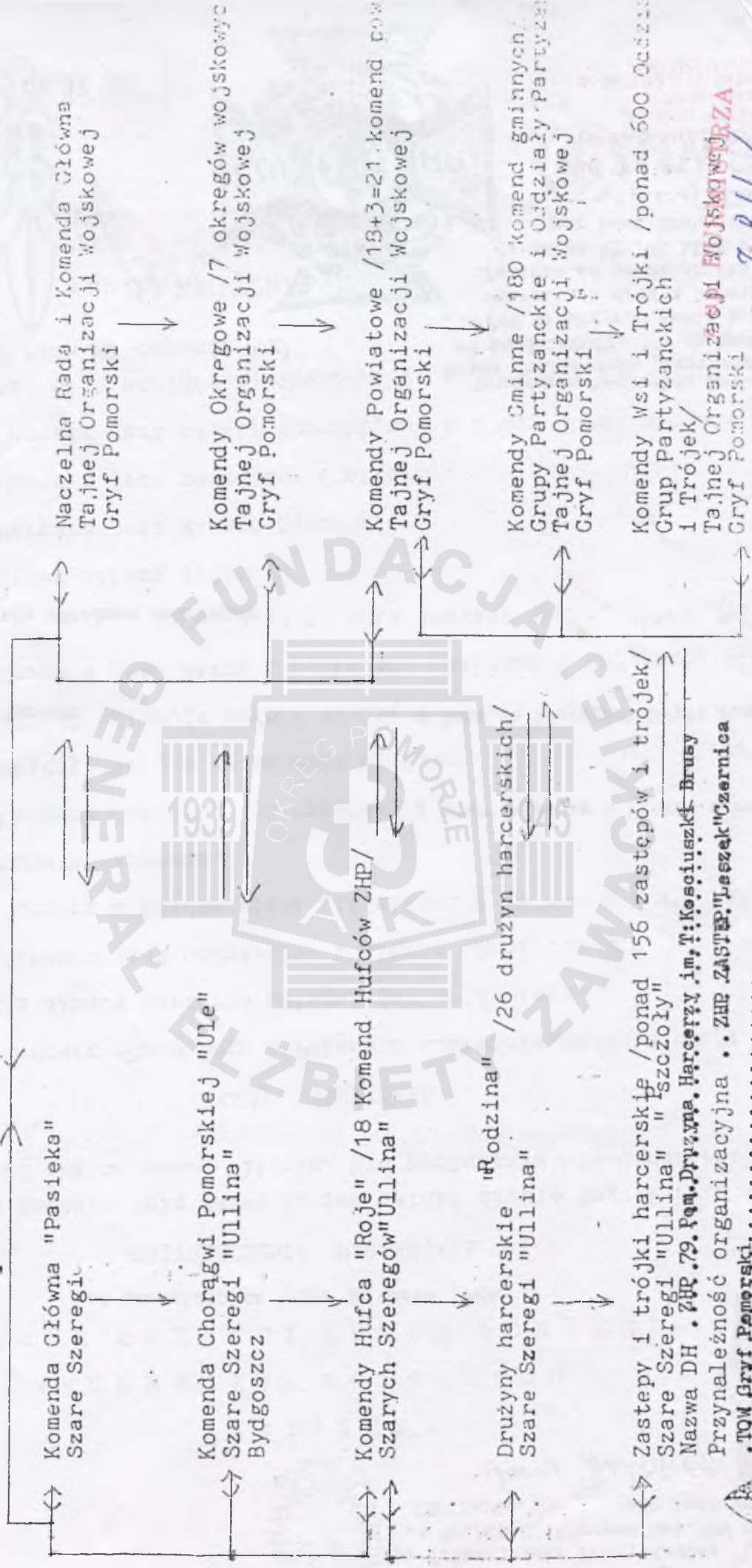
CZUWAJ
URZĄD MIASTA I GMINY
78-630 CZŁOPA
ul. Strzelecka 2
tel. (067) 259 10 69; fax (067) 259 10 65
NIP 765-141-32-38

Stwierdzono zgodność kserokopii z oryginałem
18.02.2008
Człopa, dnia r.

Plan organizacyjny realizowej drużynowa Mechtlyda Goegel Szare Szeregi Brusy 6a października 1939r. do marca 1945r.
 Program zrealizowano dla wszystkich drużyn Pomerza w ZHP 79 Pom. Drużyna Harcerzy im. T. Kosciuszki Brusy
 w Zastępie Harcerskim "Leszek" UL LINA "Czernica/Brusy w grupie partyzanckiej Czernica TOW Gryf Pomorski
 Szare Szeregi w okresie od października 39r.-marca 45r.-Pod dowództwem TOW Gryf Pomorski, AK i ZHP
 Grupa Pomorze por Leon Drebinski "Leszek"-Gryf Pom.
 UL LINA
 Bydgoszcz

PLAN

organizacyjny dowodzenia "Szare Szeregi" Komendy Głównej podlegających pod dowództwo Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski 1939-1945

Przynależność organizacyjna .. ZHP ZASTĘP "Leszek" Czernica

TOW Gryf Pomorski.....
 Drużyny-Zastępy ZHP i grupy-Oddziały działały w ukryciu i na powierzchni-plus wspierający!
 w okresie od 1942/43 Gryf Pomorski liczył ok. 5,2 tys. członków, w 1944 r. od
 NIP 765-141-32-36

mgr Jerzy Bekker
 SEKRETARZ MIASTA I GMINY CZYRPA
 Stwierdzam zgodność kserokopii z treścią oryginału

por Leon Jędrzejko

Człopa, dnia 08.12.2008

organizacyjny dowództwa "Szare Szeregi" Głównej Kwatery "Przesieka" podlegającej pod dowództwo Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski 1939 - 1945 r.

Główna Kwatera "Szare Szeregi", "Pasieka"

1. km Benedykt Porożyński
"Jan Sliwa"-łącznik Głównej Kwatery
2. km Edmund Żdrn "Jacek Borowski"-wizytator
Polski Zachodniej Głównej Kwatery
3. km Lucjan Cyłkowski "Lucek" k-dt Komendy
Hufca Szare Szeregi Gdynia, szef łączności
kurierskiej Podokręgu Północnego-Zachod-
niego Armii Krajowej i łącznik dowództwa
Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski

Komenda Chorągwi Pomorskiej Ule
Szare Szeregi Bydgoszcz "Lina"

1. km Bernard Myśliwek "Konrad" k-dt Chorągwi
Pomorskiej Podokręgu Północnego w Gdyni
i Komendy Hufca Szare Szeregi Chojnice
do 29.09.42r.
2. pkm Bernard Mroziński "Mrozik" k-dt Chorągwi
Pomorskiej i Podokręgu Południowego
w Bydgoszczy do 7.03.43r.
3. km Maksymilian Jakubowski "Jur" k-dt
Chorągwi Pomorskiej od 2.11.43.-1.02.45r.
4. dh Otto Dettlaff Żebcz - Puck
5. sierż. Antoni Dziemiński -Chełm
6. dh Wacław Lewiński

Komendy Hufca "Roje" /18 komend hufców/
Szarych Szeregów "Lina" Bydgoszcz

1. km Lucjan Cyłkowski, "Lucek"
2. dh Alojzy Kiedrowicz "Kruk"
3. por. Jan Szalewski "Soból"
4. dh Anna Dziewiątkowska "Franciszka"
5. dh Jadwiga Szukalska "Marta"
6. km Bernard Myśliwek
7. dh Wacław Lewiński
8. dh Otto Dettlaff-Żebcz-Puck-
9. dh Antoni Dziemiński-Chełm
10. dh Franciszka Szablewska-drużynowa DH
żeńskie Chojnice-łączniczka TOW Gryf
Pomorski

Drużyny harcerskie "Rodzina"/26 drużyn harcer-
skich "Szare Szeregi" Bydgoszcz "Lina"/
Drużyna:

1. ZHP 79 Pom. Drużyna Harcerzy im. Tadeusza
Kościuszki Brusy Szare Szeregi
- Drużynowy; dh Stefan Dziekan
- Przyboczny; dh Czesław Frymark
- Zastępowy dh Antoni Rożek i dh Jan Piankowski
/czynna od paźdz. 39r.-kwietnia 40r./
2. Zastęp "Szare Wilki" Lubnia ZHP 79 Pom. DH
im. T. Kościuszki Brusy Szare Szeregi Grupy
Partyzanckie "Edusia" Lubnia TOW Gryf Pom.
- Instruktorzy harcerscy:
d-ca grupy dh Edmund Skwierawski "Edus"
i dh Maksymilian Naplontek "Maks" "Parasol"
- Przyboczna dh Władysława Mientka-dh Krop-
lewska "Roma"
- Zastępowy dh Elżbieta Pawlak-dh Chłwiczka
/czynny od paźdz. 39r.-marzec 45r./
3. Zastęp "Leszek" Czernica ZHP 79 Pom. DH
im. T. Kościuszki Brusy Szare Szeregi Grupa
Partyzancka "Jagoda" "Ose" Czernica TOW
Gryf Pomorski

Rada Naczelna i Komenda Główna Tajnej Organi-
zacji Wojskowej Gryf Pomorski

1. mjr Aleksander Arendt
"Komar", "Dębina" Naczelny Komendant Tajne
Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski
i członek Sztabu Okręgu Pomorskiego
Armii Krajowej "Reich"
2. dh Franciszek Kukliński "Sęp" k-dt rejonu
Chojnice - Kościerzyna - Starogard.
i członek Rady Naczelnej, Z-ca Komendanta
Naczelnego Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf
Pomorski, pośrednik i łącznik "Szare Szeregi"
Głównej Kwatery "Pasieka".
3. por. Jan Szalewski "Soból" d-ca Oddziału
Partyzanckiego "Szyszki-103" Bory Tucholskie
TOW Gryf Pomorski, PAP i AK, k-dt Komendy Hufca
Szare Szeregi Chojnice-Tczew-Starogard-
Tuchola.
4. dh Anna Dziewiątkowska "Franciszka" inspektor
szkolenia wojskowego i propagandy Wojskowa
Służba Kobiet "przedświt" TOW Gryf Pomorski
łączniczka Komendy Hufca Szare Szeregi
Gdynia - Kartuzy - Chojnice.

Komendy Okręgowe /7 okręgów wojskowych/
Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski

1. dh Franciszek Kukliński "Sęp"
2. por. Jan Szalewski "Soból"
3. dh Anna Dziewiątkowska "Franciszka"
4. dh Otto Dettlaff Żebcz-Puck-łącznik TOW Gryf
Pomorski i łącznik Chorągwi Pomorskiej
Podokręgu Północnego Szare Szeregi
Gdynia - Bydgoszcz "Lina"
5. sierż. Antoni Dziemiński-Chełm łącznik TOW
Gryf Pomorski i łącznik Chorągwi Pomorskiej
Podokręgu Południowego Szare Szeregi
w Bydgoszczy "Lina"
6. dh Wacław Lewiński łącznik POW Gryf Pomorski
i łącznik Chorągwi Pomorskiej w Bydgoszczy
"Lina"
7. mjr Józef Gierszewski "Rys" "Gazdowa" "Szulc"
Naczelny Komendant TOW Gryf Pomorski
do lipca 43r.

x oraz dowódcy TOW Gryf Pomorski wyznaczeni
rozkazem

Komendy powiatowe /21 komend powiatowych/
Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski

1. Alojzy Kiedrowicz "Kruk" kdt na były powiat
chojnicki TOW Gryf Pomorski-łącznik Komendy
Hufca Szare Szeregi Chojnice
 2. Członkowie Komendy powiatowej na b. powiat
chojnicki; Stanisław Przytarski, Józef "Mrozik"
i Jan Osowski oraz Henryk Grabosz "Gwiazda"
d-ca grupy Partyzanckiej "Cis" Męcinka
 3. Jadwiga Szukalska "Marta"-łączniczka TOW Gryf
Pomorski, ZWZ, PAP i AK i łączniczka Komendy
Hufca Szare Szeregi Puck-Wejherowo-Starogard
Tuchola-Swiecie-Grudziądz
 4. Jan Megger "Man" d-ca Oddziału Partyzanckie
"Man" Czersk TOW Gryf Pomorski
 5. Maksymilian Drobiński-łącznik Oddziału Partyzan-
cki Miskiera/rejon Olpucha/PAP
 6. Alojzy Bruski "Skocz" "Grab" d-ca Oddziału Partyzan-
cki "Iakra" TOW Gryf Pom. i d-ca grup "Gryfa Pom."
w powiatach Bytów, Człuchów i Miastko
- x oraz dowódcy TOW Gryf Pomorski wyznaczeni
rozkazem

URZĄD MIASTA I GMINY

por. L. Drobindki OPA

ul. Strzelecka 2

tel. (057) 259 10 00 fax (057) 259 10 03

fax (057) 259 10 03

z up. BURMISTRZA

mjr J. Belluker
SEKRETARZ MIASTA I GMINY CZĘPOAStwierdzam zgodność
kserokopii z treścią oryginału

Czępoa, dnia 08.12.2008. r.

- Instruktorzy harcerscy:
d-ca grupy dh Edmund Szulc "Grab" "Osa"
i d-ca dh Stefan Fedde Grupa Partyzancka
"Szyszka Jaglia" Czyczkowy TOW Gryf Pomorski
i AK
- Przyboczny dh Stefan Markiewicz "Siwy" "Konrad"
- Zastępowa dh Helena Drobińska "Hania"
/czynny od marzec 43r-narzec 45r.
- 4. Drużyna Harcerska Chojnice-Szare Szeregi
/czynna od października 39r.do lutego 45r./
- Instruktorzy harcerscy drużyny żeńskiej
Chojnice-łącznicy TOW Gryf Pomorski;
dh Franciszka Szablewska b.kier.szkoly nr 2
w Chojnicach i dh Teofila Jur b.nauczycielka
szkoly nr 2 w Chojnicach
Przyboczna dh Anna Grzebień "Anita" zastępowa
dh Elżbieta Czocher ur.Łepeck "Elż" "Janka"
/czynny od paźdz.39r. do lutego 45r./
- Instruktorzy harcerscy drużyny męskiej Chojnice
dh Alojzy Kiedrowicz "Kruk", dh Józef Macioszek
"Jeleń" i dh Jan Miętki łącznicy Gryfa Pom.
/czynny od 39r.-45r./
- 1. Przyboczny dh Kazimierz Grzebień
- 2. Zastępowy dh Henryk Basiński
- 3. Drużyna Harcerska Czersk-Szare Szeregi
- Instruktorzy harcerscy dh Jan Megger "Man"
łącznik Gryfa Pomorskiego
- Przyboczny dh Czesław Mazurkowski
- Zastępowy dh Bogdan Jakubowski łącznik Gryfa
Pomorskiego i AK/czynna od 39r.-45r./

- Komendy gminne/180 komend gminnych/
Grupy Partyzanckie i Oddziały Partyzanckie
i Oddziały Partyzanckie Tajnej Organizacji
Wojskowej Gryf Pomorski
- 1. Józef Przeworski "Szabla" k-dt TOW Gryf Pom.
Brusy
- 2. Bolesław Machut "Cezar" z-ca k-dt TOW Gryf
Pomorski Brusy
- 3. Józef Maciaszek "Jeleń" d-ca rejonu Lubni-
leśnictwo Giezdun i Kłosnowo
- 4. Jan Stenzel z Lubni grupa konspiracyjna^a
Stacja Chojnice
- 5. Władysław Fajtak Oddział Partyzancki Miszkiera
/rejon Olpucha/ PAP
- 6. Marian Czarnowski "Wrzose" Oddz. Partyzancki
"Młynki" Gryf Pomorski
- 7. Jan i Józef Kosiakowscy Gryf Pom.-gr.Olszyny
x oraz dowódcy TOW Gryfa Pomorskiego wyznaczer
rozkazem

- Komendy Wsi i Trójki /ponad 600 Oddziałów
Grup Partyzanckich i Trójek/ Tajnej Organi-
zacji Wojskowej Gryf Pomorski
- 1. Grupa Partyzancka "Jagoda" "Osa" Czernica
TOW Gryf Pomorski
- Stanisław Ryduchowski "Pająk"
- Wincenty Drobiński "Pala"
- 2. Grupa Partyzancka "Szyszka Jaglia" Czyczkowy
TOW Gryf Pomorski i AK
- Jan Ostrowski "Jaś"
- Antoni Ryduchowski "Swierk"
- 3. Grupa Partyzancka "Edusia" Lubnia TOW Gryf
Pomorski
- Tomasz Skwierawski "Tomek"
- x 4. Pośrednicy i łącznicy TOW Gryf Pomorski
wyznaczeni rozkazem

- ↔ Zastępy i Trójki Harcerskie/ponad 156 zastępów
i trójek/
Szare Szeregi "Lina" Bydgoszcz Pszczoły
Zastęp harcerski - trójcewi Kwidzyn Szare
Szeregi Gryfa Zastępowa dh Irena Mleczek
"Rena"
Instruktorzy harcerscy "Wspierający"
dh mgr Henryk Kulpiński dh Marian Wencel
/czynny od 1941r.-1945r./
- 2. Instruktorzy harcerscy współpracujący
i łącznicy TOW Gryf Pomorski
- dh Marianna Gierszewska, Helena Kulesza
i Jadwiga Warsińska z Wzarzysza
- Ludwika Czapiewska, Mechtylda Goebel, Bernadetta
Chałkowska, Lucja Wojciechowska i Franciszek
i Helena Pański z Brusy
- Gertruda Kokot z Chojnic
- x oraz instruktorzy harcerscy - wyznaczeni - rozkazem

Drużyny ZHP i Oddziały Gryfa działały w ukryciu i na powierzchni "Wspierający".
ZHP 79 Pom. Drużyna Harcerzy im. Tadeusza Kosciuszki w Brusach
Nazwa DH
Przynależność organizacyjna ... Tajna Organizacja Wojskowa "Gryf Pomorski, Armia Krajowa
i Związek Walki Z brojnej

Program dowodzenia zrealizowano od października 1939r do marca 1945r
w ZHP 79 Drużyna Harcerzy im. Tadeusza Kosciuszki w Brusach obowiązujący dla wszystkich
Drużyn "Szare Szeregi" "UL LINA" Na "POMORZU" Drużynowa Mechtylda Goebel Szare Szeregi Brusy
1 w Zastępie harcerskim "Lisy" Brusy Maksymilian Napióntek "Weltrowski" Gryf, AK i ZWZ, ZHP
2 w Zastępie "Szare Wilki" Lubnia drużynowy "Klara Teresa Miszewska" "Bilet", "Danka" Gryf
3 w Zastępie "Leszek" Czernica drużynowy Stefan Fedde "Rys", "Orion" Gryf i AK, ZHP
Edmund Szulc "Grab" Gryf
Stanisław Ryduchowski "PAJAG" Gryf, AK, ZWZ; ZHP
4 w Zastępie trojki Kwidzyn drużynowa Irena Mleczek "Rena"

por Leon Drobiński "Leszek", "Kaszub"
Zastęp harcerski "Leszek" Czernica Grupa partyzancka "Jagoda"
"Osa" Czernica TOW Gryf Pomorski Oddział Partyzancki "Młynki"
TOW Gryf Pomorski pow. Chojnice

Stwierdzam i podpisuję
kserokopii z ...
MIASTA I GMINY BRUSY
2000

URZĄD MIASTA I GMINY
BURMISTRZA
Sekretarz Miasta i Gminy Człopa
tel. (067) 259 10 89; fax (067) 259 10 65
NIP 765-141-32-38

Matnia pod Męcikątem

Przed 50 laty w lesie pod Męcikątem hitlerowcy otoczyli partyzancki schron zwany „Zielonym Pałacem”. W wielogodzinnym boju zginęło siedmiu członków oddziału TOW „Gryf Pomorski”, zaszyfrowanego pod nazwą „Cis”. Była to jedna z najbardziej znanych potyczek partyzantów z przeważającymi siłami wroga w rejonie chojnickim.

Grupa „Cis” posiadała kilka bunkrów, co było konieczne na wypadek dekonspiracji. Najchętniej jednak przebywała w dobrze urządzonej „Zielonym Pałacu”, po lewej stronie szosy z Chojnic do Męcikała, na wysokości Turowca, opodal zabudowania zwanego Ameryka. Był on zarazem siedzibą Powiatowej Komendy „Gryfa Pomorskiego”. Stąd wychodziły rozkazy, ulotki i ręcznie powielane gazетки, partyzanci w kontaktach z ludnością przekazywali treść nasłuchiwanych audycji. Hitlerowcy od dawna poszukiwali tego ośrodka dowodzenia i propagandy.

Oddział liczył 12 członków. Dowódcą był por. Henryk Grabosz (ps. „Gwiazda”), partyzanci pochodzili z różnych miejscowości pow. chojnickiego i kościerskiego, a od stycznia 1944 r. przebywali w „Zielonym Pałacu” również członkowie Powiatowej Komendy, m. in. prawnik z Kościerzny Stanisław Przytarski i b. podoficer strazy granicznej spod Lijonicy Józef Mrozik.

21 marca 1944 r. spadł śnieg, toteż w obawie przed śladami na świeżej powłoce nie wysławiano warty. W bunkrze znajdowało się 9 osób, jeden z partyzantów poprzedniego dnia wyszedł z zadaniem załatwienia spraw organizacji. Około 16.00 dowódca Grabosz uchylił włącz i chwilę później spostrzegł nadchodzącą grupę współtowarzysza z człowiekiem w niemieckim mundurze. Sądził, że jest to dezenter z armii, lecz zasłyszane słowa nie przedstawiały wat-

pliwości, że bunkier został odkryty. Byskawicznie zamknął włącz i zaalarmował załogę, by zorganizować obronę. Hitlerowcy wrzucili przez otwór wentylacyjny dwa granaty z gazem łzawiącym, więc partyzanci wyczołgali się zapasowym wyjściem i podjęli walkę na powłóczni.

Próba przebijania się przez obłożenie nie powiodła się. Partyzanci wprawdzie wyeliminowali z walki kilku esesmanów, lecz sami także ponieśli stratę – poległo dwóch, trzeci został ciężko ranny. Zmuszeni byli powrócić do schronu, który był otoczony podwojnym pierścieniem wojska i SS z pobliskiego poligonu. Oblegający kilkakrotnie przypuszczali ataki, m. in. posługując się wytręsanymi do walki psami. W schronie, w oczekiwaniu nocy, niszczone aparaturę radiową i dokumenty.

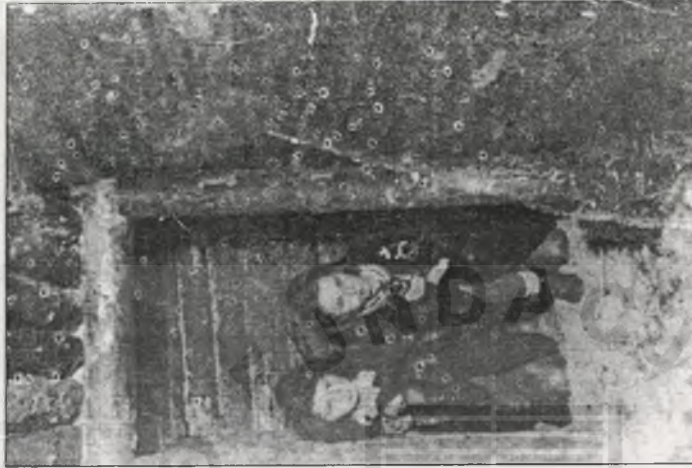
Pod osłoną ciemności partyzanci podjęli kolejną próbę przebijania się przez szczelny koridon. Utworzył klin, na czele którego byli H. Grabosz i S. Przytarski. Wykorzystując zasłoniczenie zlikwidowali kilka stanowisk wroga – Graboszowi udało się dobiec do gęstego zagajnika, za chwilę dołączył do niego Jan Bronka. Pozostających, niestety, oświetliły reflektory nadjeżdżającego od Chojnic samochoду z posilkami niemieckimi.

W walce zginęli: Józef Dorawa, Edmund Kroplewski, Franciszek Lesman, Józef Mrozik, Stanisław Przytarski, Jan Szutenberg i Jan Wirkus. Dowódca i Jan Bronka wydosłali się z okrazenia, świt zastał ich pod Zbeninami. Strzały pod Męcikątem uciły 22 marca ok. 10.00. Hitlerowców poległo 13, a kilkunastu odniosło rany.

Henryk Grabosz po wojnie zamieszkał we Wrocławiu, niechętnie wracał wspomnieniami do tragicznego wydarzenia. Polegli partyzanci z „Zielonego Pałacu” mają pamiątkowy obelisk w Męcikale.

Szczegółowy przebieg walki opisał Zbigniew Stromski w „Zeszytach Chojnickich” nr VII/VIII, 1975/76.

KAZIMIERZ OSTROWSKI

Schron „Zielony Pałac” został zbudowany z solidnych okraglaków, pochodzących z lasu Pawła Januszeńskiego z Pokrzywna k. Męcikała. Na jednej z desek wypisane było nazwisko rolnika, a ponadto hitlerowcy znaleźli w bunkrze chleb, który dopasowali do blachy z tegoż gospodarstwa. Januszeńskiego aresztowano i wywieziono do *Sputtkoła* gdzie został zamordowany.

W bunkrze odbywały się szkolenia wojskowe.

Na zdjęciu: łączniczki oddziału, harcerki, od lewej Władysława Kropiewska (po wojnie Mientka) i Helena Grabosz.

Zdjęcie archiwalne, repr. M. MYSZKA

Gryf Pomorski

W domu, który stał w tym miejscu dnia 7 lipca 1941 roku, powołano organizację wojskową „Gryf Pomorski” do walki z hitlerowskim okupantem w latach 1941—45. Organizacją kierowali z tego miejsca ks. plk. Józef Wrycza pseudonim Rawicz i por. Józef Dambek pseudonim Jur. Dla upamiętnienia tego wydarzenia — Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie.

Taki napis widnieje na tablicy pamiątkowej wmurowanej 24 października 1981 roku na ścianie budynku zamieszkałego przez rodzinę kaszubską Żmuda-Trzebiatowskich w Czarnej Dąbrowie. Poprzedni dom, stara zabytkowa kaszubska chata, został przeniesiony po wojnie do Skansenu Kaszubskiego we Wdzydżach.

Wspomnianego 7 lipca 1941 roku, doszło do bardzo ważnego w dziejach ruchu oporu na Pomorzu spotkania przedstawicieli organizacji bojowych, skupiających w swych szeregach kwiat pomorskich patriotów, kontynuujących w warunkach wojny walkę z tym samym okupantem, który przez stulecia niszczył tu wszystko, co polskie, słowiańskie — świadczące o rodowodzie zamieszkujących te ziemie ludzi.

W warunkach wojny, prędzej czy później, musiało dojść do tego spotkania. Józef Dambek kierował do tego czasu Tajną Organizacją „Gryf”. Ksiądz Józef Wrycza - organizacją „Gryf Kaszubski”. Postanowiono utworzyć organizację łączącą wszystkie poczynania. A więc - Tajna Organizacja Wojskowa „Gryf Pomorski”. Do 1945 roku ta organizacja przeprowadziła sto kilkanaście akcji bojowo-dywersyjnych, skutecznie paraliżując wiele przedsięwzięć okupanta na Pomorzu. Prowadzono akcję uświadamiającą wśród tysięcy Polaków, zwiezionych na Pomorze do obozów karnych, do obozów pracy przy ważnych obiektach strategicznych. Łatwiej było więc przeprowadzać akcje sabotażowe,

umożliwiać działalność kontrwywiadu ruchu oporu.

Mało kto dziś jeszcze w Polsce wie, że nie ruch oporu w ogóle, nie ruch oporu z ośrodkami dyspozycyjnymi „gdzieś” w centralnej Polsce, a właśnie „TOW Gryf Pomorski” rozpracował lokalizację i charakter militarny obiektów słynnej hitlerowskiej Wunderwaffe - wyrzutnie pocisków V-1 i V-2 w Peenemünde na wyspie Wolin. Dalsza akcja bombowców alianckich była już efektem sukcesów pomorskiego ruchu oporu, ciosem odkładającym na dalszy plan zniszczenie się zamierzeń skutecznego wprowadzenia przez hitlerowców do walki swojej nowej broni.

Owego sobotniego dnia, 24 października br. uroczystość odsłonięcia tablicy przez Annę Dambek – wdowie po komendancie TOW „Gryf Pomorski”, poprzedziła sesja popularno-naukowa, zorganizowana przez słupski oddział Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego przy współudziale Zarządu Wojewódzkiego Związku Bojowników o Wolność i Demokrację oraz gospodarzy miasta i gminy Bytów. Z referatów (wygłoszonych przez doc. dr hab. Tadeusza Gasztolda z WSP – Słupsk, dr Jana Szalewskiego ze Słupska oraz plk. dr Konrada Ciechanowskiego z Gdańska) i interesującej dyskusji, w której uczestniczył m. in. ostatni komendant „Gryfa Pomorskiego” Aleksander Arendt z Gdańska, dowiedzieliśmy się mnóstwa nieznanego do tychczas szczegółów.

Mało kto zna cyfry, z których wynika, że konspiracyjne dowództwo – ośrodek kontaktowo-dyspozycyjny TOW „Gryf Pomorski” w Czarnej Dąbrowie dysponował ponad 6 tysiącami żołnierzy ruchu oporu na Pomorzu. Ich działalność opierała się na większych i mniejszych oddziałach rozlokowanych w kilkudziesięciu miejscowościach. Doskonała konspiracja w TOW uniemożliwiła okupantowi dokonanie większych aresztowań po wpadnięciu jesienią 1942

Prezydium sesji 40 lecia TOW „Gryfa Pomorskiego” – (Bytów 24.10. 1981 r.) od lewej doc. Gasztold z WSP w Słupsku, dyr. Manteuffel z SP w Borzymtuchomiu, Aleksander Arendt ostatni komendant „Gryfa Pomorskiego”, dr Leszek Mąka – Kurator O i W w Słupsku, w-ce prezes ZO ZK-P w Słupsku, Jan Maj – sekretarz KM i G PZPR w Bytowie, dr Konrad Ciechanowski (zdi, Jan Maziejuk)

Stwierdzam zgodność kserokopii z treścią oryginału
Człopie, dnia 02.10.2006 r.

URZĄD
MIASTA I GMINY
78-630 w Człopie
ul. Strzelcka 2

z up. BURMISTRZA

mgr Jerzy Bekker
SEKRETARZ MIASTA I GMINY CZŁOPIA

Z kart historii Pomorza i Kaszub...

dr Stanisław
Uciński

Od pierwszych dni okupacji niemieckiej był szykanowany. Został wywłaszczony z gospodarstwa przez Niemca Otto Archurta, który odstępuje mu w zamian swoje znacznie gorsze gospodarstwo w Rębienicy. W podziemiu antyniemieckim znajdował się od jesieni 1939 r. w „Gryfie Kaszubskim” prawie od początku. Po zaprzysiężeniu przez dowódcę „Gryfa Kaszubskiego” por. Józefa Dambka wszedł w skład Rady Naczelnej jako szef wywiadu i kontrwywiadu. Z por. Józefem Dambkiem łączyły go przyjacielskie stosunki, gdyż znali się jeszcze z Żarnowca, kiedy wspólnie w 1926 r. rozpracowali przerzut broni z Niemiec do Polski.

W czasie okupacji niemieckiej najbliższą rodzinę Juliusza Koszałki rozpracował etatowy pracownik gestapo Jan Bianga z Wejherowa, od początku wojny najbliższy współpracownik J. Kaszubowskiego i A. Arendta. J. Koszałka został aresztowany w Rębienicy 5 lutego 1943 r., przeszedł ciężkie śledztwo w Kartuzach, na Kamiennej Górze w Gdyni i w gdańskim gestapo. Został osadzony w obozie Stutthof 19 lipca 1943 r., a po zakończeniu śledztwa otrzymał numer obozowy 25253. Jego żona Anna i syn Kazimierz, ps. „Zielony”, zostali aresztowani 10 marca 1943 r. Natomiast córki Agnieszkę, Eleonorę i Marię aresztowano z 3 na 4 maja 1943 r. Były torturowane i przeszły gehenną obozową. Cała rodzina znalazła się w Stutthofie.

J. Koszałkę przewieziono do obozu koncentracyjnego w Mauthausen, gdzie ciężko pracował w kamieniołomach w Gussen. Po wojnie, kiedy wrócił do Polski schorowany i wycieńczony w ogólnym złym stanie zdrowia, już w sierpniu 1945 roku został aresztowany przez MO i UB z Kartuz.

Juliusz Koszałka jako jedyny z komendantów naczelnych „Gryfa” przeżył wojnę. Był więc nieustannie nachodzony przez UB, torturowany i przesłuchiwany. Jeszcze kilka lat po wojnie fałszowano jego zeznania. Wielokrotnie wywożono go do lasu nocą i tam kazano kopać dół, grożono mu śmiercią, zmuszono do podpisywania pod groźbą śmierci czystych kartek w celu późniejszego fałszowania historii „Gryfa”. Tak samo postępowano z Bigusem, mężem jego córki Agnieszki, nauczycielem, komendantem powiatowym „Gryfa” w Kartuzach. Nigdy nie byli pewni, czy jeszcze wrócą do rodziny.

Juliusz Koszałka cudem uniknął śmierci. Przeżył wojnę dlatego (jak na ironię), że został wywieziony do obozu w Mauthausen - obóz ten leżał na terenie centralnych Niemiec i w ten sposób nie znalazł się w zasięgu oddziaływania wspólnych grup UB-NKWD-GESTAPO, kiedy to w latach 1943-1945 m.in. zlikwidowano kierownictwo „Gryfa Pomorskiego”: dowódcę J. Dambka, komendanta powiatu chojnickiego J. Bińczyka, komendanta naczelnego pionu wojskowego G. Wojewskiego, głównego dokumentalistę i kronikarza J. Goń-

cza oraz wybitnych partyzantów z otoczenia J. Dambka zamordowanych w Szymbarku, jak również brata Stanisława Koszałkę z Chojnic.

Kazimierz, syn Juliusza Koszałki, aby uniknąć prześladowań, uszedł do Francji i powrócił do kraju po odzyskaniu przez Polskę pełnej niepodległości w 1989 r.

Rodzina Koszałków należała do elity intelektualnej na Pomorzu. Miała duże zasługi w krzewieniu polskości na Kaszubach. Juliusz Koszałka był wybitnym organizatorem „Gryfa”, jego współzałożycielem, a także doświadczonym i mobilnym komendantem naczelnym oraz najbliższym doradcą i przyjacielem twórcy i dowódcy „Gryfa” por. Józefa Dambka. Cieszył się również wielkim zaufaniem ks. ppłk. Józefa Wryczy.

Poprzez swoją córkę Agnieszkę Bigus, która była w czasie okupacji wybitną łączniczką, główną negocjatką z ramienia Rady Naczelnej „Gryfa” do rozmów zjednoczeniowych z innymi grupami partyzanckimi, przekazał wy-

darzenia z historii tej organizacji, jej struktur, informacje o osobach, które z ramienia Rzeszy rozpracowywały „Gryfa”, jak również szczegóły współpracy i kontaktów por. J. Dambka z ks. ppłk. Józefem Wryczą, w których sam uczestniczył.

Po wojnie Juliusz Koszałka znalazł się w trudnej sytuacji materialnej, musiał zajmować się dorywczo pracą, nie przyznano mu bowiem emerytury, którą już posiadał przed wojną. W 1949 r. przebywał u córki Agnieszki w Gowidlinie. Od 1958 r. przeszedł na emeryturę i zamieszkał w Toruniu, gdzie po wojnie przeniósł się jego córki Eleonora i Maria. Zmarł w 1969 r. Został pochowany w Toruniu na cmentarzu przy ul. Wybickiego. Jego grób upamiętniono.

Obecnie w wolnej Polsce, za którą walczył przez całe swoje życie, społeczeństwo nasze pragnie upamiętnić tego Pomorskiego Patriotę - Żołnierza Niepodległości poprzez nadanie jego imienia ulicy, szlakowi turystycznemu i szkole, przypominając w ten sposób, szczególnie młodszemu pokoleniu Polaków, tę świetlaną postać.

Leśnicy powiatu chojnickiego w Ruchu Oporu

Marian Trzebiatowski
Brusy

W czasie drugiej wojny światowej leśnicy wnieśli znaczny wkład w walce z najeźdźcą. Już 1 września 1939 r. zginął na patrolu pod Chojniczkami Jan Drobiński, pracujący w leśnictwie Czernica. We wrześniu 1939 r. zginęli w Pięcmorgach dwaj drwale pracujący w leśnictwie Młynek: Bronisław Leszczyński i Józef Błoczyński z Małych Chelmów. Jesienią 1939 r. szalał utworzony z miejscowych Niemców Selbstschutz. Nadleśniczy z Gieldona inż. Mikołaj Kudłowicz został 19 września 1939 r. aresztowany przez policję, która z uwagi na awarię motocykla poleciła kryminaliście członkowi Selbstschutzu doprowadzić nadleśniczego do Chojnic, który go zastrzelił na szosie za Turowcem, tłumacząc potem, że ten uciekał.

Pomorze dekretem Hitlera z 8. 10. 1939 r. zostało włączone do Rzeszy, a osiedlona tutaj w okresie międzywojennym ludność miała być wysiedlona. Już we wrześniu niektórzy leśnicy wyjechali, a inni później jak Jan Stetkiewicz z Drzewicza. Nadleśniczowie nie wrócili na swe stanowiska i przeniesi się na teren Generalnego Gubernatorstwa.

Zofia Mrozowska, córka Jana, bylego leśniczego z Młynka relacjonowała: „W listopadzie 1939 r. Niemcy przyszli po ojca, ale widząc jego stan, nie zabrali, zmarł w listopadzie 1939 r. Później pewnej nocy przyszło dwóch miejscowych Niemców i żandarmi. Kazali ubierać się i zabrali nas do kina w Brusach, skąd wraz z innymi zawieźli na dworzec w Chojnicach, gdzie umieszczono nas w wagonie towarowym i wywieziono do Chęcini. [GG]. Powracający we wrześniu polscy leśniczowie zostali przyjęci do pracy na poprzednich miejscach jako pomocnicy leśni.”

Z dniem 4 marca 1941 r. ukazało się rozporządzenie o niemieckiej liście narodowej i niemieckiej przynależności państwowej na wcielonych ziemiach wschodnich. Do III grupy wpisywano do 22 lutego 1942 r. tych Polaków, którzy zgłosili swój akces, później odmowa przyjęcia III grupy groziła konsekwencjami. Paweł Piekut robotnik z Kopernicy wezwany odmówił przyjęcia grupy. Został aresztowany i wywieziony do Stutthofu, gdzie zmarł. Władysław Zblewski z Parzyna, robotnik, wezwany powiedział po niemiecku, że jest Polakiem i nie podpisał listy. Jeszcze w tym dniu wraz z rodziną został wywieziony do Potulic.

Warunki okupacyjne na terenie powiatu chojnickiego były gorsze i trudniejsze niż gdzie indziej, a mimo to ruch oporu powstał tutaj najwcześniej. Grupy leśne tworzyły się z ludzi, których okupant poszukiwał celem zgładzenia. Ludzie ci kryli się w lesie, w ziemiankach zwanych bunkrami. Z grup leśnych tworzyły się później grupy partyzanckie. Utrudnienia w ruchu oporu to: wielka ilość Niemców około 10%, wysiedlania rodzin polskich, utworzenie poligonu ćwiczebnego SS o powierzchni 700 km².

Granice poligonu stanowiły: Brusy- Żabno- Konarzyny- Rekowo- Lipusz - Dziemiany- Brusy. Z

terenu poligonu od 22 08 1943 r. rozpoczęto wysiedlanie ludności, pozostawiając tylko obsługę poligonu. Zlokalizowano na tym terenie w drugiej połowie 1944 r. specjalne grupy wojsk SS do zwalczania partyzantów. Oddziały te rozstrzeliwały bez wyroków rodziny podejrzane o udzielanie pomocy partyzantom. W nadleśnictwie Gieldon leśniczowie niemieccy otrzymali obsługę żołnierzy.

Większość polskich leśników związana była z Gryfem Pomorskim, wstępując do Gryfa, współdziałając z nim śmiertelnie się narażali przy ewentualnym wykryciu bunkrów na terenie leśnictwa. Np. po wykryciu broni w lesie przy Kłodawie wywieziono do obozu w Mauthausen leśniczego Stanisława Wenclewskiego z Kłodawy, gdzie zmarł. Z powodu wykrycia bunkrów na terenie leśnictwa do obozu w Stutthofie wywieziono leśników: Edmunda Kapankę z Kłodawy, Norberta Myszkę z Gieldona, Konrada Nałęcza z Olszyn, Dominika Piechowskiego z Myłofu, Oskara Halamę z Laski. Uniknął aresztowania Stanisław Megger z Czernicy, gdyż nadleśniczy Beninde wezwał go do siebie i polecił natychmiast wyjechać do pracy na Śląsk.

W tworzeniu grup Gryfa Pomorskiego na terenie powiatu chojnickiego zasłużył się leśniczy z Młynka w Nadleśnictwie Laska Jan Bińczyk komendant powiatowy, który współtworzył Gryfa, wykorzystując swe wpływy w środowisku leśników. Współpracował z nim odpowiedzialny w Gryfie za łączność Cyryl Zalewski mieszkający w Widnie, który przed wojną był nauczycielem w Skoszewie, a w czasie wojny pracował w Nadleśnictwie Laska. Komendantami gminnymi TOW Gryf Pomorski na tym terenie byli:

- Teodor Chlebosz ps „Odra” w Konarzynach, był on leśniczym w Życicach.
- Konrad Nałęcz ps „Orlik” w Rytle, leśniczy z Olszyn,
- Józef Macioszek ps „Jeleń” w Chojnicach Wsi, robotnik z Klosnowa.

Największą grupą partyzancką była, utworzona przez Jana Bińczyka, grupa „Młynki”, później dołączona, przez Marcjana Czarnowskiego, licząca średnio 18- 24 członków. Działała ona na terenie gminy Brusy.

Grupa „Żubra” kierowana przez Jana Knuta, syna Franciszka, leśniczego z Pęcna, liczyła 15 osób. Grupa ta od 1940 r. stoczyła 5 potyczek z oddziałami SS i Wehrmachtu. W grupie tej znajdowało się 6 osób z rodziny Knutów.

Grupa Henryka Grabosza syna leśniczego z Myłofu działała w rejonie Męcikała.

Grupa Józefa Macioszka działała głównie na terenie Nadleśnictwa Klosnowo. Grupa ta następnie podzieliła się a Macioszek przebywał na terenie Gieldona.

Wcześniej w struktury Ruchu Oporu włączyła się rodzina Stawskich. Stanisław Stawski już

przed wojną doczekał się emerytury w leśnictwie Parzyn, a jego czterej synowie ukończyli szkołę leśną. Na emeryturę przeniósł się do córki Marii Kinelskiej, do Głuchego Boru, gdzie leśniczym był jej mąż Stanisław. Maria Kinelska zorganizowała sekcję kobiecą i była łączniczką Gryfa Pomorskiego, natomiast Stanisław Kinelski był zastępcą komenda gminnego Gryfa Pomorskiego w Dziemianach. Następnie Stanisław Stawski wraz z żoną przeniósł się do syna Alojzego, który w Nadleśnictwie Sulęcyno był leśniczym i pełnił w Wydziale Organizacyjnym Gryfa funkcję kierownika wydziału finansowego, natomiast jego żona Helena była kurierką zarówno Gryfa i AK.

24 10 1942 r. na skutek wypadki w AK w Gdyni, Alojzy i Helena zostali aresztowani i osadzeni w obozie w Mauthausen, gdzie Alojzy zmarł. W czasie aresztowania jego ojciec Stanisław został bestialsko pobity za milczenie, wskutek czego zmarł po tygodniu.

3 05 1943 r. Maria Kinelska zostaje aresztowana i odstawiona przez gestapo do Gdańska, i pomimo zwolnienia umiera.

Kolejnym Gryfowem był Maksymilian Stawski syn Stanisława, który należał do grupy „Ludwika”. Został on ranny przy przeprawie przez Brdę koło Kosobudna, brał też udział w odbiciu z aresztu Wojciecha Warsińskiego, starszego ogniomistrza z Grudziądza. Warsiński ukrywał się u swojej rodziny, w Lubni gdzie pracował jako robotnik w leśnictwie Lubnia. Po wojnie był leśniczym w olsztyńskim, gdzie zginął w niewyjaśnionych okolicznościach.

Na terenie poligonu mieszkańcy albo podpisali listę i wówczas przesiedlano ich poza poligon, albo całymi rodzinami wywożono do Potulic. Dzieci w późniejszym okresie [od sierpnia 1944 r.] wydawano rodzinom, które podpisały III grupę. Nie wszystkie jednak przeżyły.

Podpisanie III grupy narodowościowej zobowiązywało do służby w wojsku niemieckim. W związku, że pełnoletność ustalono na 21 lat, wcielano młodzieży nie musiła podpisywać listy. Józef Byczkowski, rybak z Gieldowa, który podpisał przynależność do III grupę poniósł tego powyższe konsekwencje. Pięciu jego synów wcielono do wojska. Czterech zostało skierowanych na front zachodni. Jeden z nich Wiktor Byczkowski w czasie urlopu uciekł z bronią do lasu i wstąpił do grupy Cysewskiego. Zginął 14 01 1945 r. zginął w Czarniżu. Z kolei Feliks i Władysław po dostaniu się do niewoli wstąpili do Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie i po wojnie nie wrócili do kraju. Franciszek Byczkowski po dostaniu się do niewoli wstąpił także do WP na Zachodzie i służył w marynarce wojennej. Po powrocie do kraju pracował w Nadleśnictwie Gieldon. Jan Byczkowski został skierowany na front wschodni do Estonii. Powrócił w 1947 r. z niewoli i podjął pracę w leśnictwie Ostrowy.

Tabela:

Nazwisko i Imię	Data urodzenia	Miejscowość	
Bińczyk Krystyna	20 06 1940	Młynek	Córka !-czego
Czapiewski Zygmunt	23 09 1942 r	Lendy	Syn robotnika
Dalmer Franciszek	04 02 1944	Kulinowo	Syn robotnika
Gierszewska Maria	10 05 1943	M. Chelmy	Córka robotnika
Las Marian	1936 r	Zanie	Syn robotnika
Lipiński Józef	06 02 1943 r	Widno	Syn robotnika.
Orzłowska Bronisława	1942 r	Rolbik	Córka robotnika
Orzłowska Bronisława	1944 r.	Rolbik	c.Bronisława rob.
Orzłowski Bronisław	1944 r.	Rolbik	s. Bronisława rob.

Wielu pracowników leśnych zginęło na froncie, walcząc w obcej - niemieckiej - sprawie. Do nich należeli:

- Hammermeister z Rosolów w Nadleśnictwie Chociński Młyn gdzie był robotnikiem. Wcielony do Wehrmachtu zginął w 1943 r w Jugosławii.

- Jankowski Kazimierz syn leśniczego z Ustronia, który zginął pod Monte Cassino.

- Kamiński Walenty syn leśniczego z Spierwi, zginął we Włoszech.

- Ostrowski Alojzy urodzony w 1924 r., robotnik z Wandowa w leśnictwie Mylof

- Ostrowski Franciszek urodzony w 1926-, syn robotnika z Wieczynna, poległ w 1944 r. w Normandii

- Ostrowski Władysław urodzony w 1926 r. Robotnik leśny, syn przodownika z Wandowa w leśnictwie Mylof.

- Stoltman Bronisław robotnik leśny z Widna, zginął w Norwegii.

- Stormann Edmund ze Starego Mostu, syn leśniczego zginął w Afryce pod Tobrukiem

- Matyszewski Stefan robotnik leśny z Widna, zginął pod Monte Cassino.

- Waldoch Edmund z Czarnaża, robotnik leśny w Gieldonie, zginął pod Monte Cassino.

Po drugiej stronie frontu walczył brat Stefana Jan Matyszewski z Widna, który uciekł z Wehrmachtu do komunistycznej partyzantki francuskiej, a potem walczył w armii Andersa. Większość służących w Wehrmachcie na froncie zachodnim, po dostaniu się do niewoli wstąpiła do wojska polskiego na Zachodzie. Pod koniec okupacji niewielu leśników pozostało na tutejszym terenie, kierowano ich do pracy na terenie Niemiec. Ukrywający się i grupy partyzanckie miały coraz trudniejsze warunki do przetrwania.

Po przejściu frontu, NKWD przesłuchiwało mężczyzn i dokonywało licznych aresztowań. Szczególnie liczne aresztowania dotknęły pracowników leśnych, na terenach, gdzie w czasie wojny był silny pomorski ruch oporu. W

leśnictwie Funka, Bachorze oraz z Klosnowa aresztowano prawie wszystkich pracowników. Podobnie było w Gieldonie, gdzie w czasie wojny przebywało do 50 partyzantów. Aresztowano wielu pracowników z Okręglika i z Gieldona. Zatrzymano członków grup oporu np. członków grupę Knutów, których po rozbrojeniu zesłano na Ural. Z terenu powiatu chojnickiego na Ural zesłano, co najmniej 60 leśników, z tego 22 nie wróciło do kraju. Wśród nich byli leśniczowie: Dominik Piechowski, z Mylofu, Bolesław Pieczka z Odrów, Antoni Muszyński z Czerska, Marcin Storman ze Starego Mostu, Emanuel Jankowski z Ustronia. Z Nadleśnictwa Gieldon nie wrócili robotnicy leśni: Franciszek Mielke i Jan Mielke z leśnictwa Plecno, Jan Ostrowski z Gieldona, Franciszek Szeffler i Piotr Buclaw z Okręglika. Większość deportowanych powróciła jesienią 1945 r. a niektórzy dopiero w 1947 r. Jedną z nich - Władysława Ossowska z Gieldona tak relacjonowała te zdarzenia : „...oskarżona byłam o udział w niemieckiej organizacji kobiecej, co nie było prawdą, przebywałam dwa lata poza domem. Po dowiedzeniu do stacji końcowej jeszcze 14 dni maszerowaliśmy przez bagna i rzeki. Pracowaliśmy przy wypalaniu węgla drzewnego. Połowa ludzi nie wróciła. Pracowałam przy kuchni i dzieciach komendanta. Jedliśmy zmarzłe ziemniaki i kapustę. Dzieci, które się tam rodziły, wszystkie zmarły, pomimo, że starano się je ratować. Nie otrzymywaliśmy wynagrodzenia za pracę ani na drogę. Przy powrocie Rosjanin jechał z nami aż do Warszawy, przekazując nas tam do PCK”. /-/

Autor jest emerytowanym Leśnikiem. Był zastępcą nadleśniczego w NDŁ Przymuszewo.

Z zamiłowania jest historykiem i regionalistą. Dokumentuje losy Zaborskich Leśników w okresie II wojny światowej. /tz/

LEŚNICZÓWKA MŁYNEK - (NDL Przymuszewo) miejsce zamieszkania leśniczego Jana Bińczyka, pseudonim Zagłoba, komendanta organizacji partyzanckiej Gryf Pomorski na obszar powiatu Chojnickiego i członka Naczelnej Rady tej organizacji. W dniu 4 maja 1943 r. leśniczówka Młynek została otoczona przez Gestapo. Jan Bińczyk, ranny przy próbie ucieczki, został schwytyany. Później skatowany przez Gestapo, zmarł 21 maja 1943 r.

Pamięć o bohaterskim życiu i śmierci śp. Józefa Gierszewskiego mjr Rysia nadal żywa

Kim był Józef Gierszewski?

Przypominam w tym miejscu ten skrócony biogram (pełne omówienie życia i śmierci tego bohatera przedstawia publikowany w niniejszym numerze NG opracowanie prof. Józefa Borzyszkowskiego) bo wiem mam świadomość, że po tylu latach, w których w niewiedzy o tamtych tragicznych i złożonych dziejach wyszły kolejne pokolenia Pomorzan, ten wielki żołnierz oraz wychowawca, nie jest dzisiaj powszechnie znany. Na co ze wszech miar zasługuje.

Że tak jest świadczy - o czym z przykrością o tym wspominam - zapytanie dziennikarki z Radia Kaszëbë, która przed uroczystością dziemiarską, zadzwoniła pytając się (twierdząc, że w zaproszeniu było jakoś tam przekręcone nazwisko) kim jest bohater tej uroczystości...?!

Otóż

Józef Gierszewski, ur. 5 grudnia 1900 r. w Prądzonie, zm. między 19 i 24 czerwca 1943 r. Był oficerem rezerwy Wojska Polskiego, pedagogiem, działaczem społecznym na Kaszubach, przywódcą organizacji konspiracyjnej Wolność i komendantem naczelnym TOW „Gryf Pomorski”, ps. „Rys”. Doprowadził do silnego wzmocnienia pionu wojskowego TOW „Gryf Pomorski”, a także rozszerzenia jego wpływów. Opoowiadał się zdecydowanie za scaleniem z Armią Krajową, co doprowadziło do sporu z faktycznym przywódcą organizacji Józefem Dambkiem, który był z kolei zwolennikiem zachowania samodzielności. Konflikt zaogniły oskarżenia pod adresem J. Dambka m.in. o niewłaściwy system dowodzenia oraz stosowanie złych metod konspiracyjnych. W odwecie J. Dambek oskarżył go o niemoralny tryb życia, defraudację 3 tys. marek i rzekomą zdradę na rzecz Niemców. Konflikt doprowadził do znacznego sparaliżowania działalności centrali TOW „Gryf Pomorski”. Ostatecznie 17 lutego 1943 r. por. J. Gierszewski został pozbawiony funkcji komendanta naczelnego przez J. Dambka i jego zwolenników. Pomimo tego usiłował nadal dowodzić organizacją, prowadząc rozmowy scaleniowe z AK. W rezultacie został między 19 i 24 czerwca 1943 r. skrytykowany a przy tym bratobójczo zamordowany w schronie leśnym w Dywanie.

UROCZYŚĆ

A teraz do rzeczy, czyli do zdania relacji jaką jestem winien po uroczystości, jaką z tej okazji zorganizowała nasza Fundacja.

Otóż ze wszech miar mam prawo być usatysfakcjonowany oraz dumny, że udało się nam osiągnąć zakładany cel pomimo wielu trudności w tym, przy braku jakiegokolwiek zainteresowania i wsparcia (zresztą nie po raz pierwszy) ze strony tych, których obowiązkiem jest wspieranie takich, jak była ta inicjatywa. Myślę tu przede wszystkim o pomorskim samorządzie i urzędzie marszałkowskim, oraz służbach wojewody pomorskiego, czy władzach Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego, o tych to instytucjach, które jak z tego przykładu wynika, wybiórczo i to zdaje się, ze tylko w okolicznościowych deklaracjach głoszą swą troskę o całe Po-

Kmdr por. Andrzej Gierszewski - wnuk mjr „Rysia” - Kiedy byłem dzieckiem, temat „Gryfa Pomorskiego” był zakazany. W tym miejscu odkopano zwłoki mojego dziadka. Tu jest jego mogiła. Jako najstarszy wnuk dziękuję, że historia życia majora ujrzała światło dzienne.

morze, a od lat udowadniają - tak jakoś to wychodzi - że tak nie jest? Może jest to moja subiektywna ocena, że dla stołecznego Gdańska, sprawy mieszkańców wojewódzkiego pogranicza - pomorskiego, „wsiowego zaścianka” są nie ważne, nieistotne. To dhiba, dlatego bez zainteresowania pozostała nasza inicjatywa ze strony w/w oraz miejscowych urzędów starostów a przede wszystkim naszego bytowskiego, na którego terenie działa Fundacja.

Odbiciem tego stanu rzeczy było także nie skorzystanie z naszego zaproszenia i próby o uczestnictwo przez przedstawicieli wojewódzkie władz samorządowych i oświatowych oraz ZG ZK-P.

Jak długo istnieje województwo - Pomorze Gdańskie, tak długo my na Gochach, Zaborach a przede wszystkim mieszkańcy naszego byłego województwa ślupskiego, (stad nasza powszechna tęsknota do utworzenia województwa Środkowo Pomorskiego, jesteśmy niezauważani i... niepotrzebni dla wojewódzkiej „centrali” - Słowem - a może się mylę - jesteśmy pomijani, nie dostrzegani zarówno ideowo i moralnie, że jesteśmy dyskryminowani materialnie.

Jednak nie o tym przy tej radosnej chwili z osiągniętego sukcesu chciałem mówić. A o tym, że udało się nam, tj. małej, niezależnej - emeryckiej Fundacji Nazi Goché doprowadzić do upamiętnienia postać śp. Józefa Gierszewskiego - mjr Rysia i przypomnieć o jego dramatycznej śmierci. Inicjatywę Fundacji w tym względzie wsparł i dopomógł finansowo, pan Leszek Gierszewski - właściciel Firmy Drutex z Bytowa, oraz Maciej Kostka nadleśniczy Nadleśnictwa Lipusz i pracownicy nadleśnictwa.

To nie jedyni Ludzie Dobrej Woli, co włączyli się w to dzieło, które przybrało m.in. postać Leśnej Izby Patriotyzmu i Tradycji im. Józefa Gierszewskiego komendanta TOW Gryf Pomorski. Nie sposób ich tu wszystkich wymienić, ale należy wspomnieć o Wojciechu Gwizdale - leśniczym Leśnictwa Dywan; Janie Nawus Wysockim przedsiębiorcy z Kościerzyny; Grzegorzowi Gawinie mistrzu kamieniarzu z Dziemian, Kazimierzowi Kostce - artyście rzeźbiarzu z Wodnicy, o właścicielach i pracownikach firmy usług leśnych p. Wojysława Macha z Nakli i robot drogowych pana Mrowzewskiego, z Brus, pracujących przy budowie „Izby” i dojazdu do niej, wykonujących zlecenie im na tą okoliczność pracę przez NDL Lipusz. Należy również wymienić pana Bolesława Prondzińskiego - właściciela Firmy Expro z Wąldowa, który od lat wspiera Fundację, a także pana Lucjanę Pych - Lipińskiego handlowca z Borowego Młyna, oraz Wojciecha Megiera właściciela firmy aro z Sąteczna k. Zapewnia

Do tego grona Przyjaciół Fundacji należą także członkowie oddziału ZK-P i zespołu Kaszuby z Karsina - Wiela z Urszulą i Zbigniewem Studzińskimi na czele i oddziału ZK - P Lipnica z Ewą Żmudą - Trzebiatowską prezesem i Danutą Pych - Lipińską członkiem zarządu na czele.

Są razem z nami także dyrektorzy i grona pedagogiczne szkół w Borowym Młynie, Brzeźnie Szlachedim i Lipnicy oraz proboszczowie parafii tych miejscowości na czele z ks. Jackiem Halmanem, z Borowego Młyna niejako tytułarnym kapelanem naszej Fundacji.

Są w tym gronie naszych Przyjaciół także Ci wszyscy, co na codzień współredagują ze mną dwumiesięcznik Nazi Goché a mianowicie red. Jan Maziejuk, ks. Władysław Szulist, Wiktor Zybajło, Zbigniew Studziński oraz Benedykt Reszka, z którym podejmujemy wspólnie wiele spraw dot. zwłaszcza Gochów.

Na osobne podkreślenie zasługuje podjęcie naszej inicjatywy na rzecz uczczenia pamięci mjr Rysia przez społeczeństwo i władze gminy Dziemiary, przez wójta Leszka Poblodkiego i jego urząd, przez ks. kanonika - Józefa Empla - proboszcza dziemiarskiego, dyrektorów miejscowych szkół z panem Adamem Szejbą oraz dyrektorem GOK z Dąrkim Turzyńskim na czele.

Swego wsparcia nie odmówił nam admiral Roman Krzyżelewski - dowódca Marynarki Wojennej RP, który skierował dla uświetnienia tej ważnej ideowo i patriotycznie uroczystości - kompanie i orkiestrę reprezentacyjną Marynarki Wojennej.

Odnosne zainteresowanie i pomoc udzielili nam członkowie rodziny Józefa Gierszewskiego - Rysia, a zwłaszcza jego wnuk kmdr por. An-

drzej Gierszewski z Ustki a także inni Gierszewscy (z poza rodziny mjr Rysia): Ewald Gierszewski - były naczelnik gminy Studzienice, Czesław Gierszewski z Charzyków, działacz żeglarski, syn założyciela pomorskiego Jachtingu a także Jan Gierszewski z Kokczygłów oraz Zygmunt Gierszewski z Chojnic, którego uzupełniał w propagowaniu idei tej uroczystości na terenie Chojnic - Kazimierz Januszewski nauczyciel w ZSP nr 1 im. TOW Gryf Pomorski w Chojnicach, radny miasta Chojnice.

To dzięki wyżej wymienionym 9 grudnia 2006 roku odbyła się ta niecodzienna a przede wszystkim wielka i godna uroczystość, która miała miejsce w Dywanie w gm. Dziemiary gdzie w pobliżu bunkra, miejscu śmierci Józefa Gierszewskiego w latach 1942 - 43 komendanta TOW Gryf Pomorski, odsłonięto tablicę i krzyż ku Jego pamięci.

Uroczystości rozpoczęły się na placu przed urzędem gminy odprawa kompanii reprezentacyjnej MW, oraz przemarszem orkiestry, marynarzy, pocztów sztandarowych i gości do kościoła.

Mszę św. w kościele p.w. św. Antoniego w Dziemiarach poprowadził ks. kanonik Józef Empel, proboszcz parafii w towarzystwie ks. Leszka Wołoszkyka - proboszcza parafii Jasnogórskiej Królowej Polski w Lipnicy. Mszy towarzyszył ceremonial wojskowy a muzyką i śpiewem oprowadziła ją orkiestra reprezentacyjna MW oraz zespół Kaszuby z Karsina - Wiela. Członkowie zespołu czytali także po kaszubsku modlitwy i intencje mszalne. Podniosłą homilię nawijającą do postać mjr Rysia i do kwestii pokoju, zgody i miłości wygłosił ks. Józef Empel, który w części polowej uroczystości, na terenie Dywanu, dokonał aktu poświęcenia pamiątkowej tablicy i krzyża.

W uroczystości wzięli udział m.in. komandor Jarosław Sawicki, przedstawiciel ministra Obrony Narodowej, Bernard Mathea - z-ca dyr. Wydziału Spraw Obywatelskich i Migracji Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku, prof. Józef Borzyszkowski - dyr. Instytutu Kaszubskiego w Gdańsku, prof. dr hab. med. Stefan B. Raszeja - reprezentujący Środowisko Pomorskie Światowego Związku Żołnierzy AK. Chojnickich kombatan-tów reprezentowała delegacja z płk w st. spoczynku Bronisławem Jaworskim, na czele. Byli również weterani z Bytowa z Pawłem Wojakiem na czele z Karsina - Wiela z Edmundem Konkolewskim, oraz z Brus. Komendanta Garnizonu Ślupsk, gen. Grzegorz Dudę - reprezentował oficer łącznikowy z 7 Brygady Obrony Wybrzeża. Straż Graniczną reprezentował mjr dr Wojciech Grobelski z Centralnego Ośrodka Szkolenia SG w Koszalinie, byli także nadkomisarz Marian Pieszak - komendant powiatowy Policji w Bytowie oraz Stefan Pituch z-ca komendanta powiatowego PSP z Bytowa.

Władze parlamentarne i samorządowe reprezentował poseł Jan Wyrówiński, który jednocześnie jest prezesem oddziału ZK-P w Toruniu, Gerard Czaja - senator poprzedniej kadencji sejmu z Bytowa, Krzysztof Sławski - wicestarosta powiatu bytowskiego, Andrzej Lemańczyk - radny powiatu bytowskiego, jednocześnie dyr. ZS w Lipnicy, Piotr Laska - radny powiatu kościerskiego z Dziemian, Marian Kujawski - komendant gminny OSP z Dziemian, Jerzy Szpakowski - wójt gminy Studzienice, Rafał Narloch wójt gminy Lipnica, Jan Orlikowski - z-ca wójta gminy Karsin. Byli nadleśniczymi i leśniczy z sąsiednich nadleśnictw z Kościerzyny, Bytowa, Przymuszewa i Osuszycy. Swoją obecnością zaszczytli także Józef Mączka - były naczelnik powiatu i miasta - gminy Bytów oraz Ewald Gierszewski były naczelnik gminy Studzienice.

Wśród uczestników byli także żołnierze i uczestnicy Ruchu Oporu.

Licznie reprezentowani byli nauczyciele i uczniowie szkół w tym noszących imię TOW „Gryfa Pomorskiego”, poczty sztandarowe oddziałów Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego, m.in. z Lipnicy - Borowego Młyna, Bytowa, Karsina - Wiela oraz Lipusza. Był poczet sztandarowy Związku Kombatan-tów z Bytowa, poczty sztandarowe szkół m.in. gimnazjum i SP z Dziemian, z SP z Kalisza Kaszubskiego, ZSP nr 1 w Chojnicach, z Brus, Borowego Młyna, Lipnicy i Brzeźna Szlachedkiego. Poczet sztandarowy OSP w Dziemiarach oraz organizacji kombatanckich. Obecne były delegacje O ZK-P z ich prezesami: Marią Prondzińską z Bytowa, Zbigniewem Studzińskim z Karsina - Wiela, Wincentym Szymwelskim z Czerska, Kazimierzem Bekiszem z Lipusza. Uczestniczyli ta-

Wystąpienie prof. Józefa Borzyszkowskiego podczas uroczystości w Dywanie 9 grudnia 2006 r., poświęcone pamięci mjr Rysia.

Józef Gierszewski (1900-1943)

Słowa te, jak i całość tamtej homilii, godne są przypomnienia i zapamiętania.

Józef Gierszewski, podobnie także jak inni przywódcy z Gryfa Pomorskiego – tacy jak legendarny ks. ppłk Józef Wrycza, symboliczna postać pomorskiego ruchu oporu, jako prezes Rady Naczelnej „Gryfa” – czy jego zastępca por. Józef Dambek, których prochy i kości, a zwłaszcza ich dokonania, stanowią duchowe spoiwo między tamtymi a naszym czasem. Obyśmy byli w stanie obronić ich imię przed kontynuacją zdrady.

Tak Major Ryś, jak i inni Gryfowcy, tak jak wszyscy my, posiadali zarówno zalety jak i wady, które ujawniały się w czasie wojny, a szczególnie podczas konspiracji. Stąd też nietatwa jest rola biografisty, historyka zmierzającego do poznania prawdy, narażonego na pokusę malowania czarno-białych portretów bohaterów i ich charakterów.

Dokonania i myśli „Gryfowców”, którymi dowodził Major Ryś, podobnie jak idee i czyny ogółu bohaterów ruchu oporu oraz więźniów Wehrmachtu stanowią ważne ognio w dziejach ruchu kaszubsko-pomorskiego, rozwijającego się w XIX i XX wieku. To nie przypadek, że od pierwszych lat swego istnienia Zrzeszenie Kaszubskie przykłada wielką wagę do tradycji walk o niepodległość, oraz do pomorskiej idei i czynów pracy organicznej. To nie przypadek, że ZK-P – jego oddziały na Gochach z udziałem Zbyszka Talewskiego i Zarząd Główny w Gdańsku-wielokroć i w różny sposób, a podobnie jak dziś, czcił i czci nadal pamięć przywódców, członków i ludzi „Gryfa Pomorskiego”, w tym szczególnie śp. Józefa Gierszewskiego. Jego postać uosabia jedno i drugie – pozytywną pracę organiczną i romantyczną walkę zbrojną.

O „Gryfie”, jego przywódcach i samym Józefie Gierszewskim pisało już wielu historyków i pamiętnikarzy. Gierszewski sam jako szkolny tu na Gochach i Zaborach oraz w Ziemi Chełmińskiej, był także pisarzem historycznym. To wyróżnia go spośród innych. Być może zdawał sobie sprawę z tego, iż historia nie tyle jest, co może być nauczycielką życia.

Urodził się na Prądnicy – na wybudowaniu Klewiska. Ukończył szkołę w rodzinnej wsi a pod koniec I wojny światowej znalazł się w wojsku niemieckim, skąd przeszedł do wojska polskiego. Do rezerwy i Zaborach został w 1921 roku w stopniu kaprala. Po powrocie do cywila podejmuje dalszą naukę na kursie nauczycielskim w Brusach i w Seminarium Nauczycielskim w Kościerzynie. Jako „szkolny” uczył od najpierw w Przymuszewie rodzinnej wsi Anny z Żmudów Trzebiatowskiej-Lajmingowej, w Czarnowie, gdzie urodził się jego syn Stanisław – wybitny historyk pomorski, a także w Brusach. Pracując tam zdał egzamin nauczycielski drugiego stopnia. Z kolei w latach 1929-1930 ukończył Kurs Szkoły Podchorążych Piechoty i Wyższy Kurs Nauczycielski w Krakowie. W 1930 r. został kierownikiem szkoły w Kowalewie Pomorskim, a w 1935 w Chelmży. Będąc nauczycielem tu na Zaborach i tam na Pomorzu, był wybitnym społecznikiem. Działal w rozlicznych organizacjach społeczno-kulturalnych. Jednocześnie był po trochu regionalnym historykiem. Na łamach Dziennika Pomorskiego opublikował „Historię parafii borzyszkowskiej”. Z kolei w postaci osobnego druku, wydał w 1936 roku „Historię miasta Kowalewa w zarysie”.

W międzyczasie był także nadal żołnierzem. W 1935 roku został porucznikiem rezerwy, działając nadal w przysposobieniu obronnym. W przeddzień wybuchu wojny, 30 sierpnia 1939 roku został zmobilizowany do 66 pułku piechoty w Chelmnie. W szeregach tego oddziału przeszedł szlak bojowy: Bydgoszcz – Toruń – Warszawa – Radom w kierunku Lublina, dokąd nie dotarł wskutek rozbitcia batalionu i dostania się 25 sierpnia 1939 roku, niedaleko Rawy Ruskiej do niewoli. Przewołany do Jarosławia zbiegł z transportu jeńców i pod koniec października wrócił na Pomorze.

W Chelmży gdzie mieszkał przed wybuchem wojny poszukiwało go już gestapo, więc będąc jeszcze w Toruniu, podjął decyzję o ukryciu się w rodzinnych stronach na Kaszubach, w Borach Tucholskich, gdzie jako jeden z pierwszych zorganizował grupę konspiracyjną, działającą w okolicy Chojnic. Przygotowania do tego rodzaju działalności podobnie, jak niektórzy inni przywódcy pomorskiego ruchu oporu, zdobył przed wojną. W 1942 roku wraz z swoim oddziałem wstąpił w struktury TOW Gryf Pomorski. Wkrótce Rada Naczelna mianowała go na wniosek Józefa Dambka, Komendantem Naczelnym. Był to okres największego rozwoju organizacyjnego „Gryfa”, w którym Gierszewski był również szefem najliczniejszego III okręgu, obejmującego powiaty chojnicki, kościerski i starogardzki. Major Ryś, jako członek najwyższego kierownictwa Gryfa uczestniczył w tym czasie w różnych spotkaniach łączących pomorskie oddziały i organizacje partyzanckie.

Był, bowiem zwolennikiem ich scalenia i podporządkowania w ramach AK. Jako dobrze wyszkolony żołnierz – oficer i świetny organizator cieszył się znacznym uznaniem wśród Gryfowców. Alfons Jarocki, komendant pomorskiego inspektoratu AK napisał w swoim sprawozdaniu: „Ryś przewyższał Jura (pseudonim J. Dambka) inteligencją, stopniem wojskowym i zajmowanym stanowiskiem. (...) Ryś miał większe wzięcie wśród członków.”

Mjr Ryś przygotowywał oddziały Gryfa do wystąpienia zbrojnego – do powstania, którego wybuch miał być skoordynowany z desantem morskim i powietrznym na Pomorze. Miał, zatem najbliższy kontakt z oddziałami Gryfa w terenie. W tym kontekście narastały nieporozumienia między nim a II prezesem Gryfa Józefem Dambkiem. Jak stwierdził Andrzej Jeziorski dotyczyły one stosunku do AK, kompetencji obu dowódców oraz krytycznego stanowiska Gierszewskiego wobec Dambka, łamiącego zasady konspiracji – gromadzącego, wbrew opinii ks. J. Wryczy i innych, m.in. wykazy członków, narażając ich na niebezpieczeństwo.

17 II 1943 Gierszewski został zwolniony z funkcji Komendanta Naczelnego TOW „Gryf Pomorski”, a kilka miesięcy później zastrzelony przez swoich towarzyszy, ponoć na mocy wyroku sądu organizacyjnego, głównie za przyczyną konfliktu z J. Dambkiem, tu w bunkrze niedaleko Ieśniczówki Dywan i Jabłuszka Dużego, gniazda rodu Borzyszkowskich.

Było to prawdopodobnie w czerwc, choć niektórzy podają datę 8.VII 1943 roku, którą to przyjął sąd uznający jego zgon – ustalając po wojnie jako datę jego zabicia.

Śmierć Józefa Gierszewskiego była i jest najtragiczniejszą kartą w dziejach TOW Gryf Pomorski i jedną z najsmutniejszych w historii pomorskiego ruchu oporu. Nie będę Państwu przypominał tego, co było dalej udziałem Gryfowców w czasie wojny i po wojnie. Tragedia z Dywana, do dziś nie do końca wyjaśniona przez historyków, a tym bardziej gmatwana przez część jej uczestników i ich następców, nie przekreśla bohaterstwa patriotycznych czynów Józefa Gierszewskiego i ogółu Gryfowców, tysięcy uczestników ruchu oporu na Pomorzu, podejmowanego przeciw hitlerowskiemu okupantowi z myślą o odbudowaniu piękniejszej i szczęśliwszej Rzeczypospolitej. Dalsze utrzymywanie dyskusji, polemik wokół tej tragedii dziś nie jest na miejscu, a jedynie rozdrapywanie i tak niezagojonych ran.

Warto podkreślić, że społeczność Kaszub i Pomorza, jej reprezentacje Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie, w trudnych latach realnego socjalizmu skutecznie zabiegało o przywrócenie dobrego imienia Gryfowcom, o zapamiętanie ich czynów, o utrwalenie pamięci o ich przywódcach. Świadczą o tym konferencje naukowe, wydawnictwo i pomniki oraz tablice poświęcane także indywidualnym postaciom z ową trójcą Józefów (Wryczy, Dambka, Gierszewskiego) – przywódców Gryfa na

O Józefie Gierszewskim – majorze Rysiu – mówiliśmy w Borzyszkowach w 60-lecie tragicznej śmierci. Prochy Józefa Gierszewskiego spoczywają bowiem na cmentarzu przykościelnym w jego rodzinnej parafii borzyszkowskiej.

Borzyszkowy – stolica Gochów – stanowią szczególnego rodzaju miejsce, znaczące bardzo wiele w całym kaszubsko-pomorskich dziejach; leżące na wiekowym pograniczu polsko-niemieckim urastają do rangi symbolu i mitu. Mitu trwania i symbolu niejednej tragedii – osobistej, rodzinnej i całej społeczności kaszubskiej.

Bez wątplenia najtragicznijszym okresem w dziejach Kaszubów i Pomorza były lata niemieckiej, hitlerowskiej okupacji. W tym okresie w tragicznych okolicznościach dokonało się tu życie wybitnego syna Gochów, śp. Józefa Gierszewskiego, Majora Rysia, Komendanta Naczelnego TOW „Gryf Pomorski”.

Tam w rodzinnej jego parafii, na borzyszkowskim przykościelnym cmentarzu w 1960 roku, dzięki staraniom równie niezapomnianego posła Jana Machuta, złożono po latach na wieczny spoczynek doczesne szczątki bohatera naszego zgromadzenia i kaszubsko-pomorskiej społeczności. Tam także 29 września 1984 roku poświęcono na jego grobie stosowne epitafium, które tu uroczystości towarzyszyło sympozjum poświęcone życiu i tragedii nie tylko Józefa Gierszewskiego. Uczestniczyło w niej wiele osób z rodzinnego kręgu przyjaciół i towarzyszy walki. Obecni byli trzej synowie – Jan, Stanisław i Marian oraz córka Halina. Niejeden z uczestników tamtej uroczystości odszedł już na wieczną wartę. Przed rokiem pożegnaliśmy w Kartuzach także ostatniego Komendanta TOW Gryf Pomorski a pierwszego prezesa Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego Aleksandra Arendta.

Od kilkunastu lat cieszymy się odzyskaną w kraju pełnią wolności obywatelskiej, odczuwając boleśnie brak odpowiedzialności i bezkarność oszczerstw działających ludzi podszywających się pod tradycje etosu Gryfa Pomorskiego, kryjących się nawet pod płaszczem katolickich gazet czy Instytutu Pamięci Narodowej. Opinie historyków i nielicznych już świadków, nie dających się manipulować szalbierzom, często giną w chciwych sensacji i newsów donosach i doniesieniach nie tylko mediów. I tak okupacyjna tragedia trwa nadal. Smętek i Czernic zacieraają ręce. Tymczasem, jak mówił w wierszu Antoni Słonimski:

„Niepogodzeni z bezsenssem istnienia
Z krzywdą i zdradą, lękami i cierpieniem
Duchom podobni, dzwoniąc łańcuchami
Przenikamy przez mury nowych (Elsinorów?)
Aby zbrodnie prawdziwym nazywać imieniem,
Straszyć warty królewskie i przemijać cieniem.”
(Antoni Słonimski – Niepogodzony*)

Nieodżałowany sprzedał lat Jegomość Borzyszkowski ks. Kazimierz Raepke, przywołując w swojej homilii z okazji poświęcenia wspomnianego epitafium, ów wiersz A. Słonimskiego między innymi powiedział:

„Przeinał cieniem. Wyrok na nim wykonany pozostał tajemnicą, bo zginął z ręki tych, którym służył, niepogodzony do ostatek z bezsenssem okupacji, krzywdą ludzką, lękiem i cierpieniem, niepogodzony ze zdradą. Przeinał cieniem, jak wielu innych w naszej historii, bo tu na ziemi rozwijamy tylko pielgrzymie namioty, ale wszystko, na czym stoimy spojone jest wapnem z ich kości. Wszystko, czym żyjemy i jako naród odzyskany – jest pokłonem ich myśli, ich ran i blizn, ich łez i krwi. Ich śmierć nie była bezpłodna nawet w tych ziemskich wymiarach. Miliony ich oczu patrzą na nas, jak szanujemy sztandary ideałów przyjętych z ich rąk (...)”.

czela. Józef Gierszewski ma podobną do borzyszkowskiej tablicę także w budynku szkoły w Chelmży, w której uczył do 1939 roku. Zawisła ona tam, dzięki mieszkańcom Chelmży, a także Fundacji AK w Toruniu.

Ta solidarność także w dążeniu do pełniejszego poznania rzeczywistości okupacyjnej, generalnie została zachowana i stanowi o siłę nas tu zebranych. Tragedia Józefa Gierszewskiego i „Gryfa Pomorskiego” była i jest tragedią przede wszystkim jego rodziny i nas wszystkich Kaszubów, Pomorzan, Rzeczypospolitej Polskiej. Tragedia, śmierć Józefa Gierszewskiego, wymaga nieustannego szacunku, godności i pokory wobec przeszłości. Stanowi wyznacznik dla nas i dla tych, którzy przyjdą po nas.

Oby nigdy więcej wojny, aby nigdy nie zaszła potrzeba konspiracji i walki, a zwłaszcza tej najtragiczniejszej – bratobójczej.

Przywołana już śp. Seniorka pisarzy kaszubsko – pomorskich Anna Łajming, zbliżająca się do 100 urodzin, w opublikowanej na łamach Pomeranii rozmowie przeprowadzonej przez Joannę Gil-Ślebodę życzyła nam przede wszystkim spokoju w kraju i na świecie..., szczęścia w rodzinie. W pokoju możliwe jest także pełniejsze wyjaśnienie tragedii, która nas tu zgromadziła – wyroku będącego nawet w czasie wojny aktem bezprawia, jak mówili jedni, w tym członek Rady Naczelnej, Leon Kleinschmidt, czy „zabójstwa moralnie nie dającego się niczym usprawiedliwić” (S. Samsonowicz).

Idzie o wyjaśnienie tamtej tragedii mającej wówczas i dziś nie tylko aspekt moralny, ale i polityczny. Znając historię i współczesność mamy świadomość, iż bardzo często owe pełne wyjaśnienie staje się nierealne. Tym bardziej liczy się nasza postawa – indywidualna, której dajemy wyraz także przez swoją tutaj obecność, jak i ta wyrażana przez reprezentujące nas gremia i organizacje. Stąd dziś utrwalać pamięć o Józefie Gierszewskim, o jego tragicznej śmierci, o jego życiu i pozytywnych dokonaniach, nie tylko w owej tragedii, składamy hołd i wyrazy wdzięczności wszystkim Gryfowcom, a także tym, którzy jak śp. Leon Lubecki, urodzony niedaleko stąd w Borowcu k/Lipusza, który bezinteresownie razem z innymi historykami owe piękne i tragiczne karty naszej historii poprzez naukowe rozpoznawanie przeszłości rozjaśniali, a i tym, którzy jak Zbigniew Talewski m.in. na łamach wydawanego i redagowanego przez siebie dwumiesięcznika „Naji Goché” i w tym miejscu utrwalają naszą pamięć o nich.

Antoni Słonimski

*Niepogodzony...

*Szybko cofnięta taśma dyktafonu
Słów naszych szyk umowy rzuca w nieistnienie,
W galopujący bełkot. Gdy patrzę na smugę
Światła i cieni nie widać ekranu,
Niepogodzony z bezsenssem istnienia,
Czy zdołam znaleźć jeden punkt, z którego
Można by obraz i dźwięk chwycić pełny?
Niepogodzony z bezsenssem istnienia,
Szukam twych oczu i ciepła twej ręki,
Aby cię chwycić. Wydrzeć ze wspomnienia
Na moją stronę. Jeszcze stronę moją.
Nie było między nami żadnej tajemnicy,
A teraz próżno wzywam cię wód nocy,
Niepogodzony z bezsenssem istnienia,
Choćbym zdołał pochwytać wszystkie pozaziemskie
Fale, obrazy, słowa, melodie i znaki,
Co przenikają mury jak duch Króla-Ojca,
Prostodusznym Bernardo będę, nie Hamletem,
Który umiał odczytać wezwanie za świata.
Cóż odnajdziemy zawieszani w środku,
Pomiędzy mikro- a makrokosmosem,
Zbrojni w trzy zmysły w klatce trzech wymiarów?
Niepogodzeni z bezsenssem istnienia,
Z krzywdą i zdradą, lękiem i cierpieniem,
Duchom podobni, dzwoniąc łańcuchami,
Przenikamy przez mury nowych Elsinorów,
Aby zbrodnie prawdziwym nazywać imieniem,
Straszyć warty królewskie i przemijać cieniem*

Stań do apelu Poruczniku Józefie Gierszewski

Synu tej ziemi, urodzony i wychowany na bliskich naszym sercom kaszubskich stronach.

Ty który - w latach 1918-19 poznałeś oblicze okrutności wojny, będąc jeszcze zaledwie dorosłym młodzieńcem, walcząc jako szeregowy żołnierz na froncie I wojny światowej.

Ty, który jako nauczyciel ucząc w kaszubskich i pomorskich szkołach: w Czarnowie, Przymuszewie i Brusach, oraz w Kowalewie i Chelmży wychowywałeś ówczesną młodzież na prawych obywateli i Polaków.

Ty który podczas wojny obronnej we wrześniu 1939 roku jako dowódca pododdziału 66 pułku piechoty w Chelmnie w jego szeregach przez Bydgoszcz, Toruń i Warszawę przeszedłeś szlak bojowy a potem jako dowódca 4 batalionu zapasowego w 16 Pomorskiej Dywizji Piechoty w potyczce pod Kamionką 21 września 1939 r. rozbiłeś i pojmałeś do niewoli niemiecką kompanię saperów.

Bohaterski żołnierzu, który kampanię wrześniową zakończyłeś 25 września niedaleko Rawy Ruskiej, dostając się do niewoli z grupą płka Kuleszy. Co nie oznaczało, że zakończyłeś swój bój w obronie a później o wolność Ojczyzny.

Komendancie oddziałów Gryfa Pomorskiego, które tworzyłeś na swych rodzinnych kaszubskich Zaborach i Gochach,

Partyzanckich grup, w których szeregach miałeś uznanie i autorytet, które prowadziłeś w bój we współpracy z innymi organizacjami bojowymi w tym z AK.

Ty, który to w wyniku różnych animozji i ambicji politycznych zostałeś wydany na bratobójczą śmierć, która cieniem położyła się na chwalebnych kartach Gryfa.

Zabrakło Ciebie, Twojej wiedzy i umiejętności dowódczych gdy przyszedł czas ostatecznego boju i zwycięstwa nad hitlerowskim wrogiem a także gdy nadszedł czas odbudowy zniszczonego i umęczonego kraju.

Dzisiaj stań do tego uroczystego apelu poświęconemu Twojej godnej pamięci.

My tutaj zebrani w miejscu Twojej dramatycznej, niespodziewanej i niesprawiedliwie zadanej Ci śmierci, oddajemy Ci hołd

O Kaszubski rycerzu – bohaterski Stolemie

Obronco rodnych Kaszub i Polski naszej Matki - Ojczyzny.

Odpowiedz kompanii
Polegli na polu chwały!
Cześć Twojej pamięci!

Salwa honorowa...

(opracował: Zbigniew Talewski)

25

in Bratku, ul. Główna, 21/18
Miejscowość i adres
Miasto, powiat i adres

Nr leg. ZBoWiD 23-24-21/18

Oświadczenie świadka

Jako uczestnik (uczestniczka) (uczestnik formacji Ruchu Oporu, cztery osoby lub więcej, formacji wojennej) Zalman Topol Wysocki Kijowski 1941
Lomża 1941 - 1945

świadczą odpowiedzialności za prawdziwość podanych niżej przez mnie faktów

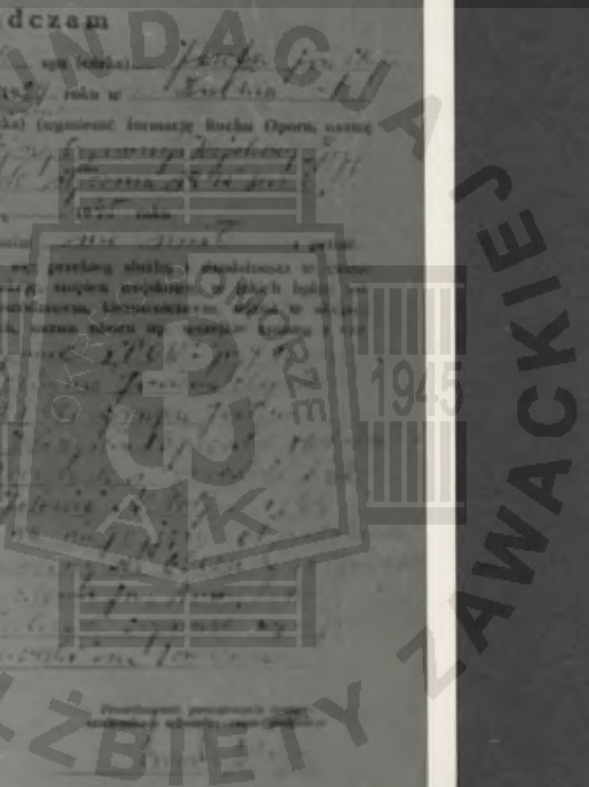
oświadczam

Ob. Władysław Kapiński (imię i nazwisko)
urodz. data 18 maja 1924 roku w Łomży
jest mi znajomy (znajoma) (uczestnik formacji Ruchu Oporu, cztery osoby lub więcej, formacji wojennej) Zalman Topol Wysocki Kijowski 1941
Lomża 1941 - 1945

Wpłyłem (wpłyła) (uczestnik formacji Ruchu Oporu, cztery osoby lub więcej, formacji wojennej) Zalman Topol Wysocki Kijowski 1941
Lomża 1941 - 1945

Wzajemnie podpisaliśmy sobie
ZWIAZEK
Miasto i powiat: Lomża
17-220 (p.d.) 11-11-1945

Podpisami i pieczęciami
ZWIAZEK
Miasto i powiat: Lomża
17-220 (p.d.) 11-11-1945

26

FUNDACJA
GENE
POMORZE
1939
1945
AK
Kobiet
ZAWACKIEJ

Original
Przepustka JON, Gof Pomorski
Leg. nr I / nr Dals. nr 140 Data
17.05.1944
(„Leszek”)
nr grupy III nr wojskowy 4

TRZECIA ORGANIZACJA WOJSKOWA
"GRUF POMORSKI"
LEGITYMACJA. No I/III
No. 140 O. 2.22.5
O.G. III No. 4
Hasło Gótyb - Garoza

Original: 2
Przepustka TO W "Gruf Pomorski"
leg. nr I/III Oddz. nr 140 Data
17.05.1944 ("Leszek")
nr grupy III nr wojskowy 4

27

Oryginał
Cegietka Gł. W. Gryf Janowski
(Lesele)

28

98.4.1945
 Schenkung
 1939
 1945
 U
 A K

FUNDACJA
 GENE
 ELŻBIETY ZAWACKIEJ

Bescheinigung zur Benutzung der Eisenbahn.

Herr - Frau - Kind **Magathe Kapinische**
Wohnhaft **am Neanderlauf, Hof. Wohnung**

26.9.1945

11. 1. 1946

Lehrerbildung

Reiseleitung

ist berechnete in der Höhe von **11. 1. 1946** bis **26.9.1945** **Lehrerbildung**
von **11. 1. 1946** bis **26.9.1945** **Lehrerbildung**
und für die zurück zu liegen.

Diese Reisekosten sind auf Veranlassung der **Abteilung der Kindertrutz aus dem V.V.2. Lager**

Hilfsleistung, den **19.1. 1945**

als **11. 1. 1946**

Liese Bescheinigung bescheinigt die **Reiseleitung** der **Abteilung der Kindertrutz aus dem V.V.2. Lager**
angegebene Reise und gibt in der **Reiseleitung** der **Abteilung der Kindertrutz aus dem V.V.2. Lager**
weis. Sie ist auf Verlangen der **Abteilung der Kindertrutz aus dem V.V.2. Lager**
wird strafrechtlich verfolgt.

945

ZAWACKIE

- III / Materiały rożne: kserokop. w brzościach: ^{brzościach}
 5. a) dot. okupacji ^{poszkodowanych osób w}
1. Materiały dotyczące ks. Leona Degnera:
 (list od rodziny, informacja o życiu księdza,
 kserokop. dokumentów) k. 3 s. 1-5
 2. Kserokopie: dokumentów Stefana Fedde;
 zawi. Urzędu do Spraw Kombatantów i
 Osób Represjonowanych nr 374400, dowód
 osob. wyd. 21.12.1963 k. 1 s. 6-7
 3. Karta ewidencyjne oświadczenia Stopy. Szerych
 Szerców - Grabski Józef wraz z sesją adwokacką
 Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób
 Represjonowanych nr 585009, kserokop. k. 1 s. 8-9
 4. Zawi. nr 672553 Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych oraz kwestio-
 nariusz osoby ubiegającej się o przyznanie
 uprawnień kombatanckich - Hramlerksi Bolesław
Jan, kserokop. k. 2 s. 10-13
 5. Kwestionariusz Januszewskiej Bronisławy
 z ob. Drobinskiej, z 15.12.1991, kserokop. k. 1 s. 14-15
 6. Kserokopia dowodu osobistego Blony
Miszewskiej (wyd. 17.05.1972) i zawi. Urzędu do
 Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych
 nr 634359 k. 1 s. 16-17
 7. Zawi. z B o W i D nr 362390 Franciszka
Jaszdzyka, kserokop. k. 1 s. 18 ✓
 8. Zawi. nr 313252 Urzędu do Spraw Kombatantów
 i Osób Represj. + inf. o Mestowski Ambrosym,
J. Skuterawskim, J. Szulc, Helenu Drobinskiej,
 kserokop. k. 2 s. 19-21
 9. Zawi. nr 300879 Urzędu do Spraw Kombatantów
 i Osób Represj. oraz oświadczenie z 21.12.1994
 sprawy Aleksandra Arcuelt - Wsimitza Marchewki,
 kserokop. k. 1 s. 22-23
 10. Zawi. nr 589901 Urzędu do Spraw Kombatantów
 i Osób Represj. dow. osobist. z 11.01.1967 oraz
 oświadczenie Janickie z 18.01.1997 Stefana
Marchewki, kserokop. oryg i dot. Czesława
Gierszewskiego k. 4 s. 24-31

Szkolny Pamiętnik

1

Typie uczestników zrealizowany o wojnie
ks. Leon Degner

ks. Leon Degner ur. 28.03.1907 r.

w Bukowcu pow. Brodnica syn

Augusta Degner i Antoniny zd. Megger.

aresztowany 13.04.1944 r.

Przebywał w obozach: Stutthof 12.05.1944 - 30.05.1944

Mauthausen 5.06.1944 - 30.11.1944 r.

Dachau 1.12.1944 - 29.04.1945 r.

Imant w U.S.A. 17.09.1985 r.

Przesyłam pochowanie

Leon Orowski

Na zdjęciu: Prałat Leon A. Degner przed frontem kościoła
św. Anny w kwietniu 1984r.

2

Prałat Leon A. Degner pochodzący z Polski, który przeżył obozy koncentracyjne hitlerowskich Niemiec z okresu II wojny światowej, został wyprowadzony w celu pochowania dziś rano z Rossmoorskiego kościoła św. Anny, który to ufundował 20 lat temu. Biskup John Cummins, który celebrował o 10 rano mszę pogrzebową, w ubiegłym tygodniu opisał Prałata Degnera "jako człowieka pełnego heroicznymi wartościami" i "jako łagodnego chrześcijanina". "Chociaż doświadczył potwornych cierpień Dachau i lat powojennej tułaczki, jeszcze potrafił otrząsnąć się z tego i stać się człowiekiem pełnym bezgranicznej wiary. Był pełen ufności i w bardzo szlachetnym stylu prowadził swoje duszpasterskie obowiązki w czasie swego pobytu w Rossmoor".

W wywiadzie udzielonym podczas jego odchodzenia na emeryturę /w stan spoczynku/ w kwietniu ubiegłego roku, prałat Degner wspominał /przypominał/ ukrywanie się przed hitlerowcami /nazistami/ od 1939r. aż do momentu wykrycia i aresztowania 13 kwietnia 1944r. Został skazany na śmierć, lecz w ostatnim momencie rozpoznany przez kolegę więźnia, który pełnił obowiązki dozorczy /urzędnika/ w oddziałach SS, został przerzucony z obozu w Stutthofie do podobnego w Mauthausen w Austrii.

Następnie został przeniesiony potem jeszcze do Dachau, gdzie został wyzwolony przez Siódma Armie Generała Georga Pattona, 29 kwietnia 1945r.

Jeszcze 40 lat po wojnie, bywał pełen niepokojów, miewał zwidzenia bicia, krycia się, tortur. "I tak bywało bardzo często" - powiedział on.

Prałat Degner ~~przebywał w USA~~ przybył do USA w 1952r.

Po krótkotrwałym pobycie w San Francisco został przeniesiony do Oakland St. Columba Parish /parafii/ gdzie pracował przez 11 lat.

W 1963r. został przeniesiony do parafii St. Jarlath w Oakland, gdzie pracował aż do powołania go przez późniejszego biskupa Floyd Begin na stanowisko proboszcza nowej parafii w Walnut Creek w 1965r. Rezydował /przebywał/ też tam dalej po przejściu na emeryturę.

Dodatkowo poza swymi obowiązkami proboszcza, prałat Degner pełnił obowiązki duszpasterskie dla Polskich emigrantów, które obejmowały katolickie godziny w radio w języku polskim przez 50 minut a wcześniej 60 w specjalnym wydaniu liturgicznym aż do swej śmierci.

Urodzony w Bukowcu w Polsce dnia 28 marca 1907r., na księdza został wyświęcony 17 grudnia 1932r. w Pelplinie /Polska/.

Pozostawił dwie siostry Gertrudę Ossowską i Jadwigę Degner oraz jednego siostrzeńca.

Signature of bearer

This is to certify that:

Rev. Father DEGENER Leonem Roman-Catholic chaplain for the German-Poles in Germany is free of "censurae" and any other church punishments and there is no obstacle ne may be admitted to Sacrum celebrating

Valid to July 1st 1948

Frankfurt/M. December 31st 1947

Edward Lubowiecki

Edward Lubowiecki
Vicar General

Praesentibus-testificamur:

Rev. Dom. DEGENER Leonem

nat. die 28.3.1907 in Bukowiec

sacerdotem dioecesis - ordinis - congregationis

Culmensis

sub jurisdictione Ordinarii Polonorum in Germania ad normam Sacrorum Canonum et decreti Secretariae Status Suae Sanctitatis de die 5 Junii 1945 curae animarum in Germania incumbere.

Praefatum Dominum, testificamur nullis censuris vel poenis ecclesiasticis irretiri proindeque ad Sacrum celebrandum admitti posse.

Validum a die 1 Julii 1948

Frankfurt/M. die 31 Decembris 1947

Eduardus Lubowiecki

Eduardus Lubowiecki
Vicarius Generalis

Validitas horum prolongatur:

Validity of this certificate becomes prolonged.

Usque ad finem 1948

Edward Lubowiecki vic. gen.

ab anno 1949

Edward Lubowiecki vic. gen.

usque ad 31 Junii 1950 anni

Edward Lubowiecki vic. gen.

4
Ks. Leon Degner, Nr. 134 363

ur. 28.3.1907r. w Bukowcu, pow. Poddębice
~~arrestowany~~ ~~arrestowany~~: 13.4.44r.

Obozy: Stutthof = 12.5.44. - 30.5.44

Mauthausen = 5.6.44 - 30.11.44

Dachau = 1.12.44. - 29.4.45

FUNDACJA GEN. J. ILIŃSKIEGO
OKRĘG POMORZE
1939 1945
POLISH MILITARY IDENTITY CARD

270 *

SURNAME: DEGNER
Nazwisko: DEGNER
CHRISTIAN NAMES: Leon
Imiona: Leon
RANK OR DESIGNATION: Chaplain
Stopień lub przydział: Chaplain
SEX: m.
Płeć: m.
PERSONAL NUMBER: 726/15.
Numer osobisty: 726/15.
HEIGHT: 5f 9in
Wysokość: 5f 9in
COLOUR OF EYES: Blue
Oczy: Blue
COLOUR OF HAIR: Blond
Włosy: Blond
OTHER DISTINGUISHING MARKS:
Znaki szczególne:
DATE AND PLACE OF BIRTH: 28.3.1907.
Data i miejsce urodzenia: Bukowiec
SIGNATURE OF ISSUING OFFICER:
Podpis wystawiającego oficera: *J. Ilinski*

SIGNATURE OF BEARER:
Podpis właściciela:

Leon Degner

DATE: 27.12.45. J. ILINSKI
Data: Colonel

(Z 727) CDP 72133

Testificamur praesentibus litteris nostris

Rev. Dom. *Degner Leonem*
natus 28. III. 1907 in *Butkowiec*

Sacerdotem esse dioecesis ~~ordine con-~~
~~gregationis~~ *Culmiensis*

nullisque censuris nec poenis eccle-
siasticis irretiri. In sua dioecesi ~~ordine con-~~
~~gregatione~~ Rev. Dom. *Degner Leo*

functus est officio *professoris*
Dachau, die 20. V. 1945.

Praeses: *Dr. F. Koszyński*

Ks. Lepiński
Delegatus
Dioec. Ord. Congr.

Niniejszym zas wiadzamy, ze

Ks. *Degner Leon*
n. 28. III. 1907 r. w *Butkowiec*

jest kaplanem diecezji ~~zakonu zgro-~~
~~madzenia~~ *Chełmińskiej*

wolnym od cenzur i kar kościelnych.
W diecezji ~~zakonie zgro-~~
~~madzeniu~~ zajmował stanowisko *profesora*

Dachau, dnia 20. V. 1945.

Przewodniczący: *Dr. F. Koszyński*

Ks. Lepiński
Délegat
diecezjalny zakonu
zgrupowania

It is certified that Rev. *Degner Leo*
born 28. III. 1907 at *Butkowiec*

is a priest of Diocese, Order, Congrega-
tion *Culmiensis*

and he is free of "censurae" and any
other church-punishments.

Rev. *Degner Leo*
held a Church-Office of *professor*

in the Diocese, Order, Congregation
Dachau, the 20. V. 1945.

Superior
Dr. F. Koszyński Delegate of Diocese
Order, Congregation

OFFICER, D.P.
Certified Correct

Collegium Delegatum rom-cath. cleri Poloni

Nr 213

Testimonium

1945
in castris Dachau

ZASWIADCZENIE

Nr 374400

Fedde
Nazwisko
Stefan
Imiona

02.05.1917 Czerzkowy
Data i miejsce urodzenia

Uprawnia do przejazdów
PKP i PKS
wg 50% zniżki

Stefan Fedde
podpis posiadacza zaświadczenia

**URZĄD DO SPRAW KOMBATANTÓW
I OSÓB REPRESJONOWANYCH**

Niniejsze zaświadczenie uprawnia do ulg i świadczeń określonych w ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz.U. nr 17, poz. 75 z późniejszymi zmianami).

Z upoważnienia
Kierownika Urzędu d/s Kombatantów
i Osób Represjonowanych

11.11.2003
Data

[Signature]
mgr Mieczysław Rylarowski
Pełnomocnik w woj. Bydgoskim

**RODZAJE I OKRESY
ZALICZANE DO UPRAWNIEN
USTAWOWYCH**

Okresy		Wyszczególnienie	Przepis ustawy
od	do		
<i>06</i>	<i>06</i>	<i>Gryf Pomorski</i>	<i>Art. 1</i>
<i>1940</i>	<i>1940</i>	<i>Gryf Pomorski</i>	<i>Art. 1</i>
<i>06</i>	<i>01</i>	<i>Gryf Łobzubski</i>	<i>Art. 1</i>
<i>1942</i>	<i>1943</i>	<i>Gryf Łobzubski</i>	<i>Art. 1</i>
<i>01</i>	<i>01</i>	<i>Armia Krajowa</i>	<i>Art. 1</i>
<i>1943</i>	<i>1944</i>	<i>Armia Krajowa</i>	<i>Art. 1</i>
<i>01</i>	<i>01</i>	<i>Armia Krajowa</i>	<i>Art. 1</i>
<i>1944</i>	<i>1945</i>	<i>Armia Krajowa</i>	<i>Art. 1</i>

Łącznie: lat *4* miesięcy

Zmiana: lat miesięcy

Z upoważnienia
Kierownika Urzędu d/s Kombatantów
i Osób Represjonowanych

[Signature]
mgr Mieczysław Rylarowski
Pełnomocnik w woj. bydgoskim

Adres zamieszkania

*89-632 Brusy
Wieś Czerzkowy
ul. Główna 57*

KWATERMISTRZ PŁK ZHP PILSA

[Signature]
Henryk Kowalski

Nr. Ewid. 51672

Brusy

za zgodności

Sekret. Koła Komb. R.P. i B.W.P.

[Signature]
Zygmunt Tyborski

Sekret. Kola Kamb. R.P. i B.W.P.
 Zygmunt Tyborski

OWO D OSO ISTY

Fedde
 Stefan

RYSOPIS

Wzrost średni
 Oczy niebieskie
 Ciężar ciała nie ma
 Zauważyć szczególnie

Ja zgodności

Własnoręczny podpis
 RH 2468289

Stefan Franciszka

4. Imiona rodziców

2 maja 1917 r.

5. Data urodzenia

Czyżkoway- Chojnice

6. Miejsce urodzenia / miejscowość - powiat

Chojnice

7. Stan cywilny

rolnik

8. Zawód

KPMO Chojnice

9. Organ wydający dowód osobisty

Komendant MO

Olchama

Nr 17050300616

24 grudnia 1963 r.

Data wydania

RH 2468289

ZAMELDOWANIE

Chojnice
 Chojnice - powiat

na pobyt

dnia 27.9.1953 r.

WYMELDOWANIE

ZAMELDOWANIE

KOSZCIEKOWA WOI. GDANSKO

6/19/16

dnia 13.11.1953 r.

WYMELDOWANIE

DZIECI

1) owo imię osoby zameldowanej, 2) pod pieczęcią wydawcy dowodu osob.

Ip	Nazwisko i imię	Data urodzenia	Podanie dowodu osob.
1.	Fedde Huzard	4.12.1917	24
2.	Fedde Kazimierz	6.12.1918	
3.	Fedde	11.1.1921	
4.	Fedde		

RMISTRZ HUFCA ZHP PILA

Tauryk

Stowarzyszenie Szarych Szeregów
Oddział "POMORZE"

Karta ewidencyjna

89-632 Brusy Członka Stowarzyszenia Szarych Szeregów

Nazwisko i imię GRABSKI JÓZEK BERNARD

Nazwisko panięskie _____

Data i miejsce urodzenia 14 SIERPNI 1929 R CZYCKOWY

Imiona rodziców i nazwisko p.matki JAN i Juliana Pomorskie

Nr Pesel 29081407799 Nr dowodu osob. TK 272 P 270 KPPW Chojnice 15.02.64

Adres i nr telefonu CZYCKOWY 89-632 BRUSY

Pseudonimy "ORLIK"

Nr i data wydania legitymacji Szarych Szeregów _____

Nr i data wydania zaśw.weryfik. Szarych Szeregów _____

Nr i data nadania Krzyża A.K. _____

Inne odznaczenia bojowe
Dh Józef Grabski, urodz. 14 sierpnia 1929 r. Czyckowy, ps. "Orlik".
Od marca 1943 r. do marca 1945 r. Szare Szeregi i od marca 1943 r. do maja 1944 r. TOW Gryf Pomorski. Posiada uprawnienia kombatanckie.
Zam. Czyckowy 89-632 Brusy / w czasie okupacji Czyckowy.

Nr zaświadczenia uprawnień kombat. i rok wyd. 85009/102046
Min. ds. Kom. i Osob. Rep. Nowosól 5.04.44

Stopień harcerski, rok nadania _____

Stopień wojskowy, rok nadania szeregowy

Okres przynależności do konsp.harcerskiej, daty i miejsca
Szare Szeregi i Gryf Pomorski od III.43 - III.45 Oddział "Orlik" "Młynki"

Jednostka organizacyjna, Ul, Hufiec, Placówka, Rój, dowódca
ZHP 29 Pom. Drużyna Harcerska im. T. Kosciuszki Brusy

Przynależność do innych org.komb.
Zesp. "Leszek" Czerniew Grzybe Gryf Pomorski Oddział Partyzancki "Młynki"

Wykształcenie PODSTAWOWE

Zawód, specjalność CHTOPO - ROBOTNIK

Zawód wykonywany CHTOPO - ROBOTNIK - EMERYT

Inne informacje Szare Szeregi od marca 43r do marca 45r
Zesp. "Leszek" Czerniew Oddział Partyzancki "Młynki"
Stacy Edmund Brute "Grab" "Oca", Stefan Fedde "Orion"
"Rys" i Marian Czarnowski "Wrosz" Józef Jankowski

ZAŚWIADCZENIE

Nr 585009 / 1020846

GRABSKI Nazwisko

JÓZEF BERNARD Imiona

14.08.1929r. CZYCKOWY Data i miejsce urodzenia

Uprawnia do przejazdów
PKP i PKS
wg 50% stawki

Józef Grabski
podpis posiadacza zaświadczenia

URZĄD DO SPRAW KOMBATANTÓW
I OSÓB REPRESJONOWANYCH

Niniejsze zaświadczenie uprawnia do ulg i świadczeń określonych w ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz.U. nr 17, poz. 75 z późniejszymi zmianami).

DYREKTOR
Zespołu Weryfikacji
m.p.
dr Jan Sankowski
Podpis

Data

RODZAJE I OKRESY
ZALICZANE DO UPRAWNIEN
USTAWOWYCH

Okresy		Wyszczególnienie	Przepis ustawy
od	do		
04 1943	05 1944	"GRYF POMORSKI"	01

Łącznie: lat 01 miesięcy 02

Zmiana: lat miesięcy 01

DYREKTOR
Zespołu Weryfikacji
dr Jan Sankowski
Podpis

Sierpień LUTY Marzec Kwiecie

Kontrola składek członkowskich
Adres zamieszkania

89-632 CZYCKOWY

1945
69 m.

Stowarzyszenie Szarych Szeregów
Oddział "POMORZE"
89-632 Brak

Karta ewidencyjna
członka Stowarzyszenia Szarych Szeregów

Imię i Nazwisko: Bolesław Jan Hamerski

Nazwisko panięskie: -----

Data i miejsce urodzenia: 04 kwietnia 1923 r. Czyczkowy

Imiona rodziców i nazwisko panięskie: matki: Bolesława

Julienne z d. Bruske

Pseudonimy: "Fizyk"

Adres i nr telefonu: 89-600 Chojnice ul. Ceynowy 5/32

Stopień harcerski: inżynier rok nadania -----

Stopień: 4 kwietnia 1923 r. Czyczkowy

Dh Bolesław Jan Hamerski ur. 4 kwietnia 1923 r. Czyczkowy -
- Chojnice.

Od września 1939 r. do stycznia 1944 r. Armia Krajowa, ZWZ Teren
Chojnice i Gryf Pomorski, AK Zgrupowanie Brusy, obóz pracy Niemcy.

Zam. 89-600 Chojnice, ul. Ceynowy 3/12
Poświadczenie uprawnień kombatanckich. Zawołanie nr 672555/106428
od 05.41 12.42 ZWZ.AK i od 01.43 do 12.43 Gryf Pomorski

Przynależność do Szarych Szeregów, data wstąpienia: od IV.41 - XII.42

Jednostka organizacyjna / Ul, Hufiec Placówka: Drumieńskie Hufce Brusy w szereg "Szwarc Wilki" Lubie

Przynależność do innych organizacji kombatanckich: od IV.41 - XII.43

Pełnione funkcje w Stowarzyszeniu Sz Sz.: inżynier - robotnik

Inna działalność w Stowarzyszeniu Sz Sz.: organizacja walczy

Wykształcenie: inżynier

Zawód: / specjalność: inżynier slusarski

Opłacone składki za rok -----

Inne informacje: od kwietnia 41 do grudnia 43

Drumieńskie Hufce Brusy w szereg "Szwarc Wilki"

od kwietnia 41 do grudnia 42 i Drumieńskie Hufce Brusy

w szereg "Szwarc Wilki" od stycznia 43 do

grudnia 43

AK i Gryf Pomorski od kwietnia 41 - grudnia 43

Przynależność do Szarych Szeregów

Bolesław Hamerski

ZAŚWIADCZENIE

Nr 672553 /10642300

11

HAMERSKI

Nazwisko

BOLESŁAW JAN

Imiona

04.04.1924r. CZYCKOWY

Data i miejsce urodzenia

Uprawnia do przejazdów PKP i PKS wg 50% zniżki

Hamerski Bolesław
podpis posiadacza zaświadczenia

**URZĄD DO SPRAW KOMBATANTÓW
I OSÓB REPRESJONOWANYCH**

Niniejsze zaświadczenie uprawnia do ulg i świadczeń określonych w ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz.U. nr 17, poz. 75 z późniejszymi zmianami).

WICEDYREKTOR
Departamentu Replikacji

mgr Edyta S. moneńska
Podpis

Data

**RODZAJE I OKRESY
ZALICZANE DO UPRAWNIENI
USTAWOWYCH**

Adres zamieszkania

Okresy		Wyszczególnienie	Przepis ustawy
od	do		
05	12	ZWZ AK	01
1941	1942		
01	12	"GRYF"	01
1943	1943	POMORSKI"	

89-604 CHOJNICE
CEYNOWY
5 m. 32

Łącznie: lat 02 miesięcy 05

Zmiana: lat miesięcy

WICEDYREKTOR
Departamentu Replikacji

mgr Edyta S. moneńska
podpis

Plano Wzrostu Kombatantów
ZRP i Bydgoszcz (Wzrost Polityczny)
Chojnice

Janusz Wzrostowy
ZRP i Bydgoszcz
Bydgoszcz

URZĄD DO SZKOLENIA KOMBATANÓW
UL. ŚW. KRZYŻA 10, 80-001 BYDGOSZCZ

12

KWESTIONARIUSZ

osoby ubiegającej się o przyznanie uprawnień kombatantów

1. Nazwisko HAMERSKI

Imię BOLESŁAW JAM

2. Imię używane nazwisko (dla mężatek nazwisko panieńskie), imiona rodziców i nazwisko panieńskie matki

syn Bolesława i matki Julienne
z domu Bronska

3. Data i miejsce urodzenia 04 kwietnia 1924r Bydgoszcz pow Chojnice

4. Stan cywilny żonaty

5. Narodowość i posiadane obywatelstwo polskie i polskie

6. Numer dowodu osobistego lub karty stałego pobytu (przez kogo i kiedy wydany)

RA 5551463 PESEL 24040405713

wzrost przez KP MO Chojnice 1.10.1965r

7. Przynależność do organizacji kombatantkiej (nazwa, nr legitymacji; przez kogo i kiedy wydany)

nie ma

8. Wykształcenie i wykonywany zawód miistrz ślusarski

9. Adres stałego miejsca zamieszkania 89-604 Chojnice

ul. Ceynowy 5/32

10. Miejsce pracy, zajmowane stanowisko emerytura

11. Data i rodzaj emerytury lub renty, data przyznania (odcinek z miesiąca poprzedzającego dzień przyznania)

emerytura przewidziana od stycznia 1982r

12. Data i rodzaj odznaczenia (przez kogo nadany)

nie ma

13. Dnia i rodzaj odznaczenia (kto i kiedy nadał) nie ma

14. Okresy, rodzaje i opis działalności zaliczanej do uprawnień kombatanckich, wymienić formacje, ugrupowanie, jednostkę, pobyt i przyczyny uwięzienia w obozach koncentracyjnych, jenieckich, lagrach itp., z podaniem miejsca, pseudonimów, stopni, funkcji itp (od - do). *od września 1941r do grudnia 1942r melnikiem do ZWZ i AK do grupy konspiracyjnej Stoję Chojnice ZWZ i AK drużyna Pielonki-Grandwa, wybuch w mieście do d-ów August Stank, Bernarda Szewskiego k-dta me por. Chojnicki ZWZ i członka AK i Jan Stewrel ZWZ, Przynęta żołnierze ZWZ i AK ujęciem w maju 1941r k-dta Bernarda Szewskiego ZWZ i AK, Jan Stewrel ZWZ.*

15. Czy ubiegał się o uprawnienia kombatanckie, z jakiego tytułu, gdzie, kiedy. *nie ubiegałem się.*

16. Czy w czasie II wojny światowej zmieniał obywatelstwo (kiedy i jakie przyjął) *nie zmieniałem nigdy obywatelstwo polskie.*

17. Działalność powojenna *nie melnikiem nigdy do różnych organizacji i partii politycznych. Od lipca 1946r do stycznia 1982r byłem zatrudniony jako stowarzyszeniowy w Zakładzie Wodociągów i Kanalizacji w Chojnicach.*

18. Czy był karany (represjonowany) po wojnie za działalność kombatancką, polityczną lub z innych powodów) kiedy, gdzie, przez kogo. *nie byłem*

19. Informacje dodatkowe *Wersypnie od stycznia 1943r do 20 października 1943r po zaprzysiężeniu melnikiem do Grupy Pomorskiego Bractwa - Niele do d-ów por Jan Klaman "Ludwik" i do Oddziału Partyzanckiego "Włoczek" do d-ów Marijane Grawionoskiego "Wros" oraz do d-ów por Jan Szalewski "Sobol" Oddziału Partyzanckiego "Szybski" - 103". Grupa Pomorska i AK: Niekonwiktami, rockery "stowarzyszeni" ZWZ, AK i Grupa Pomorskiego Bractwa czynny udział w wojnie w akcjach bojowych, sabotażowych i dywersyjnych w walkach z okupantem niemieckim. W styczniu 1944r został aresztowany i po przesłuchaniu dywersyjny oddział przetransportowany do Niemiec od 21.44r do 21.50r*

- Załączniki:
1. Życiorys
 2. Dokumenty potwierdzające okoliczności wymienione w punkcie 11, 14, 15, 18.
 3. Dwie fotografie o wymiarach 3 x 4 cm.
 4.

Bolesław Jan Hauetoki

wiarygodność danych stwierdzam własnoręcznym podpisem

Chojnice, dn. 4. maja 1995r

data

20. Opinia organizacji kombatanckiej

* W razie braku miejsca, opis działalności kombatanckiej podać na oddzielnej kartce

KWESTIONARIUSZ

Nazwisko i imię JAMURZEWSKA-BERNADETA z domu DROBINSKA
 Data i miejsce urodzenia 28 STYCZNIĄ 1927 R. CZERNICA - CHOJNICE
 Aktualny adres i ew. telefon CZEPOKOWY 89-632 BRUSY
 Zawód Gospodyni domowa
 Miejsce zamieszkania przed deportacją /zesłaniem/
 Miejscowość CZERNICA - CHOJNICE
 Województwo BYDGOSZCZ

Zawód wykonywany przed deportacją /zesłaniem/ - dla zesłanych w wieku
 dziecięcym - zawód rodziców Gospodyni Domowa Ojciec Wnioskowy
DROBINSKI ROBOTNIK LESNY

Miejsca więzienia lub zesłania i daty pobytu Z.S.R.R. - URAL - UFA
07 MARCA 1945 R. DO 05 SEPTEMBRA 1945 R. TU - POLITYCZNE
 Miejscowości UFA OKOŁO 30 km z dala - OBOZ LESNY przed miastem
Kozyskanin Gława

Obwód UFA
 Kraj Z.S.R.R. - FEDERACJA RADYCKA - URAL

Proszę podać - wymienić obywateli polskich, ew. aktualne ich adresy, z
 którymi Pan/Pani/ przebywali na zesłaniu Zofia Skiba - Brusy
Anne Palek - CZEPOK BERNARDZKA - CZEPOK, MARIJA Z PAKTA
WANDRZAKOWA, WANDRZAKOWSKA - KSAWUBUDY DAWNA
ZEMSKA - MICHOWY - CHOJNICE, Irena PAMEL z Tucholi i Anne
Pohl z okolic Chożoie, Tucholi, PAKTA

Jakie Pan/Pani/ posiada dokumenty? Dokumenty zostaty w PUNKCIE
STOWIEC dnia 3. 08. 1945 r. przy odbiorze NAS od Wojtki
mochnickiego i zlozowanin Wrozkę Polskiemu

Na marginesie tej karty prosimy podać wg uznania dane dodatkowe: szczegó-
 gólne okoliczności aresztowania, internowania lub deportacji, pobytu
 na zesłaniu.

Czy napisał Pan/Pani/ wspomnienia, czy zostały już napisane lub
 są dyktowane?

Dane z ankiety wykorzystane będą wyłącznie w celach związanych z
 naukowymi. Zostałam odbrana 07.03.1945 r. z Brusy
przez NKWD do Mielkowskiej Dworca PKP Stacja Wrozkowy Z.S.R.R
i stałam czynną bytami zabrała 07.03.1945 do Brus
i dalej do grupy do Dniepru dnia 10.03.1945 i dalej do
Czeska, gdzie zamknęto nas do więzienia na zemi
i później do Chożoie NAS przyprowadzili i zabrało

więziennicze me ni Pietrowochovej ^{Chojnicki} i formułowali ¹⁵
tam dwie grupy. W leżymiech byłisiny Jidari.
Z leżymiech wstaliisiny deporko wani do DEITDOWITZ
pocisgim do kooer Nizkowicy,
J 2 DEITDOWITZ 25 MARCH 1945R TRANSPORTEM
DO ROSYJI N WABOWITZ B Y O H T Y C H na roboty.

Jednalisiny pner Leningrad - Moskwy pner
W O B E E - U F E z U F E W I T S K O T O R O W K I z jednalisiny
wety dzien i noc. Sted wano jednalisiny
piero wety dzien i wieczorem jednalisiny
w obzrie des'onyz. Jedne osobie pnerio wobic
2 m 3 drewa - a trojka 6 m 3 drewa - taka byla wana
Tam byton od 15. 04. 1945r - 13. 07. 1945r

i pnerowobu brawno uziho w zbych
warunkach pny pnyshom obrewa.

N dnin 13. 07. 1945r po pnerstulchom
publicyjnym.

Pierwonyz transportem Nizj elustam
do Pabli - S T O W I E C dnin 03. 08. 1945r
i sted do B E R M I Y do ojca
W I N E N T E B O D R O B I N S K E G O. Dokumenty zebra-
no na punkcie P U R i T r o n a r

Bevnadeta Jannesseha
a olomu J a b i n s k e
Cyrkomy 15. 12. 1941r
"Bewzka"

DOWÓD OSOBISTY

1. Nazwisko Miszewska

2. Imiona Klara Teresa

3. Nazwisko panieńskie Miszewska

4. Imiona rodziców Panel Helena

5. Data urodzenia 16 października 1924

6. Miejsce urodzenia Włocławek - Chojnice

7. Stan cywilny zamężna

8. Zawód pracownik umysłowy

9. Organ wydawcy dowodu osobistego KPMO Chojnice

10. Data wydania 17 maja 1993

11. Data wygaśnięcia RH 7201114

12. Seria i numer dowodu RP NEI RYSOBIS średni

13. Wzrost 168 cm

14. Ciężar ciała 52 kg

15. Kolor włosów nie wiad.

16. Kolor oczu nie wiad.

17. Znaczniki szczególne brak

18. Zdjęcie

19. Podpis [Signature]

20. Miejsce i data wydania Brusk 1993

21. Seria i numer dowodu RH 7201114

Za zgodność kserokopii
z oryginałem
Brusk 1993-09-29

< up. Farmis...
Czajka...
Brusk

WZROST 168 cm
CIĘŻAR CIAŁA 52 kg
KOLOR WŁOSÓW nie wiad.
KOLOR OCZU nie wiad.
ZNAKOWE
4-55, 96 Fax 252 89-87

Za zgodność odpisu
z oryginałem

[Signature]

ZASWIADCZENIE

Nr 634359 / 1036266

URZĄD DO SPRAW KOMBATANTÓW

NISZEWSKA Nazwisko

KLARA TERESA, Imiona

16.10.1924r. LUBNIA Data i miejsce urodzenia

Związek Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych Kolo Miejsko-Gminne

89-632 Brusy

Niniejsze zaświadczenie uprawnia do ulg i świadczeń określonych w ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz.U. nr 17, poz. 75 z późniejszymi zmianami).

SEKRET. Kola Komb. R.P. i B.W.P. BRUSY

Ulokowanie w ośrodku przejzdow PKP i PKS wg 50% zmieki

Klara-Teresa Niszewska podpis posiadacza zaświadczenia

WICEDYREKTOR ZESPOŁU WERYFIKACJI m.p.

mgr Edyta Szanińska
Data
Cmentarz w Koszalinie
PASTORAT W WALCZU
Dąb. owskiego 11
78-200 W A Ł C Z
t. 258-24-85 26 f. 258-29-37

Za zgodność odpisu z oryginałem

RODZAJE I OKRESY ZALICZANE DO UPRAWNIEN USTAWOWYCH

Okresy		Wyszczególnienie	Przepis ustawy
od	do		
04 1943	03 1945	ORGANIZAC. NIEPODLEGŁ	01

Łącznie: lat 02 miesięcy 00

Zmiana: lat miesięcy

WICEDYREKTOR ZESPOŁU WERYFIKACJI

mgr Edyta Szanińska

Związek Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych Kolo Miejsko-Gminne 89-632 Brusy

SEKRET. Kola Komb. R.P. i B.W.P. BRUSY W. Osowski

Za zgodność z oryginałem K. N. Niszewska
SEKRET. Kola Komb. R.P. i B.W.P. BRUSY
W. Osowski

ZWIĄZEK BOJOWNIKÓW O WOLNOŚĆ I DEMOKRACJĘ
ZARZĄD WOJEWÓDZKI
Słupsku

ZASWIADCZENIE № 362390

Zarząd Wojewódzki Związku Bojowników o Wolność i Demokrację stwierdza, że

poprawione
Obywatel (ka) J A Ś D Ź Y K Franciszek
rok urodz. Pawła (imię i nazwisko)
na 1849 r. [córka] urodzony [s]

Kmiec 4.12.1919r. 1919r. w Konarzyny pow. Chętnice
(dzień, miesiąc, rok) (miasto) (powiat)

zamieszkały [s] w Polnica gm Człuchów

— jest członkiem zwyczajnym ZBoWiD, nr legitymacji * 2294

— odpowiedz wyczerpująco uprawniającą do członkostwa ZBoWiD *

Zaswiadczenie jest dokumentem stwierdzającym prawo do korzystania ze świadczeń określonych w Ustawie z dnia 23 października 1975 r. o dalszym zwiększeniu świadczeń dla kombatanów i więźniów obozów koncentracyjnych", [Dz. U. Nr 34, poz. 186].

Jednocześnie stwierdza się, że w rozumieniu [Zapisów... do okresu zatrudnienia wymienionemu (nej) zalicza się następujące okresy działalności kombatanckiej oraz okresy uwięzienia w hitlerowskich obozach koncentracyjnych:

-działalność w Ruchu Oporu od 1.V.1942 - do 26.II.1945r.

SEKRETARZ
ZKRP i BWP w Przechlewie

Za zgodność z oryginałem Ludwika Kozłowska-Majzel 210390
Ludwika Kozłowska-Majzel

[rodzaj] działalności okres od - do]

SEKRETARZ
Zarządu Wojewódzkiego ZBoWiD
w Słupsku

Kmiec
podpis Sekretarza Zarządu
Wojewódzkiego ZBoWiD
i pieczęć służbowa

Łącznie -2 lata, 10 m-cy-
PREZES
Zarządu Wojewódzkiego ZBoWiD
w Słupsku

podpis Prezesa Zarządu Wojewódzkiego ZBoWiD
i pieczęć służbowa

Za zgodności z oryginałem
SEKRETARZ KOŁA GMINNEGO
ZKRP i BWP w Przechlewie
Ludwika Kozłowska-Majzel
20.09.96r.

Słupsk dnia 19.XI. 1975 roku

* niepotrzebno skreślić

MASŁOWSKI

Nazwisko

Ambroży

Imiona

18.05.1916, Raduń

Data i miejsce urodzenia

Uprawnienie do przejazdów
PKP i PKS
wg 50% zniżki

[Signature]
podpis posiadacza zaświadczenia

Niniejsze zaświadczenie uprawnia do ulg i świadczeń określonych w ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz.U. nr 17, poz. 75 z późniejszymi zmianami).

Z upoważnienia
Kierownika Urzędu do Spraw Kombatantów
i Osób Represjonowanych
m.p.

28.04.1984 mgr inż. Leszek Awczewski
Data Pełnomocnik w Podgórniku

RODZAJE I OKRESY
ZALICZANE DO UPRAWNIENI
USTAWOWYCH

Adres zamieszkania

83-425 Dziemiany

Okresy		Wyszczególnienie	Przepis ustawy
od	do		
07.1942	02.1945	Ruch Oporu Gryf Pomorski	42/31
Łącznie:		lat 2	miesiący 6
Zmiana:		lat	miesiący

m.p.

podpis

7179

Ambroży Masłowski "Sokoł" d-ca Oddz. partyz. "Tuskowy" Lipusz-Dziemiany od 07.42r do 02.45r Gryf Pom. art 1/2/3 i d-ca bunkrow "Jastrzebie-12 osobowy - czynny od 07.42r do 02.45r -bunkier bojowy i bunkra w Przytarni-naboru i szkolenia rekrutów, zaopatrzenia w sprzęt wojskowy-bunkier organizacyjno-bojowy -12 osobowy-czynny od 07.42r do 02.45r. Brał udział w roznych akcjach bojowych z policja, SS, SS Jagdkomando, Werma-chem i z grupami "szpiclow" w okresie od 07.42r do 02.45r Brał w walce z obława policji k/Sumin pow. Koscierzyna w lipcu 42r, w rozbiciu aresztu we Wielu w marcu 43r, w obronie bunkra Ciegardko-Koscierzyna z obława zandarmerii 23.08.43r, w napadzie na pociąg wojskowy k/Dziemian w kwietniu 44r, w bitwie Łubiana pod Piekiem 26.05.44r, w napadzie na posterunek w Lipuszu 08.44r i z Wermachtem w Lesnej Hucie w styczniu 45r.

- wykonywał rozkazy d-cow Gryfa Pom., AK i ZHP Romualda Lamke "Paczek" grupa partyz. Lipusz Gryf Pom., Leona Kulasa "Zawisza" grupa partyz. Lipusz Gryf Pom., Jana Klaman "Ludwik" grupa partyz. Wiele-Karsin Gryf Pom. Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" Oddz. partyz. "Młynki" Gryf Pom. i Jana Szalewskiego "Sobol" AK Oddz. "Szyszki-103" oraz posredników i łączników. ppor Leszek Gryf

ALFONS SZULC "Osa" ur.06.04.1918r. Od 05.40r.do 19.05.44r. Gryf Kaszubski-Pomorski Od 19.05.44r. do 08.44r.Lager Potulice i Organ.TOD.Następnie od 09.44r do 01.12.44r Sipo Gdansk i od 01.12.44r. do 25.01.45r.KL Stutthof.Zginął na drodze "Śmierci" Wejherowo-Słupsk-oznaczony nr 103 446.Brat jego Edmund Szulc wieczorem 24.01.45r. ostatni raz wieczorem widział się z nim-gdy rano przyszedł "na planowana ucieczkę" nie było go już i "nigdy go już nie zobaczył"nikt w Czernicy. Ppor Leszek czł.o1 Dh Stefania Derzewska-Szulc ur.15.01.1906r w Czernicy.Od 04.43r do 05.44r ruch oporu-Gryf Pom.Od 19.05.44r do 14.12.44r Lager Potulice i Sipo Gdansk.Następnie od 14.12.44r. do 25.01.45r.KL Stutthof - ewakuowana pod Wejherowo -wroczyła 04.45r do Czernicy.Była oznaczona nr 104 176 w KL Stutthof.Należała i walczyła w grupie partyzanckiej "Jagoda", "Osa" Czernica -Gryf Pom.Wykonywała rozkazy d-cow por Henryka Grabosz "Gwiazda"-d-cy bunkra "Zielony Pałac"Oddział "Cis"-Gryf i Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" Oddział partyz. "Młynki"-Gryf i Jana Szalewskiego "Sobol" Oddział partyz."Szyszki-103"AK w okresie od 04.43r do 05.44r.Należała do Szarych Szeregów UL LINA.

Dh Helena Szulc "Jagoda" ur.22.03.1912r.Patriotka i działaczka kulturalno-oswiatowa i gospodarcza na Pomorzu do 39r.Od 04.43r. do 19.05.44r.Gryf Pom.i od 20.05.44r do 31.11.44r.Lager Potulice i więzienie Sipo Gdansk.Od 01.12.44r. do 25.01.45r. KL Stutthof-oznaczona nr 103 323.Brała czynny udział w akcjach dywersyjno-sabotazowych i bezpośredni udział na polu walki-ewakuacyjny i łącznościowy.Należała do grupy partyzanckiej "Jagoda", "Osa" Czernica-Gryf Pom.-wykonywała rozkazy por Henryka Grabosz "Gwiazda"Oddz.partyz!"Cis" Mencikał "Zielony Pałac"-Gryf Pom.,Marcjana Czarnowskiego "Wrzos"Oddz.partyz. "Młynki"-Gryf Pom. i por Jana Szalewskiego "Sobol"Oddz.partyz. "Szyszki-103"AK-Bory Tucholskie. Ppor Leszek Drobinski-01

DE Tomasz Skwierawski "Tomek" --ur.30.12.1914r Lubnia pow. Chojnice.Walczył czynnie z okupantem hitlerowskim w okresie od 03.41r. do 10.44r.w Podziemnych Org.Niepodległościowych i Gryfie Pom.art. 01. w grupie partyz. "Edusia" Lubnia-Gryf Pom.-zgrupowanie partyzanckie Wiele-Brusy-Karsin.-Koscierzyna Gryf i AK.Dostarczał sprzęt wojskowy,żywność i informacje polityczne do grup terenowo-liniowych.

Brał udział w akcjach sabotażowych i bojowych -maj 44r. w bitwie w Lubianie Od 11.44r. do 05.45r.-więzien Sipo Gdansk.Wykonywał rozkazy Marcjana Czarnowskiego "Wrzos"Oddział "Młynki"-Gryf Pom.,por Jana Szalewskiego "Sobol" Oddział "Szyszki-103"AK i por Jana Klaman "Ludwik" Oddział partyz.Wiele-Karsin Gryf Pom.i AK w okresie od 03.41r do 10.44r.

Ludwik Szulc "Papa"ur.08.08.1873r patriota i działacz społeczno polityczny na Pomorzu 39r.Od maja 1940r

do m-aja 1944r Gryf Kaszubski Pomorski.Od 19.05 44r do 21.01.45r Lager Potulice Więzienie Sipo Gdansk od 01.08.44r do 07.11.44r i z powrotem Lager Potulice do 21.01.45r.Zginął zamordowany podczas ewakuacji Lagru Potulice-za brama -przez "Komando".

Był organizatorem -budowy bunkrow -zbudował w sierpniu 1942r we własnym obiekcie -bunkier "Podchorazowke"

"Osa", "Jagoda" Czernica-siedziba -Dowództwa-Sztabu TOW Gryf Pomorski-kształcenia kadry oficerskiej i po-oficerskiej-centrum zaopatrzenia informacji i zaopatrzenia wojskowego dla zgrupowania partyzanckiego Brusy, Wiele-Lipusz,Swornegacie Gryfa i A K w okresie od 40r--44r.

STEFAN DZIEKAN lat 21-gimnazjalista-drużynowy "Pogotowia Harcerskiego"-39r ZHP 79 Pom.Drużyna Harcerzy im.T.Kosciuszki Brusy-stan druz.do 30 harcerzy i 40 współpracujących.Zadano-ny i aresztowany 20.04.40r-osadzony w areszcie śledczym w Gdańsku i Stutthofie-zamordowany zmarł w Akademii Medycznej w Gdańsku 05.41r przed rozprawą,tj.23-25.03.41r w Sądzie Doraznym w Gdańsku-AKT OSKARZENIA 6.S.HMS.21/41-Prokurator Berke-podpis Dr.Koch.POLEŻE NA POLU CHWAŁY-CZĘŚĆ JEJEGO PAMIĘCI.....

Dh Helena Drobinska "Hania" ur.02.03.1922r.Laska-Chojnice zd. Dalecka c.Franciszka-dow.osob.RH525427 KPMD Chojnice dn.15.04.1965r. Walczyła w Oddziale partyz. "Młynki"-Gryf Pom.u d-cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" i w Zgrupowaniu partyz.Brusy-Wiele-Swornegacie Gryf Pom.i AK w Szarych Szeregach UL LINA Od września 39r. do marca 45r.- u d-cy por Jana Szalewskiego "Sobol"Oddz.partyz."Szyszki-103"AK.Dostarczała informacje polityczne,sprzęt wojskowy do zgrupowania partyz.Brusy-Wiele-Swornegacie Gryf i Ak w okresie od 41r. do 03.45r.Była sanitariuszka w Podchorazowce "Osa", "Jagoda" Czernica-Chojnice i w Podchorazowce "Dybrzk"-Gryf od 42r do 03.45r-leczyła chorych partyzantów-plekła chleb i prała bieliznę partyzantom oraz reperowała..Należała i walczyła w ZHP 79 Pom. Drużyna Harcerzy im.T.Kosciuszki Brusy.Była zastępowa od 43 do 03.45r. Brała udział w akcjach bojowych-15.03.44r-Kaszuba i 14.01.45r w bitwie Czarniz-udział sanitarny i łącznościowy. Ppor Leszek Drobinski

Dh Jan Szulc ur.31.08.1929r. Brusy_Zasw.629053/1027177 U ds KIOR W-wa dn.01.09.94r. Dh Jan Szulc "Smiały"-walczył w Szarych Szeregach UL LINA i w Zgrupowaniu partyzanckim Brusy-Wiele-Swornegacie -Gryf i AK oraz ZHP u d-cow por Henryka Grabosz "Gwiazda"Zielony Pałac"Oddz."Cis"Meclikał-Gryf i Jana Szalewskiego "Sobol"O"Szyszki-103"AK od 05.43r-11.44r. Lager Potulice od 11.11.44r.do 21.01.45r. Ppor Leon Drobinski-Gryf Pom.

21

Grupy SS-zwane "Jagdkomando" bez wyroku. W rejonie Wiela pow. Chojnice dokonały od października 44r. do grudnia 44r. 16 egzekucji na 47 osobach. W rejonie Czerska pow. Chojnice dokonały 21 egzekucji na 31 osobach. Często ginęły całe rodziny.

W miejscowości Konewka 30.10.44r. zamordowano: Ignaciego Jaroszkiewicza i jego żonę Wandę Jaroszkiewicz. W Bielawkach 20.11.44r. Jagdkomando zamordowało Józefa Cieminskiego, Franciszkę Cieminska i Martę Cieminska, Piotra Cieminskiego i drugiego s. Józefa Cieminskiego.

W miejscowości Kurcze 14.12.44r. Jagdkomando zamordowało Rolbieckiego i jego żonę Paulinę Rolbiecką s. Edmunda Rolbieckiego c. Agnieszki-zamezna Napiątek i jej męża Klemensa Napiątek w dniu 11.11.44r. w lesie pod Niezurawa.

W miejscowości Smuga 18.10.44r. Jagdkomando zamordowało Jana Kiedrowskiego i Franciszkę Kiedrowskiego.-ppor Leszek

Dowódca O/Radun-Karsin Gryf Pom. i AK oraz bunkra w Przytarni k. Wiela. Prezes Koła Gminnego Związku Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych w Dziemianach dh Ambrozy Masłowski "Sokoł". Zasw. kombtanckie nr. 313252 od 07.42r do 02.45r Ruch Oporu-Gryf Pomorski czł. 1/2/3

Walczył czynnie i zbrojnie z okupantem hitlerowskim i przeżył wojnę z Polakami, których bronił.

Członek Gryfa Pomorskiego
Prezes Koła Gminnego Zw. Komb.
RP i Był. Wiesz. Polit. w Starej
Kiszewie BRUNON LEYK

Komendant Gryfa Pomorskiego
na Gminę Dziemiany od 40r.
do 03.45r. JOZEF ROLBIECKI

Aloizy Bruski "Grab" dowódca
Oddziału partyz. "Swierki"

AK-rejon Osiek-Starogard-Swie-
cie-Tuchola-Silno -Chojnice.
O/walczył z Gryfem Pom. wzale-
żności od potrzeb.

Ambrozy Masłowski "Sokoł" d-ca Oddz. partyz. "Tuszkowy" Lipusz-Dziemiany od 07.42r do 02.45r Gryf Pom. art 1/2/3 i d-ca bunkrow "Jastrzebie-12 osobowy - czynny od 07.42r do 02.45r -bunkier bojowy i bunkra w Przytarni-naboru i szkolenia rekrutów, zaopatrzenia w sprzęt wojskowy-bunkier organizacyjno-bojowy -12 osobowy-czynny od 07.42r do 02.45r. Brał udział w różnych akcjach bojowych z policją, SS, SS Jagdkomando, Wehrmachtem i z grupami "szpiclow" w okresie od 07.42r do 02.45r Brał w walce z oddziałem policji k/Sumin pow. Kosciierzyna w lipcu 42r, w rozbiciu aresztu we Wielu w marcu 43r, w obronie bunkra Ciegardto-Kosciierzyna z oddziałem żandarmerii 23.08.43r, w napadzie na pociąg wojskowy k/Dziemian w kwietniu 44r, w bitwie Łubiana pod Piekłem 26.05.44r, w napadzie na posterunek w Lipuszu 08.44 i z Wehrmachtem w Lesnej H ucie w styczniu 45r.

- wykonywał rozkazy d-cow Gryfa Pom., AK i ZHP Romualda Lamke "Paczek" grupa partyz. Lipusz Gryf Pom., Leona Kulasa "Zawisza" grupa partyz. Lipusz Gryf Pom., Jana Klaman "Ludwik" grupa partyz. Wiele-Karsin Gryf Pom. Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" Oddz. partyz. "Młynki" Gryf Pom. i Jana Szalewskiego "Sobol" AK Oddz "Szyszki-103" oraz pośredników i łączników.

(Leon Dmolewski) 130

ZASWIADCZENIE

Nr: 300879

32

MARCHEWICZ

Nazwisko

KAZIMIERZ

Imiona

16.02.1931 Raduń

Data i miejsce urodzenia

URZĄD DO SPRAW KOMBATANTÓW
I OSÓB REPRESJONOWANYCH

Niniejsze zaświadczenie uprawnia do ulg i świadczeń określonych w ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz.U. nr 17, poz. 75 z późniejszymi zmianami).

m.p.

[Signature]
Podpis

[Signature]
podpis posiadacza zaświadczenia

PRZEWODNICZĄCY
Związku Solidarności Polskich Kombatantów
Koło Terenowe w Kościerzynie
Data
1996
Marcin Tryba

RODZAJE I OKRESY
ZALICZANE DO UPRAWNIENI
USTAWOWYCH

Adres zamieszkania

83-400 Kościerzyna
Karkuska 16/4A

Okresy		Wyszczególnienie	Przepis ustawy
od	do		
01.01.1941	06.06.1945	Pełn opiek G-47 Pomocni	1/2/3
Łącznie:		lat ... 3 ... miesięcy ... 11	
Zmiana:		lat ... miesięcy ...	

m.p.

podpis

7056

ZWIĄZEK

Kombatantów Polskiej
i Republiki
Solidarności
Związek Solidarności
Koło Terenowe
ul. 3-go Maja 9
83-400 Kościerzyna

7056

Związek Solidarności Polskich Kombatantów
Koło Terenowe
83-400 KOŚCIERZYNA
ul. 3-go Maja nr 9
tel. centr. 86-31-42 do 45 wewn. 62

Za zgodność z oryginałem
Związek Solidarności
Polskich Kombatantów

PRZEWODNICZĄCY
Związku Solidarności Polskich Kombatantów
Koło Terenowe w Kościerzynie
Marcin Tryba

Kościerzyna dnia 21 grudnia 1999r.

23

Kazimierz Marchewicz "SęK"
ul. Kartuska 16/4A
83-400 Kościerzyna
Posiadam uprawnienia kombatanckie
zaświadczenie Nr 300879 USDIOR
Warszawa wyd. przez pełnomocnika
Zarządu Woj. Urzędu ds. Kombatantów
i Osób Represjonowanych Gdańsk
od 04.1942r. o 03.1945r. Gryf Pomorski art.1,2,3

Załącznik do zaświadczenia Kazimierza Marchewicz
"SęK" jako świadek do wniosku - rekomendacji
Aleksandra Arendt "Konar", "Dębina" naczelnego
komendanta TOW Gryf Pomorski

Ja Kazimierz Marchewicz "SęK" oświadczam i świadom odpowiedzialności
za prawdziwość podanych niżej faktów, oświadczam, że: byłem party-
zantem Gryfa Pomorskiego, działałem na Kaszubach i byłem dowódcą
pododdziałów Wiele-Lipusz-Kościerzyna Gryfa Pomorskiego od kwietnia
1941r. do marca 1945r. i walczyłem jako żołnierz czynnie i zbrojnie
w różnych akcjach dywersyjno-sabotażowych i potyczkach - walkach
z oddziałami SS, vermachtu w okresie od 1941r. do 1945r. Oświadczam,
że znałem Aleksandra Arendta "Konar", "Dębina" naczelnego komendanta
Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski od sierpnia 1943r. do
czerwca 1944r. i z nim brałem udział w różnych akcjach sabotażowo-
dywersyjnych i potyczkach - walkach na jego rozkaz naczelnego kome-
danta Aleksandra Arendt "Konar", "Dębina" Gryfa Pomorskiego oraz
na różnych naradach np. w Dębowcu - Karsin w bunkrze "Woda" w gospodar-
stwie Brunona i Heleny Brzezińskich w sierpniu 1943r. w grudniu 1943r.
i w maju 1944r. który uczestniczył w naradach w odprawach wydawał
i podawał rozkazy Gryfa Pomorskiego dotyczące zbrojnej walki z okupan-
ten hitlerowskim.

Związek Solidarności Polskich Kombatantów
Kolo Terenowe
83-400 KOŚCIERZYNA
ul. 3-go Maja nr 9
tel. centr. 86-31-42 do 45 wewn. 02

Stwierdza się
wiarygodność podpisu
Związek Solidarności
Polskich Kombatantów

Kazimierz Marchewicz "SęK"
dowódca pododdziałów Wiele-Lipusz-
Kościerzyna "Gryf Pomorski"

VICEPRZES

.....
Upamiętn. Miejsca Pamięci Narodowej
i Gryfów i Młodzieży

Kazimierz Marchewicz
mer Kazimierz Marchewicz

PRZEWODNICZĄCY
Związku Solidarności Polskich Kombatantów
Kolo Terenowe w Kościerzynie

Marcin Tryba

ZASWIADCZENIE

Nr. 589901 / 1021965

MARCHLEWICZ
Nazwisko

STEFAN
Imiona

27.03.1924r. BRUSY
Data i miejsce urodzenia

Uprawa do
przejazdów
PKP i PKS wg
50% zniżki

Marchlewicz Stefan
podpis posiadacza zaświadczenia

**RODZAJE I OKRESY
TALICZANE DO UPRAWNIEN
USTAWOWYCH**

Okresy		Wyszczególnienie	Przepis ustawy
od	do		
10 1942	03 1945	GRYP POMORSKI"	01

Łącznie: lat 02. miesięcy 06.

Zmiana: lat miesięcy

Dr Jan Salkowski
podpis

**URZĄD DO SPRAW KOMBATANTÓW
I OSÓB REPRESJONOWANYCH**

Niniejsze zaświadczenie uprawnia do
ulg i świadczeń określonych w ustawie
z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach
oraz niektórych osobach będących
ofiarami represji wojennych i okresu
wojennego (Dz.U. nr 17, poz. 75 z póź-
niejszymi zmianami).

13.04.94

Data

DYREKTOR
Zespołu Weryfikacji
m.p.

Dr Jan Salkowski
Podpis

89-632 BRUSY

2 LUTEGO

3 m.

KWATERMISTRZ HUFCA ZHP PILA

Henryk Kowalski

Sekret. Koła Komb. R.P. i B.W.P.

Brusy
Zygmunt Tyborski
Zygmunt Tyborski

za zgodności

DOWÓD OSOBISTY

1. Nazwisko: Marchlewicz
2. Imię: Stefan
3. Nazwisko partyjskie: RP NFI

Wzrost: wysoki
Ciężar ciała: starszy
Cecha szczególne: nie ma

14 kwietnia 1967
RH 5982609

Franciszek Salomek
4. Imiona rodziców

27 marca 1934
5. Data urodzenia

Brusy - Chojnice
6. Miejsce urodzenia / miejscowość - powiat

Zonaty
7. Stan cywilny

pracownik umysłowy
8. Zawód

KPMO Chojnice
9. Organ wydający dowód osobisty

24032706170
10. Numer dowodu

Komendant MO
Nikłama

11 stycznia 1967
Data wydania
RH 5982609

ZAMELDOWANIE
Brusy - ludzkie
2. 10. 1967
3

WYMELDOWANIE
miejscowość - powiat

MELDOWANIE
MIANNA W-PODZIALE
ADMINISTRACJI

WYMELDOWANIE
KWATERMISTRZ HUFCA ZHP PIŁA
Henryk Nowalski

MELDOWANIE
Brusy - Chojnice
2. 10. 1967
3
Brusy - Ludzkie
2. 10. 1967
3

ZAMELDOWANIE
miejscowość - powiat

WYMELDOWANIE

WYMELDOWANIE

RH 5982609

5982609

Wartownia

Sekret. Kola Komb. R.P. I B.W.P.
Brusy
Zygmunt Tyborcki

Stefan Marchlewicz "Sury"
grupa partyj. "Jagoda", Osa, "Caemnica"
Odd. partyj. "Młynki" Grupa Romowski

Smey dnia 18. 1937r.

imię, nazwisko, pseudonim i adres
składającego oświadczenie
(dla mężatek nazwisko panieńskie)

Zam. 89-622 Smey
ul. 2- lutego 3

OŚWIADCZENIE ŚWIADKA

uczestnik (czka) - (wymienić formację, ugrupowanie, jednostkę, nazwę obozu, więzienia itp. - od - do)
od października, 1942r. do marca, 1945r. Grupa Romowski, Smey, A.

świadomy odpowiedzialności za prawdziwość podanych niżej przez mnie faktów, legitymujący (a) się
dowodem osobistym (innym dokumentem), seria i numer RH 5382609. PESEL 24032406170.
wystawionym dnia przez KPNO Chojnice, dn. 14. 01. 67r.

oświadczam, że Obi. Czesław Gierzejewski syn (sorko) Jolita
urodz. dnia 5. czerwiec, 1931 r. w Chodźkowie - Chojnice.

jest mi znany (a) osobiście jako uczestnik (czka) - wymienić formację, ugrupowania, jednostkę, nazwę
obozu, więzienia itp. oraz okoliczności, z jakimi świadek zetknął się z otrzymującym (cz) oświadczenie
i czasokres od - do Czesław Gierzejewski od marca, 1941r. do marca, 1943 r.

walczył i walczył w Powstaniu Warszawskim, KPP 79, POW. Działalność
dywersyj. im. K. Kozłowski, Smey, przy grupie partyj. walcze. Grupa Romowski
Młyn / Chojnice, Grupa Romowski, w Odd. partyj. "Młynki" i Odd. partyj. "Soyuz" 103
Pajęczno, Warszawa, służył w kwaterze, 1944r. w grupie partyj. walcze. Grupa Romowski
K-dy, Bełżanów, Kopyśka w okresie walczy. Stefana Marchlewicza "Sury"
Grupa KPP i Grupa z grupy partyj. walcze. Czerwca / Chojnice, Grupa Romowski,
H. Wacławski, rajonowy, wojsk. roboty i dywersje, np. manifest głęsiący
gr. Salmickiego, roboty, Niemcy i Hitler kapu! oraz patrole, teren w, nocować
z wy Beniamina Kopyśka.
Wyżej wymieniony (a) posiadał (a) pseudonimy (y) "Młot"

stopień wojskowy kapitan, żołnierz pełnił funkcje szefa - hurtora - komenda
oraz brał udział w następuj. cel. działalności zaliczanej do up. partyj. (wymienić jej rodzaje,
miejscowości, czasokresy itp.) Czesław Gierzejewski od kwietnia, 1943r. do marca, 1945r.

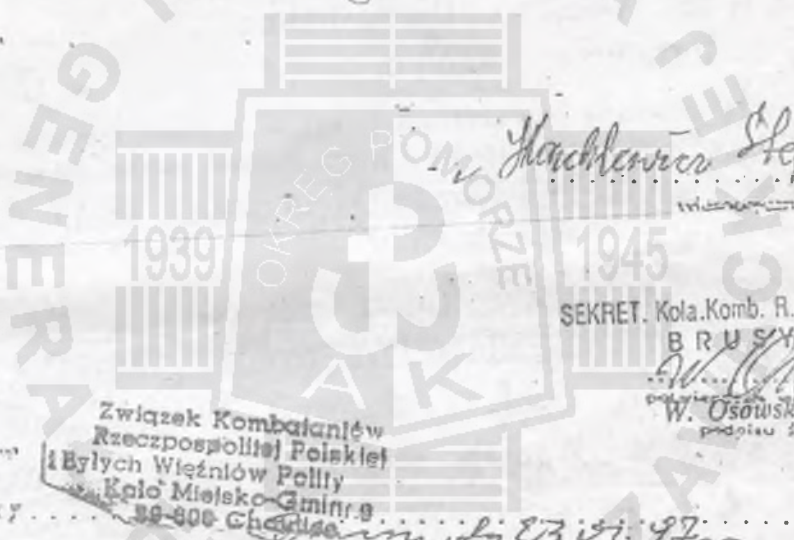
walczył jako łącznik przy grupie partyj. "Kozuły" w Warszawie - dzielnica
Śródmieście, grupa terenowa i do formacji partyj. walcze. Grupa Romowski, Młynki
i Odd. partyj. "Soyuz" 103. K-dy grupy partyj. walcze. Grupa Romowski,
do kadra Komendy Powstania Tow. Grupa Romowski, Chojnice,
Młynki, Włocławek, "Młot".

Młynki, Włocławek, "Młot".
Młynki, Włocławek, "Młot".
grupa partyj. Caemnica, Smey, Młot, "Danka", "Pilet" - Grupa KPP
i Grupa walcze. Smey / Chojnice, Grupa Romowski, "Jędrzej" z ca. d-ty, grupy
walcze. "Kozuły" w Warszawie - Grupa Romowski, "Soyuz" 103, st. 103
Frankisaka Jędrzej, "Bokarka" Odd. partyj. "Młynki" w okresie od kwietnia,
1943r. do marca, 1945r.

wyżej wymieniony był represjonowany (a): wymienić jej rodzaje, miejscowości, czasokres, organy represjonujące (nazwę), z jakich powodów itp. On i matka, represjonowani, za polskości i nie podpisanie, wolskiemu. Ojciec, Jan osadzony w łagrze, za chrześcijaństwo, skąd uciekł i wstąpił do Gryfa Pomorskiego. Druh Czesław walczył w ruchu oporu. Był razem z matką i matką, deportowani z Charykowa do pracy przymusowej w Stalisku/Chyżniowie. On i jego matka i ojciec należeli i walczyli w Gryfie Pomorskim, walczył w szeregach formacji szarych i później z ekipą podziemną. i jego udręczenia, wykonując na kładnym kółku dyżurnej i sabotaż.

Jeżeli świadek jest członkiem organizacji kombatanckiej powinien podać jej nazwę, wpisów i numer członkowskiej, datę jej wydania, przez kogo posiadający uprawnienia kombatanckie - oświadczenie, 589901/102/1965, wydane przez Urząd Do Spraw Kombatanatów i Oddz. Represjonowanych, Warszawa, dnia 13.04.94r.

Czy świadek posiada uprawnienia kombatanckie: podać kiedy i przez kogo (nazwa, nr itp.) (oświadczenia), data wydania posiadającego uprawnienia kombatanckie - oświadczenie, 589901/102/1965, wydane przez Urząd Do Spraw Kombatanatów i Oddz. Represjonowanych, Warszawa, dnia 13.04.94r.

Handwritten signature: *Handwritten signature*
Wiceprzewodniczący

SEKRET. Kola KOMB. R.P. i B.W.P. BRUSY

W. Osowski
podpisu świadka

Stowarzyszenie Szarych Szeregów
Oddział "POMORZE"
ul. Gdńska 7, 89-600 Chojnice

Związek Kombatanatów Rzeczypospolitej Polskiej
Byłych Więźniów Polity
Kolo Mielsko-Gminne
89-600 Chojnice

Właściciel nieruchomości, w której znajduje się siedziba Stowarzyszenia Szarych Szeregów, Oddział "POMORZE", ul. Gdńska 7, 89-600 Chojnice. Należący do Stowarzyszenia Szarych Szeregów, Oddział "POMORZE", ul. Gdńska 7, 89-600 Chojnice. Właściciel nieruchomości, w której znajduje się siedziba Stowarzyszenia Szarych Szeregów, Oddział "POMORZE", ul. Gdńska 7, 89-600 Chojnice. Właściciel nieruchomości, w której znajduje się siedziba Stowarzyszenia Szarych Szeregów, Oddział "POMORZE", ul. Gdńska 7, 89-600 Chojnice.

Związek Kombatanatów Rzeczypospolitej Polskiej
Byłych Więźniów Polity
Kolo Mielsko-Gminne
89-600 Chojnice

SEKRETARZ KOLA KOMB. R.P. i B.W.P. w Bruszu
Handwritten signature
23.01.97r.

Wiceprzewodniczący
Edmund Sulecki
Edmund Sulecki
"Gone" Stowarzyszenie Szarych Szeregów
ul. Gdńska 7, 89-600 Chojnice

PREZES
Zarządu Kola ZKRP i BWP
Handwritten signature
Edmund Piękný

ciąg dalszy oświadczenia Stefana Marchulewicza „Giny” dotyczącego
Zestawa Gierszewskiego.

Z punktu Poczewki 55 w Kaszubie od p. Dąbki i z. Jarzyna od podległego
Kamgowskiego, Sowiń od miejscowego rybaka Trapa ślad również
otrzymywał i imponującą ilość wechmarctwa, działalności ekonomicznej
i innych poganięci terenowych oraz kłosa otrzymane z Opatka

Z punktu d. cy. Jana Meger, Mar. Giny Pomorski, szwachcie Marceju

Małkowskiego grupy w mieszkaniu Leona Skiby w d. cy. /Kojnice posiadał
aparaturę słuchawkową i obrotową trójfazową „Telefonikę”.

Wiadomości polityczne dostarczał do radiostacji Hitlerowskiej w /Chyba
i w /Gdyni, oraz do radiostacji doleskiego w /Sokimach /Gostomka-

Dyblin do dwóch braci Stawskich w okresie 1944 na łożach pa.

Mama Szabelskiego, Sobol' Odd. pentyz, Szyski 103 i Marjana

Oranowskiego, wnos. Odd. M. i M. i dostarczał wiadomości

krędku ppłk. M. i M. i W. i M. i, R. i M. i do punktów Zap. i ^{st. i T. i} _{Reg. i}

Wojści d. cy. w 1944, które otrzymywał z sztabu powiatowego

Grupa Pomorskiego od d. cy. Władysława Wiobleskiego, Mama

na jego rozkaz. Był łącznikiem, władat językiem niemieckim,

zwał hasła, kody, sygnały, znał wizualnie, umiał zakodować

na wzmianki sytuacyjne. Przesił w teren do Komendy Powiatowej

Grupa Pomorskiego w Chojnicach do grupy dywersyjno-

sabotazowej i dywersyjnej stacja Chojnice do d. cy. Pawła Przyby-

Kolejarz, do d. cy. Michała Walsiniskiego - kolejarz i Leona Sikorskiego

Seane Szerego odnie dostarczał meldunki zaszyfrowane

z spowrotem przysyłał meldunki zaszyfrowane, obojętne brom

i oświadczenia, sprzętu wojskowego, kpl. mundury wechmarctwa, dwuli

dowodzą osobisty i inne potrzebne dwuli, które dostarczał do

grupy partyzanckiej w d. cy. na rozkaz Komendy Mama

ciąg dalszy na stronie 3

strona 3 zatacownika

ciąg dalszy oświadczenie Stefana Marchlewicza „Słowy”
dotyczącego Czesława Ciewszewskiego

Czesław Ciewszewski pracownik grupy nasłuch radiowy na nocleg Sobole w 44r.
Przejeżdżał do Czerska z Trebiatkowa pociągami przez Bytów, Chojnice
wózki ze sobą, nożyczki i meldunki zaszyfrowane oraz mięso
do punktu Yana Megier, Kowu Cpyf, z powrotem przynosił
meldunki, nożyczki zaszyfrowane i potrzebne lekarstwa
od zony aptekarza - Łacumiaki Cpyfa p. Wisniewskiej z apteki
Czersk oraz ze sklepu Jola w Czersku odzież i bieliznę ciepłą
co dostawiał do grupy partyzanckiej w stajni na rozkaz d-ty
Teofila Szuldrka, Górcelniawy w okresie od 43r - do 45r.

Przewodził stary punkt sanitarny w kucynie u deana Skoty
w stajni pod stodołą na rozkaz d-ty Teofila Szuldrka, Górcelniawy
grupa partyzancka, stajnie w okresie od 43r - do 45r.

Brał udział jesienią 43r w akcji rozbrojenia patroli SS
w lesie. Wolność I / Uwarzyłowy z d-ty deonardem Marchlewicz
„Kasper” przemiótł meldunek o obawie w dupicy przez SS
Wielkie Ciermy jesienią 43r do d-ty Klawerego Kiednowicza
na rozkaz Józefa Richtera, d-ty grupy partyz. Wamśin.

Brał udział w potyczce w stajni w styczniu 44r z zandarmem
z Orzeim z K-dem Ganz z patrolami B-osobowym Konnym.
w kucynie u deonarda Kopyszeli w stajni w zabezpieczeniu
sanitarnym i Łacumosiowym, zatorni opatrunek partyzantów
Pradzyńskiemu a komed. Zandarmem Ganz padł w walce

Brał udział na rozkaz Marjenu Cramnowskiego „Loros” oddz. „Młyni”
Brał udział w wyprawie po żywność do sztabu Trebiatowskiego
w stajni - donosiła do SS w kwietniu 44r. i do Niemca

ciąg dalszy na str. 4

ciąg dalszy oświadczenia, Stefana Namulewicza, Sług
dotyczącego Czesława Czerwiewskiego.

Myszka w Łąkie-wyś. Betlejem z grupa Gosobowa, w kierunku 44v.
na rozkaz Mierka Richtera, i Teofila Szubtka, Czereziemy' d-ca
grupy Łajie. Brał udział w akcji "Kaszuba" w dn. 15.03.44v.
w patrolowaniu terenie w kierunku Ptaszka i obserwacji
Placówki SS, "Kaszuba" oraz w akcji przecięcia drutów telefonicznych
na linii Kaszuba - Wielkie Chęmy na rozkaz dcy Marcjana
Czerwiewskiego, "Wnos". W dniu 7.05.44. brał udział w potyczce z
zaszkolenia z oddr. 30-osobowym SA z Bytowa w miejscowości
Czerwino / Bytów w obnwie bunkra z ratoga, 18-osobowa,
udzielił pomocy kwatermistrzowi Franciszkowi Dowala
i Beniaminowi Bukowskiemu pod d-ctwem Majora Pokoj, "Borek"
Oddr. partyz. "Młynki" i Oddr. partyz. "Sąsiki" - 103.
W dniu 29.06.44v brał udział w potyczce z zandarmami, w bunkrze
Iwajice / Chojnice udzielił opatrumek dcy por. Janowi Szalewskiemu
"Sobol" na jego rozkaz. W sierpniu 1944, brał udział w napadzie
na posterunek dypusz w uwolnieniu partyzanta Leona Wolskiego
"Wosaty" na rozkaz dcy Rajmunda Leanka "Pozorek" Grupa partyz.
dypusz-Grup. Przemienienie Melchuzka jesienią 44v o obciążenie przez
zandarmami z Brzeźna Szlachetkiego do dcy Alona Trzebiatowskiego
i Teofila Szubtka, Czereziemy' d-ca grupy partyz. d-ctwie na rozkaz
Mierka Richtera z grupy partyz. Wamsin, na przełomie 44v / 45v współ-
pracował z kwatermistrzami i niewolnikami z powstania warszawskiego na rozkaz
"Wrosa" i "Sobola"

Potwierdzam własną zgodność
podpisu świadka.

Melchuzek Stefan
Własnoręcznie podpis

SEKRET. Kola Kom. R.P. i B.W.P.
BRUSY

W. Osowski

DOWOD OSOBISTY

1. Nazwisko Kulesza
 2. Imiona Janina Joanna
 3. Nazwisko partyckie Megany

RP NFI

RYSOPIS

Wzrost średni
 Ciężar średni
 Oczy nie ma
 Znałt szczególne

Kulesza Janina
 Własnoręczny podpis
 RH 2212587

DZIECI
i ośmiec inne osoby znajdujące się pod pieczęcią posiadacza dowodu osobistego

Imię	Nazwisko	Data urodzenia	Podległość państwa
1.	Kulesza Stanisław	13. I. 1951 r.	Polacy
2.	Kulesza Kazimierz	8. X. 1961 r.	Polacy
3.	Kulesza Piotr	2. II. 1965 r.	Polacy

4. Imiona rodziców Stanisław Joanna
 5. Data urodzenia 16 lutego 1929 r.
 6. Miejsce urodzenia / Antejscowość - powiat / Widna - Chojnice
 7. Stan cywilny zamężna

8. Zawód KPMO Chojnice
 9. Organ wydający dowód osobisty

29021610502
 pieczęć Komendant MO

Michał

23 marca 1963 r.
 Data wydania
 RH 2212587

ZAMELDOWANIE
Brusy - Chojnice
 ul. Gduńska nr. 28
 na pob. stały
 data 28. 8. 53 r.
 podpis

WYMELDOWANIE
 z pob. stałego
 data 26. 2. 57 r.
 podpis

ZAMELDOWANIE
Brusy - Łudowice
 ul. Chojnicka nr. 14
 na pob. stały
 data 26. 4. 1973 r.
 podpis

WYMELDOWANIE
 data
 podpis

Opinia kombatancka-Łacznik hm Lucjan Cyłkowski "Lucek" do 10.03.44r-Szare Szeregi.
 Dh Janina Kulesza "Jola"-walczyła w Szarych Szeregach TOW GRYF POM: od 04.43r do 03.45r
 w O/"Młynki"Gryf. Pom. w czynnej i zbrojnej walce z okupantem hitlerowskim od 04.43r-03.45r.
 TOW Gryf Pom nie jest zarejestrowany w Szarych Szeregach-przy TOW Gryf Pom.-walczyły
 grupy harcerzy od 10.39r do 03.45r.-jak ZHP 79 Pom Drużyna Harcerzy. im T. Kosciuszki Brusy,
 Drużyna Harcerska Chojnice, Czersk, Gutowiec i Zastep harcerski-Kwidzin oraz Rota Tucholska
 Dh Janina Kulesza "Jola" walczyła w Pogotowiu harcerskim od września 39r do marca 43r
 jako grupa nieorganizowana co zalicza się do Szarych Szeregów -np. opiekowała się
 ks Leonem Degner i Teodorem Krauze-obydwóch partyzanci TOW Gryf Pom.
 Zaliczam Szare Szeregi od 10.39r do 03.45r dh Janina Kulesza "Jola"
 Podpor Leon Drobinski "Leszek" TOW Gryf Pom.-czł 01

verte

Podpor Janina Kulesza "Jola"

Oddz. partyz. "Młynki" TOW Gryf Pom.

Grupa partyz. "Jagoda", "Osa" Czernica-Gryf Pom. Zawiadzenie Nr 441096/013178

od 04.1943r do 03.1945r Gryf Pomorski-Przepis ustawy 01

zam. 89-632 Brusy ul. Słowackiego 14m.

Janina Kulesza "Jola" z d. Meger należała od kwietnia 43r do marca 45r do Zastępu Lesnego

"Leszek" Czernica UL "Lina" -taczniaka hm Lucjana Cyłkowskiego "Lucek" ZHP 79 Pom. Drużyna

Harcerzy im. T. Kosciuszki Brusy Oddział partyz. "Młynki" TOW Gryf Pom. do d-cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzos"-ktorego wykonywała rozkazy od 04.43r do 03.45r. Po przeszkoleniu wojskowym złożyła przysięgę wojskowa w sierpniu 1943r na ręce Edmunda Szulca "Grab", "Osa" w grupie partyzanckiej "Jagoda", "Osa" Czernica TOW Gryf Pom. w obecności żołnierzy: Stefana Marchliewicza-"Siwy" Odź, "Młynki" Gryf Pom., Stefana Fedde "Rys", "Orion"-grupa partyz-"Jagla", "Szyszka" Czyczkowy Gryf Pom. i AK, Stanisława Ryduchowskiego "Pająk" O/"Młynki" Gryf Pom., Antoniego Ryduchowskiego "Swierk" O/"Młynki" Gryf Pom. i Jana Ryduchowskiego "Sosna", "Las" grupa partyz. "Zawieza"-Zapcen i "Kaszuby" Swornegacie Gryf Pom. oraz Bernadety Januszewskiej "Beata" z d Drobinska Zastep Leszek Czernica ZHP -Grupa partyz. Czernica Gryf Pom.

Janina Kulesza "Jola" dostarczała i odbierała do Zgrupowania partyz. Brusy-Wiele-Swornegacie sprzęt wojskowy, bron, amunicje, informacje, z frontu wschodniego o działalności Wermachtu, gestapo, SS, policji, NSDAP, SA, Hitlerjugend i Jongvolk, -ktore otrzymywała od agenta Jozefa Kuklinskiego "Kukla"-członka Gryfa Pom. z Garnizonu SS Wielkie Chełmy od pracownika gminy Brusy Franciszka Wery czł. Gryfa, od Haliny Szukalskiej "Ola"-czł. Gryfa Pom. -telefonistki z Placówki SS Brusy, Mechtylidy Goebel "Melita" czł. Gryfa Pom. i instrorka ZHP Zgrupowanie Brusy Gryf Pom., AK i ZHP O/"Młynki" Gryf Pom. i O/"Szyszki-103" AK oraz od d-cy st. sierż. Franciszka -Leona Jazdzik "Borowka" z grupy partyzanckiej "Młynki"-Lesnictwo Młynek Gryf Pomorski w okresie od 04.43r do 03.45r na rozkaz Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" O/"Młynki" Gryf Pom. i Jana Szalewskiego "Sobol" O/"Szyszki-103" AK.

Prowadziła z rodzicami stały punkt wywiadowczy z oficerami i żołnierzami SS z Garnizonu SS Wielkie Chełmy w mieszkaniu rodziców -Lesniczowka Czernica -gdzie podczas jedzenia i poczęstunku "gorzała" byli nie uważni i zdradzali tajemnice wojskowa w tym samym czasie zdobywała informacje wojskowe, sprzęt wojskowy, bron, amunicje i mapy wojskowe, -co przekazywała do grup terenowo - liniowych O/"Młynki" Gryf Pom. i O/"Szyszki-103" AK. Jęzdziła do grupy sabotazowo-dwersyjnej Stacja Chojnica ZWZ i AK do taczniaków Michała Warszawskiego-kolejarz, Pawła Przybyła-kolejarz oraz do Leona Sikorskiego Szare Szeregi Chojnica z meldunkami i rozkazami, -ktore dostarczała i przywoziła do grup terenowo-liniowych rozkazy oraz wchodziła do "Pociągu Pospiesznego" Berlin-Krolewiec i kładła na półkie prasę konspiracyjną "Głos Serca Polskiego", Biuletyn Gryfa Pomorskiego oraz "Zrodło" przeważnie w ostatnim wagonie podczas postoju - w towarzystwie taczniaka.

Janina Kulesza "Jola" współpracowała z więźniami w Iagrze Dziemiąny, z powstancami i harcerzami z Powstania Warszawskiego oraz z niewolnikami angielskimi i rosyjskimi osadzonych-grupa powstanców i harcerzy 400 osób w Brusach-baraki pod Koscierzynie i w klasztorze Siostr "Zmartwiłstanek"-Brusy i w Garnizonie SS Wielkie Chełmy oraz z niewolnikami angielskimi-grupa 30 i rosyjskimi 40 osadzonych w barakach w Brusach pod Lesno i w Garnizonie SS Wielkie Chełmy-dostarczała plany ucieczki, organizowała przytulki z Komitetem Pomocy z profesorkami z Chojnicy Ewa Karczynska i Helena Karczynska i odbierała-donosila korespondencyje-, ktora wysyłała w okresie od 04.43r do 03.45r na rozkaz d-cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" O/"Młynki"-Gryf Pom. i D-cy Jana Szalewskiego "Sobol" O/"Szyszki-103" AK. Opiekowała sie Księdzem Leonem Degner z Parafii Tczew i Tadeuszem Krauze nauczycielem z miejscowości Kokoszkowy pow Starogard-Gd. od września 30r do listopada 43r.

strychu od strony drogi. Kiedy jej brat Stanisław Meger-gimnazjalista uciekł z Werchmachtu do partyzantki do Oddz. partyz. "Młynki" TOW Gryf Pomorski-nasiliły się bardzo represje Komando SS i Zandarmerii. W listopadzie 42r -przekazano ks. Leona Degner do Karsina do państwa -matuzenstwa Lucji i Wiktora Kosikowskich-tucja kuzinka-gdzie przebywał do wiosny -13.04. 1944r. ks. Leon Degner podczas obawy wpadł w zasadzkę i został aresztowany w Stutthowie a stad przekazany do Kl Mauthausen -gdzie przebywał od 05.06.44r. do 30.11. 44r. -następnie w Kl. Dachau od 01.12.44r. do 29.04.45r-dalej Kapelan wojskowy i ks. w USA-17.09.85r. Teodor Krauze został w listopadzie 42r przekazany do komorki TOW Gryf Pomorski do Gdyni Chilonia-gdzie walczył do końca wojny w punkcie kontaktowym ze swoja narzeczona w TOW Gryf Pomorski do marca 45r. Druchna Janina Kulesza -również współpracowała z d-ca Henrykiem Grabosz "Gwiazda"d-ca bunkra "Zielony Pałac" Oddz. "Cis" Mecikat TOW Gryf Pom. oraz wykonywała rozkazy swojego brata Stanisława Meger-partyzanta O/"Młynki" TOW Gryf Pom.-d-cow TOW Gryf Pom., d-cow AK i d-cow ZHP od 09.39r do 03.45r oraz rozkazy swoich rodziców.

Dh. Janina Kulesza i jej rodzice byli represjonowani za ruch oporu-za czynny udział jej brata w partyzantce-ktory przeżył partyzantkę i został zabrany z posterunku w Bysławiu za obronę swoich 3 koleżanek do Rosji i Stanisław Meger -zginął po wojnie w Czelabinsku -Rosja w sierpniu 1945r-gdzie przebywał od 18.06.45r do -zmarł 08.08.1945r.-Batalion Lagru 522- Kołczez Nr akt 242.

Ojciec Lesniczy Stanisław Meger w lecie 43r został deportowany na roboty przymusowe do Niemiec na Dolny Śląsk a następnie po wyzwoleniu na Ural ZSRR skad wrócił w sierpniu 1945r do Czernicy.

Brała zbrojny udział w potyczce na szosie Zabno-Czarniz w noc sylwestrowa z 43/44r z patrola zandarmerii Brusy na rozkaz d-cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" O/"Młynki" Gryf Pom. -brała udział 15.03.44r w potyczce z Komando SS Wielkie Chełmy w akcji "Kaszuba"-udział łącznościowy i sanitarny ewakuowała z pola walki na Tamie w Czernicy rannego partyzanta Stanisława Stawskiego na rozkaz d-cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" O/"Młynki" Gryf Pom.-w dniu 06.04.44r w napadzie na posterunek zandarmerii Brusy -udział łącznościowy ubezpieczenie szosy Zabno-Brusy w akcji uwolnienia partyzanta Wojciecha Warskiego z Lubni na rozkaz d-cy Jana Szalewskiego "Sobol" O/"Szyszki-103" AK-w dniu 14.01.45r brała udział w walce z Komando SS Wielkie Chełmy i Jagdkomando Wiele w ewakuacji rannego partyzanta z pola walki Henryka Binczyk "Aneczka" i przewiezienie go wozem do stodoły Niemki Anny Dumke w Czernicy na rozkaz d-cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" O/"Młynki" Gryf Pom. Wczynnej walce z okupantem wykonywała rozkazy d-cw TOW Gryf Pom. -AK i ZHP hm Anny Dziewiatkowskiej "Franciszka"-nau-czycielka z Koscierzyny i Jadwigi Szukalskiej "Marta"-d-ctwo Gryfa Pom od 04.43r-03.45r. Rozkazem Naczelnego K-dta TOW Gryf Pomorski i czł AK "Reich" majora Aleksandra Arendt "Konar", "Debina"-wydanego we wrześniu 43r w Czernicy -Lesniczy Stanisław Meger miał przyjąć listę "Eingedeutsch"-aby przetrwać okupację -jako "Polak" w ruchu oporu-TOW Gryf Pomorski.

podpor Leon Drobinski TOW Gryf Pom.-czł O1.

STOWARZYSZENIE
SZARYCH SZEREGÓW

Stowarzyszenie Szarych Szeregów
Oddział "POMORZE"
89-632 Brusy

Oddział S.S.S. -

Kraj, Koło S.S.S. -

Oddział "Morski Gólski"
34
Kraj "Pomorze"
89-632 Brusy
ul. Gólska 7

DEKLARACJA CZŁONKOWSKA

Zgłaszam uczestnictwo w Stowarzyszeniu Szarych Szeregów
i zobowiązuję się do przestrzegania Statutu i Uchwał Stowarzyszenia

Gdynia 9. 12. 1994

miejsowość i data

Mientka Władysława

podpis

Nazwisko i imię

Mientka Władysława

Nazwisko panięskie

Jakobowska

Data i miejsce urodzenia

25 lutego 1923r. Dębnińska - Chojnice

Imiona rodziców i nazwisko panięskie matki

Paweł i Anna

Kanicer

Pseudonimy

"Browar", "Pomnik"

Nr leg. Sz. Sz. lub ankiety osobowej

Adres i nr tel.

Stopień harcerski (rok nad.)

Przewodniczący (rok nad.)

Odnaczenia bojowe (VM, KW, Krzyż AK, Medal WP itp), nr leg. rok nad.

Najważniejsze odznaczenia cywilne, nr leg., rok nad.

Czy posiada uprawnienia kombatanta, nr leg.

0073536200410 Gólski 7.8.84

Okres przynależności do konspiracji harcerskiej - daty, miejsca

Grupa Harcerska "Zosopu Szare Wally" 4 Lubnie Grupa Partyzantska Gólska Pomorska

Jednostka organizacyjna (GS, HS, Z - Ul, Rój, drużyna, patrol, blok)

Zosopu Szare Wally "Lubnie Grupa Partyzantska Gólska Pomorska

Wzrost przydział org.

Lubnie - Młot od 1939r - 1944r

St - cy pow Henryk Gwałbacz "Gwardia" pow Jan Szałowski, fabryk

KOMISJA WERYFIKACYJNA SSS stwierdza, że Dł

ostał zweryfikowany w Stowarzyszeniu Szarych Szeregów pod nr

ostał przyjęty w poczet członków

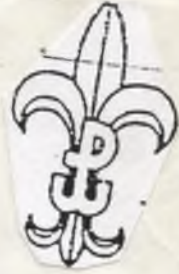
Stowarzyszenia S.S.S.

KOMISJA WERYFIKACYJNA
SARAJEW GŁAWNOG 001

110

35

Karta ewidencyjna

członka Stowarzyszenia Szarych Szeregów

Nazwisko i imię Mieczek InnaNazwisko panięnskie LeszczyńskaData i miejsce urodzenia 23.08.1926 - ChojniceImiona rodziców i nazwisko p.matki Józef - Waleria ur. DąbrowskaNr Pesel 26082301381 Nr dowodu osob. PH 2212947Adres i nr telefonu 89-604 Chojnice - ul. Miodkiesowa 19/36Pseudonimy Dena nr tel. 46085Nr i data wydania legitymacji Szarych Szeregów /Nr i data wydania zaśw.weryfik. Szarych Szeregów /Nr i data nadania Krzyża A.K. /Inne odznaczenia bojowe, nr leg. i rok nadania /Najważniejsze odznaczenia cywilne, nr leg. i rok nadania II Krzyż Zasługi18.06.45 - Krzyż Kaw. Ord. Or. Poln. 11.09.85 - Laur Poln. 09.1988Nr zaświadczenia uprawnień komb. i rok wyd. 12343 08.06.1994Stopień harcerski, rok nadania harcmistrz - 1994Stopień wojskowy, rok nadania /Okres przynależności do konsp. harcerskiej, daty i miejsca 1939-40 Chojnice1941-45 - Haidsyn (Manneverder) - Szare SzeregiJednostka organizacyjna, Ul, Hufiec, Placówka, Rój, dowódca /Przynależność do innych org.komb. /Wykształcenie wyższeZawód, specjalność nauczyciel - matematykaZawód wykonywany inżynierInne informacje sol p. i d. w. 1939 do grudnia 1940 w ChojnicachChojnickie p. 1941-45 w Haidsyn (Manneverder) - Szare Szeregiod stycznia 1945 - Szarych Szeregów w ChojnicachI - nie mogę tłumaczyć trudności. (zaczęła od nowa)J. Mieczek

Na podstawie k. 809 p. 1000
Kamień (Dzielnica) 2005.04.14

DOWOD OSOBISTY

1. Nazwisko: POKOJ
2. Imię: Jan
3. Nazwisko panieńskie:

RYSOPIS
średni
Wzrost: 170 cm
Ocena: nie ma
Znałk szczególne:

Pokoj Jan
Własnoręczny podpis
RH 5896511

4. Imię matki: Antonia
5. Data urodzenia: 29. listopada 1920
6. Miejsce urodzenia / miejscowość - powiat: Janów - Między
7. Stan cywilny: żonaty
8. Zawód: rolnik
9. Organ wydający dowód osobisty: KP MO Człuchów
20 11 29 0 1 3 5 6
Kamień pieczęć
Komendant MO
[Signature]

30 stycznia 1968
Data wydania
RH 5896511

Na podstawie k. 809 p. 1000
Kamień (Dzielnica) 2005.04.14

lp	Nazwisko i imię	Data urodzenia	Podstawowa pieczęć
1.	Pokoj, Anacymiec	28. III. 1953.	347
2.	Pokoj, Jadwiga	15. X. 1954.	coika
3.	Pokoj, Teresa	27. IV. 1958.	coika
4.	Pokoj, Bernadeta	14. II. 1959.	coika
5.	Pokoj, Antoni	8. V. 1963.	coika
6.	Pokoj, Katarzyna	20. 01. 1969.	coika

ZAMELDOWANIE
Sąpolno - Człuchów
miejscowość - powiat / nr _____
pob. staty
dnia 3 VI 1954
podpis [Signature]

WYMELDOWANIE
dnia _____
podpis _____

ZAMELDOWANIE
miejscowość - powiat / nr _____
dnia _____
podpis _____

WYMELDOWANIE
dnia _____
podpis _____

STOWARZYSZENIE SZARYCH SZEREGÓW
ODDZIAŁ MORSKI GDANSK

Liszkopól 1942 r. 34
data wstąpienia do Stowarzyszenia

Stowarzyszenie Szarych Szeregów
oddział "POMORSKI"
63-632 87007

Karta ewidencyjna

członka Stowarzyszenia Szarych Szeregów

Imię i Nazwisko: *Jan Pokoj*

Nazwisko panięskie: -----

Data i miejsce urodzenia: *29. 11. 1920 r. TANKE-MIĘCZY*

Imiona rodziców i nazwisko panięskie matki: *Jana*

Pseudonimy: *"Jeofier"*

Adres i nr telefonu: *77-322 SP. POLNO-GOTUCKOW*

Stopień harcerski: *instruktor* rok nadania *Liszkopól 1942 r.*

Stopień wojskowy: *podporucznik*

Odznaczenia bojowe rok nadania i nr egitymacji: -----

Jan Pokoj urodzony 19. 11. 1920 r. zam. 77-322 Sępólno / Słupsk
od 11.42 do 12.44 RO Gryf Pomorski *nie było*

Przynależność do Szarych Szeregów, data wstąpienia *XI. 42 r. - XII. 44 r.*

Jednostka organizacyjna / Ul, Hufiec Placówka / *Grupa "Leszek"*
Czerwiec ZHP 74 Pom. Drużyna walcząca w Tłociszynie Brony

Przynależność do innych organizacji kombatanckich *XI. 42 r. - XII. 44 r.*

Pełnione funkcje w Stowarzyszeniu Sz Sz. *instruktor*

Inna działalność w Stowarzyszeniu Sz Sz. *Szkolenie wojenne, wyjazdowe*

Wyszkolenie: *praktyczne*

Zawód: / specjalność / *inżynier - elektryk*

Opłacone składki za rok -----

Inne informacje *Był d-oc grupy podległości "Leszek" Gryfka*
Obecnie podlega "Młynki" i Obecnie podlega "Dziękuję" 10.3" AK
Był starszym harcerzem w drużynie "Dziękuję"
w rejestrze Komendy - Zielone Chłopców i harcerstwa
leszczyńskiego w Łupki

Powinno uprzedzić
Marcelina Kosińska

Wskazywane Nr 20154 w rejestrze
Kier. H. do Kom. i Dep Słupsk od 11.42 do 12.44 *Podporucznik*

DOWÓD OSOBISTY

1. Nazwisko Ryduchowski
 2. Imiona Antoni
 3. Nazwisko panieńskie

RYSÓPIS

Wzrost średni
 Oczy nie ma
 Znaki szczególne

Ryduchowski Antoni
 Własnoręczny podpis
 TK 2874090

Antoni Rozalia
 4. Imiona rodziców
6 stycznia 1917r.
 5. Data urodzenia
Czuczkowy - Chojnice
 6. Miejsce urodzenia / miejscowość - powiat /
żonaty
 7. Stan cywilny
rolnik
 8. Zawód
KPMO Chojnice
 9. Organ wydający dowód osobisty

Komendant MO

17010603059

23 marca 1964r.
 Data wydania
 TK 2874090

DZIECI

(wzrost i inne osobę uwzględniać się pod pieczęcią posiadacza dowodu osob.

Imię	Nazwisko (imię)	Data urodzenia	Wzrost
1	Ryduchowska Wawanka Anna	30. V. 1959r.	cerka
2	Ryduchowski Stefan	22. IV. 1960r.	syn
3	Ryduchowska Zofia Maria	14. V. 1962r.	cerka
4	Ryduchowski Hycisza	23. IV. 1965r.	syn

ZAMELDOWANIE

Czuczkowy - Chojnice
 / miejscowość - powiat /
 ul. _____ nr _____
 mp. _____
 dnia 23.3.1964r.
 podpis _____

WYMELDOWANIE

am. w pods adm
 dnia _____
 podpis _____

ZAMELDOWANIE

Osieblowski ul. 32
 / miejscowość - powiat /
am. w pods adm
 pob. st. b. ul.
 dnia 19.17.01.06
 podpis _____

WYMELDOWANIE

mp. _____
 dnia _____
 podpis _____

ca zgodności

Sekret. Kola Komb. R.P. i B.W.P.
 Prusy

Zygmunt Tyborski

verte

ZAŚWIADCZENIE

Nr 584744 / 1020960

39

RYDUCHOWSKI
Nazwisko

ANTONI
Imiona

06.01.1917r. CZYCKOWY
Data i miejsce urodzenia.

Ryduchowski Antoni
podpis posiadacza zaświadczenia

URZĄD DO SPRAW KOMBATANTÓW
I OSÓB REPRESJONOWANYCH

Niniejsze zaświadczenie uprawnia do ulg i świadczeń określonych w ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz.U. nr 17, poz. 75 z późniejszymi zmianami).

Zastępca Kierownika
Urzedu ds. Kombatantów
i Osób Represjonowanych

07.02.94

Data

dr hab. Wiesław Jan Wysocicki
Podpis

RODZAJE I OKRESY
ZALICZANE DO UPRAWNIEŃ
USTAWOWYCH

Okresy		Wyszczególnienie	Przepis ustawy
od	do		
06	01	OSI BRP 1948-1945; POMORSKI"	01

Łącznie: lat ... 03 ... miesięcy ... 02 ...
Zastępca Kierownika
Zmiana: lat ... Urzedu ds. Kombatantów
i Osób Represjonowanych

Wiesław Jan Wysocicki
podpis

Adres zamieszkania

89-632 BRUSY
CZYCKOWY

KWATERMISTRZ HUFCA ZHP PILA

Henryk Kowalski

Do zgodności

Sekret. Koła Komb. R.P. i B.W.P.
Brusy

Zygmunt Tyborski

Chojnice 19.03.2004r

ZAŚWIADCZENIE

Zaświadcza się ze ppor. rezerwy Antoni Ryduchowski „ Świerk, Sosna „, ur. 06.01.1917r. Czyczkowy, pow. Chojnice, s. Antoniego i Rozalii z domu Pick, od 02.1942r. do 03.1945r. „ Gryf Pomorski „, współpracuje czynnie z Jednostką Wojskową 3775 Niezychowice.

Zaświadczenie wydaje się w celu uzupełnienia opinii do użytku służbowego Urzędu Do Spraw Kombatantów I Osób Represjonowanych w Warszawie. W celu mianowania kombatanta na wyższy stopień wojskowy, nadanie odznaczenia I stopień „Złoty Krzyż Zasługi” i orderu klasa V- Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski.

**DOWÓDCA
JEDNOSTKI WOJSKOWEJ 3775
NIEZYCHOWICE**

ppłk mgr inż Grzegorz WARDACKI

z up. BURMISTRZA

[Handwritten signature]

Za zgodność kserokopii z oryginałem
Brzysk 23.03.2004

ZAŚWIADCZENIE

Nr 204485

URZĄD DO SPRAW KOMBATANTÓW
I OSÓB REPRESJONOWANYCH

RYDUCHOWSKI

Nazwisko

JAN

Imiona

06.02.1906 CZYŻKOWY

Data i miejsce urodzenia

Uprawnia do przejazdów
PKP i PKS
wg 50% zniżki

Z upoważnienia
Prezesa Urzędu do Spraw
Kombatantów i Osób Represjonowanych

29.06.1993

Data

mgr Stanisław Wrycz
Pełnomocnik w woj. śląskim

Ryduchowski Jan
podpis posiadacza zaświadczenia

Łazgodźnia oryginalna

Związek Kombatantów i Osób Represjonowanych
w Bydgoszczy
Kolo Gminnego ZKRP i BWP
w GZŁUCHOWIE

RODZAJE I OKRESY
ZALICZANE DO UPRAWNIEN
USTAWOWYCH

Okresy		Wyszczególnienie	Przepis ustawy
od	do		
10 1942	03 1945	ARMIA KRAJOWA	1/2/3
Łącznie: lat ... 2 ... miesięcy ... 6			
Zmiana: lat ... 2 ... miesięcy ... 6			

Adres zamieszkania

77-323

POLNICA

mgr Stanisław Wrycz
Pełnomocnik w woj. śląskim

235

Łazgodźnia z oryginałem
SEKRETARZ KOŁA GMINNEGO
ZKRP i BWP w Przechlewie
Ładzińska 20.09.96r.
Ludwika Kozikowska-Matzol

Druki: Jan Ryduchowski "Sosna"; "Las" grupa partyz. "Zawisza" Zapcen Radun Gryf Pomorski i A.K teren działania Zgrupowanie partyzanckie Brusy Lipusz Swornegacie Chojnice Człuchow Miastko Bytow Tczew i Starogard Gryf Pom. A K i Z H P. Stan grupy 32 partyzantow i ponad 70 partyzantow walczonych na wolności i była dobrze uzbrojona w bron automatyczna ,dluga, krotka, materiały wybuchowe i sprznt wojskowy. Dysponowała bunkrami: 17 bunkrow w rejonie Powatek, Swornegaci, Wielkich Chełmow bunkier "Malta", "Pod psia buda" w gospodarstwie Stefan Kobierowskiego czł. Gryfa, bunkier Podchorazowka "Osa" "Czernica" "Dybrzk" n/d jeziorem Dybrzk siedziba dowostwa TOW Gryfa Pom. od maja 44r do marca 45r d ca Ryduchowski Stanislaw "Pajak", w lesnictwie Młynek "Pantera", Kleki, Pasterka, Widno, Rolbik bunkier "Kramarska, koło Parzyna" "Babie Lato", oraz bunkier "Bułgaria" koło Czarniza bunkier "Edward", bunkier nr 6 Dabrowa dowodztwa Oddziału partyz. "Młynki" Gryf, Oddz. partyz. "Szyszki 103" AK i Oddz. "Cis" Mencika Gryf Pom. - czynny od 02.42r do 03.45r , w powiatach koscierskim, bytowskim, miasteczkim Kramarzyny, człuchowskim Sapolno, Przechlewo i Biały Bor radio-stacja, gdzie Jan Ryduchowski "Sosna", "Las" dostarczał i odbierał meldunki z punktu "Jota" w okresie od 43r 45r. bunkier w Nowej Brdzie , bunkry w okolicach Borowego Młyna. Jan Ryduchowski "Sosna", "Las" brał czynny udział zbrojny w roznorodnych akcjach bojowych, od starc zgrupami SS np. pod Kaszuba Asmusem na Tamie w Czernicy podczas przeprawy przez Brde w dniu 15.03.44r , w potyczce w miejscowosci Ciemno w obronie bunkra "Gwiazda" z 30 osobowa załoga SA z Bytowa z 15 osobowa grupa partyzantow zgineli partyzanci Bernard Bukowski i ranny został w oko Franciszek Dorawa oraz poległo: 1 Niemiec, k dt SA z Ciemna i 1 Niemiec ranny. w dniu 07. 05. 44r, w kwietniu 44r brał udział w napadzie na pociąg wojskowy koło Dzieミアn podczas jazdy zdobycie broni i amunicji w udanej akcji na rozkaz Jana Pokoj "Jeger", w potyczce z Oddz. SS Wielkie Chełmy w obronie bunkra "Barany" w Lipnicy w dniu 25.12.44r na rozkaz d cy Jana Pokoj "Jeger" Oddz. partyz. "Młynki" Gryf Pom. Grupa partyzancka "Zawisza" Zapcen Radun dysponowała bunkrami przejściowymi krotkiego uzytkowania z ktorych korzystał Oddzial "Młynki" Gryf i Oddział "Szyszki 103" AK. Były to bunkry kryte gąszczami: trawa, mchem budowano je w naturalnych kulach, dolach wonwozach w miejscach trudno dostepnych trawach , bagnach, jeziorach, stawach, krzakach, zaroslach, zagajnikach Jednak w miejscach, gdzie występowała woda pitna. Należał i walczył w ZHP 79 Pom Druzyna Harcerzy im. T. Kosciuszki Brusy od 10.39r 03.45r.

Ppor Leon Drobinski Gryf czk. 01 *af*

Jan Ryduchowski
"Sosna" "Fala"

Polnica dnia 20.09. 1962

Grupa partyzancka Szwarcopol
Oddział partyzancki "Młynki" Gł. Pomorski
i Oddział partyzancki "Szybski-103" Armia Krajowa

imię, nazwisko, pseudonim i adres
składającego oświadczenie
(dla meżatek nazwisko panieńskie)

zam. Polnica C
77-323 Polnica
wys. śląskie

OSWIADCZENIE ŚWIADKA

Ja, uczestnik (czka) - (wymienić formację, ugrupowanie, jednostkę, nazwę obozu, więzienia itp. - od - do)
... od. partyzanckiego 1942r. do powstania 1945r.
... Armie Krajowej

świadomy odpowiedzialności za prawdziwość podanych niżej przeze mnie faktów, legitymujący (a) się
dowodem osobistym (innym dokumentem), seria i numer RH 2388743
PESEL 06020601717 KPMO Czubów zyd 20.09.1964r.
wystawnionym dnia przez

oświadczam, że Ob. Kunegunda Kiedrowicz Bernardowa
syn (córka)
urodz. dnia 08 lipca 1931r. w Czajkowskiej-Chejnic

jest mi znany (a) osobiście jako uczestnik (czka) - wymienić formację, ugrupowanie, jednostkę, nazwę
obozu, więzienia itp. oraz okoliczności, z jakimi świadek zetknął się z otrzymującym (ca) oświadczenie
i czasokres od - do

Kunegunda Kiedrowicz z d. Januszewska
maksymalnie od kwietnia 1943r. do grudnia 1945r. do Łódzkiego
"Seszek" Czernica, przy grupie partyzanckiej "Fajfocze",
"Osie" Czernica/Chejnice TO4 Gł. Pomorski, do d-ty
Edmunda Sulca "Grob" "Osie" 2-aj d-ty Stanisław
Ryduchowskiego, "Fajfocze", wykończona w obozie
mojej rodziny oraz w obozie "Wacenta" w
Drobiażki "Fala" Gł. Pomorski, St. m. Franciszka
Jarobik "Bardzka" d-ty grupy "Młynki" Gł. Pomorski,
d-ty Oddziału partyzanckiego "Młynki" "Młotyżane"
Czarnowickiego "Wron" Gł. Pomorski i ob-ty
Oddziału partyzanckiego "Szybski-103" prof. Jan
Szalewskiego "Fala".
Wyżej wymieniony (a) posiadał (a) pseudonimy (y) "Angelika", "Valerie"

stopień wojskowy młodszy... pełnił funkcję kucharz w obozie
oraz brał udział w następującej działalności zaliczanej do uprawnień kombatanckich (wymienić jej rodzaje,
miejscowości, czasokresy itp.)

Nyko w czasie wojny wymienionych
obwodów od kwietnia 1943r. do grudnia 1945r.
Po odbytych przeszkoleniach wojskowych i pasywno-
mu nie brał udziału w czynnościach żołnierskich.
W sierpniu 1943r. w d-ty Edmunda Sulca "Grob" "Osie"
i grupie partyzanckiej "Fajfocze" "Osie" Czernica TO4
Gł. Pomorski, w mojej obecności Jan Ryducho-
wskiego "Sosna" "Fala" 2-aj d-ty Stanisław
Ryduchowskiego, "Młynki" "Wacenta" Drobiażki "Fala"
grupa partyzancka "Fajfocze" "Osie" Czernica Gł. Pomorski,
St. m. Franciszka Jarobik "Bardzka" d-ty
grupy "Młynki" i innych żołnierzy: Bernardety
Januszewskiej "Beata", Janiny Kulcsar "Fala",
Józefa Głabskiego "Orbit" i Leona Drobiażki
"Seszek" "Fala" 2. Łódzki "Lenoch" Czernica

Wyżej wymieniony był represjonowany (a): wymienić jej rodzaje, miejscowości, czasookres, organy represjonujące (nazwę), z jakich powodów itp.

Reprezje Bernard i Józefa Januszczyk byli represjonowani ze względu na przynależność do Polskiej Armii w Egipcie. Represje Bernard i Józefa Januszczyk były spowodowane ich przynależnością do Armii Polskiej w Egipcie. Represje Bernard i Józefa Januszczyk były spowodowane ich przynależnością do Armii Polskiej w Egipcie.

Jeśli świadek jest członkiem organizacji kombatanckiej powinien podać jej nazwę, wpisać numer legitymacji członkowskiej, datę jej wydania, przez kogo

Legitymacja nr 204485. Wzrost 170 cm. Ciężar ciała 65 kg. Data urodzenia 29.06.1923 r. Miejsce urodzenia: Osada Represjonowanych w woj. śląskim.

Czy świadek posiada uprawnienia kombatanckie; podać kiedy i przez kogo przyznane, nr legitymacji, (zaświadczenia), datę wydania

Legitymacja nr 204485. Wzrost 170 cm. Ciężar ciała 65 kg. Data urodzenia 29.06.1923 r. Miejsce urodzenia: Osada Represjonowanych w woj. śląskim.

Związek Kombatanów Rzeczypospolitej i Byłych Więźniów Podległości

Koło Gminne w CZŁUCHOWIE
PREZES Zarządu Koła Gminy Człuchów
19. XI. 1946

Podpisano: J. Kozłowski
własnoręczny podpis
SEKRETARZ KOŁA GMINNEGO
EKRP i BWP w Przechlewie
K. Kozłowski 22.09.46
Ludwika Kozłowska-Majzol

Opinia organizacji kombatanckiej

Stowarzyszenie Szarych Szeregów
Oddział "POMORZE"
ul. Gdańska 7, 89-632 Brusy

Opinia organizacji kombatanckiej: Stowarzyszenie Szarych Szeregów Oddział "POMORZE" ul. Gdańska 7, 89-632 Brusy. Świadczymy zgodność serwanta Józefa Januszczyka z "Socym" i "des" oraz zbrojeniami. Represje Bernard i Józefa Januszczyk były spowodowane ich przynależnością do Armii Polskiej w Egipcie. Represje Bernard i Józefa Januszczyk były spowodowane ich przynależnością do Armii Polskiej w Egipcie.

Stowarzyszenie Szarych Szeregów
Oddział "POMORZE"
ul. Gdańska 7, 89-632 Brusy

Edmund Szalec
pieczęć organizacji kombatanckiej
imię i nazwisko, funkcja

1-1 Stefan Marchlewicz
"Szwary", "Kierownik"

Nazwa i adres podmiotu kierującego zapytaniem oraz numer urzędzenia służącego do automatycznego odbioru informacji

MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI
KRAJOWY REJESTR KARNY

MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI
KRAJOWY REJESTR KARNY
2004-08-03
PUNKT INFORMACYJNY
KRAJOWEGO REJESTRU KARNEGO
W GDANSKU
BIZY SĄDZIA M. KRESCOWYM

46

Data wystawienia 30.07.2004

ZAPYTANIE O UDZIELENIE INFORMACJI O OSOBIE

24020806796
Numer PESEL

- 1. Nazwisko rodowe RYDUCHOWSKI
- 2. Nazwisko (w tym przybrane) _____
- 3. Imiona STANISŁAW
- 4. Imię ojca _____ 5. Imię matki KATARZYNA
- 6. Data urodzenia WINCENTY 7. Nazwisko rodowe matki PRUSKA
08.02.1924
- 8. Miejsce urodzenia GZYCKOWY 9. Obywatelstwo POLSKIE
- 10. Miejsce zamieszkania GZYCKOWY WYBUD. OJM. BRUSZY

11. Wskazanie postępowania, o którym mowa w art. 6 pkt 4-5 i 8-10 ustawy z dnia 24 maja 2000 r. o Krajowym Rejestrze Karnym (Dz.U. Nr 50, poz. 580), w związku z którym zachodzi potrzeba uzyskania informacji o osobie
Ustawa o orderach i odznaczeniach państwowych z dn. 16.10.1992 r. /Dz.U. nr 90 art. 450/

- 12. Rodzaj danych, które mają być przedmiotem informacji o osobie:
 - 1. Kartoteka Karno
 - 2. Kartoteka Nieletnich
 - 3. Kartoteka Osób Pozbawionych Wolności oraz Poszukiwanych Listem Gończym**)

13. Zakres danych, które mają być przedmiotem informacji o osobie
Tow. gmin. Pom. Ap. i S. D. i S. D. i S. D.
(podpis o sobie i skrawionej)

Stwierdzam zgodność kserokopii z treścią oryginału
Człona dnia 23.08.2004 r.

[Handwritten signature]

NIE FIGURUJE
w KARTOTECE KARNEJ
KRAJOWEGO REJESTRU KARNEGO

9 3 08 2004 «2»

PUNKT INFORMACYJNY
KRAJOWEGO REJESTRU KARNEGO
W GDANSKU
BIZY SĄDZIA M. KRESCOWYM

Aleksander Sidał

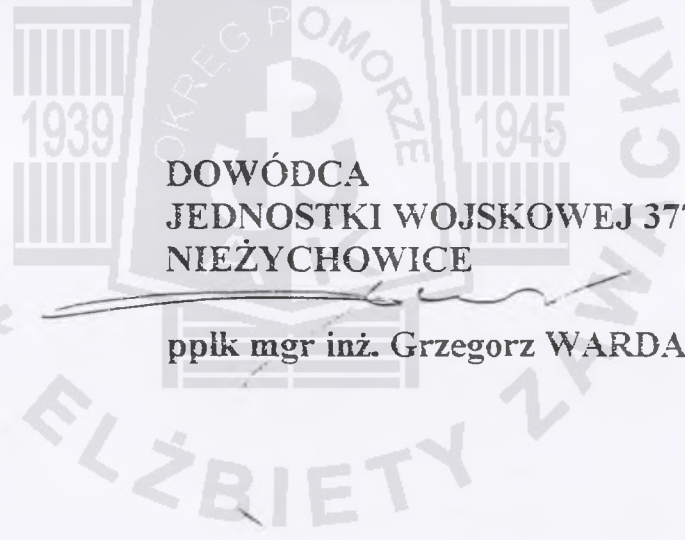
***) W punkcie 11 należy wskazać X w odpowiednim Liniarce
Pa 10-381. Druk. Drukarnia Nr 1. 02-521 Warszawa, Rakowiec 37, tel. (0-22) 540-61-77, fax 847-94-97, Zam. 1664

Chojnice 19.03.2004r.

ZASWIADCZENIE

Zaświadcza się ze ppor. rezerwy Stanisław Ryduchowski pseudonim „Pająk” ur.08.02.1924r. Czyczkowy, pow. Chojnice, s. Wincentego i Katarzyny z domu Pruska, od 03.1942r. do 01.1945r. służba w organizacjach niepodległościowych, współpracuje czynnie z Jednostką Wojskową 3775 Niezychowice.

Zaświadczenie wydaje się w celu uzupełnienia opinii do użytku służbowego Urzędu Do Spraw Kombatantów I Osób Represjonowanych w Warszawie. W celu mianowania kombatanta na wyższy stopień wojskowy, nadanie odznaczenia I stopień „Złoty Krzyż Zasługi” i orderu klasa V- Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski.

**DOWÓDCA
JEDNOSTKI WOJSKOWEJ 3775
NIEZYCHOWICE**

pplk mgr inż. Grzegorz WARDACKI

Nr 389329

Szulc

Edmund

15.11.1920 Czernica

Data i miejsce urodzenia.

Uprawnia do przejazdów
PKP i PKS
wg 50% zniżki

Edmund Szulc
podpis posiadacza zaświadczenia

URZĄD DO SPRAW KOMBATANTÓW
I OSÓB REPRESJONOWANYCH

Niniejsze zaświadczenie uprawnia do ulg i świadczeń określonych w ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz.U. nr 17, poz. 75 z późniejszymi zmianami).

Z upoważnienia
Kierownika Urzędu ds. Kombatantów
i Osób Represjonowanych

11.07.1995

Data

mgr Mieczysław Rytarowski
Pełnomocnik w woj. bydgoskim

Adres zamieszkania

89-631 Męcikał

wies Czernica 1

Ewid. 12061

RODZAJE I OKRESY
ZALICZANE DO UPRAWNIEN
USTAWOWYCH

Okresy		Wyszczególnienie	Przepis ustawy
od	do		
10.07.1942	03.1944	20- Grupa Pomorski	INK.1
12.1944	01.1945	Obóz kow. Stutthof	INK.4

łącznie: lat 1 miesięcy 11

zmiana: lat miesięcy

Z upoważnienia
Kierownika Urzędu ds. Kombatantów
i Osób Represjonowanych

mgr Mieczysław Rytarowski
Pełnomocnik w woj. bydgoskim

Podporucznik Edmund Szulc "Grab" - dowódca Grupy partyz. i Podchorążówki "Jagoda", "Osa" Czernica - siedziba dowództwa TOW Gryf Pomorski. Ośrodek naboru rekrutów i szkolenia podoficerów i oficerów, informacji wojskowej, zaopatrzenia w bron, sprzęt wojskowy Zgrupowania partyzanckiego Brusy-Swornegacie-Wiele-Kosciierzyna TOW Gryf Pom. i AK i stały punkt sanitarny, który prowadziła dh Helena Drobińska "Hania" od lipca 1942r do maja 1944r oraz drużynowy "Zastępu" Lesze ZHP 79 Pom. Drużyna Harcerzy im. T. Kosciuszki Brusy od lipca 42r do maja 44r. - wykonywał rozkazy d-ców: Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" d-cy O/"Młynki" Gryf Pom., por Henryka Grabosz "Gwiazda" d-cy bunkra "Zielony Pałac" Oddz. "Cis" Męcikał Gryf Pom. i Jana Szalewskiego "Sobol" O/Szyszki-103 "AK" od 07.42r do 03.44r - oraz wykonywał rozkazy Naczelnego K-danta TOW Gryf Pom. majr Jozefa Gierszewskiego "Rysia" do 07.43r, Naczelnego K-danta TOW Gryf Pom. majr Aleksandra Arendt "Konar", "Debina" do maja 44r.

Prowadził wywiad w Garnizonie SS Wielkie Chełmy, w Bazie Zaopatrzenia Frontu Wschodniego w Powalczkach pow. Chojnice i współpracował z hm Lucjanem Cyłkowskim "Lucek" na rozkaz mjr Aleksandra Arendt "Konar", "Debina" Naczelnego K-danta TOW Gryf Pom. i czł. AK "Reich" od 07.42r do 05.44r. Brał zbrojny udział w potyczce na drodze Czyżkowy-Krownia z zandarmerią z posterunku Brusy jako d-ca z grupą partyz. "Jagoda", "Osa" Czernica - jesienią 43r, w bitwie koło mostu Drzewicz z patrola SS Wielkie Chełmy - jesienią 43r na rozkaz d-cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" Oddz. "Młynki" Gryf Pom./Jan Ostrowski "Jas" został ranny w palec prawej nogi/, w "Akcji" Kaszuba w napadzie na Placówkę SS Kaszuba w dniu 15.03.44r - cel rozbić placówkę i zdobycie broni - akcja nie udana za duży opór SS-manów dobrze uzbrojonych na rozkaz d-cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" Oddz. "Młynki" Gryf Pom.

W dniu 19 maja 1944r wywieziony z rodziną do Lagru Potulice w sierpniu 44r wraz z rodziną przekazany do więzienia Sipo w Gdansk i 01 grudnia 44r on, brat Alfons i siostry Stefania z Helena zostali przekazani do KL Stutthof, a ojciec Ludwik Szulc z powrotem do Lagru Potulice, gdzie zginął podczas powrotu do domu 01.45r /Akta RS 247/a brat Alfons Szulc zginął podczas ewakuacji KL Stutthof na drodze "śmierci" k/Wejherowa w styczniu 45r - oznaczony w KL Nr 103 446 jako więzien polityczny.

Podporucznik Leon Drobiński czł. 01 TOW Gryf Pomorski

49

W dniu 19.05.44r o godz 3,00 rodzina Szulcow z Czernicy t.j. -Ojciec Ludwik Szulc czł. Gryfa Pom., 2 siostry Stefania Szulc-Derzewska czł. Gryfa Pom., Helena Szulc czł. Gryfa Pom., brat Alfons Szulc czł. Gryfa Pom. i najmłodszy brat Edmund Szulc czł. Gryfa Pom. zostali wywiezieni z Czernicy pow. Chojnice do Lagru Potulice za polskosc i ruch oporu, a na ich miejsce gospodarstwo i młyn-osadzono Niemke Anne Dumke z Ugoszcza pow. Bytów 20.05.44r, a jej syn Wili Dumke walczył na froncie wschodnim i był na urlopie w czerwcu 44r i zginął na froncie wschodnim jesienia 44r. Anna Dumke gospodarowała od 20.05.44r do marca 45r-bała sie Polakow i "bunkrarzy"-gosciła czesto Komando SS i Zandarmerie-ciagle przyczepiała sie do naszej rodziny Władysława Drobinskiego czł. Gryfa Pom. trzy razy dawała nam eksmysje, a ojca Polaka kierowała do Organizacji Tod kilka krotnie co zawsze załatwiła moja babka z Komando Zandarmerii Posterunku Brusy z K-dantem Spletstoeser, gdyż Babka Weronika Hapka czł. Gryfa Pom.-bardzo dobrze władała jezykiem niemieckim-umiała bronie Polakow. Jak wywozono Szulcow to "strasznie"-było to nasza rodzina matka Rozalia Drobinska z dziećmi :s. Leon, c. Bronia, c. Władzia, s. Bernard, s. Stas i c. Helena schroniła sie w Szulcow lesie. Po Szulcow trzy wozy drabiniaste przyjechały z Zabna i po południu odjechały do Zabna, a rodzina Szulcow z tobołkami w jednej rece została samochodem wojskowym zawieziona do Chojnic na Komando SS i po przesłuchaniu i torturach zawieziona transportem na stacje Mrocza, a stamtad z rampy pieszo do Lagru Potulice. Po zdarzeniu wywozu rodziny Szulcow i po grabieży majątku t.j. mebli, dobr kulturalnych - jak zrobiło sie cicho moja matka z rodina wrocila do domu- i około godziny 7,00 rano przyszedł po matke SS-man i zabral ja do obsługi inwentarza-ja Leon poszedł z matka, a SS-mani oswiadczyli, ze takiej "wyzerki" jeszcze nie mieli z geby tryskała im "szynka"-, która poczestowali mnie i matke. A jak odjeżdżała przed frontem to p. Anna Dumke wypila reszte zupy po psie Rolfie i co nie mogła wypic wlała do termosu, a p. Anna Dumke -"oswiadczyła", ze cały majątek zostawia "Hitlerowi"-Wermachtowi mojej matce co słyszałem osobiscie, gdyż matka mowila, ze mogła sobie przygotowac "prowiant" na podroz. Wydala polecenie opiekowac sie domem i inwentarzem, całym gospodarstwem Anna Dumke oswiadczyła, ze wroci zaraz Hitler a zwyciezy. Bydło, swinie i make zjedli żołnierze Werchmachtu-grupa frontowa "głodomorow i obszarpancow" Niemcow, którzy dostali sie do niewoli za Przechlewem po zdobiciu Drzewicza i Czarniza i prawej rubierzy Brdy pow. Chojnice. Moja matka Rozalia "Roza" należała do grupy partyz. "Jagoda", "Osa" Czernica TOW Gryf Pom. i prowadziła punkt kontaktowy "Łowienia Ryb" z Komando SS Wielkie Chełmy-dostarczała bron, informacje do Zgrupowania partyz. Brusy, a ojciec Władysław Drobinski "Władek" należał do grupy partyz. "Jagoda", "Osa" Czernica TOW Gryf Pom.-prowadził punkt kontaktowy zaopatrzenia w bron, mundury niemieckie Wermachtu-rozne materiały wybuchowe, które otrzymywał z Garnizonu SS Wielkie Chełmy od brygadzysty Jozefa Kuklinskiego-czł. TOW Gryf Pom. i z Bazy Zaopatrzenia Frontu Wschodniego w Powąlkach pow. Chojnice, gdzie pracował w Firmie Drzewnej w Powąlkach pow. Chojnice w okresie od 01.42r do marca 45r moi rodzice wykonywali rozkazy d-cow Gryfa Jana Binczyk "Zagłoba"-k-dta Gryfa na powiat Chojnice, d-cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" Oddz. "Młynki" Gryf Pom. i d-cy Jana Szalewskiego "Sobol" O/Szyszki-103"AK.

Bunkier "Podchorazowka" " "Osa"; "Jagoda" Czernica -dowodztwa TOW Gryf Pomorski wykryto przypadkowo podczas budowy w sierpniu 1944r. Podczas kopania fundamentu natrafiono na wąż-przytym byli obecni murarz z Głowczewic, stajenny Edmund Kulesza z Czarniza, młynarz Franciszek Rolbiecki z Dywanu/Dziemian czł. Gryfa Pom. sprzyjający Niemcom i namyslał sie od godz. 10,00 do godz. 13,00 i zglosił do Komando SS Wielkie Chełmy i na miejsce zdarzenia przyjechał osobiscie Standartenführer Nordman d-ca Garnizonu SS Wielkie Chełmy "Anfibia" i demonstracyjnie przejechał staw. Podczas przesłuchania ojca Władysława Drobinskiego "Władek" oswiadczył, ze 15.03.44r -podczas "Akcji" Kaszuba za darmo mu nie polamał 2 sztchet na tyłku. Podchorazowka "Osa", "Jagoda" Czernica w maju 44r została przeniesiona do bunkra "Dybk" na rozkaz d-cy Władysława Wroblewskiego "Maria" k-dta Gryfa Pom. na pow. Chojnice. Moja matka Rozalia Drobinska "Roza" czł. Gryfa uzyskała informacje od p. Anny Dumke, ze pies Rolf mocno szczeka i chodza partyzanci-wiec była tam niebezpieczna. Rodzina Szulcow-ojciec Ludwik Szulc, siostry Stefania Szulc-Derzewska, Helena Szulc i bracia Alfons Szulc i Edmund Szulc zostali z Lagru Potulice przekazani do Nojdgarden w Gdansk w sierpniu 44r., a stamtad 01 grudnia 44r przekazani po odbytych torturach do KL Stutthof, a ojciec Ludwik Szulc z powrotem do Lagru w Potulicach, gdzie zginął podczas powrotu do domu 01.45r, brat Alfons Szulc zginął na drodze "Smierci 01.45r"/Wejherowa-Edmund Szulc wieczorem umowił sie z bratem Alfonsem w sprawie ucieczki podczas ewakuacji KL Stutthof i rano go juz nie było. Edmund Szulc uciekł podczas ewakuacji w okolicy Kokoszek i po drodze zdobył butelke alkoholu, która na stacji w Zukowie zamienił na butelke wody z żołnierzami Werchmachtu-jeszcze tak dobrej wody nie pił i stamtad dostał sie do Koscierzyny i dalej do Czernicy. Siostry Stefania Szulc-Derzewska i Helena Szulc zostały ewakuowane za Wrjherowo i wrocily dopiero 10 kwietnia 1945r -ogromie wychudzone, w pasiakach z litera P-Stefania Nr obozowy 104 176 jako wiezien polityczny, Helena NR obozowy 103 323 jako wiezien polityczny do Czernicy,

Podporucznik Leon Drobinski czł. o1 TOW Gryf Pomorski

KOD OSOBISTY

Szula
Edmund

Ludwik Marta
1. Imię rodziców

15 listopada 1920 r.
5. Data urodzenia

Czernica - Chojnice
6. Miejsce urodzenia (mię. powiat) par. 2.

żonaty
7. Stan cywilny

młynarz
8. Zawód

KPMO Chojnice
9. Organ wydający dowód osobisty

KYSOPIS

Wzrost wysoki
Oczy szare
Znaki szczególne nie ma

Edmund Szula

Własnoręczny podpis
RH 5791901

Komendant MO
[Signature]

20111505254

19 lipca 1966 r.
Data wydania

RH 5791901

DZIECI

Wzrost i inne osobę znajdujące się pod pieczęcią posiadacza dowodu osob.

Imię	Nazwisko i imię	Data urodzenia	Podkreślenie
1.	Maria Stefania	22. VII. 1960 r.	córka
2.	Piotr Celestyn	19. V. 1962 r.	syn
3.	Emilia Klara	2. VII. 1963 r.	córka
4.	Anna Wencelka	19. VII. 1969 r.	córka

Kwatermistrz: Kłupca Zhd
[Signature]

ZAMELDOWANIE

Czernica - Chojnice
/ miejscowość - powiat /

nr 1 a
na pob. staty
3. V. 1953 r.
podpis

WYMELDOWANIE

ZAMELDOWANIE

WYMELDOWANIE

na wspólność

Sekret. Koła Komb. R.P. i B.W.P.
Zygmunt Tyborski

w BYDGOSZCZY

ZASWIADCZENIE № 347513

Zarząd Wojewódzki Związku Bojowników o Wolność i Demokrację stwierdza, że

Edmund SZULC

Chywał [ka] _____ [imię i nazwisko]

syn [córka] Ludwika urodzony [a] _____

15 listopada 1920 r. w Czernicy

[dzień, miesiąc, rok]

[miejscowość]

zamieszkały [a] w Czernicy

— jest członkiem zwyczajnym ZBoWiD, nr legitymacji • 11359/By

— odpowiada warunkom uprawniającym do członkostwa ZBoWiD •

Zaswiadczenie jest dokumentem stwierdzającym prawo do korzystania ze świadczeń określonych w Ustawie z dnia 23 października 1975 r. „o dalszym zwiększeniu świadczeń dla kombatanów i więźniów obozów koncentracyjnych”, [Dz. U. Nr 34, poz. 186].

Jednocześnie stwierdza się, że w rozumieniu przepisów art. 8 tej Ustawy do okresu zatrudnienia wymienionemu [nej] zalicza się następujące okresy działalności kombatanckiej oraz okresy uwięzienia w hitlerowskich obozach koncentracyjnych:

działalności w Ruchu Oporu od 10 lipca 1942 r. do 30 marca 1944 r.

uwięzienia w hitlerowskich obozach koncentracyjnych od 1 grudnia

1944 r. do 25 stycznia 1945 r.

[rodzaj] działalności okres od — do]

podpis Sekretarza Zarządu
Wojewódzkiego ZBoWiD
i pieczętka służbowa

Łącznie 1 rok 11 m-cy

PREZES
Zarządu Wojewódzkiego ZBoWiD

podpis Prezesa Zarządu
Wojewódzkiego ZBoWiD
i pieczętka służbowa

Bydgoszcz

dnia 30 listopada 1976 roku

* niepotrzebne skreślić

ARCHIWUM PAŃSTWOWE
ul. Dworcowa 22-96-76
85-009 Bydgoszcz

Z a ś w i a d c z e n i e

Nasz znak Data
842-2615 1990.09.07

Archiwum Państwowe w Bydgoszczy zaświadcza, że ob. Ludwik Szulc ur. 08.08.1873 r. został wysiedlony w dniu 19 maja 1944 r. z miejsc. Czernica b. powiat chojnicki do obozu w Potulicach / Akta RS 247/. Ludwik Szulc został ponownie osadzony w obozie w Potulicach w dniu 7 listopada 1944 r. W aktach zapisano również, że wymieniony ponownie wrócił do obozu z więzienia /„aus Gefängnis zurück ins Lager“/ oraz odnotowano: „N.T. 21.12.1944 r.“ /Akta RS 247/. Zeznaczymy, że Ludwik Szulc nie występuje w zachowanych rejestrach osób zwolnionych z obozu przed jego wyzwoleniem / 21 I 1945 r. /.

DYREKTOR
Archiwum Państwowego
Janusz Ketta

Sztutowo 1990.09.27

82-110 Sztutowo
woj. elbląskie
tel. 353

Pan

Edmund SZULC
G 7 BERNICA
89 631 Męcikaż

L. dz. 1873/635/90

Oddział Muzeum Stutthof
81-703 Sopot
ul. Kościuszki 63
tel. 51-80-47

Państwowe Muzeum Stutthof w Sztutowie stwierdza że w materiałach dokumentalnych wstępnego Archiwum są następujące dane o niżej wymienionym więźniu b. obozu koncentracyjnego w Stutthofie:

SZULC Alfons ur. 6.4.1918r., dostarczony został do III Stutthof w dniu 1.12.1944r. przez Sipo Gdańsk. W obozie oznaczony numerem 103 446 jako więzień polityczny. Był w obozie dnia 25.1.1945r. tj. do dnia rozpoczęcia pierwszej ewakuacji obozu.

Innych danych o w/w Muzeum nie posiada.

PODSTAWA informacji: I-II-17 Księga ewidencyjna więźniów.

/ka/

DIREKTOR

mgr Janina Grabowska-Chańska

L.dz. 2512/1462/75

Pani

Helena SZULC

C Z E R N I C A

89 631 Męcikał

Państwowe Muzeum Stutthof w Sztutowie stwierdza, że w materiałach dokumentalnych tutejszego Archiwum są następujące dane o niżej wymienionym więźniu b. obozu koncentracyjnego w Stutthofie:

SCHULZ Helena ur. 22.3.1912²r /taka data figuruje w dokumencie/, dostarczona została do KL Stutthof w dniu 1.12.1944r przez Sipo Gdańsk. W obozie oznaczona numerem 103 323 jako więzień polityczny. Była w obozie 25.1.1945r tj. do dnia ewakuacji obozu.

Innych danych o w/w Muzeum nie posiada.

PODSTAWA informacji: I-II-17 Księga ewidencyjna więźniów.

/ka/

DIREKTOR
[Signature]
mgr Mirosław Gliniński

Dh. Helena Szulc, ur. 22 marca 1912 r.
Od kwietnia 1943 r. do maja 1944 r. Gryf Pomorski i od maja 1944 r.
do grudnia 1944 r. więzienie hitlerowskie i od grudnia 1944 r.
do marca 1945 r. obóz koncentracyjny Stutthof.
Zam. Czernica 89-631 Męcikał

Oddział partyzancki "Młynki"-Gryf Pomorski

Partyzanci,-ktorzy zgineli w walkach z Niemcami:Stefan Gierszewski-partyzant O/"Młynki"-Gryf Pom.Zginał w potyczce z policja niemiecka w 1943r.

Ambrozy Kaszubowski, ur.09.11.1909r.-partyzant O/"Młynki"-Gryf Pom.Aresztowany w listopadzie 1944r.-zamordowany podczas sledztwa w Brusach pow.Chojnice.

Franciszek Kiedrowicz-partyzant O/"Młynki"-Gryf Pom.Aresztowany i zamordowany jesienia 1943r.przez Komando SS Wielkie Chełmy/był związany w stodole i podczas sledztwa podawano mu "gnojowice"do picia-okropnie torturowany na widoku/.

Maksymilian Drobinski "Mak", "Maks",ur.01.07.1913r.w Czyczkowach pow.Chojnice,z zawodu murarz.Partyzant O/Stanisława Miszkiera-rejon Olpucha,podległym Polskiej Armii Powstania-walczył z nim rowniez Władysław Fajtek ,-gdzie Maksilian Drobinski "Mak"walczył od 06.1940r do sierpnia 1943r.W dniu .21.06.1942r. -brał czynny udział w akcji "rozkrecania szyn" W wyniku czego wykoleił sie transport z wojskiem ,a zniszczeniu uleg parowoz i 15 wagonow.Transport został ostrzelany przez partyzantow - poległo 4 partyzantow a 1 został ranny.Niemcy poniesli duze straty materialne. Było to na trasie k. m.Kaliska,pow.Starogard -Trasa Berlin-Krolewiec.Wykonywał rozkaz razem z d-ca Stanisławem Miszkier O/Olpuch i i kpit Stanisława Lesikowskiego "Las" O/PAP. -Koscierzyna.Brał udział w skonfiskowaniu produktow mleczarskich w Osiu pow Tuchola na rzecz organizacji PAP w dniu 01.05.43r.na rozkaz d-cy Stanisława Miszkiera O/Olpuch PAP, w dniu 23.07.43r.brał udział w rejonie Ciegardła pow Koscierzyna z O/Olpuch PAP w obronie bunkra z obława zandarmerii i Odział-jego został rozbity ,a d-ca Stanisław Miszkier poległ -a on i koledzy wydostali sie z okrazenia.

Brał zbrojny udział w akcji "Kaszuba" 15.03.44r. w akcji zdobicie broni w Placowce SS Kaszuba-w walce pod Asmusem i na Tamie w Czernicy z Oddziałem SS Wielkie Chełmy i w poscigu przed obława skrył sie w stodole w Mylofie i pod koniec obławy -po zakonczeniu obławy wyskoczył z kolega na podawane hasło przez Komando SS "pali sie Stodoła"nie wytrzymali.Maksymilian Drobinski "Mak"-Był d-ca Zandarmerii Polowej Zgrupowania partyz.Brusy-Swornegacie -Wiele Gryfa Pomorskiego od 09.43r. do 03.44r.

Maksymilian Drobinski "Mak"-lubił i czesto z dh Władysławem Fajtek przebywał u d-cy Jana Ostrowskiego "Jas" w bunkrze "Kot"Czyczkowy u Władysława Wirkus w stodole -był to bunkier dowodztwa TOW Gryf Pom.i w bunkrze "Pod psia buda"w podworku u Stefana Kobierowskiego Wyb.Czyczkowy-skad udawali sie na akcje "bojowe"rowerami.

Maksymilian Drobinski "Mak"od wrzesnia 43r. przenosi sie i walczy w O/"Młynki"-Gryf Pom.,z ktorym był związany.W pazdzierniku 43r w punkcie kontaktowym Smisiowka-wyb.Czyczkowy spodkał sie ze swoja zona i Edmundem Szulc "Grab","Osa"d-ca grupy partyz."Jagoga", "OSA"Czernica i Podchorazowki "Osa"Czernica-Gryf-i widział to-zauwarzył "Bian.,ktory sypnał d-ce Edmunda Szulca"Grab"do Komando SS Wielkie Chełmy,-ktory został aresztowany przez 5 dni Komando SS Wielkie Chełmy -niezidentyfikowany został zwolni-

Partyzanci, którzy walczyli z Niemcami i przeżyli
a teraz ODESZLI OD NAS

1-Aleksander Arendt "Konar", "De-bina".

Naczelnny Komendant TOW Gryf Pom. i Czł. AK Reich

2-Jan Szalewski "Sobol" d-ca O/"Szyszki-103" AK

i komendant Inspektoratu Tczew-Starogard-Chojnice AK

3-Marcjan Czarnowski "Wrzos" d-ca Oddz. "Młynki"-Gryf

4-Henryk Grabosz "Gwiazda" d-ca bunkra Zielony Pałac

O/Cis Mecikał -Gryf Pom.

5-Emil Cysewski "Sokoł" d-ca grupy Czarniz-Gryf

6-Alojzy Bruski "Skocz"-komendant gminy Brusy,

komendant na pow. Bytow, Miastko i Człuchow TOW Gryfa

Pom. i d-ca grupy partyz. Borowy Młyn-Lipnica Gryf Pom.

7-Władysław Wroblewski "Maria" d-ca grupy partyz.

"Kaszuby" Swornegacie Gryf Pom. i Komendant Komendy
Powiatowej Chojnice TOW Gryf Pom od 04.44r. do 03.45r.

8-Stanisław Fedde "Dzik"-czł. 01 O/"Młynki"-Gryf Pom.

9-Klara Miszewska "Danka", "Bilet" czł. 01 Zgrupowanie

partyz. Brusy Wiele Swornegacie Gryf Pom., AK i ZHP

10-Franciszek Jażdzyk "Borowka" d-ca grupy "Młynek"

Gryf Pom.-walczący z d-ca Alojzy Bruski "Grab"

Oddz. "Swierki" AK-wzależności od potrzeb

11- Jan Pokoj "Jeger" d-ca grupy "Zawisza" Zapceń-Radun

Gryf Pom. i O/Szyszki-103" AK Jana Szalewskiego "Sobol"

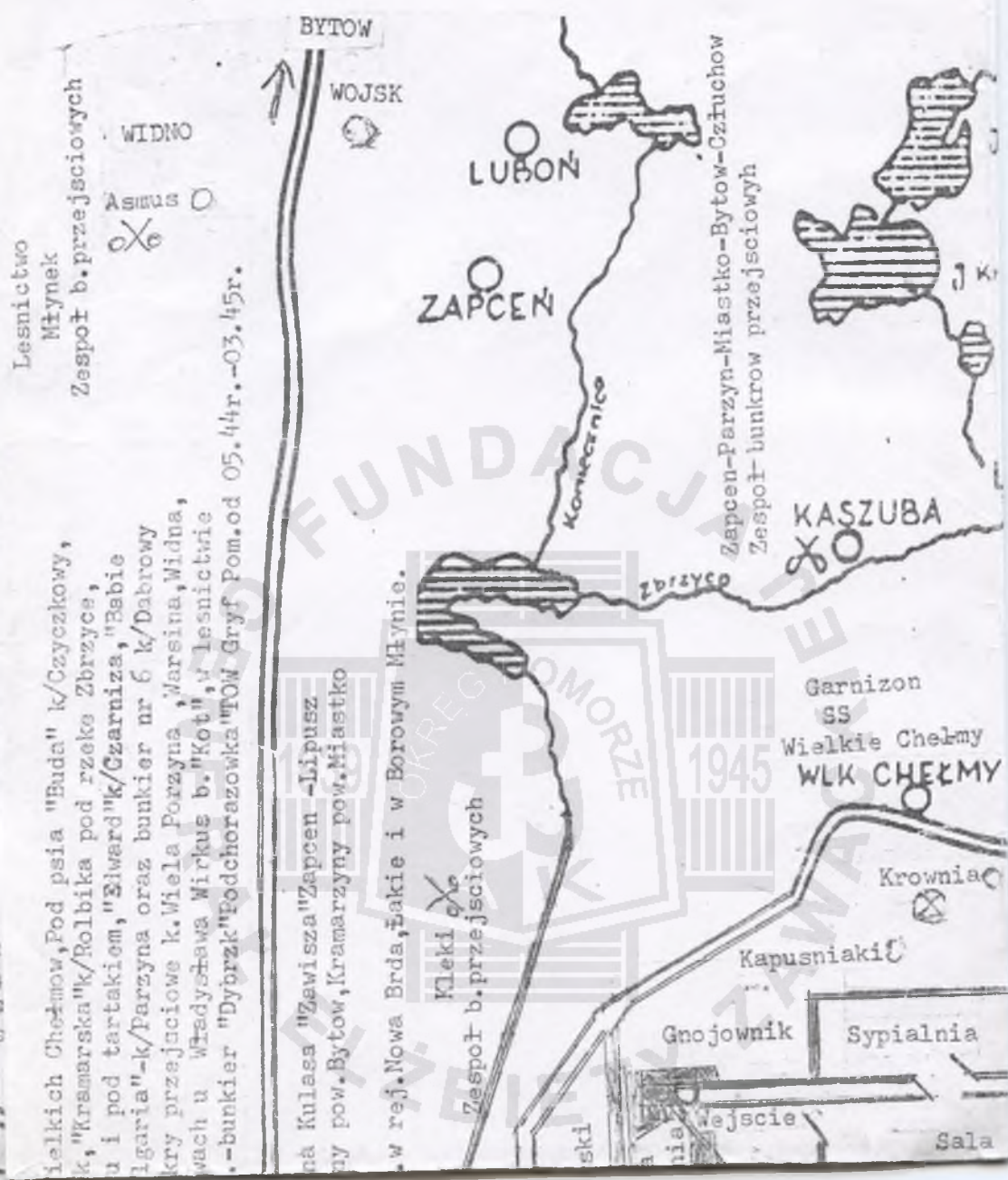
razem walczyli w zależności od potrzeb

12-Wincenty Drobinski "Fala" czł. 01 -Gryf Pomorski

O/"MŁYNYKI" ppor Leon Drobinski czł. 01 Gryf

dyplomowa
ktowca, ktodn
czak - z odd

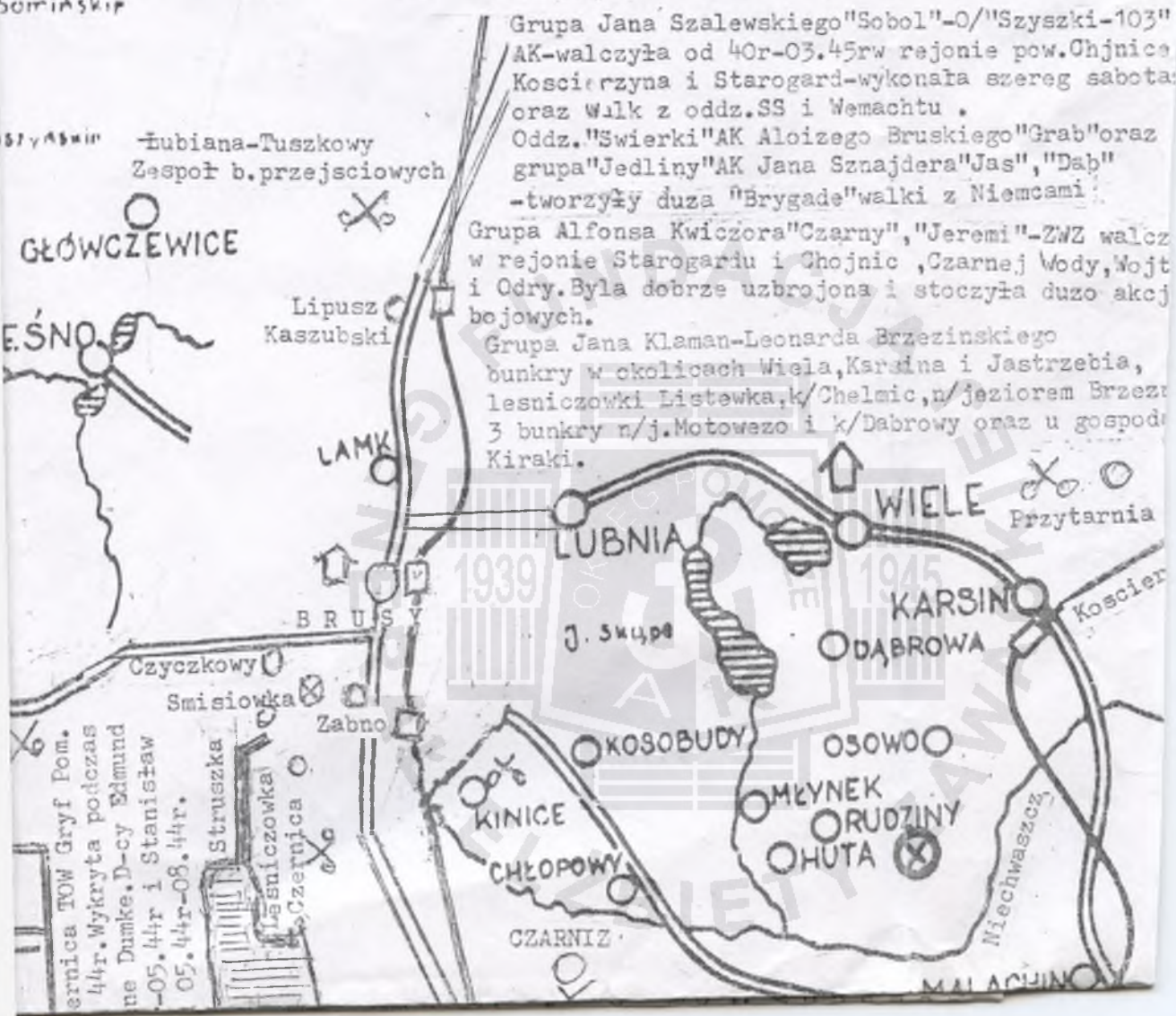
Czerwona Strona
OJEZIOR
CNO
OKRZ
YNY
KWIE
ZERS
ska
sie
tooz
zekazy

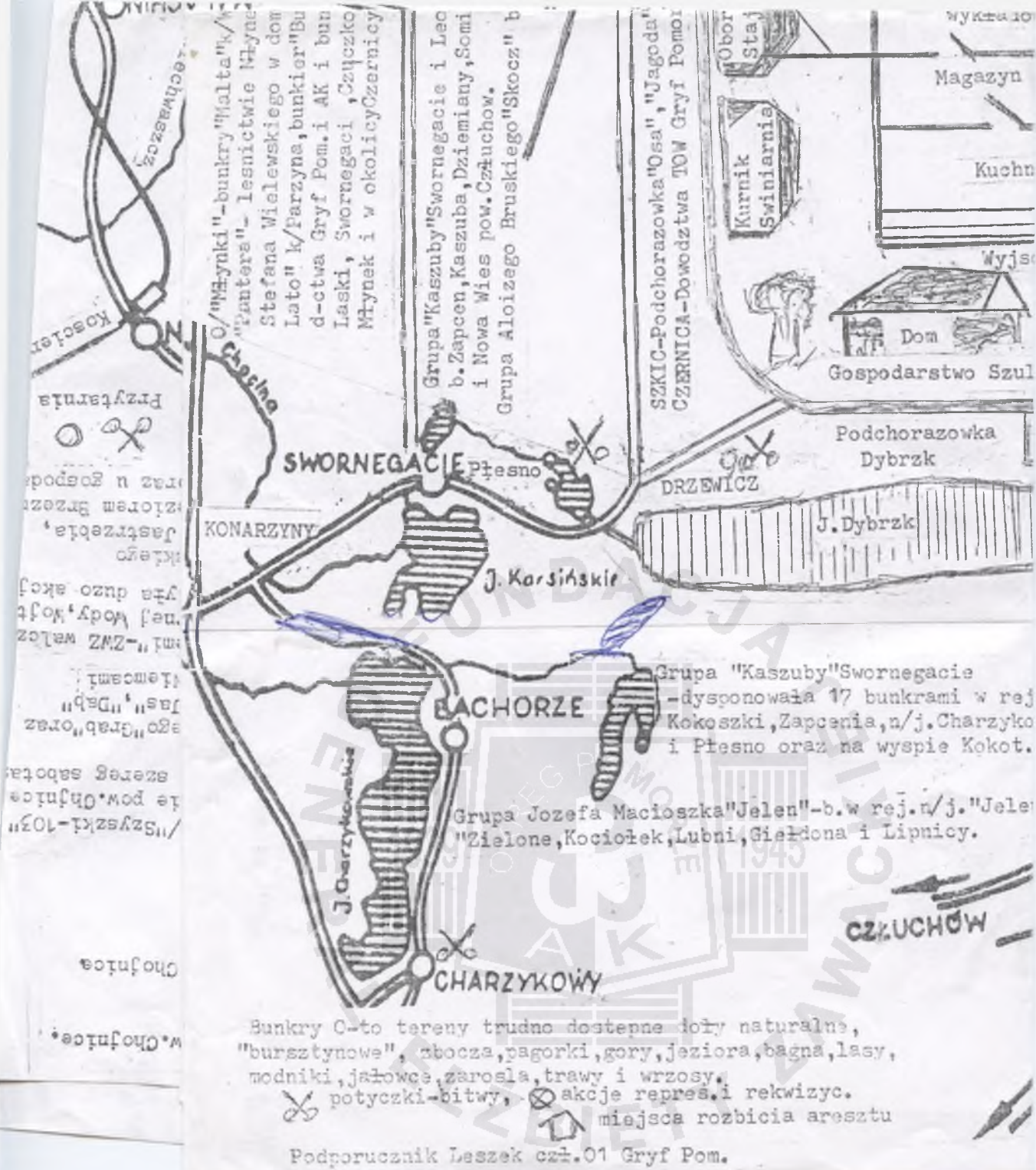

SZKIC-Grupa partyzanckich 32, w tym 3 oddziały Gryfa Pom. i AK w pow. Chojnice, działających okresowo i stale - oraz działający Szare Szewcy.
 Bunkrow 85 w pow. Chojnice działających przejściowo i stale.
 Partyzantów 820 - ukrywających się do 320. Harcerzy do 62 w pow. Chojnica od 1939 r do 1945 r

Rozmieszczenia bunkrow wykonanych i używanych w czasie okupacji
 Od 39r-45r przez "Gryfowców" i "Akowców" w Zgrupowaniu partyzanckim
 Brusy, Swernegacie, Rolbik, Czarniz i Wiele TOW Gryf Pom. i AK.

Somiatki

O/Wajnyki - bunkry "Malta", "K" / "Antora" - lesnictwie Mlyne Stefana Wieliewskiego w don Lato" k/Farzyna, bunkier "Bud-d-ctwa Gryf Pom. i AK i bun Laski, Swornegacie, Czuchow Mlynek i w okolicy Czernicy

Grupa "Kaszuby" Swornegacie i Leo b. Zapcen, Kaszuba, Dziecimiany, Somi i Nowa Wies pow. Czuchow. Grupa Alojzego Bruskiego "Skocz" b

SZKIC-Podchorazowka "Osa", "Jagoda" CZERNICA-Dowodztwa TOM Gryf Pomor

wykraio
Magazyn
Kuchnia
Wyjście
Dom
Gospodarstwo Szul

SWORNEGACIE Plesno

DRZEWICZ
Podchorazowka Dybrzk

KONARZYNY

J. Karcińskie

J. Dybrzk

BACHORZE

Grupa "Kaszuby" Swornegacie - dysponowała 17 bunkrami w rej Kokoszki, Zapcenia, n/j. Charzyko i Plesno oraz na wyspie Kokot.

Grupa Jozefa Macioszka "Jelen" - b. w rej. n/j. "Jele" "Zielone, Kociołek, Lubni, Gielona i Lipnicy.

CHARZYKOWY

CZUCHÓW

Bunkry C-to tereny trudno dostepne do ty naturalne, "bursztynowe", zbocza, pagorki, gory, jeziora, bagna, lasy, modniki, jakowce, zarosla, trawy i wrzosy.
✂ potyczki-bitwy, ☒ akcje repres. i rekwizyc.
🏠 miejsca rozbicia aresztu

Podporucznik Leszek czł. 01 Gryf Pom.

Przytarnia
Kocierz
Czapca
KONARZYNY
J. Charzykowski
Charzykowiec
W. Chojnice
Chojnice
"Szyzki-103"
te pow. Chojnice
szereg sabota
ego "Grab" oraz
jas", "Dab"
"Lemcamt"
mi "ZMZ walc
nej wody, wof
yfa duzo akcj
klego
Jastrzebia,
ziorem Brzez
raz n gospod

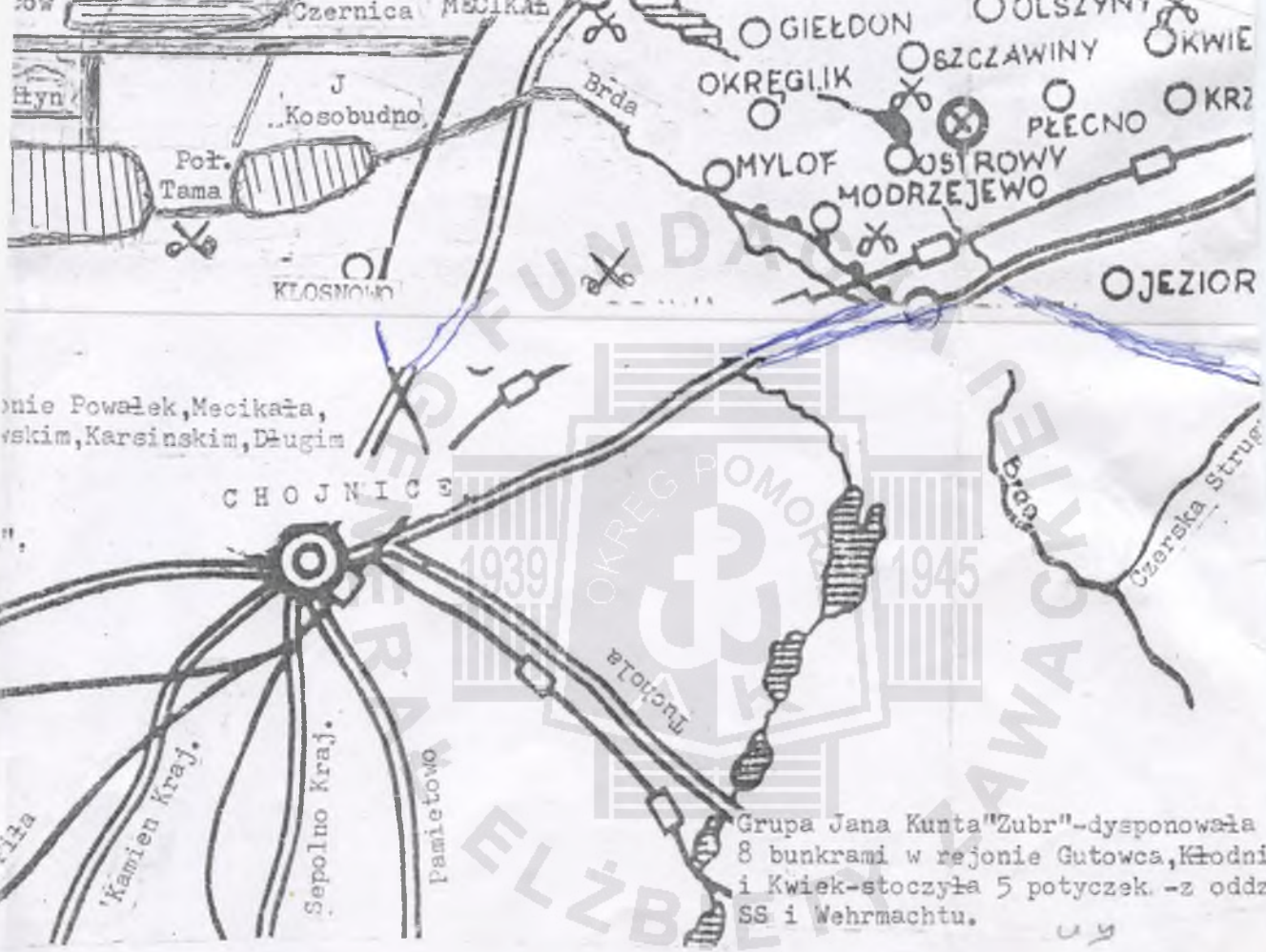
Czarniz-Olszyny
Zespół b.przejściowych

Grupa Jana Megger "Mann"-walczyła w rejonie Czarska, Starogardu i Tucholi. WE wrześniu 44r połączyła się z grupa Wojska Polskiego Jana Mietkiego. Grupa stoczyła kilkanaście bitew z z oddz. niemieckimi i przekazywała wywiad do sztabu Wojska Polskiego.

Grupa Henryka Grabosz
"Zielony Pałac"

Bunkier nr 6 Dabrowa d-ctwa TOW Gryf Pom. i AK

Podchorążówka "Osa": "Jagoda" Czarska od lutego 42r-sierpnia 44r budowy 08.44r przez Niemce i Szulc "Grab" Gryf Pom. od 02.42r Ryduchowski "Pajak" Gryf Pom. od

Grupa Jana Kunta "Zubr"-dysponowała 8 bunkrami w rejonie Gutowca, Kłodni i Kwiek-stoczyła 5 potyczek -z oddz. SS i Wehrmachtu.

Sztutowo dnia 18 sierpień 1975r

MUZEUM STUTTHOF
w SZTUTOWIE
ul. Nowy Dwór Gdański

L.dz. 1936 /798/75

Pani
Stefania DRZEWSKA
CZERNICA
89 631 Męcikał

Państwowe Muzeum Stutthof w Sztutowie stwierdza, że w materiałach dokumentalnych tutejszego Archiwum są następujące dane o niżej wymienionym więźniu b. obozu koncentracyjnego w Stutthofie:

KRAJNIK Stefania ur. 15.1.1906r, dostarczona została do KL Stutthof w dniu 14.12.1944r przez Sipo Gdańsk. W obozie oznaczona numerem 104 176 jako więzień polityczny. Była w obozie 25.1.1945r tj. do dnia ewakuacji obozu.

Innych danych o w/w Muzeum nie posiada.

PODSTAWA informacji: I-II-17 Księga ewidencyjna więźniów.

/ka/

D Y R E K T O R
[Signature]
mgr Mirosław Gliński

w BYDGOSZCZY

ZASWIADCZENIE № 341509

Zarząd Wojewódzki Związku Bojowników o Wolność i Demokrację stwierdza, że
Obywatel [ka] Stefania DERZEWSKA

[imię i nazwisko]
syn [córka] Ludwika urodzony [a] 15 stycznia 1906 r. w Czernicy
[dzień, miesiąc, rok] [miejscowość]
zamieszkały [a] w Czernicy

- jest członkiem zwyczajnym ZBoWiD, nr legitymacji * 20879/By
- odpowiada warunkom uprawniającym do członkostwa ZBoWiD *

Zaswiadczenie jest dokumentem stwierdzającym prawo do korzystania ze świadczeń określonych w Ustawie z dnia 23 października 1975 r. „o dalszym zwiększeniu świadczeń dla kombatanów i więźniów obozów koncentracyjnych”, [Dz. U. Nr 34, poz. 186].

Jednocześnie stwierdza się, że w rozumieniu przepisów art. 3 tej Ustawy do okresu zatrudnienia wymienionemu [nej] zalicza się następujące okresy działalności [kombatanckiej] i okresy uwięzienia w hitlerowskich obozach koncentracyjnych:

działalności w Ruchu Oporu od kwietnia 1943 r. do 14 maja 1944 r.
uwięzienia w hitlerowskich obozach koncentracyjnych i więzieniach
od 14 maja 1944 r. do 10 marca 1945 r.

[rodzaj działalności okres od — do]

Sekretarz
Zarządu Wojewódzkiego ZBoWiD

Jan Raczkowski

podpis Sekretarza Zarządu
Wojewódzkiego ZBoWiD
i pieczęć służbowa

Łącznie 1 rok 11 m-cy
PREZES
Zarządu Wojewódzkiego ZBoWiD

(Roman Chłodziński)

podpis Prezesa Zarządu
Wojewódzkiego ZBoWiD
i pieczęć służbowa

pieczęć okrągła

Bydgoszcz dnia 12 kwietnia 6 197 6 roku

* niepotrzebnie skreślić

ARCHIWUM AKT NOWYCH
Al. Niepodległości 162
02-554 Warszawa

Stanisław Koliński
ul. Lawadzkiego 18/15
71-200 Szczecin

Stanisław Koliński

Wasze pismo z dnia: 1986 02 22 Znak: - Nosz znak: 71.542-372/86 Data: 1986 06 03

Dh Micheł Koliński, ur. 11 sierpnia 1923 r. Brusy, Chojnice.
Ubiega się o uprawnienia kombatanckie z formacji Szare Szeregi
i TOW Gryf Pomorski.
Zam. 72-002 Mierzyn gm. Dobra / w czasie okupacji Brusy - Chojnice

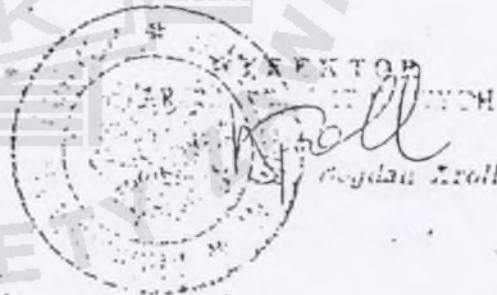
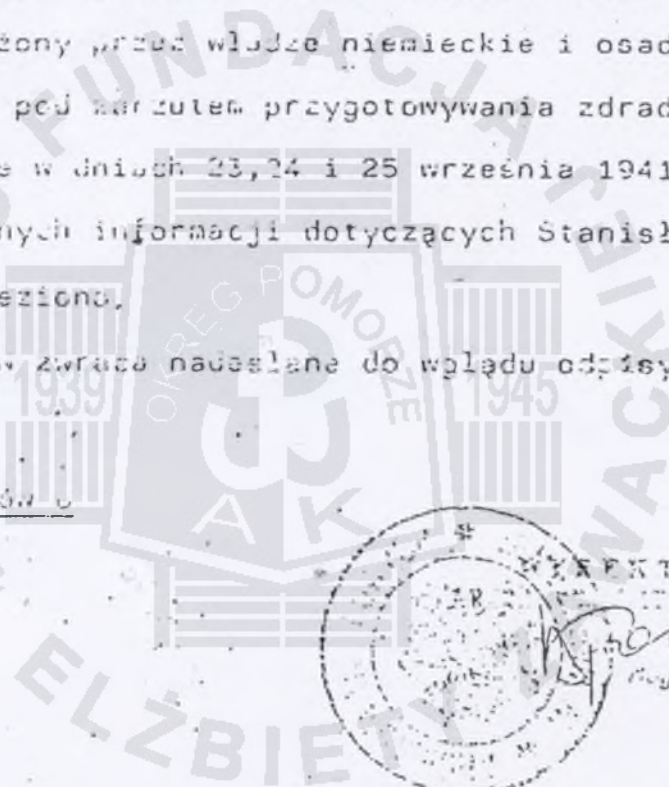
Archiwum Akt Nowych stwierdza na podstawie mikrofilmów
akt Ministerstwa Sprawiedliwości Rzeszy /sygn. 27971/,
że Stanisław Koliński, ur. 27 kwietnia 1920 r. w Brusach,
był oskarżony przez władze niemieckie i osadzony w areszcie
śledczym, pod zarzutem przygotowywania zdrady stanu i sądzony
w Berlinie w dniach 23, 24 i 25 września 1941 r.

Innych informacji dotyczących Stanisława Kolińskiego
nie odnaleziono.

W załączeniu nadawane do władzy odpisy dokumentów.

Załączników 0

103, 104

Wzbronić opłatę skarbową od podawst
- ewentualnie 50 na podatkowo 5 1
wz 1 pkt - Rozporządzenia Rady Mini-
strów z dn. 10.12.1993 r. w sprawie
mocy skarb. - w Dz. U. z 31.12.1993

Wzrost 257/86

20.12.1993

*Polnyj składowe dowodu przeciwnik wojny
pawe Koliński Brony i kolekcje over b.p.w. Szare Szeregi / gol
Przedstawiciel kierowni, który wykonywał w tym czasie
jest wyjątkowo kierowni do Stanisława Kolińskiego nie
nie podlegał kierowni do 20.12.1993 r. kierowni Brony
od 30.12.1993 - 4.12.*

III/4. Materiały dotyczące okresu po 1945 -
- Drobimski Leon

1. Listy Stow. Szarych Szeregów Oddz. Morski
w Gdańsku z 15.12.1994 do Kregu
„Pomorie” Brusy - dot. zatwierdzenia Zarządu
Kregu w Brusach, ksero mienytel. k. 1 s. 1
2. Protokół z. zebrania organizacyjnego
w Brusach z 16.11.1995 - dot. powoła-
nia Stow. Szarych Szeregów Oddz. Terenowy
„Pomorie” w Brusach, ksero mienytel. k. 2 s. 2-3
3. Protokół, jak wyżej wraz ze składem
osobowym Oddz. Terenowego „Pomorie” Brusy,
mpis. k. 7 s. 4-10
4. Listy Stow. Szarych Szeregów Oddz.
Morski Gdańsk, Kreg, „Pomorie” w Brusach
z 29.11.1994 do Zarz. gŃ. Stow. Szarych
Szeregów w Warszawie - dotyczy rejestrowa-
cji Kregu..., mpis k. 3 s. 11-15

STOWARZYSZENIE SZARYCH SZEREGÓW

zat. do listu z 18.02.2009

Oddział Morski, ul. Za Murami 2/10,
80-823 Gdańsk

L. ok. 1/95

Gdańsk dn. 15. 12. 1994 r.

Stowarzyszenie Szarych Szeregów

Oddział " Morski " w Gdańsku

Krąg " Pomorze " *ul. Golewiska 7*

Brusy

89-632

Zarząd Oddziału Morskiego Stowarzyszenia Szarych Szeregów w Gdańsku działając w oparciu o § 30 p. 2 Statutu Stowarzyszenia, oraz przedłożone dokumenty: protokoł z zebrania założycielskiego, listy obecności członków, karty ewidencyjne członków i wniosek o powołanie Kręgu - zatwierdza Uchwałą z dn. 14. 12. 1994 r. powstały w dniu 15 listopada 1994 r. Krąg " Pomorze " Stowarzyszenia Szarych Szeregów z siedzibą w Brusach.

Zatwierdza się również skład osobowy Zarządu Kręgu j.n. :

1. dh Leon Drobiński - przewodniczący
2. dh Witold Rolbiecki - z-ca przewodniczącego
3. dhna Irena Mleczek - sekretarz
4. dh Stefan Marchlewicz - skarbnik
5. dhna Jadwiga Kreft - członek

Czuwaj !

Z-ca Przewodniczący Stowarzyszenia Szarych Szeregów Przewodniczący
 Z. Imbierowicz *Imbierowicz* Oddział Morski *Audryś*
 ul. Za Murami 2/10 A. Lisiecki
 80-823 GDAŃSK

Do wiadomości:

Zarząd Główny S.S.S. Warszawa

KWATERMISTRZ HUFCZA ZHP PILA

Henryk Kowalski

Stwierdzam zgodność kserokopii z oryginałem

Brusy, dnia *21.02.2003*

z up. BURMISTRZA

Jadwiga Kosiedowska
Inspektor

Brusy, 16 listopada 1995 r.

2

P r o t o k ó ł

z zebrania organizacyjnego odbytego w Brusach w dniu 16 listopada 1995 r. w sprawie utworzenia i powołania organizacji
Stowarzyszenie Szarych Szeregów Oddział Terenowy "Pomorze"
89-632 Brusy

Obecnych na zebraniu 20 członków.

Pkt 1. Omówienie statutu Stowarzyszenia Szarych Szeregów.

Obecny stan osobowy Oddziału Terenowego "Pomorze" Brusy
35 członków.

Deklaracje przystąpienia do Oddziału Terenowego "Pomorze"
Brusy złożyło 29 członków.

Stowarzyszenie Szarych Szeregów

Oddział Terenowy "Pomorze"

89 - 632 B r u s y

rozpoczyna swoją działalność od 16 listopada 1995 roku i obejmuje teren Pomorza, to jest teren działalności Tajnej Organizacji Wojskowej "Gryfa Pomorskiego", Pomorskiego Okręgu Armii Krajowej, ZWZ i innych organizacji wojskowych oraz organizacji młodzieżowych zrzeszonych i niezrzeszonych i organizacji obowzowych krypt "Szare Szeregi" w okresie od 1939 r. do 1945 r.

Pkt 2. W trakcie głosowania jawnego do zarządu wybrano:

Przewodniczący - dh Leon Drobiński

zam. Przelewice 2 78-630 Człopa

Wiceprzewodniczący - dh Edmund Szulc

zam. Czernica 89-631 Męcikał

Sekretarz - dh Stefan Marchlewicz

zam. 89-632 Brusy, ul. 2 Lutego 3
tel. 22-26

Skarbnik - dh. Janina Kulesza

89-632 Brusy, ul. Zawadzkiego 16

Członkowie zarządu:

- Jadwiga Kreft

zam. 80-301 Gdańsk, ul. Chełmońskiego 13/24 tel. 56-02-48

- Dh Antoni Ryduchowski

zam. Czyczkowy wybud. 89-632 Brusy

- dh. Irena Mleczek

zam. 89-604 Chojnice, ul. Młodzieżowa 19/36 tel. 76-085

./.

176

URZĄD
MIASTA I GMINY
78-630 w Człopie
ul. Strzelecka 2

Stwierdzam zgodność
kserokopii z treścią oryginału
30. 01 2009
Człopa, dnia f.

z up. BURMISTRZA

mgr Jerzy Bekker
SEKRETARZ MIASTA I GMINY CZŁOPA

Komisja Rewizyjna Oddziału:

Przewodnicząca - dh. Klara Teresa Miszewska

zam. 89-600 Chojnice, ul. Dworcowa 18/6

tel. 74 54 9

Członkowie: - dh Stefan Fedde

zam. Czyczkowy 89-632 Brusy

- dh Józef Grabski

zam. Czyczkowy 89-632 Brusy

Pkt 3. Sprawy organizacyjne

3/1. Oddział Terenowy "Pomorze" Brusy przyjął

S t a t u t

Stowarzyszenia Szarych Szeregów

Zarządu Głównego Warszawa

3/2. Proszę o wydanie statutu rejestrowanego SSS.

3/3. Potwierdzenie o zarejestrowaniu SSS Zarządu Głównego w Warszawie przez Sąd Wojewódzki w Warszawie.

3/4. Wydanie decyzji o zarejestrowaniu Oddziału Terenowego "Pomorze" 81-632 Brusy - działającego na terenie dawnego województwa pomorskiego.

3/5. W załączeniu wykaz osobowy członków Oddziału Terenowego "Pomorze" Brusy.

Członek zarządu

Jadwiga Kreft
dh. Jadwiga Kreft

Przewodniczący

Leon Drobiński
dh Leon Drobiński

Otrzymują:

1/ Zarząd Główny Stowarzyszenia Szarych Szeregów

00-229 Warszawa, Rynek Nowego Miasta 6/8/10

2/ Oddział Morski Gdańsk

3/ Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych

00-921 Warszawa - 53 ul. Krucza 36

4/ Pomorski Okręg Wojskowy, Bydgoszcz

5/ Fundacja Pomorskiej Armii Krajowej, 87-786 Toruń, ul. Piekary 37

6/ Główna Kwatera ZHP, Warszawa

7/ Aleksander Arendt, 81-786 Sopot, ul. Chopina 40/7

8/ Komenda Chorągwi ZHP, Bydgoszcz i Gdańsk

9/ Zarząd Wojewódzki Związku Kombatantów i Osób Represjonowanych w Gdańsku i w Bydgoszczy

10/ a/a

Leon Drobiński

z up. BURMISTRZA

mgr Beata Bekker
SEKRETARZ MIASTA I GMINY CZŁOPE

Stwierdzam zgodność
kserokopii z treścią oryginału
Człopa, dnia 30. 01. 2009 r.

URZĄD
MIASTA I GMINY
78-630 w Człopie
ul. Strzelecka 2

4

Brusy, 16 listopada 1995 r.

P r o t o k ó ł

z zebrania organizacyjnego odbytego w Brusach w dniu 16 listopada 1995 r. w sprawie utworzenia i powołania organizacji
Stowarzyszenie Szarych Szeregów Oddział Terenowy "Pomorze"
89-632 Brusy

Cbecnych na zebraniu 20 członków.

Pkt 1. Czówienie statutu Stowarzyszenia Szarych Szeregów.

Cbecny stan osobowy Oddziału Terenowego "Pomorze" Brusy
35 członków.

Deklaracje przystąpienia do Oddziału Terenowego "Pomorze"
Brusy złożyło 29 członków.

Stowarzyszenie Szarych Szeregów

Oddział Terenowy "Pomorze"

89 - 632 B r u s y

rozpoczyna swoją działalność od 16 listopada 1995 roku i obejmuje teren Pomorza, to jest teren działalności Tajnej Organizacji Wojskowej "Gryfa Pomorskiego", Pomorskiego Okręgu Armii Krajowej, ZWZ i innych organizacji wojskowych oraz organizacji młodzieżowych zrzeszonych i niezrzeszonych i organizacji obowzowych krypt "Szare Szeregi" w okresie od 1939 r. do 1945 r.

Pkt 2. W trakcie głosowania jawnego do zarządu wybrano:

Przewodniczący - dh Leon Drobiński

zam. Przelewice 2 78-630 Człopa

Wiceprzewodniczący - dh Edmund Szulc

zam. Czernica 89-631 Męcikał

Sekretarz - dh Stefan Marchlewicz

zam. 89-632 Brusy, ul. 2 Lutego 3
tel. 22-26

Skarbnik - dh. Janina Kulesza

89-632 Brusy, ul. Zawadzkiego 16

Członkowie zarządu:

- Jadwiga Kreft

zam. 80-301 Gdańsk, ul. Chełmońskiego 13/24 tel. 56-02-48

- Dh Antoni Ryduchowski

zam. Czyczkowy wybud. 89-632 Brusy

- dh. Irena Mleczek

zam. 89-604 Chojnice, ul. Młodzieżowa 19/36 tel. 76-085

./.

Komisja Rewizyjna Oddziału:

Przewodnicząca - dh. Klara Teresa Miszewska
zam. 89-600 Chojnice, ul. Dworcowa 18/6
tel. 74 54 9

Członkowie: - dh Stefan Fedde
zam. Czyczkowy 89-632 Brusy
- dh Józef Grabski
zam. Czyczkowy 89-632 Brusy

Pkt 3. Sprawy organizacyjne

3/1. Oddział Terenowy "Pomorze" Brusy przyjął

S t a t u t

Stowarzyszenia Szarych Szeregów
Zarządu Głównego Warszawa

3/2. Proszę o wydanie statutu rejestrowanego SSS.

3/3. Potwierdzenie o zarejestrowaniu SSS Zarządu Głównego w Warszawie
przez Sąd Wojewódzki w Warszawie.

3/4. Wydanie decyzji o zarejestrowaniu Oddziału Terenowego "Pomorze"
81-632 Brusy - działającego na terenie dawnego województwa
pomorskiego.

3/5. W załączeniu wykaz osobowy członków Oddziału Terenowego
"Pomorze" Brusy.

Członek zarządu

Jadwiga Krefł
dh. Jadwiga Krefł

Przewodniczący

Leon Drobniński
dh Leon Drobniński

Otrzymują:

- 1/ Zarząd Główny Stowarzyszenia Szarych Szeregów
00-229 Warszawa, Rynek Nowego Miasta 6/8/10
- 2/ Oddział Morski Gdańsk
- 3/ Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych
00-921 Warszawa - 53 ul. Krucza 36
- 4/ Pomorski Okręg Wojskowy, Bydgoszcz
- 5/ Fundacja Pomorskiej Armii Krajowej, 87-786 Toruń, ul. Piekary 37
- 6/ Główna Kwatera ZHP, Warszawa
- 7/ Aleksander Arendt, 81-786 Sopot, ul. Chopina 40/7
- 8/ Komenda Chorągwi ZHP, Bydgoszcz i Gdańsk
- 9/ Zarząd Wojewódzki Związku Kombatantów i Osób Represjonowanych
w Gdańsku i w Bydgoszczy
- 10/ a/a

dh Edmund Szulc Gornice 89-631 Męcinka

Stan osobowy członków Oddziału Terenowego "Pomorze" Brusy

- 20 członków posiada uprawnienia kombatanckie
- 16 członków do weryfikacji
- 6 członków wspierających
- 1 członek honorowy

1. Dh Maksymilian Napiontek, ur. 8 października 1919 r. Brusy, ps. "Maks", "Parasol"
Od października 1939 r. do marca 1945 r. Szare Szeregi i TOW "Gryf Pomorski" w tym od stycznia 1944 r. do listopada 1944 r. lager Potulice. Posiada uprawnienia kombatanckie.
Zam. 60-236 Poznań, ul. Kasprzaka 33/8, tel. 666-176 / w czasie okupacji Brusy.
Pełnił funkcję drużynowego i żołnierza.
2. Dh. Mechtylda Goebel, ur. 22 grudnia 1902 r. Brusy, ps. "Melita"
Od października 1939 r. do marca 1945 r. Szare Szeregi i TOW "Gryf Pomorski".
Posiada uprawnienia kombatanckie - tajne nauczanie i uprawnienia kombatanckie TOW "Gryfa Pomorskiego".
Zam. 89-632 Brusy, ul. Kościuszki 24 / w czasie okupacji Brusy.
Pełniła funkcję drużynowej, żołnierza i nauczycielki.
3. Przyboczna dh. Władysława Mientka z domu Kroplewska ur. 25 lutego 1923 r. Dąbrówka b. pow. Chojnice, ps. "Brzoza" i "Roma".
Od października 1939 r. do marca 1944 r. Szare Szeregi i od września 1942 r. do marca 1944 r. TOW "Gryf Pomorski".
Posiada uprawnienia kombatanckie. Legitymacje AK 011223 Gdańsk.
Zam. Gdynia, ul. 3 Maja 14/4, tel. 20 06 31/ w czasie okupacji Dąbrówka.
4. Zastępowa dh. Elżbieta Pawlak z domu Marchlewicz urodz. 28 września 1922 r. Brusy ps. "Eli"
Od października 1939 r. do marca 1945 r. Szare Szeregi i TOW "Gryf Pomorski".
Posiada uprawnienia kombatanckie.
Zam. 85-021 Bydgoszcz, ul. Gdańska 131/7 tel. 210-345 /w czasie okupacji Brusy.
5. Dh. Jadwiga Kreft z domu Frymark urodz. 25 grudnia 1924 r. Brusy ps. "Jadwisia".
Od października 1939 r. do lutego 1945 r. Szare Szeregi i TOW "Gryf Pomorski". Posiada uprawnienia kombatanckie - formacja Szare Szeregi 1944 r. do 1944 r.
Zam. 80-301 Gdańsk-Oliwa, ul. Chełmońskiego 13/24, tel. 56-02-48 / w czasie okupacji Brusy-Chojnice.
6. Dh Antoni Czarnowski urodz. 25 kwietnia 1918 r. Czyczkowy, b. pow. Chojnice, ps. "Uklej".
Od października 1939 r. do kwietnia 1940 r. Szare Szeregi, od kwietnia 1940 r. do sierpnia 1944 r. obozy koncentracyjne i więzienia hitlerowskie. Od sierpnia 1944 r. do kwietnia 1947 r. Wojsko Polskie na Zachodzie - IV Dywizja Zmotoryzowanej Piechoty gen. Maczka i gen. Kopańskiego, stopień wojskowy kapral pchor. obecny stopień wojskowy podporucznik.
Zam. 80-111 Gdańsk, ul. Kartuska 104B/5 tel. 32,01-65 / w czasie okupacji Brusy, obozy koncentracyjne i więzienia hitlerowskie Chojnice, Gdańsk, Stutthof, Koronowo, Toruń, Bydgoszcz, Barczewo, i Org. Todt - Budowa Wału Atlantyckiego we Francji, w sierpniu 1944 r. dokonał ucieczki do Ruchu Oporu we Francji i w sierpniu 1944 r. wcielony do Armii Polskiej na Zachodzie.

7. † Dh. Klara Teresa Miszevska z domu Miszevska, ur. 12 października 1924 r. Lubnia, b. pow. Chojnice, ps. "Danka", "Bilet".
Od października 1939 r. do marca 1945 r. Szare Szeregi i od kwietnia 1943 r. do marca 1945 r. organizacje niepodległościowe. Posiada uprawnienia kombatanckie oraz Krzyż Armii Krajowej.
Zam. 89-604 Chojnice, ul. Dworcowa 18/6, tel. 74-549 / w czasie okupacji Lubnia.
8. Drużynowy dh Edmund Szulc, ur. 15 listopada 1920 r. Czernica b. pow. Chojnice, ps. "Grab", "Osa".
Od października 1939 r. do maja 1944 r. Szare Szeregi i Gryf Pomorski. Od maja 1944 r. do listopada 1944 r. lager Potulice i więzienie hitlerowskie Gdańsk oraz od 1 grudnia 1944 r. do 25 stycznia 1945 obóz koncentracyjny Stutthof. Posiada uprawnienia kombatanckie - Gryf Pomorski i uwięzienia w obozach hitlerowskich.
Zam. Czernica 89-631 Męcikał / w czasie okupacji Czernica i obozy hitlerowskie.
9. Drużynowy dh Stefan Fedde, ur. 2 maja 1917 r. Czyczkowy b. pow. chojnicki, ps. "Orion", "Ryś".
Od czerwca 1940 r. do stycznia 1945 r. Szare Szeregi i od czerwca do stycznia 1943 r. Gryf Pomorski i od stycznia 1943 r. do stycznia 1945 r. Armia Krajowa. Posiada uprawnienia kombatanckie.
Zam. Czyczkowy 89-632 Brusy / w czasie okupacji Czyczkowy, Chojnice i Kościerzyna.
10. Przyboczny dh Stanisław Ryduchowski, urodz. 8 lutego 1924 r. Czyczkowy b. pow. chojnicki ps. "Pająk".
Od marca 1942 r. do stycznia 1945 r. służba w organizacjach niepodległościowych. Posiada uprawnienia kombatanckie.
Zam. Czyczkowy wyb. 89-632 Brusy / w czasie okupacji Czyczkowy, i Czernica.
11. † Zastępowy dh Wincenty Drobiński, urodz. 27 października 1919 r. Czyczkowy b. pow. chojnicki, ps. "Fala".
Od lutego 1942 r. do marca 1945 r. Szare Szeregi i TOW Gryf Pomorski. Posiada uprawnienia kombatanckie.
Zam. Gdańsk, ul. Sreedyńskiego 4/21 / w czasie okupacji Czernica i teren b. powiatu chojnickiego.
12. † Dh. Bernadeta Januszewska z domu Drobińska, urodz. 28 stycznia 1927 r. Czernica b. pow. chojnicki, ps. "Beatka".
Od 4 marca 1943 r. do marca 1945 r. Szare Szeregi, od marca 1943 r. do maja 1944 r. służba w TOW Gryf Pomorski oraz od 6 marca 1945 r. do 7 sierpnia 1945 r. obóz pracy w ZSRR. Posiada uprawnienia kombatanckie.
Zam. Czyczkowy 89-632 Brusy / w czasie okupacji Czernica i po wyzwoleniu deportowana do ZSRR przez NKWD.
13. Dh. Janina Kulesza z domu Megger, ur. 16 lutego 1929 r. Widno b. pow. chojnicki, ps. "Jola".
Od kwietnia 1943 r. do marca 1945 r. Szare Szeregi i TOW Gryf Pomorski. Posiada uprawnienia kombatanckie.
Zam. 89-632 Brusy, ul. Słowackiego 14 / w czasie okupacji Czernica.
14. Instr. harc. dh Stefan Marchlewicz, urodz. 27 marca 1924 r. Brusy pseud. "Siwy", "Konrad".
Od października 1939 r. do marca 1945 r. Szare Szeregi i od października 1942 r. do marca 1945 r. TOW Gryf Pomorski. Posiada uprawnienia kombatanckie.
Zam. 89-632 Brusy, ul. 2 Lutego 3, tel. 22-26 / w czasie okupacji Brusy

15. Dh Józef Grabski, urodz. 14 sierpnia 1929 r. Czyczkowy, ps. "Orlik".
Od marca 1943 r. do marca 1945 r. Szare Szeregi i od marca 1943 r. do maja 1944 r. TCW Gryf Pomorski. Posiada uprawnienia kombatanckie.
Zam. Czyczkowy 89-632 Brusy / w czasie okupacji Czyczkowy.
16. Dh Antoni Ryduchowski, urodz. 6 stycznia 1917 r. Czyczkowy, b. pow. Chojnice.
Od lutego 1942 r. do marca 1945 r. Gryf Pomorski i Szare Szeregi. Posiada uprawnienia kombatanckie.
Zam. Czyczkowy wyb. 89-632 Brusy / w czasie okupacji Czyczkowy i teren b. powiatu chojnickiego.
17. Dh. Irena Mleczek, ur. 23 sierpnia 1926 r. Chojnice, ps. "Rena".
Od października 1939 r. do 1941 r. Szare Szeregi i "Gryf Pomorski" i od 1941 r. do 1945 r. zastępowa Trójka Harcerska Kwidzyn Szare Szeregi i TCW Gryf Pomorski. Ubiega się o uprawnienia kombatanckie. Posiada uprawnienia kombatanckie po mężu.
Zam. 89-604 Chojnice, ul. Młodzieżowa 19/36 tel. 76 085 / w czasie okupacji Chojnice i Kwidzyn.
18. Karol Zaborowski, urodz. 4 listopada 1933 r. ps. "Mały" /posiada uprawnienia kombatanckie/.
Zam. Kalisz Kaszubski.
19. Dh hm. Rzeczypospolitej Józef Macioszek, posiada uprawnienia kombatanckie.
Zam. 89-604 Chojnice-Karolewo.
20. Dh. Małgorzata Macioszek
Posiada uprawnienia kombatanckie.
Zam. 89-604 Chojnice-Karolewo.

Ubiegający się o uprawnienia kombatanckie:

1. Dh Leon Drobiński, urodz. 25 marca 1934 r. Czernica - Chojnice ps. "Leszek", "Kaszub". - *przebieg choroby*
Od kwietnia 1943 r. do marca 1945 r. Szare Szeregi i TCW Gryf Pomorski.
Zam. Przelewice 2, 78-630 Człopa /w czasie okupacji Czernica - Chojnice.
2. Dh hm. Witold Rolbiecki, ur. 23 lutego 1920 r. Brusy - Chojnice ps. "Rola".
Od października 1939 r. do kwietnia 1944 r. Szare Szeregi i TCW Gryf Pomorski i od lutego 1945 r. do lutego 1946 r. Wojsko Polskie na Zachodzie /Anglia/.
Zam. 89-632 Brusy, ul. Gdańska 7 / w czasie okupacji Brusy, Niemcy i Wojsko Polskie na Zachodzie.
3. Dh Michał Koliński, ur. 11 sierpnia 1923 r. Brusy, Chojnice.
Ubiega się o uprawnienia kombatanckie z formacji Szare Szeregi i TCW Gryf Pomorski.
Zam. 72-002 Mierzyn gm. Dobra / w czasie okupacji Brusy - Chojnice
4. Dh. Maria Pokrzywińska ur. 5 grudnia 1933 r. Brusy - Chojnice ps. "Rysia".
Od lutego 1944 r. do marca 1945 r. Szare Szeregi i TCW Gryf Pomorski Grupa Partyzancka Czernica "Jagoda", "Osa" Gryf Pomorski.

Dh.

5. Anna Grzebień urodz. 23 lipca 1925 r. Chojnice ps. "Anita".
Od października 1939 r. do lutego 1945 r. Szare Szeregi Drużyna
Harcerska w Chojnicach i TOW Gryf Pomorski.
Zam. 89-604 Chojnice, ul. Ceynowy 1/62.
6. Dh. Elżbieta Czocher urodz. 2 kwietnia 1925 r. Chojnice ps. "Eli",
"Janka". *przebieg wpr. Kambal*
Od października 1939 r. do lutego 1945 r. Szare Szeregi Drużyna
Harcerska Chojnice i TOW Gryf Pomorski.
Zam. 89-604, Chojnice, ul. Ceynowy 1/68.
7. Dh Leon Józef Jaszewski ur. 20 lutego 1922 r. Brusy - Chojnice
ps. "Jesion". *Przebieg wpr. Kambal*
Od października 1939 r. do marca 1945 r. Szare Szeregi ZHP 79
Pom. Drużyna Harcerzy im. T. Kościuszki Brusy - Zastęp "Lisy",
Zastęp "Szare wilki" Lubnia przy TOW Gryf Pomorski. Od lipca
1942 r. do marca 1945 r. TOW Gryf Pomorski Zgrupowanie Brusy
i Armia Krajowa.
Zam. Męcikał - Struga 52 89-631 Męcikał.
8. Dh Stanisław Fedde ur. 4 maja 1923 r. Klawkowo - Chojnice.
Od listopada 1942 r. do marca 1945 r. należał do ZHP 79 Pom. Dru-
żyna Harcerzy im. Tadeusza Kościuszki w Brusach, Zastęp "Leszek"
Czernica, Gryf Pomorski.
Od listopada 1942 r. do marca 1945 r. należał do Gryfa Pomorskiego
i AK, ps. "Dzik", "Piotr Wilczewski". *Przebieg wpr. Kambal*
Zam. 89-600 Chojnice, ul. Kopernika 16.
9. Dh Stanisław Tetzlaff ur. 8 maja 1929 r. w Chojnicach.
Od października 1939 r. do lutego 1945 r. Szare Szeregi Drużyna
Harcerska w Chojnicach, Gryf Pomorski i AK.
Zam. 89-600 Chojnice, ul. Mickiewicza 19A.
10. Dh. Czesław Mazurowski, ur. 2 grudnia 1927 r. Zblewo - Starogard Gd.
Od 1939 r. do 19 lutego 1945 r. Szare Szeregi Drużyna Harcerska
Czersk, TOW Gryf Pomorski i Armia Krajowa. W marcu 1945 r. depor-
towany do okolic Czelabińska do prac leśnych i budowlanych, gdzie
przebywał do grudnia 1945 r.
Zam. Sopot, ul. Chodowieckiego 4C m. 3
11. Dh. Wiktoria Miszewska ps. "Wicia"
Od 1942 r. do marca 1945 r. Szare Szeregi Zastęp "Szare Wilki"
w Lubni, TOW Gryf Pomorski i Armia Krajowa.
Zam. 89-633 Lubnia - Chojnice.
12. Dh. Mirosław Dunin-Szpotkański ur. 17 listopada 1927 r. Chełmno Pom.
Od 1939 r. do stycznia 1945 r. organizacje niepodległościowe,
Szare Szeregi, AK, Gryf Pomorski i uwięzienia w obozach pracy
w Org. Todt.
Zam. 81-626 Gdynia, ul. Beniowskiego 16/2.
13. Dh. Helena Piskorska z domu Grabosz
Od 1942 r. do 1944 r. Szare Szeregi Zastęp "Szare Wilki" Lubnia,
TOW Gryf Pomorski i Armia Krajowa.
Zam. 75-610 Koszalin, ul. Tetmajera 30/4
14. Dh. Zofia Frymark
Od 1939 r. do lutego 1945 r. Szare Szeregi, Gryf Pomorski i Armia
Krajowa, zgrupowanie Brusy.
Zam. 89-632 Brusy, ul. Kościuszki 40
15. Dh. Kunegunda Suchacka z domu Bluma
Od 1939 r. do marca 1945 r. Szare Szeregi, Gryf Pomorski i Armia
Krajowa, zgrupowanie Brusy. *przebieg wpr. Kambal*
Zam. Człuchów, ul. Bema 6
16. Dh. Alfons Pestka - Od 1939 r. Szare Szeregi - Ruch Oporu
Zam. Gdynia, ul. Szczecińska

Członkowie współpracujący:

1. Dh Bronisław Zakrzewski ur. 30 kwietnia 1919 r. Kinice - Chojnice
ps. "Jemioła".
Od października 1942 r. do marca 1945 r. Gryf Pomorski.
Zam. Kinice 89-632 Brusy
2. Dh Klemens Zakrzewski ur. 23 listopada 1924 r. Kinice - Chojnice
ps. "Lis".
Od grudnia 1943 r. do stycznia 1945 r. Gryf Pomorski.
Zam. Rynek 5M, 89-632 Brusy.
3. Dh. Helena Szulc, ur. 22 marca 1912 r.
Od kwietnia 1943 r. do maja 1944 r. Gryf Pomorski i od maja 1944 r.
do grudnia 1944 r. więzienie hitlerowskie i od grudnia 1944 r.
do marca 1945 r. obóz koncentracyjny Stutthof.
Zam. Czernica 89-631 Męcikał
4. Dh Bolesław Jan Hamerski ur. 4 kwietnia 1923 r. Czyczkowy -
- Chojnice.
Od września 1939 r. do stycznia 1944 r. Armia Krajowa, ZWZ Teren
Chojnice i Gryf Pomorski, AK Zgrupowanie Brusy, obóz pracy Niemcy.
Zam. 89-600 Chojnice, ul. Ceynowy 3/12
5. Dh Ludwik Kiedrowicz ur. 9 sierpnia 1926 r. Czyczkowy - Chojnice
Od 1942 r. do stycznia 1944 r. Gryf Pomorski i Armia Krajowa,
od stycznia 1944 r. obozy pracy Niemcy do 1945 r.
Zam. Czyczkowy 89-632 Brusy
6. Dh Stanisław Koliński ur. 27 kwietnia 1920 r. Brusy - Chojnice
Od 1939 r. do kwietnia 1945 r. Szare Szeregi ZHP 79 Pom. Drużyna
Harcery im. Tadeusza Kościuszki Brusy zastęp "Lisy".
Posiada uprawnienia kombatanckie.
Zam. 71-246 Szczecin, ul. Zawadzkiego 19/15

Członek honorowy

1. Dh org. mjr Aleksander Arendt ps. "Konar". "Dębina" b. Naczelnny
Komendant Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski i członek
sztabu Okręgu Pomorskiego Armii Krajowej /Reich/
Zam. 81-786 Sopot, ul. Chopina 40/7.

Stowarzyszenie
Szarych Szeregów
Oddział Terenowy
Pomorze
89-632 Brusy

Przewodniczący

Leon Drobiński
dh Leon Drobiński
ps. "Leszek"

Stowarzyszenie Szarych Szeregów
Oddział Morski Gdańsk
Kraj "Pomorze"
89-631 Brusy
ul. Gdańska 7

Brusy, dn. 29 listopada 1994r. 11

Stowarzyszenie Szarych Szeregów
Zarząd Główny
ul. Krzywe Koło 7
00-270 Warszawa

Zgodnie z otrzymanym pismem nr. GL/b/o54/5171-288/94 z dn. 24.08.94r.
Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych 00-921 Warszawa-53
ul. Krucza 36

1/1/ Występuję z wnioskiem o zarejestrowanie powstałego Kręgu "Pomorze" i nadania statusu "Szare Szeregi" oraz dokonania rejestracji organizacji i działalności Drużyn harcerskich-grup młodzieżowych na Kaszubach i Kociewiu-Pomorzu pod dowództwem Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski i innych grup partyzanckich podległych pod Komendę Główną "Szare Szeregi" działających w okresie od 1939r. do 1945r.

Zgodnie z wydanym rozkazem Naczelnego Komendanta Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski i członka Sztabu Okręgu Pomorskiego Armii Krajowej "Reich" org. mjr. Aleksander Arendt ps. "Konar", "Dębina" i opracowaniem dh. Leona Drobiańskiego "Leszek". Monografia działalności Tajnej Organizacji Wojskowej Gryfu Pomorskiego drużyn harcerskich "Szarych Szeregów" Okręgu Pomorskiego w latach 1939r-1945r.

Rozkaz dotyczył tworzenia zorganizowanych drużyn harcerskich podlegających dowództwu Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski krypt. "UL Lina" chorągwi Pomorskiej na Kaszubach i Kociewiu-Pomorzu Szare Szeregi Komendy Głównej .

2/ Wnioskuje o zarejestrowanie i nadanie nazwy organizacyjnej
dług podanego planu:

Stowarzyszenie Szarych Szeregów
Oddział Morski Gdańsk
Kraj "Pomorze"
89-632 Brusy
ul. Gdańska 7

Podlegający i wchodzący w skład organizacyjny oddziału:
Stowarzyszenie Szarych Szeregów

Oddział Morski
ul. Za Murami 2/10
89-823 Gdańsk

Skład Zarządu Kręgu Pomorze :
Prezes Leon Drobiański
zam. Przelewice 2
78-630 Człopa

Wiceprezes Witold Rołbiecki
zam. ul. Gdańska 7
80-632 Brusy

Sekretarz Irena Mleczek
zam. 89-604 Chojnice
ul. Młodziejzowa 19/36 tel. 76-085

Skarbnik Stefan Marchlewicz
zam. 89-631 Brusy
ul.2-Lutego 3 tel.22-26

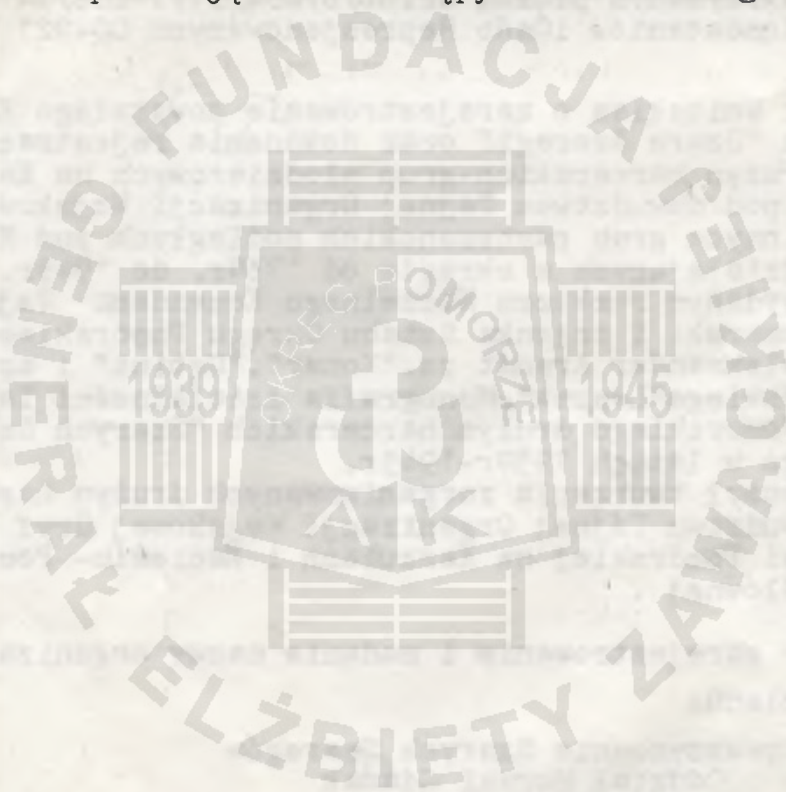
Członek zarządu Jadwiga Kreft
zam.80-310 Gdańsk-Oliwa
ul. Chełmońskiego 13/24 tel.56-02-48

3/ Skład organizacyjno-osobowy Zastępu "Lisy"
Brusy "Szare Szeregi" ZHP 79 Pomorska Drużyna Harcerzy im.
Tadeusza Kościuszki Brusy

Drużynowy dh. Stefan Dziekan
Drużynowy dh. Mechtylda Goebel
Przyboczny dh. Czesław Frymark
Zastępowy dh. Antonii Rózek
Zastępowy dh. Stefan Szyca

Organizacja harcerska liczyła ponad 30 dziewcząt i chłopców i
drugie tyle współpracujących członków.

Okres działalności od października 39r. do kwietnia 40r. Z jej
członków wyłoniły się inne grupy harcerskie walczącej młodzieży w
polskim podziemiu i powstają nowe zastępy. "Orka Białego".

4/ Obecny stan organizacyjno-osobowy:

Stowarzyszenie Szarych Szeregów

Oddział Morski *Gdańsk*

Kraj "Pomorze"

89-632 Brusy

ul. Gdańska 7

13

-b. Zastęp "Szare Wilki" Lubnia "Szare Szeregi Grupa Podkarpacka - "Edusia"
Lubnia TOW Gryf Pomorski ZHP 79 Pom Drużyna Harcerzy im. T. Kościuszki Brusy
Zastęp działał od października 1939r do marca 1945r

Obecna przynależność:

- 1 + Drużynowy dh Maksymilian Napióntek
ur- 8 października 1919r Brusy ps "Maks", "Parasol", "Alfons Karnowski"
i Leon Weltrowski"
Od października 39r do marca 1945r Szare Szeregi i TOW Gryf Pomorski
w tym od stycznia 1944r do listopada 1944r lagier Potulice.
Posiada uprawnienia kombatanckie.
Zam. 60-236 Poznań ul. Kasprzaka 33/8 tel. 666-176
 - 2 + Drużynowa dh Mechtylda Goebel ur. 22 grudnia 1902r Brusy, ps "Melita"
Od października 1939r do marca 1945r Szare Szeregi i TOW Gryf Pomorski.
Posiada uprawnienia kombatanckie - tajne nauczanie.
Zam. 89-632 Brusy ul. Kościuszki 24
 - 3 Przyboczna dh Władysława Mientka z d Kroplewska ur. 25 lutego 1923r
Dąbrowka ps "Brzoza" i "Roma" od października 1939r do marca 1944r
Szare Szeregi i od września 1942 r do marca 1944r TOW Gryf Pomorski .
Posiada uprawnienia kombatanckie leg 0073536 ZBOWID Gdańsk 7.08.84r
i Leg AK 011223 Gdańsk.
Zam. Gdynia ul. 3 Maja 14/4 tel 20-06-31
 - 4 Zastępowa dh Elżbieta Pawlak z d Marchlewicz ur. 28 września 1922r Brusy
ps "Eli"
Od października 1939r do marca 1945r Szare Szeregi i TOW Gryf Pomorski .
Ubiega się o uprawnienia kombatanckie. - *posiada uprawnienia kombatanckie*
Zam. 85-021 Bydgoszcz ul. Gdańska 131/7 tel 210- 345
 - 5 + dh Witold Rolbiecki ur 23 lutego 1920r Brusy ps "Rola"
Od października 1939r do kwietnia 1944r Szare Szeregi i TOW Gryf Pomorski
i od lutego 1945r do lutego 1946r Wojsko Polskie na zachodzie-Anglia.
Ubiega się o uprawnienia kombatanckie .
Zam. 89-632 Brusy ul. Gdańska 7
 - 6 dh Jadwiga Kreft z d Frymerk' ur. 25 grudnia 1924r Brusy ps "Jadwisia".
Od października 1939r do lutego 1945r Szare Szeregi i TOW Gryf Pomorski.
Posiada uprawnienia kombatanckie - formacja Szare Szeregi 1944r-1944r
Zaśw. 300253 Kier Urzędu Do Spraw Kombatanatów i Osób Represjonowanych
Gdańsk 20.01.94r zam 80-301 Gdańsk-Oliwa ul. Chełmońskiego 13/24
tel 56-02-48
 - 7 dh Antoni Czarnowski ur. 25 kwietnia 1918r Czyczkowy ps "Uklej" .
Od października 1939r do kwietnia 1940r Szare Szeregi od kwietnia 1940r
do sierpnia 1944r obozy koncentracyjne i więzienia hitlerowskie.
Od sierpnia 1944r do kwietnia 1947r Wojsko Polskie.
Posiada uprawnienia kombatanckie-zaśw. 105929-1993r
Zam. 80-111 Gdańsk ul. Kartuska 104B/5 tel 32-02-65
 - 8 dh Michał Koliński ur 11 sierpnia 1923r Brusy.
Ubiega się o uprawnienia kombatanckie z formacji Szare Szeregi
i TOW Gryf Pomorski zam 72-002 Mierzyn gm Dobra
 - 9 + dh Klara Teresa Miszewska z d Miszewska ur 12 października 1924r Lubnia
Od Października 1939r do marca 1945r Szare Szeregi i TOW Gryf Pomorski
i Armia Krajowa.
Posiada Krzyż Armii Krajowej .Ubiega się o uprawnienia kombatanckie
Zam 89- 604 Chojnice ul. Dworcowa 18 tel 74549 - *posiada uprawnienia kombatanckie*
- b. Zastęp "Leszek" Czernica Szare Szeregi Grupa Partyzancka "Jagoda",
"Osa" Czernica TOW Gryf Pomorski ZHP 79 Pom Drużyną Harcerzy
im T. Kościuszki Brusy.
Zastęp działał od marca 1943r do marca 1945r
Obecna przynależność:

- 1 Drużynowy dh Edmund Szulc ur 15 listopada 1920r
Czernica ps "Grab", "Osa".
Od października 1939r do maja 1944r Szare Szeregi i Gryf Pomorski.
Obozy hitlerowskie 1.12.44r-25.01.45r
Posiada uprawnienia kombatanckie leg 0050343 ZBOWIT - *zweryfikowany*
Bydgoszcz 16.04.84r zam Czernica 89-631 Męcikał *zam 389319*
- 2 Drużynowy dh Stefan Fedde ur 2 maja 1917r Czyczkowy ps "Orion", "Ryś".
Od czerwca 1940r do stycznia 1945 Szare Szereg i, TOW Gryf Pomorski
i Armia Krajowa.
Posiada uprawnienia kombatanckie leg 036183 ZBOWID Bydgoszcz 18.02.92r
Zam. Czyczkowy 89-632 Brusy - *zweryfikowany zam 374400*
- 3 Przyboczny dh Stanisław Ryduchowski ur 8 lutego 1924r Czyczkowy
ps "Pająk". Od marca 1942r do stycznia 1945r Szare Szeregi
i TOW Gryf Pomorski.
Posiada uprawnienia kombatanckie zaśw 69037/75221 Urząd Do Spraw Kombatan
i Osób Represjonowanych Warszawa wyst. 29.07.1992r, zam Czyczkowy-Wyb
89-632 Brusy
- 4+ Zastępowy dh Wincenty Drobiński ur 27 października 1919r Czyczkowy
ps "Fala".
Od lutego 1942r do marca 1945r Szare Szeregi i TOW Gryf Pomorski.
Posiada uprawnienia kombatanckie zaśw 591146/102132 Urząd Do Spraw
Kombatantów i Osób Represjonowanych Warszawa wyst. 16.03.94r
Zam. Gdańsk ul. Sereżyńskiego 4/21
- 55+ Bernadetta Januszewska z d Drobińska ur 28 stycznia 1927r Czernica
ps "Beatka".
Od 4 marca 1943r do marca 1945- Szare Szeregi od marca 1943r do maja 1944:
TOW Gryf Pomorski oraz od 6 marca 1945r do 7 sierpnia 1945r Obóz pracy
w ZSRR. Posiada uprawnienia kombatanckie zaśw 91468/124779
Urząd Do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych Warszawa wyst 25.02.93:
Zam. Czyczkowy 89-632 Brusy
- 6 dh Janina Kulesza z d Megger ur 16 lutego 1929r Widno ps "Jola".
Od kwietnia 1943r do marca 1945r Szare Szeregi i TOW Gryf Pomorski .
Posiada uprawnienia kombatanckie zaśw 441096/013178 Urząd Do Spraw
Kombatantów i Osób Represjonowanych Warszawa wyst. 27.08.93r
Zam. 89-632 Brusy ul. Słowackiego 14
- 7 Instruktor harcerski dh Stefan Marchlewicz ur 27 marca 1924r Brusy
ps "Siwy", "Konrad". Od października 1939r do marca 1945r Szare Szeregi
od października 1942r do marca 1945r TOW Gryf Pomorski.
Posiada uprawnienia kombatanckie zaśw 58 99 01/102 1965 Urząd Do Spraw
Kombatantów i Osób Represjonowanych Warszawa wyst. 13.04.94r
Zam. 89-632 Brusy ul. 2 Lutego 3 tel 2226
- 8 dh Leon Drobiński ur 25 marca 1934r Czernica ps "Leszek", "Kaszub"
Od kwietnia 1943r do marca 1945r Szare Szeregi i TOW Gryf Pomorski.
Ubiega się o uprawnienia kombatanckie. *Paręto uprawnienie kombatanckie*
Zam. Przelewice 2 78-630 Człopa
- 9 dh Józef Grabski ur 14 sierpnia 1929r Czyczkowy ps "Orlik".
Od marca 1943r do marca 1945r Szare Szeregi od marca 1943r do maja 1944r
TOW Gryf Pomorski.
Posiada uprawnienia kombatanckie zaśw 585009/1020846 Urząd Do Spraw
Kombatantów i Osób Represjonowanych Warszawa wyst. 15.04.94r
Zam. Czyczkowy 89-632 Brusy
- 10+ dh Jan Szulc ur 31 sierpnia 1929 r Brusy ps "Smiały".
Od maja 1943r do 11 listopada 1944r Szare Szeregi i TOW Gryf Pomorski od
11 listopada 1944r do stycznia 1945r lagier Potulice.
Posiada uprawnienia kombatanckie zaśw. 62 90 53/1027177 Urząd Do Spraw
Kombatantów i Osób Represjonowanych Warszawa wyst. 1.09.94r
Zam. 89-600 Chojnice ul. ludowa 26
- 11 dh Maria Pokrzywińska ur 5 grudnia 1933r Brusy ps "Rysia"
Od lutego 1944r do marca 1945r Szare Szeregi i TOW Gryf Pomorski.
Ubiega się o uprawnienia kombatanckie .
Zam. 89-632 Brusy ul. Ogrodowa 26/16

Współpracujący:

15

- 1 dh Antoni Ryduchowski ur 6 stycznia 1917r Czyczkowy ps "Swierk"
od lutego 1942r do marca 1945r TOW Gryf Pomorski.
Posiada uprawnienia kombatanckie zaśw. 584744/1020960 Urząd Do Spraw
Kombatantów i Osób Represjonowanych Warszawa wyst. 7.02.94r
Zam. Czyczkowy 87-631 Brusy

-b. Drużyna Harcerstwa Chojnice "Szare Szeregi"

a męska

- 1 + dh Józef Marciniak
Posiada uprawnienia kombatanckie
zam Chojnice-Karolewo

b żeńskie

- 1 zastępowa dh Irene Mleczek
ur 23 sierpnia 1926r Chojnice ps "Rena"
68 października 1939r do 1941r Chojnice Szare Szeregi i Gryf Pomor
i od 1941r do 1945r Zastępowa Trójka Harcerska Kwidzyn Szare SZ g
i TOW Gryf Pomorski ubiega się o uprawnienia kombatanckie.
Posiada uprawnienia kombatanckie po mężu zam. 89-604 Chojnice
ul. Młodzieżowa 19/36 tel 76085
- 2 dh Anna Grzebień ur 23 lipca 1925r Chojnice ps "Anita"
Od października 1939r do lutego 1945r Szare Szeregi i TOW Gryf Pomo

Ubiega się o przyznanie uprawnień kombatanckich.

Zam. 89-604 Chojnice ul. Ceynowy 1/62

- 3 dh Elżbieta Czocher ur 2 kwietnia 1925r Chojnice ps "Eli",
"Janka" - *ponieważ nie posiada uprawnień kombatanckich*
Od października 1939r do lutego 1945 Szare Szeregi i TOW Gryf
Pomorski
Ubiega się o uprawnienia kombatanckie - *ponieważ nie posiada uprawnień kombatanckich*
Zam. 89-604 Chojnice ul. Ceynowy 1/68
Inne drużyny Szare Szeregi Do ustalenia
Stan osobowy Kręgu "Pomorze" 24 członków
Deklaracje przystąpienia do Kręgu "Pomorze" złożyło 19 członków.
Praszę o zatwierdzenie Kręgu "Pomorze" który rozpoczyna swoją działalność 1 grudnia 1994 i obejmuje teren Kaszub Kociewia - Pomorza

Członek Zarządu

Jadwiga Kreft
Jadwiga Kreft

Prezes

Leon Drobiński
Leon Drobiński

Otrzymują:

- 1 Adresat
- 2 Oddział Morski Gdańsk
- 3 Urząd Do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych
00-921 Warszawa -53 ul. Krucza 36
- 4 Pomorski Okręg Wojskowy Bydgoszcz
- 5 Fundacja Archiwum Pomorskie, Armii Krajowej
ul. Piekary 37 87-786 Toruń
- 6 Główna Kwatera ZHP Warszawa
- 7 Aleksander Arendt 81-786 Sopot Ul. Chopina 40/7
- 8 Komenda Chorągwi Bydgoszcz, Gdańsk

Grupa harcerska "Kwidzyn", "Złoty Pomorze", "Kwidzyn"
Tejmał młodziwcy "Sokoł" i "Najemni - formacja"
Rezerw młodziwcy EBC
Ekipa harcerska pod d. obw. SS Untersichtleitungsstelle Ewidz
Montemł młodziwcy "Grotte" gen. Podolski 30.06.44y Bk.
Gen. Tullusz Komarowski "Bor" AK - lipiec 1945 niemiecki Główny młodziwcy
Gen. Tullusz Petryński "Grosz" AK
Gen. Leopold Okulicki "Kwidziadek" AK - orobni

III/5. Materiały inne zebrane przez relatora

a) Drobnińskiego Leona

1. art. pt. „Grawiszka Kleista - kampania bałkańska”,
brak źródła, oryg. k. 1 s. 1
2. art. „Góra formalności”, Czas Czojnic,
8.11.2002 - dot. rekonstrukcji bunkra
„Zielony Pałac”, oryg. k. 1 s. 2
3. art. ks. Dębnińskiego J., Ludobójstwo w
litewskich Pomorach, brak źródła, oryg. k. 2 s. 3-4
4. art. Radłowski J., 18. decydująca bitwa
Śniata, Niedziela, nr 33/2004, oryg. k. 2 s. 5-6
5. art. Wreszcza K., Powstańcze opowieści, brak
źródła, oryg. k. 2 s. 7-8
6. art. „Swótkami do nieba”, brak źródła,
kserokop. oryg. k. 2 s. 9-10
7. art. Domino O., „Gdzie jest złoto Ribben-
troopa”, brak źródła, kserokop. oryg. k. 2 s. 11-12
8. art. „Z procesu o naruszenie dóbr osobistych
Józefa Gierszewskiego (...) i Fundacji Naji Gochi
oraz „Pismo procesowe”, Naji Gochi, brak daty
wyd. s. 126-129 k. 3 s. 13-15
9. Pismo - z „Wczoraj i Dziś” - Stow. Rodzin
Ofiar Gwudnia 1970 w Gdyni z 20.03.2003
do Sejmowej Komisji Śledczej - dot.
„polskojęzycznej grupy gestapo (!)”, mpis
- brak dokładnego źródła k. 1 s. 16
10. art. Grochowski K., Ku pamięci męczenników,
fragm. opr. Powiatowego Komitetu Muzowania
Ofiar Gwudni Hitlerowskich w Czojnicach,
brak dokładnego źródła k. 2 s. 17-18

Franciszka Kleista - kampania bałkańska

Franciszek Kleist pomimo swych 94 lat nadal jest czynnym myśliwym, a jego codzienny donośny, nabożny śpiew na jutrznię i dobranoć niesie się po jeziorze Gwiazdy. Tu, w tym krańcu Borowego Młyna zwanym Zagwiazdym, urodził się 22 listopada 1910 roku w rodzinie miejscowego gburu Franciszka Kleisty i Marianny z domu Kapiszka.

Do wojska niemieckiego został powołany 28.07.1943r. do miasta portowego Esbjerg, położonego w południowej Danii. Razem z nim wcielony został Józef Gliszczyński z Borowego Młyna oraz Żmuda Trzebiatowski z Brzeźna.

Po kilkumiesięcznym pobycie w tym mieście przeniesiony został do Flensburga - miasta leżącego na granicy niemiecko-duńskiej. Dotychczas był daleko za linią działań wojennych. W lutym 1944 r. skierowano go do Hamburga na dodatkowe 1,5 miesięczne szkolenie wojskowe. Po jego zakończeniu, żołnierzy Niemców z I i II grupą narodowościową kierowano na front wschodni, z III grupą kierowano na zachód i południe Europy.

W tym miejscu muszę wyjaśnić czytelnikowi, że grupa I - Reichsdeutsch przysługiwała rdzennym Niemcom z Rzeszy w granicach z 1937 roku. Do II grupy zw. - Volksdeutsch, należeli Niemcy z dawnych terenów rozbiorowych, a po Układzie Wersalskim mieszkający w Polsce, i którzy w latach 1939-42 dobrowolnie przyjęli obywatelstwo niemieckie. Grupa III obejmowała wszystkich obywateli niemieckich z byłego zaboru pruskiego, którzy w większości po 1 marca 1942 roku z polecenia Gauleitera Forstera z Gdańska zobowiązani byli przyjąć obywatelstwo niemieckie. Na naszym terenie (Gochach) były sporadyczne przypadki, że odmówiono jej przyjęcia. Np. grupy tej nie przyjął Józef Olik z Borowego Młyna, za co został osadzony w Stutthofie. Z kolei, Kulińskiemu i Figlusowi grupy tej nie przyznano, ze względu na ich pochodzenie z głębi kraju z tzw. „Kongresówki”.

Franek Kleist, wówczas 34-letni mężczyzna, będąc już w sile wieku został po okresie przygotowawczym wysłany do egzotycznej dla niego Albanii. W tym czasie mało kto na Gochach wiedział o istnieniu w Europie takiego państewka, gdzie nie było kolei żelaznych a miasta przypominały zapadle wsie kaszubskie.

Jego oddział wyjechał z Hamburga transportem kolejowym 7 kwietnia 1944r. Podróż ta trwała prawie dwa tygodnie. Jechali przez całe Niemcy, Austrię i prawie całą Jugosławię do granicy albańskiej. Ostatni odcinek tej podróży był niebezpieczny ze względu na działalność na tych terenach oddziałów partyzanckich generała Tito. Partyzantka ta kontrolowała znaczną część kraju.

Cała ta podróż odbywała się z dużym opóźnieniem i przygodami. Z większych miast, przez które przejeżdżał pozostał mu w pamięci Belgrad i Skopie, oraz potężne jezioro Ohrid na granicy albańsko - jugosłowiańskiej, którego długość wynosi około 30 km i dochodzi do 15 km szerokości. Zalicza się ono do jednego z największych na Bałkanach. Rozładunek ich transportu odbył się w mie-

ście Struga, będącym zarazem miastem portowym dla tak dużego jeziora.

Stąd do celu tej podróży pozostało im jeszcze co najmniej 300 km. Ta część podróży przebiegała po górskich bezdrożach Albanii i zakończyła się nad wybrzeżem Adriatyku. W tej części Albanii nie było wówczas żadnych dróg kolejowych, asfaltowych, były tylko gdzieś tam drogi utwardzone brukiem. W kraju tym panowała straszna bieda. Strój Albańczyków składał się ze strzępów łachmanów. Z kolei dzieci biegały boso, najczęściej bez przyrodziewku. Za domy służyły w większości szałaszy. Taki do dziś w swej pamięci obraz Albanii zachował w swej pamięci Franciszek Kleist

Pododdział - 3 Baterii, w którym służył jako kanonier, skierowano na małą przybrzeżną wyspę na Adriatyku: Saseno. Leżała ona w pobliżu granicy Albanii z Grecją. Miała ona długość około 5 km. Zadaniem ich oddziału była obserwacja ruchu statków, okrętów i samolotów, a w razie potrzeby obrony tego terytorium. W zasadzie byli tu bezpieczni, nie dochodziło tu do potrzeby użycia artylerii nabrzeżnej.

Jednak sytuacja na frontach stale się pogarszała, Niemcy nie były w stanie utrzymać linii frontu, który przebiegał aż od północy Skandynawii, poprzez wschodnią Europę przez Kretę i Cypr, aż po zachodnie wybrzeża Atlantyku. Zawojowany przez Niemców teren ten kurczył się coraz szybciej. W tej sytuacji także oddział Franciszka Kleista musiał się wycofać z Saseno.

W połowie lipca ewakuowano ich na ląd, na półwysep Karaburum. Tu pełnili służbę przy obsłudze artylerii nabrzeżnej. Jednak i tu długo miejsca nie zagrzaży. Na początku listopada zaczęli się wycofywać do Tirany - stolicy Albanii, gdzie nie byli mile widziani. Bez przerwy byli atakowani przez partyzantkę albańską, której trzon stanowili mahometanie, którzy stanowili około 90% ludności tego kraju. Albania to jedyny kraj mahometański w Europie. Religia ta w tym kraju jest pozostałością po 450-letniej niewoli tureckiej Albanii, która zakończyła się w 1912 roku.

Po krótkim pobycie w stolicy Albanii Tiranie, w połowie listopada Niemcy zaczęli się wycofywać w kierunku granicy jugosłowiańskiej. W terenach górzystych na Bałkanach w tym czasie panowała sroga zima. Mrozy sięgały nawet do -25°C. Przy takiej pogodzie oddziały niemieckie maszerowały, czasami jadąc na wozach bojowych, dotarły do oddalonego od Tirany o 500 km Sarajewa.

Nocowali różnie - w stodołach, szopach, budynkach publicznych, pod mostami. Przy tym, zarówno podczas dnia, jak i porą nocną byli atakowani przez jugosłowiańskich partyzantów. Ci nie oszczędzali nikogo, najczęściej pojedynczych żołnierzy, których atakowali od tyłu - wbijając nóż w plecy. Tak również zginął w 1944 roku w Serbii brat mojej matki - Kowalik z Rowisty.

Franciszek Kleist - żołnierz Wehrmachtu

(brak zdjęcia) w.

Góra formalności

Przeciągając się sprawy formalne w związku z rekonstrukcją Zielonego Pałacu w Męcikalach. Odbudowania bunkru chcą miłośnicy II wojny światowej i harcerze z 27 Środowiskowej Drużyny Harcerskiej z Męcikała.

Zielony Pałac był schronieniem dla grupy partyzanckiej Cis. W 1944 roku zginęło tam siedmiu partyzantów. Miłośnicy tego okresu historii wpadli na pomysł, żeby zrekonstruować obiekt i utworzyć w nim miejsce pamięci.

Jednak sprawa nie jest taka prosta, jak się na początku wydawało. Przede wszystkim na jakikolwiek prace potrzebni jest zgoda Lasów Państwowych. Pasjonaci czekają na nią już od dłuższego czasu. – *Teren musi być uwytkowany z produkcji keszeli – mówi inicjator przedsięwzięcia Wojciech Derewiecki.*

Jak zapewnia Eugeniusz Fredek, który zajmuje się częścią formalną przedsięwzięcia, po ukończeniu nowego projektu będzie siał pisma do IPN-u, ministerstwa rolnictwa, edukacji, aby poinformować instytucje o planach i zamierzeniach.

Plany i wizje

Jeśli nie będzie żadnych formalnych przeszkód, wówczas w pobliżu bunkra w pierwszej kolejności ma stanąć obelisk z granitową płytą. Ostatniejszą koncepcji napisu, jaki miałby się na niej znaleźć, jeszcze nie ma. – *Kamień ma wysokość półtora metra – mówi Derewiecki. Waznym elementem będzie też krzyż brzoźowy i dwa maszty. – Na flagę narodową i kaszubską – mówi Eugeniusz Fredek.*

Wojciech Derewiecki chciałby, żeby miejsce zostało poświęcone i wówczas zaczęłyby się prace.

Gotowy jest już plan bunkra. Część obiektu byłaby odkryta, część, jak np. pomieszczenie dowódcy, zakryta. Niemniej części zadane byłyby dostępne dla zwiedzających. W bunkrze znalazłby się ławki i stoły. Nie będzie jednak innego sprzętu, takiego jak meble czy maszyna do pisania. Gdyby w bunkrze miało się znaleźć kompletnie wyposażenie, ktoś by musiał go pilnować, pobierane musiałby być opłaty. Wojciech Derewiecki chce jednak uniknąć komercji. – *Chcemy zrekonstruować bunkier. Ma być to zrobione po wojskowemu, po partyzancku, a nie komercyjnie – mówi.*

W odnowie wsi

Inicjator przedsięwzięcia podkreśla, że wszystko miałoby być zrobione społecznie. Ma już chętnych do pracy przy odbudowie nie tylko z Męcikała, ale także z innych miejscowości gminy Brusy.

Być może jest szansa na to, że znajdą się pieniądze na inwestycję. Na razie bunkier znalazł się w projekcie programu odnowy wsi sołectwa Męcikal wraz z innymi potrzebami sołectwa, jak budowa boiska czy oświetlenia. Wojciech Derewiecki otrzymał zapewnienie od przewodniczącego stowarzyszenia Promujemy Męcikal Waldemara Gregusa, że stowarzyszenie zajmie się tablicami informacyjnymi dotyczącymi bunkra.

tekst i fot. dtm

Nie wiadomo, kiedy zamierzenia wielkiego miłośnika historii Wojciecha Derewieckiego będą miały szansę na realizację.

LUDOBÓJSTWO W LITEWSKICH PONARACH

KS. JÓZEF DĘBIŃSKI

brak zwoitę

Do miejsc uświęconych polską krwią – oprócz Katynia, Miednoje, Charkowa, Oświęcimia czy Majdanka – należą także Ponary, leżące ok. 10 km od Wilna. W Polsce i poza granicami kraju stosunkowo mało wiadomo o tym tragicznym cmentarzu ludności Kresów Wschodnich. Spoczywają tam m.in. byli polscy więźniowie wileńskich Łukiszek, którzy, zanim otrzymali wyrok śmierci, przechodzili ciężkie śledztwo, połączone z torturami.

Ponary do wybuchu II wojny były miejscem rekreacji dla mieszkańców Wilna. W wyniku sowieckiej napaści na Polskę 17 września 1939 r. Rosjanie zajęli Wileńszczyznę, a następnie oddali ją Litwinom, wiedząc jednocześnie, że wkrótce i tak wciela ją w skład swojego imperium, co też nastąpiło 15 czerwca 1940 r. Zaraz po inkorporacji Litwy Rosjanie przystąpili do budowy w Ponarach bazy paliw płynnych dla samolotów. W tym celu wykopali siedem czy osiem wielkich dołów; trzy lub cztery o średnicy 32 m i głębokości ok. 4 m, pozostałe natomiast o średnicy 12 m i głębokości ok. 3 m.

Hitlerowskie Niemcy, po wypowiedzeniu wojny sowieckiej Rosji, dwa dni po zajęciu Wileńszczyzny (26 czerwca 1941 r.) przystąpiły do masowych mordów ludności Kresów Wschodnich. Do tego celu została wykorzystana dawna baza paliw płynnych, którą otoczyli drutem kolczastym i zaczęli zwozić więźniów osadzonych na Łukiszkach w Wilnie, w piwnicach gestapowskich przy ul. Ofiarnej oraz mieszkańców getta (w Wilnie były dwa getta, w których Niemcy zgromadzili ponad 70 tys. Żydów).

Pierwszej egzekucji dokonano w Ponarach już 4 lipca 1941 r., zginęło wówczas 54 Żydów. Największej jednak egzekucji dokonano na Żydach w Ponarach 2 września 1941 r., w ramach tzw. akcji specjalnej, która nastąpiła za rzekome strzelanie przez ludność żydowską do niemieckich żołnierzy. W tym dniu zamordowano aż 3,7 tys. Żydów. Należy zaznaczyć, że prowadzonych na egzekucję

cechowała bierność. Bardzo rzadko zdarzały się próby ucieczki. Jedyne wypadki stawiania oporu miały miejsce 5 kwietnia 1943 r., kiedy to kilkuset skazanym, w tym wielu dzieciom, udało się zbiec w okoliczne lasy.

Mordy na Żydach, jak i na Polakach były poprzedzone torturami w kazamatkach na Łukiszkach i w piwnicach gestapo przy ul. Ofiarnej. Skazanych przywożono do Ponar ciężarówkami, pociągiem lub pędzono pieszo. Rozstrzeliwano ich nad dołami albo już bezpośrednio w dołach. Zdarzało się, że więźniów maltretowano jeszcze nad dołem w celu wymuszenia zeznań po bezskutecznych obietnicach darowania życia. Zdarzały się też przypadki, że skazańców przywożono z Ponar do wileńskiego więzienia, by rzekomym uwolnieniem zachęcić do nowych zeznań.

W Ponarach odbywały się igrzyska dantejskie sceny. Świadczą o tym m.in. zapiski naocznego świadka zdarzeń – Kazimierza Sakowicza, który miał możliwość obserwowania ich ze strychu swojego domu, stojącego w pobliżu kaźni. Zapisywał skrętnie to, co widział. Notatki ukrywał w butelkach, które zakopywał w ogrodzie. Gdy znaleziono notatki, ich autor już nie żył. Zginął 5 lipca 1944 r. w walce o Wilno, w trakcie realizacji planu „Burza” (*Dziennik Sakowicza przechowywany jest w Centralnym Archiwum Państwowym w Wilnie*).

W ciągu trzech lat okupacji niemieckiej, od lipca 1941 r. do lipca 1944 r., wymordowano w Ponarach ok. 100 tys. ludzi, choć dokładna liczba zamordowanych nie jest do dziś dokładnie znana.

Egzekucji na Żydach, Cyganach, Polakach i komunistach litewskich dokonali Niemcy, ale ich pomocnikami byli żołnierze narodowości litewskiej z oddziału egzekucyjnego rekrutującego się spośród organizacji paramilitarnej pod nazwą Lietuvos Szauliu Sajunga (Związek Strzelców Litewskich) – stąd nazwa „szaulisi”. Sama organizacja litewska Lietuvos

3

4

Szauliu Sajunga powstała na terenie Litwy już w 1919 r. i cechował ją szowinizm oraz bardzo silnie zaznaczony antysemityzm. W 1940 r. liczyła ona 62 tys. członków. Na tle 2,2-milionowej ludności Litwy była to więc organizacja liczebnie silna (należeli do niej przede wszystkim ludzie młodzi). Warto pamiętać, że do grup strzelców ponarskich należeli również żołnierze utworzonego w 1940 r. w Niemczech Frontu Litewskich Aktywistów, który prowadził dla Niemców służbę wywiadowczą. Organizatorem i komendantem tego znanego z niebываłych okrucieństw wileńskiego Sonderkommando, oficjalnie przydzielonego do gestapo, był Niemiec Martin Weiss, natomiast dowódcą podporucznik wojska litewskiego Balys Norwaisz.

Oddział dokonujący egzekucji w Ponarach – Ypatingas Buris zwany był potocznie „strzelcami ponarskimi”. Nosili oni zielone mundury Sicherheitsdienst. Składali także pisemne zobowiązanie o zachowaniu tajemnicy na temat działalności oddziału. W każdej egzekucji bezpośrednio brało udział ok. 80 szaulisów, a ok. 100 z nich pilnowało terenu bazy.

Egzekucje ponarskie cechowało wielkie okrucieństwo. Dokonujący ich szaulisi byli przeważnie pijani. Często strzelali niecelnie, a rannych najczęściej nie dobijali, tylko półżywych wrzucali do dołu. Niejednokrotnie specjalnie celowali w nogi lub brzuch ofiar. Skazańców niekiedy torturowano i maltretowano, i to nad samym dołem. Na oczach matek zabawiano się zabijaniem dzieci. Niemowlęta najczęściej wrzucano żywe do dołów. Egzekucji ponarskich nie można nazywać rozstrzeliwaniem, ale – jak pisze Józef Mackiewicz – była to raczej „rzeźnia ludzka”.

Celem zatarcia śladów, a zarazem opróżnienia wypełnionych już dołów z zamiarem dalszego ich użytkowania, w październiku 1943 r. przystąpiono do palenia zwłok. Zatrudniono wówczas 80-osobową grupę więźniów – jeńców sowieckich i Żydów, których zadaniem było wykopy-

4

wanie i palenie zwłok. Układano je w olbrzymie stosy, z których każdy płonął 8-9 dni. Niespalone pozostałości kości rozcierano na proszek przy pomocy specjalnej maszyny. Prochy wywożono poza miejsce straceń lub rozsiewano na miejscu.

Po zakończeniu II wojny światowej spośród 108 strzelców ponarskich ujęto tylko 20. Dziesięciu z nich Kolegium Wojskowe Sądu Najwyższego ZSRR 29 stycznia 1945 r. skazało na karę śmierci. Kilka procesów, jeszcze w latach 70., toczyło się również w Polsce, gdzie oskarżonych o ludobójstwo w wileńskich Ponarach skazano na karę śmierci, zamienioną później na 25 lat więzienia.

O zdarzeniach, jakie miały miejsce ponad 60 lat temu na litewskiej ziemi, przypomina nam metalowy krzyż w Ponarach z tysiącami nazwisk Polaków, których prochy znajdują się w tym miejscu kaźni. Pamięć o wydarzeniach tamtych lat kultuwyje „Rodzina Ponarska”. W Centralnym Archiwum Państwowym Litwy w Wilnie przechowywane są materiały zawierające wiele jeszcze niewyjaśnionych tajemnic. Nie ulega wątpliwości, że dokładna ich kwerenda może pozwolić na pełne odtworzenie akcji eksterminacyjnej ludności Kresów Wschodnich, w tym tysięcy Polaków, oraz może pomóc nam w wyjaśnieniu niektórych wątpliwości i ukazać pełną prawdę o jeszcze jednym z miejsc naszej Golgoty Wschodu. Ludobójstwo w Ponarach, dokonane w głównej mierze przez utworzoną przez Niemców tzw. brygadę, spotykało się zawsze ze strony Polaków z wielkim potępieniem. Niezrozumiały więc był udział wicekonsula polskiej ambasady 18 czerwca 2004 r. w Wilnie w uroczystości odsłonięcia w ponarskim lesie pomnika poświęconego brygadzie osławionej zwalczaniem antyniemieckiej partyzantki, w tym Armii Krajowej, oraz prześladowaniem polskiej ludności. Swoje oburzenie, oprócz sekretarza generalnego Rady Ochrony Pomników Walki i Męczeństwa Andrzeja Przewoźnika, wyraził polski poseł do parlamentu litewskiego Artur Płokszto, określając polską delegację ambasady w Wilnie, która złożyła kwiaty na odsłoniętym pomniku, jako „ponury żart”. Niezrozumiałe stają się też słowa polskiego ambasadora w Wilnie Jerzego Bahra, że chodziło o pojednanie kombatanów obydwu stron. □

I 8. DECYDUJĄCA BITWA ŚWIATA

JANUSZ RADŁOWSKI

Z RYNGRAFEM MARYI

84 lata temu 15 sierpnia 1920 r. na przedpolach stolicy Polski toczyła się krwawa bitwa – zwana „warszawską”, określaną „Cudem nad Wisłą” lub, jak mówił lord D'Abemon, „18. decydującą bitwą świata”. Dla nas, Polaków, to był bój o „być lub nie być”. To była walka o czas przeszły – czyli o prawo do własnej, niezafat-szowanej historii, o ówczesną te-raźniejszość – by móc wreszcie rozpocząć budowę własnego pań-stwa, o które walczyliśmy we wszystkich powstaniach narodo-wych, i o przyszłość, w której będziemy gospodarzami we wła-snym domu. Była to również walka o świadomość narodową, która współcześnie w sposób zamie-rzony, zaplanowany jest niszczo-na przez liczne polskojęzyczne media! Dzisiaj jest okazja, by przy-pomnieć i zapamiętać, iż to, że ist-niejemy jako naród, zawdzięcza-my ofierze żołnierza polskiego, którego święto obchodzone 15 sierpnia jest nierozdzielnie zwią-zane ze świętem Matki Bożej. Nie jest to przypadek. Rycerz, a póź-niej żołnierz polski, od zarania na-szej państwowości był związany z Matką Bożą. Na polach bitew uczestniczący we Mszach św.

chodzącymi z kierunków: Wilna, Parana i Pińska. Do dzisiejsze-go dnia trwają spory i dyskusje wśród publicystów, historyków i polityków – po co szliśmy na Wschód? Istnieje sto różnych koncepcji, zależnie od opcji poli-tycznych dyskutujących. A odpo-wiedź jest prosta: bo tak nakazy-wało nam prawo moralne! Moralnym obowiązkiem było iść na Wschód. Nie zapominajmy, to były obszary Rzeczypospolitej przedrozbiorowej – nie Polski, ale Rzeczypospolitej jako państwa. Szliśmy tam nie jako ciemiężycie-le, lecz po to, by budzić poczucie narodowości wśród Białorusinów i Ukraińców. Jednakowoż istnia-ły również względy polityczne i mi-litarne. Naczelnik Państwa i Wódz Naczelny Józef Piłsudski nie chciał poprzestać na osiągniętych już

Lloyda George'a i Curzona wyda-je nas właściwie w ręce Sowietów. Wilno dla Litwinów, Małopolska – znak zapytania, sprawa Śląska Gieszyńskiego – nierozstrzygnię-ta i Traktat Polsko-Gdański – sa-me niedomówienia. Granicę jed-nak ustalono (10 lipca 1920 r. w Spa) według Curzona, czyli tak, jak dzisiaj. Panowie Kamieniew i Krasin na granicę wschodnią wyrażają zgodę! ... stawiają wa-runki nie do przyjęcia! Armia pol-ska ma być zredukowana do 50 tys. żołnierzy i 10 tys. oficerów i administracji. Reszta uzbrojenia i sprzętu przekazana zostanie Ro-sji. Polski przemysł zbrojeniowy ma być zlikwidowany. Rosja uzy-ska prawo swobodnego tranzy-tu ludzi i towarów (czyli bezpłat-nie). Ponadto linia kolejowa Grajewo-Białystok-Wołkowyk,

radiostację dla całego frontu ro-syjskiego. Front staje się „ślepy”. Nieco wcześniej nad Bugiem gi-nie mjr Drohojewski. Ma przy so-bie całą dokumentację naszej kontrofensywy. Jak to się stało, że na pierwszej linii z takimi do-kumentami? Ale bolszewicy nie wierzą – całe szczęście – „to pol-ska dezinformacja, nie damy się nabrać”. Siergiejew, jeden z do-wódców sowieckich, przez lor-netkę ogląda Warszawę – prze-nosi wzrok na kopuły soboru. Na propozycję bodajże Tuchaczewskiego, by się nieco wyco-fać (no bo ten wściekły opór Po-laków... – prawdopodobnie wyczuwał, co to może oznaczać), usłyszał: „Nu, co ty, za dwie go-dziny będę deflował po placu Saskim”. Nie teraz! Dopiero za 24

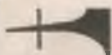
Panowie Europejczycy, propo-nujecie konstytucję wyrastającą z rewolucji francuskiej – bez Bo-ga, bez Krzyża, bez chrześcijań-stwa. Myśmy to już przerabiali na polskiej ziemi przez blisko 50 lat. I zbierała ponure żniwo zbrodnica ideologia komunistyczna. Brutal-na propaganda niszczyła wiarę polskich dzieci i młodzieży, wy-kolejała je i okaleczała. Pozba-wiano Polaków poczucia tożsa-mości oraz godności narodowej. Teraz chce się kontynuować to samo poprzez konstytucję euro-pejską?

Czy dzisiaj jesteśmy w stanie zrozumieć, ocenić wielkość zwy-cięstwa sprzed 84 lat? Jak to się stało, że wygraliśmy, pomimo tak licznych przeciwności? Przede-wszystkim byliśmy zjednoczeni. Mieliśmy znakomitego wodza, bardzo dobrych dowódców na każdym poziomie dowodzenia i świętego żołnierza. To były po-kolenia wychowane w duchu mi-łości do uciemiężonej Ojczyzny. W tamtym pokoleniu nie sprzeda-wano godności, honoru i ziemi pol-skiej. Niewdzięczną Europę ura-towaliśmy. Sobie zapewniliśmy 20 lat niepodległości. Scallissimi trzy zabory w jeden organizm

„Wiedziela” nr 33/2004

A DZISIAJ?

Pro
Cultura
Catholica

5

5

I zamieć trzociłono się do Przenaj-
świętszej Pani. Idących do po-
wstań narodowych matki błogo-
sławny i zawieszają im ryngiety
z wizerunkiem Matki Bożej Czę-
stochowskiej, Ostrobramskiej czy
Mariampolskiej – w zależności
od dzielnic, z której powstają się
wywodzą. „Bogurodzica Dziewi-
ca Bogiem sławiona Maryja – zi-
ści nam, spuści nam swego Sy-
na Gospodzina, Kyrie eleison...”
– śpiewaliśmy. Waga i moc tych
słów przeogromna, więcej wazą
niż miecz.

ROK 1919

11 listopada 1918 r. zakończy-
ła się I wojna światowa. Niemcy ka-
piłowały, ale tylko na zachodzie.
Natomiast na wschodzie, od Dy-
neburga poprzez Białoruś, Ukra-
inę aż po Don stała potężna, uzbro-
jona po zęby armia niemiecka
(należy dodać, że zdeteminowa-
na przez propagandę bolszewic-
ką) i nie wiadomo było, w którą stro-
nę skieruje bagnety. Jak podaje Jan
Dąbski: „Z początkiem lutego 1919
r. przyszło wskutek interwencji
wojsk sprzymierzonych, do po-
rozumienia z Niemcami, w tym
dachu, że Niemcy zobowiązali się
nie wpuszczać wojsk sowieckich
na opuszczane przez siebie tery-
toria, aż do chwili, kiedy na miej-
scu oddziałów niemieckich staną
wojska polskie”. W myśl umowy,
oddziały wojsk polskich przeszły
przez strefę wojsk niemieckich
i wyszły na linię od rzeki Niemen
po Prazan, Kobryn, Białystok. W kil-
ka dni później doszło do pierwszych
starć z wojskami sowieckimi nad-

wynikach, lecz postanowił dążyć
do uzyskania od Rosji przedro-
zbiorowych granic polskich, aby
narody niegdyś do Polski należą-
ce mogły teraz uzyskać z jej rąk
wolność i pomoc do zorganizowa-
nia własnego bytu państwowego
i stać się, w imię wspólnego inte-
resu: obrony przed zaborczością
rosyjską – jej naturalnymi sojusz-
nikami. Takie myśli stałe przewija-
ją się w licznych wspomnieniach
z tamtego okresu, m.in. w książ-
ce *Wojna Polska* kpt. Przybylskie-
go. Po podpisaniu umowy z ata-
manem Semenenem Petlurą,
dotyczącej odbudowy Państwa
Ukraińskiego, poszliśmy na Kijów
i zdobyliśmy go. U boku armii pol-
skich szły: armia ukraińska, oddzia-
ły białoruskie... rosyjskie. Nie by-
ła to więc sprawa tylko nas,
Polaków! Nie udało się stworzyć
niepodległych państw: Ukrainy
i Białorusi.

STRATEGICZNA LINIA

Nie sposób w krótkim szkicu
przedstawić całej gry politycznej,
meandrów polityki wewnętrznej
i zagranicznej oraz niechęci, jaką
obdarzali nas zarówno Anglicy, jak
i Francuzi, którzy tak bardzo ba-
li się, by nie zrobić krzywdy Rosji
– nawet bolszewickiej. Zapamię-
tajmy! Cofamy się na całej linii
frontu, aż do przedmieść War-
szawy. Przez czerwiec i lipiec trwa-
ją niewiarygodnie ciężkie walki.
W Belgii, w Spa, odbywa się mię-
dzynarodowa konferencja, doty-
cząca konfliktu polsko-sowiec-
kiego, która w osobach lordów

przechodząca przez terytorium
polskie, pozostaje w całkowitym
władaniu Rosji, a poza tym to ży-
czą nam „wszystkiego najlepszego”.
Dostawiamy Bezczełność i cy-
lizm pod patronatem „naszych
przyjaciół” z tzw. Ententy. W An-
glii trwają strajki przy ładowaniu
w portach zaopatrzenia wojen-
nego dla Polski. To samo we Fran-
cji. Trudności w przetransportowa-
niu Armii pod dowództwem gen.
Hallera do Polski. Belgia, a uży-
wając współczesnego języka –
Bruksela i Holandia wstrzymują po-
moc medyczną i żywnościową.
Nasi południowi sąsiedzi – Cze-
si zatrzymują transporty broni
i amunicji, szczególnie artyleryjskiej,
nie przepuszczają 30-tysięczne-
go Korpusu Kawalerii Węgierskiej,
która szła na pomoc Warszawie.
W USA odbywają się liczne ma-
nifestacje, demonstracje, protesty,
i jak zwykle skierowane są w nie-
właściwą stronę. Tak zachowy-
wał się Zachód wobec narodu
polskiego, który dopiero co wy-
zwoił się z pięć blisko dwustulet-
niej niewoli. O tym trzeba pamię-
tać szczególnie dzisiaj.

POZOSTAJE WALKI!

Z perspektywy 84 lat niektóre
wydarzenia wydają się zadziwia-
jące. Uderzenie nocne batalionu
por. Pogonowskiego, który po-
dobno znalazł się w tym miejscu
przypadkowo, a trafił w dowód-
two odcinka frontu sowieckiego
15 sierpnia wczesnym rankiem za-
gon ułanów idących poza linia-
mi frontu dopada w Ciechanowie

państwowy. Wychowaliśmy wspa-
niale pokolenie roczników lat 20.
To ci młodzi w 1939 r. staną prze-
ciw nawałce niemieckiej i bolsze-
wickiej. Będą tworzyć nieśmiertel-
ną w swej legendzie, wspanią
Armię Krajową, będą walczyć
pod niebem Anglii, w śniegach Na-
rwiku, w piaskach Tobruku. Będą
otwierać pod Monte Cassino dro-
gę na Rzym, będą ginąć w bło-
tach nad Miereją, a w Powstaniu
Warszawskim powiedzą światu, że
chcą być wolni i niepodlegli. To po-
wojenne męczeństwo ludzi z Or-
ganizacji „Wolność i Niezawis-
łość”, Narodowych Sił Zbrojnych,
Batalionów Chtopskich, Narodo-
wego Związku Wojskowego, Kon-
spiracyjnego Wojska Polskiego,
Oddziałów Lesnych drugiej kon-
spiracji przypominało moznym
tego świata, że gdy chodzi o Pol-
skę, to zapłacimy każdą cenę
i bez kompromisów. Każdy kom-
promis ociera się o zdradę. Zna-
leźliśmy się w Europie, a czyż nie
byliśmy w niej od tysiąca lat? Je-
steśmy w Unii – ale jakiej? I trze-
ba otwarcie powiedzieć: nihiścycz-
nej, przewartej permisywizmem,
o dewiacjach moralnych, uznawa-
nych za normę. Czy o taką Euro-
pę przelewaliśmy krew?

Trzeba sobie zdawać sprawę,
że jeżeli nie chcemy przekreślić
tamtego zwycięstwa, to uważ-
nie przyglądamy się naszej
współczesności. Należy wie-
dzieć, że w dobie obecnej dalej
toczy się walka o przeszłość,
o teraźniejszość, o przyszłość,
o Polskę. Walki tej nie wolno
nam przegrać. □

col. 18. Władysław Świątek

POWSTAŃCZA OPowieść

MARIA WRZESZCZ

Ochodzimy kolejną rocznicę pamiętnego 1 sierpnia 1944 r., godziny „W” – wybuchu Powstania Warszawskiego. Decyzja o rozpoczęciu walk w stolicy zapadła już 21 lipca. Podjęto ją, by zapobiec wkróceniu do Warszawy wojsk sowieckich i dać odpowiedź na sprzeczenie Polski przez aliantów – w wyniku porozumienia F. D. Roosevelta i W. L. S. Churchilla w Teheranie (28 listopada - 1 grudnia 1943 r.) – Józefowi Stalinowi, który lądującym 6 czerwca 1944 r. w Normandii sojusznikom umożliwił posuwanie się w głąb Francji i Niemiec. Zatrzymując pochód Armii Czerwonej na linii Wisły, dał Niemcom szansę skutecznego rozbicia Powstania Warszawskiego. Uznał bowiem, że unicestwienie Armii Krajowej i sił niepodległościowych Polski jest więcej warte niż zajęcie Niemiec przez aliantów nawet po linię Renu. Było oczywiste, że powstańcy w końcu muszą skapitulować, bo żadna pomoc z zewnątrz nie będzie możliwa.

Powstańczy bój rozegrał się na terenie ośmiu obwodów podległych komendantowi Okręgu Warszawskiego AK – płk. Antoni Chruścielowi (pseudonim Monter). Do walki przeciw dostronkale uzbrojonym 20 tys. żołnierzy niemieckich stanęła prawię tak samo liczna armia powstańcza, niestety, dysponująca zaledwie ok. tysiącem karabinów, 500 pistoletami maszynowymi, 3700 pistoletami i niespełna 25 tys. granatów, głównie własnej produkcji.

Z własnego, wolnego wyboru rękawicę okupantowi rzucili także warszaw-

i społeczeństwa polskiego w najtragiczniejszym okresie porobiorowym. Pochodził z kresowej, zamężnej rodziny ziemlańskiej, którą – podobnie jak setki innych – bolszewicka rewolucja 1917 r. wypędziła z pięknej siedziby Dereszewicze na Polesiu. Osiedlił się w Warszawie. Ukończył historię na Uniwersytecie A. Mickiewicza w Poznaniu. Doktoryzował się w 1934 r. na Uniwersytecie Warszawskim. W 1937 r. ożenił się z Zofią z Sołbańskich (1911-97) i podjął pracę w Archiwum Skarbowym, gdzie przetrwał do wybuchu powstania.

Niemal od początku okupacji – zgodnie ze swym temperamentem i profesją – zaangażował się w działalność konspiracyjną w Biurze Informacji i Propagan-

ny. Kula trafiła go w szyję, przeszła na wyłot, cudem nie naruszając najważniejszych arterii. Z płonącej kamienicy wyniosły go cztery sanitariuszki. Mama podtrzymywała mu głowę. Chwilę później jeden z przebiegających przez opuszczone mieszkanki powstańców chwycił pozostawioną tam przez nią torebkę z dokumentami i odrobina grosza i doręczył ją mamie. Na zawsze zapamiętała ten bezimienny gest zapobiegliwości, troski o czyjeś dobro i uczciwości. Tej nocą rodzice utracili wszystko – oprócz życia, wiary i wzajemnej miłości.

Z Powiśla ojca przetransportowano do dziecięcego szpitala przy Kopernika, gdzie przebywał około trzech tygodni. Mamie pozwolono czuwać przy nim.

Ojca wywieziono do obozu koncentracyjnego w Dachau. Kiedy mama z nią na ręku wybiegła, by zobaczyć jak wyprawdzają „naszych”, ojca już nie dostrzegła, lecz w tym najtrudniejszym dla niej momencie przyszedł sam Bóg. Wzdłuż obozowego ogrodzenia wolno kroczył kapłan w komży z Najświętszym Sakramentem i przez druty udzielał Komunii św. Wiedziało, że tym wygnancom bardziej niż chleba potrzeba Bożej obecności i mocy.

Dzięki wujowi obie dotary pod Kraków, do braci. Po relacjach mamy o powstaniu ktoś powiedział: „Ależ to musiało być straszne!”. W odpowiedzi usłyszał: „Nie, to było wspaniałe!”, bo cudowne jest być wolnym, strząsnąć upokorzenie i pogardę, podnieść wreszcie głowę!

Ojciec wrócił jesienią 1945 r. Zamieszkał w Milanówku k. Warszawy. Wspaniałych lat wojny i okupacji rodzice nie celebrowali. W czasach „utrwalania władzy ludowej” świadomym ich zamysłem było stworzenie dzieciom mate-

go, jednoznaczego, spójnego, bezpiecznego świata. Bez wielkich słów, własnym przykładem życia przekazywali im wiarę, prawdę i najważniejsze wartości, ucząc miłości do Boga przez zachowywanie Jego przykazań, a miłości do Ojczyzny – przez sumienną pracę i rzetelne wykonywanie obowiązków. Bardzo dbali o ich wykształcenie, podsuwa-

jąc wartościowe książki, skutecznie uzupełniające szkolną wiedzę. Ojciec z całym kunsztem, a zarazem chłodnym obiektywizmem historyka, potrafił ukazać „drugą stronę medalu” wydarzeń z daw-

Znaki podziemnej Poczty „Solidarność” z 1983 r.

Spala na małym, dziecięcym łóżeczku. Gdy rana jako tako się zagoiła, schronili się w wuja Ignacego na Okólniku. Dzięki jego zaradności siostra Teresa miała szczęście urodzić się w komfortowych

Fot. ze zbiorów Autora

wiaczy, nie stawiając się w wyznaczonych terminach na zarządzone w ostatnich dniach lipca masowe zbiórki, pozorowane potrzebą budowy umocnień obronnych. To właśnie cywilni mieszkańcy stolicy swym dumnym nieposłuszeństwem zadecydowali o czymś tak niepojętym, że Warszawa walczyła aż 63 dni!

Czytając historyczne wywody, dotyczące tamtych, dramatycznych wydarzeń, siostra Teresa od Jezusa wraca pamięcią do fragmentów swojej, rodzinnej przeszłości; jest powstańcem dzieckiem. Urodziła się w okresie najcięższych walk w stolicy – 28 sierpnia 1944 r. Jej ojciec, Stefan Kieniewicz (1907-92), człowiek ogromnej wiary, dobroci i pokory, jeden z najwybitniejszych polskich historyków minionego stulecia, całe życie poświęcił badaniom dziejów narodu

SIERPNIOWA MODLITWA

TADEUSZ SZYMA

*Któryś dał siłę swojemu ludowi,
Spraw, by nie zabrakło jej na wytrwanie –
Wszak dozwolilesz Hiobowi... lotrowi,
Panie...*

*Który szyszałeś jak gromkie hosanna
Wraca szyderstwem od skał Golgoty
I wiesz, jak zmienia się oliwny balsam
W kielich goryczy krwawego potu –*

*Nie pozwól, żeby nam odjęto pamięć
O Jeruzalem Palmowej Niedzieli.
Nim się dopełni – krzyża Twego znamię
Daj i tym, którzy pod nim nie stanęli.*

sierpień 1985

– jak na tamten czas i miejsce – warunkach, w zorganizowanym i prowadzonym przez księżnę (nie pamiętam nazwiska – chyba Lubomirską) i jej córkę szpitaliku położniczym przy ul. Foksal 17. Te obdarzone „wyobraźnią miłosierdzia” kobiety dały rodzającym dach nad głową, zapewniły opiekę, zadbały o obecność lekarza i księdza, ileż kobiet w ciągu tamtych 63 dni rodziło byle gdzie, w brzmach, piwnicach, bez żadnej pomocy i opieki?!

W pierwszych dniach września powstańcy wycofywali się na drugą stronę Nowego Świata. Trzeba było przebiec przez ulicę pod barykadą, pod nieustannym ostrzałem z gmachu BGK na rogu Alei Jerolimskich. Jak tego dokonać kilka dni po porodzie, z niemowlęciem na rękach? Mama nie zdecydowała się na to. Doświadczyla wówczas, co znaczy prawdziwa przyjaźń. Z drugiej strony Nowego Świata, dwukrotnie rzykując życiem, A. Gieysztor przebiegł pod barykadą, przynosząc matkę i rzecz bezcenną – puszkę mleka skondensowanego. Skąd ją wziął? Kto wie, czy w ten sposób nie uratował jej życia?

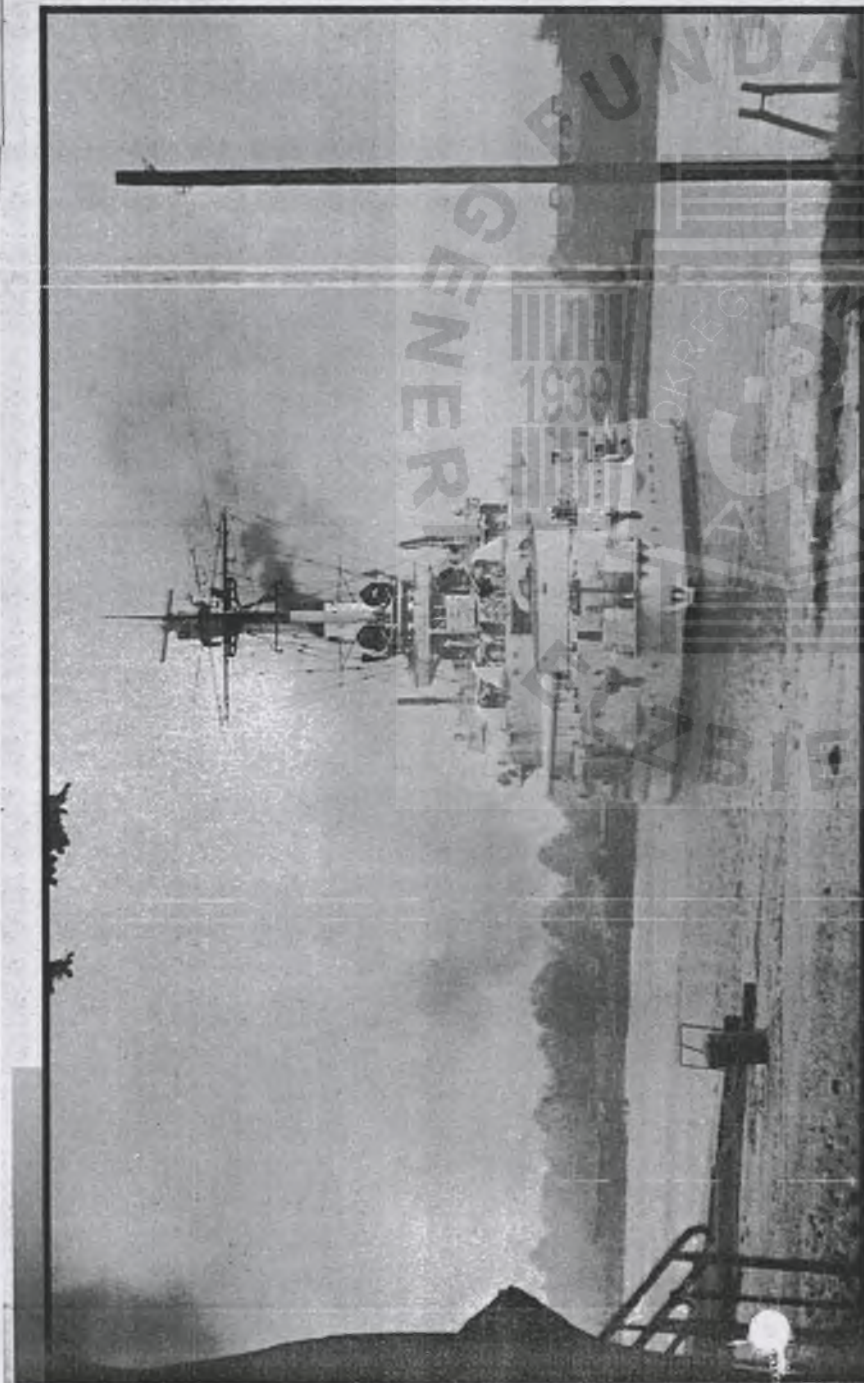
Nadszedł czas ewakuacji. Wszyscy schodzili wiaduktem mostu Poniatowskiego, schodami w dół na Powiśle, w absolutnych ciemnościach. Znajdąc doskonale tę trasę ojciec bezpiecznie je sprowadził. Przez tunel kolei średnicowej Niemcy przewozili jakimś platformami. Do stacji Warszawa Zachodnia trzeba było iść na piechotę, stamtąd do Pruszkowa, do obozu przejściowego.

nej i bliższej przeszłości, która równoważyła jednostronne, tendencyjne, wręcz okrojone fakty.

Ukończyła anglistykę, zrobiła doktorat i habilitację. Czekając na pierwszą pielgrzymkę Ojca Świętego do Ojczyzny. Idąc 2 czerwca 1979 r. na odprowadzanie przez niego Mszę św. na pl. Zwycięstwa, chłonęła atmosferę wolności, godności, narodowej dumy. Ulice były inne, ludzie inni, odmienieni. Cieszyła się z tej swojej wiosny wolności. W 1984 r. wstąpiła do Karmelu w Gdyni-Orłowie. 15 sierpnia 1997 r. wraz z ośmioma siostrami przybyła do nowej placówki zakonnej w Bornem Sulnowie (pierwotnie baza wojsk pancernych Wehrmachtu, później miasto okupowane przez Sowieców do 1993 r.), gdzie kilkanaście kilometrów od klasztoru, w niemieckim oflagu Gross Born II więziony był do stycznia 1945 r. jej stryj, polski oficer, brat ojca, Henryk Kieniewicz (1911-98), któremu wiadomości o jej szczęśliwym przyjsciu na świat przekazał wywieziony tu po upadku Powstania Warszawskiego A. Gieysztor. Przedziwne są drogi Opatrzności Bożej!

Siostra Teresa od Jezusa bardzo lubi powstańczą piosenkę *Warszawskie dzieci, pójdziemy w bój*. Modli się o to, by już nigdy żadne dzieci nie musiały walczyć i o utrwalenie pamięci o tamtych, wielkich dniach Warszawy, bo – „A gdy dzieci zapomną, że mieszkają w schronach, / Że widzieli dni straszne, ponure i krwawe – / Niechaj tylko to jedno pamiętają o nas, / Ześmy padli za wolność, aby była prawem”.

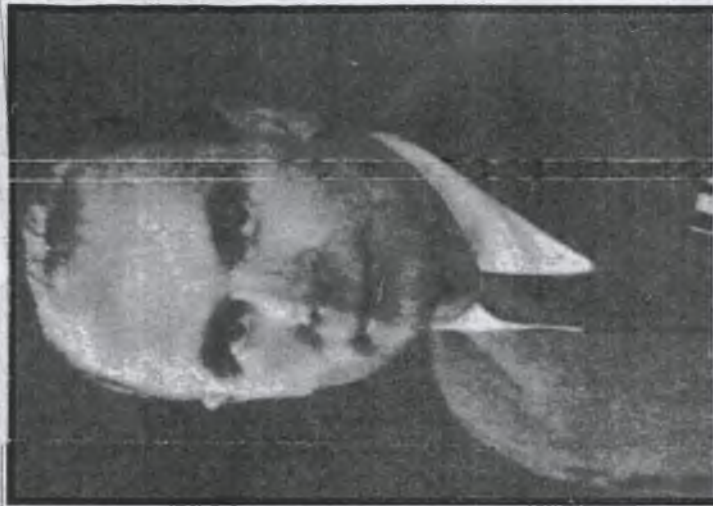
Wstawia się za tymi, którzy niewinnie cierpieli i tymi, co prześladowali, za ofiarami i katami, by wszyscy pojednani w Bogu znaleźli się jako bracia i siostry w domu naszego Ojca.

■ W 1939 pancernik Schleswig-Holstein był przestarzałym okrętem. Kręśmatnie używała go do szkolenia marynarzy. Lecz na jego 280 mm działa Polacy nie mieli odpowiedzi.

Rozmowa z Leonem Pająkiem, drugim zastępcą dowódcy Westerplatte

- Na Westerplatte trafił Pan dość przypadkowo?
- Po ukończeniu w 1934 roku podchorążówki w Komorowie zgodnie z własnym życzeniem trafiłem do Czwartego Pułku Piechoty w Kielcach. Rok przed wybuchem wojny zostałem awansowany na porucznika, dowodziłem kompanią. Któregoś dnia wezwał mnie do siebie dowódca pułku Zygmunt Berling i zakomunikował, że jadę na Westerplatte. Służba miała trwać pół roku. Wówczas usłyszałem tę nazwę po raz pierwszy.
- Na czym polegały Pańskie obowiązki?
- Pod względem starszeństwa byłem czwartym oficerem, po majorze Sucharskim i kapitanach: Dąbrowskim i Słabym. Ponieważ Słaby był lekarzem, praktycznie pełniłem funkcję drugiego zastępcy dowódcy. Zajmowałem się wszystkim, przede wszystkim przygotowaniem stanowisk i utrzymaniem służb w gotowości.
- W takim miejscu jak Westerplatte szczególnie mocno wyczuwano się zbliżającą się wojnę.
- To czuło się już w całym kraju. Nie rozmawialiśmy jednak o tym między sobą. Świadomie czy

Komandor Leon Pajak zmarł (w listopadzie 1990) wkrótce po udzieleniu tego wywiadu. Doczekał jednak chwili, gdy po przeszło pół wieku wszyscy westerplattacy otrzymali obiecane im przez marszałka Śmigłego-Rydza order Virtuti Militari.

liśmy dobrze się rozjeździć, gdy załadowano nas do towarowych wagonów. Z niewielkiej łódki, która przycumowała przy portowym kanale, usłyszałem jeszcze głos mojej żony.

Po kilku godzinach drzwi wagonu otworzyły się i znaleźliśmy się w niemieckim obozie koncentracyjnym w Stutthofie. Umieszczono nas w barakach, w których nie tak dawno Niemcy trzymali swoje ofiary. Następnego dnia do obozu przyjechała moja żona z moim dawnym dowódcą, Franciszkiem Dąbrowskim, który wówczas dowodził morskimi batalionem. Zostałem zwolniony.

- Większość obrońców Westerplatte nie żyje już nie żyje. Jednak nawet ci, którzy są jeszcze wśród nas, są całkowicie zapomniani.

- Jest nas jeszcze 65, w tym 58 żyjących w kraju. Do tej pory żaden rząd nie wywiązał się ze swojego obowiązku przyznania wszystkim obrońcom orderów Virtuti Militari, które w przemówieniu radiowym obiecał nam podczas wojny marszałek Śmigły-Rydz. Mimo że słyszały to tysiące ludzi, władze pozostały głuche. Podobnie rzecz miała się z obiecany wszystkim awansami.

- Nie dopominam się tego dla siebie, gdyż jestem już komandorem porucznikiem rezerwy, kawale-

podoficerów; chciał porozmawiać o kapitulacji. Wówczas kapitan Franciszek Dąbrowski powiedział, że nie może być o tym mowy, że jak będzie trzeba, to będziemy polskimi Termoplami. Na tym wszystkim się zakończyło.

Następnego dnia, gdy nie było już amunicji, a nasz ostatni umocniony punkt - wartownia numer dwa - był na wykończeniu, major Sucharski zdecydował się na kapitulację. Tym bardziej że od drugiego dnia nie mieliśmy już zadanej łączności ze światłem, nawet przez normalne radio.

- Na tym skończyła się Pana walka...

- Trafiłem do niewielkiego, liczącego 700 jeńców obozu w Hadamer nad Renem. Potem przewieziono mnie do Murnau, gdzie wyzwołała nas amerykańska Trzecia Armia. Z Murnau pojechałem do Włoch, do Drugiego Korpusu.

- Był tam również major Sucharski.

- Spokaliśmy się na plaży nad brzegiem Adriatyku. Rozmowa była długa i pamiętam, że majorowi najbardziej zależało na potwierdzeniu przeze mnie słuszności jego decyzji poddania Westerplatte.

- Mimo panującej na Zachodzie antykomunistycznej propagandy wrócił Pan jednak do kraju.

niebna

rem Virtuti Militari, mam też Krzyż Walecznych i Medal za Wojnę Obronna 1939 roku (z numerem 1). Chodzi mi o kolegów. Nie ma chyba ani jednego człowieka, który zakwestionowałby słuszność moich roszczeń.

Rozmawiał KRZYSZTOF RÓŻYCKI
fot. PAP/CAF

WESTERPLATTE

- półwysep nad Zatoką Gdańską (1 km kw. ziemi u wejścia do portu), gdzie w okresie międzywojennym znajdowała się polska Wojskowa Składnica Tranzytowe. Załoga warownicza liczyła 182 ludzi, w tym pięciu oficerów i jeden lekarz. Samodzielna obrona placówki przewidziana była na sześć godzin.

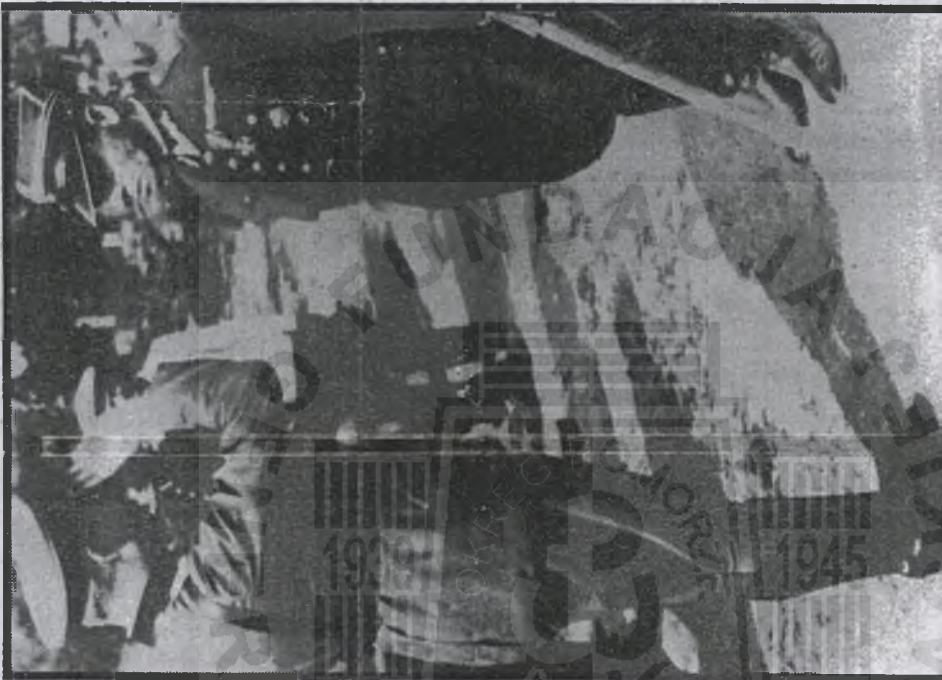
Dziela niemieckiego pancernika „Schleswig-Holstein”, który przybył pod pretekstem kurtuazyjnej wizyty do Gdańska, wymalowane w Westerplatte, odezwały się 1 września 1939 roku o godzinie 4.48.

Dowództwo niemieckie wprowadziło do walki 3500 ludzi i 65 dział. Atak prowadzono z wody (pancernik i dwa torpedowce), lądu i powietrza (20 samolotów).

Po siedmiu dniach walki załoga polska skapitulowała. Straty strony niemieckiej to ok. 300-400 zabitych i rannych. Straty strony polskiej: 15 zabitych i ok. 50 rannych.

- Nim wyjechałem z Anglii, moi przełożeni, w tym także generał Duch, kilkakrotnie wzywali mnie na rozmowy. Decyzji jednak nie zmienilem, bo przecież od ślubu nie widziałem się z żoną!

- **Ojczyzna nie powitała Pana przyjaźnie...**
- Rzeczywiście. Gdy podpływaliśmy, na lądzie już czekali na nas funkcjonariusze UB: nie zdąży-

■ Kapitulacja po siedmiu dniach obrony. Z wojskowego punktu widzenia Westerplatte powinno być zdobyte w przeciągu jednej godziny!!!

nie, unikato się tego tematu. Nikt zresztą nie wierzył w możliwość przegranej. Przecież za nami stały Anglia i Francja!

Już w czerwcu ogłoszono, że nasz pobyt w Gdańsku przedłuża się aż do odwołania. Dlatego gdy na przełomie lipca i sierpnia otrzymałem zgodę na ślub, major Sucharski dał mi tylko trzy dni urlopu...

Aby nie zostać rozpoznanym, z koszar wyszedłem nocą. Dostałem się na dworzec i pojechałem do Kielc. Z rodziną widziałem się tylko kilka godzin. Nie wiedziałem, że nie zobaczę żony przez następne siedem lat.

- **Gdzie zastali Pana pierwsze strzały?**

- Wizyta „Schleswiga-Holsteina”, który przypląnął 26 sierpnia, zaplanowana była dużo wcześniej. Niemiecki dowódca urzędowo gościł polskiego komisarza generalnego Gdańska. Nikt wówczas nie widział, że pod pokładem czeka w gotowości 800 żołnierzy...

Poprzedniego dnia miałem służbę i byłem w swoim pokoju w koszarach. Leżałem na łóżku w mundurze. Usłyszałem strzał i niemal jednocześnie dzwonki i tupot nóg na schodach.

- **Nie walczył Pan jednak długo.**

- Razem z 20 żołnierzami i chorążym Gryczmanem zajęłem najdalej wysuniętą i najmniej uciążliwą placówkę PROM. Przez pierwsze pięć godzin przeżyliśmy trzy niemieckie ataki. Już po 28 strzałach zniszczono naszą jedyną armatę.

Okolo dziesiątej rano otrzymałem silny postrzał w obie nogi i podbrzusze. To były szrapnele, odłamki z pocisków pancernika. Straciłem przytomność. Zanimiono mnie do koszar. Miałem szczęście, że stała jeszcze izba lekarska, zniszczona następnego dnia podczas nalotu.

- **Do dziś najwięcej kontrowersji wzbudza sprawa poddania Westerplatte. Czy mogliście bronić się dłużej?**

- Wszyscy wiedzą, że mieliśmy otrzymać pomoc po 12 godzinach. Niemcy w swoich planach zamierzali zdobyć Westerplatte po godzinie i trzeba przyznać, że z wojskowego punktu widzenia było to możliwe. Przecież angażowali w walkę kilka tysięcy ludzi, podczas gdy my dysponowaliśmy mniej niż dwoma kompaniami wojska!

Szóstego dnia major Sucharski zebrał w piwnicy koszar wszystkich oficerów i kilku starszych

CZWOROKAMI DO

archiwach Stanów Zjednoczonych, szczególnie emocje wzbudził list jednego z prokuratorów na norymberskim procesie zbrodniarzy hitlerowskich. Wynika z niego, że dziewięć z 15 ton tzw. złota Ribbentropa przeszło pod koniec wojny w ręce aliantów, po czym w tajemniczych okolicznościach przypadło bez wieści.

GDZIE jest złoto Ribbentropa?

Robert Kempner, zastępca głównego oskarżyciela na procesie norymberskim, w liście z 28 grudnia 1948 roku do jednego z oficerów politycznych amerykańskiej armii okupacyjnej w Niemczech napisał, że w trakcie procesu dowiedział się o „specjalnym złotym funduszu Ribbentropa”. Ostrzegł przed niebezpieczeństwem jakie może stanowić dla aliantów przechwylenie przez ukrywających się nazistów całości lub części tego skarbu.

List Kempnera znajdował się w archiwale zbiorach tzw. Projektu Bezpieczne Schronienie. Pod tą nazwą kryła się akcja amerykańskiego wywiadu trojściero bożac-

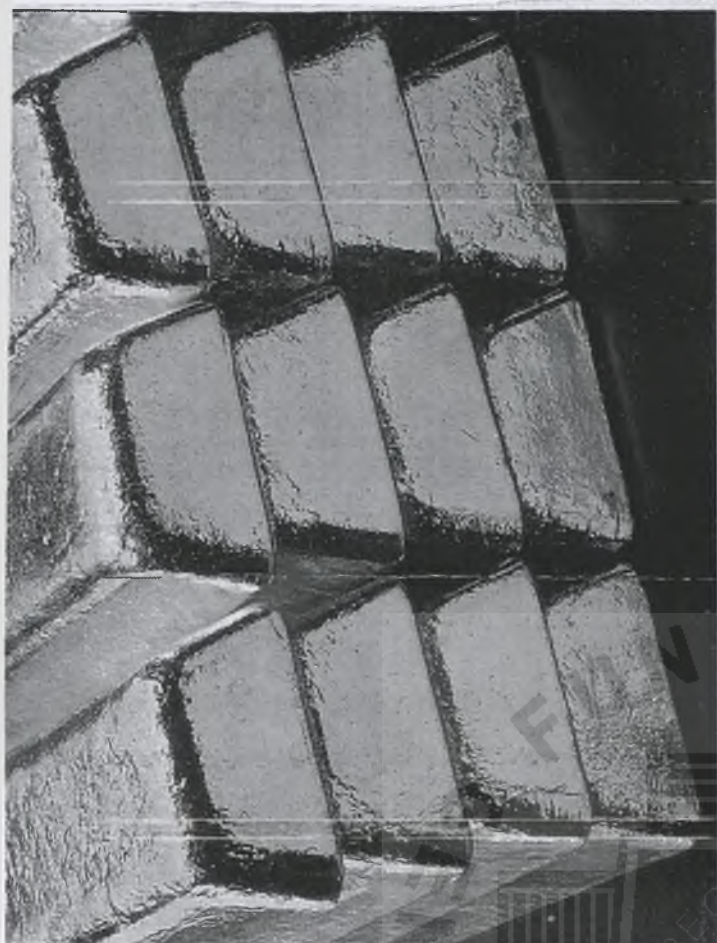
Gdy losy wojny stały się przesądzone, postanowił zabezpieczyć lup 6,5 tony złota wysłał do swego zamku Fuschl w Austrii, gdzie wpadło w ręce Amerykanów. Podobny los spotkał kolejny transport. Brytyjczycy zagarnęli 2,5 tony złota wywiezione do Slezewiku-Holsztyna.

Co się stało potem, nie wiadomo. Nie istnieją żadne dokumenty potwierdzające przebieg skarbca w Fuschl przez Amerykanów. Także wstępne dochodzenie władz brytyjskich nic nie wyjaśniło. Czyżby zatem autor scenariusza popularnego przed laty filmu „Złoto dla zachwytanych” nie wysłał fabuły z dala?

rów. Swoje „złote transporty” wysłał także kolaboracyjny rząd francuski z Vichy.

Szwajcarscy historycy uważają te szacunki za mocno przesadzone. Twierdzą, że do bankowych skarbców w ich kraju wpłynęło złoto warte tylko ćwierć miliarda dolarów.

Bankierzy byli mniej skorzy do udzielania informacji. Jednak prynciśnięci do muru przez światową opinię publiczną, zgodzili się wreszcie w maju br., by przedstawiciele organizacji żydowskich rozpoczęli przetwarzanie ich archiwów w poszukiwaniu depozytów ofiar Holocaustu. Obiecali im do nich pełny dostęp. Pracę tę nadzorować będzie wspólna komisja, do której trzech przedstawicieli de-

■ Złoto rabowane przez nazistów w okupowanych krajach Europy, przetopiane w sztaby, lokowane w bankowych skarbcach
fot. GAMMA

11

twa skradzione przez nazistów. Został odnaleziony przez działaczy Światowego Kongresu Żydów, poszukującego majątku ofiar Holocaustu, ukrytego w szwajcarskich bankach.

Dyplomata i „bankier”

Joachim von Ribbentrop był ministrem spraw zagranicznych Niemiec w okresie rządów Adolfa Hitlera. Był współodpowiedzialny za agresywną politykę III Rzeszy oraz za wybuch II wojny światowej. Za popełnione zbrodnie wojenne został powieszony w grudniu 1946 roku w Norymberdze. Był najwyższym rangą straconym dostojnikiem hitlerowskim.

Ribbentrop dbał o własne interesy i majątek. Pod koniec wojny zgromadził 15 ton złota. Nie wiadomo, w jaki sposób wszedł w posiadanie tak kolosalnej fortuny. Czy podobnie jak większość złota, którym dysponowali nazisci, zostało ono skradzione Żydom i ofiarom obozów koncentracyjnych?

Złota przesyłka w Szwajcarii

Szef hitlerowskiej dyplomacji miał w Szwajcarii przyjaciół i krewnych. Tam też skierował kolejny transport ze swego skarbu. Trzy tony złota przewieziono na niemiecki brzeg Jeziora Bodeńskiego, skąd zostały przetransportowane do Berna. Tam zamknięto je w bankowych skarbcach. Reszta łupu trafiła do Hiszpanii, Szwecji, Turcji i Portugalii.

Sciasta współpraca między hitlerowskimi oprawcami a bankierami szwajcarskimi znała była niemal od początku wojny. Już 10 grudnia 1941 roku ambasada brytyjska w Waszyngtonie alarmowała amerykański departament skarbu, że „wszyscy przedstawiciele kręgów kierowniczych wszystkich krajów Osi mają zasoby w Szwajcarii, a niektórzy przywódcy dysponują prawdziwymi fortunami”.

Oblicza się, że podczas wojny Niemcy przestali do Szwajcarii złota wartości 4 mld dola-

Podczas II wojny światowej Niemcy ulokowali w szwajcarskich bankach złoto wartości 4 mld dolarów

sygnuje Światowy Kongres Żydów, a interesy szwajcarskich bankowców reprezentować będzie kolejnych trzech komisarzy. Jednak wysiłki nad identyfikacją depozytów i ich właścicieli z pewnością potrwać będą parę lat.

Niejako w rewanżu, Szwajcarzy podrzucili Zachodowi prawdziwie „kukulcze jajo”. Jeden z najaktywniejszych poszukiwaczy nazistowskiego złota, poseł brytyjskiej Partii Pracy Greville Janner odnalazł dokument, będący swoistą transakcją między bankierami a rządami zachodnich aliantów.

Kto przejął hitlerowski łup?

Z tego dokumentu wynika, że tuż po wojnie Szwajcarzy przekazali złoto, warte około 120 milionów dolarów, rządowi Stanów Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii i Francji. W zamian USA odmroziły szwajcarskie aktywa w swoich bankach. Pozwolono też im zachować pozostałą część nazistowskiego łupu.

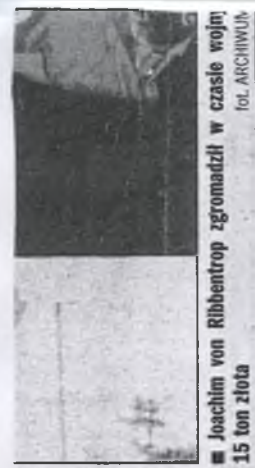
Dotychczas Amerykanie i Brytyjczycy, z mniej lub bardziej udanym oburzeniem zaprzeczali, by do takiego targu kiedykolwiek doszło. Docieklivość posła opozycji zrobiła jednak swoje i szef brytyjskiej dyplomacji Malcolm Rifkind nakazał dochodzenie mające wyjaśnić, czy Wielka Brytania czerpała korzyści z zagrabionego w całej Europie hitlerowskiego złota.

Janner nie dał się zwieszc wymijającym deklaram Fereign Office.

— To haniebne, że ciągle siedzimy okrzakiem na tej zagrabionej inym ludziom górze złota. Najwyższy czas, by zwrócić ją tym, którzy cudem uszli z życiem z pogromu lub rodzinom ofiar — nalega.

Tymczasem w centrum Londynu, w przepastnych skarbcach banku Anglii przy Threadneedle Street spoczywają sztaby złota, z których wiele ma stemple, znaki i pieczęcie pruskiej mennicy państwowej. Jest tego 5106 kilogramów.

Brytyjczycy utrzymują, że to depozyt powołanej przez aliantów trójstronnej komisji, która miała dopomóc odbudowującej się ze zniszczeń powojennej Europie przy wprowadzaniu obiegowych walut opartych na parytecie złota. Powołano ją przed półwieciem, efekt jej wysiłków jest niezerny, ale komisja funkcjonuje nadal. Kategoriecznie jednak odmawia publikacji sprawozdań ze swoich obrad oraz

Joachim von Ribbentrop zgromadził w czasie wojny 15 ton złota

nie udziela żadnych informacji w jaki sposób rozdysonowała powierzone jej złoto.

Na przechowywany w podziemiach gmachu przy Threadneedle Street kruszec składają się nie tylko „dar” szwajcarskich bankierów. Lwia część złota pochodzi ze skarbu odkrytego przez Amerykanów w kopalni potasu w Markers w centralnych Niemczech. Po jednym z dywanowych nalotów, który na początku 1945 roku obrócił w perzynę gmach Banku Rzeszy, nazisci ukryli w tamtejszych sztolniach, na głębokości 300 metrów, zagrabione złoto, pieniądze, dzieła sztuki. Po wojnie Anglii zgarnęli większość tej fortuny, a resztę wysłano do amerykańskich rezerw federalnych oraz do banku Francji.

Teraz twierdzi się, iż zdeponowanym złotem obdzielono już rządy Belgii i Holandii. Obdarowano nim także Austrię i Włochy, co wywołało w swoim czasie spore kontrowersje. Oba te państwa były przecież podczas II wojny światowej we wrogim obozie. Ostatnia transakcję przeprowadzono przed kilkunastu laty z Czechosłowacją. Obecnie trwają negocjacje w sprawie zwrotu Albanii 1500 kilogramów złota.

Los pozostałego jeszcze złota zależy od wspólnej zgody Wielkiej Brytanii, Francji i USA.

— My jesteśmy jedynie depozytariuszami. Nasz klient został powołany przez traktat międzynarodowy — umywają ręce przedstawiciele Banku Anglii.

Najprawdopodobniej więc obrabowani i rozdziwni pomordowanych ofiar Holocaustu nie otrzymają z tej fortuny złamanego pensa. Komisja twierdzi bowiem, iż może pertraktować jedynie z centralnymi bankami suwerennych państw. Nie rozpatruje zaś w ogóle roszczeń osób prywatnych.

Z procesu o naruszenie dóbr osobistych Józefa Gierszewskiego – mjr. Rysia i Fundacji Naji Gochë

Zeznania pozwanych Andrzeja Mielke redaktora naczelnego „W Rodzinie” i Urszuli Suchomskiej autorki artykułu oraz ich świadków Piotra Pawlickiego – nauczyciela historii w Zespole Szkół Ponadpodstawowych nr 1 im. TOW Gryf Pomorski w Chojnicach i Piotra Szubarczyka ze Starogardu Gdańskiego – edukatora w Oddziale IPN w Gdańsku

Wyciąg z protokołu Sądowego

Sygn. akt I C 112/07

PROTOKÓŁ

Dnia 11 marca 2008 r.

Sąd Okręgowy w Słupsku I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący SSO Maria Cichoń
Protokolant sekr. sądowy Beata Cichosz
na rozprawie rozpoznał sprawę z powództwa Fundacja „Naji Gochë-Organizacja Pożytku Publicznego” w Borowym Młynie - Zbigniew Talewski przeciwko Wydawcy i Redakcji Dwutygodnika Katolickiego „W Rodzinie” - Andrzej Mielke i Urszuli Suchomskiej o ochronę dóbr osobistych i zapłatę

Posiedzenie rozpoczęto o godzinie: 9:00
zakończono o godzinie: 15.15.

Po wywołaniu stawili się:

Za powoda Prezes Zbigniew Talewski wraz z pełnomocnikiem z urzędu Krystianem Kasperskim.

Pozwani osobiście wraz z pełnomocnikiem adw. Anną Bogucką - Skowrońską.

Przewodnicząca zreferowała stan sprawy.

S t a j ą :

Pozwany Andrzej Mielke który podaje :

Podtrzymuję i przychylam się w całości do twierdzeń zawartych w artykule zatytułowanym TOW Gryf Kaszubski Pomorski autorstwa Urszuli Suchomskiej, który ukazał się w dwutygodniku „W Rodzinie” z dn. 29.04.2007 r. a z którego treści wynika, iż Józef Gierszewski pseudonim „Rys” 7 wbrew temu co twierdzi pan Talewski, był zdrajcą, współpracował z Gestapo wniknął do Gryfa w celu jego rozbicia.

Wiedzę o przynależności Józefa Gierszewskiego do polskojęzycznej grupy Gestapo, dopuszczania się przez niego zdrady, za co został rozstrzelany w 1943 r. na mocy wyroku sądu organizacyjnego Gryfa Pomorskiego posiadam na podstawie oświadczeń złożonych przez świadków sprawy prowadzonej przez IPN na wniosek Haliny Kurowskiej, Marcina Kurowskiego w celu wyjaśnienia działalności Józefa Dambka. Postępowanie w tej sprawie zostało umorzone.

Oświadczenie z którego wynika, że Józef Gierszewski współdziałał z Gestapo złożą naoczni świadkowie tych zdarzeń tj. Zygmunt Bińczyk ps. Longinus, Henryk Bińczyk ps. Aneczka. Z tych oświadczeń jednoznacznie wynika, że Józef Gierszewski zdradził świętą sprawę Gryfa Pomorskiego, zdefraudował pieniądze, prowadził niemoralny tryb życia. Z oświadczeń tych wynika również, że na skutek przekazania przez Józefa Gierszewskiego zdjęć do Gestapo w Gdańsku został zatrzymany przez Gestapo Jan Bińczyk ojciec Zygmunta Bińczyka. Jan Bińczyk został zakatowany przez Gestapo. Miał być on komendantem wojskowym po usunięciu z niego Józefa Gierszewskiego. Wyrok na Józefa Gierszewskiego został wydany i wykonany jeszcze przed zatrzymaniem Jana Bińczyka. Prostuje, kolejność była taka Ryś zdradził doniósł na Gestapo, na Jana Bińczyka (dostarczył zdjęcia). Po stwierdzeniu tego faktu był sąd organizacyjny, który wydał wyrok śmierci na „Rysia” m.in. za współpracę z Gestapo. W tej sytuacji uważam, że uznanie Józefa Gierszewskiego za bohatera m.in. w związku z jego działalnością w Gryfie Pomorskim jest przekłamaniem historii i w ocenie partyzantów Gryfa Pomorskiego można to porównać do kłamstwa oświęcimskiego. Chciałbym dodać, że Józef Dambek został odznaczony przez rząd londyński po swojej śmierci za bohaterską działalność.

Na pytanie pełnomocnika powoda:

Powyzsze oświadczenia były przeze mnie weryfikowane w ten sposób, że przyjmowałem opracowania zespołu d/s upamiętniania etosu Gryfa Pomorskiego a także wystąpienia partyzantów Gryfa Pomorskiego żyjących do czasu kiedy ja odebrałem te oświadczenia w tym między innymi Gertrudy Medyńskiej partyzantki Gryfa Pomorskiego ps. Róża, nazwisko konspiracyjne Blum, żona komendanta pionu wojskowego Gryfa porucznika inż. Grzegorza Wojewskiego, który objął tę funkcję w lutym 1943 r. i sprawował ją do końca wojny.

Wiedzy tej nie weryfikowałem w źródłach historycznych, gdyż opierałem się na wypowiedziach, oświadczeniach osób którzy byli świadkami naocznyymi tych wydarzeń, przeżyli te lata. Nie wiem jaki status prawny posiada zespół ds. upamiętnienia etosu Gryfa Pomorskiego. Nie wiem czy w skład tego zespołu wchodzi historycy. Nie posiadam wiedzy na temat dokumentów źródłowych w postaci wyroku wydanego na Józefa Gierszewskiego. Nie posiadam też wiedzy na temat osób które ten wyrok wydały.

Staje pozwana Urszula Suchomska – która informacyjnie podaje:

Artukul napisałam w oparciu o postanowienie IPN z października 2005 r. o umorzeniu śledztwa w sprawie dotyczącej działalności Gryfa Pomorskiego. Mój ojciec Jan Gończ był działaczem Gryfa Pomorskiego, był członkiem Rady Naczelnej, został on skrytobójczo zamordowany w marcu 1945 r. Okoliczności jego śmierci są nieznane. Moja matka mnie poinformowała o rozstrzeleniu

Józefa Gierszewskiego za przestępstwo którego dokonał na szkodę Gryfa Pomorskiego. Polegało to na tym, że Józef Gierszewski składając przysięgę na wierność Gryfowi i drugą przysięgę, że nie ujawni tajemnicy organizacji innym obcym nie będącym członkami tajnej organizacji wojskowej Gryfa. Od mamy wiem, że tajemnice Gryfa Pomorskiego Józef Gierszewski zdradził innej grupie, która władala językiem polskim, niemieckim i kaszubskim i została nazwana grupą polsko-niemiecką. Zwana również była jako polsko - języczna grupa Gestapo, jako 5 kolumna wywodziła się ona z ludzi miejscowych. O tym powiedziała mi mama pod koniec wojny mówiąc, aby strzec się tych ludzi. Wśród tych ludzi których miałam się strzec wymieniła Aleksandra Arendta, Jana Szalewskiego, Jana Kaszubowskiego, który posługiwał się nazwiskiem Hans Kassler. Do tej grupy moja mama zaliczała Józefa Gierszewskiego Mama nie żyje, zmarła w 1979 r. Do końca była inwigilowana. Zarówno działalność mojej matki jak i mojego ojca jest udokumentowana w dokumentacji IPN. Mam status osoby pokrzywdzonej. W oparciu o ta wiedza napisałam m.in. przedmiotowy artykuł. Ponadto miałam do swojej dyspozycji oświadczenia świadków o których mówił pan Andrzej Mielke. Prócz tego dysponowałam oświadczeniem ks. Kanonika Szuty, jak również materiałami o których mówił pan Mielke. Uważam, że w świetle posiadanych przeze mnie materiałów źródłowych przede wszystkim zeznań świadków uprawnionym jest zeznanie że Józef Gierszewski należał do grupy Gestapo. Moja matka już po śmierci

Józefa Gierszewskiego mówiła mi że wniknął on do Gryfa zajmując tam wysokie stanowiska a jego celem było rozbicie tej organizacji od wewnątrz.

Na pytanie pełnomocnika powoda:

W 1943 r. miałam 8 lat. O działalności Józefa Gierszewskiego matka mówiła mi po wojnie. Ja nie znalazłam osobiście Józefa Gierszewskiego, natomiast matka znalazła go z czasów partyzanckich, była łączniczką. Uważam się za naoczny świadka historii, bo przekazuję wiedzę, którą uzyskałam od osoby, która była działaczką Gryfa Pomorskiego. Moja matka nie była obecna ani przy wydaniu ani przy wykonaniu wyroku śmierci Józefa Gierszewskiego. Wiedzę którą matka mi przekazała z tego tytułu, gdyż była łączniczką Gryfa Pomorskiego. Nie wiem od kogo mama posiadała przekazaną mi wiedzę. Były to czasy konspiracji, nie mówiło się o nazwiskach. Z tego co mi wiadomo z opracowań historycznych, to osobą która inspirowała działania Józefa Gierszewskiego był Jan Szalewski.

Stają świadkowie

Piotr Pawlicki

Jestem nauczycielem historii i od 1986 r. prowadzę lekcje w szkole która obecnie nosi nazwę Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Tajnej

Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski w Chojnicach. Szkoła ta nosi nazwę od 2000r. Na terenie szkoły urządzona jest izba pamięci poświęcona działalności TOW. Wśród działaczy wymieniamy Józefa Dambka. Natomiast nie wspominamy jako działacza Józefa Gierszewskiego ps. Ryś. W naszych materiałach Józef Gierszewski jest przedstawiony jako zdrajca, który zginął, rozstrzelany decyzją sądu wojskowego, działającego przy TOW Gryf Pomorski. Na zajęciach z kółka historycznego przedstawiam członkom tego kółka okoliczności które były podstawą do wydania takiego wyroku i jego wykonania. Wiedzę na temat tych okoliczności czerpię z wyjazdów na uroczystości o charakterze patriotyczno - religijnych na terenie Kaszub. Wiedzę tą czerpię z bezpośrednich przekazów od osób, które działały w trakcie wojny na Kaszubach. Prowadziłem rozmowy m.in. z panią Gertrudą Wojewską - Medyńską. Osoba ta była łączniczką TOW a jej mąż Grzegorz Wojewski był komendantem TOW. Z osobą tą dwukrotnie przeprowadzałem rozmowy. Pierwszą przed nadaniem imienia szkole w Chojnicach w 2002 r. i drugą w Wejherowie w 2004 r. Rozmowę tę przeprowadziłem przy okazji odsłonięcia tablicy ku czci jej męża. W bezpośredniej rozmowie p. Gertruda Wojewską - Medyńska mówiła że prawdą ma być to, że Józef Gierszewski miał kochankę panią Kurowską, która ta miała się kontaktować z ludźmi z Gestapo, z p. Hagemanem. Z tego też powodu wg pani Medyńskiej mogło dojść do kontaktu Józefa Gierszewskiego z Gestapo i do zdrady. Tą też okoliczność pani Medyńska przedstawiała jako przyczynę wydania dla Józefa Gierszewskiego wyroku śmierci. Na temat działalności Józefa Gierszewskiego w TOW przekazywali mi jeszcze wiadomości w bezpośredniej rozmowie pan Bigus, którego ojciec był partyzantem Gryfa Pomorskiego. Z panem Bigusem rozmawiałem dwukrotnie. Od czasu bowiem nadania szkole imienia TO W Gryfa Pomorskiego organizuje wyjazdy ze szkoły szlakiem TO W w ramach których przeprowadzamy rozmowy z osobami które w jakiś sposób miały kontakt z tą organizacją. Pan Bigus podobnie jak p. Medyńska przytaczał mi takie same argumenty mówiąc o przyczynie wydania wyroku śmierci na Józefa Gierszewskiego. Mówił wprost, że został skazany za zdradę organizacji. Wiele innych osób przekazywało mi podobną wiedzę na temat okoliczności śmierci Józefa Gierszewskiego. Osoby te są wzruszone mówiąc o tych zdarzeniach i ich wyjaśnienia stanowią dla mnie istotne źródło wiedzy na temat tych zająć związanych z meritum, jak i w ogóle Gryfa Pomorskiego. Czytuję m.in. opublikowania p.prof. Borzyszkowskiego i nie zgadzam się z oceną działalności Józefa Gierszewskiego w TOW Gryfa Pomorskiego. Brakuje mi relacji bezpośrednich świadków tych zdarzeń, które można było odebrać od tych osób w latach wcześniejszych. Większość tych osób już nie żyje. Brałem udział w odsłonięciu tablicy w Dziemianach w 2006 r. upamiętniającej śmierć Józefa Gierszewskiego. Do udziału w tej uroczystości zostałem sprowokowany. Brałem udział wbrew swojej woli. Nie utożsamiam się z tym poglądem który mówi że Józef Gierszewski był jednym z bohaterów Gryfa Pomorskiego. Ja uważam już w oparciu o przekaz ustny, który posiadam należy twierdzić że wyrok sądu wojskowego TOW był słuszny, został słusznie wykonany, bo Gierszewski jak dowodzą źródła był zdrajca.

Na pytanie pełnomocnika powoda:

W opracowaniach historycznych z którymi miałem do czynienia, napisanych przez prof.

Borzyszkowskiego, Gąsiorowskiego, Steyera, Ciechanowskiego nie spotkałem się z oceną działania Józefa Gierszewskiego jako zdrajcy. Wiedzę na temat działalności Józefa Gierszewskiego w TOW czerpię z przekazów ustnych dzieci partyzantów TOW a w szczególności informacji przekazanych mi przez panią Gertrudę Wojewską - Medyńską. Zdrada Józefa Gierszewskiego miała polegać na kontakcie z panią Kurowską, która miała styczność z Gestapo oraz zdefraudowaniu pieniędzy organizacji TOW. I w ten sposób sprzeniewierzył się zasadom ideowym organizacji. Skoro Józef

Gierszewski miał kontakty z panią Kurowską, co wg mnie jest udowodnione to poprzez kontakt z tą osobą mógł zostać zaliczony jako członek polskojęzycznej organizacji Gestapo. Ja osobiście podpisałbym się pod stwierdzeniem, że Józef Gierszewski był członkiem polskojęzycznej grupy Gestapo. Znane mi jest pojęcie polskojęzyczna grupa Gestapo. Po raz pierwszy z pojęciem tym zetknąłem się w czasach szkoły średniej kiedy dowiedziałem się o działaniach 5 kolumny.

Na pytanie powoda:

Nie mogę udzielić odpowiedzi na temat członka TO W Bigusa tzn. bo nie znam jego imienia, jak również nie wiem w jaki sposób był powiązany - z Józefem Gierszewskim.

Przewodnicząca uchyła pytanie gdzie Pan kończył historię?

Świadek dalej podaje :

Osobiście nie otrzymałem od Zbigniewa Talewskiego dyplomu z okazji udziału szkoły w upamiętnieniu śmierci Józefa Gierszewskiego, z tego co wiem dyplom wisi u pana dyrektora w gabinecie.

W tym miejscu stawili się świadkowie....

Piotr Szubarczyk

Historia Gryfa Pomorskiego w tym również okoliczności śmierci Józefa Gierszewskiego była przedmiotem zainteresowania pionu śledczego IPN Oddział w Gdańsku. Ja reprezentuje pion edukacyjny, natomiast ta konkretną sprawę prowadził prokurator No wieki, a następnie prokurator Niesyn. Nie ma żadnych dokumentów które dotyczyłyby okoliczności śmierci Józefa Gierszewskiego, gdyż został on skazany przez sąd organizacyjny organizacji TOW Gryf Pomorski. Żaden historyk zajmujący się historią konspiracji II wojny św. nie zakwestionował wyroków sądów specjalnych np. wyroków Armii Krajowej. Przyjmuje się bowiem iż w warunkach konspiracji i ekstremalnego zagrożenia takie wyroki były wydawane wg uproszczonych procedur. Przyjmuje się również, że były podstawy do wydania tych wyroków. Choć znane są przykłady pomyłek, np. sprawa Józefa Mackiewicza, który został posadzony o współpracę z Gestapo, gdyż wyrok nie został wykonany a po jakimś czasie został uchylony. Zważywszy na okoliczności wojenne, ekstremalne nie kwestionujemy takich wyroków. Oficjalne stanowisko IPN w tej sprawie nie zostało sformułowane, natomiast została sformułowana opinia dotycząca porucznika Józefa Dambka, który używał kilku pseudonimów

m. in Lech , Jur. Człowiek został zamordowany przez agenta Gestapo w 1944 r. Dla IPN osoba ta jest niekwestionowanym przywódcą TOW Gryf Pomorski. Biuro Edukacji Publicznej Oddziału Gdańskiego jest zaniepokojone afirmacją postaci Józefa Gierszewskiego, ponieważ zostały przekroczone granice, odbywa się to wszystko kosztem pamięci Józefa Dambka. Przyjmujemy założenia że skoro został wydany na Józefa Gierszewskiego wyrok śmierci przez Sąd Organizacyjny to nie można tego wyroku po latach kwestionować. Nie ma wiedzy na temat co było bezpośrednią przyczyną wydania takiego wyroku, natomiast są relacje m.in. relacja Gertrudy Wojewskiej - Medyńskiej., zam. obecnie w USA. Gertruda Wojewska była żoną szefa pionu wojskowego organizacji inż. Grzegorza Wojewskiego. Z jej relacji spisanych przez dr St. Ucińskiego wynika, że były dostateczne podstawy wydania tego wyroku. Oświadczenie pani Gertrudy Wojewskiej Medyńskiej zostało spisane. W mojej ocenie oświadczenie to jest wiarygodne, gdyż nie posiadam żadnej wiedzy, które mogłoby je dyskwalifikować, takie jak np. stan nieopieczności. Określenie polskojęzyczna grupa Gestapo zaczyna pojawiać się na konferencjach. Jest ono związane przede wszystkim z osobą Jana Kaszubowskiego vel Hansa Kassnera który był agentem Gestapo jak i NKWD, co jest udokumentowane, co jest tematem książki pana Gąsiorowskiego. Jeśli uznamy, że wiedza pani Wojewskiej jest wiarygodna to jest uprawnione twierdzić, że Józef Gierszewski był członkiem polskojęzycznej grupy Gestapo i wniknął do Gryfa w celu rozbicia go od wewnątrz. Jednocześnie chcę podkreślić, że nie ma dokumentów Gestapo potwierdzających współpracy Józefa Gierszewskiego z tą instytucją co nie może jednak dziwić. Współpraca Gestapo i NKWD jest już faktem historycznym, dotyczyła eksterminacji polskiej inteligencji.

Zbigniew Talewski przy krzyżu i tablicy upamiętniającej miejsce straconej śmierci mjr Rysia - Józefa Gierszewskiego.

Pismo procesowe

Słupsk, dnia 10 grudnia 2007r.

adw. Krystian Koprowski
KANCELARIA ADWOKACKA
ul. Piekielko 12/2
76-200 Słupsk
tel. 059 841 16 67
tel. kom. +48 605 092099

Do
Sądu Okręgowego
w Słupsku
I Wydział Cywilny
Sygn. akt. I C 112/07

Powódka: Fundacja „Najj Goche – Organizacja Pożytku Publicznego” w Borowym Młynie reprezentowana z urzędu przez adw. Krystiana Koprowskiego,

Pozwani:

1. Andrzej Mielke reprezentowani przez adw. Annę Bogucką-Skwołońską,
2. Urszula Suchomska,

Pismo procesowe z wnioskami dowodowymi

II. W imieniu powódki fundacji „Najj Goche- Organizacji Pożytku Publicznego” reprezentowanej przez prezesa zarządu Zbigniewa Talewskiego, oświadczam, że podtrzymuje w całości stanowisko przedstawione w pozwie z dnia 24 maja 2007r.,

III. Artykuł autorstwa pozwanej Urszuli Suchomskiej, który ukazał się w dwutygodniku katolickim „W Rodzinie” pod redakcją pozwanego Andrzeja Mielke naruszył część i dobre imię fundacji „Najj Goche- Organizacji Pożytku Publicznego” jako organizatorki przedsięwzięć upamiętniających działalność TOW „Gryf Pomorski” a w szczególności zorganizowanych przez powódkę w dniu 9 grudnia 2006r. uroczystości upamiętniających bohaterską postawę i tragiczną śmierć śp. Józefa Gierszewskiego – „Rysia”, komendanta TOW „Gryf Pomorski”. Fakt zorganizowania tych uroczystości przez powódkę – fundację „Najj Goche” - Organizację Pożytku Publicznego” był powszechnie wiadomy wśród lokalnej społeczności. W obchodach uroczystości licznie brali udział mieszkańcy lokalne władze oraz zaproszeni goście.

Dowód: oświadczenia dotyczące uroczystości z dnia 9 grudnia 2006r.,

Wobec powyższego brak jest podstaw do kwestionowania by powódka „nie miała przemyślenia pokrzywdzonego” ja twierdzi pełnomocnik pozwanego w odpowiedzi na pozew.

III. W imieniu powódki wnosi się o to:

1. aby Sąd Okręgowy dopuścił dowód z zeznań świadków:

• prof. Andrzej Gąsiorowski

Muzeum Stutthof O/Sopot

ul. Kościuszki 63,

• Kustosz mgr Krzysztof Steyer

Muzeum Stutthof O/Sopot ul. Kościuszki 63,

• prof. Józef Borzyszkowski Prezes Instytutu Kaszubskiego, Dom Kaszubski Gdańsk ul. Straganiarska 20/22,

na okoliczność twierdzeń zawartych w odpowiedzi na pozew,

3. aby Sąd Okręgowy zwrócił się do IPN o nadesłanie akt sprawy, której dotyczy postawienie o umorzeniu śledztwa dołączone do odpowiedzi na pozew na okoliczność zebrane go przez IPN tej w sprawie materiału dowodowego, albowiem „dokument” na który powołuje się pozwany jest kserokopią faksu z dnia 5 września 07r. i brak jest w uzasadnieniu odniesienia się do materiału dowodowego zebranego przez IPN co w niniejszej w sprawie jest bardzo istotne,

4. aby Sąd Okręgowy zwrócił się do Uniwersytetu Gdańskiego w Gdańsku Wydział Historii ewentualnie Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu Wydział Historii względnie Instytutu Kaszubskiego w Gdańsku o wydanie opinii dotyczącej działań śp. Józefa Gierszewskiego – „Rysia” w czasie okupacji, jego działalności w TOW „Gryf Pomorski” oraz zarzucanego mu przez pozwaną Urszulę Suchomską członkostwa w polskojęzycznej grupie Gestapo,

5. aby Sąd Okręgowy przesłuchał prezesa zarządu fundacji „Najj Goche- Organizacji Pożytku Publicznego” Zbigniewa Talewskiego oraz pozwanych w charakterze strony,

Krystian Koprowski
adwokat

Załączniki:

1. dwa odpisy pisma,
2. oświadczenia wraz z kserokopiami,

Sejmowa Komisja Śledcza
przewodniczący
pan prof. dr hab. Tomasz Nałęcz
marszałek Sejmu
WARSZAWA

16

My, kombatanci, mamy również blokadę w dostępie do Telewizji Publicznej SA w Warszawie, oddział w Gdańsku, zarówno w programie 2 i 3. Powodem tego jest ujawnienie przez nas zbrodni ludobójstwa dokonanego na narodzie polskim przez polskojęzyczną grupę gestapo (nazwy tej dla odróżnienia od innego gestapo używał w czasie okupacji niemieckiej i rosyjskiej bohater kaszubski i regionalny mąż stanu Polskiego Państwa Podziemnego Augustyn Westphal, ostatni dowódca 30-tysięcznej Tajnej Organizacji Wojskowej „Gryf Pomorski”, który został skrytobójczo zamordowany przez UB w Wejherowie w 1946 r. w ramach likwidacji struktur Polskiego Państwa Podziemnego); w skład jej wchodził między innymi Aleksander Arendt, Jan Kaszubowski, Ludwik Miotk, Jan Bianga i Jan Szalewski. Tą polskojęzyczną grupą gestapo kierował Aleksander Arendt oraz spokrewniony z nim esesman Jan Kaszubowski vel. Hans Kassner - inspektor gdańskiego gestapo.

Grupa ta działała na całym Pomorzu w latach 1935-1945, jak również po 1945 r. w PRL (zał. 3). Jej przedstawiciele, ponieważ pracowali na dwie strony, zarówno dla Niemiec hitlerowskich, jak i Rosji Sowieckiej, należeli jednocześnie i do gestapo i do UB. W czasie wojny zlikwidowali setki Polaków, a tysiące skierowali na śmierć do Stutthofu, Potulic. Wszyscy oni objęli w PRL-u wysokie stanowiska.

Na przykład esesman Jan Kaszubowski, inspektor gdańskiego gestapo (zobacz zał. 3) był wysokiej rangi pracownikiem NKWD i UB w Warszawie - zatrudniony w ministerstwie. Był doradcą B. Bieruta i Konstantego Rokossowskiego do likwidacji struktur Polskiego Państwa Podziemnego na całym Pomorzu - TOW „Gryf Pomorski”, AK, w tym również bohaterskich żołnierzy Łupaszki. W procesach pokazowych po wojnie przeciwko żołnierzom Polskiego Państwa Podziemnego występował jako oskarżyciel.

Spokrewniony z esesmanem Janem Kaszubowskim renegat, obywatel niemiecki, Aleksander Arendt został po wojnie starostą i zakładał na Pomorzu placówki UB. W celu skuteczniejszego likwidowania struktur Polskiego Państwa Podziemnego - TOW „Gryf Pomorski” i AK - ogłosił, że był w czasie wojny komendantem naczelnym „Gryfa” (zobacz: „Główne grupy NKWD działające na terenie Pomorza zwalczające Tajną Organizację Wojskową „Gryf Pomorski” w czasie wojny i w okresie powojennym”; tam oświadczenie (zał. 15) legendarnej łączniczki Komendanta Naczelnego TOW „Gryf Pomorski” Gertrudy Medyńskiej, p. v. Wojewskiej (zał. 4, 5).

W wyżej wymienionych sprawach po długoletnich badaniach naukowych skierowaliśmy wniosek do Instytutu Pamięci Narodowej - Oddziałowa Komisja Ścigania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu w Gdańsku.

Ta polskojęzyczna grupa gestapo bardzo się zasłużyła Rosji i Niemcom w przygotowaniu zbrodnicy paktu Ribbentrop-Mołotow, który został zapoczątkowany w Gdańsku-Oliwie na przełomie 1935 i 1936 r.

Z uwagi na te okoliczności utrudnia się nam dostęp do mediów, aby społeczeństwo nie dowiedziało się prawdy.

Podczas naszych długoletnich badań nad najnowszą historią Polski i innych państw europejskich dotkniętych zbrodniami hitlerowskimi nie znaleźliśmy do tej pory takiego przypadku, aby po klęsce Niemiec hitlerowskich w Europie (może z wyjątkiem Niemiec) do najwyższych władz dostali się przestępcy wojenni - esesmani i gestapowcy, tak jak to miało miejsce właśnie u nas w Polsce, na Pomorzu (zał. 6): współpraca Aleksandra Arendta i esesmana Jana Kaszubskiego z pułkownikiem NKWD Anatolem Zbarskim w czasie wojny i w okresie powojennym.

Z tymi ustaleniami zwracamy się do szanownej Komisji Śledczej, do Pana Marszałka Sejmu, przewodniczącego komisji, a jednocześnie profesora historii.

Za zarząd Piotr Reszke
Stowarzyszenie Rodzin Ofiar
Grudzień 70

„Ku pamięci męczenników”, fragmenty.
 opr. Powiatowego Komitetu Uczczenia Ofiar
 Zbrodni Hitlerowskich w Chojnicach, Torak dokł.
 zrodolca

Ku czci męczenników

Krwawy terror hitlerowski szczególnie ciężko dotknął teren Pomorza. Setki tysięcy obywateli poniosły straszną śmierć z rąk katów SS-owskich za to tylko, że byli Polakami. Z ich krwi i cierpień powstała Wielka Niepodległa Polska.

Obowiązkiem tych którzy przetrwali koszmar okupacji, pozostaje uwiecznić pamięć męczenników, + a na przestrożę dla pokoleń przyszłych, przygwoździć zbrodnie hitlerowców.

Inicjatywę ku temu podjął w powiecie naszym starosta powiatowy mgr. Tadeusz Rzeźniowiecki, zwołując na dzień 6. VI. 1945 r. przedstawicieli władz i urzędów, organizacji politycznych, zawodowych i społecznych do lokalu Urbana, celem utworzenia „Powiatowego Komitetu Uczczenia Ofiar Zbrodni Hitlerowskich”.

Na zebraniu wybrano Dr. med. Jana Łukowicza, przewodniczącym, red. Franciszka Lemańczyka zastępcą, Jana Krajeckiego sekretarzem. Redaktor Lemańczyk określił w zarysie program pracy Komitetu, który z entuzjazmem przyjęto. Głównym zadaniem Powiatowego Komitetu, to ustalenie miejsc kaźni, ekshumacja ofiar, ustalenie listy ofiar, założenie cmentarzy dla szczątków bohaterów narodowych, oraz ustalenie nazwisk zbrodniarzy hitlerowskich. Do Komitetu powołano: ks. prob. Riebandta, starostę powiatowego Rzeźniowieckiego, burmistrza Fonsa, Dr. Jana Łukowicza, prezesa sądu okręgowego Zwierzynieckiego, prokuratora Klewenhagena, inspektora szkolnego Karpuśa, redaktora Franciszka Lemańczyka, sekretarza Krajeckiego. Poza tym weszli w skład Komitetu Powiatowego przedstawiciele gmin: Czersk, Brusy, Wiele. Na miejsce wiecznego spoczynku wybrano stary katolicki cmentarz przy Szosie Gdańskiej i ul. Wysokiej, do tego teren należący do miasta. Dla uwy-

ekshumacje. Cały wysiłek członków koncentruje się w tym czasie dokoła przygotowań do jesiennej ekshumacji. Dnia 25. VII. 1945 r. opuścił Chojnice sekretarz Jan Krajecki, a pracę jego kontynuuje odtąd Marian Grochowski, syn zamordowanego inspektora szkolnego Stanisława Grochowskiego. Komitet Wykonawczy wyjazdami w teren ustalił miejsca kaźni, na których miały z nadejściem jesiennej pory nastąpić ekshumacje. Masowe groby odkryto na polach Daleckiego, nad Szosą Bytowską, w żwirowni i w lesie Dogsa, na polach igielskich w t. zw. „Dolinie Śmierci”, we „Witkach” tuż za Zakładem Poprawczym. Ujawniono miejsce na Ostrówku, gdzie w styczniu 1945 r. zamordowano i spalono mniejwięcej 600 osób, spędzonych tu z Grudziądza i Warszawy. Ujawniono także w powiecie w różnych miejscach groby męczenników i to : w Kłodawie, koło Męcikała w lesie państwowym (109 oddziale), w Krojantach na placu ćwiczeń i w parku byłej majątności, w Rytle na skraju lasu nad rzeką Brdą. W Wielu odkryto 9 grobów, na terenie gminy Czersk 24 groby, i ślady spalenia około 200 osób, rzekomo żydów, w stodole gospodarza Durajewskiego w Leśnie. Zgłoszono do Komitetu też kilka grobów pojedynczych na terenie całego powiatu. Tyle o pracy Komitetu Wykonawczego w porze letniej. W tym samym czasie opracowano w biurze historycznym listę pomordowanych, zaginionych w obozach koncentracyjnych lub też bez wieści. Przesłuchano łańcuch świadków mordów, ustalono nazwiska oskarżycieli i oprawców.

Powiatowy Komitet Wykonawczy w Chojnicach, zdając sobie sprawę z tego, że nie podoła wobec wielkiej ilości ujawnionych grobów z ekshumacją, powołał do swej pomocy podkomitety : w Rytle w osobach ks. prob. Trzecińskiego, wójta Niezgody, kierownika szkoły Trzebiatowskiego i sekretarza gminnego Łangowskiego. W Krojantach ks. prob. Minetta, sołtysa Cysewskiego, nauczycielkę Pelagię Deręgowską. W Wielu ks. kanonika Wryczę, kier. szkoły Narlochównę i sołtysa Lorka. W Brusach ks. kanoniką Grueninga i sekretarza Fajtka.

Sprawy zbrodni hitlerowskich nabrały w międzyczasie rozgłos ogromny nie tylko na terenie naszego powiatu, lecz w całej Polsce. Wszędzie powstały Komitety dla Zbadania Zbrodni Hitlerowskich, więc i w Chojnicach powołano z ramienia Powiatowego Komitetu Uczczenia Ofiar Zbrodni Hitlerowskich, Komisję Śledczą dla Zbadania Zbrodni Hitlerowskich przy Są-

IV/1. Korespondencja bieżąca: Fundacja - L.
Drobiniński:

1. Pismo do Fundacji z 31.07.2003 - dot. inf.
o przesłanych materiałach, ręk. oryg. k. 2 s. 1-2
2. Pokwitowanie odbioru przesłanych materiałów
- pismo z 11.08.2003; z kwietnia 2004, mpis +
rękis k. 2 s. 3-6
3. Pismo Fundacji z 22.12.2004 - pokwitow.
odbioru dokumentów, mpis ksero k. 1 s. 7
4. Pismo do Fundacji z 15.01.2005 - dot.
odszerzenia; zrel. pismo do Urzędu do Spraw
Womb. i Osób Represjonowanych dot. późniejszych
mianowań i odszerzenia Kedydy lady Goebel i
Mary J. Miszewskiej, ręk. + mpisy k. 3 s. 8-10
5. Pismo Fundacji z 28.02.2005, mpis k. 1 s. 11
6. Pismo do Fundacji z 22.03.2005 - dot.
opr. „Bunkry w pow. chojnickim i grupy
partyzanckie pow. chojnickiego, mpis k. 1 s. 12
7. Pismo do Fundacji z 18.04.2005 - dot.
Czarnowski (variant) ps. „Włos”, Jan
Dyduchowski ps. „Sosna”, Skwierawski
Tomasz ps. „Tomel”, Bernadeta Januszevska
ps. „Beetka”, Wincenty Drobiniński ps. „Fala”,
Stefan Fedde ps. „Piotr Wilczewski”, Jan
Ostrowski ps. „Fala”, Hannegunde Skiedro-
wicz z d. Januszevska, mpis. k. 1 s. 13
8. Pismo do Fundacji z 18.04.2005 - dot.
przesłanych dokumentów - ich zwrócenie k. 1 s. 14
9. Pismo Fundacji z 9.05.2005 - dot. 12/15
dokumentów, mpis k. 1 s. 15
10. Pismo do Fundacji z 5.05.2005 i
30.05.2005 - dot. inf. o przesłanych
dokumentach, mpis k. 2 s. 16-17
verke

cd. IV/1

11. Pismo Fundacji z 15.04.2005 - dot.
opr. o konkurach; z 5.07.2005 - dot. prestantych
dok. i przyjazdu S. Drobin'skiego do Fundacji,
mpis, ksero k. 2 s. 18-19
12. Pismo z 25.04.2005 - dot. inf. o prestantych
do Fundacji materiatów, mpis k. 1 s. 20
13. Pismo do Fundacji z 16.04.2006 -
- inf. o obchodzeniu Wielkanocy przez
oddz. part. "Wymki", mpis. k. 1 s. 21
14. Pismo do Fundacji w sprawie sesji -
data wpływów 14.11.2008, mpis k. 1 s. 22
15. Pismo Fundacji z 21.01.2009 - dot.
sesji w 2008, mpis k. 1 s. 23
16. Pismo Fundacji z 11.05.2009 - dot.
Szarek Dudy - potwierdzenie odbioru
dokumentów, mpis k. 1 s. 24
17. Pismo do Fundacji z 18.02.2009
- dot. prestantych artykułów, rękop. k. 1 s. 25
18. Pismo Fundacji z 14.05.2009 w
sprawie oświadczenia Fundacji, mpis k. 1 s. 26
19. Pismo Fundacji z 11.01.2010 - dot.
materiatów przystanych do Fundacji k. 1 s. 27
20. Pismo do Fundacji, brak daty, - dot.
- dokumentów; pismo z 12.12.2011 (data wpływów)
- inf. o prestantych dokum. rękop. k. 2 s. 28-29
21. Pismo Fundacji z 15.12.2011 - dot.
zwrotu dokum. + zaświadczenie o działalności
(zob. 2.1/13), mpis k. 1 s. 30
22. Pismo do Fundacji z 16.12.2011
- dot. m.in. obchodów Świąt i Nowego Roku
verte

- pres oddz. part. „Wiosna”, rękopis omyc. k. 1 s. 31
23. Pismo do Fundacji z 27.12.2011
 - dot. przesłanych art. i zdjęć (Maks Drobiniski, zamek pod Strychem) rękop. omyc. k. 1 s. 32
 - zał. „Józef Kropiewski...”, brak Einoltra k. 1 s. 33
24. Pismo Fundacji z 4.01.2012 - dot. pokwit. odbioru dokumentów - m. im. Maksymilianie Drobiniskiego, rękopis k. 1 s. 34
25. Pisma do Fundacji z 8.01.2012
 - dot. wniosków o przyjęcie bio granitów: Jan Ryduchowski ps. „Sierk”, Kechtylo Griebel, Milara Teresa Wisniewska, Bernadeta Drobiniska z d. Janusza, Stefan Fedde, Stanisław Fedde, rękop. omyc. 1939-1945 k. 5 s. 35-39
26. Pismo Fundacji z 23.01.2012
 - dot. wystawnych dokumentów, rękopis k. 1 s. 40
27. Pismo Fundacji z 10.03.2012
 - dot. opr. mt. „Szarych Szwabów”, rękopis k. 1 s. 41

Leon Drobniński

Gdańsk, 27.07/03

Gdańsk 3
77-630 brygada
do Głog - rozkazanie awansowania
dla mnie.

FUNDACJA	
"Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek w Toruniu"	
Wpłynęło dnia:	6.08.03
L. dz.	3664/Pom-419/03
Załączniki:	Armi Krajowej
Referent:	

Fundacja
Archiwum Pomorskie
Biuro Fundacji
ul. Wielkie Garbary 2
87-100 Toruń

Wnoszę prośbę o rozważenie awansowa-
nia me w podległości medycznych materiałem
histopatologicznym Towarzystwa Pomorskie, Armii
Krajowej i ZHP i skierowanie prośby o awans
me do Armii Krajowej - interwencji
w okresie od 09.39 - 03.45

Prośbę o awans oży musi mieć
i być przygotowana z

Ostatnio wyjechałem z obywatel B
przygotowałem - prośbę o podwyższenie!
Kieral opracowuje zawiadanie i skierowanie
o awans ożonu me Pomorskie, które
będzie dostarczane

Jest to podległość do celów i pilnie!
me podległości - mającane i awans
klem V - Krzyż Kawalerski Order Dobroci Polskiej
i odznaczenie i odznaki - 2007 Krzyż Zasługi!
Jest to awans i awans ożonu dla Kolegiów Towarzystwa
i dla Armii Krajowej, Stefan Mankiewicz, Antoni Pylubowski,
Stefan Pylubowski i awans ożonu, awans ożonu
to ma być wyróżnienie. Pylubowski Drobniński
212

Jean Dobrinski
Gmelnie 3
78-630 Caspue

Stelconie, ok 31.07/03

2

Fumoleje

Archivum Pomorskie Armii Krajowej

Biuro Fumoleji

ul. Wielkie Gable 2

87-100 Torun

Do myjtku swidborska

Nelobowka - listu adres pietrody

Fumoleje, Archivum Pomorskie Armii
Krajowej 87-100 Torun

bo jesc bylo jescie - pnowidny

Znowt oke Brony i pnowidny, ^{adres} pnowidny
miej? obowiazki nie ma miej?

Obowiazki powoz, licze 320 tyz na
miej? i mowice do mowice.
O jakie powoz, alowki - wime powoz
nie adresowal?

O jakie Pulski wलय tam, Towarzysz Pom,
MK i ZHP - jakie Pelnicy! - ale MK
obecnie w co wलय 12

To jest 3-cie pnowidny - pnowidny o pnowidny
Nawigorem wyjasnij opakowanie ^{potem Jean Dobrinski Czujaj!}

FUNDACJA

ARCHIWUM I MUZEUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ ORAZ WOJSKOWEJ SŁUŻBY POLEK

BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUN • UL. WIELKIE GARBARY 2 • TEL./FAX (0-56) 65-22-186
http://www.um.torun.pl/AK, e-mail: AK@um.torun.pl, fapak@wp.pl
KONTO: WIELKOPOLSKI BANK KREDYTOWY SA W TORUNIU • NR RACHUNKU 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

Toruń 11.08.2003 r.

odp. na L.dz. 3664
- potwierdzenia otrzymania dokumentów
o kombatantach
- prośba o zdjęcia i daty
zgonu
L.dz. 3689/Pom-410/03

Pan
Leon Droniński
Przelewice 3
78-630 Człopa

Szanowny Panie Leonie !

Bardzo Panu dziękujemy za przesłane dokumenty, które dla naszego Archiwum są bardzo cenne. Dzięki nim obraz konspiracji na terenie pow.chojnickiego będzie pełniejszy. Dla poszczególnych osób założyłamteczki osobowe i tam złożyłam przesłane przez Pana dokumenty. Pana dokumenty złożyłam w teczce osobowej opatrzonej sygnaturą M:1183/1979 Pom. Przygotowuję wydanie cz.6 "Słownika biograficznego konspiracji pomorskiej" i na podstawie przesłanych dokumentów mogłabym napisać dla osób nieżyjących biogramy, aby umieścić je w "Słowniku", ale brak mi przede wszystkim dat zgonu i oryginalnych zdjęć. Czy w mógłby Pan mi w tym pomóc ? Dane od innych osób spróbuję uzyskać listownie, wykorzystując adresy, które są podane w ankietach. W liście prosi Pan o wydanie zaświadczenia. Czy chodzi o zaświadczenie potwierdzające Pana działalność konspiracyjną, czy może ma być to wniosek o odznaczenie ? Pytam, ponieważ nie pisze Pan o jakie zaświadczenie chodzi. Wiem, że Fundacja nie

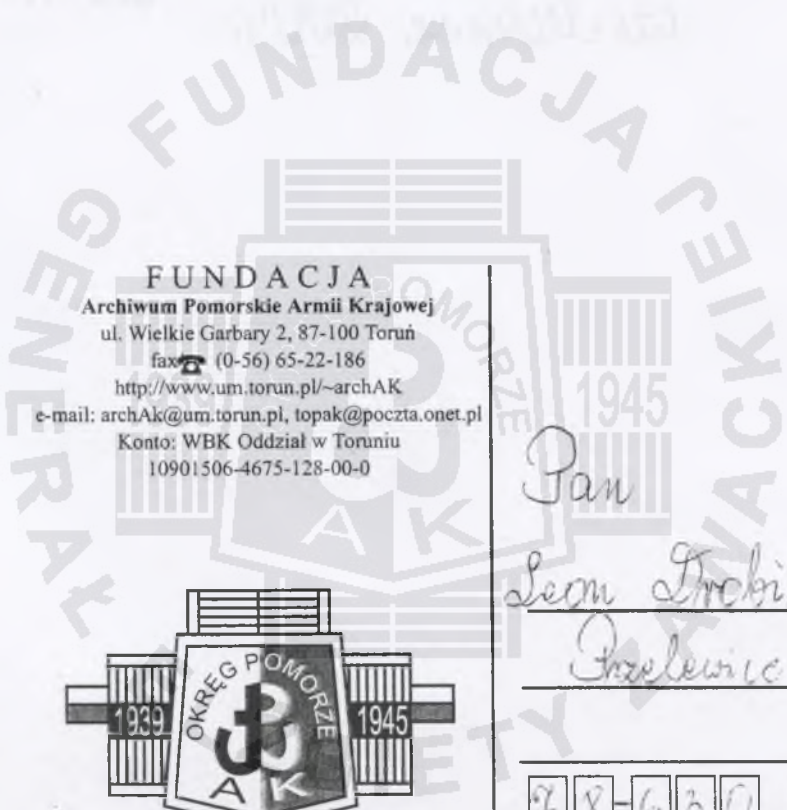
wnioskuje o odznaczenia dla Kombatantów, ale jedynie poświadczając działalność konspiracyjną do Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. Jeszcze raz bardzo dziękuję za przesłane dokumenty. Już myślałam, że Pan o nas zapomniał.

Łączę serdeczne pozdrowienia i życzenia zdrowia.

Z wyrazami szacunku i poważania *Elżbieta Skerska* Elżbieta Skerska

wyst. z Przewiet. nr 1/2004v.

FUNDACJA
Archiwum Pomorskie Armii Krajowej
 ul. Wielkie Garbary 2, 87-100 Toruń
 fax (0-56) 65-22-186
<http://www.um.torun.pl/~archAK>
 e-mail: archAk@um.torun.pl, topak@poczta.onet.pl
 Konto: WBK Oddział w Toruniu
 10901506-4675-128-00-0

Pan

Leon Grobiniński

Inzelewice 3

78-630 Ostropa

Szanowny Janie Leomie!
Bardzo dziękuję za przesłane
dokumenty.

Choć to Święta minęły,
prezydentem w imieniu Pani
Profesor i pracowników Fundacji
najlepsze życzenia.

Z poważaniem
Elżbieta Skerska
dokumentalistka
Wielkonoce 2004r

FUNDACJA

ARCHIWUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ

BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUN • UL. WIELKIE GARBARY 2 • TEL./FAX (0-56) 65-22-186
<http://www.um.torun.pl/AK>, e-mail: AK@um.torun.pl

KONTO: WIELKOPOLSKI BANK KREDYTOWY SA W TORUNIU, NR 10901506-4675-128-00-0

Toruń 22 XII 2004 r.

Pan
Leon Drobiński
Przelewice 3
78- 630 Człopa

Szanowny Panie Leonie !

W imieniu Pani Profesor Elżbiety Zawackiej, Zarządu Fundacji i jej pracowników przesyłam najserdeczniejsze życzenia świąteczne i noworoczne.

Dziękuję za przesłane życzenia.

Przepraszam, że długo nie pisałam, ale byłam zajęta przygotowaniem do druku cz. 6 „Słownika biograficznego konspiracji pomorskiej”, który prześlę Panu po Świętach. Teraz jednak chciałabym Panu bardzo, ale to bardzo podziękować na dokumenty i zdjęcia konspiratorów. Do tej pory w naszym Archiwum były tylko wzmianki o Nich, a dzięki Panu będzie pełen obraz Ich działalności. Materiały przez Pana przesłane zostały złożone w, opatrzonych sygnaturą, teczkach osobowych. Jeszcze raz serdecznie dziękuję.

W załączeniu przesyłam ostatni numer „Biuletynu Fundacji” oraz egzemplarz książki pt. „Szare Szeregi „ w upominku od Fundacji.

Chciałabym jeszcze zasięgnąć Pana opinii w sprawie upamiętnienia tablicą lub inną formą bohaterstwa kobiet walczących w szeregach Tajnej Organizacji Wojskowej „Gryf Pomorski”. To Pani Profesor pomysł, który chciałaby zrealizować w przyszłym roku. Czy jest to do zrealizowania ?

Łączę serdeczne pozdrowienia.

Z wyrazami szacunku i poważania

.....
Elżbieta Skerska dokumentalistka

Jean Paulinowski
Delewiak 03
70-630 Opatów
pau. Kater

FUNDACJA 91/05
"Archiwum i Muzeum Wojskowe
Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Policki
w Toruniu"

Wpłynęło dnia 15.02.2005
L. dz. 552/Pom-410/05

Załącznik: ...
Referent: ...

Fundacja
Archiwum

Załącznik: ...
Referent: ...

Informacje ! !

- XXX Upamiętnienie Kubicki - wotumy
wobec sprawy, wolumenów, nie dowodów
w okresie 1939-1945 - jest to komunistyczne,
stygmatyzujące historię - Pędziły, walki
o Polstwo i Polki oraz przede wszystkim o obecność historii!
- XXX Nie jest to prosta! - powiadomienie !!!
- XXX Problemem jest kwestia ewentualnie do chwili
obecnej - szansa, ewentualnie bez efektu!
- XXX Władz. Departament Kultury i Dziedz. Republiki
wraz z Wzrost Department Wyższy Szeregi
Najwyższa Dobra i Ministerstwa, pte dr. M. K. ...
Eulej - Gwintolij, nie ma możliwości odwołania
i mianowania, nie dopięty wyższy stopień -
"pracyzantów"!
- XXX Nawigacja poradkami - w pełni -
- poradach o mianowaniu na podstawie
i "Złoty Krzyż Zasługi" - przewidywane
oż. Mechyla Goebel
oż. Kława Teresa Mikuska
- XXX Braki uzupełnić - bez uzupełnienia,
- XXX Dokumenty związane z w/w w Archiwum,
- XXX Udział Mechyla Goebel w historii dokumentów
wyjątkowo dokumentów - Tępnego Kława
od 01/40 - 11/44 z Urzędem Wzrost
Czerwony! ppau. Leży Drobny

repte

y por. Leon Drobiński
dn. 11.10.2004r
Przelewice 03
78-630 Człopa
pw Wałcz
Tajna Organizacja Wojskowa
Gryf Pomorski

zob. do listu z 15.01.2005
- zob. T.M. 1183/1973 Pom. - zob.
Leon Drobiński
- Chojnice
Przelwice M. 10/04/2

**Urząd Do spraw Kombatantów
i Osób Represjonowanych
Departament Wojskowy
ul. Wspólna 2/4
00-926 Warszawa 69**

Tajna Organizacja Gryf Pomorski przedkłada do rozpatrzenia i realizacji wnioski bohaterów – partyzantów „Patriotów „Kaszubów”- Krebany Brusy Polskiego Podziemia w walce z okupantem Niemieckim w latach 1939-1945r.

Do mianowania na wyższy stopień wojskowy, do nadania odznaczeń i orderów. Jest to mała cząsteczka zadośćuczynienia.

Do odznaczeń pośmiertnych

*****Matylda Goebel na stopień porucznika i odznaczenie I stopień Złoty Krzyż Zasługi.

Dokumentacja w mojej dyspozycji – braki uzupełnię, ewentualnie proszę o rozmowę.

Pominąłem drogę służbową z przyczyn niewłaściwej obsługi ZKR PiB WTP Zarząd

Okręgowy Bydgoszcz

Leon Drobiński
ppor Leon Drobiński
TOW Gryf Pomorski

Czuwaj

koplet dokumentacji w: T.M. 1183/1973 Pom Goebel
Matylda (Chojnice)
M.

załącznik do listu z 15.01.2005 r
Zob. T: D: 1183/1979 Pom. Leon
Drobiński (Chojnice)

10

ypor. Leon Drobiński
dn. 11.10.2004r
Przelewice 03
78-630 Człopa
pw Wałcz
Tajna Organizacja Wojskowa
Gryf Pomorski

Przelewice M. 10/04

**Urząd Do spraw Kombatantów
i Osób Represjonowanych
Departament Wojskowy
ul. Wspólna 2/4
00-926 Warszawa 69**

Tajna Organizacja Gryf Pomorski przedkłada do rozpatrzenia i realizacji wnioski bohaterów – partyzantów „Patriotów „Kaszubów”- Krebany Brusy Polskiego Podziemia w walce z okupantem Niemieckim w latach 1939-1945r.

Do mianowania na wyższy stopień wojskowy, do nadania odznaczeń i orderów. Jest to mała cząsteczka zadośćuczynienia.

Do odznaczeń pośmiertnych

*****Klara Teresa Miszewska na stopień porucznika i odznaczenie I stopień Złoty Krzyż Zasługi.

Dokumentacja w mojej dyspozycji – braki uzupełnię, ewentualnie proszę o rozmowę.

Pominałem drogę służbową z przyczyn niewłaściwej obsługi ZKRPiBWTP Zarząd Okręgowy Bydgoszcz

ppor Leon Drobiński
TOW Gryf Pomorski

Czuwaj

komplet dokumentów w T: D: 107/107 Pom. Miszewska
Klara T. (Chojnice)

FUNDACJA

ARCHIWUM I MUZEUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ
ORAZ WOJSKOWEJ SŁUŻBY POLEK

AA

BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUŃ • UL. WIELKIE GARBARY 2 • TEL. (0-56) 65-22-186
<http://www.um.torun.pl/archAK>, e-mail: AK@um.torun.pl, fapak@wp.pl
KONTO: WIELKOPOLSKI BANK KREDYTOWY SA W TORUNIU NR RACHUNKU 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

Toruń 28.02.2005 r.

L. dz. 747/Pan - 410/05

człp. we L. dz. 552

+ cz. 6 „Słowo” (niecodziennie)

+ data śmierci St. Czarnowskiego

Pan
Leon Drobiński
Przelewice 3
78-630 Człopa

Szanowny Panie Leonie !

Bardzo serdecznie dziękuję za przesłanie dokumentów śp. Miszewskiej Klary Teresy i śp. Goebel Mechtyldy. Przykro, że starania Pana o odznaczenia dla Zmarłych spotykają się z oporem ze strony Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. Czy chociaż Urząd podaje przepis, który tego zabrania?

W marcu przystąpię do sporządzenia ostatecznej listy konspiratorów, których biogramy zostaną opublikowane w cz. 7 „Słownika biograficznego konspiracji pomorskiej”. Sądzę, że nie odmówi mi Pan konsultacji w sprawie biogramów członków Pana Rodziny tak silnie przecież związanych z konspiracją. Chciałabym także umieścić tam między innymi biogram śp. Marcjana Czarnowskiego ps. „Wrzos”. Nie mam jednak Jego daty śmierci ani też ostatniego adresu. Czy może Pan zna datę śmierci i miejsce spoczynku śp. „Wrzosa” ?

W załączeniu przesyłam , w podziękowaniu za współpracę z Fundacją, cz. 6 „Słownika biograficznego konspiracji pomorskiej 1939-1945 „.

Jeszcze raz w imieniu Pani Profesor Elżbiety Zawackiej i Pani Prezes Fundacji dziękuję za współpracę.

Łączę serdeczne pozdrowienia i wyrazy szacunku.

Z poważaniem
Elżbieta Skerska

Elżbieta Skerska dokumentalistka

Leon Drobinski
Przelewice 3
78-630 Czlepa
pow. Walcz

Przelewice, dn. 22.03.2005r.

FUNDACJA
Archiwum Pomorskie Armii Krajowej
ul. Wielkie Garbary 2
87-100 Torun
mgr Elzbieta Skierska

W załączeniu przedkładam temat: Bunkry pow. chojnickiego
i Grupy partyz. pow. chojnickiego

**** Org. młodzieżowe i współpracujące przysłe.

Uprzejmie proszę o przepisanie do celów służbowych zgodnie ze swoją
inicyjatywą. Bardzo proszę o nowe zadania, teraz jest ciepło będą
obieżdzał i odwiedzał teren, dopiero po świętach.

Wykonałem to na zlecenie K-ta polk. Aleksandra Arendt "Konar", "Dobina" sp.
TOW Gryf Pomorski ppr Leon Drobinski

24

Załączniki do zwrotu !!!

K.505010168

Fund.Arch. Pom.AK Torun

*****Marcjan Czarnowski "Wrzos", "General"-d-ca O/partyz. "Mlynki" TOW Gryf Pom.

-do samego konca-marzec 45r.

Po wojnie rolnik w Polnicy pow.Czluchow. Wykształcenie rolnicze,,
W załącz.-metryka zgonu*****

*****st.sierz.polic.Franciszek, Leon Jazdyk "Borowka"-do-ca grupy "Mlynki" O/partyz.

"Mlynki" TOW Gryf Pom.-do samego konca do marca 45r. i w AK O/"Graba",,,

Proszę sprawdzić-Zaswiadczenie kombatanckie w Uds K i OR W-wa, które genie odebrał już z Kola Czluchow-później zmarł.

Pracował w Przemysle Terenowym W Czluchowie jako-Stolarz.

03.03.45r.-Wysłany służbowo przez Komendanta MO Konarzyny do penetrowania rozbitków

Werchmachtu w pow.czluchowskim i tu 10 kwietnia spotkał się z Oddz.SS-z tymi co nosili na pagonach "Do NAS należy SWIAT"-kolo Buszkowa-Cierznie-Oddz leciał przez mały zagajnik a oni przez niego przeskakiwali w pasie jeden za drugim w nocy było widno w kierunku na Krzemieniewo-byli to z Jastrowia-odlam*****

Stoczył 5 potyczek z rosyjanami kolo Debrzna,, obronił 7 kobiet i zabrali mu rosyjanie 11 rowerow-dosę dlugo mu trzymali legitymacje.

Prace rozpoczął od stycznia ~~1945r.~~ stycznia 1946r.-jako stolarz

W zał. metryka zgonu,,,,,,

+++inne zał.

***** Jan ryduchowski "Sosna", "Las"-grupa partyz "Zawisza"-Swernegacie, Zapcen, Radun

Gryf Pom. i Ak "Sobola"-partyzanci walczyli tam gdzie było potrzeba-to nie było tak

rozgraniczone-dopiero po wojnie i teraz.Regulamin Gryfa był "surowszy" niż AK nawet,,,,

Dokonywał przejść w grupach z konieczności bojowej.

+++To brat Antoniego Ryduchowskiego "Swierk"-dokumenty u WAS,,

Pracował jako Wozny w Szkole w Polnicy pow.Czluchow od kwietnia 1945r.

W zał.metryka zgonu ,,plus inne,,,,,,

****Jan Ryduchowski -wykształcenie rolnicze,,,

*****Tomasz Skwierawski "Tomek"-Grupa partyz. "Edusia" TOW Gryf Pom.Zgrupowanie partyz.

Wiele-Brusy-Lipusz Gryf i AK.

Wykształcenie-Srednia szkoła rolnicza w Koscierzynie-rolnik na własnym gospodarstwie.

Torturowany za ruch operu w Sipo Gdansk od 11.44r.-05.44r.m.in.-droga "smierci"

Partyzant Gryfa i Ak "Sobola", d-cy "Ludwika",,,

W załączeniu metryka zgonu, +++inne***

*****Zdjęcia dosłę,,,,,,***

***** Bernadeta Januszewska "Beatka" z Domu Drobinska O/partyz. "Mlynki"-TOW Gryf Pom.

d-ca "Wrzos" Marcjan Czarnowski i AK D-ca "Sobol" AK i ZHP 79 Pom.Drużyna Harcerzy

im.Tadeusza Kosciuszki Brusy UL LINA-oraż deportowana na Ural 07.03.45r.i wróciła

03 sierpnia 1945r-numeru nie pamięta był zmienny,,,

Metrykę zgonu i zdjęcie przysłę,,,, ***** wykształcenie podstawowe-gospodini domowa,,,

*****W incenty Drobinski "Fala"-partyzant O/"Mlynki"- "Sobola" AK i ZHP 79 Pom.Drużyna

Harcerzy im.Tadeusza Kosciuszki rusy,,,,

Metrykę zgonu przysłę i zdjęcie,,,,,,,, Wyksz.-podstawowe-kolejarz,,,,,,

*****Dł Stefan Fedde "Piotr Wilczewski", "Dzik" O/partyz. "Mlynki" Gryf ,O/partyz. "Szyszki"-103

AK i ZHP 79 Pom.Drużyna Harcerzy im.Tadeusza Kosciuszki Brusy,,,,,,

Wykształcenie-zawodowe-mlynarz,,,,,

Metrykę zgonu i z dziecie przysłę;++++++

*****Jan Ostrowski "Jas"-gropa partyz. "JAGLIA", "SZYSZKA" Czyczkowy i AK.

Za ruch operu aresztowany - niezidentyfikowany i deportowany do Niemiec w styczniu 44r.

-gdzie przebywał do maja 45r.-Wykształcenie podstawowe - rolnik w swoim gospodarstwie.

Zdjęcie przysłę,,,,,,,,

*****Kunegunda Kiedrowicz z d.Januszewska O/partyz. "Mlynki", O/partyz. "Szyszki" AKI i ZHP

79 Pom.Dr.Harc.im.T.Kosciuszki Brusy,, Zdjęcie i zaswiad.komb.przysłę,,,,,,

Inne dosłę dokum.do Albumu,,,,,, ppor. "Leszek"-Drobinski-Gryf,,

Dh. Elzbieta Skerska,,,,+++++*****

Leon Drobinski

Czuwaj!!!

14

***** Wyslalalem -wypelnione ankiety na odznaczenia i ordery do sprawdzenia i "nic" - chce wiedziec czy nie mam tam "B ledow"-nie zamierzam ich zmieniac!- walka na "fest"

Prosze o odpowiedz czy sa dobrze wypelnione-ja uwazam,-ze tak-
Czekam na odpowiedz-bo blokuja mt prace!-nie pozwole!!

Czuwaj!!!+++++***** "Leszek" Leon Drobinski-czl 01 Gryf Pom.
18.04.2005r.

FUNDACJA
 "Archiwum i Muzeum F. morskie
 Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek"
 w Gdyni

Wpłynęło dnia: 27.04.2005

L. dz. 1130 / Pom - 410/05

Załączniki:

Referent:

15

FUNDACJA

ARCHIWUM I MUZEUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ
ORAZ WOJSKOWEJ SŁUŻBY POLEK

BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUN • UL. WIELKIE GARBARY 2 • TEL. (0-56) 65-22-186
<http://www.um.torun.pl/AK>, e-mail: AK@um.torun.pl, fapak@wp.pl
KONTO: WIELKOPOLSKI BANK KREDYTOWY SA W TORUNIU · NR RACHUNKU 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

Toruń 9.05.2005 r.

*odp. L. dz. 1130
- przesyła dokumentów
L. dz. 1193/Rom-410/05*

Pan
Leon Drobiński
Przelewice 3
78-630 Człopa

Szanowny Panie Leonie !

Przesyłam w załączeniu komplet dokumentów. Nie zauważyłam żadnych uchybień. Przepraszam, ale dobrze nie zrozumiałam Pana listu i dlatego nie odesłałam przysłanych dokumentów.

Jeszcze raz przepraszam

Łączę serdeczne pozdrowienia i wyrazy szacunku.

Z poważaniem

Elżbieta Skerska
.....
Elżbieta Skerska dokumentalistka

Fund. Arch. Pom. AK Torun

***Dokumenty kompletne do "Albumu".

- 1-Mechtylda Goebel "Melita"-Gryf i Tajne nauca.-ZHP
 2-Klara Miszewska "Danka", "Bilet" Gryf i org-niepod- ZHP
 3-Stefan Fedde-Gryf Kaszub.-Pom., AK, ZHP
 "Rys", "Orion"
 4-Stefan Marchlewicz "Siwy" "Konrad" -Gryf, -ZHP - oraz osw. swiad. dot. A. Arendt "Konar", "Debin"
 -jego siostra Elzbieta Pawlak "Eli"-Gryf, ZHP
 5.-Antoni Ryduchowski "Swierk"-Gryf, ZHP
 Jego brat-Jan Ryduchowski "Las"-AK, GRYF, ZHP
 -brak zdjecia-dosle
 6-Stanislaw Ryduchowski "Pajak"-Gryf, ZHP
 7 /-Tomasz Skwierawski "Tomek"-Org.niepod.; Gryf, ZHP
 8 Marcin Czarnowski "Wrzos", "General"-Gryf-zdjecie dostarcze
 9 Leon Drobinski "Leszek", "Kaszub"-Gryf, ZHP -osw.dot.A. Arendt "Konar", "Debina"...,
 10 Janina Kulesza "Jola"-Gryf, ZHP
 Jej brat Stanislaw Meger "Mega"-Gryf, ZHP, Deport do ZSRR-Ural
 ***niekompletne
 11-Franciszek Jazdyk "Borowka"-Gryf-ZHP -dostarcze ***zasw.Komb., Zdjecie oraz AK
 12 Jan Pokoj "Jeger"-Gryf, ZHP-Brak metr.urodz.-zgonu i zdjecia -uzupelnic oraz AK
 13.Kunegunda Kiedrowicz "Angelika", "Waleria"-Gryf, ZHP
 -dost.zdjecie i zasw.kombat.
 14 Ambrozy Maslowski "Sokol"-Gryf, ZHP
 15 -Kazimierz Machlewicz "Sek"-Gryf, ZHP.-osw.dot.a. Arendt "konar", "Debina"
 16 Jan Ostrowski "Jas" Gryf, ,,Brak,-zdjecia i zasw.komb.-należy sprawdz.w ZO ZKIOR Bydgoszcz
 17-Stanislaw Brzezinski "Misiak" Gryf, ZHP - Zdjecie i zasw.komb.
 18 Wladyslaw Dupik "Wesoly"-Gryf, ZHP-brak zdjecia i zasw.komb.
 19 Czeslaw Gierszewski "Nigus" Gryf, ZHP
 20 Bernadeta Januszewska "Beatka" -brak zdjecia, metryki zgonu
 Gryf, ZHP i deportacja na Ural
 21.Wincenty Drobinski "Fala"-Gryf ZHP, ,, -brak zdjecia i metr.zgonu
 22 Edmund Szulc, ,, -brak zdjecia
 oraz zdjec jego rodziny : Stefani Derzewskej, Heleny Szulc, Alfonsa Szulc i Ludwika Szulc
 23 Stanislav Fedde "Dzik"-Gryf, ZHP, ,, -brak zdjecia
 24 Maksymilian Drobinski "MaK"-Gryf, -zandarmeria "Gryfa", PAP, ,, ,Brak metryki zgonu, zdjecia, ,, ,
 "25-Stefania Lorek-Gryf, ZHP ,, -brak zdjecia i zasw.komb. ,, ,
 26-Zan Hamerska-ZWZ; AK, Gryf-brak zdjecia, ,, ,
 27 Jozef Grabski "Orlik"-Gryf i ZHP --brak zdjecia
 ppor Leon drobinski "Leszek" Gryf Pom. i ZHP

Czuwaj!!!

Czekam czy mam dobrze wypełnione "Ankiety"-jezeli cos zle to prosze napisac!
 Nie bede zmienial !!!
 Leszek, ,, ,, ,, ,, ,, *****

Wpłynęła dnia: 10.05.2005

L. dz. 1188/2005 - 40/05

124

Załączniki: swiad. dot. A. Arendt "Konar", "Debin"

Referent:

Leon Drobinski
Przelewice 03,.,.,78-630 Człopa pow.Walcz

Przelewice, dn. 30.05.2005r.

17

Fundacja
Archiwum Pomorskie Armii Krajowej w Toruniu
ul. Wielkie Garbary 2 ,.,.,87-100 Torun
mg E. Skerska

FUNDACJA	
"Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polak" w Toruniu	
Wpłynęło dnia:	6.06.2005
L. dz.	1291/Pom-110/05
Załączniki:
Referent:

Kompleta dokumentów:

**Stefan Fedde

Jego brat Stanisław Fedde-brak zdjęcia

*** Leon Drobinski

*** Antoni Ryduchowski

Jego brat Jan Ryduchowski -brak zdjęcia

*** Stanisław Ryduchowski

*** Mechtylda Goebel

*** Klara Miszewska

*** Tomasz Skwierawski

* Władysław Dupik

*** Marcin Czarnowski "Wrzos", "General"-dodatkowe przysięgi,.,.,.,.,

To jest 8 kompletów,.,. plus Stefan Marchlewicz i jego siostra E. Pawlak ,.,. to jest 10****

*** Do uzupełnienia do 7,.,.,.,.,

Pełne jest Janiny Kulesza i jej brata Stanisława Meger plus ks. Leon Degner -to jest 12****

Jezeli Szanowna p.mgr E. Skerska -cos potrzebuje prosze napisac wedlug wlasnego porzadku.
Po 15 lipca albo 15 sierpnia moze przyjechac z trojgem wnuczkow tak na 4 dni do Torunia
w celu u zupelnienia dokumentacji, ale musial bym miec zamowione noclegi dla wnuczkow
3 noclegi od 9-12 lat moze i Hania 14 lat i dla siebie-razem 6 noclegow i wyzywienie
Jezeli jest mozliwosc to u ksiezy -taniej.
Jak cos prosze • kontakt -komorka Nr 505010168

Czuwaj!! Leon Drobinski

W załączeniu dokumenty-ksero legitymacji i zdjęcie Władysława Dupik,.,

Zalaczam:-Akt zgonu Wincenty Drobinski-prosze o zwrot kserokopi oryginalu
Wincenty Drobinski "Fala"-zabezpieczalw dniu 12.09.43r podczas Narady TOW Gryfa Pom,
z dnia 12.09/13.09.43r w Czernicy-Brusy patrol i ochrone K-danta mjr Aleksandra Arendt
w promieniu 10 km.- byl d-ca 5 posterunkow Gryfa Pom. Po naradzie zaprowadzil K-ta
maj Aleksandra Arendt "Konar", "Debina" z Czernicy do Mecikala na dworzec i K-t
odjechal bezpiecznie do Swiecia w celu pomylenia jakichkolwiek sladow. K-t odjechal
o h 7,00 do Chojnic***** Harcerz -ZHP 79 Pom Druzyna Harcerzy im. Tadeusza Kosciuszki
Brusy od 39-45r, wspoldoworca "Podcherazewki"- "Osa", "Jagoda" Dybrzk "Czernica od maja 44r,
do marca 45r.-na rozkaz d-cy Władysława Wroblewskiego "Maria" d-cy grupy partyz.
"Kaszuby" Swernegacie Gryf i K-ta Gryfa Pom. na pow. Chojnice od kwietnia 44r do marca 45r
ppr Leon Drobinski czl 01 Gryf Pom.

1.06/05
24
2

FUNDACJA

ARCHIWUM I MUZEUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ¹⁸ ORAZ WOJSKOWEJ SŁUŻBY POLEK

BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUN • UL. WIELKIE GARBARY 2 • TEL. (0-56) 65-22-186
<http://www.um.torun.pl/AK>, e-mail: AK@um.torun.pl, fapak@wp.pl

KONTO: WIELKOPOLSKI BANK KREDYTOWY SA W TORUNIU · NR RACHUNKU 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

Toruń 15.04.2005 r.

L. dz. 1073/Ram-410/05

Wsp. d. dz. 986
+ pokwit. oalb. elokum.
+ 4 zdjęcia
+ miodpł. „Materiały
do dziejów...”

Pan
Leon Drobiński
Przelewice 3
78-630 Człopa

Szanowny Panie Leonie!

W imieniu Pani Profesor Elżbiety Zawackiej bardzo serdecznie dziękuję za przesłane do Fundacji materiały. Są one dla nas niezmiernie cenne z wielu powodów, ale między innymi dlatego, że to dzięki Panu pamięć o wielu ludziach walczących z okupantem nie zginie. Niezmiernie cenna jest również Pana relacja o bunkrach partyzanckich rozlokowanych na terenie Borów Tucholskich, którą powiązał Pan z informacjami o dowódcach, akcjach i o ludziach współpracujących z partyzantami. W naszym Archiwum do tej pory nie posiadaliśmy tak pełnej informacji. Obecnie kończę przepisywanie Pana relacji. Wkrótce prześlę maszynopis i Pana rękopis. Bardzo proszę, aby był Pan tak uprzejmy, przeczytał maszynopis, naniósł poprawki. Tekst relacji zostawię w komputerze i naniosę nowe poprawki. Prześlę relację po raz wtóry z prośbą, aby Pan ją podpisał.

Do listu dołączam, w darze od Fundacji, książkę pt. „Materiały do dziejów...” Sądzę, że na pewno zainteresuje Pana. Wewnątrz książki znajdują się zdjęcia, o których zwrot prosił Pan (4 zdjęcia w bunkrach partyzanckich). Pozostałe materiały odeślę po sporządzeniu kserokopii do końca kwietnia br.

Łączę serdeczne pozdrowienia i życzenia zdrowia .

Z poważaniem *Elżbieta Skerska*

Elżbieta Skerska dokumentalistka

FUNDACJA

ARCHIWUM I MUZEUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ ORAZ WOJSKOWEJ SŁUŻBY POLEK

BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUN • UL. WIELKIE GARBARY 2 • TEL. (0-56) 65-22-186
<http://www.um.torun.pl/AK>, e-mail: AK@um.torun.pl, fapak@wp.pl
KONTO: WIELKOPOLSKI BANK KREDYTOWY SA W TORUNIU · NR RACHUNKU 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

Toruń 5.07.2005 r.

Pan
Leon Drobiński
Przelewice 3
78-630 Człopa

Szanowny Panie !

Bardzo serdecznie dziękuję za przesłane dokumenty i zdjęcia. Do tej pory nie zdążyłam ich uporządkować w odpowiednich aktach osobowych, bo ciągle jest coś pilniejszego. W załączeniu, zgodnie z Pana prośbą przesyłam kserokopię oryginału odpisu skróconego aktu zgonu śp. Wincentego Drobińskiego oraz dwa zdjęcia Pana Tomasza Skwierawskiego-zrobiliśmy kserokopię.

Jeśli chodzi o Pana przyjazd do Torunia, to serdecznie zapraszam, ale proponowałabym w sierpniu, ponieważ obecnie mam urlop do końca lipca. Sprawa noclegów w Domu Pielgrzyma przedstawia się następująco: nie przyjmują rezerwacji, doba od osoby kosztuje chyba 35 zł. Gdyby Pan zechciał się skontaktować z Domem Pielgrzyma przy ul. św.Józefa w Toruniu, to podaję nr telefonu (056) 6511841. W ogóle to próbowałam się skontaktować z Panem na numer, który podał Pan w liście.

Łączę serdeczne pozdrowienia od pracowników Fundacji.

Z wyrazami szacunku i poważania

Elżbieta Skerska
.....
Elżbieta Skerska dokumentalistka

Leon Drobinski
25.04.2005r

W załączeniu-

20

+++ SSS-pismo przewodnie 29.11.1994r.

+++Stan org.-osobowy 2 egz.

+++Protokół z założenia Kregu SSS Brusy-16.11.1994r-działal Krac Brusy

+++16.11.1995r-założono Oddział Terenowy "Pomorze" 89-632 Brusy SSS

Rozpad się -brak zaakceptacji2 *****

Leszek Drobinski czł 01 Gryf

49

Dzien dobry!-mgr Elzbieta Skerska-serwuje dokonczenie mojej korespondencji i uzu-
peźnienie! Nr 505010168-zawsze po 15-stym,bo teraz jest juz ciepło moze przyjechać!
Leon Drobinski

21

W I E L K A N O C 16 kwietnia 2006 r. N/ Brda- Czernica

Oddział partyzancki "Młynki" TOW Gryf Pomorski w 1944 roku
obchodził -W i e l k a n o c nad jeziorem "Dybrzk" na Wynklu w bunkrze
"Dybrzk" wczesnym rankiem "Gryfowcy-żołnierze"-Przyjmowali "PASCHE"-może
i ostatni raz idąc do lasu! Spotykając się w wyzwolonej POLSCE!
Wiść radosna niesły dzwony w Brusach, że zmartwychstał Pan Bóg!
Bóg Wszechmocny i Kochany i Zmartwychstanie Nasza OJCZYŻNA POLSKA
KOCHANA! Wieszac, że walczymi z najeźdźcą-pomagali nam "Gryfowcy"-żyjący
na powierzchni i "Harcerze"-przynoszący "jedzenie" oraz lekarstwa-bo
"Gryfowców do walki zagzewała" "zrodlna woda z jeziora "Dybrzk", która dawała
zdrowie i dawała najmocniejszą nadzieję do uzyskania "Niepodległego Państwa
Polskiego!!!

ALLELUJA!!! ALELUJA !!! Podporucznik Leon Drobinski_Gryf Pom.

Przesyłam serdeczne pozdrowienia pracownikom Fundacji Archiwum i Muzeum
Pomorskie Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek-zycze wytrwałej pracy!!!

ALLELUJA!!!

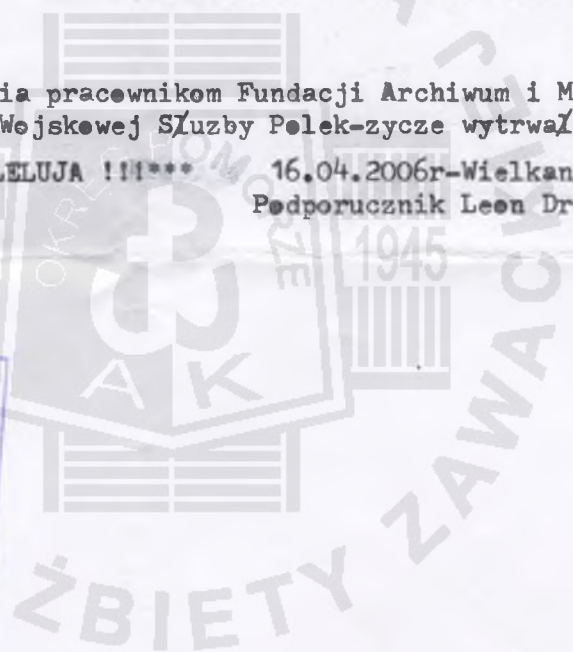
ALLELUJA !!!***

16.04.2006r-Wielkanoc!

Podporucznik Leon Drobinski "Leszek"-Gryf

FUNDACJA
"Archiwum i Muzeum Pomorskie
Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek"
w Toruniu

Wzrost dnia: 25.04.06
739/Pom-410/06

FUNDACJA²³

ARCHIWUM I MUZEUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ
ORAZ WOJSKOWEJ SŁUŻBY POLEK

BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUŃ • UL. PODMURNA 93 • TEL. (0-56) 65-22-186
http://www.um.torun.pl/AK, e-mail: AK@um.torun.pl, fapak@wp.pl

KONTO: WIELKOPOLSKI BANK KREDYTOWY SA W TORUNIU · NR RACHUNKU 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

Toruń, 21 I 2009

Leon Drobinski
78-630 Przelevice 03

03.xi 08r.

22

Fundacja Armii Krajowej Toruń

W sprawie informacji czy będzie Sesja!
Mam prośbę aby trochę -uswietnic"-Zorga nizowac DH Brusy do uswietnienia uroczystosci.
Brusy dysponuja -"dobrymi zespolami"-artystycznymi. Jezeli tak to nalezy uzgodnic program, noclegi, wyzywienie i autobus dla miodziery, ktora chetnie wezmie udzial z Panem Burmistrzem Brus-propomuje i koszta aby pokryl Pan Wojewoda Odanski. Aby nie bylo tak sucho!!!

por. Leon Drobinski Czuwaj!!!

W załączeniu przesyłam wydany w grudniu ubiegłego roku „Biuletyn” Fundacji i folder o listopadowej sesji.

Na pewno wie Pan, że 17 I br. pochowaliśmy Panią prof. Elżbietę Zawacką. Jednym z celów życia Zmarłej było pokazanie społeczeństwu zaangażowania mieszkańców Kaszub, Kociewia i Pomorza w walkę z okupantem. W załączeniu przesyłam także folder poświęcony zmarłej Pani General oraz kserokopie artykułów z prasy na temat ceremonii pogrzebowej, którą niezwykle uroczyste zorganizowały władze Torunia.

Łączę serdeczne pozdrowienia i wyrazy szacunku.

Z poważaniem

Elżbieta Skerska dokumentalistka

FUNDACJA

ARCHIWUM I MUZEUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ ORAZ WOJSKOWEJ SŁUŻBY POLEK

BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUŃ • UL. WIELKIE GARBARY 2 • TEL. (0-56) 65-22-186
http://www.um.torun.pl/AK, e-mail: AK@um.torun.pl, fapak@wp.pl

KONTO: WIELKOPOLSKI BANK TORUŃSKI SA W TORUNIU • NR RACHUNKU 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

Toruń, 11 V 2009 r.

*Li. dz. 606/Pom-410/09
- pokwitowanie odbioru dokument.*

Pan Leon Drobiński
Przelewice
78-630 Człopa

Szanowny Panie Leonie !

Niestety w naszym Archiwum nie znalazłam dokumentu, który potwierdzałby działalność konspiracyjną śp. Karola Dudy na terenie Okręgu Pomorskiego. W związku z tym nie mogę napisać oświadczenia potwierdzającego tę działalność.

Jeżeli można, to zatrzymam w Archiwum dokumenty, aby założyć teczkę osobową.

Pani Bronisława Król powinna szukać potwierdzenia działalności partyzanckiej Ojca na tym terenie, na którym działał i został rozstrzelany.

Łączę pozdrowienia i wyrazy szacunku.

Kwituję odbiór następujących dokumentów:

1. kserokopie uwierzytelnione odpisu skróconego aktu zgonu i małżeństwa Karola Duda,
2. kserokopia uwierzytelniona odpisu skróconego aktu zgonu Katarzyny Duda z d. Kawalek,
3. kserokopia uwierzytelniona dowodu osobistego Bronisławy Król,
4. kserokopia uwierzytelniona pisma Instytutu Pamięci Narodowej w Lublinie (BU Lu-5531-49/05) w sprawie okoliczności śmierci Karola Duda,
5. Pismo : Działalność kombatanka- dotyczy życia i śmierci Karola Duda

Z poważaniem

Elżbieta Skerska
.....

Elżbieta Skerska dokumentalistka

Frøndelegie

Arkiverna i Museum Gamla Sten i A K
over byskop's Høyly Tallet

Bruno Frøndelegi, Elbete Sketske

87 - no Tommi

nr. Fødsnummer 93

1/ Upplysning om forre søskenforhold,
Opis om de enkelte Storbogers
reproduksjon og forsendelse af dokumenter
- plik - de enkelte Storbogers.

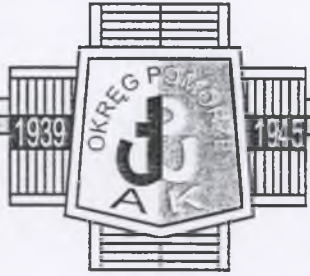
2/ Produktet skal være - originalt
ikke med de enkelte Storbogers - plik
men med de enkelte Storbogers.

Arbeidet vil være i Tveit - borte under
materiel og under oplysning om søskenforhold.
Sammenskrift med Frøndelegi.

Styret vil være i A K - men - po
adviser - svot. Lef

FUNDACJA

ARCHIWUM I MUZEUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ
ORAZ WOJSKOWEJ SŁUŻBY POLEK

BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUN • UL. WIELKIE GARBARY 2 • TEL. (0-56) 65-22-186
<http://www.um.torun.pl/AK>, e-mail: AK@um.torun.pl, fapak@wp.pl
KONTO: WIELKOPOLSKI BANK KREDYTOWY SA W TORUNIU · NR RACHUNKU 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

Toruń, 14 V 2009 r.

Pan Leon Drobiński
Przelewice 3
78-630 Człopa

Szanowny Panie Leonie !

Przesyłam w załączeniu pismo – oświadczenie, o które chyba Panu chodziło.

Jeżeli zdecyduje się Pan na przyjazd do Fundacji, to bardzo proszę o informację co do terminu.

Łączę serdeczne pozdrowienia. Życzę, aby załatwił Pan pozytywnie swoje sprawy.

Z poważaniem

Elżbieta Skerska dokumentalistka

*zob. n. 1/3 - dot. zaświadczenia o
dniu urodzenia*

FUNDACJA

GENERAŁ ELŻBIETY ZAWACKIEJ

ARCHIWUM I MUZEUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ
ORAZ WOJSKOWEJ SŁUŻBY POLEK

27

Toruń, 11 I 2010

L. d. 38 / Pom-510/0

-prośba o mater.

Pan Leon Drobiński
Przelewice 3
78 - 630 Człopa

Szanowny Panie Leonie !

W imieniu Zarządu Fundacji dziękuję za udział w XIX sesji popularnonaukowej zorganizowanej przez Fundację.

Dzięki Pana zaangażowaniu w dokumentowanie walki mieszkańców Pomorza z Niemcami zgromadziliśmy wiele materiałów źródłowych na ten temat. W związku z organizowaną w marcu wystawą o walkach partyzanckich w Borach Tucholskich mam kolejną prośbę. Przekazał Pan do zbiorów Fundacji bardzo interesujące opisy bunkrów partyzanckich wraz z ich obsadą i unikalne zdjęcia. Czy może posiada Pan w swoim domowym archiwum jeszcze inne materiały, które mogłyby wzbogacić naszą wystawę ? Bylibyśmy bardzo zainteresowani chociaż ich kserokopiami.

Łączę wyrazy szacunku.
Z poważaniem

.....
Elżbieta Skerska dokumentalistka

BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUŃ
UL. PODMURNA 93
TEL. 0048 56 65 22 186
www.um.torun.pl/AK, www.zawacka.pl, fapak@wp.pl

KONTO:
82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

KRS 00000 41692

XXX Uchielići pochwały dla akt osobowych
Komendantka
ZIPP Hufca Dłotów
pan Bronisława Sój

28

na b. dobrej pomocy
Kasero, papier i rozpisanie
z Komendantkami
Zaprosić na regularne spotkania
Cenury! Komendantka Jura Kobiłki

XXX Przygotować kasero Klary Miroszkiej
Książek
o Młodzie Dolen Odmarzenia - 45b - (6 szt)
Książek o Mianowaniu - 45c - (6 szt)

XXX Czasami wystarczy do jednego wiecej
Kawtek (p. Ela może się to będąc podobac'ity!

Cenury! Komendantka Jura Kobiłki
Bede - wyjazd (Pot. J. Bronisława, Słaba Puryja
Józefa Dmury, Komendantka chowajca ZHP Bronisława
6 (około mianowanie?) 2 - odpis

XXX zrobić kasero w propozycji 2 pktów! 01.8.2000
Bede robić dochockanie 5.8.2000
23.06.2000
12.05.2000

XXX Przygotować wyjazd Bernolity Jurekowskiej do zwrotu
Jurekowskiej do zwrotu
4 osoby od ławy sędziów
Zdjęcia korekty str 31a str ma oddać
str 14 odnowić
Cenury! Kofu

Gani' Ela, Goszczewianka

1/ Wzrosty i pomiary
poproszenie

informatywna

2/ Skład i pytanie

- jedno
i oskazy, które nie pasują
i proszę do Muzeum Obyczaj
już nie mam odwrotu

3/ Blakujące przedkole
- Generalna Gubernacja
i Biuro Gubernialne

x i muszę nie zapomnieć
niezbyt

Opis dot. Marksa Gubernialnego

nr 26

Dalsze polecenie jest
brzdane - ma być! do
Gniez - wstawie

Oraz! dowiedz się!

30 listopada 2011

Goszczewianka

Archiwum i Muzeum Pomorskie
"Młł Krajowej oraz Wojskowej Służby Potek"
w Toruniu

Wpłynęło dnia: 12.12.2011

L. dz. 1811/Pan-110/11

Załączniki:

Wzrost:

FUNDACJA

GENERALA ELŻBIETY ZAWACKIEJ

ARCHIWUM I MUZEUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ
ORAZ WOJSKOWEJ SŁUŻBY POLEK

TORUŃ, 15 XII 2011

30

L. dz. 1826 / Pan...
obp. no... 1824

- podziek, za oprac.

+ 5 kserokopii

+ oświadczenie, opr. nt. „Szare Szeregi...”

Pan
Leon Drobiński
Przelewice 3
78-630 Człopa

Szanowny Panie Leonie!

Kwituję odbiór materiałów „Szare Szeregi na Pomorzu 1939-1945, TOW „Gryf Pomorski”, Armia Krajowa” oraz kserokopie „odpisu skrócony akt zgonu”: śp. Goebel Mechtyldy, Ryduchowskiego Antoniego, Ryduchowskiego Stanisława, Szulca Edmunda.

Dziękuję za opracowanie. Przy okazji informuję Pana, że prawie identyczne opracowanie otrzymaliśmy w ubiegłym roku. W związku z tym proszę tylko o ich ewentualne uzupełnianie.

W załączeniu przesyłam zdjęcia, o których zwrot Pan prosił:

1. p. Januszewskiej Bernadety,
2. jeńcy z Pomorza- org. Todt,
3. p. Jan Ryduchowski z 1940 – dom w Czyczkowy,
4. zdjęcie uczestników obozu ZHP z 1931 r.
5. zdjęcie z wycieczki szkoleniowej na Szotową górę z maja 1929 r.

Opisy zdjęć podaję za Pana opracowaniem. W Archiwum pozostawiłam kserokopie zdjęć

W załączeniu przesyłam pismo, o które Pan prosił. W przyszłości proszę jednak o podanie dokładnej nazwy instytucji, do której ma być zaadresowane. - zeb. 2.1/3

Łączę serdeczne pozdrowienia i najlepsze życzenia z okazji zbliżających się świąt Bożego Narodzenia i Nowego Roku.

Z poważaniem

Elżbieta Skerska

Elżbieta Skerska dokumentalistka

P.S. Dotyczyłam opracowanie, które przesłał Pan w sesmiej, a o które Pan prosił.

BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUŃ
UL. PODMURNA 93
TEL. 0048 56 65 22 186
www.um.torun.pl/AK, www.zawacka.pl, fapak@wp.pl

KONTO:
82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

KRS 00000 41692

16 grudnia 2011 31

Zyrenia
Gryfory
Akoway
Hewel

Fundacja
Gen. B. Zawadzkiej
Archiwum i Kuchnia Jarmu

jak pamiętam!

Boie Narodzenie 1943 roku

w Czernicy

Oddział "Kosa" 34 partyzantów

Witaj Nowy Rok 1944 w Czernicy

w szopie moje mamy podawała
chleb, synek i sznops!

Babcia myła i smarowała
pneumatki świeżymi, wymiatała
buty i ubiór

Dziedek gotił i strzygł

Mój tata i wujek patrolowali teren,

Było ich dużo - mocno przesiadki
i mowa polska też ich było
mucha przesiadki!

Był lód na jeziorze Fybrak, Kosobudno?
i mój dzień!

Sachniato wchroszczę! Chroinkę!

Patrol SS i Policje - patrolowali
teren! Było niebezpiecznie!

Był to strasny porządek
o mobilizacji do walki z Niemcami,
Sylwester 31.12. 1943 w Partyzantów,

Gomork Leon Drobiszki od 4.43 do 3.45
art. 1 Gryf Gomorki!

Cruwy! Polce Gwi! Leon Staliński

16.12.2011 241

Leon Drobiniski
Smelovice 3
78-630 Orstope

27.12.2011 32

Fundacja
gen. Chorobki
Archiwum Pomorskie
over Wj. Gucy Sulek
Bism
Fundacja 77, 100 Torun
ul. Teatralna 93

L. dr. 1845/M

N. w sprawie im. przesyłem:

1. list Matysi - ciotki Matyja Drobiniskiego
- podpis - kombatant Głogobski
2. zdjęcie - Maks Drobiniski - szpital Wojtk Chojnice
3. zdjęcie - Maks Drobiniski z rodziną
4. Xerox kopie - zdjęcie zamachu pod Strzylcem
wraz z opisem 8/9. ob. 1945
5. Pamiątki smelovickie - kartki
Ameskiej Knoplerkiej - wyczerpane
Do składowania pamiątki o zwrot

Brung! Felsetani!

Feromonit Jan Chłopiński

Moje opracowanie skłama 26
pouklat? "Kob Drobiniski"

Wzrost - Pajon - pisał 27.11.1919
to pierwsze gorące pomysł - Pajonowy

poz. 1 i 4 listu - zob. k. osob.
Maksymilianie Drobiniskiego

sygn. M. 485/1119 Pom. Chojnice

poz. 2 i 3 listu - dział ikonografii
M

prestať seon Šrobiniski

- zot. do listu z 27.12.2011

33

meter. atnywany od Anastazji
Kropleuskiej

do obozu w Potulicach. Powodem uwięzienia była odmowa przyjęcia niemieckiej listy narodowej. Z Kosobud odstawiono nas furmankami do Brus i następnie koleją do obozu w Potulicach. Po 5-ciodniowym pobycie ojciec mój został zamordowany w obozie dnia 26 kwietnia 1944 r. Żurloki jego zostały pochowane na cmentarzu w Potulicach”.

Anastazja Kropleuska, Męcikal: „Dnia 13 marca 1943 r. w schronie znajdującym się w lesnictwie Kłodawa zginął zamordowany przez Niemców brat mój Edmund Kropleuski. Otrzymawszy powołanie do służby w armii niemieckiej, po purowie na urlop uciekł i ukrył się w lesie . . . W miesiącu marcu 1943 r. schron ten został zdradzony. Władze okupacyjne zarządziły obławę. W toku walki kilku Niemców zostało zabitych jak i 7 ludzi ze schronu a w tej liczbie mój brat.”

Czersk

Józef Kiedrowski z Czarska: „W dniu 11 października 1944 r. 6 policjantów z Czarska aresztowało u nas w domu 1) ojca mego Jana Kiedrowskiego, ur. 1878 r., rolnika zam. w Czarsku 2) brata Franciszka Kiedrowskiego ur. 1910 r., rolnika zam. w Czarsku 3) siostrę Filomenę Kiedrowską urodz. 1916 r. Wśród tych policjantów rozpoznałem Hammera (dawn. Hamerski) i Leipolda. Aresztowani zostali zabrani na policję do Czarska. W dniu 18. 10. 1944 r. ojciec i brat zostali wywiezieni autem do lasu pod Strugą i tam zamordowani. Co się z siostrą Filomeną stało, nie wiem. Wszyscy wymienieni zostali aresztowani w związku z zamordowaniem niemieckiego sołtysa Briganta z Bądzmierowic. W dzień ekshumacji w dniu 17. 10. 1945 r. w wspólnym grobie w lesie pod Strugą rozpoznałem po ubiorze, obuwiu, swetrze i bieliźnie ojca mego i brata. Nadmieniam, że cała nasza rodzina jak i aresztowani byli Polakami.”

Jan Osowski, rolnik, zam. w Smolewie, gm. Karsin: „Syn mój Franciszek Osowski, urodz. 1920 r. Polak, robotnik leśny, zamieszkały w Smolewie, został aresztowany 4. 12. 1944 przez policję niemiecką w własnym domu. W ten dzień została aresztowana cała nasza rodzina. Wieczorem rodzinę zwolniono a syna zabrano do Czarska, 6. 12. 1944 r. zamordowano go wraz z Knuthem Alojzym w lesie państwowym pod Kurczem. Przyczyny aresztowania dokładnie nie znam. Jeden z policjantów wyraził się do mnie, że „zato, iż nie jest „eingedeutsch“.”

FUNDACJA

GENERAŁ ELŻBIETY ZAWACKIEJ

ARCHIWUM I MUZEUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ
ORAZ WOJSKOWEJ SŁUŻBY POLEK

34

Toruń, 4 I 2012

Pan
Leon Drobiński
Przelewice 3
78-630 Człopa

Szanowny Panie Leonie !

Dziękuję za materiały źródłowe dotyczące działalności śp. Maksymiliana Drobińskiego, a szczególnie za zdjęcia i list p. Małgorzaty, córki Maksymiliana, zawierający istotne fakty dotyczące okoliczności śmierci Maksymiliana. Jak wynika z Pana relacji i listu p. Małgorzaty okoliczności Jego śmierci są inne aniżeli podaje to Władysław Kulesza. W. Kulesza napisał, że śp. Maksymilian został aresztowany, gdy jego oddział został zaatakowany przez Niemców w miejscowości Myłof i cytuję „*postanowiono przejść na lewy brzeg Brdy i Kanału Brdy, tu nastąpiło ponowne starcie z patrolem niemieckim. Maks Drobiński usiłował pod gęstym ogniem przebiec na prawą stronę kończącego się mostu i po forsowaniu parkanu wokół zabudowań Ob. Drewka został ranny. Tam został ujęty przez Niemców*”.

Z listu p. Małgorzaty wynika, że zginął po zakończeniu obławy, gdy postanowił wyjść ze stodoły i sprawdzić, co się dzieje. Wówczas zaskrzypiały wrota, usłyszał to Niemiec, który zawołał go do siebie.

Potem nastąpiło aresztowanie.

Sądzę, że wersja p. Małgorzaty jest prawdziwa, ale dlaczego Maksymilian nie uciekł, jak zrobił to Kroplewski ?

Wszystkie materiały na temat działalności śp. Maksymiliana składam w teczkę osobowej opatrzonej w naszym Archiwum sygnaturą M:485/1119 Pom. Bardzo dziękuję za interesujące zdjęcia. Zgodnie z Pana prośbą odsyłam światłokopię – kartkę p. Anastazji Kroplewskiej. Nie podał Pan skąd, z jakiego opracowania pochodzi kartka.

W bieżącym roku będę przygotowywała cz. VII „Słownika biograficznego konspiracji pomorskiej” i na pewno znajdą się tam biogramy m.in. Drobińskiego Maksymiliana i Kroplewskiego Edmunda.

Serdecznie dziękuję za wspomnienie. Łączę pozdrowienia i wyrazy szacunku.

Z poważaniem

Elżbieta Skerska dokumentalistka

BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUŃ
UL. PODMURNA 93
TEL. 0048 56 65 22 186

www.um.torun.pl/AK, www.zawacka.pl, fapak@wp.pl

KONTO:
82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

KRS 00000 41692

Pomocnik

08.01.2012

35

Leon Drobniński

Zos. Komzet. Nr 533#10/107#902
od 4.45 - 3.45 Goyt Pom ark 01.

Nysolgnije z komistkiem nysie me porsiel
Kombofentw - zosinguppsayk me dymkimenie
w role z skupentem:

1- Jan Ryduchowski - zos. 2044857
nr ob. 02. 1906r - Czestary

od 10.48r - 03.45r Armia Krajowa ark 11/15
Grupa partyzancka Gwernegacie
Zepier d-ay "Wnosa" "Sobole" "Kosulby"
wznie Brusy Goyt - Ark, ZHP.

1a Antoniego Ryduchowskiego - to starszy brat
Spr Antonia Ryduchowski "Snick" Goyt Pom

1020760 od 02.48r - 3.45r Goyt Pomotski
ark 01

Oddan partyz "Wynosa" "Goyt Pom
u d-ay "Wnosa" - "Sobole".

Wleziat do ZHP 79 Druziune Harcovy
im. J. Kosciuszki Brusy od 10.39r
od 03.45r

Sudopromink - Anton' Ryduchowski to
wra - potaroby. Komplet dokumentow
Czestary! Jan Drobniński

FUNDACJA
"Archiwum i Muzeum Pomorskie
Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polki
w Toruniu

Wplynulo dnia: 17.01.2012
L. dz. 50/Pom-410/12

Zalacznik:
Referent:

08.01.2012

36

Gornomik
Leon Drobiniski

zasn. Komb. bankie Nr 533810/107882
od 4.43 - 3.45 gyzt art 01

Nylygnije i umoskier o spomyneni
porosku Komb. bankom, ktore zastupuje
me uennie - re onymy vatte i okopantem
N okneie 39 - 45. Dokumenty Komb. bankie

1. Mubtylda Goebel - zasn. Nr 317710/1048521
2. 6. Teyne manasnie 01.40 - 11.44 art 02
gyzt Samoski 10.42 - 01.45 art 01

2. Khara Tereza Miszeroka zasn. Nr 634359/
1036266

Organizatsiye nepodlegosovoiye 01.43 - 03.45

ZHP, gyzt Samoski, art 01

3. { Podpomoznik
Barradeta Januszovska rd
Drobiniska

zasn. Komb. Nr 91468/124779
art 01 od 03.43 - 05.44 35zibie
N gyztie Samoskim

ZHP
Armiy Krojivoy

Deportatsiye na Ural - re dnevny
knosch partyzentov (utradovana).
od otmana 45 - 03 neopnie 1945.
Prezovote N lenie na Ural - brak
dokumentov - N Trovnu zabrati popieny.
Falskie.

Oruvoy Leon Drobiniski

08. 01. 2012 r

37

Przewnik

Jean Drobniński

Wzrost 1,53 810 / 107 882

od 04. 43 - 03. 45 Gryf nr 1

Wysejunga z miejscami o sprowadzenie
przez siebie korubadantem - rozciągając się na
wzrostie ze obywatelności przedzwanoty,

1. Sędziemu Przewnik Fedde wzrost 174 400

od 06. 42 - 06. 42 Gryf Szam nr 01

od 06. 42 r - 01. 43 r Gryf Szam nr 01

od 01. 43 r - 01. 45 r Szam nr 01

Inaczej - dwójmiejscowy Szam Szam Szam Szam

ZHP od sierpnia 39 r - Szam Szam ZHP

nr 03 43 r - 03. 45 ZHP Szam Szam Szam

Szam, od 10. 39 r - 03. 45 r ZHP 79

DH im. T. Kosciuszki Brusy,

1. Jego brat Sędziemu Szam Szam Fedde

od 4. 43 r - 03. 45 r - Gryf Szam nr 01

Szam - Szam od sierpnia 39 r

- przedmiot 39 r - Szam Szam Szam

od przedmiot 39 r - Szam Szam Szam

ZHP 79 DH im. T. Kosciuszki Brusy

Obserwować wysejunga 600 700 powstanie

nr 1 w Szam Szam Szam 1945 r

z Brusy ze Szam Szam Szam.

Dokładnie widzieć - obserwować Szam Szam Szam

nr 1 w Szam Szam Szam 45 r w Szam Szam

Szam Szam. Był tam Szam Szam Szam.

Dokumenty kompletne.

Przewnik! Jean Drobniński

Leon Drobliński
78-630 Melencice 3 per. 1000

08.01.2012

38

Nrograminie przedkolem;

- karty chojnickie M. 100.

Ata zrci meowenitow
Merian Grochowki

- plus - karty - opis z obrazu
Ravenstrick z mellejtanni Chojnic
(Ata pmoie pmoie xsero),

Uwaga! Samowit
Leon Drobliński Gryf

Leon Drobniński

08.01.2012r

39

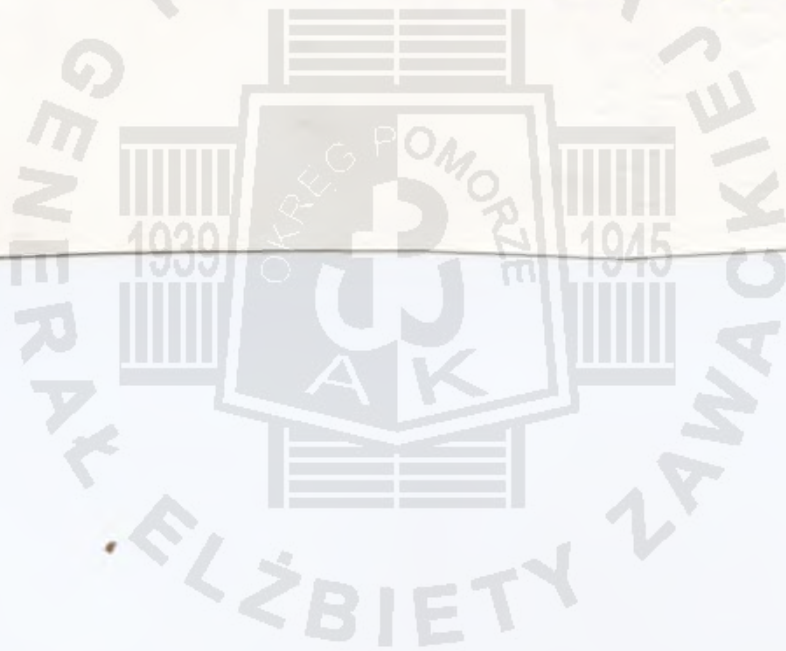
78-630 Inwentarz 3 powiatów

Niniejszym metryki są one do skreślenia.

- 1) Bernadeta Januszowska z d. Drobnińska
nr 20
- 2) Józefa Piłocka z d. Januszowska
nr 168
- 3) Nuncenty Drobnińskiej nr 27. 10. 1919r

Świadczą o powyższym po utraceniu ksero dwóch
kopiok

Leon Drobniński Gryf Gór

FUNDACJA

GENERAŁ ELŻBIETY ZAWACKIEJ

ARCHIWUM I MUZEUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ
ORAZ WOJSKOWEJ SŁUŻBY POLEK

40

Toruń, 23 I 2012 r.

*odp. L. dr. 50
zwrot dokument.
po sporządzeniu
kserokopii
L. dr. 68 / Pom 40 / 12*

Pan
Leon Drobiński
Przelewice 3
78-630 Człopa

Szanowny Panie Leonie !

Dziękuję za przesłane materiały oraz dokumenty. Zgodnie z Pana życzeniem sporządziłam ich kserokopie i oddaję 12 światłokopii, w tym „oświadczenie świadka” (Alojzego Bruskiego ps. „Skocz”) na temat działalności konspiracyjnej Władysława Napiontka.

Po sporządzeniu kserokopii zwracam również pozostałe przesłane przez Pana dokumenty:

- oryginał „odpis skrócony aktu zgonu” Wincentego Drobińskiego (+4kserokop.)
- kserokopie metryki urodzenia córki Wincentego Drobińskiego (+4kserokop.)
- kserokopie metryki urodzenia córki Bernarda Januszewskiego i Józefy Januszewskiej z d. Szczęsna (+ 4 kserokopie)

Mam w tym roku przygotowywać wydanie cz. 7 „Słownika biograficznego konspiracji pomorskiej 1939-1945” i na pewno znajdą się w nim biogramy osób, o których pisze Pan w swoim liście. Biogram śp. Mechtyldy Goebel ukazał się już w części 6.

Panie Leonie, bardzo mi przykro, ale nie jesteśmy instytucją, która może wnioskować o nadanie stopni wojskowych i odznaczeń państwowych. W związku z tym oddaję komplety przesłanych przez Pana dokumentów.

Jeszcze raz dziękuję za współpracę.

Łączę serdeczne pozdrowienia i wyrazy szacunku. Życzę powodzenia w załatwieniu sprawy osobistych.

Z poważaniem

Elżbieta Skerska dokumentalistka

BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUŃ
UL. PODMURNA 93
TEL. 0048 56 65 22 186

www.um.torun.pl/AK, www.zawacka.pl, fapak@wp.pl

KONTO:

82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

KRS 00000 41692

FUNDACJA

GENERAŁ ELŻBIETY ZAWACKIEJ

ARCHIWUM I MUZEUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ
ORAZ WOJSKOWEJ SŁUŻBY POLEK

Toruń, 10 IX 2012

41

- 53 sk 3 - 6
- del

L. dz. 1213/Pom-110/12

Pan
Leon Drobiński
Przelewice 3
78-630 Człopa

Szanowny Panie Leonie !

Przesyłam w załączeniu część 6 *Słownika biograficznego konspiracji pomorskiej 1939-1945*, gdzie opublikowany jest biogram śp. Mechtyldy Goebel. Być może, że przydadzą się Panu także inne biogramy.

W korespondencji mam odnotowaną uwagę, że w grudniu 2011 r. przesałam Panu jedno z opracowań na temat Szarych Szeregów. Obecnie w Pana aktach osobowych znajdujących się w naszym Archiwum jest tylko jedno opracowanie na temat Szarych Szeregów. Chciałabym go jednak zatrzymać w Fundacji z uwagi na zawarte tam informacje, które uzupełniają działalność konspiracyjną wielu osób.

Łączę serdeczne pozdrowienia.

Z poważaniem

Elżbieta Skerska dokumentalistka

Pierwsze oprac. zostało przesłane
do kibel. Fundacji
ES

BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUŃ
UL. PODMURNA 93
TEL. 0048 56 65 22 186

www.um.torun.pl/AK, www.zawacka.pl, fapak@wp.pl

KONTO:
82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

KRS 00000 41692

Tr/2. Korespondencja w sprawie weryfikacji
Drobiniskiego Leska:

1. List Leszka Michalskiego z 1.10.1992
do Zar. Głównego Stow. Szarych Szeregów,
Komisji Weryfikacyjnej w W-wie, kopia
oryg. napisu k. 4 s. 1-4
2. List Stow. Szarych Szeregów
Zar. Gł. z 11.01.1994 do Leszka
Michalskiego podpisane przez Jęzgo
Jabremskiego, wiceprezesa, kserokop.
oryg. k. 1 s. 5

4

Dowód nadania nr. 45953 na przesyłkę poleconą

Zg. Stow. Szarych Szeregów
 Nazwa i nazwisko (lub nazwa instytucji)
ul. Krzywe Koło 7
 Ulica, nr domu (lub numer mieszkania, miejscowość)
Warszawa
 poczta

Pobranie zł gr Uwagi:
 opłata zł 4500

Patrz uwaga na oo

1 października 1992 r.

**Zarząd Główny
 Stowarzyszenia Szarych Szeregów
 Komisja weryfikacyjna
 w W a r s z a w i e,
 ul. Krzywe Koło 7.**

dot. weryfikacji wniosku Leona Drobińskiego.

Ze względu na zawilość sadania sprawę konsultowano z:

- I. w Toruniu - z p. Marią Koszałek-Liberacką ps. "Jadwiga" - czł. łączności Rady Nacz. TOW "Gryf Pomorski", więźnia KZL Stutthof - córki nieżyjącego już Juliusza Koszałki ps. "Jeremi", czł. Rady Naczelnej "Gryfa", odpowiedzialnego za działalność wojskową organizacji /do 1942 r/ oraz okresowo Szefa łączności Komendy Naczelnej.
- II. w czasie pobytu własnego na urlopie w gm. Brusy /14-22.09.br./
 - 1/ z świadkiem Stefanem Beddą /16.09.br./ - czł. siatki konsp. "Gryfa" w Czyżskowych gm. Brusy.
 - 2/ z świadkiem Edmundem Szulcem /22.09.br./ - Kom. placówki "Gryfa" w Czernicy gm. Brusy, kier. młyna, mł narzem w Czernicy, więźniem KLZ Sztutthof /30.03.44 - do wyzwolenia/
 - 3/ z świadkiem Janem Szulcem /22.09.br./ - z Chojnic. Rówieśnikiem L. Drobińskiego w Czernicy w czasie okupacji.
- III. w czasie spotkania kombatantów Szarych Szeregów Chor. Bydg. ZHP w Ośr. Szkoleniowym Chor. Bydg. ZHP w Funce k. Chojnic /27.09.br./
 - 4/ z dh. hm. ^{Josephem} ~~Janem~~ Macioszkiem - czł. Szarych Szeregów "Roju" Chojnice, leśnikiem.
- IV. w czasie Konferencji Historycznej poświęconej "Niepodległość. organiz. konsp. na Pomorzu działającym w latach od 1939 do 1945 r organizowanie przez Bydg. Okręg SZŻAK w dn. 28.09.br.
 - 5/ z dr. Andrzejem Gąsiorowski - prac. Muzeum Stutthof, autorem opr. "Chorągiew Pomorska "Ul Lina" w wyd. "Szare Szeregi" tom II str. 112-152.

- 2 -

6/ z inż. por. Janem Sznajdrem ps. "Jaś", "Dąb" 9 dow. oddziału partyz. AK "Jedliny" - 102 działającym w Borach Tucholskich w sąsiedztwie gm. Brusy.

Przełknięto dostępną literaturę dot. "Gryfa Pomorskiego", oraz Harcerstwa na Pomorzu w latach 1939-45 w tym:

L. Lubeckiego - "Ruch oporu na Pomorzu Gdańskim" - Gdańskie Zeszyty Humanistyczne, Gdańsk 1961 R. IV. nr. 1-2/6-7/ str. 29-89.

L. Lubeckiego - "Harcerze Wybrzeża w walce z okupantem w latach 1939-1945" - Gdańskie Zesz. Human., Gdańsk 1963 R. V. nr. 8-10 str. 59-126.

L. Sławomirskiego - "Niektóre aspekty ideowo-polityczne ruchu oporu na Pomorzu Gdańskim" - tamże, str. 5-58.

K. Ciechanowskiego - "Ruch oporu na Pomorzu Gdańskim 1939-1945" MON W-wa 1972. str. 149-196, 93-101, 267-276.

A. Gąsiorowski - "Chorągiew Pomorska "Ul Lina". w Szare Szeregi Harcerze 1939-1945. red. J. Jabrzemski, tom II str. 112-195. PWN W-wa 1988.

Sięgnięto również do archiwaliów złożonych w "Archiwum Pomorskim AK" w Toruniu.

Ze względu na obszerność danych do weryfikacji ograniczono się do stwierdzenia istnienia org. Szarych Szeregów przy "Gryfie Pomorskim" oraz działalności konspiracyjnej 10-letniego chłopca wiejskiego w zakresie przez niego podawanym.

Nie potwierdzono istnienia przy "Gryfie" organizacji młodzieżowych np. harcerstwa /wypowiedzi - M. Koszałek-Liberackiej hm. J. Macioszka, dr A. Gąsiorowski, dr K. Ciechanowski, dr L. Lubeckiego/ Jedyną organizacją młodzieżową w zasięgu działania "Gryfa" była "Org. Wojskowa Młodzieży Kaszubskiej" w pow. Chojnickim rozbita przez Gestapo już w m. czerwcu 1941 r. Część jej członków przeszła do FAP - później AK i "Gryfa" /Lubecki, Ciechanowski, Sławomirski/. Miejsce działalności L. Drobińskiego było w zasięgu "Boju Jezioro" SSJ/Chojnice/ i "Roiz" w Brusach jeinak rel. Macioszka i opracowania dr Gąsiorowski i dr Lubeckiego nie na ten temat nie mówią. Zestawienia liczbowe SSJ w dok. "Pasieki" na 1.03.44 dla terenu "Z" - ul. Lina "Boju" tego wogóle nie wymieniają. Istnieniu w małej ówczesnie osadzie leśnej Czernicy org. harcerskiej zaprzecza dh hm. Macioszek. Również jakiegokolwiek działaniu konspiracyjnemu 10-letniego L. Drobińskiego ~~zaprzecza~~ zaprzecza rówieśnik młodości okupacyjnej w Czernicy przy paszeniu krów 15-letni wówczas Jan Szulc /zam. obecnie w Chojnicach/.

W rozmowie Jan Szulc wycofał się ze złożonego podpisu pod "Oświadczenie świadka" negując prawdziwość podanych informacji zresztą relagowanych osobiście przez L. Drobińskiego i przez niego pisanych. Z długiej i szczerej rozmowy, przeprowadzonej w domu J. Szulca w obecności rodziny i okolicznościach dość niezwykłych nie ma podstawy nie wierzyć memu rozmówcy. J. Szulc ujawnił również motywy zbierania "Oświadczeń" przez L. Drobińskiego - „jakoby do opracowania do publikacji”.

W przeciwieństwie do J. Szulca, nadzwyczaj oszczędne były wypowiedzi Elmunda Szulca - ówczesnego dow. placówki "Gryfa" w Czernicy. E. Szulc jako młynarz miał możliwości dostarczania mąki dla ukrywających się. Z jego wypowiedzi wnioskować można o używaniu 10-letniego chłopca jako posładca do pobliskiego Leśnictwa Młynek w którym znajdował się "bunkier" ukrywających się jak również do pobliskich Czyczkowych do Stefana Feidy czł. tamtejszej siatki konspiracyjnej a który fakt ten w rozmowie w dn. 17.09.br potwierdził. "Bunkier" Młynek jest podawany jako baza oddz. partyzanckiego leśniczego Jana Bińczyka "Zagłoby". Po rozbiciu "bunkra" przez Jagdkommando SS i śmierci Jana Bińczyka powstały tam dwa dalsze oddziały pod kom. Marcjana Czarnowskiego i Emila Cysewskiego z przynależnością do "Gryfa" chociaż organizacja ta została już przez Ks. Wrycę rozwiązana.

Na moje wątpliwości wciągnięcia 10-letniego chłopca do działalności konspiracyjnej rozmówcy stwierdzili możliwość względnie bezpiecznego poruszania się chłopca w terenie nasyconym patrolami Jagdkommando SS z siedzibą w pobliskim dworze w Chełmach Wielkich. I ta służba chłopca L. Drobińskiego jest chyba jedynym realnym faktem w oświadczeniach świadków i relacjach detenta. i jako takie może być uznawana jednak bez przynależności do Szarych Szeregów.

Bogaty zasób faktów dot. konspiracji Gryfowskiej na tym terenie, jak również nazwiska konspiratorów podanych w przedstawionej dokumentacji wniosku, przystają znakomicie do danych przedstawionych w literaturze przedmiotu a przede wszystkim do ustnej tradycji panującej wśród mieszkańców regionu, dumnych z postawy wykazanej w czasie okupacji. I jako takie zostały wykazane w osobiście relagowanych i pisanych przez L. Drobińskiego oświadczeniach świadków. Obok dość dobrze poznanych działań na tym terenie org. "Gryfa" uderzają braki dot. Szarych Szeregów, co jest zrozumiałe na szczupłość opracowań dot. "Ula Lina".

W konkluzji oceniając przedstawioną dokumentację dot.

działalności konspiracyjnej stwierdzam że petenta poniosła fantazja. Najbardziej się to uwidoczniło w relacjach dot. przeszkolenia wojskowego. W rozmowach moich z świadkami: p.St.Fedde i E.Szulcem o szkoleniu wojskowym 10-letniego chłopca , pierwszy z nich skwitował zażenowanym uśmiechem drugi natomiast pominął milczeniem.

Opierając się więc na relacjach p.Edmunda Szulca i Stefana Feddego przyjąć można że 10-letni L.Drobiński był czynny jako jako goniec do kontaktów z ukrywającymi się . Całą resztę działalności poianą przez petenta należałoby przykryć milczeniem.

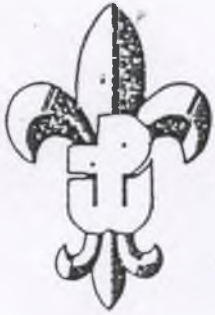
W przedstawionej dokumentacji na uwagę zwraca bezkrytyczność z jaką niektóre ogniwa org.Zw.Harc.Polskiego /Kom.Hufca Gdynia i w pewnym stopniu Kom.Chor.w Bylg.chociaż z powołaniem się na świadków/ poświadczają przedstawione w dokumentach "fakty".

Ze względu na obszerność "zaianego tematu" jestem skłonny osobiście przedyskutować sprawę z dh.przewodniczącym Kom.Weryf. w W-wie. Przewiduję przyjazd około 15-go bm.

C z u w a j!

Leszek Michałski - "Toczyski"

*Kserokop. w aktach Michałski
Leszek Nr 355/967 Pom. Bydgoszcz*

oryg. w k. osob. L. Michalskiego 5

Stowarzyszenie Szarych Szeregów

ZARZĄD GŁÓWNY, 00-270 Warszawa, ul. Krzywe Koło 7
Tel. 31 18 03 w.17 Nr Konta PKO BP III Oddział w Warszawie Nr 1531-114 143-132
~~Tel. 31-53-32 sekret. ul. Nowomiejska 5 /1 wtorki, czwart. 11-15~~

Warszawa, dnia..... 11.1.1994.....

Dr

Leszek MICHALSKI

Toruń

Szanowny Druhu !

List Druha z 27 grudnia 1993 otrzymałem. Dziękuję. Przesyłam również najserdeczniejsze życzenia pomyślności w Nowym Roku 1994. Biogram Maksymiliana Jakubowskiego zamieścimy .Dziękuję .Dziękuję również za Jego zdjęcie.

Jak się orientuję ,dostał Druh plik materiałów od dha Leona Drobińskiego .Wiem ,że poprzednio miał Druh jako weryfikator zastrzeżenia do jego dokumentacji. Chyba jednak teraz dh Drobiński dostarczył nowe materiały ,lepiej udokumentowane ,które mogłyby zmienić opinię Druha .Mnie się wydaje ,że /nie wchodząc w szczegółowe rozpatrywanie nadesłanych materiałów /możnaby uznać działalność Tajnej Organizacji Wojskowej Gryfa Pomorskiego ,a w niej interesujących nas drużyn harcerek za składową część Chorągwi Pomorskiej "Ula Lina" Szarych Szeregów.

Oczywiście, głos Druha ma dla nas bardzo ważne znaczenie. Bardzo więc proszę o przesłanie nam swej opinii w dwu kwestiach :

- 1/ ew. weryfikacji dha Leona Drobińskiego ,
- 2/ sprawie uznania harcerek oddziałów Gryfa Pomorskiego za część Szarych Szeregów (np. mjr. Aleksander Arendt uważał hm. Lucjana Cyłkowskiego z Gdyni za "emisariusza" Szarych Szeregów w Gryfie itp).

Serdecznie pozdrawiam

Czuwaj !

WICEPREZES

[Signature]
Jerzy Jabrzemski

TV/3. Główna spoudencja S. Drobinińskiego
z instytucjami ... inne

1. Pismo do Eugeniusza Tredyke wraz
z inf. dla Fundacji, mps 2 28.11.2007 k. 1 s. 1

2. Pisma do Z U Z B i B W B z 23.06.2005
12.05.2005; 1.08 i 5.08.2008 do
komendanta W U U w Cstuchowie
w sprawie odsuszenia kombatanów,
mpisy k. 2 s. 2-5

1
Udostępniłem -drużynowemu Eugeniusz Fredykowi-wszystkie materiały-jednak mocno
działa-to jest major Wojska Polskiego-rezerwa.....Teraz będę z nim mocno
współpracował-----

Jezeli bedzie cos w Fundacji-to dh major Eugeniusz Fedyk-przyjedzie z Druzyna Harcerska
W krotce przysle dokumenty zrodzowe-partyzanckie.

Czuwaj! Lech Drobinski Dowidzenia

Handwritten signature: Lech Drobinski

wielki zapach-cniwilowo.W Mecikale jest Pomnik -ku czci poległych partyzantow koło
szkoły.Mozna cos zrobic na szosie do Chojnic na 11,5 km.-np. kamien ,tablice,
szkic i krzyz typu"brzoza"!-maly koszt i nie trzeba zezwolen-tylko zgode"komatantow"
Handwritten initials: LF

Pr Leon Drobinski
Przelewice 03
78-630 Człopa
pow. Wałcz

Przelewice, dn. 28 listopada 2007r.

Dzien Dobry Kolego! Dh Eugeniusz Fredyk -DH Mecikali
Przysylam materiały Propogandowe-wryfa do celow-ZIP
z tym pomnikiem i punktem-to duzy zapach-ktory ustapi!
Mozna to zrobic inaczej-prosto i tam!-do uzgodnienia!
Jest "Pomnik" w Mecikale poległych partyzantow w Zielonym Pałacu
z 21/22 03.1944r-Była to największa bitwa partyzancka-pomimo zdrady!
Jezeli - cos robic-to trzeba uzgodnic z "komatantami"!nie wolno samemu
dzialac!Miejsce jest juz uwiecznione!-mozna postawic "brzozowy krzyz.kamien
z opise przy szosie do Chojnic na 11,5 km.Mozna poswiecic tablice SS w Brusach!
Czekam na zaproszenie!!!-przyjadel

Czuwaj!!!

Porucznik Leon Drobinski

Materiały do zwrotu!

Leon Drobinski
Przelewie 03
78-630 Człopa,, pow. Wałcz
Tajna Organizacja Wojskowa Gryf Pomorski
Przedkłada do:--- Związek Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej
i Byłych Więźniów Politycznych
ZARZĄD OKRĘGOWY GDANSK, , , , SZCZECIN

Za pośrednictwem:

Pana gen. dyw. Wacława Szklarskiego
Prezesa Zarządu Głównego Związku Kombatantów Rzeczypospolitej
Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych
Al. Ujazdowskie 6a 00-461 Warszawa
Do Pana Jana Turskiego Kierownika Urzędu Do Spraw
Kombatantów i Osób Represjonowanych
00-926 Warszawa,, ul Wspólna 2/4

Juz peraz kolejny zgodnie z pismem UdsKiOR W-wa Departament Wojskowy DW-II-DW4

-IC1-1266/04 z dn. 24.01.2005r- dot mianowania na wyzszy stopien wojskowy/w zał.ksero/

***1-pper Stefana Fedde "Rys", "Orion"-dowodca grupy "Jagla", "Szyszka" Czyczkowy

Gryf Kaszubski/Pomorski, Armia Krajowa-zgrupowanie partyzanckie Swernegacie-Brusy-
-Wiele Gryf Pom. i AK-Drużynowy Zastepu "Leszek" Czernica ZHP 79 Pom. Drużyna Harcerzy
im. Tadeusza Kosciuszki Brusy Szare Szeregi,, Patriota,, Koło Brusy, dzialacz młodzieżowy.

**mianowac na stopien wojskowy-majera-za zasługi dla Ojczyzny,, i nadania odznaczenia
I stopien Złoty Krzyż Zasługi i Orderu klasa V-Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia
Polski*****

****2-pper Leon Drobinski "Leszek", "Kaszub"-zelnierz, harcerz Oddzial partyzancki "Mlynki"
TOW Gryf Pomorski, Oddzial partyzancki "Szyszki-103" Armia Krajowa i harcerz Zastep "Leszek"
Czernica ZHP 79 Pom. Drużyna Harcerzy im. Tadeusza Kosciuszki Brusy Szare Szeregi UL "LINA"
Patriota, dzialacz młodzieżowy, lider Gryfa i AK. Koło Człopa pow. Wałcz-udzial historyczny.
*****mianowac na stopien wojskowy-majera-za zasługi dla Ojczyzny,, i nadania odznaczenia
I stopien Złoty Krzyż Zasługi i Orderu klasa V-Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia
Polski*****

****3-pper Stefana Marchlewicz "Siwy", "Konrad"-Zelnierza Gryfa Pomorskiego Oddz. partyz.
"Mlynki", Oddz. partyz. "Szyszki-103" AK, instruktora harcerskiego Zastepu "Leszek" Czernica
ZHP 79 Pom. Drużyna Harcerzy im. Tadeusza Kosciuszki Brusy, organizator i szkoleniowiec
partyzantow, Patriota, dzialacz młodzieżowy, spoleczny -Koło Brusy.

***mianowac na stopien wojskowy-perucznika-za zasługi dla Ojczyzny,, i nadania odzna-
czenia I stopien Złoty Krzyż Zasługi i Orderu klasa V-Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia
Polski*****

****4-pper Antoni Ryduchowski "Swierk"-dowodca bunkra-organizator budowy bunkrow,
szkoleniowiec rekrutow, zaopatrzeniowiec w sprzet wojskowy i żywnosciowy Zgrupowania
partyz. Swernegacie-Brusy Gryfa i AK-zelnierz Oddz. partyz. "Mlynki" Gryf Pom. i Oddz.
partyz. "Szyszki-103" AK, instruktor harcerski ZHP 79 Pom. Drużyna Harcerzy im. Tadeusza
Kosciuszki Brusy-Patriota, dzialacz przedwojenny i terazniejszy młodzieżowy-gospo-
darczy,, Koło Brusy...

****mianowac na stopien wojskowy-perucznika--za zasługi dla Ojczyzny,, i nadanie
odznaczenia I stopien Złoty Krzyż Zasługi i Orderu klasa V-Krzyż Kawalerski Orderu
Odrodzenia Polski****

****5-pper Stanisław Ryduchowski "Pajak"-dowodca grupy partyz. "Jagoda", "Osa" Czernica
Gryf Pom., od maja 44r-marca 45r dowodca przeniesionej "Podcherazewki"- "Osa"-Dybrzk
Czernica-osedek kształcenia oficerow, podoficerow i zelnierzy na rozkaz k-dta Pow.
Gryfa Pom. Władysław Wroblewski "Maria", organizatora naboru rekrutow i szkolenia
w Zgrupowaniu partyz. Brusy -Wiele-Lipusz Gryf i AK, oraz drużynowy Zastepu "Leszek"
Czernica ZHP 79 Pom. Drużyna Harcerzy im. Tadeusza Kosciuszki Brusy-Patriota-dzialacz
kulturalny-gospodarczy obecnie. Koło Brusy.

****mianowac na stopien wojskowy-perucznika-za zasługi dla Ojczyzny,, i nadania
odznaczenia I stopien Złoty Krzyż Zasługi i Orderu Klasa V-Krzyż Kawalerski Orderu
Odrodzenia Polski*****

Wszyscy wymienieni wyzej placa skladki i uczestnicza w szkoleniu wojskowym w JW 3775
oraz czynnie uczestnicza w zyciu organizacji zwiazkowej-kombatanckiej,, , , , ,

Maja bardzo wyseki wiek-prosze o szybkie rozpatrzenie wnioskow,, , , , N I E

W O L N O K R Z Y W D Z I C -partyzantow-JEST to male zadosc uczynienie w WALCE

POLSKIEGO OREZA 39r-45r. OSWIADCZAM, ze sprawa trwa od kwietnia 2004r-rozpoznata w ZKRPIBWP
w GDANSKU,, Dokumenty w mojej dyspozycji TOW Gryf Pomorski,, ,

Otrzymuja-Adresaci,, Pelnomocnik komb. w woj. gdanskim i szczecinskim U. Woj. Gdansk i Szczecin

pphm. Stefan Marchlewicz
89-632 Brusy ul. Ogrodowa 22/16

Tajna Organizacja Wojskowa Gryf Pomorski

Porucznik
Leon Drobincki
78-530 Przalewice 03
pow. Wałoz

Przalewice, dn. 03 sierpnia 2008r.

Komendant
Wojskowej Komendy Zgrupowania
77-300 Gałuchów

Przedkłada do użytku służbowego-wykas żołnierzy-Gryfowców-zasługujących do mianowania:-na stopień porucznika regulaminowo.....

- 1-Antoni Ryduchowski-podporucznik/wiek bardzo wysoki/-szybkie rozpatrzenie
- 2-Stanisław Ryduchowski -podporucznik
- 3-Stefana Marchlewicz -podporucznik

Wymienieni kandydaci - żołnierze zasługują na młodsze wyróżnienie w walce z okupantem i za odwagę "Polskiego Orszaka -żołnierza Polskiego Państwa Podziemnego.

Proszę o sprawdzenie dokumentacji. Dokonuje to przeł. MKW Gałuchów, dys brak zaufania do Biuletynu Kombatantów-dowód pismo na odwrócić.

Porucznik Leon Drobincki TOW Gryf Pom.

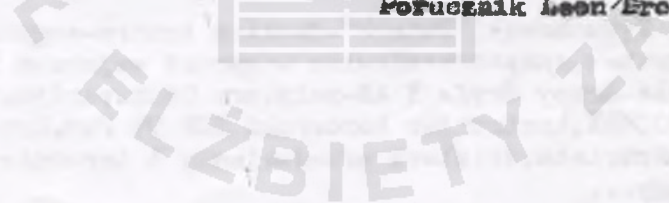
Przedkłada następnym wniosek-odznaczenia na "Złoty Krzyż Zasługi" z przeniesieniem na nadanie ordera "Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski"-gdys żołnierze ci posiadają działalność "bojową"!

- 1-podporucznika Antoniego Ryduchowskiego-Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.
- 2-podporucznika Stanisława Ryduchowskiego-Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.
- 3-Stefana Marchlewicza-Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski /podporucznika/

/oświadczam-se nowe ankiety-ewidencja w meldunkach, ze rubryka seria dwóch osobistego jest błędna/.....

Proszę o uzupełnienie wniosków.....

Porucznik Leon Drobincki TOW Gryf Pom.

Leon Drobinski
Przelewice 3
78-630 Człopa
pow. Wałec
TOW Gryf Pom.

Przelewice, dn. 23.06.2005r.

Związek Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej
i Byłych Więźniów Politycznych
Zarząd Główny
ul. Al. Ujazdowskie 6a
00-461 Warszawa

W załączeniu przedkładam wnioski do pośmiertnego odznaczenia - odznaczenia
Złoty Krzyż Zasługi partyzantów Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski:
1-Mechtylda Geobel I stopień-Złoty Krzyż Zasługi..... po śmierci.....
2-Klara Miszewska I stopień -Złoty Krzyż Zasługi ...po śmierci.....
3-Jan Ostrowski I stopień -Złoty Krzyż Zasługipo śmierci.....
*****Nianowanie na stopień porucznika pośmiertnie..

- 1 Mechtylda Geobel
- 2 Teresa Miszewska
- 3 Jan Ostrowski

ppr Leon Drobinski

LD
TOW Gryf Pomorski

Otrzymuje Urząd Do Spraw Kombatantów
i Osób Represjonowanych ul. Krucza 2/4
00-926 Warszawa 63

Vertel

Do ponownego rozpatrzenia
Porucznik Leon Drobinski
TOW GRYF POM.art 01
WKW Człuchow

01.08.2008r.

Przelewice, dn. 01 sierpnia 2008r.

5

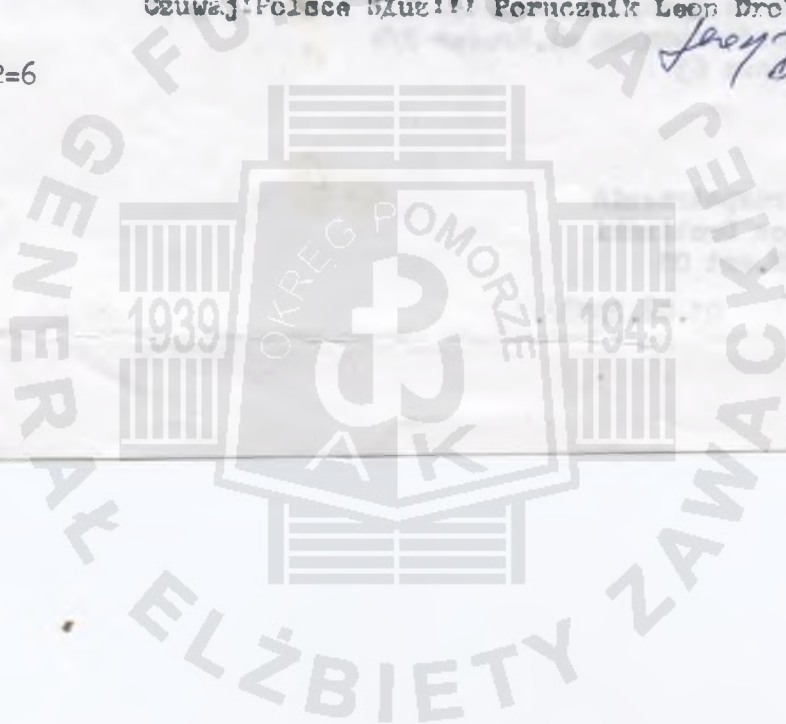
Porucznik
Leon Drobinski
78-630 Przelewice 03
pow. Wałcz

Komendant
Wojskowej Komendy Uzupelnien
Szuchow

Wniosek-prosba-prosze o merytoryczne i prawne uzupelnienie wnioskow zgodnie z prawem-
na mianowanie-porucznika posmiertnie Mechtylda Goebel, Klara Miszowska i Jan Ostrowski!.....
-na Złoty Krzyz Zaslugi lub na Krzyz Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski posmiertnie Mechtylda Goebel, Klara Miszowska i Jan Ostrowski-wojnierzy Odra Wojaka Polskiego_TOW Gryfa Pomorskiego. Jest to "malutki okruszek"-dla bohaterow i paniec-"Nie jesteszy sami" w walce o Wolna Niepodlegla Polska!
Wladze Związku Kombatanow i Osob Represjonowanych WA na -"biernie"!nikt takimi bohaterami-"prostymi" nigdy i teraz nie chce sie zajmowac-zgodnie z prawem!.....
W załaczeniu oryginalny pisma ZG SKIOR WAz 23.06.2005r-bez adnotacji-przysłali z powrotem.
Czuwaj!Polsce Szus!!! Porucznik Leon Drobinski TOW Gryf Pom.

Kompletow- 3x2=6

Leon Drobinski

Chojnice

T: M: 1183/1979 Pom.

Drobin'ski Leon

Tr. Karty informacyjne

ks. 4

^a Drobin'ski Leon
ps. "Leszek", Kaszuba

Chojnice 1
Sz. Sz. TOWG.P.

Dn Leon Drobin'ski, urodz. 25 marca 1934 r. Czernica - Chojnice
ps. "Leszek", "Kaszub".
Od kwietnia 1943 r. do marca 1945 r. Szere Szeregi i TOW Gryf
Pomorski.
Zem. Przelewice 2, 78-630 Człope /w czasie okupacji Czernica -
Chojnice.

Zob: Leszka problemowa "Harcerstwo",
protokół z zebrania organizacyjnego
Stow. Szerech Szeregów
Oddz. "Pomorze" w Brusach z
16.04.1995r.

WST IV 2000

Drobiniski Leon Chojnice

Przebrane materiały:

1. Aleksandra Arendta:

- zwin. o upr. lomb. z not. biogr. 2x
- list otwarty do Olsz. z H-P z 1.11.2001r.
- zaświadczenie A. Arendta na postanowienie z 30.08.2001r. z dn. 5.09.2001r.
- zaświadczenie Klesimiera Marchwisa ps. „Seli” z 21.12.1999r. - 2 strony
- zaświadczenie A. Arendta o działalności w Komp. Januszeńskiej Bernardy.
- życiorys A. Arendta o działalności w

Stefano Marchewice,
- oświadczenie Jolany Tercoy
Misseskiej o dzieła aluzji A. Arendta
z 2.12.1993. - razem 12 kart

288. Vm 103

Drobiniski Leon

Chojnice
3

Materiały dotyczące

Goebel Architektury - założono

biuro : L: 791/1973 Pom. (Chojnice)

Wsk. VII'03

Drobiniski Leon

Chojnice₄

Przekazać kartę z informacją
o ks. kmdr. ppor. Władysławie
Miegomin (1892-1942)

sob. kartoteka Imp. Gdynia

108 II

Wydawnictwo Literackie
ul. Krakowska 10
31-111 Kraków
tel. 012 25 12 12
www.wydawnictwoliterackie.pl

Drobimski Leon

III/5. Materiały inne
b) Oprac. „Monografia ...”

k. 53 s. 1-37

Chojnice
Sz. Sz. JOW „Gr. P.” - AK
Drobiński Leon
ps. „Leszek” „Kaszub”

M-1183 | 1979 Pom.

2-4

III/5 Materiały inne

b) Opr. L. Drobniewskiego nt. Szarych Szeregów:

„Monografia działalności Tajnej Organizacji
Wojskowej Gryfa Pomorskiego Drużyn honorowych...”

- przekaz z bibl. FAPAK (zawiera wagi
Leszka Michalskiego) k. 53 s. 1-97

nr inw. 767/571 (Bibl. FASAK)

k.53 s.1-97 1.

FUNDACJA
OMORZE
1933 1945
BIETY
ZAWACKIEJ

Fragment bunkra "Zielony Pałac"
Grupa Partyzancka "Cis" Mecikał
TOW Gryf Pomorski - kwiecień 1943r.
Przyrzeczenie harcerskie i szkolenie wojskowe.
Harcerki od lewej dh Władysława Kroplewska ur. w 1923 r.
z Mecikała-Parowy kładzące w pozycji strzeleckiej trzymająca
"drilling" i od prawej dh Helena Grabosz ur. w 1923 r. z Miłofu/
Mecikała-Parowy kładząca w pozycji strzeleckiej trzymająca
pistolet.
Obie składają przyrzeczenie harcerskie u dowódcy Henryka Grabosz
"Gwiazda" i prawnika Stanisława Przytarskiego po odbytych szkoleniu
wojskowym i moment pasowania na dowódców drużyny.
Należące do ZHP 79 Pomorska Drużyna Harcerzy im. T.Kościuszki
Brusy Zastęp "Szare Wilki" Lubnia do drużynowego Maksymiliana
Napiontek "Maks", "Parasol" i drużynowego Edmunda Skwierawskiego
"Eduś".

GRYF POMORSKI

AMALGAM

ORGAN TAJNEJ ORGANIZACJI WOJEWÓDZKIEJ ZWIĄZKU POMORSKIEGO

- 1 Kogielm ku świątecznej Polsce -

Rok III.

Poniedziałek, dnia 14 lutego 1944 r.

Str. 1.

R O D A J Y .

" Oddajemy w Wasze ręce tę gazetkę. Niech ona będzie dowodem, że istnieje polska praca konspiracyjna, że istnieją, całe zastępy zorganizowanych Polaków, którzy całą duszą wkładają dla idei niepodległości ukochanej Ojczyzny, którzy wysłał o Was i pomazaną wyrządzonej Wam krzywdy.

Wzróg nie śpi, obywateli się najchłodniejszych środków, aby wykrył każdy patriotyczny ruch i odsów. Najstraszniejszy terror nie zagnał naszych sumień i miłości dla Polski. Pomóżcie przynieść upragniony dzień wolności. Odpowiednia godzina wybiła. Nie przywiązujcie wagi do wygod i szczęścia osobistego. Starajcie się oswoić się z myślą o wspólnym wyalkim i poświęceniem krwi naszych męczenników w obcach. Stawajcie na dobre metody walki z wrogiem. Walkcie! Ambdwojkiem prywatnymi i szlachetnie warocholstwem. Propagujcie we wszystkich stacjach i klasach społeczeństwa polskiego wolność, równość, braterstwo.

Oczytajcie i poddawajcie ostrzeżenia ludzkom o wypróbowanych polskich charakterach i sercach odzwy i pracę podziemną. Wyrabiajcie sympatię dla ruchów niepodległościowych. Chciecie życie Wasze akcentować czynami bohaterkami, - pomagajcie, ukrywajcie, wspierajcie każdego Polaka, pragnącego swe życie poświęcić na ołtarzu Ojczyzny. Bądźcie dyskretni, miłośnicy, przysyćcie się do najskrytyjniejszego zamaskowania wpoli polakich przed wrogiem. Wyszukujcie do tego odpowiednie metody. Szukajcie się w potęgacie do wroga. Podawajcie nam swoje uwagi i wskazówki najbardziej szlachetnego: postępowania.

Ważniejszą osobny udział w redagowaniu gazetki, w wyborze artykułów, w krytyce naszych tematów. Niech każdy odda swe zdolności, w miarę możliwości, władcom podziemia. Domyślcie nam o każdym braku godności i szlaku honoru Polaka. Zapamiętajcie i przekajcie nam wszelkie skrajowe sprawy narodowe. Zapomnie bezkarnie i stawajcie pogardę, pochwalcie i wyszukajcie niemieckich. Nie pozwólcie, aby każdy kto siebie Polakiem był bezczynny lub obojętny na las Ojczyzny. - A takim naszym społeczeństwu do pracy.

Gazetkę wydawać będziemy nie termiemowo, lecz spraczymi, najlepiej w warunkach bezpieczeństwa. Niech przerwa w pracy nie kraja Was. Bądźcie to dowodem, że umniejszą naszymi zdolności, wyjdą, by utrzymać szlachetnych Polaków i najlepszych patriotów przed podjętymi i aresztowaniami gestapo.

Wiadomości frontowe.

Front wschodni:

Ofensywa siłowa Rosjan robi planowe i szybkie postępy. Niemcy tracą właśnie po kłędzie i dostępują na polach bitów dalszątki tyjący trupów. Całe zastępy wojska dostają się do niewoli.

Kijopol, ostatni przysiółek mostowy na Dnieprze zdobyty przez Rosjan. Hitlerowcy stracili tu 18 tysięcy poległych, a kilka tysięcy dostało się do niewoli. Na poludnie od Krzyżogorug, ra wchodzą od Kijopola, pod Smotrowem, Witebskiem, Nowo Sokołnikami, Nowem, pomiędzy jeziorami Ilma i Pałyma, Rosjanie przystąpili z wielkim niska do nowej wielkiej ofensywy. W rejonie Czernie pierodol okrążenia 10 dywizji niemieckich coraz więcej się rozłamuje. Niepowodzone próby dowódców niemieckich rozzerwania pierodolnia od swymira sałamaj się na ostrzu kugielów rosyjskich.

Klasy polskie w Tarnopol, Nowus i back zajęte przez wojska rosyjskie. W wroć pałacie kalyptobit, wczasowa Rutonia, stają wojska sowieckie. Front wschodni.

Allozaj wyłączał z wielkimi siłami na poludnie od Kijow, w Hottom - to był przystąpił do generalnego ataku na Kijow. Pod Aprilia kasa się zabrała. Do Gwanin, nastąpiła burzonna praca Gwaninade poludniowej, się wzięła. Wzięła wozem woła wzięła wzięła wzięła wzięła.

Monografia Działalności Tajnej Organizacji Wojskowej
 Gryfa Pomorskiego Drużyn harcerskich "Szarych Szeregów"
 Okręgu Pomorskiego

w latach
 1939 r - 1945 r

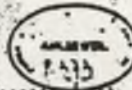

Opracował
 Członek Zastępu Harcerskiego "Leszek"
 Czernica krypt "Kaszub"
 "Szare Szeregi"

dh. Leon Drobiński "Leszek", "Kaszub".

GRYF POMORSKI

.....

.....

.....

.....

.....

ROZDZIAŁ

.....

.....

.....

.....

.....

Wiadomości frontowe.

Front wschodni:

.....

.....

.....

Front wschodni:

.....

Gazetka organizacji bojowej...

W okresie okupacji, mimo warunków daleko trudniejszych niż w Generalnej Guberni istnieje na Pomorzu prasa konspiracyjna. Szeroko rozpowszechniane są tajne wydawnictwa przemycane z terenów G.G., ukazują się jednak również gazetki własne. W wielu wypadkach stanowiły one jedyną dostępną lekturę w języku polskim. I o tym należy pamiętać, o olbrzymim ryzyku, podejmowanym przez dziś już często bezimiennych redaktorów, drukarzy i kolporterów konspiracyjnej prasy pomorskiej. Warunki sprawiły, że wiele wydawnictw nie zachowało się do powojennych czasów

nawet w jednym egzemplarzu. Znamy je z relacji i przekazów. Były to niejednokrotnie wydawnictwa nieregularne, często tylko komunikaty z nasłuchu radiowego, nawet bez tytułu.

Z zachowanych pism tajnych na Kaszubach wymienić należy przede wszystkim gazetkę organizacji bojowej „Gryf Pomorski”

pod tymże tytułem, odbijaną na powielaczu w latach 1942—1944, kolportowaną najszerszej w północnych i środkowych powiatach. Następnie „Głos Serca Polskiego” ukazujący się nieregularnie od końca 1944 roku na obszarze Chojnice — Czernik — Wiele.

„Strażnicę Bałtycką” wydawała w maszynopisie służba informacyjna pomorskiego okręgu Armii Krajowej w roku 1944 i na początku 1945. Był dwutygodnik „Swit”, drukowany na powielaczu, również prawdopodobnie organ pomorskiej AK, szerzej kolportowany niż „Strażnica” we wszystkich powiatach. Z pism zaginionych wymienić trzeba „Biuletyn Informacyjny”, wydawany przez AK w Gdyni w 1942 roku i „Gazetę Kaszubską”, której wydawcą było kierownictwo Wojskowej Organizacji Młodzieży Kaszubskiej. „Gazeta Kaszubska” ukazywała się w latach 1940—1941 w Wielu. W latach 1941—1943 w Lipnicy wychodziła „Iskra Wolności”, wydawana przez członków Polskiej Organizacji

5

Jako były Naczelnny Komendant Tajnej Organizacji Wojskowej "GRYF POMORSKI" i członek sztabu Okręgu Pomorskiego Armii Krajowej /Reich/ - Alexander Arendt ps. "mjr Konar", "Dębina"

składam następujące oświadczenie :

Hitlerowskie Niemcy zapalając światową pożogę wojenną zapowiedzieli wojnę totalną, niszczącą cały rodzaj ludzkości narodu, któryby stawiał im opór. Planowo niszczyli kraje i ludzi, nie oszczędzając młodzieży i dzieci. Za armią hitlerowską weszły oddziały Selbstschutzu a za nimi Gestapo. Segregowano na grupy przeznaczone do wymordowania bezpośredniego i przeznaczone do obozów koncentracyjnych. Ludność Ziemi Pomorskiej, która przez wieki walczyła z germanami, broniła się przed wynarodowieniem, była w szczególności w barbarzyński sposób niszczone. Wymordowano całą inteligencję /księży, nauczycieli, działaczy społecznych/.

Ludność pomorska na wiele miesięcy przed wybuchem wojny była przygotowywana na tą straszną ewentualność. Administracja państwowa, organizacje społeczno-gospodarcze były zapoznawane z planami obrony i obowiązkami na wypadek okupacji - przez dowództwo Okręgu Korpusu Nr VIII w Toruniu. Patriotyczne społeczeństwo Pomorza nie wyłączając młodzieży harcerskiej, zgłaszało się do walki w obronie Ojczyzny. Drużyny harcerskie w Wejherowie, Pucku, Gdyni, Kartuzach, Kościerzynie, Tczewie, Starogardzie, Chojnicach i Tucholi, na całym Pomorzu - tworzyły nawet własne oddziały, walczące u boku Batalionów Obrony Narodowej.

Na Pomorzu od pierwszych dni okupacji powstają różne, samodzielne początkowo organizacje konspiracyjne. Najsilniejsza z nich od 1940 roku Tajna Organizacja Wojskowa "Gryf Kaszubski" a od 1941 roku "Gryf Pomorski" - ściśle współpracująca z ZWZ - AK.

Już od maja 1940r. centralne władze konspiracyjne wysyłają na Pomorze swych emisariuszy z zadaniem organizowania ruchu oporu.

Równocześnie w ramach ZWZ-AK Związek Harcerstwa Polskiego organizuje własne szeregi do walki w ramach "Szare Szeregi", na prawach autonomicznych.

%

O sprawiedliwość i prawdę

W ciągu 45 lat Polski Ludowej, a zwłaszcza w latach krwawego terroru stalinowskiego, setki tysięcy niewinnych ludzi było uwięzionych, poddawanych torturom albo straconych. Większość z nich stanowili zasłużeni żołnierze Polski Podziemnej walczącej z okupantem niemieckim, żołnierze i oficerowie Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie oraz ci, którzy uznali za swój patriotyczny obowiązek stawianie oporu okupantowi sowieckiemu i jego polskiemu wasalom.

Zbrodniarzy hitlerowskich spotkała po wojnie zasłużona kara. Po dziś dzień trwają poszukiwania tych nielicznych, którzy zdolali się ukryć. Władze Rzeczypospolitej słusznie "zabiegają" o ujawnienie sprawców ludobójstwa w Katyniu i innych zbrodni popełnionych przez Związek Sowiecki na ludność polską. W celu wykrycia prawdy wysyłane są ostatnio do Moskwy ekipy archiwistów i historyków.

Natomiast ani jeden polski sprawca zbrodni na Polakach nie stanął dotychczas przed sądem i nie doczekał się wymiaru sprawiedliwości lub chociażby tylko publicznego potępienia. Istnieją różne, niepełne listy ofiar bezpieki - ludzi niewinnie uwięzionych albo straconych, a następnie zrehabilitowanych lub nie.

Od dłuższego czasu prowadzone są dochodzenia w 374 sprawach, z których 293 stanowią zbrodnie popełnione w latach stalinowskich. Dochodzenia te objęły 26 wyższych oficerów dawnego Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego.

Pomimo upływu czasu prokuratura nie wniosła dotychczas do sądu żadnego oskarżenia, nawet przeciwko najbardziej znanym mordercom sądowym i funkcjonariuszom bezpieki.

Pierwsza sprawa - symbol: General AUGUST EMIL PIĘKONIF - „Nil”. Odnaczony Srebrnym Krzyżem Orderu Virtuti Militari za czyny bojowe w walkach Pierwszej Brygady Józefa Piłsudskiego, czterokrotnie Krzyżem Walecznych za udział w wojnie z bolszewikami, Złotym Krzyżem Orderu Virtuti Militari za walkę z okupantem niemieckim, organizator i dowódca legendarnego Kedywu (Kierownictwo Dywersji KG Armii Krajowej) wstawionego z zamachami na Kutschere, Krugera i wykonywaniem wyroków na łatach gestapo, wysadzaniem mostów i torów kolejowych, odbijaniem więźniów i setkami innych akcji bojowych - skazany został w 1952 roku na karę śmierci jako zbrodniarz wojenny współpracujący z okupantem hitlerowskim.

Jeden z największych bohaterów walk o niepodległość skonał na szubienicy w więzieniu mokołtowskim 24 lutego 1953 roku. Został pośmiertnie w pełni zrehabilitowany dopiero w 1989 roku. Tym samym wyrok na niego uznano za sądowe morderstwo.

Od października 1939 roku młodzież gimnazjalna i harcerska na Pomorzu jak i w całej Polsce wychowywana w głębokim patriotyzmie, w umiłowaniu Ojczyzny, również bardzo boleśnie przeżywała klęskę wrześniową, nie mogła się pogodzić z bezwzględnym terrorem, stosowanym na bezbronnej ludności Pomorza, gdzie hitlerowcy w szczególny sposób mścili się za postawę naszych dziadków, ojców w walce z "hakatą". Młodzież ta przylgnęła do walczących jednostek partyzanckich, szukała schronienia i okazji do walki, rwała się do czynu zbrojnego, do działania na miarę ich możliwości.

Rada Naczelna i Główna Komenda T.O.W. "Gryf Pomorski" postanowiła skorzystać z tej sytuacji i nadać tym młodym bojownikom ramy organizacyjne. Rozkazem Naczelnego Komendanta TOW "Gryf Pomorski" z sierpnia 1943r. Aleksandra Arendta "mjr Konar, Dębina" powołano w ramach TOW "Gryf Pomorski" samodzielnie działające zastępy i drużyny harcerskie, nadając im status wojskowy. Główny Wydział Organizacyjny TOW "Gryfa Pomorskiego" opracował dla nich specjalny regulamin - instrukcję, regulującą kierunki i formy działania. Opiekę nad tymi formacjami powierzono Komendantom Powiatowym i Gminnym a na linii poszczególnym dowódcom grup partyzanckich. W Komendzie Głównej powołano odrębny dział pod kierownictwem członka Rady Naczelnej i Z-cy Komendanta Naczelnego Franciszka Kuklińskiego "Sęp". Rozkaz w tym przedmiocie został odczytany i omówiony na odprawie komendantów powiatowych i dowódców grup partyzanckich przez Naczelnego Komendanta TOW "Gryf Pomorski" /Aleksandra Arendta/, odbytej we wrześniu 1943r. w jednej z siedzib naczelnych władz Gryfa w tzw. "Podchorążówce" w Czernicy /gmina Brusy/ i przekazany do ścisłego wykonania. Rozkaz ten został zaszyfrowany w "Księdze rozkazów" - niestety księga rozkazów po wojnie nie odnalazła się.

Komendanci Okręgów i Powiatów raportowali nadspodziewaną przydatność tych jednostek harcerskich nie tylko na odcinku służby w łączności, zbieraniu informacji, służby patrolowej, służby sanitarnej, ale często w bezpośrednim udziale na linii walki zbrojnej. Tak było w rejonach : Chojnice, Tuchola, Starogard, Tczew, Kościerzyna, Kartuzy, Wejherowo, Puck i Gdynia - czyli na całym Pomorzu, gdzie walczył "Gryf Pomorski".

Pragnę podkreślić, że szczególnie bohatersko zachowywała się młodzież harcerska, której członkowie rodziny walczyli w partyzantce, względnie zostali wyrugowani ze swoich domostw i zesłani do obozów koncentracyjnych oraz na roboty przymusowe w głąb Reichu.

Sledztwo przeciwko gen. Fiedorowi prowadził oficer UB Kazimierz Górski, oskarżał prokurator Benjamin Wajsblich, wyrok śmierci wydała sędzina Maria Gurowska i ławnicy Michał Szymański i Bolesław Malinowski. Wyrok zatwierdził Sąd Najwyższy w składzie: Emil Merz, Gustaw Auscalet i Igor Andrejew z oskarżycielem Paulina Kernowa, stwierdzając, że skazany na łaskę nie zasługuje. Maria Gurowska, jako przewodnicząca sądu, który wydał wyrok, wystąpiła z wnioskiem przeciwko zastosowaniu prawa łaski. Nadzór nad przeprowadzeniem egzekucji Generała sprawował prokurator Witold Gatner.

Prokuratura RP nie wniosła dotychczas aktu oskarżenia przeciwko komukolwiek z wyżej wymienionych. Wiadomo, że spośród żyjących i zamieszkałych w kraju, Maria Gurowska, były dyrektor departamentu Ministerstwa Sprawiedliwości PRL, otrzymuje rentę dla zasłużonych; gen. Andrejew, emerytowany profesor prawa karnego Uniwersytetu Warszawskiego, mieszka w Warszawie i pobiera wysoką rentę; prokurator Witold Gatner jest, albo do niedawna był, szefem radców prawnych firmy „Agros” w Warszawie.

Druza sprawa - symbol: Rotmistrz WITOLD PILECKI. Celowo dał się on zagarnąć w niemieckiej obławie ulicznej, aby przedostać się do obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu, gdzie stworzył i kierował podziemną organizacją wojskową, która skupiała około trzech tysięcy więźniów. Uniknął śmierci uciekając z obozu w 1943 r. W Powstaniu Warszawskim był dowódcą kompanii w Batalionie Chrobry II. Po uwolnieniu z obozu jenieckiego przebywał w II Korpusie, skąd powrócił do Kraju w 1947 r.

W r. 1948 Pilecki, aresztowany przez UB i torturowany w śledztwie, został przez sąd rejonowy w Warszawie w składzie: ppłk Jan Hryckowian, kpt. Józef Badecki i kpt. Stefan Nowacki, skazany w dn. 15.3.1948 r. na karę śmierci. Oskarżycielem był mjr Czesław Lapiński. Wyrok, zatwierdzony przez Najwyższy Sąd Wojskowy (płk Kazimierz Drohomirecki, ppłk Roman Kryte, mjr Leo Hochberg), wykonany w dn. 25 maja 1948 r.

Trzecia sprawa - symbol: Porucznik JAN RODOWICZ - „Anoda”. Instruktor harcnerski w Szarych Szeregach, żołnierz Batalionu „Zośka”, uczestnik akcji pod Arsenalem, akcji „Wilanów”, akcji „Pogorzel”, operacji „Jula”, w Powstaniu Warszawskim odznaczony Srebrnym Krzyżem Orderu Virtuti Militari.

Aresztowany 24 grudnia 1948 r., zginął wkrótce potem w budynku Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego przy ul. Koszykowej w Warszawie, Pisma skierowane w 1991 r. przez jego towarzyszy broni do Ministra Spraw Wewnętrznych z prośbą o ustalenie daty i okoliczności śmierci Rodowicza spotkały się z odpowiedzią, że w Archiwum Służby Sprawiedliwości MON nie ma dokumentów dotyczących Jana Rodowicza.

Nic nie wiadomo, żeby wdrożone zostały dochodzenia lub chociażby poszukiwania dokumentów w sprawie zamordowania jednego z najbardziej bohaterskich żołnierzy Szarych Szeregów i Kedywu. Nazwiska funkcjonariuszy UB związanych z tą sprawą pozostają nieznanymi.

W obliczu wymowy tych i licznych podobnych faktów uważamy za swój moralny obowiązek upomnieć się o sprawiedliwość i prawdę. Nikt nie może uzurpować sobie prawa wybaczenia przestępcom i skazywania na niepamięć ich ofiar. W praworządnym państwie wyroki uniewinniające wydawać mogą tylko sądy, a prawo łaski przysługuje wyłącznie Głowie Państwa. Przebaczenie w duchu chrześcijańskim nigdy nie było równoznaczne z bezkarnością przestępców.

Kierujemy się głęboką troską o to, aby wobec tej bezkarności zbrodnie przeciwko narodowi nie znalazły w przyszłości naśladowców.

Przyszłość Polski wymaga, aby pokolenia, które nie doświadczyły na sobie zbrodni i nieszczęść, jakie w niedawnej przeszłości spadły na nasz kraj, poznały prawdę historyczną, która tak długo była fałszowana i ukrywana, by zachowały w swojej świadomości poczucie sprawiedliwości oraz pamięć o straconych i wymordowanych, często bezimiennych, bojownikach o niepodległość.

Styczeń 1993 roku.

Edmund Banasikowski, ps. „Jeż”, VM, AK + „Wachlarz” i Okręg Wileński; USA

Władysław Bartoszewski, ps. „Teofil”, AK - Akcja „Żegota”; historyk, pisarz, ambasador RP w Austrii; doc. dr hab. Stanisław Broniewski, ps. „Orsza”, VM, AK, Naczelnik „Szarych Szeregów”, Warszawa; Alina Czerwikowska, reżyser filmowy, autor filmu dokumentalnego o gen. Emilu A. Fiedorcie; Warszawa;

prof. dr Tadeusz Gierzyński, ps. „Konrad”, VM, AK, Zgrupowanie Radoblaw; psycholog; USA;

prof. dr hab. Aleksander Gieysztor, ps. „Borodziej”, AK - Szeft

formacji i Propagandy KG AK; Warszawa;

Stanisław Jankowski, ps. „Agaton”, VM, AK, cichociemny, adiutant Naczelnego Wodza, gen. Tadeusza Komorowskiego „Bora”, inż. architekt, Warszawa;

Lucjan Kluddein, ps. „Lucjan”, Londyn

Andrzej Kobos, fizyk, historyk, Kanada;

Zofia Korbońska, AK, Kierownictwo Walki Cywilnej; Waszyngton;

Henryk Kozłowski, ps. „Kmita”, AK, Kedyw KG AK, Batalion „Zośka”, NIE, DSZ, Kanada;

Andrzej Krzysztof Kusert, historyk, badacz dziejów Polskiego Państwa Podziemnego, Prezes Fundacji Archiwum Polski Podziemnej 1939-1968, Muzeum X Pawilonu Cytadeli Warszawskiej, Warszawa;

dr Kazimierz Leski, ps. „Bradł”, VM, AK, Oddział II Komendy Głównej AK, Warszawa;

Janina Lutyk Zapadko Mirski, ps. „Scarlett”, AK, Kedyw KG AK, Batalion „Parasol”; Waszyngton;

Michał Malinowski, ps. „Siwy”, VM, AK Okręg Kielce, Szef Sztabu 2 Dywizji AK, Londyn;

dr Marek Ney-Krwawicz, historyk, badacz dziejów Polskiego Państwa Podziemnego, Warszawa;

Jan Nowak-Jeziorański, ps. „Janek”, AK, Akcja „N”, „Zagroda”, cichociemny; publicysta, USA;

Adolf Pilch, ps. „Dolina” i „Góra”, VM, AK, cichociemny, D-ca Zgrupowania Stołpecko-Nalibockiego, Okręg Nowogródzki, Londyn;

Andrzej Pamiński (Salaciński) AK, p.o. Szefa Wydziału Polskiego BIP KG AK; historyk; Waszyngton;

Andrzej Przewoźnik, historyk, badacz dziejów Polskiego Państwa Podziemnego, Kraków;

Zdzisław Radomski, lotnik, PAF-RAF; Kanada;

Jacek Sznepkiewicz, dziennikarz, publicysta, autor prac poświęconych aparatowi terroru w latach 1944-1966; Warszawa;

prof. dr hab. Tomasz Strzembosz, historyk, badacz dziejów Polskiego Państwa Podziemnego, Warszawa;

prof. dr hab. Tomasz Szarota, historyk, badacz dziejów Polskiego Państwa Podziemnego, Warszawa;

dr Andrzej Welski, ps. „Jur”, AK, Kedyw KG AK, Batalion „Zośka”, elektronik, Kanada;

prof. dr Tadeusz Wyrwa, ps. „Orlątko” i „Orlik”, AK, 25 pp AK, historyk, pisarz, Francja;

Jerzy Zapadko Mirski, ps. „Mirski”, VM, AK, Kedyw KG AK, Batalion „Parasol”, Waszyngton;

prof. dr Janusz Zawodny, ps. „Mia”, VM, AK, Zgrupowanie „Sosna”, polski historyk zbrodni katyńskiej, USA;

Tadeusz Zenczykowski, ps. „Kowalik”, VM, AK, Szef Akcji „N” w KG AK, historyk, Londyn

WIEREK 9

Ci, którzy nabrali już oswojenia, rutyny, poznali sztukę wojaczki byli szkoleni na przywódców walczącej młodzieży w oddziałach harcerskich. Oddziały harcerskie współpracowały z organizacją "Szare Szeregi", których emisariuszem w Gryfie był hm Łucjan Cylkowski, Jan Szalewski i wielu in.

Trzeba podkreślić, że kadra "Gryfa" to długoletni członkowie ZHP na dowódczych pozycjach. W swoim działaniu drużyny harcerskie współpracowały z harcerzami z Powstania Warszawskiego, którzy byli jeńcami w łagrze SS w Wielkich Chełmach. Wielu z tych młodych bojowników poległo w walce a po zajęciu Pomorza przez armię czerwoną byli represjonowani i aresztowani zsyłką w głąb Związku Radzieckiego włącznie, wielu już stamtąd nie powróciło.

Aleksander Arendt
Aleksander Arendt

b. Naczelny Komendant TOW

"GRYF POMORSKI"

dh Leon Drobiński

Piła, dn. 25 maja 1993 r. 10

78-630 Człopa

Przelewice

Czuwaj

ZAŁĄCZNIK NR 1 Oświadczenie

do rozkazu dot: organizacji i działalności drużyn harcerskich na Pomorzu pod d-twem TOW Gryf Pomorski podległych pod Komendę Główną krypt. "Szare Szeregi" Naczelnego Komendanta TOW Gryf Pomorski i członaka Sztabu Okręgu Pomorskiego Armii Krajowej "Reich" mjr Aleksandra Arendt ps. "Konar", "Dębina".

Działalność "Szarych Szeregów" ZHP na Kaszubach i Kociewiu - Pomorzu Tajnej Organizacji Wojskowej Gryfa Pomorskiego.

1 9 3 9 r - - - 1 9 4 5 r

Partioci harcerze - młodzież poniżej 18-tu lat tworzyli własne oddziały walczące z bronią w rękę lub indywidualnie włączali się do szeregów walczącej armii - wszędzie tam, gdzie byli potrzebni. Mimo niesprzyjających warunków dla walki zbrojnej z okupantem niemieckim Polacy z Brus i okolic organizują czynny opór. W październiku 1939r. gimnazjalista i harcerz Stefan Dziekan razem z kolegami szkolnymi Antonim Różkiem z Żabna, Antonim Czarnowskim, Janem Pianikowskim, Czesławem Frymarkiem, Stanisławem Kolińskim, Witoldem Rolbieckim i byłymi członkami bruskiej drużyny harcerskiej im. Tadeusza Kościuszki z dh: Edmundem Szulc, Heleną Drobińską z Czernicy i dh Stefanem Fedde z Czyczków organizują konspiracyjną drużynę harcerską "Rodziny" o charakterze wojskowym, która ma swój rodowód Skautów. Na bazie tajnej drużyny harcerskiej, rozwinęła się organizacja licząca około 30-tu dziewcząt i chłopców i drugie tyle współpracowników - głównie członków rodzin z terenu Brus i okolic. Prowadziła ona nasłuch radiowy i kolportowała uzyskane wiadomości wśród znajomych. Urządzano wieczory, na których śpiewano pieśni patriotyczne i recytowano wiersze. Przygotowano również czynny opór, gromadząc w tym celu broń i amunicję.

Spotkania druhow odbywały się w mieszkaniach rodziców drużynowego Dziekana, Frymarka i Pijanowskiego lub w lesie pod Górą Szotową k/Żabna, gdzie ćwiczono podchody przygotowując się do zorganizowania w czasie wiosny 1940 r., partyzantki leśnej.

20 kwietnia 1940 r., wskutek denuncjacji gestapo aresztowało jej członków. Zostali przekazani do obozu Stutthof, jesienią zaś przewieziono do gdańskiego więzienia i poddano ich okrutnemu śledztwu. W jego trakcie w maju 1940 r., zmarli: Stefan Dziekan i Czesław Frymark. W dniach od 23 - 25 września 1941 r., rozpatrzył ich sprawę Sąd Najwyższy w Gdańsku, który skazał:

- na 15 lat ciężkiego więzienia Jana Czecholińskiego,
- na 10 lat Romualda Hoppe,
- na 6 lat Jana Kawkę, Wandę Raszeję i Alojzego Wojtasia,
- na 5 lat Eugenię Kawkę, Jadwigę Brzeską, Józefa Buza i Antoniego Czarnowskiego,
- na 4 lata Teofila Dawickiego, Marię Brassę, Leokadię i Jadwigę Markiewicz, Wandę Wojtaś, Albina Schwenke i Halinę Markiewicz,
- na 3 lata Edmunda Kobierskiego i Tadeusza Budowskiego,
- na 1,5 roku Zofię Piotrowską i Adolfa Barcza.

Pod hasłem

"MYŚMY ZGINĘLI:

A WYŚCIE ZOSTALI"

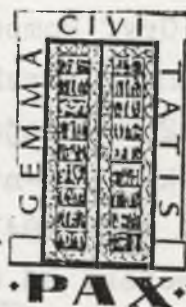
Godło Tajnej

Organizacji Wojskowej

Gryf Pomorski

Herb Brus

Krzyż Harcerski

Na polecenie dowództwa TOW Gryf Pomorski Franciszek Kukliński ps. "Sęp" k-nt rejonu Chojnice-Kościierzyna-Starogard, członek Rady Naczelnej i z-ca Naczelnego k-nta TOW Gryf Pomorski - pośrednik i łącznik krypt. "Szare Szeregi" Komendy Głównej nawiązuje podziemne kontakty harcerskie z Komendą Chorągwi Pomorskiej "Szarych Szeregów" krypt. "Ul Lina" z hm Bernardem Myśliwkiem ps "Konrad" we wrześniu 1942 r., w Gdyni w celu odtworzenia i rozbudowania konspiracyjnego harcerstwa na terenie objętym działalnością TOW Gryfa Pomorskiego.

W marcu 1943 r., Franciszek Kukliński ps "Sęp", z Alojzym Kiedrowiczem ps "Kruk" k-ntem na b. pow. chojnicki TOW Gryf Pomorski - łącznikiem Komendy Hufca ZHP Chojnice "Szare Szeregi", zorganizowali i przygotowali do działalności sabotażowo-dywersyjnej - wojskowej Drużynę Harcerską w Brusach im. Tadeusza Kościuszki, zorganizowali i uaktywnili istniejącą Drużynę Harcerską - męską w Chojnicach i Drużynę Harcerską - żeńską w Chojnicach oraz zorganizowali wiele innych drużyn harcerskich na terenie Pomorza, krypt. "Szare Szeregi" Komenda Chorągwi Pomorskiej ZHP krypt. "Ul Lina" Gdynia-Bydgoszcz pod dowództwem i programem TOW Gryf Pomorski, wyznaczając do pracy grupę kadrowo-wojskową TOW Gryfa Pomorskiego m.in. Edmunda Szulca ps. "Grab", "Osa" d-cę Grupy Partyzanckiej "Jagoda", "Osa" Czernica na drużynowego Zastępu Harcerskiego "Leszek" Czernica - gimnazjalista, harcerz, organizator pomorskiej konspiracji-ruchu oporu, współpracuje z Grupą Partyzancką "Cis" Męcikał z d-cą Henrykiem Grabosz ps "Gwiazda" od 1942 - 44r. z mjr Janem Szałęwskim ps. "Sobol" d-ca Oddziału Partyzanckiego "Szyszki-103" Bory Tucholskie TOW Gryf Pomorski PAP i AK - k-nt Hufca ZHP Chojnice-Tczew-Starogard - Tuchola "Szare Szeregi" Komenda Chorągwi "Szare Szeregi" Gdynia-Bydgoszcz od 1939r.-maja 1944r., z Grupą Partyzancką "Iskra" rejon Brusy i okolice - z d-cą Alojzym Bruskim ps. "Skocz" TOW Gryf Pomorski i AK od 1939r.-maja 1944r., z Grupą Partyzancką "Manna" Czersk z d-cą Janem Megger ps. "Mann" TOW Gryf Pomorski od 1942r. - maja 1944r., z Oddziałem Partyzanckim "Młynki" Leśnictwo Młynek - z k-ntem na b. pow. chojnicki Janem ^{Birczykiem} ps. "Zagłoba" od 1940r.- maja 1943r. i d-cą Marcjanem Czarnowskim ps. "Wrzos" TOW Gryf Pomorski od czerwca 1943r. do maja 1944r., z Prezesem TOW Gryf Pomorski ppki ^{ks} Józefem Wryczą ps. "Rąwicz" rejon

dh Edmund Szulc "Gryf Pomorski", "Szare Szeregi" - Drużyna Harcerska Brusy - Zast.harcerski "Leszek" Czernica -d-ca grupy partyzanckiej "Jagoda", "Osa" Czernica. Działacz Ruchu Oporu - niepodległościowy na Pomorzu w okresie 1939 r - 1945r. Instruktor harcerstwa.

ZWIĄZEK BOJOWNIKÓW
O WOLNOŚĆ I DEMOKRACJĘ

ZARZĄD WOJEWÓDZKI

w Bydgoszczy

LEGITYMACJA NR

0050343

Edmund Szulc

podpis posiadacza legitymacji

Szulc

Nazwisko

Edmund

Imiona

Ludwik - Marek

Imiona rodziców

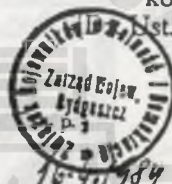
15.V. 1920 Czernice

Data i miejsce urodzenia

jest

KOMBATANTEM

uprawnionym do świadczeń
określonych ustawą z 26 maja 1982 r.
o szczególnych uprawnieniach
kombatantów
(st. Nr 16, poz 122)

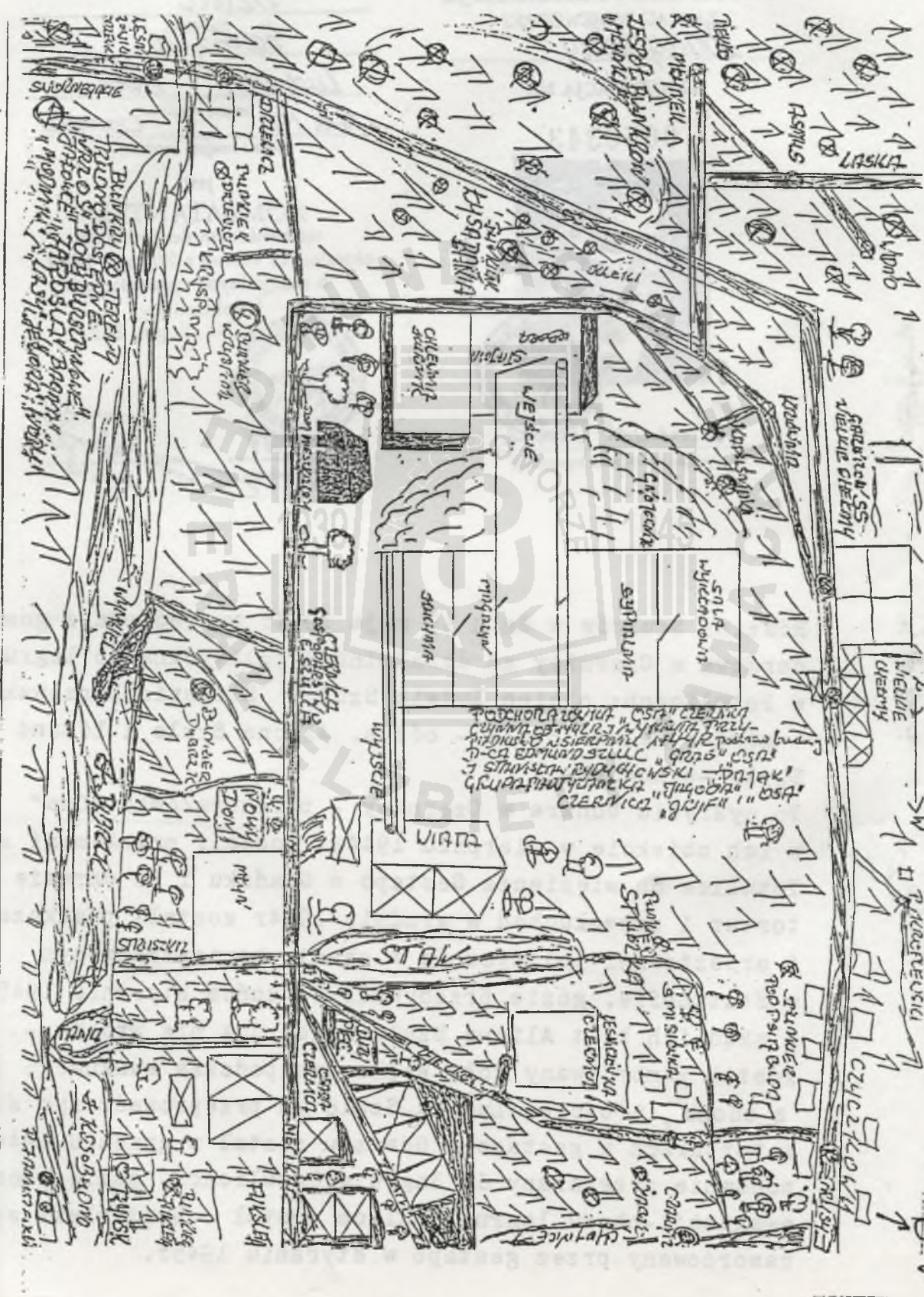
16-11-84
data wystawienia

[Signature]
podpis

Rodzina Szulców w dniu 19 maja 1944r wysiedlona z gospodarstwa w Czernicy za działalność polityczną do lagru w Potulicach: ojciec Ludwik Szulc, Stefania Derzewska - córka, Helena Szulc - córka, Alfons Szulc i Edmund Szulc -synowie.

Po wykryciu bunkra w Czernicy - podchorążówki "Osa" w ich obiekcie w sierpniu 1944r. zostali przekazani z lagru Potulice do więzienia Gestapo w Gdańsku i po okresie tortur i przesłuchań w grudniu 1944r zostali przekazani i aresztowani politycznie w obozie koncentracyjnym w Stutthofie, gdzie przebywali do końca stycznia 1945r. a skąd ich brat Alfons Szulc nigdy już nie wrócił - został zamordowany koło Wejherowa podczas ewakuacji więźniów z obozu, a ojciec Ludwik Szulc po przeprowadzonym śledztwie i torturach w gestapo w Gdańsku został w grudniu 1944r ponownie przekazany do lagru w Potulicach, gdzie podczas ewakuacji-obozu lagru Potulice został w bestialski sposób zamordowany przez gestapo w styczniu 1945r.

SZKIC
ROZMIESZCZENIA BUNKRÓW WYKONANYCH I UŻYWANYCH
W CZASIE OKUPACJI PRZEZ GRUFOWCÓW "JAKOWCÓW"
W CZERWICY, CZYŻKOWICACH I W LESNICTWIE MŁYNIEK
TEREN BRUSY I OKOLICE

Plan i rozmieszczenie bunkrów
 w czasie okupacji niemieckiej
 w okolicy Brusy

Plan
 Brusy

Aleksander Arendt
 org. "mjr Konar", "Dębina"
 b. Naczelny Komendant Tajnej
 Org. Wojskowej "Gryf Pomorski"
 81-196. Szósbak, Choptana, AOLT

Sopot dnia 1993-07-12 197

data miejsca urodzenia (podkreślić)

OSWIADCZENIE ŚWIADKA

Jr, uczestnik(czka) — (wymienić formację, ugrupowanie, jednostkę, nazwę obozu, więzienia itp. — (od... do) Tajna Organizacja Wojskowa "Gryf Pomorski" i Armia Krajowa - Okręg Pomorski od 1940 do marca 1945 - w tym od maja 1944 do końca wojny więzień Gestapo i obozu konc. "Stutthof".
 świadomy odpowiedzielnicy za prawdziwość podanych niżej przez mnie faktów, legitymujący(cy) się dokum. osobistym (innym dokumentem), seria i numer WL 419140 Nr. ew. 1212060009
 wysłownym dnia przez Prezydenta Miasta Sopotu w dniu 21. IX. 1983r.

oświadczam, że Pan(i) Leon DROBINSKI syn (córka) Władysława
 urodzony(cy) dnia 25 marca 1934r. w Czernicy b. pow. Chojnice

jest mi znany(cy) osobicie jako uczestnik(czka) — wymienić formację, ugrupowanie, jednostkę, nazwę obozu, więzienia itp. oraz okoliczności, z jakimi świadek zetknął się z otrzymującym(cy) oświadczenie i czasy. 1. IV. 1943r. do końca wojny L. Drobinski należał do Tajnej Organizacji Wojskowej "Gryf Pomorski", działał w walczącej drużynie harcerkiej w ramach TOW "Gryfa" w Czernicy pod dowództwem Edmunda Szulca i Stefana Feddego, następnie pod dowództwem Marcjana Czarnowskiego "Aks" w Wrzosach w zgrupowaniu Lesnictwa "Młynek" jak również pod dowództwem por. Jana Szalewskiego "Soból", Komendanta Hufca ZHP Chojnice-Tczew-Sterogard - Tuchola - współpracując z Komendą Chorągwi w Bzare Szeregi w Gdyni.

Po przeszkoleniu złożył przysięgę na ręce Edmunda Szulca w sierpniu 1943r.

Wyżej wymieniony(cy) posiadał(o) pseudonim(y) "Leszek"
 stopień wojskowy szeregowy pełnił funkcję uczestnik - bojownik harcerski
 oraz brał udział w następującej działalności zaliczonej do uprawnień uczestniczenia (wymienić jej rodzaj, miejscowość, czasokresy itp.) na podstawie raportów dowódców poszczególnych jednostek walczących w rejonie Brus, Czernicy oraz moich osobistych stwierdzeń oświadczam, że Leon Drobinski "Leszek" mimo młodego wieku, po przeszkoleniu wojskowym w zakresie działania służb pomocniczych brał bezpośredni udział w akcjach zbrojnych m. inn. w dniu 15 marca 1944r. w akcji zjonujące w Wielkich Chełmach, następnie sylwestra 31/XII 1944r. na 1. I. 1945 pod dowództwem Marcjana Czarnowskiego w polityce pod Czernyżem oraz w bitwie pod Konicami w dniu 14. I. 1945r. z silnymi patrolami SS w Wielkich Chełmach. Leon Drobinski należał do grupy walczących harcerzy, współpracujących z harcerzami z Powstania Warszawskiego którzy byli jeńcami w lagrze zgrupowania SS w Wielkich Chełmach. L. Drobinski m. inn. szczególnie odważny, inteligentny był pilnym uczestnikiem przeszkolenia bojowego i był przygotowywany na przywódcę samodzielnie walczących jednostek harcerskich.

Aleksander Arendt
 org. "mjr Konar", "Dębina"
 b. Naczelny Komendant Tajnej
 Org. Wojskowej "Gryf Pomorski"
 81-196. Szósbak, Choptana, AOLT

Sopot dnia 20 października 1973

data miejsca urodzenia (podkreślić)

OSWIADCZENIE ŚWIADKA

Jr, uczestnik(czka) — (wymienić formację, ugrupowanie, jednostkę, nazwę obozu, więzienia itp. — (od... do) Tajna Organizacja Wojskowa "Gryf Pomorski" i Armia Krajowa - Okręg Pomorski od 1940 do marca 1945 - w tym od maja 1944 do końca wojny więzień Gestapo i obozu konc. "Stutthof".
 świadomy odpowiedzielnicy za prawdziwość podanych niżej przez mnie faktów, legitymujący(cy) się dokum. osobistym (innym dokumentem), seria i numer WL 419140 Nr. ew. 1212060009
 wysłownym dnia przez Prezydenta Miasta Sopotu w dniu 21. 09. 1983 r.

oświadczam, że Pan(i) Stefan Marchlewicz syn (córka) Franciszka
 urodzony(cy) dnia 27 marca 1924 r. w Brusy b. pow. Chojnicki

jest mi znany(cy) osobicie jako uczestnik(czka) — wymienić formację, ugrupowanie, jednostkę, nazwę obozu, więzienia itp. oraz okoliczności, z jakimi świadek zetknął się z otrzymującym(cy) oświadczenie i czasy. Od października 1939 r. do 6 marca 1945 r. Drobinski należał do Tajnej Organizacji Wojskowej "Gryf Pomorski", działał w walczącej drużynie harcerkiej w ramach TOW "Gryfa" w Czernicy pod dowództwem Edmunda Szulca i Stefana Feddego, następnie pod dowództwem Marcjana Czarnowskiego "Aks" w Wrzosach w zgrupowaniu Lesnictwa "Młynek" jak również pod dowództwem por. Jana Szalewskiego "Soból", Komendanta Hufca ZHP Chojnice-Tczew-Sterogard - Tuchola - współpracując z Komendą Chorągwi w Bzare Szeregi w Gdyni.

Po przeszkoleniu wojskowym złożył przysięgę na ręce Edmunda Szulca w sierpniu 1943r.

Wyżej wymieniony(cy) posiadał(o) pseudonim(y) "Jasny"
 stopień wojskowy szeregowy pełnił funkcję uczestnik - bojownik harcerski
 oraz brał udział w następującej działalności zaliczonej do uprawnień uczestniczenia (wymienić jej rodzaj, miejscowość, czasokresy itp.) na podstawie raportu Dowódców poszczególnych jednostek walczących w rejonie Brus i okolicy - z moich osobistych stwierdzeń oświadczam, że Stefan Marchlewicz ps. "Jasny" brał i walczył w służbach pomocniczych walczących - brał bezpośredni udział w akcjach bojowych. Udział w polityce zjonujące w Wielkich Chełmach, następnie sylwestra 31/XII 1944r. na 1. I. 1945 pod dowództwem Marcjana Czarnowskiego w polityce pod Czernyżem oraz w bitwie pod Konicami w dniu 14. I. 1945r. z silnymi patrolami SS w Wielkich Chełmach. Stefan Marchlewicz należał do grupy walczących harcerzy, współpracujących z harcerzami z Powstania Warszawskiego którzy byli jeńcami w lagrze zgrupowania SS w Wielkich Chełmach. L. Marchlewicz szczególnie odważny, inteligentny był pilnym uczestnikiem przeszkolenia bojowego i był przygotowywany na przywódcę samodzielnie walczących jednostek harcerskich.

Wzrost wymieniony był represjonowany(c): wymienić jej rodziców, miejscowości, cześć, organy represjo-
nujące (nazwa), z jakich powodów itp. Cała rodzina była represjonowana przez okupan-
ta za nie przyjęcie Volkslisty i za współpracę z partyzantami została
wyrugowana z gospodarstwa i zesłana do obozu w Potulicach a po wojnie
ścisłana przez NKWD i UB, długo nie mogła ujawnić swojej okupacyjnej dzia-
łalności.

Jest świadek jest członkiem organizacji kombatanckiej Formien podał jej nazwę, wpisac numer legitymacji
członkowskiej, datę jej wydania, przez kogo - jestem członkiem Związku Kombatancków RP
i Osób Represjonowanych Nr. Leg. 0530854 wyst. 6.XI.1984, przez b. BOWID
w Gdańsku oraz wiceprezesem Klubu b. Więźniów Politycznych Hitlerowskich
Więzień i Obozów Koncentracyjnych "Stutthof" w Sopocie;

Cy świadek posiada uprawnienia kombatanckie; podać kiedy i przez kogo przyznane, nr legitymacji,
(zaświadczenia), datę wydania, posiadam zaśw. Nr. 365851 z dnia 15.VII.1976r. wys-
tawione przez b. ZBOWID w Gdańsku.

ZWIĄZEK
Kombatanckich Represjonowanych Polaków
i byłych więźniów politycznych
Klubu Więźniów Politycznych
81-719 Sopot, ul. Mostowa 11

Wzrost wymieniony był represjonowany(c): wymienić jej rodziców, miejscowości, cześć, organy represjo-
nujące (nazwa), z jakich powodów itp. Cała rodzina była represjonowana przez okupanta
za nie przyjęcie Volkslisty i za współpracę z partyzantami została wyrugowa-
na z gospodarstwa i zesłana do obozu w Potulicach a po wojnie ścisłana
przez NKWD i UB, długo nie mogła ujawnić swojej okupacyjnej działalności.

Jest świadek jest członkiem organizacji kombatanckiej Formien podał jej nazwę, wpisac numer legitymacji
członkowskiej, datę jej wydania, przez kogo - jestem członkiem Związku Kombatancków RP
i Osób Represjonowanych Nr. Leg. 0530858 wyst. 6.11.1984 przez b. ZBOWID
w Gdańsku oraz wiceprezesem Klubu b. Więźniów Politycznych Hitlerowskich
Więzień i Obozów Koncentracyjnych "Stutthof" w Sopocie.

Cy świadek posiada uprawnienia kombatanckie; podać kiedy i przez kogo przyznane, nr legitymacji,
(zaświadczenia), datę wydania, posiadam zaświadczenie nr 365851 z dnia 15.07.1976 r
wystawione przez b. ZBOWID w Gdańsku.

ZWIĄZEK
Kombatanckich Represjonowanych Polaków
i byłych więźniów politycznych
Zarząd Wojewódzki w Gdańsku
60-219 Gdańsk, Al. Zwycięstwa 34

Opinia organizacji kombatanckiej

Opinia organizacji kombatanckiej

Aleksander Arendt, org. "mjr Konar", "Dobina"
81-786 Sopot, Chopina 40/7

Sopot 3.XII. 92

Aleksander Arendt " " "Dobina"
org. " mjr Konar " - Dobina "
81-786 Sopot, Chopina 40/7

Sopot 3.XII. 92

Tajnej Organizacji Wojskowej " Gryf Pomorski " i Armii Krajowej od
1940 do III/1945r. - od V/1944 do III/1945 obsz koncentracyjny " Stuttgart

WL 4191410/ Nr. ew. 12120600093/

Prezydenta Miasta Sopotu
Janina Kulesza
16 Lutego 1929r.
Widno, Gminu Swornogrocie

od kwietnia 1943r. do końca wojny działała w ruchu
oporu w ramach Tajnej Organizacji Wojskowej " Gryf Pomorski " -
w grupie " Szare Szeregi "

jak w załączniku do oświadczenia

szeregowy

" Jola "

przydzielona po przeszkoleniu do dyspozycji poszczególnych dowódców
grup bojowych-partyzanckich, działających w rejonie Brus, Męszka, Jesio-
two Iżynki, Czerniec, brała udział w potyczkach z kwatermistrzem w charakterze
teraz sanitariuszki, obserwatora, wyciągnęła z pola walki rannych, zatro-
czyła się wraz z innymi o ich bezpieczne ułokowanie i zatroszczyła się
ich leczeniem - ponadto jak w załączniku,-

Tajna Organizacja Wojskowa " Gryf Pomorski " i Armii Krajowa Okręg
Pomorski od 1940 do III/1945 - od V/1944 do końca wojny OK " Stuttgart "

WL 4181410 Nr. ew. 12120600093

Prezydenta Miasta Sopotu
Benadeta Jamuszewska
28 stycznia 1927r.
Czerndy . gm. Męszka

od 16. III. 1943 do końca wojny / 7.3.1945/ brała udział
w ruchu oporu w ramach Tajnej Organizacji " Gryf Pomorski " w grupie
" Szare Szeregi " Drużyna Czernica
jak w załączniku

szeregowy

" Beata "

po przeszkoleniu i zaprzysiężeniu została przydzielona przez Komendanta
na powiat chojnicki Alojzego Kierdowicza " Kruk " do dyspozycji dowód-
ców grup bojowych-partyzanckich : Ięśnictwo Młynak d-ca Marcin Czarn-
nowski " Wrzos ", Henryka Bińdzyka, Stanisława Hegera i Edmunda Szulca.
teren działania - Młynki, Czernica, Kontakt z Harcerzami z Powstania
Warszawskiego, którzy byli więzieni w jeździe SS w Wielkich Chelmach i
punkcie kontaktowym Krowczyce-Brusy. Brała udział w akcjach bojowych
z kwatermistrzem i patrolami ze zgrupowania SS w Wielkich Chelmach w charak-
terze sanitariuszki, łączniczki, opiekę nad rannymi, ułokowanie ich w
bezpiecznych miejscach, - dalej jak w załączniku,-

aresztowana przez NKWD, zesłana w Łżab ZSSR - Nowojersk - Ural od 7.III.1945 do 7.VIII.1945,- przez Niemców cała rodzina była represjono- nowana za nie przyjęcie Volkslisty,-

Jestem członkiem Związku Kombatantów RP i Osób Represjonowanych Nr. leg. 0530858 wyst. 6.XI.1984r. przez b. Za- rząd wojewódzki Związku Bojowników o Wolność i Demokrację w Gdańsku

posiadam w/g powyższego.

Jestem członkiem Związku Kombatantów RP i Osób Represjonowanych Nr. leg. 0530858 wyst. 6.XI. 1984 przez . b. Związ- sek Bojowników o Wolność i Demokrację - Zarząd Wojewódzki w Gdańsku,-

posiadam jak wyżej,-

*Janina
Irenek Karkasowski
Dziękuję za
L. Działaczy Democracji
i RP w Gdyni Pomorskiej*

*L. Działaczy Democracji
i RP w Gdyni Pomorskiej*

[Signature]
Za zgodność z oryginałem.

VICEPREZES
[Signature]
MŁ. Irena Karkas

[Signature]

Arendt Aleksander
org. " mjr Konar "
ul. Chopina 40/7
81-786 Sopot

Sopot, dnia 1992-12-03

Załącznik do oświadczenia jako świadek do
wniosku Januszewskiej Bernadety, Kuleszy Ja-
niny oraz Drobińskiego Leona z Czernicy

o przyznanie uprawnień kombatanckich:

- świadom odpowiedzialności za prawdziwość podanych niżej faktów, -
oświadczam, że:

teren b. powiatów Chojnice, Tuchola, Kościerzyna, Kartuzy, Wejherowo, Bory
Tucholskie - był jednym z większych terenów działalności partyzanckiej
- konspiracyjnej na Pomorzu, działały tutaj: "Orzeż Biały", "Grunwald"
"Polska Żyje", "Polska Armia Powstania", Służba Zwycięstwu Polki
ZZZ - Armia Krajowa, "Młody Las", i wielu innych. Jedną z silniejszych
była Tajna Organizacja Wojskowa "Gryf Kaszubski" do VII/1941 potem
"Gryf Pomorski". Gryf Pomorski działał na całym Pomorzu przez gru-
py bojowo-partyzanckie oraz b. liczny zespół zaprzysiężonych członków
współpracujących, których należy bezwzględnie traktować na równi z
walczącymi z bronią w rękach.

W rejonie b. powiatu Chojnickiego działały grupy bojowe pod do-
wództwem: Alojzego Kiedrowicza "Kruk", komendant na powiat Chojnice,
Marcjana Czarnowskiego "Wrzos", Jana Meggera "Mam", Jana Szałow-
skiego "Sobol", Alojzego Bruskiego "Grab", Stanisława Miskiewa,
Edmunda Szulca, Henryka Grabosza i wielu innych. W Czernicy-Gmina Mę-
cikał w gospodarstwie Państwa Szulców / młyn / mieścika się jedna z
siedzib Rady Naczelnej i Komendy Główniej TOW Gryf Pomorski z placów-
ką szkoleniową tzw. "Podchorążówka", - która była pod moją osobistą
opieką oraz opieką członka Rady Naczelnej Franciszka Kuklińskiego -
"Sępa", -. Działalność powyższych grup bojowych wraz z setkami dzia-
łaczy w ruchu oporu - w ramach TOW "Gryf Pomorski" dała znaczący
wkład w walce z okupantem o wyzwolenie Ojczyzny, biorąc pod uwagę
specyficzne warunki walki w tym pomorskim regionie. Do Gryfa należeli
ludzie z różnych środowisk i w różnym wieku, szczególnie resztki in-
teligencji pomorskiej, ludność wiejska i młodzież szkolna, harcerze-
którzy zgrupowali się w ramach działalności "Szarych Szeregów" - przy-
dzielani do dyspozycji poszczególnych dowódców grup bojowych-partyzan-
ckich - jako łącznicy, kurierzy, obserwatorzy, służba sanitarna itp.
i ich należy również zaliczyć na równi z walczącymi z bronią w rękach,
ciągle byli doszkalani, -

Do jednych z tych zaliczamy Janinę Kuleszę "Jola", Bernadete
Januszewską "Beatka" i Leona Drobińskiego "Leszeł". Oświadczenia
świadców o ich działalności trzeba przyjąć jako zgodne z prawdą, co
potwierdzam na podstawie:

wiarygodności i rzetelności w ich działalności, otrzymywanych raportów od komendantów powiatowych, od dowódców poszczególnych grup partyzanckich, na odprawach, które odbywały się w różnych miejscach działania b. często w tzw. "Podchorążówce Gryfa" zlokalizowanej u Państwa Szulców / gospodarstwo rolne z młynem / - 3 pokojowy bunkier z wszystkimi urządzeniami kucherno-sanitarnymi i to pod gnojówką na podwórzu i oddalonego o 8 km wielkiego placu ćwiczeń formacji SS,-

Na tych odprawach komendanci powiatowi i dowódcy grup podkreślali wielką odwagę, inteligencję, spryt i przebiegłość, tajność w działaniu tych młodych ludzi, rwali się do roboty, trzeba było hamować ich młodzieńczy zapał, chcieli pomścić represje okupanta, stosowane wobec ich rodzin, za zamordowanie ich ojców, braci, za zsyłki do obozów koncentracyjnych.

W okresie poprzedniego reżimu - łącznie ze Związkiem Bojowników o Wolność i Demokrację nie było przychylnego klimatu do przyznawania uprawnień kombatanckich organizacjom działającym na Pomorzu i nie tylko na Pomorzu. Wyrządzono niepowetowane krzywdy, represjonowano po wojnie, wielu zesłano w głąb ZSRR - skąd część już nigdy nie powróciła.

Jako działacz społeczny na Pomorzu przedwojną, Naczelny Komendant "W" Gryf Pomorski" członek sztabu AK - w czasie okupacji - czułem się odpowiedzialnym za losy ludu kaszubsko-pomorskiego po wojnie czyniłem starania o wyjaśnienie specyficznych, złożonych warunków działalności konspiracyjnej na Pomorzu - co w części tylko odnosiło efekty. Związek Bojowników o Wolność i Demokrację uznawał tylko walkę z bronią w rękach za zasadne do przyznawania uprawnień kombatanckich z czym ja i inni b. Gryfowcy nie zgadzaliśmy się. Ca 75% już umarło, liczni nie doczekali się choćby skromnego uznania, podziękowania, satysfakcji materialnej. Należy uhonorować choćby tę małą garstkę, która przeżyła do dziś m. in. Leona Drobińskiego, Janinę Kuleszę i Bernadotę Januszewską, którzy występują o przyznanie im uprawnień kombatanckich,-

Aleksander Arendt

/ Aleksander Arendt /

Aleksander Arendt
Komendant Hucwily
TOH "Gryf Pomorski"

Autoryzacja podpisu
stwierdzam
Gdańsk, dnia 9.03.93

Olpucha-Wdzydze, Wielka, Karsina i Oddz. Partyzanckim "Młynki" od 1939r. - maja 1944r., ^{oraz} z dowództwem TOW Gryf Pomorski od 1939r.-maja 1944r., szkoleniowiec - własny bunkier - Podchorążówka "Osa" Czernica jedna z siedzib dowództwa TOW Gryf Pomorski - nabór rekrutów ośrodek szkolenia kadry, punkt medyczny i sanitarny "Osa", zaopatrzenie w broń i żywność - własny młyn rodziców organizator budowy nowych bunkrów, dostarczał materiały budowlane i transport oraz plany. *ps. "Edus"?*

W dniu 19 maja 1944 r., wywieziony wraz z rodzicami i rodzeństwem do Lagru w Potulicach, a następnie on, brat i dwie siostry aresztowani politycznie w OK Stutthof, gdzie przebywał do 25 stycznia 1945r., i podczas ewakuacji k/Wejherowa z grupą konspiracyjną, do której należał w OK Stutthof, zbiegł i dołączył do Grupy Partyzanckiej w Lubni. do d-cy Edmunda Skwierawskiego TOW Gryf Pomorski. *ps. "Edus"*

Następnie wyznaczono na drużynowego dh Stefana Fedde ps "Orion", "Ryś" d-ca Grupy Partyzanckiej "Szyszka", "Jagla" Czyczkowy TOW Gryf Pomorski i AK - absolwent szkoły rolniczej - harcerz, działacz ruchu oporu na Kaszubach i Kociewiu TOW Gryf Pomorski i AK Pomorze, współpracował z Prezesem TOW Gryf Pomorski ks ppłk Józefem Wryczką ps. "Rawicz" w Oddziale Partyzanckim "Młynki", w Rólbiku bunkier u p. Stefana Wielewskiego, w Karsinie u p. Ossowskich, w Czarnej Dąbrowie u p. Trzebiatowskiego w okresie od 1939r. - marca 1945r., w Oddziale Partyzanckim "Młynki" Leśnictwo Młynek z k-ntem na b. pow. chojnicki z Janem Bińczyk ps. "Zagłoba" od 1939r.-maja 1943r. i d-cą Marcjanem Czarnowskim ps. "Wrzos" TOW Gryf Pomorski od czerwca 1943r.-marca 1945r. udział propagandy i zaopatrzenia, z Grupą Partyzancką "Iskra" rejon Brusy i okolice z d-cą Alojzszym Bruskim ps. "Skocz" TOW Gryf Pomorski i AK od 1939 r.-marca 1945r., z Naczelnym k-ntem TOW Gryf Pomorski org mjr Józefem Gierszewskim ps. "Ryś" od 1940r. do lipca 1943r., z Grupą Szturmową TOW Gryf Pomorski i Ak Czersk-chojnice z d-cą Janem Klaman ps. "Ludwik" od 1942 - marca 1945r., z mjr Janem Szalewskim ps. "Sobol" d-cą Oddziału Partyzanckiego "Szyszki-103" -k-ntem Hufca ZHP Chojnice-Tczew-Starogard-Tuchola "Szare Szeregi" Komenda Chorągwi "Szare Szeregi" Gdynia-Bydgoszcz od 1939r. - marca 1945r., z Grupą Partyzancką "Cis" Męcikal z d-cą Henrykiem Grabosz ps "Gwiazda" *ps. "Edus"?*

Bzdca

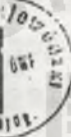
dh Stefan Fedde "Gryf Pomorski", Armia Krajowa - Drużyna Harcerska
Brusy - zast.harcerski "Leszek" -Czernica "Szare Szeregi".
Działacz - Ruchu Oporu - niepodległościowy na Pomorzu w okresie
1939r do 1945r.

Instruktor harcerstwa.

ZWIĄZEK BOJOWNIKÓW
O WOLNOŚĆ I DEMOKRACJĘ
ZARZĄD WOJEWÓDZKI
w Bydgoszczy
LEGITYMACJA NR
0836183

Uprawnia do
pracy - dów
PKS
wg. 50 %
znaki

Stefan Fedde
podpis posiadacza legitymacji

Fedde
Nazwisko
Stefan
Imiona
Stefan Franciszka
Imiona rodziców
2.05.1917 Łyczkowy
Data i miejsce urodzenia

jest
KOMBATANTEM
uprawnionym do świadczeń
określonych ustawą z 26 maja 1982 r.
o szczególnych uprawnieniach
kombatantów
(Dz. Ust. Nr 16, poz. 122)

[Signature]
1998.05.18
data wystawienia podpis

Sfałszowane dokumenty osobiste, którymi posługiwał się w czasie
konspiracji Stefan Fedde, "dowód osobisty".

Personalausweis

Nr. 80/44

für Stefan Sikorski
wohnhaft Frankenhagen,
Kreis Konitz
geboren am 2.2.1915
in Lippusch, Kr. Berent
Staatsangehörigkeit Polen
 Gestalt mittel
Haare dkl. blond Augen grau
Gesichtsform oval
Besondere Kennzeichen keine

Es wird hiermit bescheinigt, daß der Inhaber dieses Ausweises die
durch das nebenstehende Lichtbild dargestellte Person ist und daß gr
die darunter befindliche Unterschrift eigenhändig vollzogen hat.

Dieser Ausweis ist gültig vom 13.4. 194 4
bis 31.12. 194 4
No. 13 April 194 4

Stefan Sikorski
Unterschrift

Verwaltungsgebühr - 50 RM.

des Amtsbezirks

Bildnis

Stammort
des Trägers

Personalausweis Nr. 687,19 ⁴⁴

Gültig bis 31. August 19 ⁴⁴

Familiennamen: *Orlikowski*

Vornamen: *Stefan*

Beruf, Stand: *Lehrerbildung Lehrling*

Wohnort: *Wielizkiwo für. Kreis*

Geburtsdatum: *12. März 1916*

Geburtsort: *Wielizkiwo für. Kreis*

Nr. des Arbeitsbuches:

Unveränderliche Kennzeichen:

Veränderliche Kennzeichen:

Bemerkungen: *geb.*

Das obenstehende Bildnis den Inhaber dieses Personalausweises darstellt, und soll die darunter befindliche Unterschrift des Inhabers des Personalausweises eigenhändig vollzogen worden ist.

Orlikowski Stefan
Unterschrift

Gebühr 0,50 RM.

Zu beziehen vom Streitberger-Verlag Pößneck
Bestellnummer 1013 92 8 543 7538

Sfałszowany dowód osobisty i książeczka przebiegu pracy, którymi posługiwał się Stefan Fedde w czasie okupacji.

Arbeitsbuch

(Gesetz vom 26. Februar 1935, RGBl. I S. 311)

Nr. 444: 24641

Stefan Orlikowski

(Vor- und Zunamen, bei Frauen auch Geburtsname)

<p style="text-align: center;">Geburtsnummer:</p>

Stefan Orlikowski

(Eigenhändige Unterschrift des Inhabers)

1	Geburtsdag	2. Februar 1915		
2	Geburtsort	Lipusch		
	Kreis	Preßburg		
3	Staatsangehörigkeit	Schutzangehöriger Polen		
4	Familienstand a leb., verh., gesw., verm.	led.		
	b Geburtsjahre der minder- jährigen Kinder			
5	Wohnort und Wohnung	Krankenhausgasse 11, Konitz		

Berufsausbildung

a	Abgeschlossene Lehre	von	bis
	<i>Keine</i>		
	Lehrbetrieb (Art)		
	Ort		
b	Fachschul- bildung		
c	sonstige Fachausbildung		
d	Landwirtschaftl. Kenntnisse	Mit landw. Arbeiten Mensch. vertraut.	
e	Besondere Fer- tigkeiten (z. B. Führerschein für Kraftfahrzeuge)	Poln. Sprache	

Fortsetzung nächste Seite

2

3

Hier Eintragungen nur durch das Arbeitsamt

Hier Eintragungen nur durch das Arbeitsamt

Bisherige Beschäftigungsarten von längerer Dauer

	von	bis
Motorführer	1.1.40	1.1.44
Viehpfleger	15.1.44	

Berufsgruppe 1 Berufsort PSC

Ausgestellt am: 24. Feb. 1944
 (Stempel des Arbeitsamtes)
Arbeitsamt Konitz
 Im Antrage

[Handwritten signature]

(Unterschrift)

Eintragungen der Unternehmer

Nummernfolge (links) beachten

1	2	3
Name und Sitz des Betriebes (Unternehmer) (Stempel)	Art des Betriebes oder der Betriebsabteilung	Tag des Beginns der Beschäftigung
1 Josef Grotkowski Frankenhagen Kv. Thorn	Landwirtsh.	15.7.44.
2		
3		
4		
5		

4	5	6
Art der Beschäftigung (möglichst genau angeben)	Tag der Beendigung der Beschäftigung	Unterschrift des Unternehmers
Werkhelfer		

6

7

ZAŚWIADCZENIE

Nr 441096 / 013178

URZĄD DO SPRAW KOMBATANTÓW
I OSÓB REPRESJONOWANYCH

Kulesza

Nazwisko

Janina

Imiona

16.02.1929r. .. Widno

Data i miejsce urodzenia

Kulesza Janina

podpis posiadacza zaświadczenia

Niniejsze zaświadczenie uprawnia do ulg i świadczeń określonych w ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatan- tach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu po- wojennego (Dz.U. nr 17, poz. 75 z póź- niejszymi zmianami).

27.08.93

Data

Zastępca kierownika Urzędu

Widno

Harcerka - żołnierz "Szare Szeregi" TOW Gryf Pomorski
Oddział Partyzancki "Młynki" - Zastęp Harcerski "Leszek" Czernica
od kwietnia 1943 do marca 1945r.

TOW Gryf Pomorski od 1942r. - marca 1944r. i k-ntem na b. pow. chojnicki TOW Gryf Pomorski Alojzym Kiedrowiczem ps. "Kruk" - łącznik Komendy Hufca ZHP Chojnice "Szare Szeregi" od 1942r. - marca 1944r., współpracował i utrzymywał kontakt z Komendą Chorągwi ZHP "Szare Szeregi" Gdynia-Bydgoszcz za pośrednictwem Wacława Lewińskiego, sierż. Antoniego Dziemińskiego z Chełmna i Otto Dettlaf - Łebcz-Puck - kadra funkcyjna TOW Gryf Pomorski od 1939r.- marca 1945r., szkoleniowiec, własny bunkier "Szyszka" Czyczkowy w stodole, nabór i szkolenie rekrutów, przejściowy, punkt sanitarny i zaopatrzeniowy w żywność i odzież, d-ca bunkra "Góra Szotowa" i "Kurzle" k/Żabna, własne gospodarstwo rodziców, dostarczał materiał budowlany i transport oraz organizował budowę nowych bunkrów. Rodzina jego wywieziona w styczniu 1944 r. do Niemiec na roboty przymusowe-politycznie. W ruchu oporu legitymował się trzema dowodami osobistymi, każdy na inne nazwisko z jego fotografią i ze zmienną tożsamością.

Na Zastępową wyznaczono dh Helenę Drobińską ps. "Hania" Grupa Partyzancka "Jagoda", "Osa" Czernica TOW Gryf Pomorski - harcerka, organizatorka ruchu oporu TOW Gryf Pomorski na Kaszubach i Kociewiu współpracowała:
z Naczelnym K-ntem d-cą TOW Gryf Pomorski org mjr Józefem Gierszewskim ps. "Ryś" od 1940 r. do lipca 1943 r., z Grupą Szturmową TOW Gryf Pomorski i AK Czersk-Chojnice z d-cą Janem Klaman ps. "Ludwik" od 1942 r. - marca 1945 r. i z Oddziałem Partyzanckim "Młynki" Leśnictwo Młynek z k-ntem na b. pow. chojnicki Janem Bińczykiem ps. "Zagłoba" od 1942 r.- maja 1943 r. i d-cą Marcjanem Czarnowskim ps. "Wrzos" TOW Gryf Pomorski od czerwca 1943 r. - marca 1945 r. - udział, propaganda, zaopatrzenie w broń i amunicję, żywność, odzież, z Grupą Partyzancką "Iskra" rejon Brusy i okolice z d-cą Alojzym Bruskim ps. "Skocz" TOW Gryf Pomorski i AK od 1942r.-marca 1945r., - z mjr Janem Szalewskim ps. "Sobol" - d-cą Oddziału Partyzanckiego "Szyszki-103" Bory Tucholskie TOW Gryf Pomorski, PAP i AK k-nt Hufca ZHP Chojnice-Tczew-Starogard-Tuchola "Szare Szeregi", Komenda Chorągwi

Handwritten signature/initials in the left margin.

"Szare Szeregi" Gdynia-Bydgoszcz od 1939r. - marca 1945r., z Grupą Partyzancką "Cis" Męcikał TOW Gryf Pomorski - z d-cą Henrykiem Graboszem ps. "Gwiazda" od 1942r. - marca 1944r. z k-ntem na b. pow. chojnicki TOW Gryf Pomorski - z Alojzkiem Kiedrowiczem ps. "Kruk" - łącznik Komendy Hufca ZHP Chojnice "Szare Szeregi" od 1942r. - marca 1944r. współpracowała i utrzymywała kontakt z Komendą Hufca ZHP Gdynia za pośrednictwem Anny Dziewiątkowskiej ps. "Franciszka" inspektor szkolenia wojskowego i propagandy Wojskowa Służba Kobiet Krypt. "Przedświt" TOW Gryf Pomorski - łączniczka Komendy Hufca ZHP Kartuzy-Gdynia-Chojnice "Szare Szeregi" od 1939r.- marca 1945r., z Drużyną Harcerską męską i żeńską w Chojnicach od 1943r. - 1945r.

W maju 1943r. wznowia swoją działalność Drużyna Harcerska w Brusach im. Tadeusza Kościuszki "Rodzina".

Dh. Edmund Szulc ps. "Grab", "Osa" i Stefan Fedde ps. "Orion", "Ryś" oraz Helena Drobińska ps. "Hania" w marcu 1943r. organizują Zastęp Harcerski "Leszek" w Czernicy pod krypt. "Kaszub", "Ul Lina" Komenda Hufca ZHP Chojnice-Gdynia - Chorągiew Pomorska, "Szare Szeregi" Gdynia-Bydgoszcz - krypt. "Ul Lina" podlegający pod dowództwo i program TOW Gryfa Pomorskiego, Komendy Głównej krypt. "Szare Szeregi".

Ogólny program działania drużyn harcerskich krypt. "Szare Szeregi" podlegający pod dowództwo TOW Gryf Pomorski, który to realizował Zastęp Harcerski "Leszek" Czernica krypt. "Kaszub", "Ul Lina" krypt. "Szare Szeregi" Komendy Głównej:

1. Wykonywanie programu TOW Gryfa Pomorskiego.
2. Bądź gotów do obrony kraju i wolności.
3. Głos serca polskiego.
4. Czynna i zbrojna walka z bronią w ręku z okupantem hitlerowskim.
5. Szkolenie wojskowe i instruktaż przygotowanie do służby wojskowej obrony i wolności oraz nabór nowych członków.
6. Organizowanie kontaktów, siatki kontaktowej, punkty kontaktowo-szyfrowe - znaki alfabetu, grypsy itp.
7. Zakaz jakichkolwiek ewidencji, posiadania i dowodów na piśmie lub innych dowodów.

8. Przygotowanie do zrywu powszechnego i odzyskanie niepodległości.
9. Konspiracyjne zasady działania sekcji drużyny na stopie legalności w systemie trójkowym a w wyjątkowym wypadku piątki.
10. Informacja - łączność wojskowa, dostarczanie broni, amunicji, sanitariatów, żywności i odzieży.
11. Wykonywanie zadań i rozkazów dowódców ZHP i TOW Gryfa Pomorskiego.
12. Nie wyodrębniano podziału grup - były grupy razem: zawiszacy, szturmowe i bojowe.

Dowództwo TOW Gryfa Pomorskiego utrzymywało kontakt z Komendą Główną krytp. "Szarych Szeregów" za pośrednictwem wyznaczonych osób:

1. Franciszka Kuklińskiego ps. "Sęp" - k-nt rejonu Chojnice-Kościęrzyna-Starogard i członek Rady Naczelnej, z-ca Naczelnego K-nta TOW Gryf Pomorski - pośrednik i łącznik krytp. "Szare Szeregi" Komendy Głównej.
2. mjr Jana Szalewskiego ps. "Sobol" - d-cę Oddziału Partyzanckiego "Szyszki-103" - Bory Tucholskie TOW Gryf Pomorski, PAP i AK - k-nt Hufca ZHP Chojnice-Tczew-Starogard-Tuchola, "Szare Szeregi" Komenda Chorągwi "Szare Szeregi" Gdynia-Bydgoszcz.
3. Anna Dziewiątkowska ps. "Franciszka" - inspektor szkolenia wojskowego i propagandy Wojskowa Służba Kobiet krytp. "Przedświt" TOW TOW Gryf Pomorski - łączniczka Komendy Hufca ZHP Kartuzy-Gdynia-Chojnice "Szare Szeregi".

Franciszek Kulkiński ps. "Sęp", Jan Szalewski ps. "Sobol" i Anna Dziewiątkowska ps. "Franciszka" współpracują z ramienia TOW Gryf Pomorski od maja 1940r. do września 1941r. z Komendą Hufca ZHP w Gdyni z k-ntem dh hm Lucjanem Cyłkowskim i Komendą ZHP w Chojnicach i Podokręgu Północnego w Gdyni z k-ntem hm Bernardem Myśliwek do września 1942r. oraz Podokręgu Południowego w Bydgoszczy z k-ntem hm Bernardem Mrozińskim do listopada 1943 r. a następnie z k-ntem hm Maksymilianem Jakubowskim - był to rozkaz wydany przez Naczelnego

Komendanta TOW Gryf Pomorski i członka Sztabu Okręgu Pomorskiego Armii Krajowej "Reich" org mjr Aleksander Arendt ps. "Konar", "Dębina" - w sierpniu 1943r. przyjęty i realizowany przez dowódców TOW Gryf Pomorski a we wrześniu 1943r. podany i odczytany - omówiony oraz przyjęty w Podchorążówce "Osa" Czernica - jedna z siedzib dowództwa TOW Gryf Pomorski - nabór rekrutów - ośrodek szkolenia kadry, punkt medyczny i sanitarny "Osa" - punkt zaopatrzeniowy w broń i żywność.

Rozkaz dotyczył tworzenia zorganizowanych drużyn harcerskich podlegających dowództwu TOW Gryf Pomorski, krypt. "Ul Lina" Chorągiew Pomorska na Kaszubach i Kociewiu-Pomorzu "Szare Szeregi" Komendy Głównej.

Dowództwo TOW Gryf Pomorski zcała: organizacje młodzieżowe harcerskie - grupy zorganizowane i grupy luźno działające - małe grupki leśne, które istniały i działały przy TOW Gryf Pomorski, były z nim związane programem wojskowym na prwach autonomicznych, plan działania był wspólny w/g programu organizacji działających w całym kraju krypt. "Szare Szeregi" Komendy Głównej.

Terenem działania objęto całe Kaszuby i Kociewie woj. pomorskie.

Rozkaz podał i odczytał - omówił Naczelny Komendant TOW Gryf Pomorski i członek Sztabu Okręgu Pomorskiego Armii Krajowej "Reich" org mjr Aleksander Arendt ps. "Konar", "Dębina" w Podchorążówce "Osa" Czernica na odprawie we wrześniu 1943r. w obecności dowódców - żołnierzy-partyzantów TOW Gryf Pomorski biorących udział w odprawie; Franciszka Kuklińskiego ps. "Sęp" k-nta rejonu na b. pow. chojnicki - kościerski i starogardzki, członek Rady Naczelnej i z-ca Naczelnego k-nta TOW Gryf Pomorski pośrednik i łącznik Komendy Głównej "Szare Szeregi", mjr Jana Szalewskiego d-cy Oddziału Partyzanckiego "Szyszki-103" Bory Tucholskie TOW Gryf Pomorski, PAP i AK - k-nt Hufca ZHP Chojnice-Tczew-Starogard-Tuchola "Szare Szeregi" Komenda Chorągwi "Szare Szeregi" Gdynia-Bydgoszcz.

Anny Dziewiątkowskiej ps. "Franciszka" - inspektora szkolenia wojskowego i propagandy Wojskowa Służba Kobiet krypt. "Prześwit" TOW Gryf Pomorski - łączniczka Komendy Hufca ZHP Kartuzy-Gdynia-Chojnice "Szare Szeregi".

Alojzego Kiedrowicza ps. "Kruk" - k-nta na b. pow. chojnicki TOW Gryf Pomorski - łącznika Komendy Hufca ZHP Chojnice "Szare Szeregi",
Marcjana Czarnowskiego ps. "Wrzos" - d-cy Oddziału Partyzanckiego "Młynki" Leśnictwo Młynek TOW Gryf Pomorski,
Edmunda Szulca ps. "Grab", "Osa" - d-cy Grupy Partyzanckiej "Jagoda", "Osa" Czernica TOW Gryf Pomorski,
Stefana Fedde ps. "Orion", "Ryś" - d-cy Grupy Partyzanckiej "Szyszka", "Jaglia" Czyczkowy TOW Gryf Pomorski i AK,
Alojzego Bruskiego ps. "Skocz" - d-cy "Iskry" rejon Brus i okolic TOW Gryf Pomorski i AK,
Henryka Grabosz ps. "Gwiazda" - d-cy Grupy Partyzanckiej "Cis" Męcikał TOW Gryf Pomorski,
Maksymiliana Drobińskiego - Czyczkowy - k-nt funkcyjny TOW Gryf Pomorski i PAP Grupa Kadrowa Oddział Partyzancki "Miszkiara",
Jana Keggera ps. "Mann" Czersk TOW Gryf Pomorski,
Emila Cysewskiego ps. "Sokół" - d-cy Oddziału Partyzanckiego "Czarny" TOW Gryf Pomorski,
Stanisława Ryduchowskiego ps. "Pająk" - d-cy bunkra "Dybrzk", "Kapuśniaki", "Łysa Bania", "Kleki" i "Maśka" Grupa Partyzancka "Jagoda", "Osa" Czernica TOW Gryf Pomorski - organizacja bunkrów, dostawa materiałów budowlanych i transport,
Bernadety Januszewskiej ps. "Beata" Grupa Partyzancka "Jagoda", "Osa" Czarnica - Zastęp Harcerski "Leszek" Czernica TOW Gryf Pomorski,
~~Stanisława~~ Magger - kadra funkcyjna TOW Gryf Pomorski Oddział Partyzancki "Młynki" Leśnictwo Młynek - d-ca bunkra "Leśniczówka" Czernica i bunkrów Oddziału Partyzanckiego "Młynki" organizacja i budowa nowych bunkrów, organizacja materiałów i transport,
Antoniego Ryduchowskiego ps. "Świerk" - d-cy własnego bunkra "Świerk" Czyczkowy - szkoleniowego - nabór rekrutów, zaopatrzenie w broń i amunicję, dostarczenie materiałów budowlanych, i transport Grupa Partyzancka "Szyszka" i "Jaglia" Czyczkowy TOW Gryf Pomorski,

Jana Ostrowskiego ps. "Jaś" - kadra funkcyjna TOW Gryf Pomorski d-ca bunkra "Pod psią budą" Czyczkowy, "Piekło", "Młynki" - punkt medyczno-sanitarny, żywościowy, odzieżowy, dostawa materiałów budowlanych i transport, Grupa Partyzancka "Szyszka", "Jaglia" Czyczkowy TOW Gryf Pomorski,

Pawła Kroplewskiego ps. "Zbyszko" d-ca bunkra "Drzewicz", "Kłodawa" Oddział Partyzancki "Młynki" Leśnictwo Młynek,

Wincentego Drobińskiego ps. "Fala" - kadra funkcyjna TOW Gryf Pomorski d-ca funkcyjny i organizator bunkrów "Fuksleta", "Struszką", "Kryspina" i "Pasterka" Grupa Partyzancka "Jagoda", "Osa" Czernica TOW Gryf Pomorski,

Franciszka Wery ps. "Wyga" pośrednik i łącznik - kadra funkcyjna Grupa Partyzancka "Jagoda", "Osa" Czernica TOW Gryf Pomorski, Jana Fedde Lebcz-Puck - kadra funkcyjna TOW Gryf Pomorski.

Dotyczy wykonywania i realizacji rozkazu Naczelnego Komendanta TOW Gryf Pomorski i członka Sztabu Okręgu Pomorskiego AK "Reich" mjr Aleksandra Arendt ps. "Konar", "Dębina" wydanego w sierpniu 1943r. "szyfrem".

Rozkazuje organizować ZHP - konspiracyjne krypt. "Szare Szeregi" na Kaszubach i Kociewiu woj. pomorskiego na terenie działalności TOW Gryfa Pomorskiego.

W/g programu działania TOW Gryf Pomorski i organizacji młodzieżowych działających w całej Polsce krypt. "Szare Szeregi" Komendy Głównej, "Szare Szeregi" Chorągwi Pomorskiej krypt. "Ul Lina".

Połączyć działające grupy młodzieżowe - włączyć harcerzy i młodzież do służby wojskowej objąć organizacyjną opieką wojskową istniejące i tworzące się grupy młodzieżowe, harcerskie, grupy leśne harcerskie i młodzieżowe działające w ukryciu i na stopie legalności w celu tworzenia drużyn harcerskich krypt. "Szare Szeregi" Komendy Głównej pod dowództwem i programem TOW Gryf Pomorski na terenie działania Kaszub i Kociewia woj. pomorskiego.

Rozkaz został przyjęty, ściśle wykonywany i realizowany przez dowódców - żołnierzy Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski

obecnych na odprawie we wrześniu 1943r. w Podchorążówce "Osa" Czernica w jednej z siedzib dowództwa TOW Gryf Pomorski - bunkier, nabór rekrutów, ośrodek szkolenia kadry, zbiorczy punkt medyczny i sanitarny "Osa", punkt zaopatrzeniowy w broń, żywność i odzież, którzy go przejęli i podali do realizacji, podany przez uczestniczących dowódców żołnierzy w odprawie-szkoleniu do grup okręgowych, liniowo-terenowych, grup partyzanckich TOW Gryf Pomorski, którzy go przyjęli, ściśle wykonywali i realizowali od września 1943r. do marca 1945r. oraz wyznaczono odpowiedzialnych d-ców wojskowych z dowództwa TOW Gryf Pomorski do pracy z harcerzami i młodzieżą rozkazem TOW Gryf Pomorski Naczelnego Komendanta TOW Gryf Pomorski i członka Sztabu Okręgu Pomorskiego AK "Reich" mjr Aleksandra Arendt ps. "Konar", "Dębina"

1. Franciszka Kuklińskiego ps. "Sęp" - k-nt rejonu Chojnice-Kościerzyna-Starogard, członka Rady Naczelnej i z-ca Naczelnego k-nta TOW Gryf Pomorski - pośrednika i łącznika krypt. "Szare Szeregi" Komendy Głównej,
2. mjr Jana Szalewskiego ps. "Sobol", "Szpak" d-cę Oddziału Partyzanckiego "Szyski-103" - Bory Tucholskie TOW Gryf Pomorski, PAP i AK - k-nta Hufca ZHP Chojnice-Tczew-Starogard-Tuchola - "Szare Szeregi" Komenda Chorągwi "Szare Szeregi" Gdynia-Bydgoszcz.
3. Annę Dziewiątkowską ps. "Franciszka" - instruktora szkolenia wojskowego i propagandy Wojskowa Służba Kobiet krypt. "Przedświt" TOW Gryf Pomorski - łączniczka Komendy Hufca ZHP Kartuszy-Gdynia-Chojnice - "Szare Szeregi".

Na szczeblu terenowo-liniowym w b. pow. chojnickim w Drużynie Harcerskiej w Brusach im. Tadeusza Kościuszki w Zastępie Harcerskim "Leszek" Czernica krypt. "Kaszub", "Ul Lina", "Szare Szeregi" d-cę Grupy Partyzanckiej "Jagoda", "Osa" Czernica - dh dr Edmund Szulca ps. "Crab", "Osa" TOW Gryf Pomorski, który pełnił funkcję od marca 1943r. do 19 maja 1944r. a od 1 marca 1944r. do 6 marca 1945r. drużynowym w Zastępie Harcerskim "Leszek" Czernica krypt. "Kaszub", "Ul Lina" był dh dr Stefan Fedde ps. "Orion", "Ryś" d-ca Grupy Partyzanckiej "Szyszka", "Jaglia" Czyczkowy TOW Gryf Pomorski i AK.

Zastęp Harcerski Czernica "Leszek" krypt. "Kaszub", "Ul Lina" *Iskra*
Chorągiew Pomorska był założnikiem odtworzonej w marcu 1943r. Drużyny
Harcerskiej im. Tadeusza Kościuszki - Brusy.

Skład osobowy Zastępu Harcerskiego "Leszek" Czernica krypt. "Kaszub"
"Ul Lina" Komendy Hufca ZHP Chojnice-Gdynia "Szare Szeregi" Chorągwi
Pomorskiej "Szare Szeregi" pod dowództwem TOW Gryf Pomorski:

druh drużynowy Edmund Szulc *Iskra il dno?*

ps. "Grab", "Osa" Grupa Partyzancka "Jagoda", "Osa" Czernica
TOW Gryf Pomorski

druh drużynowy Stefan Fedde ^r

ps. "Orion", "Ryś" Grupa Partyzancka "Szyszka", "Jaglia"
Czyczkowy TOW Gryf Pomorski i AK

zastępowa dh Helena Drabińska

ps. "Hania" ur. 2.03.1922r. Laska-Chojnice c. Franciszka z d. Dalecka
Zastęp Harcerski "Leszek" Czernica od 1 marca 1943r. do 6.03.1945r.
Grupa Partyzancka "Jagoda", "Osa" Czernica TOW Gryf Pomorski

Bernadeta Januszewska

ps. "Beatka" ur. 28.01.1927r. w Czernicy-Chojnice c. Wincentego
z d. Drobińska - Zastęp Harcerski "Leszek" Czernica od 1.03.1943r.
do 6.03.1945r. Grupa Partyzancka "Jagoda", "Osa" Czernica
TOW Gryf Pomorski - "posiada uprawnienia kombatanckie"

Janina Kulesza

ps. "Jola" ur. 16.02.1929r. Widno - Chojnice c. Stanisława
z d. Megger - Zastęp Harcerski "Leszek" Czernica od 1.03.1943r.
do 6.03.1945r. Grupa Partyzancka "Jaglia", "Osa" Czernica
TOW Gryf Pomorski - "posiada uprawnienia kombatanckie"

Leon Drobiński *1111*

ps. "Leszek" ur. 25.03.1934r. Czernica - Chojnice s. Władysława
Zastęp Harcerski "Leszek" Czernica - od 1.04.1943r. do 6.03.1945r.
Grupa Partyzancka "Jagoda" Czernica TOW Gryf Pomorski

ZAŚWIADCZENIE

Nr 91468 / 124773.

Januszevska
NazwiskoBernadeta
Imiona28.01.1927v. Czernica
Data i miejsce urodzeniaBernadeta Januszevska
Podpis posiadacza zaświadczeniaURZĄD DO SPRAW KOMBATANTÓW
I OSÓB REPRESJONOWANYCH

Niniejsze zaświadczenie uprawnia do ulg i świadczeń określonych w ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz.U. nr 17, poz. 75 z późniejszymi zmianami).

25.02.1993v.

Data Podpis, k.

dh Bernadeta Januszevska Grupa Partyzancka "Jagoda", "Osa" Czernica, Drużyna Harcerska Brusy Zastęp "Leszek" Czernica. "Kaszub", działaczka Ruchu Oporu w walkach niepodległościowych na Pomorzu w okresie okupacji.

DOWÓD OSOBISTY

Pokrzywińska
1. NazwiskoMaria
2. Imiona

3. Nazwisko panieńskie

RYSOPIS

Wzrost średni
Oczy niebieskie
Znaki szczególne nie ma

Maria Pokrzywińska

Własnoręczny podpis

BR 2216302

Andrzej - Helena

4. Imiona rodziców

5 grudnia 1933v.

5. Data urodzenia

Brusy - Chojnice

6. Miejsce urodzenia / miejscowość - powiat /

papa

7. Stan cywilny

maszynistka

8. Zawód

KPMO. Chojnice

9. Organ wydający dowód osobisty

3312050f180

pieczęć

Komendant MO

Olehana

4 października 1962v.

Data wydania

BR 2216302

Maria Pokrzywińska ps. "Rysia" Drużyna Harcerska - Brusy Zastęp harcerski "Leszek" Czernica "Kaszub" Grupa Partyzancka Czernica Oddział Partyzancki "Młynki" Leśnictwa Młynek Gryf Pomorski od 1.02.1944 do 6.03.1945r.

Maria Pokrzywińska

ps. "Rysia" ur. 5.12.1933r. Brusy c. Andrzeja i Heleny z d. Pilacka
Zastęp Harcerski "Leszek" Czernica od 1.02.1944r. do 6.03.1945r.
Grupa Partyzancka "Jagoda", "Osa" Czernica TOW Gryf Pomorski

Józef Grabski

ps. "Orlik" ur. 14.08.1929r. Czyczkowy-Chojnice s. Jana
Zastęp Harcerski "Leszek" Czernica od 1.03.1943r. do 6.03.1945r.
Grupa Partyzancka "Szyszka", "Jaglia" Czyczkowy TOW Gryf Pomorski i AK

Stefan Marchlewicz

ps. "Jasny", "Echo" ur. 27.03.1924r. Brusy s. Franciszka
Drużyna Harcerska Brusy Zastęp Harcerski "Leszek" Czernica
od października 1939r. do marca 1945r. "Szare Szeregi" Brusy
i okolice Oddział Partyzancki "Młynki" TOW Gryf Pomorski

Jan Szulc

ps. "Śmiały" ur. 31.08.1929r. Brusy - Chojnice s. Bernarda
Zastęp Harcerski "Leszek" Czernica od 1.04.1943r. do 11.11.1944r.
Grupa Partyzancka "Jagoda", "Osa" Czernica TOW Gryf Pomorski,
a od 11.11.1944r. do końca wojny 1945r. był aresztowany
politycznie i osadzony w Lagrze w Potulicach

Drużyna Harcerska Brusy im. Tadeusza Kościuszki Zastęp Harcerski
"Leszek" Czernica krypt. "Kaszub", "Ul Lina" Komendy Hufca ZHP
Chojnice-Gdynia Chorągiew Pomorska, krypt. "Szare Szeregi" pod
dowództwem TOW Gryf Pomorski wykonywała i realizowała od marca 1943r.
do 6.03.1945r. następujący program - hasło "Bądź gotów", "Głos serca pol-
skiego" i dążenie do niepodległości w walkach pod dowództwem TOW
Gryf Pomorski krypt. "Szare Szeregi" Komendy Głównej ZHP

- Franciszka Kuklińskiego ps. "Sęp" k-nt rejonu Chojnice-Kościerzyna-
Starogard i członek Rady Naczelnej, z-ca Naczelnego k-nta TOW
Gryf Pomorski - pośrednik i łącznik krypt. "Szare Szeregi"
Komendy Głównej

- mjr Jana Szalewskiego ps. "Sobol" d-ca Oddziału Partyzanckiego
"Szyszki-103" Bory Tucholskie TOW Gryf Pomorski, PAP i AK k-nt
Hufca ZHP Chojnice-Tczew-Starogard-Tuchola "Szare Szeregi",
Komenda Chorągwi "Szare Szeregi" Gdynia-Bydgoszcz.

DOWÓD OSOBISTY

1. Nazwisko Marchlewicz
 2. Imię Stefan
 3. Nazwisko panieńskie

RYSOPIS

Wzrost wysoki
 Oczy szare
 Znał szczegóły nie ma

Marchlewicz Stefan
 Własnoręczny podpis

RH 5982609

Franciszek Salomea

4. Imiona rodziców

27 marca 1924 r.

5. Data urodzenia

Brusy - Chojnice

6. Miejsce urodzenia / miejscowość - powiat

żonaty

7. Stan cywilny

pracownik umysłowy

8. Zawód

KPMO Chojnice

9. Organ wydający dowód osobisty

24032706170

Komendant MO

Młkwan

11 stycznia 1967 r.

Data wydania

RH 5982609

dh Stefan Marchlewicz harcerz od 1934 r do marca 1945r
 Drużyna Harcerska Brusy - Zastęp Harcerski "Leszek" Czernica
 "Kaszub" od: marca 1943 do marca 1945r. - partyzant, żołnierz,
 Oddział Partyzancki "Młynki" Leśnictwo Młynek od 1940r do 1945r.

DOWÓD OSOBISTY

1. Nazwisko Drobiniski
 2. Imię Leon
 3. Nazwisko panieńskie

RYSOPIS

Wzrost średni
 Oczy ciemne
 Znał szczegóły nie ma

Własnoręczny podpis

RH 5906021

Władysław Rozalia

4. Imiona rodziców

25 marca 1934 r.

5. Data urodzenia

Czernica - Chojnice

6. Miejsce urodzenia / miejscowość - powiat

żonaty

7. Stan cywilny

nauczyciel

8. Zawód

KPMO Człuchów

9. Organ wydający dowód osobisty

Nr oświ. 34 03 25 00 773

pieczęć

Komendant MO

30 grudnia 1966 r.

Data wydania

RH 5906021

dh Leon Drobiniski "Leszek", "Kaszub" drużyna harcerska Brusy
 Zastęp "Leszek" Czernica Krypt "Kaszub" Grupa Partyzancka
 "Jagoda", "Osa" Czernica TOW Uryf Komorski Oddz "Młynki"

Szare Szeregi Grupa Pomorze
Drużyna Harcerska im. Tad. Kościuszki Brusy "Szare Szeregi"

Okres działalności od października 1939 r. do marca 1945, zastępu I-go
"Szare Wilki" Lubnia. ~~Praplinzka~~

Komenda terenowa:

1. Dh Anna Dziewiątkowska "Franciszka" - kadra TOW "Gryf - łączniczka Komendy Hufca ZHP Kartuzy - Gdynia - Chojnice.
2. Dh Jadwiga Szukalska "Marta" Starogard - Pelplin - Kadra TOW "Gryf"
3. Zastęp należał do Oddziału Partyzanckiego - 103" do dowódcy Jana Szalewskiego "Sobol" TOW "Gryf i AK, komendant ZHP Chojnice - Starogard - Tczew - Tuchola "Szare Szeregi" Komenda Chorągwi "Szare Szeregi" Gdynia - Bydgoszcz oraz organizacyjnie do grupy partyzanckiej "Edusia" Lubnia.

Skład osobowy:

Zastęp I "Szare Wilki" Lubnia - ~~Praplinzka~~

Drużynowy:

Dh Maksymilian Napiontek "Maks Parasol" ur. 1919 r zamieszkały w Brusach, obecnie 60-236 Poznań, ul. Kasprzeka 33/8.

Drużynowy Edmund Skwierawski "Eduś" zamieszkały w Lubni.

Przyboczna dhna Władysława Mientka ur. Kroplewska "Roma" ur. 1923 r, zamieszkała w Męcikale / Gdynia ul. 3 Maja 14 / 3 , telefon 20-06-31.

Zastępową dhna Elżbieta Pawlak, ur. Marchlewicz "Eli", ur. 1928 zamieszkała w Brusach / Bydgoszcz ul. Gdańska 131 / 7 , telef. 21-03-45.

Członkowie: dhna Jadwiga Kreft, ur. Frymark "Fela", ur. 1924, zam. w Brusach, -Gdańsk Oliwa, ul. Chełmońska 13 / 24, telef. 52-92-49.

Dhna Monika Kołodziej "Mirka" ur. 1922, zam. w Brusach - 89-632 Brusy

Dhna Zyta szulc, ur. Mientka, ur. 1933, zamieszkała Kościerzyna - Lubnia / Czerniec 89-631 Męcikał. Hełwa Grabosz ur. 1923r zam. Miłof - Męcikał / Koszalin

Dhna Irena Tokołowicz, ur. 1926, zam. Brusy / Inowrocław.

Dh Jan Nakielski "Jonak" , ur. 1932, zam. Brusy / Czyczkowy 89-632 Brusy

Dh Witold Rólbiacki, ur. 1921, zam. Brusy / 89-632 - Brusy .

Współpracujący harcerze z drużyną z terenu Brus i okolic: dhna Zofia

Wróblewska, dhna Kazimiera Hofman, Janina Rólbiacka, Teresa Gierszewska, Maria Mientka, Antoni Ziarkowski, Zygmunt Węclewski, Zofia Jur, Teresa Miszewska.

Współpracujący partyzanci "Gryf": dowódca Marcin Czarnowski "Wrzos" Oddział Partyzancki "Młynki" - Gryf, grupa partyzancka "Jagoda", "Csa" Czernica Gryf dhca Edmund Szulc "Grab", "Csa", Stanisław Ryduchowski "Pająk" i Wincenty Drobiński "Fala", dhca Henryk Grabosz "Gwiazda", Zielony Pałac - Męcikał.

Drużynowy Zastępu I

Maksymilian Napiontek

[Faint, mostly illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text appears to be a list or report of some kind, with some words like "Zawackiej" and "Fundacja" visible.]

[Handwritten signature and date at the bottom of the page.]

Mykasz

Skład osobowy Drugiej Karcerskiej Męskiej w Chryzmie
Lara Łonega

- Gonimien Anna nr 215. 7. 1925 r w Chryzmie
- Łecher Glibieta nr Łepok, nr. 1925 r. w Chryzmie
- Młoczek Jurek w Karcyńskie 1926 r w Chryzmie
- Jankowa Jadwiga z męża Drobniński 1923 r. w Chryzmie
- Folcher Janina 1929 r. w Chryzmie
- Łablerska Franciszka Kar. Jakoby nr 2 w Chryzmie - trójka
- Jur. Tępile nowocześna Drugimorska 2 H.P. - trójka
- Łokot Gładna - drugimorska - trójka

Skład osobowy Drugiej Karcerskiej Męskiej w Chryzmie

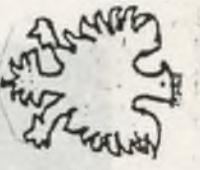
- 1 Griebien Kasimier nr 2. III 1927 r
- 2 Basimski Henryk " 1924 r. w Chryzmie
- Głopa Józef 1927 r. w Chryzmie
- Marcinek Józef 1912 r. film ulica?

Następną Griebien Anna
i następna Irene Młoczek
ps. "Irena"

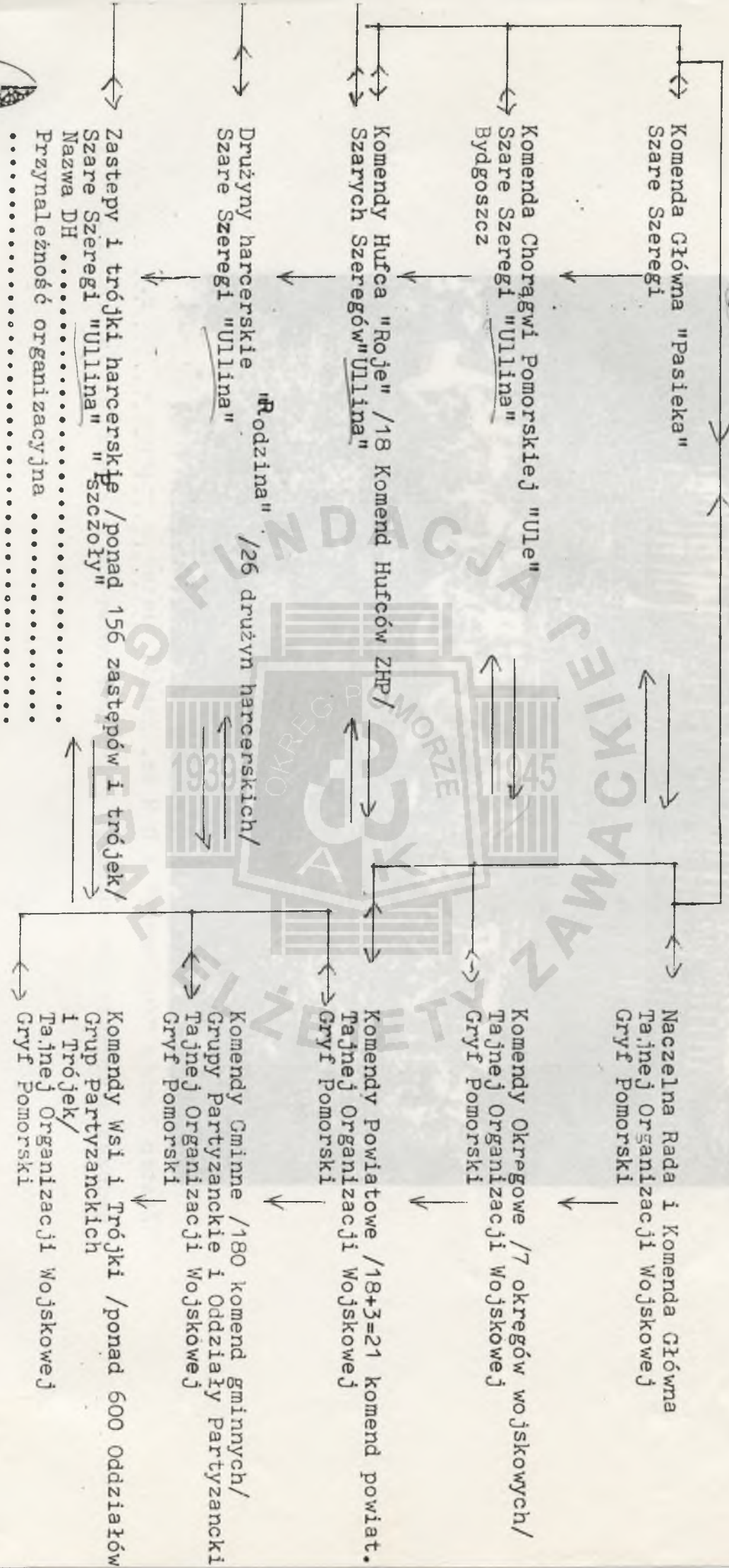
2 RP 1920 r. 192
Krydejn - Stone Beavers - Trójka
Następna Irene, Sędziowie Młoczek "Roman"
i marionetki
16 03 1944 r

Drugie Karcerska Czeska

- 2 "Stone Beavers"
- P 21 Cressan - Marnochowska znow Czeska w oku
oj / obecnie raport
Leopoldowski
"Leseck"

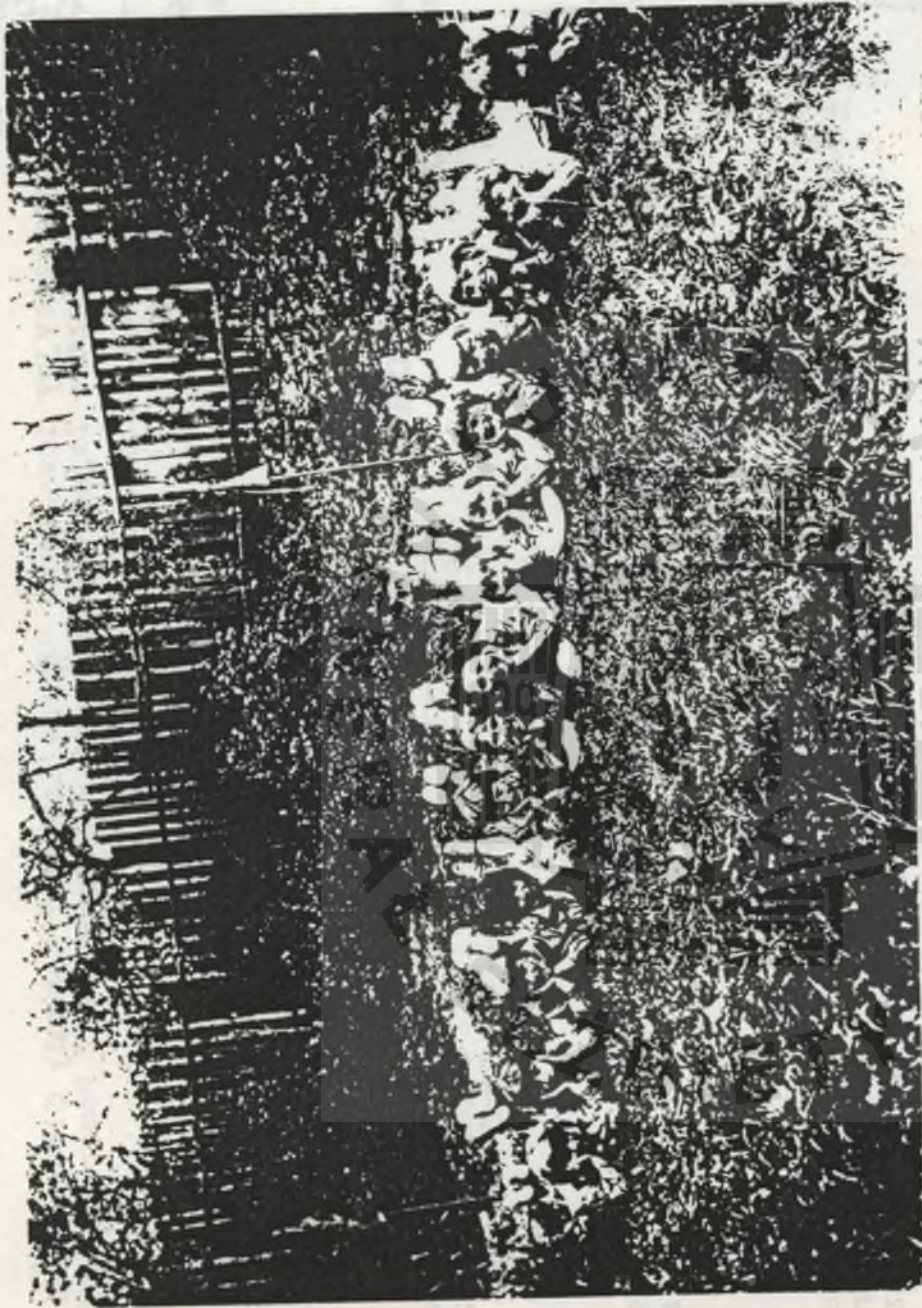
organizacyjny dowództwa "Szare Szeregi" Komendy Głównej podlegających pod dowództwo Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski 1939 - 1945

W swym okresie rozwoju na przełomie 1942/43 Gryf Pomorski liczył ok. 18 tys. członków, w 1944 r. od 10 tys. do 11 tys., ponad 2 tys. harcerzy i do 1 tys instruktorów /członków organizacji młodzieżowych/.

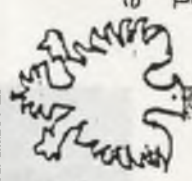
CZUWAJ!

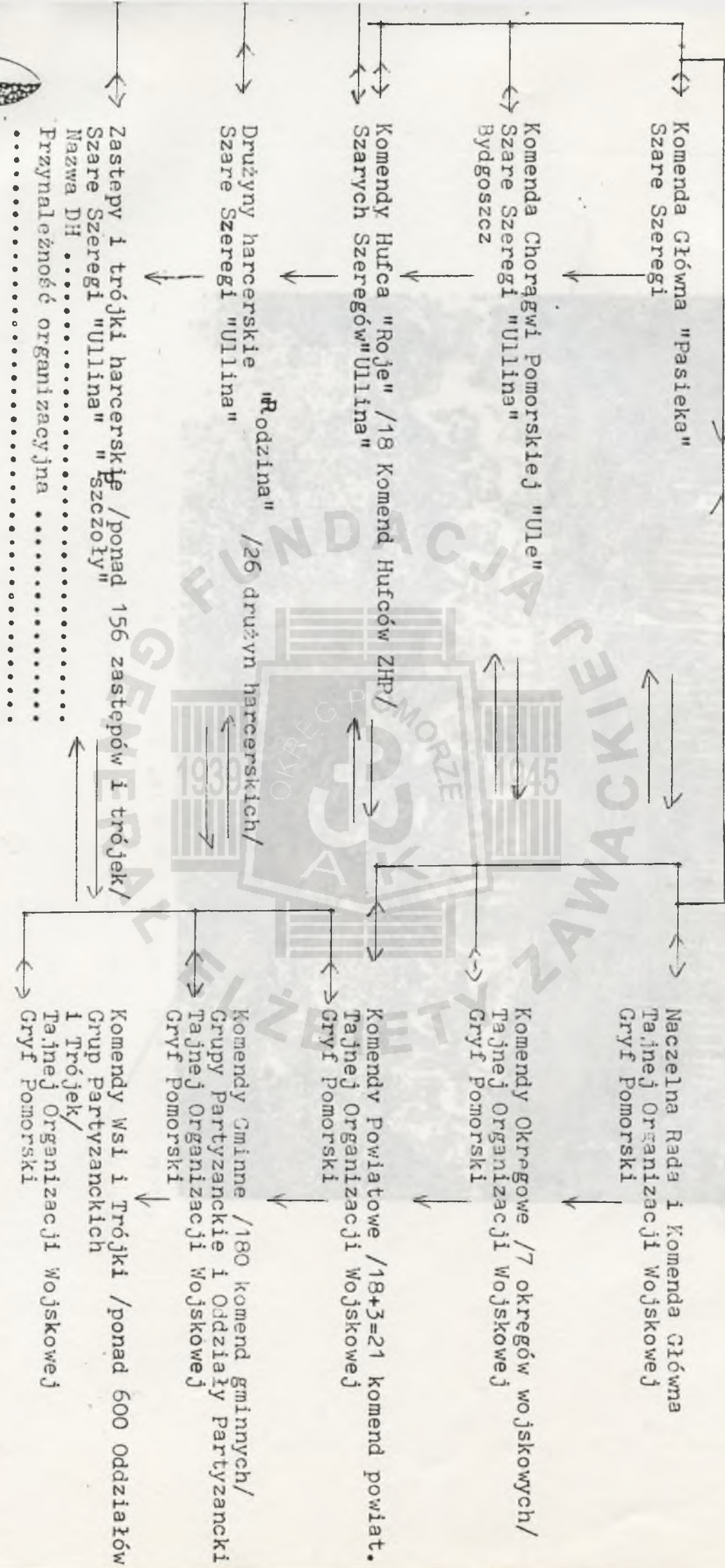
Zastęp Zuchów "Młuchanory" z D H im. Emilii Plater w Bruscu w 1933 r.
 podczas szkolenia przewidzianego przez drużynę w Brucku/.....

Szare Szeregi
Grupa Pomorze

P L A N

organizacyjny dowodzenia "Szare Szeregi" Komendy Głównej podlegających pod dowództwo Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski 1939-1945

W swym okresie rozwoju na przełomie 1942/43 Gryf Pomorski liczył ok. 18 tys. członków. W 1944 r. od 10 tys. do 11 tys., ponad 2 tys. harcerzy i do 1 tys instruktorów /członków organizacji młodzieżowych/.

OSTRZEŻAJ

- 12 a -

43

SZARE SZEREGI GRUPA POMORZE
P L A N

organizacyjny dowództwa "Szare Szeregi" Głównej Kwatery "Przesieka" podlegającej
pod dowództwo Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski 1939 - 1945 r.

Główna Kwatera "Szare Szeregi", "Pasieka"

1. km Benedykt Poroczyński
"Jan Śliwa" - łącznik Głównej Kwatery
2. km Edmund Zörn "Jacek Borowski" - wizytator
Polski Zachodniej Głównej Kwatery
3. km Lucjan Cyłkowski "Lucek" k-dt Komendy
Hufca Szare Szeregi Gdynia, szef łączności
kurierskiej Podokręgu Północnego-Zachod-
niego Armii Krajowej i łącznik dowództwa
Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski

Komenda Chorągwi Pomorskiej Ule
Szare Szeregi Bydgoszcz "Lina"

1. km Bernard Myśliwek "Konrad" k-dt Chorągwi
Pomorskiej Podokręgu Północnego w Gdyni
i Komendy Hufca Szare Szeregi Chojnice
do 29.09.42r.
2. pkm Bernard Mroziński "Mrozik" k-dt Chorągwi
Pomorskiej i Podokręgu Południowego
w Bydgoszczy do 7.03.43r.
3. km Maksymilian Jakubowski "Jur" k-dt
Chorągwi Pomorskiej od 2.11.43.-1.02.45r.
4. dh Otto Dettlaff Łebcz - Puck
5. sierż. Antoni Dziemiński - Chełm
6. dh Wacław Lewiński

Komendy Hufca "Roje" /18 komend hufców/
Szarych Szeregów "Lina" Bydgoszcz

1. km Lucjan Cyłkowski "Lucek"
2. dh Alojzy Kiedrowicz "Kruk"
3. por. Jan Szalewski "Soból"
4. dh Anna Dziewiątkowska "Franciszka"
5. dh Jadwiga Szukalska "Marta"
6. km Bernard Myśliwek
7. dh Wacław Lewiński
8. dh Otto Dettlaff-Łebcz-Puck-
9. dh Antoni Dziemiński-Chełm
10. dh Franciszka Szablewska-drużynowa DH
żeńskie Chojnice-łączniczka TOW Gryf
Pomorski

Drużyny harcerskie "Rodzina"/26 drużyn harcer-
cerskich "Szare Szeregi" Bydgoszcz "Lina"/
Drużyna:

1. ZHP 79 Pom. Drużyna Harcerzy im. Tadeusza
Kościuszki Brusy Szare Szeregi
- Drużynowy; dh Stefan Dziekan
- Przyboczny; dh Czesław Frymark
- Zastępowy dh Antoni Rożek i dh Jan Piankowski
/czynna od paźdz. 39r.-kwiecień 40r./
2. Zastęp "Szare Wilki" Lubnia ZHP 79 Pom. DH
im. T. Kościuszki Brusy Szare Szeregi Grupy
Partyzanckie "Edusia" Lubnia TOW Gryf Pom.
- Instruktorzy harcerscy:
d-ca grupy dh Edmund Skwierawski "Eduś"
i dh Maksymilian Napiontek "Maks" "Parasol"
- Przyboczna dh Władysława Mientka-dh Krop-
lewska "Roma"
- Zastępowa dh Elżbieta Pawlak-dh Markiewicz "Elż"
/czynny od paźdz. 39r.-marzec 45r./
3. Zastęp "Leszek" Czernica ZHP 79 Pom. DH
im. T. Kościuszki Brusy Szare Szeregi Grupa
Partyzancka "Jagoda" "Osa" Czernica TOW
Gryf Pomorski

Rada Naczelna i Komenda Główna Tajnej Organi-
zacji Wojskowej Gryf Pomorski

1. mjr Aleksander Arendt
"Komar", "Dębina" Naczelny Komendant Tajnej
Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski
i członek Sztabu Okręgu Pomorskiego
Armii Krajowej "Reich"
2. dh Franciszek Kukliński "Sęp" k-dt rejonu
Chojnice - Kościerzyna - Starogard.
i członek Rady Naczelnej, Z-ca Komendanta
Naczelnego Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf
Pomorski, pośrednik i łącznik "Szare Szeregi"
Głównej Kwatery "Pasieka".
3. por. Jan Szalewski "Soból" d-ca Oddziału
Partyzanckiego "Szyszki-103" Bory Tucholskie
TOW Gryf Pomorski, PAP i AK, k-dt Komendy Hufca
Szare Szeregi Chojnice-Tczew-Starogard-
Tuchola.
4. dh Anna Dziewiątkowska "Franciszka" inspekte
szkolenia wojskowego i propagandy Wojskowa
Służba Kobiet "przedświt" TOW Gryf Pomorski -
łączniczka Komendy Hufca Szare Szeregi
Gdynia - Kartuzy - Chojnice.

Komendy Okręgowe /7 okręgów wojskowych/
Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski

1. dh Franciszek Kukliński "Sęp"
2. por. Jan Szalewski "Soból"
3. dh Anna Dziewiątkowska "Franciszka"
4. dh Otto Dettlaff Łebcz-Puck-łącznik TOW Gryf
Pomorski i łącznik Chorągwi Pomorskiej
Podokręgu Północnego Szare Szeregi
Gdynia - Bydgoszcz "Lina"
5. sierż. Antoni Dziemiński-Chełm łącznik TOW
Gryf Pomorski i łącznik Chorągwi Pomorskiej
Podokręgu Południowego Szare Szeregi
w Bydgoszczy "Lina"
6. dh Wacław Lewiński łącznik TOW Gryf Pomorski
i łącznik Chorągwi Pomorskiej w Bydgoszczy
"Lina"
7. mjr Józef Gierszewski "Ryś" "Gazdowa" "Szulc"
Naczelny Komendant TOW Gryf Pomorski
do lipca 43r.

x oraz dowódcy TOW Gryf Pomorski wyznaczeni
rozkazem

Komendy powiatowe /21 komend powiatowych/
Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski

1. Alojzy Kiedrowicz "Kruk" kdt na były powiat
chojnicki TOW Gryf Pomorski-łącznik Komendy
Hufca Szare Szeregi Chojnice
2. Członkowie Komendy powiatowej na b. powiat
chojnicki; Stanisław Przytarski, Józef Mroziński
i Jan Osowski oraz Henryk Grabosz "Gwiazda"
d-ca grupy Partyzanckiej "Cis" Męcikał
3. Jadwiga Szukalska "Marta"-łączniczka TOW Gryf
Pomorski, ZWZ, PAP i AK i łączniczka Komendy
Hufca Szare Szeregi Puck-Wejherowo-Starogard
Tuchola-Swiecie-Grudziądz
4. Jan Megger "Man" d-ca Oddziału Partyzanckiej
"Man" Czernica TOW Gryf Pomorski
5. Maksymilian Drobiński-łącznik Oddziału Partyz.
Miszkiera/rejon Olpucha/PAP
6. Alojzy Bruski "Skocz" "Grab" d-ca Oddziału Partyz.
"Iskra" TOW Gryf Pomorski d-ca grup "Gryfa Pom."
w powiatach Bytów, Człuchów i Miastko
x oraz dowódcy TOW Gryf Pomorski wyznaczeni
rozkazem

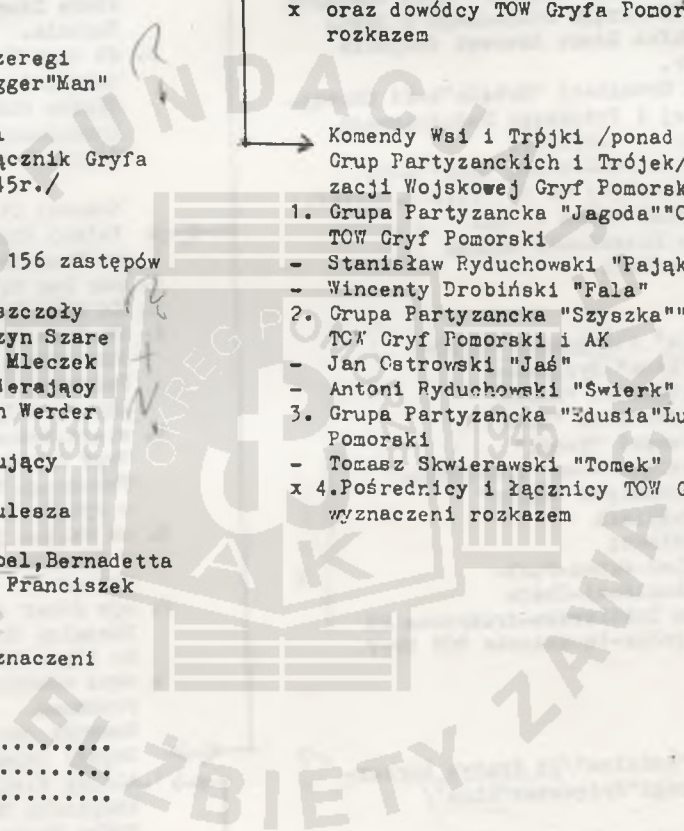
- Instruktorzy harcerscy:
 - d-ca grupy dh Edmund Szulc "Grab""Osa"
 - i d-ca dh Stefan Pedde Grupa Partyzancka "Szyszka""Jagoda"Czyckowy TOW Gryf Pomorski i AK
- Przyboczny dh Stefan Markiewicz "Siwy""Konrad"
- Zastępowa dh Helena Drobińska "Hania" /czynny od marzec 43r-marzec 45r.
- 4. Drużyna Harcerska Chojnice-Szare Szeregi /czynna od października 39r.do lutego 45r/
 - Instruktorzy harcerscy drużyny żeńskiej Chojnice-łączniki TOW Gryf Pomorski; dh Franciszka Szablewska b.kier.szkoły nr 2 w Chojnicach i dh TeofilaJur b.nauczycielka szkoły nr 2 w Chojnicach
 - Przyboczna dh Anna Grzebień "Anita" zastępowa dh Elżbieta Czocher ur.Łepk "Elż""Janka" /czynny od paźdz.39r. do lutego 45r./
 - Instruktorzy harcerscy drużyny męskiej Chojnice dh Alojzy Kiedrowicz "Kruk",dh Józef Macioszek "Jeleń" i dh Jan Miętki łącznicy Gryfa Pom. /czynny od 39r.-45r./
- 1. Przyboczny dh Kazimierz Grzebień
- 2. Zastępowy dh Henryk Basiński
- 3. Drużyna Harcerska Czersk-Szare Szeregi
 - Instruktorzy harcerscy dh Jan Megger"Man" łącznik Gryfa Pomorskiego
 - Przyboczny dh Czesław Mazurkowski
 - Zastępowy dh Bogdan Jakubowski łącznik Gryfa Pomorskiego i AK/czynna od 39r.-45r./

- Komendy gminne/180 komend gminnych/ Grupy Partyzanckie i Oddziały Partyzanckie i Oddziały Partyzanckie Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski
1. Józef Przeworski "Szabla" k-dt TOW Gryf Pom. Brusy
 2. Bolesław Machut "Cezar" z-ca k-dt TOW Gryf Pomorski Brusy
 3. Józef Maciaszek "Jeleń" d-ca rejonu Lubnieśnictwo Giełocin-Kłosnowe
 4. Jan Stenzel z Lubnia TOW Grupa Konspiracyjna Stacja Chojnice
 5. Władysław Fajtak Oddział Partyzancki Miszkie /rejon Olpucha/ PAP
 6. Marjan Czarnowski "Wrzos" Oddz. Partyzancki "Młynki" Gryf Pomorski
 7. Jan i Józef Kosidowscy Gryf Pomorski
- x oraz dowódcy TOW Gryfa Pomorskiego wyznaczani rozkazem

- Komendy Wsi i Trójki /ponad 600 Oddziałów Grup Partyzanckich i Trójek/ Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski
1. Grupa Partyzancka "Jagoda""Osa" Czernica TOW Gryf Pomorski
 - Stanisław Ryduchowski "Pająk"
 - Wincenty Drobiński "Fala"
 2. Grupa Partyzancka "Szyszka""Jagoda" Czyckowy TOW Gryf Pomorski i AK
 - Jan Ostrowski "Jaś"
 - Antoni Ryduchowski "Świerk"
 3. Grupa Partyzancka "Edusia" Lubnia TOW Gryf Pomorski
 - Tomasz Skwierawski "Tomek"
 - x 4. Pośrednicy i łącznicy TOW Gryf Pomorski wyznaczeni rozkazem

- ↔ Zastępy i Trójki Harcerskie/ponad 156 zastępów i trójek/ Szare Szeregi "Lina" Bydgoszcz Pszczoły
1. Zastęp harcerski - trójce Kwidzyn Szare Szeregi Gryfa Zastępowa dh Irena Mleczek
 - Instruktorzy harcerscy wspierający dh mgr Henryk Kulpiński dh Marian Werder /czynny od 1941r.-1945r./
 2. Instruktorzy harcerscy współpracujący i łącznicy TOW Gryf Pomorski
 - dh Marianna Gierszewska, Helena Kulesza i Jadwiga Warsińska z Czarnińsk.
 - Ludwika Czapińska, Mechtylda Goebel, Bernadetta Chałkowska, Lucja Wojciechowska i Franciszek i Helena Pański z Brusy
 - Gertruda Kokot z Chojnic
- x oraz instruktorzy harcerscy - wyznaczeni rozkazem

Nazwa DH
 Przynależność organizacyjna

organizacyjny dowództwa "Szare Szeregi" Głównej Kwatery "Przesieka" podlegającej pod dowództwo Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski 1939 - 1945 r.

Główna Kwatera "Szare Szeregi", "Pasieka"

1. km Benedykt Porożyński
"Jan Sliwa"-Łącznik Głównej Kwatery
2. km Edmund Żörn "Jacek Borowski"-wizytator
Polski Zachodniej Głównej Kwatery
3. km Lucjan Cyłkowski "Lucek" k-dt Komendy
Hufca Szare Szeregi Gdynia, szef łączności
kurierskiej Podokręgu Północnego-Zachod-
niego Armii Krajowej i łącznik dowództwa
Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski

Komenda Chorągwi Pomorskiej Ule
Szare Szeregi Bydgoszcz "Lina"

1. km Bernard Myśliwek "Konrad" k-dt Chorągwi
Pomorskiej Podokręgu Północnego w Gdyni
i Komendy Hufca Szare Szeregi Chojnice
do 29.09.42r.
2. pkm Bernard Mroziński "Mrozik" k-dt Chorągwi
Pomorskiej i Podokręgu Południowego
w Bydgoszczy do 7.03.43r.
3. km Maksymilian Jakubowski "Jur" k-dt
Chorągwi Pomorskiej od 2.11.43.-1.02.45r.
4. dh Otto Dettlaf Łebcz - Puck
5. sierż. Antoni Dziemiński - Chełm
6. dh Wacław Lewiński

Komendy Hufca "Roje" /18 komend hufców/
Szarych Szeregów "Lina" Bydgoszcz

1. km Lucjan Cyłkowski "Lucek"
2. dh Alojzy Kiedrowicz "Kruk"
3. por. Jan Szalewski "Soból"
4. dh Anna Dziewiątkowska "Franciszka"
5. dh Jadwiga Szukalska "Marta"
6. km Bernard Myśliwek
7. dh Wacław Lewiński
8. dh Otto Dettlaf-Łebcz-Puck-
9. dh Antoni Dziemiński-Chełm
10. dh Franciszka Szablewska-drużynowa DH
żeńskie Chojnice-łączniczka TOW Gryf
Pomorski

Drużyny harcerskie "Rodzina"/26 drużyn harcer-
cerskich "Szare Szeregi" Bydgoszcz "Lina"/
Drużyna:

1. ZHP 79 Pom. Drużyna Harcerzy im. Tadeusza
Kościuszki Brusy Szare Szeregi
- Drużynowy; dh Stefan Dziekan
- Przyboczny; dh Czesław Frymark
- Zastępowy dh Antoni Rożek i dh Jan Piankowski
/czynna od paźdz. 39r.-kwietnia 40r./
2. Zastęp "Szare Wilki" Lubnia ZHP 79 Pom. DH
im. T. Kościuszki Brusy Szare Szeregi Grupy
Partyzanckie "Edusia" Lubnia TOW Gryf Pom.
- Instruktorzy harcerscy:
d-ca grupy dh Edmund Skwierawski "Eduś"
i dh Maksymilian Napiontek "Maks" "Parasol"
- Przyboczna dh Władysława Mientka-dh Krop-
lewska "Roma"
- Zastępowa dh Elżbieta Pawlak-dh Markiewicz "Młz"
/czynny od paźdz. 39r.-marzec 45r./
3. Zastęp "Leszek" Czernica ZHP 79 Pom. DH
im. T. Kościuszki Brusy Szare Szeregi Grupa
Partyzancka "Jagoda" "Osa" Czernica TOW
Gryf Pomorski

Rada Naczelna i Komenda Główna Tajnej Organi-
zacji Wojskowej Gryf Pomorski

1. mjr Aleksander Arendt
"Komar", "Dębina" Naczelny Komendant Tajnej
Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski
i członek Sztabu Okręgu Pomorskiego
Armii Krajowej "Reich"
2. dh Franciszek Kukliński "Sęp" k-dt rejonu
Chojnice - Kościerzyna - Starogard.
i członek Rady Naczelnej, Z-ca Komendanta
Naczelnego Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf
Pomorski, pośrednik i łącznik "Szare Szeregi"
Głównej Kwatery "Pasieka".
3. por. Jan Szalewski "Soból" d-ca Oddziału
Partyzanckiego "Szyszki-103" Bory Tucholskie
TOW Gryf Pomorski, PAP i AK, k-dt Komendy Hufca
Szare Szeregi Chojnice-Tczew-Starogard-
Tuchola.
4. dh Anna Dziewiątkowska "Franciszka" inspekt
szkolenia wojskowego i propagandy Wojskowa
Służba Kobiet "przedświt" TOW Gryf Pomorski -
łączniczka Komendy Hufca Szare Szeregi
Gdynia - Kartuzy - Chojnice.

Komendy Okręgowe /7 okręgów wojskowych/

- Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski
1. dh Franciszek Kukliński "Sęp"
 2. por. Jan Szalewski "Soból"
 3. dh Anna Dziewiątkowska "Franciszka"
 4. dh Otto Dettlaf Łebcz-Puck-łącznik TOW Gryf
Pomorski i łącznik Chorągwi Pomorskiej
Podokręgu Północnego Szare Szeregi
Gdynia - Bydgoszcz "Lina"
 5. sierż. Antoni Dziemiński-Chełm łącznik TOW
Gryf Pomorski i łącznik Chorągwi Pomorskiej
Podokręgu Południowego Szare Szeregi
w Bydgoszczy "Lina"
 6. dh Wacław Lewiński łącznik TOW Gryf Pomorski
i łącznik Chorągwi Pomorskiej w Bydgoszczy
"Lina"
 7. mjr Józef Gierszewski "Ryś" "Gazdowa" "Szulc"
Naczelny Komendant TOW Gryf Pomorski
do lipca 43r.
x oraz dowódcy TOW Gryf Pomorski wyznaczeni
rozkazem
- Komendy powiatowe /21 komend powiatowych/
Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski
1. Alojzy Kiedrowicz "Kruk" kdt na były powiat
chojnicki TOW Gryf Pomorski-łącznik Komendy
Hufca Szare Szeregi Chojnice
 2. Członkowie Komendy powiatowej na b. powiat
chojnicki; Stanisław Przytarski, Józef Mroziak
i Jan Osowski oraz Henryk Grabosz "Gwiazda"
d-ca grupy Partyzanckiej "Cis" Męcikał
 3. Jadwiga Szukalska "Marta"-łączniczka TOW Gryf
Pomorski, ZWZ, PAP i AK i łączniczka Komendy
Hufca Szare Szeregi Puck-Wejherowo-Starogard
Tuchola-Swiecie-Grudziądz
 4. Jan Megger "Man" d-ca Oddziału Partyzanckiej
"Man" Czernica TOW Gryf Pomorski
 5. Maksymilian Drobiński-łącznik Oddział Partyz
Miszkiara/rejon Olpucha/PAP
 6. Alojzy Bruski "Skocz" "Grab" d-ca Oddziału Part
"Iskra" TOW Gryf Pom. i d-ca grup "Gryfa Pom."
w powiatach Bytów, Człuchów i Miastko
x oraz dowódcy TOW Gryf Pomorski wyznaczeni
rozkazem

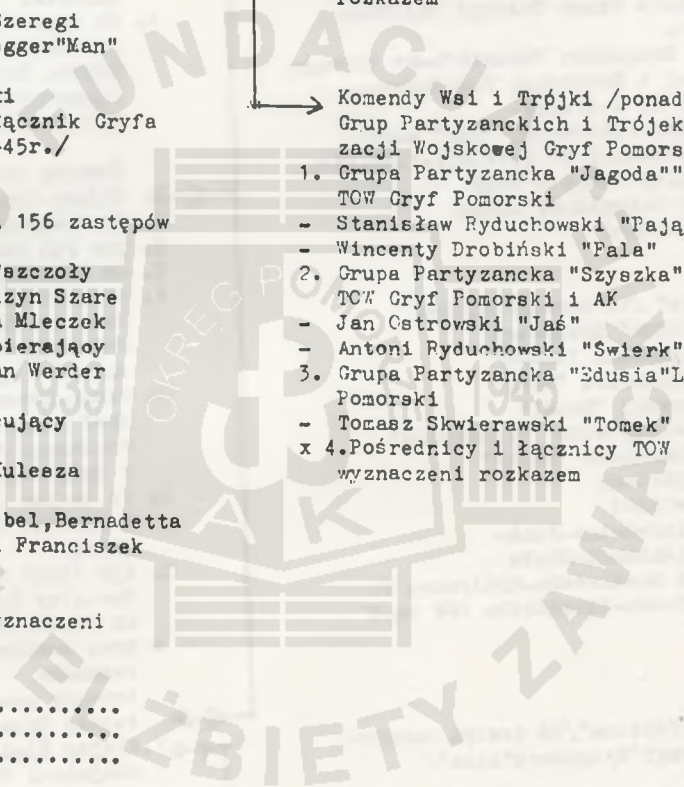
- Instruktorzy harcerscy:
d-ca grupy dh Edmund Szulc "Grab""Csa"
i d-ca dh Stefan Fedde Grupa Partyzancka
"Szyszka""Jagoda"Czyczkowy TOW Gryf Pomorski
i AK
- Przyboczny dh Stefan Markiewicz"Siwy""Konrad"
- Zastępowa dh Helena Drobińska"Hania"
/czynny od marzec 43r-marzec 45r.
- 4. Drużyna Harcerska Chojnice-Szare Szeregi
/czynna od października 39r.do lutego 45r/
- Instruktorzy harcerscy drużyny żeńskiej
Chojnice-łączniki TOW Gryf Pomorski;
dh Franciszka Szablewska b.kier.szkoly nr 2
w Chojnicach i dh TeofilaJur b.nauczycielka
szkoly nr 2 w Chojnicach
Przyboczna dh Anna Grzebień "Anita" zastępowa
dh Elżbieta Czocher ur.Łepok "Elż""Janka"
/czynny od paźdz.39r. do lutego 45r./
- Instruktorzy harcerscy drużyny męskiej Chojnice
dh Alojzy Kiedrowicz "Kruk",dh Józef Macioszek
"Jeleń" i dh Jan Miętki łącznicy Gryfa Pom.
/czynny od 39r.-45r./
- 1. Przyboczny dh Kazimierz Grzebień
- 2. Zastępowy dh Henryk Basiński
- 3. Drużyna Harcerska Czersk-Szare Szeregi
- Instruktorzy harcerscy dh Jan Megger"Man"
łącznik Gryfa Pomorskiego
- Przyboczny dh Czesław Mazurkowski
- Zastępowy dh Bogdan Jakubowski łącznik Gryfa
Pomorskiego i AK/czynna od 39r.-45r./

- Komendy gminne/180 komend gminnych/
Grupy Partyzanckie i Oddziały Partyzanckie
i Oddziały Partyzanckie Tajnej Organizacji
Wojskowej Gryf Pomorski
- 1. Józef Przeworski"Szabla"k-dt TOW Gryf Pom.
Brusy
- 2. Bolesław Machut"Cezar"z-ca k-dt TOW Gryf
Pomorski Brusy
- 3. Józef Maciaszek "Jeleń"d-ca rejonu Lubni-
leśnictwo Giełdów-Kłosowo
- 4. Jan Stenzel z Lubnia TOW Grupa Konspiracyjna
Stacja Chojnice
- 5. Władysław Fajtak Oddział Partyzancki Miszkie
/rejon Olpucha/ PAP
- 6. Marjan Czarnowski "Wrzos" Oddz.Partyzancki
"Młynki" Gryf Pomorski
- 7. Jan i Józef Kosidowscy Gryf Pomorski
x oraz dowódcy TOW Gryfa Pomorskiego wyznaczener
rozkazem

- Komendy Wsi i Trójki /ponad 600 Oddziałów
Grup Partyzanckich i Trójek/ Tajnej Organi-
zacji Wojskowej Gryf Pomorski
- 1. Grupa Partyzancka "Jagoda""Csa" Czernica
TOW Gryf Pomorski
- Stanisław Ryduchowski "Pająk"
- Wincenty Drobiński "Pala"
- 2. Grupa Partyzancka "Szyszka""Jagoda" Czyczkow
TOW Gryf Pomorski i AK
- Jan Ostrowski "Jaś"
- Antoni Ryduchowski "Świerk"
- 3. Grupa Partyzancka "Edusia"Lubnia TOW Gryf
Pomorski
- Tomasz Skwierawski "Tomek"
- x 4. Pośrednicy i łącznicy TOW Gryf Pomorski
wyznaczeni rozkazem

- ← Zastępy i Trójki Harcerskie/ponad 156 zastępów
i trójek/
Szare Szeregi "Lina" Bydgoszcz Paszczoły
- 1. Zastęp harcerski - trójce Kwidzyn Szare
Szeregi Gryfa Zastępowa dh Irena Mleczek
"Rena" Instruktorzy harcerscy wspierający
dh mgr Henryk Kulpiński dh Marian Werder
/czynny od 1941r.-1945r./
- 2. Instruktorzy harcerscy współpracujący
i łącznicy TOW Gryf Pomorski
- dh Marianna Gierszewska, Helena Kulesza
i Jadwiga Warsińska z Czarnińsk.
- Ludwika Czapiewska, Mechtylda Goebel, Bernadetta
Chełkowska, Lucja Wojciechowska i Franciszek
i Helena Pański z Brus
- Gertruda Kokot z Chojnic
- x oraz instruktorzy harcerscy - wyznaczeni
rozkazem

Nazwa DH
Przynależność organizacyjna
.....

ZWIĄZEK
 HARCERSTWA POLSKIEGO
 SZARE SZEREGI GRUPA POMORZE
 1939 r. - 1945 r.
 PRYZRZECZENIE HARCERSKIE

Mam szczerą wolę całym życiem pełnić służbę Bogu i Polsce.
 Nieść chętną pomoc bliźnim, być posłusznym prawu harcerskiemu.

PRAWO HARCERSKIE

1. Harcerz służy Bogu i Polsce i sumiennie spełnia swoje obowiązki.
 2. Na słowie harcerza polegaj jak na Zawiszy.
 3. Harcerz jest pożyteczny i niesie pomoc bliźnim.
 4. Harcerz w każdym widzi bliźniego, a za brata uważa każdego innego harcerza.
 5. Harcerz postępuje po rycersku i przysięgam, że z bronią w ręku walczyć będę o wyzwolenie Ojczyzny.
 6. Harcerz ślubuje pełnić służbę w Szarych Szeregach Gryfa Pomorskiego
 7. Harcerz jest karny i posłuszny rozkazom i tajemnicy służbowej nie zdradzić/cokolwiek by mnie spotkać miało, nie cofnąć się przed ofiarą życia.
 8. Harcerz jest zawsze pogodny.
 9. Harcerz jest oszczędny i ofiarny.
 10. Harcerz jest czysty w myśli, mowie i uczynkach nie pali tytoniu, nie pije napojów alkoholowych.
- X "Tak mi dopomóż Bóg"

 Czuwaj

Fragment bunkra "Zielony Pałac" Grupa Partyzancka "Cis" Męcikał
 TOW Gryf Pomorski - kwiecień 1943r. Przyrzeczenie harcerskie
 i szkolenie wojskowe. Harcerki od lewej dh Władysława Kroplewska
 ur. w 1923r. z Męcikała-Parowy klęczące w pozycji strzeleckiej
 trzymająca "drilling" i od prawej dh Helena Grabosz ur. w 1923r.
 z Miłofu/Męcikała-Parowy klęcząca w pozycji strzeleckiej trzymająca
 pistolet.

Obie składają przyrzeczenie harcerskie u dowódcy Henryka Grabosz
 "Gwiazda" i prawnika Stanisława Przytarskiego po odbytych szkoleniu
 wojskowym i moment pasowania na dowódców drużyny.

Należące do ZHP 79 Pomorska Drużyna Harcerzy im. T. Kościuszki
 Brusy Zastęp "Szare Wilki" Lubnia do drużynowego Maksymiliana Napiontek
 "Maks", "Parasol" i drużynowego Edmunda Skwierawskiego "Eduś".

- Anna Dziewiątkowska ps. "Franciszka" - inspektor szkolenia wojskowego i propagandy - wojskowa Służba Kobiet krypt. "Przedświt" TOW Gryf Pomorski - łączniczka Komendy Hufca ZHP Kartuzy-Gdynia-Chojnice "Szare Szeregi". Na szczeblu podstawowym dh dr. Edmunda Szulca ps. "Grab", "Osa" Grupa Partyzancka "Jagoda", "Osa" Czernica TOW Gryf Pomorski.
- dh Stefana Fedde ps. "Orion", "Ryś" Grupa Partyzancka "Szyszka", "Jaglia" Czyczkowy TOW Gryf Pomorski i AK.
- dh Wacława Lewińskiego, sierż. Antoniego Dziemińskiego i Otto Dettlaf d-cy kadry funkcyjnej TOW Gryf Pomorski Grupa Partyzancka "Szyszka", "Jaglia" Czyczkowy - harcerze, łącznicy Komendy Chorągwi ZHP Gdynia-Bydgoszcz krypt. "Ul Lina" "Szare Szeregi" Chorągiew Pomorska d-cę Marcjana Czarnowskiego ps. "Wrzos" i Stanisława Ryduchowskiego ps. "Pająk" Oddział Partyzancki "Młynki" Leśnictwo Młynek TOW Gryf Pomorski, d-cę Henryka Grabosz ps. "Gwiazda" Grupa Partyzancka "Cis" Męcikał TOW Gryf Pomorski.
- Zastępową, dh Helenę Drobińską ps. "Hania" Zastęp Harcerski "Leszek" Czernica krypt. "Kaszub", "Ul Lina", "Szare Szeregi" Grupa Partyzancka "Jagoda", "Osa" Czernica TOW Gryf Pomorski oraz wyznaczono innych dowódców TOW Gryf Pomorski do pracy w ZHP "Szare Szeregi".

Teren działania Brusy Chojnice Czernica - woj. pomorskie. Głównie zadania wykonane - stopa legalności, nie wyszczególniono podziału na grupy, grupy były razem; zawiszaków - szturmowe i bojowe.

Plan Zastępu "Leszek" Czernica krypt. "Kaszub"

1. Informacja polityczna, gospodarcza i wojskowa.

Wykonywał cały zastęp w okresie od marca 1943r. do marca 1945r. na rozkaz drużynowych: dh Edmunda Szulca ps. "Grab", "Osa", dh. Stefana Fedde ps. "Orion", "Ryś" i d-ców TOW Gryfa Pomorskiego

d-cy Anny Dziewiątkowskiej ps. "Franciszka" i mjr Jana Szalewskiego ps. "Soból".

2. Szkolenie wojskowe: przygotowanie do służby wojskowej obrony i wolności instruktaz, nabór nowych członków, posługiwanie i obsługa broni, amunicji, różnych materiałów wybuchowych, posługiwanie się kryptonimami, kodami, szyframi, znakami umówionymi - wizualnymi, alfabetycznymi itp. - wykonywał cały Zastęp w okresie od 1943r. - 1945r. na rozkaz drużynowych i dowódców TOW Gryf Pomorski: mjr Jana Szalewskiego ps. "Soból" i d-cy Anny Dziewiątkowskiej ps. "Franciszka", sierż dh Antoniego Dziemińskiego Chełmno, dh Otto Dettlaf Łebcz- Puck, dh Stefana Fedda ps. "Orion", "Ryś", dh Edmunda Szulc ps. "Grab", "Osa" i d-cy Marcjana Czarnowskiego ps. "Wrzos".

3a. Dostarczanie broni, amunicji i materiałów wybuchowych.

Dh Józef Grabski ps. "Orlik", który był zatrudniony w okresie 1944-1945r. przy konserwacji broni w rusznikarni Garnizonu SS Wielkie Chełmy wraz ze swoim d-cą magazynu i rusznikarni broni, dokonywali zopatrzenia w broń i amunicję oraz materiały wybuchowe z magazynów Garnizonu SS Wielkie Chełmy, którą razem wynosili do punktów kontaktowych;

Krównia - Kosobucki Włodek, Czyczkowy - Wyb.- Kroplewski Paweł, Kapuśniaki-Kulesza i do innych punktów, która była dalej przenoszona przez dh Leona Drobińskiego ps. "Leszek", dh Janinę Kuleszę ps. "Jola" i dh Bernadetę Januszkę ps. "Beatka" oraz dh Józefa Grabskiego ps. "Orlik" do Oddziału Partyzanckiego "Młynki" Leśnictwo Młynek TOW Gryf Pomorski do d-cy Marcjana Czarnowskiego ps. "Wrzos" na jego rozkaz i dh dr Stefana Fedde ps. "Orion", "Ryś", dh Stanisława Ryduchowskiego ps. "Pająk" i dh Otto Dettlaf oraz dh Jana Fedde.

3b. Władysław Drobiński - partyzant Grupa Partyzancka "Jagoda", "Osa" Czernica TOW Gryf Pomorski, ojciec dh Leona Drobińskiego ps. "Leszek" był zatrudniony w okresie 1944-1945 w Firmie Drzewnej na stacji PKP w Powąlkach i prowadził punkt kontaktowy "Tadżykistan"

w Powąlkach - Kłodawie z grupą rosyjskich robotników zatrudnionych w Bazie Wojskowej w Powąlkach - na budowie skąd w zamian za żywność, odzież i informacje, którą przygotowywał i dostarczał - Zastęp Czernica otrzymał broń, amunicję i różne materiały wybuchowe, informacje wojskowe dotyczące Bazy Wojskowej w Powąlkach w budowie i Bazy Wojskowej w Wierzchucinie - rakiet V₁ i V₂ co przekazywał do punktu "Fuksleta - Hapka - Czernica i Zastępu Harcerskiego "Leszek" Czernica.

Broń, amunicję, materiały wybuchowe i wiadomości były przekazywane w okresie 1944-1945r. przez dh Leona Drobińskiego ps. "Leszek", dh Józefa Grabskiego ps. "Orlik", dh Janinę Kuleszę ps. "Jola", dh Bernadetę Januszewską ps. "Beatka" i Zastępową dh Helenę Drobińską ps. "Hania" dh dr Stefanowi Fedde ps. "Orion", "Ryś" i do Oddziału Partyzanckiego "Młynki" Leśnictwo Młynek TOW Gryf Pomorski do d-cy Marcjana Czarnowskiego ps. "Wrzos" na jego rozkaz i mjr Jana Szalewskiego ps. "Soból" oraz dh Wincentego Drobińskiego ps. "Fala".

- 3c. Udział w akcji ~~zderzenie~~ pociągów na stacji PKP Powąłki w dniu 13.10.1944r. Pociąg wojskowy jadący z Kościerzyny najechał na transport towarowy stojący na stacji PKP Powąłki. Bezpośrednie zdobycie wieczorem z rozbitego transportu wojskowego broni, amunicji, mundurów i dokumentów wojskowych przy współudziale Oddziału Partyzanckiego "Młynki" Leśnictwo Młynek - brał udział cały Zastęp na rozkaz d-ców TOW Gryf Pomorski - Marcjana Czarnowskiego ps. "Wrzos" i d-cy Anny Dziewiątkowskiej ps. "Franciszka" oraz dh Stefana Fedde ps. "Orion", "Ryś" - dostarczając zdobytą broń, amunicję, mundury i dokumenty wojskowe do punktu kontaktowego Dębowa Góra - leśniczego Żyndy, Fuksleta Hapka - Czernica a następnie do Oddziału Partyzanckiego "Młynki" Leśnictwo Młynek TOW Gryf Pomorski.
- 3d. Rozalia Drobińska ps. "Rózia" - łączniczka Grupa Partyzancka "Jagoda", "Osa" Czernica TOW Gryf Pomorski matka dh Leona Drobińskiego ps. "Leszek" miała i prowadziła łączność z grupą Jagdkommando

z Garnizonu SS Wielkie Chełmy, który w naszej szopie w Czernicy utworzyli punkt łowienia ryb na "Dybrzku" pomagała im przy organizacji i obsłudze sprzętu rybackiego oraz przygotowywała posiłki - trunki dla grupy Jagdkommando Garnizonu SS Wielkie Chełmy, prowadziła punkt wywiadowczy: uzyskując od nich broń, amunicję, informacje polityczno-wojskowe i wiadomości lokalne wojskowe co przekazywała do Zastępu Harcerskiego "Leszek" Czernica, a dh Leon Drobiński ps. "Leszek", dh Janina Kulesza ps. "Jola", dh Józef Grabski ps. "Orlik" przekazywali broń, amunicję i wiadomości wojskowe do Oddziału Partyzanckiego "Młynki" na rozkaz d-cy Marcjana Czarnowskiego ps. "Wrzos" i d-cy dh dr Edmunda Szulca ps. "Grab", "Osa" i dh Stefana Fedde ps. "Orion", "Ryś" w latach 1943/1944/1945 r.

4. Dh Leon Drobiński ps. "Leszek" i dh Józef Grabski ps. "Orlik" dostarczali kartki żywnościowe i odzieżowe przy współudziale mjr Jana Szalewskiego ps. "Soból" i dh drużynowego Stefana Fedde ps. "Orion", "Ryś", które otrzymywali z Urzędu Gminy Brusy od urzędniczki p. Magnus, które przekazywali do Punktu Tajnej Pomocy Czyczkowy - Jan Grabski - ojciec dh Józefa Grabskiego ps. "Orlik" na rozkaz dh dr Stefana Fedde ps. "Orion", "Ryś" w latach 1944/1945r. i mjr Jana Szalewskiego ps. "Soból".

4a. Dh Helena Drobińska ps. "Hania" dostarczała ze Starostwa w Chojnicach blankiety pieczętowane dowodów osobistych i inne druki, kartki żywnościowe i odzieżowe do d-cy mjr Jana Szalewskiego ps. "Soból" w latach 1943/1944/1945r. Współpracowała z punktem "Tadżykistan" w Bazie Wojskowej Powałki - w budowie i dostarczała informacje o rozlokowaniu niemieckich wyrzutni rakietowych V-1 i V-2 pod Wierzchucinem i w Powałkach - co przekazywała mjr Janowi Szalewskiemu ps. "Sobol" w latach 1944/1945r. na rozkaz dh dr Stefana Fedde ps. "Orion", "Ryś" i mjr Jana Szalewskiego ps. "Soból" i d-cy Anny Dziewiątkowskiej ps. "Franciszka", oraz dh Jana Fedde.

5. Dostarczanie żywności, sanitariatów, leków i odzieży do punktów kontaktowych: Czernica-Struszcza-Tama-Fuksleta Hapka Łucja, - Leśniczówka "Jola", - Kosobudno Paweł Januszewski, **Kapuśniaki** Kulesza, Krównia Kosobudzki Władek, do Jana Ostrowskiego ps. "Jaś" Grupa Partyzancka "Szyszka", "Jaglia" Czyczkowy Tow Gryf Pomorski, który prowadził punkt medyczno-sanitarny, punkt zaopatrzeniowy w żywność i odzież w latach 1941/1942/1943r. - d-ca bunkra "Pod psią budą" i bunkra "Piekło", do Ośrodków Tajnej Pomocy Czyczkowy - Jan Grabski, Męcikał Zofia Jur, Brusy Pański Jan i członkowie, punkt Chojnice "Jagódka" Anna Dziewiątkowska ps. "Franciszka" i partyzantom TOW Gryf Pomorski w latach 1943/44/45 oraz walczącym żołnierzom z Powstania Warszawskiego na przełomie 1944/1945r. uwięzionych w Lagrze SS Wielkie Chełmy w punkcie Krównia-Kosobucki Władek i w Lagrze SS Brusy - Ośrodek Tajnej Pomocy - Gatniejewski drogerzysta i członkowie i niewolnikom tj. dostarczanie paczek na adresy Zastępu Harcerskiego "Leszek" Czernica, Ośrodka Tajnej Pomocy Brusy - członków, Męcikał Zofia Jur, Kazimiera Ferlin, Franciszek Wera i Regina Kamińska, oraz dostarczano plany ucieczki - organizowano przejściowe punkty opieki i przytułku i przekazywano informacje itp. Wykonywał cały Zastęp w latach 1943/1944/1945r. na rozkaz dh drużynowych: dh Edmunda Szulca ps. "Grab", "Osa", dh Stefana Fedde ps. "Orion", "Ryś", d-cy Marcjana Czarnowskiego ps. "Wrzos" i d-ców TOW Gryf Pomorski d-cy Anny Dziewiątkowskiej ps. "Franciszka" i dh Wacława Lewińskiego i sierż dh Antoniego Dziemińskiego Chełmno oraz dh Wincenty Drobiński ps. "Fala".
6. Współpraca z walczącymi harcerzami z Powstania Warszawskiego uwięzionych w Lagrze SS Wielkie Chełmy i Lagrze SS Brusy-Dziemiany na przełomie 1944/1945r. z 80-osobową grupą z f. "Gilerd" Gdańsk? Udział zaopatrzeniowy, sanitarny, informacyjny, łącznościowy, dostarczenie planów ucieczki i organizowanie opieki i przytułków w punktach: Krównia Kosobucki Władek, **Kapuśniaki**, Kulesza, Fuksleta Hapka, w Lubniu Skwierawskich - wykonywał cały Zastęp na rozkaz dh dr Stefana Fedde i d-ców TOW Gryfa Pomorskiego mjr Jana Szalewskiego pr. "Soból" i sierż dh Antoniego Dziemińskiego - Chełmno,

- dh Wacława Lewińskiego oraz dh Otto Dettlaf - Łebcz-Puck - łącznicy - pośrednicy Chorągwi ZHP "Szare Szeregi" Gdynia-Bydgoszcz - organizacyjnie należący do Grupy Partyzanckiej "Szyszka", "Jagla" Czyczkowy TOW Gryf Pomorski i AK - **dostarczonychz Firmy "Gilerd" Gdańsk znajdującej się k/kościółła św. Jadwigi/Firma Wojskowa - Broni/**
7. Moja babcia Weronika Hapka - łączniczka i pośredniczka dh Leona Drobińskiego ps. "Leszek" dostarczała sanitarium i leki do Zastępu Harcerskiego "Leszek" Czernica od drogerzysty Gatniejewskiego z Brus i z Apteki w Chojnicach oraz Kościerzyny, które dh Józef Grabski ps. "Orlik" dh Leon Drobiński ps. "Leszek" i dh Janina Kulesza ps. "Jola" dostarczali do punktów medyczno-sanitarnych w Czernicy "Osa", w Dębowej Górze-Żynda, Czyczkowy - Jan Ostrowski ps. "Jaś" i do Oddziału Partyzanckiego "Młynki" Leśnictwo Młynek od 1943-1945r. na rozkaz dh dr Edmunda Szulca ps. "Grab", "Osa" i Stefan Fedde ps. "Orion", "Ryś" oraz sierż dh Antoniego Dziemińskiego - Chełmno .
8. Dh Helena Drobińska ps. "Hania", Bernadeta Januszewska ps. "Beatka" i Janina Kulesza ps. "Jola" piekły chleb w dużym piecu w Czernicy z maki od dh Edmunda Szulca ps. "Grab", "Osa", Pawła Januszewskiego Kosobudno, **Bernarda Januszewskiego**- Śmisia i Franciszka Wery z Czernicy w latach 1943/1944/1945r. Chleb dostarczał cały Zastęp do poszczególnych punktów kontaktowych i do Oddziału Partyzanckiego "Młanki" Leśnictwo Młynek na rozkaz dh dr Edmunda Szulca ps. "Grab", "Osa" i Stefana Fedde ps. "Orion", "Ryś" i d-cy Anny Dziewiątkowskiej ps. "Franciszka", mjr Jana Szalewskiego ps. "Soból".
9. Dh Helena Drobińska ps. "Hania" i dh Janina Kulesza ps. "Jola" współpracowały z punktem sanitarnym Czyczkowy - Jan Ostrowski ps. "Jaś" w 1943r. i punktem medyczno-sanitarnym Asmus - leśniczy Kopicki w okresie 1943-1945r. na rozkaz dh dr Edmunda Szulca ps. "Grab", "Osa" i Stefana Fedde ps. "Orion", "Ryś" dostarczały leki i sanitarium oraz organizowały opiekę i leczenie partyzantów, a dh Helena Drobińska ps. "Hania" prowadziła punkt medyczno-sanitarny

"Jagoda", "Osa" Czernica dla partyzantów w latach 1943-1945 oraz zapatrzenie w leki, sanitarium i organizację leczenia.

- 10. Dł Janina Kulesza ps. "Jola", dł Józef Grabski ps. "Orlik" i dł Leon Drobiński ps. "Leszek" współpracowali z partyzantem - kadra funkcyjna TOW Gryf Pomorski Stanisław Megger Oddział Partyzancki "Młynki" Leśnictwo Młynek z bratem dł Janiny Kuleszy ps. "Jola" - dostarczając jemu żywność, odzież, broń i amunicję w punkcie kontaktowym Leśniczówka "Jola" w Czernicy w okresie 1943-1945r., który udzielał instruktażu wojskowego dla Zastępu na rozkaz d-cy Marcjana Czarnowskiego ps. "Wrzos". Dł Janina Kulesza ps. "Jola" obsługiwała własny bunkier w mieszkaniu, Leśniczówka - Czernica i od października 1939r. do czerwca 1942r. ukrywała i opiekowała się ks Leonem Degner^{em} z parafii Tczew i nauczycielem Teodorem Krauze ze Szkoły Podstawowej - Kokoszkowy, pow. Starogard. Ks. Leon Degner dalej ukrywał się w Karsinie u p. Ossowskich a Teodor Krauze w Gdyni, gdzie dł Kulesza wysyłała kartki żywnościowe na polecenie dł Edmunda Szulca ps. "Grab", "Osa".
- 10a. Utrzymywanie kontaktu z Tajną Grupą Kolejarcz-Chojnice w latach 1944/45r. wykonywał dł Józef Grabski ps. "Orion", dł Leon Drobiński ps. "Leszek" na rozkaz dł Stefana Fedde ps. "Orion", "Ryś" i dł Jana Fedde - Łebcz-Puck.
- 11. Roznoszenie i rzucanie Biuletynu Informacyjnego Gryf Pomorski w pociągu pośpiesznym Berlin-Królewiec-Berlin - wykonywała dł Helena Drobińska ps. "Hania", dł Janina Kulesza ps. "Jola", oraz innych ulotek dł Leon Drobiński ps. "Leszek" i dł Józef Grabski ps. "Orlik" w 1944/45r. na rozkaz dł dr Edmunda Szulca ps. "Grab", "Osa" i d-cy Anny Dziewiątkowskiej ps. "Franciszka", dł Stefana Fedde ps. "Orion", "Ryś" oraz d-cy Henryka Grabosz ps. "Gwiazda".
- 11a. Udział zastępu w walce przy współudziale Oddziału Partyzanckiego "Młynki" Leśnictwo Młynek i silną grupą partoli NKWD z Garnizonu Brusy, która zaatakowała Oddział "Wrzosa" podczas narady - rozwiązanie TOW Gryfu Pomorskiego w Leśniczówce "Jola" Czernica. W walce obronnej partyzant Stanisław Megger został ranny i razem z Bernadetą Januszką ps. "Beatka" wzięci do niewoli i deportowani do Lagru Nowosybirsk - ZSRR - gdzie zginął Stanisław Megger w sierpniu 1945r. a partyzanci: dł Edmund Szulc ps. "Grab", "Osa", Stanisław Ryduchowski ps. "Pająk", Wincenty Drobiński ps. "Fala" zostali aresztowani. Brał udział cały zastęp pod d-ctwem Marcjana Czarnowskiego ps. "Wrzos", dł Edmunda Szulca ps. "Grab", "Osa", Stefana Fedde ps. "Orion", "Ryś" i dł Jana Fedde Łebcz-Puck.

12. Ostrzeżenie partyzantów przed obławami.

Informacje otrzymane od Józefa Grabskiego ps. "Orlik", Rozalii Drobińskiej ps. "Różia" i konfidenta SS Józefa Kuklińskiego - Czyczkowy - zatrudnionego w Garnizonie SS Wielkie Chełmy - brał udział cały Zastęp w latach 1943/44/45r. na rozkaz dh dr Edmunda Szulca ps. "Grab", "Osa" i Stefana Fedde ps. "Orion", "Ryś" i d-cy Anny Dziewiątkowskiej ps. "Franciszka" i mjr Jana Szalewskiego ps. "Soból". 21/12 Dh Janina Kulesza "Jola" przerywała łączność w gniazdku telefonu podczas obław Gestapo SS w Leśn. Czernica

13. Współpraca ze zorganizowaną Drużyną Harcersko-męską i żeńską

w Chojnicach i z dziećmi z zamojszczyzny - dostarczanie żywności, odzieży oraz organizowanie ucieczki dzieciom i punktów przytułku - ochrony rodzicielskiej razem z harcerzami z Chojnic - wykonali: dh Leon Drobiński ps. "Leszek", Józef Grabski ps. "Orlik", Janina Kulesza ps. "Jola" na przełomie lat 1944/1945r. w punkcie "Jagódka" Chojnice d-ca Anna Dziewiątkowska ps. "Franciszka" na rozkaz dh Stefana Fedde ps. "Orion", "Ryś" i sierż. dh Antoniego Dziemińskiego i dh Stanisława Ryduchowskiego ps. "Pająk" i d-cy Marcjana Czarnowskiego ps. "Wrzos" oraz Wincentego Drobińskiego ps. "Fala".

13a. Wykonywanie drobnych sabotaży

zrywanie ogłoszeń niemieckich, zamalowywanie i zakrywanie napisów niemieckich, pisanie napisów polskich "Hitler kaput" i "Niemcy". Wykonywał cały Zastęp w latach 1943/45r. na polecenie dh dr Edmunda Szulca ps. "Grab", "Osa", i Stefana Fedde ps. "Orion", "Ryś" dh Otto Dettlaf - Łęb. Puck i d-cy Marcjana Czarnowskiego ps. "Wrzos"

14. Udział w potyczce

droga Czyczkowy - Krównia z Żandarmerią Posterunku Brusy - listopad 1943r. - zdobycie broni, walka z okupantem pod d-twem Marcjana Czarnowskiego ps. "Wrzos" - udział brali dh Janina Kulesza ps. "Jola", dh Leon Drobiński ps. "Leszek", dh Józef Grabski ps. "Orlik" przy współudziale Grupy Partyzanckiej Czernica-Czyczkowy

13-9

TOW Gryf Pomorski. Zabezpieczenie łączności wojskowej i sanitarnej, na rozkaz dh Edmunda Szulca ps. "Grab", "Osa".

15. Udział w potyczce z patrolem Jgdkommando Garnizon SS Wielkie Chełmy koniec listopada 1943r. zdobycie broni, zwalczanie okupanta przy moście Drzewicz pod d-ctwem Marcjana Czarnowskiego ps. "Wrzos" przy współudziale Grupy Partyzanckiej Czernica - Czyczkowy - ewakuowanie ранego partyzanta Jana Ostrowskiego ps. "Jaś" do Czernicy "Osa" - udział brali: dh Józef Grabski ps. "Orlik", dh Janina Kulesza ps. "Jola", dh Leon Drobiński ps. "Leszek" na rozkaz dh dr Edmunda Szulca ps. "Grab", "Osa" i sierż dh Antoniego Dziemińskiego - Chełmno oraz dh Wincentego Drobińskiego ps. "Fala".
16. Współuczestnictwo wiosną 1944r. w napadzie na areszt Żandarmerii Brusy z d-cą mjr Janem Szalewskim ps. "Soból" i ukrycie w bunkrze w Czernicy "Podchorążówka" u Szulców Wojciecha Warsińskiego ps. "Jeleń" i innych 3 partyzantów - wykonali: dh Józef Grabski ps. "Orlik", dh Janina Kulesza ps. "Jola", dh Leon Drobiński ps. "Leszek" na rozkaz dh dr Edmunda Szulca ps. "Grab", "Osa" i dh Wincentego Drobińskiego ps. "Fala".
17. Udział w potyczce pod d-ctwem Marcjana Czarnowskiego ps. "Wrzos" i Grupy Partyzanckiej "Jagoda", "Osa" Czernica w noc sylwestrową 1943/1944r. na szosie k/Czarna z patrolem Żandarmerii Posterunek Brusy - udział i ewakuacja ранego nieznanego partyzanta - anglika, dostarczenie i zabezpieczenie w punkcie sanitarnym Czernica "Osa". Udział brali: dh Józef Grabski ps. "Orlik", dh Leon Drobiński ps. "Leszek", dh Bernadeta Januszewska ps. "Beatka" i dh Janina Kulesza ps. "Jola" na rozkaz dh dr Edmunda Szulca ps. "Grab", "Osa" i mjr Jana Szalewskiego ps. "Soból" oraz dh Wincentego Drobińskiego ps. "Fala".

18. Udział w akcjach bojowych z Jagdkommando Garnizonu SS Wielkie Chełmy "Akcja Kaszuby" 15.03.1944r.

przy współudziale Oddziału Partyzanckiego "Młynki" Leśnictwo Młynek pod d-ctwem Marcjana Czarnowskiego ps. "Wrzos" w skałdzie 20 osobowym.

Udział w ewakuacji 2-ch rannych partyzantów z Kosobudna do Czernicy "Osa", a następnie do Asmusa - leśniczego - Kopickiego, Henryka Bińczyka - leczono 2 tygodnie i dostarczając leki z apteki w Brusach i z Chojnic. Wykonywali: dh Bernadeta Januszewska ps. "Beatka" i partyzant Wincenty Drobiński ps. "Fala", dh Leon Drobiński ps. "Leszek", dh Janina Kulesza ps. "Jola" i dh Józef Grabski ps. "Orlik" na rozkaz dh dr Edmunda Szulca ps. "Grab", "Osa" i d-cy dh Otto Dettlaf Łebcz-Puck i d-cy Anny Dziewiątkowskiej ps. "Franciszka" i dh Stanisława Ryduchowskiego ps. "Pająk" oraz dh Wincentego Drobińskiego ps. "Fala".

19. Udział w bitwie Czarnyż - Kinice 14.01.1945r.

z Jagdkommando Garnizonu SS Wielkie Chełmy przy współudziale Oddziału Partyzanckiego "Młynki" Leśnictwo Młynek pod d-ctwem Marcjana Czarnowskiego ps. "Wrzos" i Oddziału Partyzanckiego Czarnyż pod d-ctwem Emila Cysewskiego ps. "Sokół" - ewakuowanie rannych z pola walki, przywiezienie wozem w słomie do stodoły niemki Anny Dumke w Czernicy "Osa" - Młyn d-cę Marcjana Czarnowskiego ps. "Wrzos" i Henryka Bińczyka - opieka, leczenie i dostarczanie żywności oraz informacji.

Wykonywał: dh Leon Drobiński ps. "Leszek", dh Janina Kulesza ps. "Jola", dh Józef Grabski ps. "Orlik" na rozkaz d-cy Anny Dziewiątkowskiej ps. "Franciszka" i dh dr Stefana Fedde ps. "Orion", "Ryś" i partyzanta dh Stanisława Ryduchowskiego ps. "Pająk" Grupa Partyzancka "Jagoda", "Osa" Czernica TOW Gryf Pomorski i d-cy Otto Dettlaf Łebcz-Puck, oraz dh Wincentego Drobińskiego ps. "Fala".

20. Punkt kontaktowy Tama-Czernica ciągły nadzór i wykonywanie tj. stawianie łódek na jednym i drugim brzegu Tamy przesmyku przez Erdę - skorzystali z tego partyzanci podczas "Akcji Kaszuba"

w dniu 15.03.1944r. w liczbie 20 partyzantów uciekających z akcji Oddziału Partyzanckiego "Młynki" Leśnictwo Młynek pod d-ctwem Marcjana Czarnowskiego ps. "Wrzos" przeprowiadając się na prawy brzeg - Kosobudno - przed nacierającym Oddziałem Jagdkommando Garnizonu SS Wielkie Chełmy, podczas przeprawy przez Brdę wywiązała się straszliwa walka, **byli ranni**. po jednej i drugiej stronie - grupa partyzantów uciekła i zjadła posiłek w punkcie Kosobudno u Pawła Januszewskiego i udała się w dalszą ucieczkę do Zapory-Dąbrowa, a SS-ni musieli obejść przez most żelazny w dalszej pogoni-natarciu.

Wykonywał cały Zastęp Harcerski "Leszek" Czernica w latach 1943/44/45r. na rozkaz dh dr Edmunda Szulca ps. "Grab", "Osa" i dh Stefana Fedde ps. "Orion", "Ryś" oraz d-ców TOW Gryf Pomorski mjr Jana Szalewskiego ps. "Soból" i d-cy Anny Dziewiątkowskiej ps. "Franciszka" oraz dh Wincentego Drobińskiego ps. "Fala".

20a. Ciągłe stawianie łódki w punkcie Struszka-Czernica

skorzystali z tego podczas obławy przez Jagdkommando Garnizonu SS Wielkie Chełmy uciekający partyzanci w kwietniu 1944r. sierż. Antoni Dziemiński - Chełmno i Otto Dettlaf Łebcz-Puck Grupa Partyzancka "Szyszka", "Jagla" Czyczkowy pod d-ctwem Stefana Fedde ps. "Orion", "Ryś". Wykonywał to cały Zastęp Harcerski "Leszek" Czernica w latach 1943/44/45r. na rozkaz dh dr Edmunda Szulca i Stefana Fedde oraz na rozkaz d-ców TOW Gryf Pomorski d-cy Marcjana Czarnowskiego ps. "Wrzos" i d-cy Anny Dziewiątkowskiej ps. "Franciszka" oraz dh Wincentego Drobińskiego ps. "Fala" - kadra funkcyjna TOW Gryf Pomorski.

20b. Obserwacja wszelkich planów, poczynań i ruchów d-cy

Sztabu Garnizonu SS Wielkie Chełmy **Standartenführer** Nordmann oraz obsrwaacja wojska, wszelkich ruchów, poczynań planowanych i wykonywanych w celach operacyjno-bojowych, sabotażu - zamachu i akcjach odwetowych.

Wykonywał cały Zastęp w okresie od 1943r - marca 1945r. na rozkaz mjr Jana Szalewskiego ps. "Soból", d-cy Marcjana Czarnowskiego ps. "Wrzos". i dh Wincentego Drobińskiego ps. "Fala".

21. Wymieniony program od punktu 1 do 20 został zrealizowany i wykonany przez Zastęp Harcerski "Leszek" Czernica krypt. "Kaszub" krypt. "Szare Szeregi" w Grupie Partyzanckiej "Jagoda", "Osa" Czernica TOW Gryf Pomorski i w Grupie Partyzanckiej "Szyszka", "Jaglia" Czyczkowy TOW Gryf Pomorski i AK.

dh Leon Drobiński ps. "Leszek"
Drużyna Harcerska
im. Tadeusza Kościuszki Brusy
Zastęp Harcerski "Leszek" Czernica
krypt. "Kaszub", "Szare Szeregi"
Grupa Partyzancka krypt. "Jagoda", "Osa"
Czernica Gryf Pomorski.

Leon Drobiński
.....
(-) Leon Drobiński

Oświadczenie świadków i własnoręczne podpisy byłych członków i uczestników TOW Gryf Pomorski i AK.

Druhowie drużynowi zastępu harcerskiego "Leszek" Czernica krypt. "Kaszub", "Szare Szeregi"

1. dh Edmund Szulc ps. "Grab", "Osa" posiada uprawnienia kombatanckie, Grupa Partyzancka "Jagoda", "Osa" Czernica TOW Gryf Pomorski
zam: Czernica 89-631 Męcikał k/Chojnic.

Edmund Szulc
.....
(-) Edmund Szulc

2. dh drużynowy Stefan Fedde ps. "Orion", "Ryś" posiada uprawnienia kombatanckie, Grupa Partyzancka "Szyszka", "Jaglia" Czyczkowy TOW Gryf Pomorski i AK
zam: Czyczkowy 89-632 Brusy k/Chojnic

Stefan Fedde
.....
(-) Stefan Fedde

3. Zastępowa dh Helena Drobińska ps. "Hania"
zam: Czernica 89-631 Męcikał k/Chojnic

.....*Helena Drobińska*
(-) Helena Drobińska

Członkowie Zastępu Harcerskiego "Leszek" Czernica krypt. "Kaszub",
"Szare Szeregi".

1. Bernadeta Januszewska ps. "Beatka"
posiada uprawnienia kombatanckie
zam: Czyczkowy 89-632 Brusy k/Chojnic

.....*Bernadeta Januszewska*
(-) Bernadeta Januszewska

2. Janina Kulesza ps. "Jola"
zam: 89-632 Brusy k/Chojnic ul. Zawadzkiego 16
posiada uprawnienia kombatanckie

.....*Janina Kulesza*
(-) Janina Kulesza

3. Józef Grabski ps. "Orlik"
zam: Czyczkowy 89-632 Brusy k/Chojnic

.....*Józef Grabski*
(-) Józef Grabski

4. Maria Pokrzywińska
zam: 89-632 Brusy, ul. Ogródowa 26/16

.....*Maria Pokrzywińska*
(-) Maria Pokrzywińska

Zastep. harcerski "Leszek" Czernica "Kaszub"
Grupa partyzancka Czernica Gryf Pomorski
od 1.2.1944r do 6.03.1945r.

5. Jan Szulc ps. "Śmiały"

zam: Chojnice ul.Ludowa 14

.....*Jan Szulc*.....
(-) Jan Szulc

Współpracujący partyzanci TOW Gryf Pomorski

1. Stefania Derzewska

posiada uprawnienia kombatanckie
Grupa Partyzancka "Jagoda", "Osa" Czernica
TOW Gryf Pomorski

zam: Czernica 89-631 Męcikał k/Chojnic

.....*Stefania Derzewska*.....
(-) Stefania Derzewska

2. Stanisław Ryduchowski ps. "Pająk"

posiada uprawnienia kombatanckie
Grupa Partyzancka "Jagoda", "Osa" Czernica
TOW Gryf Pomorski

zam: Czyczkowy-Wybud. 89-632 Brusy k/Chojnic

.....*Stanisław Ryduchowski*.....
(-) Stanisław Ryduchowski

3. Jan Ostrowski ps. "Jaś"

posiada uprawnienia kombatanckie
Grupa Partyzancka "Szyszka", "Jaglia" Czyczkowy
TOW Gryf Pomorski

zam: Czyczkowy 89-632 Brusy k/Chojnic

.....*Jan Ostrowski*.....
(-) Jan Ostrowski

- 4. Hm. Stefan Marchlewicz ps. "Echo", "Jasny" Związek Harcerstwa Polskiego "Szare Szeregi" TOW. Gryf Pomorski Brusy i okolice pow.Chojnickiego. Zamieszkały Brusy, ul. 2-go Lutego, 89-632 - Kod.

Stefan Marchlewicz

 /-/St.Marchlewicz

- 5. Antoni Ryduchowski ps."Swierk" Grupa partyzancka "Szyszka", "Jagla" Czyczkowy TOW. Gryf Pomorski. Zamieszkały Czyczkowy wybudowanie 89-632 Brusy k/Chojnic.

Antoni Ryduchowski

 /-/Antoni Ryduchowski

- 6. Wincenty Drobiński ps."Fala" Grupa partyzancka "Jagoda", "Osa" Czernica. TOW.Gryf Pomorski zamieszkały Gdańsk ul. Seredyńskiego 4/21 Kod. 80-753 Gdańsk.

Wincenty Drobiński

 /-/Wincenty Drobiński

- 7. Harcerz Orli Witold Rolbiecki Związek Harcerstwa Polskiego "Szare Szeregi" Gryf Pomorski zam. 89-632 Brusy, ul.Gdańska 7.

H.R. Witold Rolbiecki

 /-/ Witold Rolbiecki

Zgodność ze stanem faktycznym potwierdzam :

Leon Drobiński

.....
 /-/Leon Drobiński ps."Leszek", "Kaszub"

25 maja 1993 rok

Nr dowodu osobistego RH 5406021 KPMO
 Człuchów.Wydany 30 grudnia 1966 r.
 Nr ewidencyjny 34032500773

Przed 50 laty

JOZEF GIERSZEWSKI urodził się w patriotycznej rodzinie kaszubskiej. 5 grudnia 1900 r. we wsi Prądzona pod Bytowem. Seminarium Nauczycielskie ukończył w Kościerzynie, zaś Wyższy Kurs Nauczycielski w Krakowie. W latach 1923-30 uczył w szkołach podstawowych, w Przymuszewie, Czarnowie i w Brusach, zaś w latach 1930-35 kierował szkołą podstawową w Kowalewie Pomorskim i później aż do wybuchu wojny szkołą podstawową przy ul. Hallera 17 w Chelmży.

Będąc animatorem różnych organizacji oraz założycielem i prezesem oddziału Polskiego Związku Zachodniego zyskał szacunek społeczeństwa jako żarliwy popularyzator obowiązku obrony zagrożonej przez niemiecki rewizjonizm ojczyzny.

W styczniu 1941 r. z ppłk. ks. Józefem Wryczą, nauczycielem Józefem Dambkiem i braćmi Kulasami organizuje Tajną Organizację Wojskową „Gryf Kaszubski”, rok później przemianowany na „Gryfa Pomorskiego”, która liczyła ponad 11 tys. zaprzysiężonych członków.

Tragiczna śmierć komendanta

W randze porucznika rezerwy brał udział we wrześniu 1939 r. w wojnie obronnej, a po jej zakończeniu uciekł w okolicach Jarosława z transportu jenieckiego jadącego do ZSRR. Nie wrócił do Chelmży.

Na początku niemieckiej okupacji, kiedy na Pomorzu Gdanskim była realizowana obietnica „gauleitera” Alberta Forstera złożona Hitlerowi, iż „wszystko co polskie zostanie w 5 latach zlikwidowane”, kieruje pierwszymi grupami tzw. „bunkrarzy” w lasach powiatów: starogardzkiego, kościerskiego i chojnickiego.

I tutaj znaczącą rolę odegrał por. Gierszewski ps. „Ryś” lub „Gozdawa”, który już przed wybuchem wojny na specjalnym kursie został przygotowany do prowadzenia akcji dywersyjno-sabotażowej. Od 6 marca 1942 r. został mianowany naczelnym komendantem „Gryfa”, wprowadzając dla poszczególnych komend powiatowych instrukcje wypróbowane przez grupy Armii Krajowej.

Jego współtowarzysze wspominają go jako odważnego, zdecydowanego i zdolnego dowódcę, który swoim

żołnierskim przykładem rozgrzewał serca partyzantów, przekazując im optymizm i wiarę w ostateczne zwycięstwo. Wzrastała z tego powodu jego popularność wśród Polaków i nienawiść okupantów, którzy wyznaczili wysoką nagrodę – aż 100 tys. marek – za udzielenie pomocy w ujęciu „Rysia”.

Niestety ostry załóg z wiceprezesem Rady Naczelnej „Gryfa” – Józefem Dambkiem – spowodował jego tragiczną śmierć 20 CZERWCA 1943 r. koło Leśniczówki Dywan pod Kościerzyną.

Spoczął na cmentarzu w Borzyszkowych koło Prądzony, zaś sąsiadująca z cmentarzem szkoła podstawowa, która nosi jego imię opiekuje się grobem. W 1987 r. w chelmżyńskiej i kowalewskiej szkołach, którymi przed wojną Józef Gierszewski kierował, zawieszono – ufundowane przez społeczeństwo – poświęcone mu epitafia.

Godzi się tutaj przypomnieć wersel Juliusza Słowackiego:

„Wspaniałe czyny ludzi dodają blasku ziemi, z której pochodzą!”

Henryk Kulpiński Gazeta Pomorska

Komendant

Żołnierzy i Harcerzy Gryfa
mjr Aleksander Arendt
ps "Konar" "Dębina"

Zapoczątkował i kontynuował działalność konspiracyjną i harcerstwa "Szare Szeregi" na Pomorzu TOW Gryfa Pomorskiego, który liczył wg stanu na 1944r ponad 10 tys. do 11 tys. zaprzysiężonych członków - w tym 5,2 tys armia żołnierzy uzbrojonych walczących z okupantem - przebywających pod ziemią w ziemniankach - bunkrach w ponad 600 oddziałach i drużynach wojskowych.

Stan harcerstwa na 1944r Gryfa ponad 2 tys. harcerzy i harcerek zaprzysiężonych i do 1 tys. instruktorów harcerskich. TOW Gryf Pomorski nadając im "Status" wojskowy "Szare Szeregi" pod kierownictwem hm Franciszka Kuklińskiego "Sęp", hm mjr Jana Szalewskiego "Soból" i hm. Anny Dziewiątkowskiej "Franciszka".

Jadwigi Szukalskiej - Kadra funkcyjna TOW Gryf Pomorski.

Na stopniu podstawowym: Edmund Szulc "Grab", "Osa" . Stefan Fedde "Orion" "Ryś", Henryk Grabosz "Gwiazda", Marcjan Czarnowski "Wrzos" i Stanisław Ryduchowski "Pająk".

Jego podstawową myślą było aby każdy harcerz brał udział w walce konspiracyjnej "Szare Szeregi" Gryfa" i przygotował się do walki jawnej - wyzwolenia - pracy i nauki.

"To co wy robicie z nami dzisiaj" - " z wami zrobimy to jutro"!

Był to rozkaz wydany w sierpniu 1943r Komendanta mjr Aleksandra Arendt "Konar", "Dębina" i wprowadzony do realizacji we wrześniu 1943r na odprawie "Gryfa" w Podchorążówce "Osa" Czernica. - organizował młodzież do walki od 1 1/2 lat i starszą.

Gryf wydawał pisma:

1. Biuletyn informacyjny Gryfa Pomorskiego
 2. Głos serca Polskiego
 3. Ulotki, znaczki, cegiełki, pieczętki i dokumenty org. i niemieckie "Zielony Pałac" - Męcikał
- Kytel - Czersk miejsca stacjonowania pod redakcją Jan Klamana ps. "Lućwik"

dh Leon Drobiński "Leszek", "Kaszub" "Szare Szeregi" Czernica

HISTORIA HARCERSTWA

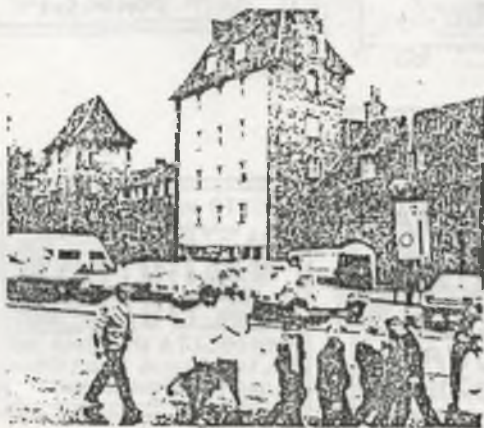
HARCERSTWO W POWSTANIU WARSZAWSKIM. Młodzież harc. wykazała w dniach powstania odwagę i gotowość do bezgranicznych poświęceń dla ojczyzny zarówno w walczących oddziałach, jak i w pomocniczych, cywilnych służbach powstańczych.

Szczególnym bohaterstwem w walkach powstańczych wyróżniły się harc. → batalion „Zośka” i → batalion „Parasol”. W pierwszych dniach powstania bataliony harc. walczyły na najbardziej wysuniętych pozycjach na Woli; harcerze z „Zośki” zdobyli niem. koszary mieszczące się w szkołach przy ul. Spokojnej oraz 2 czołgi typu „Pantera” (z wymalowanymi lilijkami służyły do wspierania powstańczych ataków i kontrataków). 5 VIII harc. batalion przyczynił się do opanowania obozu przy ul. Gęsiej, gdzie uwolniono 350 greckich Żydów. „Parasol” odpierał niem. ataki wzdłuż ul. Żytniej, Leszno i Okopowej, a następnie z „Zośką” bronił rejonu cmentarzy.

Z Woli harc. oddziały przeszły na Stare Miasto; tam poniosły w walkach olbrzymie straty; z obu batalionów pozostała 1/4 harcerzy. 31 VIII harcerze — z wyjątkiem 2 kompanii „Zośki”, która przebiła się górą przez Ogród Saski — przeszli kanałami do Śródmieścia; tam „Parasol” ponownie został włączony do „Zośki”.

Ostatnim etapem powstańczej epopei „Zośki” był Czerniaków, gdzie do nocy z 22 na 23 IX harcerze bronili przyczółka zdobytego przez 3 Dywizję Wojska Pol. im. Romualda Traugutta. Kiedy dalsza obrona stała się niemożliwa, część z nich przepłynęła Wisłę, przedostając się do wyzwolonej Pragi, część przedarła się jeszcze raz do Śródmieścia, kilkunastu dostało się do niewoli.

W powstaniu brały udział także m.in.: harc. batalion → „Wigry” oraz Kompania Harc. → batalionu „Gustaw”. Mniejsze pododdziały harc. walczyły w Śródmieściu, na Żoliborzu, Mokotowie i Ochocie. Ocenia się, że zostało zmobilizowanych do powstania ponad 4 tys. harcerzy.

GDAŃSKI DOM HARCERZA

Młodzi harcerze odgrywali pierwszoplanową rolę w cywilnych służbach pomocniczych, wyróżniając się ofiarnością i bohaterstwem; tworzyli zespoły ratownicze, odkopujące ludzi z zasypanych piwnic w zbombardowanych domach, działali w drużynach przeciwpożarowych. Harcerki organizowały patrole sanitarne, punkty opieki nad dziećmi i informacji.

Najmłodszym „zawiszkom”, przypadła w udziale organizacja powstańczej poczty polowej (→ poczta harcerska w powstaniu warszawskim). W poszczególnych rejonach zorganizowali placówki i skrzynki pocztowe, cenzurowali listy zgodnie z wymogami zabezpieczenia tajemnicy wojsk., zajmowali się doręczaniem ich nawet do odległych punktów Warszawy, co często wymagało przechodzenia kanałami pod dzielnicami zajętej przez hitlerowców. W powstańczej Warszawie działało 8 oddziałów Harc. Poczty Polowej, obsługujących ok. 40 skrzynek pocztowych; liczbę przemieszczonych listów szacuje się na ponad 150 tysięcy.

Straty poniesione w czasie powstania były ogromne; np. w batalionie „Zośka” poległo 90% oficerów i żołnierzy. Z bronią w rękę polegli dowódcy oddziałów Szarych Szeregów: Eugeniusz Stasiecki — zastępca Naczelnika, Edward Żurn — Szef Głównej Kwatery (Pasieki), Stanisław Leopold Władysław Ludwik i wielu innych. Ogółem w walkach w czasie powstania poległo kilka tysięcy harcerek i harcerzy. Na Cmentarzu Powązkowskim w Warszawie znajduje się wydzielona kwatera Szarych Szeregów, harcerzy poległych w powstaniu warszawskim. Imię Szarych Szeregów przyjął m.in. warszawski hufiec Mokotów.

Literatura: J. Kasprzak, *Tropami powstańczej przesyłki*, Warszawa 1969; A. Kamiński, „Zośka” i „Parasol” wyd. 2, Warszawa 1970; B. Hillebrandt, *Konspiracyjne organizacje młodzieżowe w Polsce 1939—1945*, Warszawa 1973; D. Kaczyńska, *Byli żołnierzami Parasola*, Warszawa 1976; P. Stachiewicz, „Parasol”, Warszawa 1981; S. Broniewski, *Całym życiem*, Warszawa 1983; *Pełnić służbę. Z pamiętników i wspomnień harcerek Warszawy 1939—1945*, red. A. i Z. Zawadzkie, Warszawa 1983; J. Jabrzemski, *Harcerze w Powstaniu Warszawskim*, „Harcerstwo” 1985 nr 2—4; *Pamiętniki żołnierzy baonu „Zośka”*, red. T. Sumiński, wyd. 5, Warszawa 1986.

HARCERSTWO W OBOZACH KONCENTRACYJNYCH. W okresie II wojny świat. obok konspiracyjnej działalności → Szarych Szeregów, → Pogotowia Harcerek oraz in. organizacji i grup harc. w kraju i na obczyźnie powstawały także drużyny harc. na terenie hitl. obozów koncentracyjnych; zorganizowane były przez zesłanych do obozów instruktorów i harcerzy. Drużyny pomagały przetrwać więźniom, organizowały różne formy samopomocy i oporu. Najbardziej znana jest drużyna harcerek → „Mury” w Ravensbrück, mniej → „Droga Brzozowa” w Oświęcimiu; także w in. obozach istniały drużyny i mniejsze grupy, np. na Majdanku, w Buchenwaldzie.

Harcerze rybnicki, 1925 r.

Konspiracyjnie kontynuowały swą

działalność harc. drużyny i hufce, np. → Tajny Hufiec Harcerzy w Gdyni.

Wybitną rolę odegrały w tym okresie Szare Szeregi, związane z Armią Krajową i podporządkowane jej pod względem wojskowym. Harcerze organizowali tzw. mały sabotaż, starsi włączyli się do walk dywersyjnych i partyzanckich. Szczególnym bohaterstwem odznaczyła się młodzież harc. w powstaniu warszawskim (→ harcerstwo w powstaniu warszawskim).

Harcerstwo działało w obozach koncentracyjnych, np. w Ravensbrück powstała dru-

żyna → „Mury”, w Oświęcimiu → „Droga Brzozowa”.

Na emigracji w Londynie usiłowano równolegle odtworzyć Naczelnictwo ZHP, następnie powołano Naczelny Komitet Harc.; uważały się one za władze całego Związku, nadrzędne dla krajowych organizacji harc. oraz dla harcerstwa poza granicami kraju (→ harcerstwo na obczyźnie). Krajowe organizacje traktowały londyński komitet jedynie jako swe zagr. przedstawicielstwo, a nie władzę zwierzchnią. Komitetowi podlegało tylko harcerstwo organizowane w ośrodkach pol. emigracji wojennej i miejscach stacjonowania wojsk pol. na Zachodzie.

Okres wojenny zamyka rozwiązanie Szarych Szeregów w styczniu 1945; Pogotowie Harcerek formalnie zakończyło pracę 25 III 1945. Zarządzeniem resortów oświaty i administracji publicznej PKWN z 30 XII 1944 został restytuowany ZHP w Polsce Ludowej, jako stowarzyszenie wyższej użyteczności, a następnie została powołana Tymczasowa Naczelna Rada Harc. jako władza ZHP.

SZARE SZEREGI, kryptonim konspiracyjny Organizacji Harcerzy ZHP, i szerzej — całego Związku, w okresie okupacji niem. podczas II wojny świat. 1939—45. Sz.Sz. zostały powołane 27 IX 1939 w Warszawie przez grono członków Naczelnej Rady Harcerskiej.

Sz.Sz. współpracowały z Delegaturą Rządu Rzeczypospolitej Pol. na Kraj oraz Komendą Główną Armii Krajowej. Całością konspiracyjnego ZHP kierowało Naczelnictwo, początkowo 5-, a od zimy 1943/44 — 6-osobowe. Do sierpnia 1942 Przewodniczącym ZHP był ks. Jan Mauersberger, po jego śmierci Tadeusz Kupczyński.

Organizacja Harcerzy opierała się na strukturze przedwojennego ZHP: chorągwie (ule), hufce (roje), drużyny (rodziny) i zastępy (pszczoły). Na czele Organizacji Harcerzy stał Naczelnik z Główną Kwaterą (→Pasieką); naczelnicy: Florian Marciniak (27 IX 1939 — 6 V 1943), Stanisław Broniewski (12 V 1943 — 3 X 1944) i Leon Marszałek (3 X 1944 — 18 I 1945).

Główna Kwatera kierowała w okresie najsilniejszego rozwoju pracą 20 chorągwi; wśród nich 5 obejmowało tereny zach. włączone do Rzeszy: Pomorska (ul → „Lina”), Wielkopolska (ul → „Przemysław”), Łódzka (ul → „Kominy”) Zagłębiowska (ul → „Barbara”) i Śląska (ul → „Huta”); 1 chorągiew skupiała przebywających na terenie tzw. Generalnej Guberni harcerzy z terenów zach. (ul → „Chrobry”); całością prac tych 6 chorągwi kierował Wydz. Zach. („Z”) Głównej Kwatery. Wydz. Wsch. („W”) kierował pracą 5 chorągwi na terenach wsch.: Białostocka (ul → „Biały”), Wileńska (ul → „Brama”), Poleska (ul → „Blota”), Nowogródzka (ul → „Las”), Wołyńska (ul → „Gleba”), oraz 1 chorągwią skupiającą przebywających na terenie tzw. Generalnej Guberni harcerzy z ziem wsch. (ul → „Złoty”). Na terenie tzw. Generalnej Guberni pracowało 8 chorągwi: 4 z nich stanowiły Polskę Centralną („C”): Warszawska (ul → „Wisła”), Mazowiecka (ul → „Puszcza”), Radomska (ul → „Rady”) i Lubelska (ul → „Zboże”); 4 chorągwie stanowiły Polskę Pd. („P”): Kielecka (ul → „Skala”), Częstochowska (ul → „Warta”), Krakowska (ul → „Smok”) i Lwowska (ul → „Lew”). Łączność z chorągwiami oraz nadzór nad ich pracą sprawowali wizytatorzy podlegli bezpośrednio lub przez wydz. Zach. i Wsch. Szefowi Głównej Kwatery (szefowie: Eugeniusz Stasiecki, Edward Zürn, Kazimierz Grenda).

Stan liczebny Organizacji Harcerzy, zmieniający się w poszczególnych okresach, 1 V 1944 wynosił 8359 członków. Przez całą okupację przeprowadzano akcję scalania żywiołowo powstałych samodzielnych grup; do osiągnięć należy zaliczyć scalenie organizacji: →„Brzeg”, →Akade-

mickie Kolo Harcerskie, →Bojowa Organizacja „Wschód”, →„Wigry”. Pod koniec okupacji pozostały jeszcze — poza Sz.Sz. — „Hufce Polskie” (związane ze Stronnictwem Nar.), z którymi jednakże toczyły się rozmowy.

Organizacja Harcerzy obejmowała (ze względów konspiracyjnych) początkowo jedynie młodzież powyżej 17 lat; z czasem, z powodu naporu młodych i konieczności zajęcia się nimi, rozpiętość wieku zwiększono. Z punktu widzenia programowego i metodycznego podzielono wówczas (najwcześniej w Warszawie — w 1942) młodzież na 3 grupy: „Zawisza” — 12—14 lat, Bojowe Szkoły (BS) — 15—17 lat i Grupy Szturmowe (GS) — powyżej 17 lat.

Członków organizacji obowiązywało przedwojenne Prawo i Przyrzeczenie Harc.; Przyrzeczenie uzupełniono dodatkową rotą konspiracyjną: „Ślubuję na Twoje ręce pełnić służbę w Szarych Szeregach, tajemnic organizacyjnych dochować, do rozkazów służbowych się stosować, nie cofnąć się przed ofiarą życia”.

Podst. zasadą programu było wychowanie przez walkę; program został sprecyzowany w koncepcji „Dziś — jutro — pojutrze”; „dziś” obejmowało działania bieżącej walki w okresie okupacji, „jutro” — przygotowanie się do „przełomu” (okres powstań), i sam „przełom” (pojutrze) — przygotowanie się do okresu odbudowy po wyzwoleniu kraju.

Drużyny „Zawiszy” nie brały w zasadzie udziału w walce bieżącej; natomiast przygotowywały się do pełnienia służby pomocniczej, a nauką na tajnych kompletach — do odbudowy; spośród służb pomocniczych pełnionych w okresie „przełomu”, najbardziej znana jest zorganizowana w czasie powstania warszawskiego poczta polowa.

Drużyny BS pełniły służbę w małym sabotażu, będącym akcją propagandową skierowaną do ludności pol. (w Warszawie w ramach organizacji „Wawer-Palmiry”); akcja obejmowała pisanie na murach, rozlepianie afiszy i nalepek, rozdawanie ulotek, kolportaż fikcyjnych dodatków nadzwyczajnych do gazet, podłączanie się do niem. megafonów, zrywanie niem. flag, usuwanie z wystaw i gablot niem. fotografii, gazowanie kin; do najgłośniejszych akcji należy zdjęcie niem. tablicy z pomnika Mikołaja Kopernika w Warszawie. Wykonywana przez drużyny BS akcja „N” była destrukcyjną akcją propagandową, skierowaną do Niemców, polegającą głównie na podrzucaniu dywersyjnych ulotek i gazetek. Drużyny BS uczestniczyły w akcji „WISS” („Wywiad — Informacja Szarych Szeregów”), polegającej na obserwacji niem. wojsk i ich ruchów. W ramach przygotowań do „przełomu” drużyny BS prze-

chodziły przeszkolenie wojsk., otrzymywały przydziały do jednostek AK (np. jako poczty dowódców, oddziały łączności i oddziały rozpoznawcze). Do okresu odbudowy przygotowywali się chłopcy z BS, podobnie jak z „Zawiszy”, ucząc się. W powstaniu warszawskim walczyli w Śródmieściu jako kompania, a w in. dzielnicach jako plutony piechoty.

Drużyny GS, podporządkowane „Kedywowi” (Kierownictwu Dywersji) AK, pełniły służbę w wielkiej dywersji. W Warszawie w sierpniu 1943 utworzono z nich → batalion „Zośka”, którego 3 kompanię wydzielono do zadań specjalnych („Agat”, później „Pegaz”); wiosną 1944 powstał z niej → batalion „Parasol”. Oddziały GS wykonywały wiele akcji bojowych, w tym wysadzanie mostów kolejowych, pociągów, odbijanie więźniów (akcja pod → Arsenalem, w Celestynowie), likwidacja funkcjonariuszy aparatu terroru (Kutschera, Koppe, Bürckl). In. oddziały GS (np. Chorągwi Radomskiej) walczyły w oddziałach partyzanckich. Do „przełomu” oddziały GS przygotowywały się przez szkolenie w szkołach podchorążych (m.in. prowadzona przez Sz.Sz. szkoła podchorążych → „Agricola”) i szkolenie na kursach niższych dowódców (motorowe i saperskie). Do okresu odbudowy powojennej drużyny GS przygotowywały się kończąc naukę szkol., podejmując tajne studia wyższe oraz samokształcenie (w tym tematykę tzw. ziem postulowanych). W okresie „przełomu” wiele oddziałów GS brało udział w walkach oddziałów AK, w tym w marszu na pomoc Warszawie. W powstaniu warszawskim bataliony „Zośka” i „Parasol” walczyły na Woli, Starówce i Czerniakowie, ponosząc straty sięgające 80%; kompania „Rudy” batalionu „Zośka” została nazwana przez Komendanta Głównego AK najlepszą kompanią Armii Krajowej. Batalion „Wigry” walczył na Woli i Starówce.

Organizacja Harcerzy prowadziła ponadto akcję „M”, usiłując oddziaływać na całą młodzież nie zorganizowaną; wydawała wiele pism, w tym pisma Głównej Kwatery: „Źródło”, później „Dęby”, „Drogowskaz”, „Pismo Młodych”, „Brzask”; wydawała liczne broszury i książki, m.in. *O powołaniu naszego pokolenia*, *Wielka gra*, *Przodownik i Kamienie na szaniec*. Wyszkoliła ok. 300 instruktorów.

Organizacja Harcerzy poniosła bardzo duże straty, m.in. 21 II 1944 zginął w obozie Gross-Rosen twórca i pierwszy Naczelnik F. Marciniak (aresztowany 6 V 1943); w powstaniu warszawskim poległ zastępca Naczelnika E. Stasiecki.

Oddzielnie działała → Organizacja Harcerek, nosząca kryptonim „Bądź gotów” i „Związek Koniczyn”, zorganizowana w → Pogotowie Harcerek.

Przy Kwaterze Głównej Sz.Sz. działała od 1940 żeńska Grupa Wykonawcza łączniczek i kolporterek podległa Mirosławowi Cieplakowi „Giewontowi”; była to ok. 50-osobowa grupa harcerek (w 1944), powstała z kręgu starszoharc. przy 54 Warszawskiej Drużynie Harc., a następnie z utworzonej 54 Warszawskiej Żeńskiej Drużyny Harc. im. Władysława Jagielly. Jej drużynową przez cały czas okupacji była Romana Łukaszewska „Ewa”; głównym zadaniem tego zespołu był kolportaż prasy konspiracyjnej Sz.Sz.

Organizacja Harcerzy Sz.Sz. została rozwiązana w styczniu 1945.

Imię Sz.Sz. noszą liczne jednostki organizacyjne ZHP, w tym hufce: Warszawa-Mokotów, Strzegom, Izbica Kujawska. Wiele szczepli i drużyn nosi imiona bohaterów wywodzących się z Sz.Sz.

Literatura: S. Broniewski, *Szare Szeregi*, w: *Encyklopedia Współczesna*, Warszawa 1957; B. Hillebrandt, *Konspiracyjne organizacje młodzieżowe w Polsce 1939—45*, Warszawa 1973; S. Broniewski, *Całym życiem. Szare Szeregi w relacji naczelnika*, Warszawa 1983.

Szare Szeregi "Gryfa Pomorskiego"

W ruchu oporu najdoniściejszą rolę odegrało konspiracyjne harcerstwo "Szare Szeregi" Gryfa Pomorskiego z Armią Krajową.

Od momentu okupacji do Gryfa Pomorskiego przyłączają się liczne drobne grupy młodzieży i harcerzy działające dotychczas na własną rękę w b. pow. kartuskim, tucholskim, starogardzkim, chojnickim, tczewskim, kościerskim, świeckim, morskim, toruńskim i lubawskim.

Wkrótce powstają drużyny harcerskie w Gdyni, w Bydgoszczy, w Rypinie i w Chojnicach.

W tej sytuacji w sierpniu 1943r. zostaje wydany rozkaz mjr Aleksandra Arendt "Komar", "Dębina" włączający młodzież harcerską do służby wojskowej Gryfa Pomorskiego "Szare Szeregi".

Organizacja harcerska stawia hasło działania - oswobodzenia - Ojczyzny. Dla większości członków "Szare Szeregi" Gryfa Pomorskiego były poprostu organizacją militarną, by walczyć z okupantem.

Najniższy szczebel stanowią zastępy - grupy leśne. Gryf Pomorski miał swoich instruktorów harcerskich we wszystkich miastach i wsiach na Pomorzu na szczeblu dowódczym; dh Franciszka Kuklińskiego "Sęp", hm mjr Jana Szalewskiego "Soból" i dh Anna Dziewiątkowska "Franciszka" i na szczeblu terenowo-liniowym instruktorów harcerskich należących do kadry funkcyjno-kierowniczej Gryfa Pomorskiego.

Większość harcerzy działa na powierzchni - wykonując służbę wojskową i pomocniczą służbę wojskową.

Tylko spalenii przenoszą się do podziemia - bunkrów tworząc grupy bojowe - leśne. Chociaż w specyficznych warunkach okupacyjnych Pomorza trudno podejmować zaczepne akcje militarne dochodzi do licznych starć harcerzy-gryfowców z żandarmerią SS, policją i nawet z oddziałami Wehrmachtu. Przyczyną wielu z nich jest konieczność obrony.

Do starć harcerzy-gryfowców z Niemcami dochodzi podczas wykonywania akcji: "zasadzki", "napady" i akcje nękania wroga, zdobywania broni, zaopatrzenia żywnościowego i sanitarnego, akcje sabotażowo-dywersyjne i ideowo-propagandowe.

Największy liczebny wzrost organizacji harcerskiej-gryfowców przypada na początek 1944r. gryfowców-żołnierzy zaprzysiężonych ponad 11 tyś., gryfowców-harcerzy zaprzysiężonych ponad 2 tyś. i do 1 tyś. instruktorów harcerskich-gryfowców.

dh Leon Drobiński

"Leszek", "Kaszub"

PODZIEMNA KOMENDA „SZARYCH SZEREGÓW”

W poprzednim odcinku wspomnieliśmy o trzech młodych ludziach z Mogilna, którzy w czasie okupacji od późnej jesieni 1939 roku do 1944 roku wydawali podziemną gazetkę polską pn. „Jeszcze Polska nie zginęła”.

Oddajmy głos panu Multańskiemu:

„Pierwsze numery gazetki, w nakładzie 80-100 egzemplarzy, pisane były ręcznie specjalnym atramentem kupowanym w sklepie pana SMOCKIEWICZA i odbijane na hektografie otrzymanym od mojego wujka, przedwojennego dyżurnego ruchu mogileńskiej stacji kolejowej WALENTEGO STACHOWIAKA, który pod koniec okupacji hitlerowskiej został aresztowany i zainal w obozie koncentracyjnym w Majdanek. Odbitki wykonywałem w mieszkaniu moich rodziców przy ul. J. Hallera 11. Po zdobyciu maszyny do pisania „drukowaliśmy” gazetkę już na powielaczu, na zapleczu piekarni p. Kosiaka w Mogilnie u pracownika tej piekarni SYLWESTRA JAGODZIŃSKIEGO, który był następną osobą ufałmiewioną w sprawie. Źródłem wiadomości był nasłuch radiowy. Nakład wynosił wtedy już od 500-750 egzemplarzy. Papier i matryce otrzymywałem z różnych źródeł, m. in. z mogileńskiej drukarni A. Nowickiego. Szatę graficzną poszczególnych numerów przygotowywał Ludwik Piatkowski, a artykuły pisywał Bogdan Siemianowski i ja.

Po wysiedzeniu mnie wraz z rodzicami z Mogilna, gazetkę wydawał i redagował dalej BOGDAN SIEMIANOWSKI wraz z Ludwikiem Piatkowskim do czerwca 1944 roku. Artykuły do niej pisywali również CZESŁAW LUCZAK i MIECZYSLAW MISSAL a kolportażem trudnił się SYLWESTER JAGODZIŃSKI, RAJMUND ROSIŃSKI, STANISŁAW DRIESEN — emeryt, inwalida bez nóg z I wojny światowej, JERZY KUBICKI z Wierconowa, WALENTYNA PUCHALSKA ze Strzelna, ALFONS RAWA malarz z siedzibą w Teżewie, SYLWESTER MACIEJEWSKI urzędnik z Mogilna zamordowany później przez Niemców, WŁADYSŁAW ADAMCZYK pomocnik kusięci także zamordowany przez Niemców, ROMAN ZAKAN kierownik z Mogilna, FRANCISZEK MAŁYSZKA robotnik, JÓZEF PACHULSKI mistrz dekarcki, BOGDAN FRIEDRICH, WŁODZIMIERZ PIETRZYK, JAN BAPANOWSKI obojczyk, jego córka IRENA i siostry MIECZYSLAWA, MARIA BARTECKA, DOMINIK NOWAK zamieszkała w Mogilnie, ANTONI NOWICKI kierownik mogileńskiej drukarni, ROMAN ROSIŃSKI brat Rajmunda ANKA — Polka pracująca jako gospodyni w sklepie obok sklepu żelaznego Meistra i księżki proboszcza z Kwieciecowa.”

„NIE RZUCIM ZIEMI”

Egzemplarze tej gazety pojawiające się dość licznie na terenie Mogilna, ale także i okolicznych miejscowości nie uszły rzeź jasna uwagi Niemców. Miejskowa policja zaczęła tropić kolporterów jak i sama siedziba „redakcji” i „drukarni”.

Dla zmylenia śladów organizatorzy gazetki postanowili zmienić jej nazwę i tym sposobem od połowy 1940 roku zaczęła się ukazywać nowa „bibuła” pn. „Nie Rzucim Ziemi”. Jednocześnie przeniesiono powielacz do innego lokalu. Nadal głównym jej redaktorem był Bogdan Siemianowski, a szatę graficzną przygotowywał Ludwik Piatkowski.

Siemianowski pracował w sklepie artykułów żelaznych i opałki Niemca Meistra. Uważając, że najciężniej pod latarnią, powielacz umieścił w magazynie tego sklepu znajdującym się w podwórzu i tam tę nową gazetkę drukowano. Głównym dostawcą wiadomości z radiowego nasłuchu była Anka, która pracowała w sąsiednim niemieckim sklepie. Jego właściciel Hołub często wyjeżdżał na polowania i w jego wycieczki stawały się doskonałą okazją dla Anki, która po prostu z radia tego Niemca.

Jednocześnie usprawniono kolportaż nowego tytułu. Obok starych „kanałów” kolportażowych, obsługiwanych nadal przez tych samych ludzi, opracowano oryginalną metodę przetrzymywania egzemplarzy „Nie Rzucim Ziemi” do Inowrocławia, Poznania, Gniezna, Strzelna i Gębic. Mianowicie z mostu kolejowego w Mogilnie zrzucano po pięć egzemplarzy gazetki na wagony pociągów towarowych kursujących do

wymienionych miejscowości. U celu znajdowali je kolejarze, najczęściej polscy, którzy kolportowali je następnie wśród bliskich i dalszych znajomych. Niestety, nie zachował się do dziś ani jeden egzemplarz „Nie Rzucim Ziemi”.

ODDAJMY ZNOW GŁOS TADEUSZOWI MULTAŃSKIEMU:

„W 1942 roku — pisał on — na skutek aresztowań, które objęły część kolporterów, m. in. Adamczyka — powielenie gazetki przeniesiono z magazynu sklepowego do mieszkania wspomnianego sierżanta Kostuja, ponownie zmieniając jej tytuł na „Ojczyzna”. I do chwili aresztowania Władysława Kostuja, Maciejewskiego i innych, to zwrócić do czerwca 1944 roku, gazетка ta w nie zmienionym nakładzie była systematycznie drukowana i kolportowana.

W lipcu 1944 roku Bogdan Siemianowski został wciągnięty na przymusowe roboty, konkretnie do kopania okopów i rowów przeciwczołgowych pod Piotrkowem Kujawskim. Uchroniło go to od aresztowania.

Podharcmistrz Bernard Mroziński, Komendant „Szarych Szeregów” „Pomorze-Południe a po aresztowaniu Bernarda Myśliwka, komendanta „Szarych Szeregów” Pomorze-Północ, faktyczny komendant podziemnego harcerstwa na całe Pomorze.

Wnioś, przebywał tam bowiem aż do chwili zwycięskiej styczniowej ofensywy podjętej przez Armię Radziecką i Wojsko Polskie w 1945 roku. Z chwilą jego wywiezienia z Mogilna ustala redakcja i drukownia „Ojczyzny”.

Dodajmy jeszcze, że tamta polska gazетка w okupowanym Mogilnie ukazywała się średnio co dwa-trzy tygodnie w objętości czterech stron maszynopisu w formacie A-4 czyli typowej kartki maszynopisu. Niemcy doskonale władzieli o jej kolportażu. W 1943 roku Bogdan Siemianowski został nawet aresztowany. Ale policja niemiecka nie miała przeciwko niemu żadnych konkretnych dowodów więc na interwencję Niemca Meistra, jego chlebodawcy, został zwolniony. Jednak jako przedsiębiorca zatrudniony był do lipca 1944 roku przy najcięższych robotach szczególnie przy wyładunku węgla z wagonów.

MŁODZI PATRIOCI

Przedstawmy jeszcze krótko sylwetki trzech redaktorów mogileńskiej, podziemnej gazetki.

Bogdan Siemianowski urodził się w 1921 roku w Teżewie, gdzie w maju 1939 r. ukończył tamtejsze Liceum Przyrodnicze. Do Mogilna przyjeżdżał w czasie wakacji do dziadka Aleksandra Jezierskiego, emerytalnego kierownika mogileńskiej szkoły. W Mogilnie znalazł się też latem 1939 roku gdzie pod koniec sierpnia wstąpił do miejscowej Straży Obywatelskiej. Brał udział w walce pod Padniewkiem. Po wkroczeniu Niemców do miasta, 11 września, patriotycznie ukrywał się. Następnie zatrudnił się u wspomnianego Meistra. Po wojnie ukończył studia leśnicze w Poznaniu, potem doktoryzował się w Krakowie.

Tadeusz Multański był w 1939 roku uczniem liceum trzemeszkiego. Po wojnie, do 1953 r., był dziennikarzem w Poznaniu, potem nauczycielem. Obecnie — jak pisaliśmy — mieszka w Koronowie.

Ludwik Piątkowski, młody artysta mieszkający w Gębicach, przyznał się ze wspomnianą dwójką i dlatego został grafikiem podziemnej gazетки. Zmarł w 1982 roku.

KOMENDANT POŁUDNIA

Podharemistrz Bernard Mroziński, który — jak pisaliśmy — był w czasie okupacji komendantem „Szarych Szeregów” rejonu Pomorze-Południe twierdzi, że gdyby wnikliwej poszperać w okupacyjnych dziejach nie tylko Mogilna, ale i innych miejscowości należą do rejonu — niejedyn podobny dowód patriotyzmu i odwagi młodych Polaków by się znalazło. I z pewnością ma rację.

W poprzednich odcinkach zaprezentowaliśmy parę sylwetek ludzi, którzy w czasie okupacyjnej nocy przyczynili się do zorganizowania i poważnego uaktywiania podziemnego harcerstwa pomorskiego. Pora dziś przedstawić komendanta rejonu Południe — pfm Bernarda Mrozińskiego:

Urodził się w 1919 roku. Sokoł podstawową i średnią ukończył w Bydgoszczy. 25 stycznia 1935 roku wstąpił do harcerstwa do słynnej Siódmej Drużyny Harcerskiej. W 1931 roku został drużynowym Siódmej Drużyny Żeglarskiej. W cztery lata później — ówczesny Miejski Komitet Wychowania Fizycznego skierował go do Marynarki Wojennej w Gdyni, aby po odbyciu marynarskiej służby, powierzyć mu funkcję instruktora żeglarskiego. Jednakże w 1937 roku Bernard Mroziński mianowany został kierownikiem służby optycznej Marynarki Wojennej. Prowadził w marynarce warsztat optyczny pełniąc jednocześnie funkcję inspektora sprzętu optycznego Dowództwa Floty i Dowództwa Wybrzeża. W tym samym roku mianowany został wykładowcą w Centrum Wyszkolenia Specjalistów Floty Marynarki Wojennej.

Archiwalne zdjęcie z 1942 roku. Widzimy na nim dziewczęta z Organizacji Harcerki, które m. in. w mieszkaniu drużyny Stefanię Jakubowskiej-Lasy przy ulicy Poznańskiej w Bydgoszczy organizowały kurs sanitariuszek. Na zdjęciu wykonanym w czasie jednej z konspiracyjnych zbiórek widzimy od lewej drużyny: Teodorę Osieglowską-Lubomska, Małgorzatę Krzewińską-Galon, Zofię Kopeć, Teresę Krawczyńską, Stefanię Jakubowską-Lasę, Anielę Arndt i Stefanię Mularzyk-Stefaniakową.

KONSPIRACYJNYM HARCERZOM Z DRUŻYNY M. T. KOŚCIEUSZKI W BRUSACH ODDALI ŻYCIE ZA OJCZYZNĘ 1939-1941

- Drużynowy STEFAN DZIEKAN lat 21
- Zastępcy CZESŁAW FRYMARK lat 18
- Druh ANTONI ROZEK lat 20
- Druh ALFONS SZYCA lat 16

W 50tą ROCZNICĘ ZAŁOŻENIA ZHP
W BRUSACH-HARCERZE I SPOŁECZEŃSTWO
WZĘSIEŃ 1979

CZESŁAW FRYMARK

ANTONI ROZEK

STEFAN DZIEKAN

ALFONS SZYCA

POCZĄTKI HARCERSTW na Pomorzu

Rok 1981 jest rokiem jubileuszowym dla ruchu Harcerstwa Polskiego. To najdłuższa w Polsce Ludowej, jak i w okresie międzywojennym organizacja młodego pokolenia obchodzi w tym roku 70-lecie swego powstania.

Rozmawca tu jest również jubileuszem harcerskiego powstania, pierwsze bowiem drużyny skautowe w naszym regionie datują do najstarszych w Polsce i pojawiały się niedługo po powstaniu promiennych drużyn w Galicji. Było to w ówczesnych warunkach fenomenem powstania pomorskiej Pomorskiej i całej szarych brzości, poddanej było najświeższej polityce wynaradawiającej i nie było tutaj takiej barier, która dla języka i kultury polskiej, jaka czasy się szarych brzości, czy nawet rosyjski.

Harcerstwo polskie zawdzięcza swoje powstanie Arturzeowi Mackowi, który umiejętnie przystosował zasady angielskiego skautingu do polskich warunków. Pierwsze cztery drużyny skautowe powstały jeszcze wówczas nazywano drużyny harcerskie, powstały na podstawie rozkazu A. Mackowskiego z dnia 22 maja 1911 r. we Lwowie. Już niespełna cztery miesiące później, bo 5 września tegoż roku powstała pierwsza tajna drużyna skautowa w Choiniech. Nasza się tutaj pytanie: w jaki sposób doszło do tak szybkiego przetrwania się idei harcerskiej z dalekiego Lwowa do Choin, gdzie jeszcze w tym samym roku korzenie swe zapuścił ruch skautowy i to 700 wczesniej niż w Poznaniu, które przecież zawsze przewodziło w polskiej pracy organizacyjnej i patriotycznej?

Aby dać tutaj odpowiedź, trzeba sięgnąć do historii polskiego ruchu młodzieżowego w zaborze pruskim, a w szczególności na Pomorzu. Rosnący nacisk germanizacyjny i niedostatecznie uwzględnienie kwestii języka polskiego w gimnazjach skłoniło młodzież do zakładania tajnych organizacji samostanowionych, w których uczono się języka, literatury i historii ojczyzny oraz pielęgnowano ideę patriotyczną. Na Pomorzu pierwsze takie organizacje powstały około 1880 r. w gimnazjach chorążym i chełmińskim, a później rozprzestrzeniły się na te wszystkie inne ośrodki, w których kształciła się młodzież polska, jak Brodnica, Gdańsk, Grudziądz, Kwidzyn, Lubawa, Malbork, Nowe Miasto Lubawskie, Starogard Gdański, Swiecie, Włocławek, Toruń, Wałbrzych, Wejherowo. W XIX w. te tajne związki nosiły często nazwy: „Mickiewicz”, „Zem”, „Koto Flomatorów”, „Towarzystwo Flomatorów”, w ich bowiem ideologii nawiązywano do działalności Flomatorów wileńskich i szwedzkim kubernie okazyano postać Miodowca. W podobnych XX w. nazwy praktycznie nie posiadały. Towarzystwo Tomazna (TTZ), Towarzystwo imienia opiekowali się dołży studenci uniwersytetów niemieckich uczestniczą w tajnej organizacji Związek Młodzie-

ży Polkiej, zwanej w skrócie „Zem”, a także powstanie w wale z germanizacją starsi obywateli: adwokaci, księża i lekarze. Z inicjatywą tych czynników, a w szczególności na skutek starania rdzonnego polskiego i posła do sejmiku pruskiego dr. Bernarda Chrastowskiego, powstała w 1901 r. tajna organizacja wycieczki wycieczki, nie członków TTZ, a także młodzieży nie zorganizowanej, do Galicji, 20-22 w warunkach antybolszewickich, powstano się walczyć i ku ucieczce. W tych warunkach wyjazdach do Mławy, do Prus, powstano Karkowe, zapoznanie się z patriotycznymi narodowymi dobit w wyjazdach do Włocławka i zakochano wycieczki na tej młodzieży, słobnie i niezapomniane przyrzeczenia, a zniknęły się w Karkowie z pomnikami naszej historii napawiało młode serca dumą i uodporniało na wpływy germanizacji.

Począwszy od 1911 r. uczestników wycieczek do Galicji zapoznawano z działalnością tajnych organizacji, które w polskiej organizacja wojskowej, tj. Polskiej Drużyny Strzeleckiej, a także z podobnymi się wówczas tajnymi skautowymi. Trzeba również zaznaczyć, że od 1907 r. w tajnych organizacjach młodzieżowych wycieczek zabroniono, nie poprzestawiano na pracy samostanowionej, ale coraz częściej zapędzano młodzież o potrzebie wyrażenia niepodległości i dążenia i przycelowano się do tej wale. Tym dążeniem odwołano do utworzone w 1911 r. w Galicji harcerskiego, nazwane wówczas skautingiem. Jego bracia rekrutacyjną była początkowo Drużyna Młodzieży Sokolej. Pod względem ideowym oddziaływała na skauting Organizacja Młodzieży Niepodległościowej Zarzewiańskiej oraz Polskie Drużyny Strzeleckie, które były wtedy najstarszą bojowymi ordonkami sprawy niepodległości. Dostarczały one każdej instruktorce i nadawały skautingowi charakter związku paramilitarnego. Młodzież skautowa przez ewangelizację w dyscyplinie, ćwiczenia polowe, bractwo i harowanie organizację kształtowała w sobie cechy przyzwyczajone żołnierzy polskiego.

Przedstawiciele TTZ z gimnazjów pomorskich powstawszy od 1911 roku w każde wakacje letnie brali aktywny udział w ćwiczeniach polowych pierwszych drużyn harcerskich w Galicji. Role zasadnicze w tym zakresie odegrały kursy instruktorów w Skolem we Wschodnich Karpatach organizowane przez Jawowską Komendę Skautową, Uczeństwy tych kursów, wrociwszy do swoich stron podanych na Pomorze, przesyłać zdobyta wiedza i wyznaczone skautingu na swoich kolegów zarzeszonych w kole TTZ. Właśnie z inicjatyw tych członków TTZ, którzy uczestniczyli w wycieczkach do Galicji, powstały wówczas pierwsze drużyny harcerskie na Pomorzu: w Choiniecach (31X 1911 r.), Chełmie (IX 1912 r.), Swiecie (IX 1912 r.), Wałbrzych (1912 r.), Brodnicy i Grudziądzu (1914 r.).

Godo [rajne]
Organi [zacji]
Wojskowej
Gryf Pomorski

czymi; tak np. dla harcerzy chełmińskich raz hasłem umówionym było „Kościuszko”, innym razem — „Mickiewicz”, a na innych znów zbiórkach: „Słowacki”, „Zółkiewski”, „Sobieśki”, itd. Zbiórki odbywały się w ustronnych miejscach za miastem, zazwyczaj w lasach; tak np. harcerze chojnicki zbierali się w Charzykowiech, harcerze chełmińscy — na Kępie Panieńskiej, w Starogardzie i, w Lesie Wabczyńskim, harcerze święscy — w Lasach Potulickich, harcerze brodnicki — w Księżym Lesie oraz w lasku za Michałowem. Na zbiórkach przeprowadzano także ćwiczenia, jak marze według mapy, musztra, patrolowanie, podchodzenie przeciwnika, chwytanie jeńca i inne. Niektóre z tych ćwiczeń miały charakter ćwiczeń wojskowych, słusznie bowiem przewidywano, że takie umiejętności przydadzą się w walkach o niepodległość Ojczyzny. Zbiórki kończono zazwyczaj krótkim podsumowaniem oraz odśpiewaniem „Roty” lub „Jeszcze Polska nie zginie!”.

Komendantami drużyn były prawie zawsze aktualni prezesi TTZ — w Chojnicach Stefan Lukowicz (1911—1912) i Franciszek Zynda (1912—1914); w Chełminie Władysław Cieszyński (1912), Jan Brojski (1913) oraz Stanisław Zawacki (1913—1914), w Swiercu n. Wisła Kazimierz Korzoniewski, w Walcu Jan Gracz (1912—1914), w Brodnicy kolejnymi komendantami w latach 1914—1916 byli Franciszek Haściel, Zygmunt Wieszczkowski i Konrad Rogaczewski, w Grudziądzu Marian Gródzki (1914).

Okres walkacji lebnich wykorzystywano na dłuższe wycieczki piesze, na których uczono się praktycznego terenoznawstwa oraz poznawano piękno Ziemi Północnych. Według wskazówek komisarza ko TTZ Szczepana Gracza — wycieczki te kierowano na Warmię i Mazury oraz na Kaszuby. Tak np. w 1913 r. trzy zastępy harcerzy i Chojscy wybrali się na wycieczki w następujących kierunkach: I zastęp z Maiborka — przez Warmię i Jeziora Mazurskie do Olsztyna; II zastęp — na Kaszuby i Pomorze Zachodnie; III zastęp — z Czestoka do Wągrowa, dalej przez Kościerzynę na Wieszczę, wzdłuż jezior ta, Również w lipcu 1914 r. odbyły się wycieczki zastępów na Mazury i Kaszuby. Przed wyruszeniem wyłożono referaty: „Znaczenie dostępu do morza dla przyszłej Polski”, „Melody pracy wśród Masurów ewangelickich”. Harcerze mieli bowiem szyć w czasie wycieczek uswiadomienie narodowe wśród ludności mówiącej językiem polskim i wszepiać wiarę w bliskie odrodzenie Polski.

Harcerze święscy odbyli w 1914 r. wycieczkę po Warmii i Mazurach. Jak ze wzruszeniem wspomina uczestnik tej wycieczki prof. Alfons Guziński — na Warmii harcerze znajdowali oparcie i pomoc w polskich dworach. Gdy wkraczali w obręb zabudowań dworskich, śpiewali „Jeszcze Polska nie zginie!”, Przejawiano ich ze starobolską gościnnością.

Harcerze brodnicki Konrad Rogaczewski, Jan Haezel i Jan Jarzewowski przeszli w 1916 r. trasę Brodnica Nowe Miasto Lubawskie — Lubawa — Dąbrówno — Grunwald — Ostrołęka — Olsztyn — Nidzica — Działdowo — Lidzbark Warmiński i z powrotem do Brodnicy.

Harcerze z Wągrowa odbyli wycieczkę sanktąm Walez — Cieluchów — Bytów — Słupsk — Lebork — Hel.

Jak widać — pierwsi harcerze pomorscy podczas swych walkacyjnych wędrowek pierznych poznawali te regiony, które były naturalnie na największe niebezpieczeństwo germanizacji, starni się by-

Ponadto Henryk Bagiński i Stefan Lukowicz podają informacje o założeniu przez wybitnego działacza akademickiego Szczepana Gracza w 1912 roku skautingu przy TTZ w Gdańsku. Starogardzie Gdańskim i Wejherowie. Wywiady przeprowadzone przez autora niniejszego opracowania nie potwierdziły jednak istnienia drużyn w tych ośrodkach. Prawdopodobnie były to próby ich założenia nie uwiecznione powodzeniem ze względu na silne otoczenie niemieckie i niebezpieczeństwo dekonspiracji.

Początek daly Chojnice. W 1911 roku koło TTZ przy Gimnazjum Chojnickim wydeleowało na wycieczkę do Krakowa Stefana Lukowicza z Dalemian. Wraz z kolegami z innych ośrodków przeszli oni najpierw przeszkolenie wojskowe w II Polskiej Drużynie Strzeleckiej, a następnie zaznajomiono ich z podręcznikiem A. Małkowskiego „Scouting jako system wychowania młodzieży”. Po powrocie do Chojnic Lukowicz zwołał w dniu 5 IX 1911 roku w okolicznym lesie zebranie TTZ i wygłosił na nim referat o Polskich Drużynach Strzeleckich i ruchu skautowym. Po referacie zademonstrował ćwiczenia musztry na wzór ćwiczeń przeprowadzonych w Krakowie. Następnie postawił wniosek o utworzenie przy chojnickim TTZ drużyny skautowej i Polskiej Drużyny Strzeleckiej (PDS). Wniosek został jednogłośnie przyjęty.

Również w następnych latach, aż do wybuchu I wojny światowej, przedstawiciele drużyny skautów z Chojnic wyjeżdżali na kursy szkoleniowe do Galicji. Także naczelnictwo w Galicji interesowało się drużyną skautową i PDS w Chojnicach. W listopadzie 1913 roku przysłano do Chojnic instruktora Zygmunta Karwackiego (pseudonim Stanisław Bończa) w celu zweryfikowania kamtejszej Polskiej Drużyny Strzeleckiej i drużyny skautowej. Przy wyjeździe wyraził się on z wielkim uznaniem o ich działalności. Wojna światowa przerwała ostateczną pracę harcerską w Chojnicach. Wznowiono ją w 1917 roku.

Warto tutaj zaznaczyć, że założona 5 września 1911 roku drużyna skautowa w Chojnicach była pierwszą drużyną nie tylko na Pomorzu, ale w całym zaborze pruskim i zapoczątkowała rozwój harcerstwa polskiego na Ziemiach Zachodnich i Północnych. Kolejnym ośrodkiem ruchu skautowego był Poznań. Pierwszą drużynę założył tam Cezary Jindra w dniu 17 października 1912 roku.

Pierwsze drużyny harcerskie na Pomorzu nie były liczne, chociaż realizowano zasadę, że do skautingu wstępowały wszyscy członkowie TTZ. Jednak do TTZ należeli tylko uczniowie wyższych klas gimnazjalnych — w zasadzie sekundy i prymy, wyjątkowo tercj — a w tych klasach Polaków było mało. Przez największą drużynę w Chełminie przewinęło się w latach 1912—1914 około 70 członków. W Chojnicach w latach 1911—1914 było około 60 skautów. Pozostałe drużyny były mniej liczne.

Mała liczba członków sprzyjała zachowaniu w tajemnicy przed władzami faktu istnienia organizacji. Trzeba bowiem podkreślić, że Towarzystwo Tomasz Zana, jak i wyłonione z niego harcerstwo pracowało w całkowitej konspiracji. Zdawano sobie bowiem sprawę, że wykrzyk przez policję pruską tego związku zaprowadziłoby jego członków do więzienia i szambony im kariera zyciowa — jak to już miało miejsce w głównym procesie filomatów pomorskich w Toruniu w 1901 r. Toteż na miejsce zbiórki chłopcy schodzili się pojedynczo i różnymi drogami. Posługiwano się umówionymi hasłami rozpoznaw-

Początki harcerstwa na Pomorzu

datę uświadomienie narodowe u Kaszubach Zachodnich, Warmińskich i Mazurów. Już wówczas uznano, że należy je powołać do życia. W zamierzeniach przyszłego państwa polskiego, jednak dopiero powołanie harcerzy w Polsce Ludowej doczekało się tej chwili, że Związek Zachodnie i Północne zostały dołączone.

W kaszobach praca pierwszych drużyn harcerskich na Pomorzu uszła z wybuchem i wojny światowej, bowiem prawie wszystkie chłopcy zaciągnięto do wojska niemieckiego. W 1918 r. w Brodnicy, która aktywnie działała do jesieni 1918 r.

Po zakończeniu wojny wielu harcerzy pomorskich przystąpiło do szeregów powstańców wielkopolskich i wzięło udział w walkach z Grenzschutzem. Wskolenie zdobyte w pracy harcerskiej przysłużyło się w bojach o wyzwolenie Ziemi Zachodnich z niemieckiej okupacji.

Niewielu pionierów harcerstwa polskiego na Pomorzu pozostało przy życiu. Dwa wojny światowe, okupacja, wielki udział w czasie — przetrwali byli skautami prawie 70 lat temu — sprawiły, że bardzo przetrwały nie ich stężezi. Działalność następujących weteranów harcerstwa z naszego regionu:

Jerry Morawski, rocznik 1894, skaut w Cheshnie n. Wisła w latach 1912—1914, zamieszkał w Ostrowie Wilk, agronom, dyrektor wielkopolski, kapitan rezerwy, za działalność w ruchu oporu wcielony w oboznie koncentracyjnych w Stutthofie i Mauthausen.

Franzisk Alfons Gusiński, rocznik 1894, skaut w Swietli n. Wisła w latach 1912—1914, zamieszkał w Trzeźnie, Filologicz. prof. LO w Toruniu w st. sp., w latach 1918—1919 członek polskiej Rady Zolnierzy w Gdansk i redaktor „Gazety Gdanskiej”. Członek w Dzielnicach na Warmii i Mazurach. W czasie okupacji na wygnaniu w Obornie Lubelskim, gdzie był czynny w tajnym nauczaniu i wycho-dzał w skład dowództwa AK.

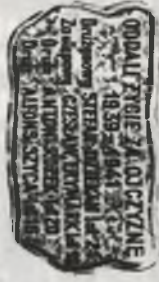
Alfons Granis — Grani, rocznik 1895, skaut w Chojnicach w latach 1913—1914, zamieszkał w Pelplinie, ksiądz, mgr prawa, prof. Wyższego Seminarium Duchownego w Pelplinie, powstaniec wielkopolski, za działalność w ruchu oporu więziony przez Gestapo w Włodawku i Łodzi.

Jan Zieliński, rocznik 1897, skaut w Brodnicy w latach 1914—1916, zamieszkał w Grudziądzu, major WP w st. sp., powstaniec wielkopolski, działał w ruchu oporu w oflagu w Gross Born, odznaczony Krzyżem Walecznych i Wielkopolskim Krzyżem Powstańcym.

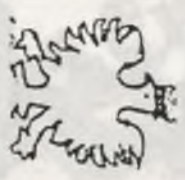
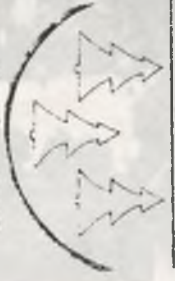
Andrzej Duda, rocznik 1899, skaut w Wąkoczu w latach 1912—1917, zamieszkał w Wąkoczu, urzędnik, pedagog, wsioorganizator administracji polskiej w powiecie wyrzyskim (1920—1922), burmistrz m. Opalenicy w latach 1922—1928, w czasie okupacji więziony obozow w pracy przyrzutowej, w Żelazie Ludowej urzędnik administracji, asystent dyktanta ED, prof. LO w Wąkoczu.

Z H E R Y P O M. Drużyna Harcerzy Im. Tadeusza Kościuszki Brusy — dwudniowy oboz harcerski 5 1 6 ozerwca 1 9 3 3 r. w Lesnictwie Lubnia /drużyna podczas obłady/.

BRUSY
1929-1979

„Wszystko co nasze Polsce oddamy...”

ROK BIEŻĄCY jest rokiem jubileuszowym Harcerskiego Hymnu, zaczynającego się od słów: „Wszystko co nasze Polsce oddamy...”. Szacowny to jubileusz, bo zamykający się niebagatelną liczbą 70 lat. Warto więc sięgnąć do jego rodowodu.

W ROKU 1911, na łamach pierwszego numeru lwowskiego pisma „Skaut”, - redagowanego przez twórcę polskiego ruchu skautowego - Andrzeja Malkowskiego, ukazał się na czołowej stronie wiersz autorstwa Ignacego KOZIELEWSKIEGO zaczynający się od słów „Wszystko co nasze Ojczyźnie oddamy...”. W roku następnym, tekst wiersza został przystosowany do

Olga Malkowska

bardzo popularnej w owym czasie melodii pieśni rewolucyjnej z roku 1905 - „Na barykady ludu robotczy...”.

Dokonała tego absolwentka Konserwatorium Lwowskiego, drużynowa III Lwowskiej Drużyny Skautowej im. Emilii Plater - Olga DRAGONOWSKA. Równocześnie Dragonowska wzbogaciła pieśń o refren zaczynający się od słów: „Hamie przeź, słabosc krusza...”. Pod nazwą „Pieśni skautów” robi ona wspaniałą karierę, pretendując do rangi hymnu harcerskiego, za który faktycznie zostaje uznana po odzyskaniu przez Polskę niepodległości. Wszakże pieśń znana jest w zasadzie całemu społeczeństwu, bo kto w kółku nie był czy nie jest harcerzem, to jednak jej twórcę pozostawali i pozostają w miroku wspomnienia.

POSWIĘCMY WIĘC im chociaż kilka ciepłych słów, bo na to swoim pięknym życiem zasłużyli. Olga Dragonowska upamiętniła się w harcerstwie nie tylko współautorstwem hymnu harcerskiego. Należy pamiętać, że to jej drużyna jako pierwsza wprowadziła hasło „Czuwaj!”. Życie swoje związała ona z Andrzejem Malkowskim, biorąc z nim ślub w Zakopanem w roku 1913. Jako mało znaną ciekawostkę historyczną, warto przypomnieć, że ślub ten dawał im ks. Kazimierz Lutosławski, którego autorstwa jest do dziś noszony w organizacji krzyż harcerski.

Andrzej Malkowski zginął tragicznie w katastrofie morskiej w styczniu 1919 r., kiedy okręt którym pływał jako wysłannik gen. Hallera do Odessy, wpadł na mine i utonął w pobliżu zatoki Messyńskiej. W okresie międzywojennym Malkowska prowadziła Szkołę Pracy Harcerskiej w Stronowcach Wyznych w Pielichach. Mieściła się ona w dwóch domach wybudowanych w stylu góralskim, o nazwach „Orle Gniazdo” i „Cisowy Dworek”. W szkole tej, gdzie przebiegał był materiał szkoły powszechnej, równoległe uharcerzono uczniów m. in. organizując atrakcyjne górskie wycieczki, biwaki, kominki, ogniska itp. Uczniowie rekrutowali się z rozbitych rodzin, względnie były to jednostki trudne, których wychowanie przekraczało możliwości rodziców. W „Cisowym Dworcu” i „Orlim Gnieździe”, dzieci te w atmosferze rodzinnego ciepła i miłości pedagogicznej, wzięły się żyć w zespole i przygotowywać do życia w społeczeństwie. Praca Malkowskiej była oceniana bardzo wysoko przez ówczesne władze, co znalazło swój wyraz m. in. w uhonorowaniu jej Krzyżem Oficerskim Orderu Polonii Restituta.

LOSY WOJNY rzuciły Malkowską do Szkocji, gdzie prowadziła dom polskiego dziecka. W roku 1961 wróciła do Polski. Zawsze wrażliwa na potrzeby dzieci, zarówno „Orle Gniazdo”, jak i „Cisowy Dworek” przekazała w darze Prezydium Rady Narodowej Warszawy, na cele opieki zdrowotnej nad dziećmi.

Zmarła 15 stycznia 1979 r. Na pogrzeb jej w Zakopanem przybyli inspektorzy z różnych stron Polski.

Ignacy Kozielewski

Ignacy Kozielewski

Kilka lat przed wojną redagował „Strażnicę Harcerską”, a w czasie okupacji aktywnie uczestniczył w tajnym nauczaniu. Po wojnie zorganizował gimnazja w Kłobucku, Krzepicach i Mstowie. Zmarł w Częstochowie 2 lipca 1964 r.

Autorzy Hymnu Harcerskiego odeszli, ale do dzisiaj ze wzruszeniem śpiewamy pieśń ich autorstwa: **WSZYSTKO CO NASZE POLSCE ODDAMY...**

IGNACY KOZIELEWSKI również pięknie przeżył swoje życie jako zasłużony pedagog m. in. piastując po I wojnie światowej obowiązki dyrektora Gimnazjum Towarzystwa Szkół Pracy (było to gimnazjum połączone z praktyczną nauką zawodów rzemieślniczych i ogrodnictwa). Kozielewski w roku 1923 uzyskał na Uniwersytecie Jagiellońskim tytuł doktora za pracę o Łukaszu Górnickim.

Moment wręczenia Sztandaru 8 D H Brusy im. J. Kościuszki drużynomemu Witoldowi Rólbieckiemu w 1948 r.

Potuzet Szatana rowy od lewej Jerzy Drażkowski Henryk Plata, Mieczysław Braou, Henryk Wenda 1948r.

W poprzednim odcinku zaczęliśmy prezentację sylwetki **Bernarda Myśliwka** — jednego z twórców podziemnego harcerstwa na Pomorzu. Po zwolnieniu z niewoli niemieckiej, w październiku 1939 r., przyjechał do Bydgoszczy skąd jednak szybko przeniósł się do Chojnic do swojej narzeczonej Jadwigi Łątkowskiej, z którą zawarł ślub podejmując jednocześnie pracę...

KOMENDANT „LINY”

Praca zaopatrzeniowca stwarzała liczne okazje do wyjazdów, w tym i do Warszawy. Pierwotnie miał kontakty z organizacją konspiracyjną „Grunwald”. Włączył instruktorów harcerskich i starszych harcerzy do pracy konspiracyjnej, nawiązał kontakt z toruńskim „Batalionem śmierci” oraz Komendą Obrońców Polski.

Wiosną 1940 r. haremistrz **Benedykt Porożyński**, na wniosek „Pasięki” mianował go komendantem pomorskich Szarych Szeregów ps. „Lina”. Odtąd komendant posługiwał się pseudonimem „Konrad”. Przystąpił do tworzenia pomorskiego wojennego harcerstwa. W 1941 r. w Warszawie nawiązał kontakt z organizacją „Alfa”, skupiającą oficerów i podoficerów Marynarki Wojennej i Handlowej. Powierzono mu utworzenie na Wybrzeżu komórek „Alfy”. Otrzymał od komandora ppor. Józefa Woźnickiego, szefa wywiadu morskiego „Alfy”, jednocześnie eksperta do spraw Marynarki Wojennej w Biurze Studiów Oddziału II KG AK, zadanie usprawnienia sieci łączności wywiadu morskiego, oznaczonej kryptonimem „C”.

Osobiście przewoził meldunki wywiadowcze do Warszawy. Należał do najbardziej aktywnych w tym okresie członków ruchu oporu na Pomorzu Gdańskim dysponując niezwykle rozległymi kontaktami. W czerwcu 1942 zdołał uniknąć aresztowania na dworcu kolejowym w Gdańsku. Nie wrócił już do Chojnic i ukrywał się w Orłowie i Małym Kacku. Aresztowany 29 września 1942 r. w Orłowie, zginął prawdopodobnie 1 października w budynku gestapo w Gdyni w wyniku niezwykle brutalnych tortur.

BENEDYKT POROŻYŃSKI, organizator związków Chorągwi Pomorskiej Szarych Szeregów, urodził się w 1909 r. w Toruniu. Mieszkał potem w Zblewie, w 1920 r. podjął naukę w Gimnazjum Klasycznym w Chelminie. Tutaj też został harcerzem. W 1929 r. podjął studia w Wyższej Szkole Handlowej w Poznaniu. Po studiach zamieszkał w Gdyni, w 1935 roku objął funkcję komendanta gdyńskiego hufca, a w trzy lata później mianowano go komendantem Morskiego Rejonu Harcerzy. W marcu 1939 r. skierowano go na przeszkolenie oficerów rezerwy. Wziął udział w kampanii wrześniowej walcząc na Kielecczyźnie i Lubelszczyźnie. Dotarł do Lwowa, gdzie nawiązał kontakt z harcerstwem polskim działającym w Rumunii. W styczniu 1940 r. dotarł do Warszawy, gdzie natychmiast stawił się do dyspozycji Głównej Kwatery Szarych Szeregów.

INICJATOR POMORSKICH SZARYCH SZEREGÓW

Otrzymał zadanie utworzenia wojennego harcerstwa na Pomorzu. 2 lutego pod nazwiskiem Jan Śliwa dotarł do swojej żony w Toruniu, gdzie skontaktował się z kierownictwem organizacji „Grunwald”.

W maju tego samego roku dotarł do Bydgoszczy nadając konspiracyj-

nie już tutaj działającemu harcerstwu organizacyjne formy Szarych Szeregów. Miał także za zadanie zorganizowanie łączności i wywiadu ZWZ-AK na Pomorzu. Ścisłe współpracował z ppłk. Tadeuszem Odrowskim ps. „Odra”, stojącym na czele organizacji wywiadowczej działającej na Pomorzu. Utrzymywał również kontakty z działaczami Okręgowej Delegatury Rządu RP na Pomorze oraz z Zygmuntem Felczakiem, znanym działaczem konspiracyjnego Stronnictwa Pracy i Delegatury Rządu. Nawiązał też kontakt z „Alfą”.

Po aresztowaniu **Bernarda Myśliwka**, przejął sprawę łączności z członkami wywiadu morskiego. 20 sierpnia 1942 r. został postrzelony, kiedy wkroczył do lokalu kontaktowego „Alfy” w Warszawie. Ranny zdołał uciec. Aresztowany 19 lipca 1943 r. i przewieziony na Pawiak, po krótkim śledztwie przekazany został gestapo gdańskiemu. 1 listopada 1943 r. osadzono go w Stutthofie. Niedługo potem znalazł się tam także jego brat **Czesław**, instruktor Szarych Szeregów aresztowany w Świeciu. Przeżył gehenną ewakuacyjną tego obozu, ale zachorował na tyfus i 18 marca 1945 r. zmarł niedaleko Wejherowa.

SZKODZIĆ ZA WSZELKĄ CENĘ!

Wróćmy jednak do działającej w Osowej Górze grupy **Leona Stobrawy** pseudonim „Socha” do czego zachęciło nas kilku czytelników m.

in. brat **Wrzesińskiego**, bliskiego współpracownika „Sochy”

Jak pisaliśmy — grupa ta gromadziła i przerzucała z terenu zakładów do lasu z dużym powodzeniem znaczne ilości amunicji, w tym i granatów. Drugą akcją przygotowano na wiosnę 1942 roku kiedy **Stobrawa** otrzymał polecenie przygotowania do transportu 60 bomb półtonowych, które miały być wysłane do Jugosławii. Z polecenia tego wynikało, że chodzi o bomby jakiejś specjalnej konstrukcji. W porozumieniu z kierownictwem podziemia, podjął wówczas decyzję uzbrojenia tych bomb w uszkodzone zapalniki, których duża ilość znajdowała się w magazynie. Wspomagał go w tym **Wronecki**.

Po wysyłce pierwszej partii 40 bomb, w niedługim czasie nadeszła

wiadomość, że bomby te były niewypałem. Spodziewając się dochożenia, **Stobrawa** — wykorzystując przypadający na **Kowalskiego** i **Wrzesińskiego** dyżur przeciwlotniczy — dostarczył im dobre zapalniki i oni wymienili je w pozostałych 20 bombach czekających na transport.

Był to szczególnie szczęśliwy dla konspiratorów zbieg okoliczności. Przybyła bowiem do Osowej Góry specjalna komisja nie stwierdziła w bombach żadnych wad i usterek, a kiedy jeszcze dodatkowo tytułem próby dwie bomby zrzucono do Kanału Bydgoskiego i one wybuchły — sprawa przycichła. Jest jednak pewne, że wspomniana komisja sprawdzała również kartoteki zatrudnionych w zakładzie Polaków albowiem na jej polecenie, mimo fiaska dochodzenia, zwolniono z Osowej Góry **Wrzesińskiego**, który przed wojną był oficerem rezerwy oraz **Brukwickiego** — studenta.

„PRODUKCJA” NIEWYPAŁÓW

Te dwa posunięcia nie zniechęciły jednak pozostałych w zakładzie członków grupy „Sochy” do kontynuowania działalności dywersyjnej. W dalszym ciągu spore partie wysyłanych stąd bomb były uzbrajane w uszkodzone zapalniki. Jak długo akcja ta była kontynuowana dowodzi fakt, że w czerwcu lub lipcu 1944 roku **Stobrawa** dowiedział się od swojego niemieckiego zwierzchnika, że do Osowej Góry wybiera się nowa specjalna komisja, bo-

wiem za dużo bomb z Bydgoszczy okazuje się niewypałem.

Ta nowa komisja złożona z oficerów SS i Wehrmachtu bawiła w zakładzie równe dziesięć dni. Tym razem badano tylko całość skrzyń i plomb i niczego nie stwierdzono. Następstwem jednak tej kontroli było skierowanie do zakładu około 300 robotników niemieckich, których zmieszano z Polakami. Z danych, które podziemie skrupulatnie notowało wynika, że na około 250 tysięcy bomb wyekspediowanych z Osowej Góry w uszkodzone zapalniki uzbrojono około 10 tysięcy, tj. 4 procent. Mimo wspomnianych kontroli operacje te nie wzbudzały podejrzeń albowiem **Wronecki** — który był przy tej czynności zatrudniony — przezornie zawsze kilka zapalników reklamował, zwracając u-

wagę na to, że są wybrakowane i potwierdzając niejako tym samym, że rzetelnie wykonuje swoje obowiązki.

NA TROPIE V-2

W Osowej Górze gromadzone były także rakiety V-2. Teren, na którym je składowano był jednak niezwykle starannie strzeżony i nie tylko Polacy, ale także i nie wszyscy Niemcy mieli tam dostęp. Interesował się nim sam **Stobrawa**, ale wiadomości, które udało się mu zdobyć, były niezwykle skąpe, praktycznie ograniczając się one do tego co zdołał usłyszeć od samych Niemców.

Akcjom „Szarych Szeregów” na terenie zakładu specjalnego w Osowej Górze sprzyjała nie tylko powszechna wśród polskich robotników wrogość do okupanta, ale i fakt, że prawie wszyscy pracujący tu Polacy trudnili się dywersją — drobniejsze ślady sabotażu można było dostrzec wszędzie — jednocześnie dość podatni na przekupstwo okazywali się różni pomniejsi rangą Niemcy jak i niemieccy żołnierze strzeżący obiektu. 349

np., że Stobrawa za 3 kilogramy słoniny kupił od niemieckiego żołnierza browning.

NALOT DO KTÓREGO NIE DOSZŁO

W 1944 roku sztab alianckiego lotnictwa przygotowywał nalot na zakład w Osowej Górze. W związku z tym grupa Stobrawy otrzymała zadanie sporządzenia planu zakładu z oznaczeniem miejsc, w których zatrudnieni byli Polacy. Jednocześnie do grupy dotarł rozkaz, aby wszyscy Polacy w czasie nalotu wycofywali się z terenu zakładu do szosy i dalej w kierunku Nakła. Dane zgromadzone przez komórkę „Szarych Szeregów” dowiodły jednak, że Polacy stanowią zdecydowaną większość zatrudnionej w bazie załogi. W związku z tym, z uwagi na ich bezpieczeństwo, od planowanego nalotu odstąpiono.

Warto w tym miejscu jeszcze wspomnieć, że J. Wronecki, członek grupy „Szarych Szeregów” w Osowej Górze, był w okresie od czerwca do września 1942 roku więziony w bydgoskim gestapo. Aresztowano go w związku z wykryciem organizacji „Złotego Lwa” czyli Katolickich Lechitów, działającej na robotniczym Wilczaku, o której wspomnieliśmy już wcześniej w tym cyklu. Do tej organizacji należał jego brat Franciszek, skazany później na karę śmierci.

Oto jeden z przykładów działalności harcerek z podziemnych Szarych Szeregów. Z braku książek i podręczników polskich do tajnej nauki języka polskiego, wykorzystywano niemieckie bajki. Pod rysunkami zaklejano niemiecki tekst i wpiisywano polski. Była to praca ściśle benedyktyńska i wymagała naprawdę szerokiego udziału liczących harcerek. Takie książki z polskim tekstem „produkowano” bowiem nie tylko dla potrzeb tajnego nauczania, ale również i na akcje specjalne. Mianowicie w Święta Wielkanocne i Bożego Narodzenia. Harcerki podrzucały tak przygotowane książki do mieszkań Polaków, o których wiadomym było, że żyją w tych domach polskie dzieci zlanione polskiego słowa.

Przedz malutki mój ty chrabąszczu, jakim maliny kryje się gąszczu? Połknie maliny i jagód krocie, że krasnoludków kryją paprocie.

J. Wronecki, chociaż nie należał do tej organizacji, został także aresztowany, podobnie jak jego ojciec. Obaj swoje zwolnienie zawdzięczali w dużym stopniu pewnej rodzinie niemieckiej, u której pracowała siostra Wroneckich. W 1943 roku za aktywny udział w akcjach „Szarych Szeregów” na terenie Osowej Góry J. Wronecki został w mieszkaniu W. Kowalskiego przy ulicy Stawowej odznaczony Brązowym Krzyżem Zasługi z Mieczami. Symbolicznego aktu dekoracji dokonał dowódca ruchu oporu na miasto Bydgoszcz „Lech”, którego Wronecki widział wówczas po raz pierwszy w życiu. Podobne odznaczenie miał otrzymać również Wrzesiński, ale z nieznanymi powodów tego odznaczenia nie zdołano jemu doręczyć.

o D H Brusy 1950 r.

Gmentarz ofiar okupanta hitlerowskiego w Brusach. Apel harcerzy 1979 r.

POCZĄTKI HARCERSTWA W BRUSACH

Pierwsza wycieczka szkoleniowa na Szotową Gore / zabna
3 m a j a 1 9 2 9 r. przeprowadzona przez drużynowego
Stefana Markiewicza z H P 7 9 Pom. Drużyna Harcerzy
im. Tadeusza Kosciuszki w Brusach.

Występ zastępu "Michomory" przed szkołą w Brusach
w 1 9 3 3 r. zastęp prowadziła drużynowa Maria
Woelkowna - z 3 D H - żeńskiej im. Emilii Plater
w Brusach.

Oboz Z H P 7 9 Pom. Drużyna Harcerzy im. Tadeusza
Kościuszki Brusy w 1931 r. w Czernicy
/ fragment struski od strony jeziora i łaki Szulca /
w środku w białej koszulce drużynowy Stefan Markiewicz

Oboz 3 D H im. Emilii Plater w Brusach
w Kaszubie w 1933 r. Apel poranny
przeprowadzony przez drużynową Jadwigę Pestka / druga od prawej /
352

Uczestnicy zjazdu w Lublinie, listopad 1918 r.

HARCERSTWO W NIEMCZECH

Pierwszą próbą organizacyjnego skoordynowania działalności h.w N. było utworzenie w 1920 przez Szymona Koszyka → Towarzystwa Skautów Opolskich. W 1924 ukonstytuował się → Związek Harcerstwa Polskiego w Prowincji Górny Śląsk, a po nawiązaniu kontaktu z drużynami w Berlinie powołano w 1926 Związek Harcerzy Pol. w Niemczech, który w 1927 przyjął nazwę Związek Harcerstwa Pol. w Niemczech. W chwili powstania obejmował 3 hufce: bytomski, zabrusko-gliwicki i berliński, 9 drużyn harcerzy i 5 drużyn harcerek. ZHP w Niemczech stanowił niezależną, samodzielną organizację harc., współpracującą z ówczesnym ZHP w Polsce. Podobnie jak wszystkie organizacje mniejszości pol. w Niemczech znajdował się pod opieką Związku Polaków w Niemczech, z którym bezpośrednio współdziałał. ZHP w Niemczech odegrał ważną rolę w wytrwaniu w polskości młodzieży, poddanej dyktaturze hitl. państwa, kształcił świadomość nar., zaprawiając równocześnie do służby społ. i walki polit. o podst. prawa człowieka.

H.w N., zwłaszcza na Śląsku, objęło głównie młodzież ze środowiska robotn. i chłopskiego. Rozwijano się na terenach rdzennie pol., jak Śląsk, Warmia i Mazury, Powiśle, zamieszkałych przez rodzimą ludność pol. w zwartych grupach. Nieco in. charakter miały drużyny organizowane w Berlinie i Westfalii, które skupiały pol. wychodźstwo.

Mimo coraz większych trudności stwarzanych przez władze niem., dążące do wynarodowienia ludności pol. i do objęcia młodzieży wpływami hitlerysty, ZHP w

Niemczech organizował nowe jednostki, doskonalili pracę harc., prowadził akcję letnią. W 1930 organizacja liczyła 3225 członków w 13 hufcach: bytomskim, Gimnazjum Pol. w Bytomiu, raciborskim, opolskim, zabruskim, gliwickim, babimojskim, malborskim, berlińskim, złotowskim, warmińskim, saksońskim, wiedeńskim (po aneksji Austrii przez hitl. Niemcy); samodzielne drużyny istniały również m.in. we Wrocławiu, Szczecinie, Strzelcach Opolskich.

Czołowymi działaczami ZHP w Niemczech byli m.in.: Józef Kwietniewski — Naczelnik ZHP w Niemczech w 1925—34, Paweł Kwoczek — Przewodniczący ZHP w Niemczech 1935—39, Józef Kachel — Naczelnik ZHP w Niemczech w 1935—39.

ZHP w Niemczech działał do agresji hitl. Niemiec na Polskę. Na początku września 1939 organizacja została prawie całkowicie zniszczona, a 7 IX formalnie rozwiązana. Działacze i harcerze zostali poddani prześladowaniom, wielu zginęło; jednak liczne dowody świadczą o patriot. postawach młodzieży harc., starającej się pełnić dalej swą służbę i nieść pomoc ofiarom hitlerysty.

Bezpośrednio po II wojnie świat. na terenie Niemiec znalazły się liczne rzesze Polaków w wyniku zawieruchy wojennej. W amer., bryt. i franc. strefie okupacyjnej powstały wśród młodzieży drużyny, hufce, a nawet chorągwie harc. działające w 1945—46, które przestały istnieć wraz z repatriacją lub emigracją ludności polskiej.

Literatura: Henryk Kapiszewski, *Związek Harcerstwa Polskiego w Niemczech. Zarys historyczny ze szczególnym uwzględnieniem lat 1933—39*, Warszawa 1969; R. K. Daszkiewicz, *Harcerstwo polskie poza granicami kraju od zarania do 1930 roku w relacjach i dokumentach*, Lublin 1983; *Związek Harcerstwa Polskiego w Niemczech, wybór tekstów źródłowych (1933—39)*, do druku przygotował i wstępem opatrzył M. Lis, Opole 1983; M. Lis, *Związek Harcerstwa Polskiego w Niemczech (1922—1939)*, Opole 1987.

TRAGICZNA WIOSNA W BRUSACH

W hitlerowskiej „Danziger Neuste Nachrichten” z dnia 29 września 1941 roku ukazała się notatka zatytułowana „Kary ciężkiego więzienia Trybunału Ludowego — pierwsze posiedzenie w Gdańsku”:

„Po raz pierwszy obradował w Gdańsku niemiecki Sąd Najwyższy — Trybunał Ludowy. Oskarżonych było za przygotowanie zdrady stanu 20 byłych obywateli polskich ze Starogardu i Brus, mężczyzn i kobiet różnego wieku i różnych warstw zawodowych. Zdarzenia, które były przedmiotem rozprawy, sięgają daleko wstecz, do pierwszych miesięcy ubiegłego roku, a więc do czasu krótko po zakończeniu wojny z Polską. Wówczas to przyniósł do Starogardu brat oskarżonej Eugenii Kawka odpis ulotki byłego polskiego generała Sikorskiego, która swego czasu została przruczona nad Warszawą, a która przepowiadała Polakom „godzinę wyzwolenia” i nawoływała do „pokrzepienia ducha w walce przeciwko Germanom” oraz „do ukrywania broni i sprzętu wojennego”.

Za tę „zbrodnię” trybunał ogłosił trzeciego dnia z rana wyrok, mocą którego na sześć lat ciężkiego więzienia skazani zostali: Jan Kawka, Wanda Raszeja, Alojzy Wojtaś. Na pięć lat — Eugenia Kawka, Jadwiga Brzeska, Józef Buca i Antoni Czarnowski. Na cztery lata — Teofil Dawicki, Marta Brose, Leokadia i Jadwiga Marchlewicz, Wanda Wojtaś, Albin Schwenko i Helena Marchlewicz. Na trzy lata — Edmund Kobierowski, a na rok i sześć miesięcy więzienia Zofia Piotrowska i Adolf Barcz.

Dalej w cytowanej notatce czytamy:

„Równocześnie Trybunał Ludowy rozpatrywał sprawę dziewięciu byłych obywateli polskich, po większej części byłych polskich gimnazjalistów oskarżonych o słuchanie wrogich audycji radiowych i o rozpowszechnianie wrogich wiadomości w postaci ulotek. Zostali skazani za przygotowanie zdrady stanu — oskarżony CZECHOLIŃSKI na 15 lat ciężkiego więzienia i na 10 lat utraty praw honorowych, TADEUSZ BUKOWSKI na 3 lata ciężkiego więzienia i 3 lata utraty praw honorowych, WITOLD KAZMIERSKI na rok i 6 miesięcy ciężkiego więzienia, ROMUALD HOPPE na 10 lat ciężkiego więzienia i 10 lat utraty praw honorowych.”

Dodajmy — wyprzedzając nieco fakty — że dwóch oskarżonych Stefan Dziekan i Czesław Frymark z Brus, w wyniku nieludzkich przesłuchań zmarli przed rozprawą. Ale też dzięki ich bohaterkiej postawie w śledztwie, wielu współtowarzyszy z tajnej drużyny harcerskiej uniknęło losu skazanych. Ostatni gryps pisany własną krwią przez Stefana Dziekana zawierał tylko jedno słowo skierowane do aresztowanych wraz z nim — MİLŁCZEC!

Jak wspomina jeden ze skazanych we wspomnianym procesie — Antoni Czarnowski — tajna drużyna harcerska w Brusach powstała już w październiku 1939 roku, a jej założycielem był harcerz Stefan Dziekan, mieszkaniec Brus, przed wybuchem wojny uczeń gimnazjum w Chojni-

Sztandar bruskiej drużyny

cach, któremu w zorganizowaniu konspiracyjnego harcerstwa pomogli Antoni Rożek z Zabna, kolega gimnazjalny Dziekana, Antoni Czarnowski absolwent Państwowej Szkoły Handlowej w Chojnicach, Jan Piankowski z tejże szkoły, Czesław Frymark i Stanisław Koliński — uczniowie gimnazjum, Witold Rolbiecki — subiekt sklepu konfekcyjnego w Brusach.

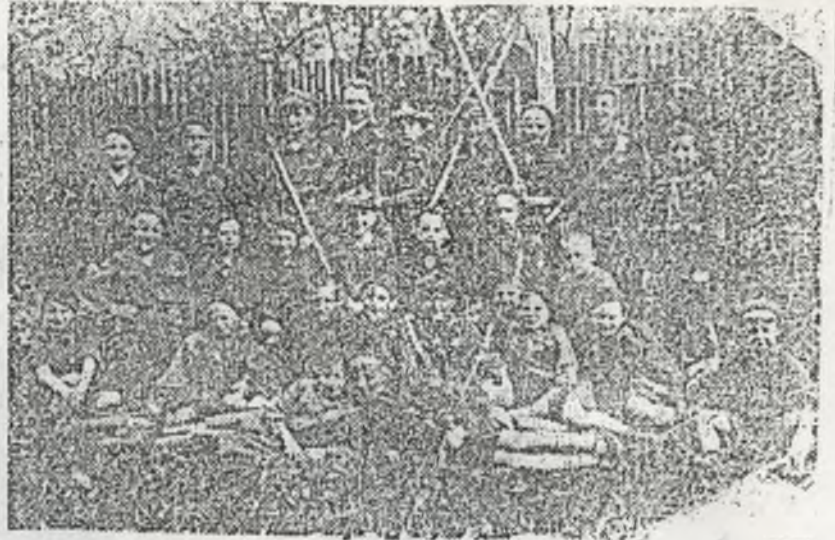
Tak powstała konspiracyjna kadra składająca się z byłych harcerzy drużyny im. Tadeusza Kościuszki działającej przed wojną przy szkole podstawowej w Brusach. Wkrótce do konspiracji zaprzysiężeni zostali Gertruda Majewska, Jadwiga Frymark, Franciszek Lorocho, Antoni Kuczkowski, Jan Pański, Alfons Pestka, Zofia Czarnowska, Edmund Orlikowski, Teresa Majewska — rówieśnicy założycieli tajnej drużyny. Nie zdołano do chwili aresztowań zaprzysiąc współpracujących już ze spiskowcami Alfonsa Szybę, Bronisława Kinka, Antoniego Goluńskiego, Jana Szultka, Henryka Świnkę i Stefana Przewońskiego.

Celem tajnej drużyny było podtrzymywanie ducha polskości wśród Polaków zamieszkałych w Brusach i okolicy, kolportowanie najświetszych wiadomości z nasłuchu radiowego, przygotowanie młodzieży do czynnego oporu, szczególnie poprzez sabotaż, założenie listy zbrodni i krzywd czynionych ludności polskiej przez Niemców. W dalszych planach zakładano przejście do lasu i podjęcie walki partyzanckiej.

Młodzi konspiratorzy nie mieli jednak żadnego doświadczenia w podziemnym działaniu. Dlatego już od samego początku popełniono kilka kardynalnych błędów, które dość szybko miały się przyczynić do tragicznej wpadki. Zebrania odbywały się bowiem w domu drużynowego Stefana Dziekana, lub w domu rodziców Frymarka albo Piankowskiego. Członkowie drużyny organizowali także częste wypadki do lasu w Zabnie, gdzie w okolicy Góry Szotowej zwanej potocznie Szotówką, ćwiczyli harcerskie podchody, recytowali patriotyczne wiersze. Chodzili również do domów zaufanych ludzi, organizując wieczory polskich pieśni i poezji...

Po rozstrzelaniu przez Niemców pierwszych zakładników w Brusach, młodzi ludzie zeszli do głębszej konspiracji. Przystąpiono do spisywania „czarnej listy” hitlerowskich zbrodni, a korzystając z utajnionych radioodbiorników — do kolportowania wiadomości z nasłuchu. Zaczęto też gromadzić rozwlezione przez Niemców polskie książki, tworząc z nich zakonspirowaną bibliotekę. Chłopcy przystąpili do małego sabotażu, podkradziono Niemcom 3 karabiny, odnaleziono 2 polskie i kilka rewolwerów. Brakowało do nich jednak amunicji. Wiosną 1940 roku najstarsi harcerze chcieli pójść do lasu. W tym celu Antoni Czarnowski zatrudnił się w leśnictwie Spierwa koło Męcikału jako robotnik leśny, a

Drużyna harcerska w Brusach, zdjęcie wykonane w 1932 roku. Stoją od prawej: Henryk Świnka, Stefan Dziekan, Tadeusz Szopiński, Alojzy Zieliński, Witold Rólbiecki, Stefan Markiewicz (w cywilu — założyciel drużyny), Jan Schultek, Tadeusz Bruski, Jan Szopiński. W trzecim rzędzie od lewej jako druzi Stanisław Koliński, penty Tadeusz Elżanowski. W drugim rzędzie pośrodku w berecie Leon Senger — wymienieni działali w konspiracji.

miał zadanie wyszukania odpowiednich miejsc do budowy bunkrów.

Te zamiary przerwały brutalnie aresztowania, które nastąpiły w kwietniu 1940 roku. Dzięki Polce, sprzątacze w budynku niemieckiej policji w Brusach, która podsłuchiła plan aresztowania harcerzy — uprzedzony Dziekan zaalarmował resztę. Zdołano zniszczyć wiele materiału obciążającego, ale w ręce gestapo dostała się jednak jedna ulotka „Sikorskiego” oraz zdjęcie z wyprawy harcerzy pod Szotówkę. Ulotka rozpoczęła cały łańcuch aresztowań, które — jak wiemy — zakończyły się ciężkimi wyrokami. Zdjęcie stało się przepustką do obozów. W Brusach aresztowani wówczas Czesława Frymarka, Stanisława Kojłowskiego, Alfonsa Pestkę, Antoniego Czarnowłosa. Wywieziono ich do więzienia w Chojnicach, a następnie do Gdańska. Stefana Dziekana aresztowano na robotach przemyślowych na Żulawach, gdzie miał nadzieję się ukryć. Antoni Rożek wraz z ojcem Józefem z więzienia chojnickiego wywiezieni zostali do obozu w Sachsenhausen, gdzie obaj zginęli, Alfons Szyca, poszukiwany, zastrzelony został na drodze przez volksdeutsche Riedla z Chojnic.

Harcerze z Brus przetrzymywani byli początkowo w obozie w Stutthofie. Późną jesienią przewieziono ich do gdańskiego więzienia. Rozprawa odbyła się w dniach 23—25 września 1941 roku. Przed ogłoszeniem wyroków obaj harcerze, którzy tego momentu nie dożyli — Stefan Dziekan i Czesław Frymark — w ostatnich swoich listach do rodziny tak pisali:

„Miałem wysoką gorączkę, do 40 stopni, przy kaszlu odczuwałem ból w piersiach. Teraz jest mi trochę lepiej. Jestem na ogólnej sali, przedtem byłem samotnie w celi. Kochana Mamol! Otrzymałem akt oskarżenia. Kiedy będzie rozprawa nie wiem. Miejmy nadzieję, że będę jeszcze zdrowy. Zасыlam pozdrowienia dla Ojca, Józki, Ciotek i dla wszystkich, którzy mnie nie zapomnieli. Twój kochający Cię syn — Czesław”.

Harcerz Orli Witold Rólbiecki harcerz- działacz ruchu oporu wniósł duże zasługi wychowawcze w potrzynywaniu ducha polskości-patriotyizmu i harcerstwa w Bruskiej Drużynie Harcerskiej w czasie okupacji i po wyzwoleniu.

„Tutaj u mnie nic nowego. Pracuję przy drzewie, był też sibiry mróz do minus 15 stopni. Ale czas bieży i do więziennego życia już całkowicie się przyzwyczaiłem. Lecz moja radość będzie większa gdy wrócę do domu. Wiesz, Kochana Mateczko, moje straszne sny już mnie nie nękają. Teraz Kochana Matko kończę mój list i będę oczekiwał na Twoją odpowiedź z wielką niecierpliwością, jak zawsze. Jeszcze raz dziękuję Ci, Kochana Mateczko, za piękne słowa pociechy i zasyłam serdeczne pozdrowienia — Twój syn Stefan.”

Listy te, choć pisane w oryginale w języku niemieckim i zawierające obowiązkowe akcenty optymistyczne, nie zdołały ukryć prawdziwego stanu ducha obu młodych bohaterów, którzy decydując się milczeć, uratowali życie wielu kolegom i koleżankom, sami płacąc najwyższą cenę. Jak wspomina Witold Rólbiecki, znany w Brusach działacz harcerski, jeden z młodych konspiratorów, który dzięki bohaterstwu drużynowego Stefana Dziekana i zastępowego Czesława Frymarka przeżył okupację — gdyby w ręce gestapo dostała się cała struktura organizacji, a także skład przechowywanej broni oraz dwa ukryte sztandary polskie — jeden harcerski, a drugi Powstańców i Wojaków — rozprawa w Gdańsku z pewnością zakończyłaby się kilkoma wyrokami śmierci, a w obozach koncentracyjnych znalazłoby się nieporównanie więcej młodych ludzi z Brus.

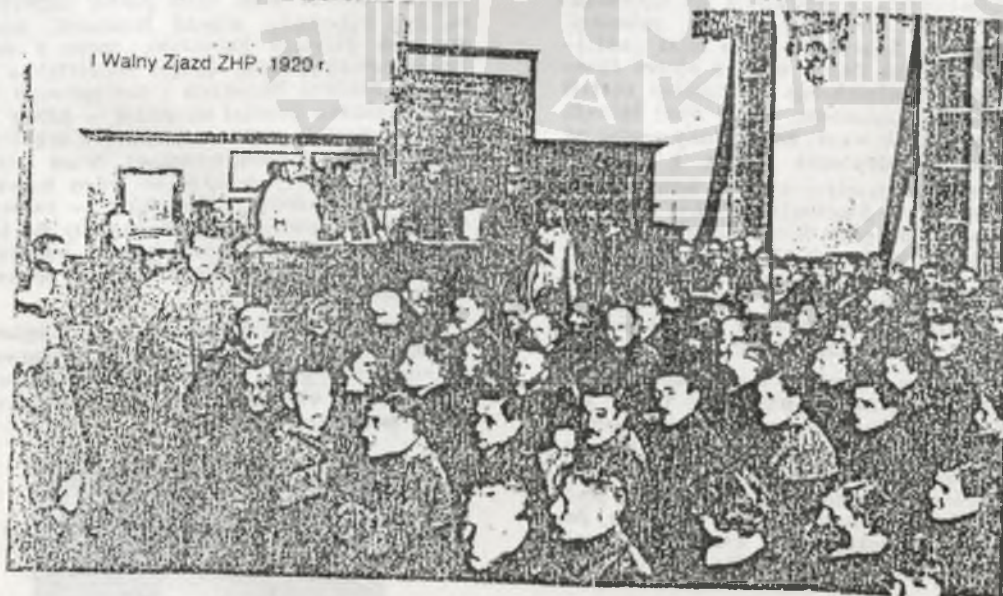
Tragicznie zakończony w Brusach epizod harcerskiej walki z okupantem, podejmowanej w całym kraju przez młodych patriotów, to kolejna, chlubna, choć mało znana karta pięknej tradycji polskiego harcerstwa.

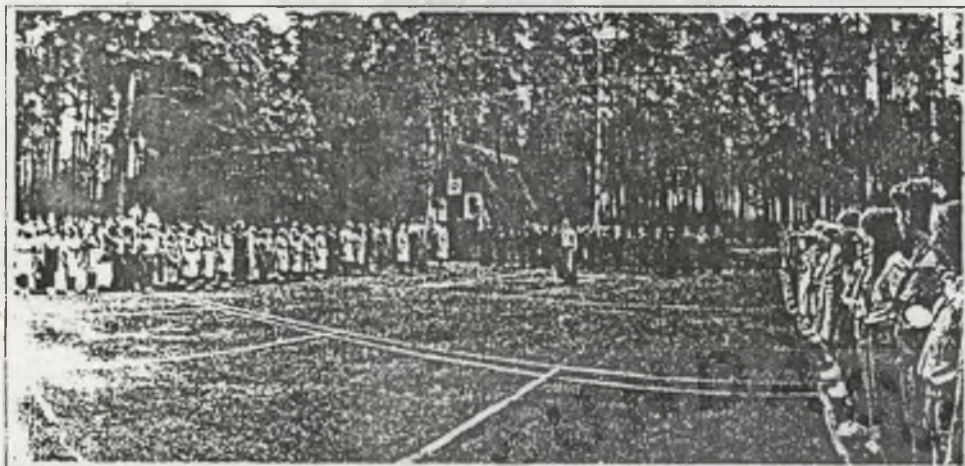
Witold Rólbiecki

Historyczny sztandar Drużyny
Bruskiej z lat czterdziestych

Złot 80-lecia ZHP na Ziemi Chojnickiej

1. Uroczysty apel rozpoczyna Złot.

2. Mszę koncelebrowali ks. prałat Henryk Cyrzan i duszpasterz hufca, ks. Ryszard Piak. Służbę mszalną pełniła 5 DH im. J. Korczaka (z SP nr 5 w Chojnicach). Drużyna uczestniczyła w Złocie 80-lecia ZHP w Pająku. Drużynowa — hm. Maria Tysler.

3. Bardzo ciekawa była wystawa związana z 80-leciem harcerstwa. Wśród eksponatów znalazła się m.in. wydana w 1936 r. z okazji 25-lecia harcerstwa na Pomorzu gazeta pt. „Zabory”.

Fot. Jan Głodek

27 — 28 — 29 września 1991 r. Komenda Hufca ZHP miast i gmin Brusy-Chojnice-Czersk (chor. bydgoska *) zorganizowała w HOW-Funka Złot 80-lecia Harcerstwa.

W Złocie uczestniczyło prawie 300 harcerek, harcerzy i instruktorów hufca oraz bardzo liczne grono instruktorów seniorów z następujących środowisk: Brusy, Przymszewo, Leśno, Męcikał, Wielkie Chelmy, Lichnowy, Charzykowy, Ostrowite, Niezychowice, Swornegacie, Chojnice, Krzyż, Rytel, Zapędowo, Nowa Cerkiew, Jarczewo, Czersk. Naszym miłym gościem była Komendantka bydgoskiej Chorągwi ZHP hm. Lucyna Andrysiak. Nie przybył nikt z GK ZHP (zaprosiliśmy). Nie wiemy dlaczego, bo nawet nikt do nas nie napisał ani nie zadzwonił.

Program Złotu obejmował: ● Biwak 80-lecia ● Festyn sportowo-rekreacyjny ● Festiwal piosenki harcerskiej ● Wystawę 80-lecia harcerstwa ● Kominiek-świeczkowsko ● Bieg harcerski ● Uroczysty apel ● Polową mszę świętą, podczas której został poświęcony sztandar nadany hufcowi 5 czerwca 1960 r.

Komendantem Złotu był harcmistrz Józef Macioszek, przed wojną zastępowy 101 Wodnej Drużyny Harcerskiej, były dowódca partyzanckiego oddziału „Gryfa Pomorskiego” z okolic Kłosnowa (były pow. chojnicki).

* Skauting powstał w Chojnicach 5 września 1911 roku.

Budujący to widok — obok najmłodszych, takich harcerskich „berbeci”, także i ci, którzy pamiętają nieomal początki — harcerze przedwojenni. Reprezentowana jest Komenda Wojewódzka (czyt. Chorągwi) i oczywiście miejscowa; gdzieś trochę z boku jacyś „cywile” — pewnie rodziny, znajomi, może mieszkańcy. Msza święta rozpoczyna się od poświęcenia harcerskiego sztandaru — dokonuje tego ks. prałat. Mówi o symbolice i znaczeniu sztandaru.

Wrażenia ze Złotu

Od samego początku uroczystości mocno przebija akcent patriotyczny. Jest więc bardzo poważnie i uroczysto, ale zarazem radośnie. Harcerze „obstawiają” liturgię — czytają lekcje, prowadzą śpiewy. Włączają się wszyscy — robi się od razu swojsko, ale też i pobożnie. Czasem wieje trochę wiatr i wówczas igliwie z drzew spada prosto na połowy ołtarz, który skwapliwie oczyszczamy.

Przypada mi zaszczyt, choć i nietławe zadanie, głoszenia homilii. Trudno mówić do tak wiekowo zróżnicowanego grona słuchaczy. Pragnąc być zrozumianym przez wszystkich, staram się mówić prosto, chwilami humorystycznie. Czuję wyraźnie żywy odbiór. Homilia koncentruje się wokół dwóch tematów: „czuwaj”, to znaczy odnoś największe i najtrudniejsze zwycięstwo — zwycięstwo nad sobą oraz zwyciężaj siebie, doskonał swoją osobowość dla nadrzędnego dobra, dla umiłowanej Ojczyzny. Radosnym i miłym akcentem jest bardzo dobra frekwencja podczas Komunii świętej. Mszę świętą kończy wspólny śpiew „Hymnu na światowy dzień młodzieży” ze znanym wszędzie wspólnotowym wznoszeniem rąk.

Zwiedzamy potem salę pamięci i tradycji. Chwile odległych nieraz wspomnień i zadumań, przekrój różnych dróg harcerstwa. Wiele pamietek i eksponatów — jest co podziwiać (...).

Cieszę się, że jako kapłan mogę być wśród tych ludzi. Jest w nich wiele pasji i optymizmu. Kiedy odjeżdżam, raz jeszcze zerkam za siebie na obóz i harcerzy. I wracam do swoich zwyczajnych obowiązków duszpasterskich z jakimś głębokim przekonaniem, że mimo znanych i tych samych dla wszystkich obecnie trudności, przed polskim harcerstwem lata owocne i piękne.

ksiądz Ryszard

Informacje o Złocie przesłał Komendant Hufca Chojnice hm. Jan Wołosewicz. Dziękujemy!

Chlubny czas walki

Niecodzienny jubileusz — 80-lecie swego istnienia obchodzi obecnie bydgoskie harcerstwo, należy więc chociaż kilka słów temu jubileuszowi poświęcić. A początki tej szczytnej działalności nie były wcale łatwe, trwało tu przecież zabór pruski, w którym robiono wszystko dla zniszczenia tego, co mogło budzić i rozwijać patriotyczne uczucia bydgoskiej młodzieży. Idea skautowska szybko jednak znalazła tu swych zapalonych zwolenników; z biegiem czasu powstawały więc pierwsze drużyny i zastępy skautów, a pikanterii dodaje fakt, że polscy skauci chodzili w mundurkach, przerobionych z mundurków niemieckiej organizacji Jungdeutschland.

O tych trudnych początkach obszernie informuje w rozdziale „Bydgoscy skauci” w książce „Opowieści Bydgoskie” Wincenty Gordon, jeden z pierwszych zastępowych bydgoskiej drużyny skautowskiej. On to właśnie razem z zastępowymi Stefanem Budniarskim, Hieronimem Buzalskim, Antonim Graczykowskim, Władysławem Górnym, Alojzym Lemke, Stanisławem Mateją i Tadeuszem Bartnickim zgłasza się wówczas do kontynuowania podziemnej pracy skautowskiej po rozwiązaniu przez władze pruskie „niebezpiecznej” polskiej drużyny i zlikwidowaniu izby skautowskiej.

Gdy nadeszły lata 1918—19 bydgoscy skauci byli w pełni przygotowani do antypruskiej działalności i propagandowej akcji patriotycznej, wielu z nich też przekradało się przez niemieckie linie, aby stanąć w szeregach oddziałów powstańczych. A w dniu 20 stycznia roku wkraczające do Bydgoszczy polskie wojsko wśród tłumów mieszkańców witali też umundurowani harcerze z polskimi orzełkami na harcerskich czapkach...

Różnie kształtowała się praca harcerska w latach międzywojennych, zawsze jednak przyświecały jej patriotyczne uczucia i towarzyszyły jej zaangażowanie oraz działalność wychowawcza. Tak było do wybuchu drugiej wojny światowej i lat okupacji, podczas których tak wielu harcerzy oddało swe życie w walce z okupantem o wolność kraju. Po wyzwoleniu bydgoskie harcerstwo, podobnie jak w całym kraju przechodziło różne reorganizacje, co utrudniało prowadzenie harcerskiej działalności ideowo-wychowawczej i organizacyjnej. I jeśli dzisiaj można mówić o pełnej stabilizacji w bydgoskim harcerstwie, to niewątpliwa w tym zasługa wielu ofiarnych działaczy, którzy pracę w szeregach ZHP stawiali ponad wszystko; oni to dokładali wszelkich starań, aby praca harcerska dawała jak najlepsze wyniki we wszystkich kierunkach działania statutowego, wiele też wagi przywiązywano zawsze do rozwoju Harcerskiej Akcji Letniej i Zimowej.

W dziejach ruchu oporu na Pomorzu harcerstwo zapisało chlubną kartę. Już w pierwszych tygodniach okupacji wśród drużyn starszoharcerskich tworzyły się załóżki konspiracji rychło przybierając zorganizowane formy walki podziemnej z okupantem. W październiku 1939 r. drużyna męska im. Kościuszki w Szubinie rozpoczęła działalność pod kierownictwem Zenona Erdmana. Z inicjatywy hufca chojnickiego utworzono "trójką harcerski", który objął Chojnice, Tucholę i Swiecie nad Wisłą, włączając także miasteczka Czersk i Brusy. Tymi grupami kierował Bernard Myśliwek, którego łącznik z Główniej Kwatery Benedykt Porożyński, mianował komendantem podziemnej chorągwi pomorskiej.

W Bydgoszczy nielegalną działalność rozpoczęły 4 drużyny: 1 BDH im. Stanisława Staszica, VII - im. Karola Chodkiewicza, VIII - im. Władysława Jagiełły, XVI - im. Mariusza Zaruskiego. Bernard Mroziński objął konspiracyjną funkcję komendanta hufca bydgoskiego. On to po aresztowaniu Myśliwka - został następnie komendantem chorągwi pomorskiej.

Harcerze organizowali konspiracyjne zbiórki, pomagali wysiedlonym z mieszkań rodzinom polskim, organizowali dla potrzebujących opał i leki, opiekowali się chorymi i rannymi, zabezpieczali mienie i dokumentację harcerską, prowadzili wywiady, kolportowali polskie książki, ukryli i ocalili od zniszczenia pamiątki historyczne i cenne przedmioty dowodzące o polskości tych ziem. Zorganizowane drużyny konspiracyjne zrzeszały w zasadzie młodzież pozaszkolną, która w przeważającej większości była zatrudniona w przedsiębiorstwach opanowanych przez okupanta. Stąd na szeroką skalę rozwinęła się mała dywersja : np.

- Zakłady Naprawcze Taboru Kolejowego w Bydgoszczy opanowały "trójki" Szarych Szeregów, które utworzył Wincenty Gordon. Zadaniem tych trójek było rozpowszechnienie wiadomości z nasłuchu radiowego i tajnych gazetek polskich oraz przeprowadzali różne akcje sabotażowe /piasek w tryby maszyn/.
- W bydgoskich zakładach zbrojeniowych w Osobej Górze działały "trójki" Szarych Szeregów pod dowództwem Leona Stobrawy - przerzucały do oddziałów partyzanckich w Borach Tucholskich zdobyte granaty oraz amunicję karabinową i pistoletową.
- Czerscy harcerze pod kierunkiem Jana Rudnika uratowali ze stosu prawcały zbiór miejscowej biblioteki, nawiązali też kontakt z jeńcami radzieckimi obozu w Gutowcu.

W Chojnicach działały od października 1939r. do marca 1945r. drużyny:

Drużyna Harcerska męska w Chojnicach i Drużyna Harcerska żeńska w Chojnicach pod dowództwem hm mjr Jana Szalewskiego ps. "Soból" i dh Anny Dziewiątkowskiej "Franciszka" i dh Franciszka Kuklińskiego "Sęp" Gryf Pomorski.

W Brusach działała Drużyna Harcerska od października 1939r. i od marca 1943r. do marca 1945r. działał jej Zastęp Harcerski "Leszek" w Czernicy "Kaszub" krypt. "Ul Lina" "Szare Szeregi" pod dowództwem dh Edmunda Szulca "Grab", "Osa" Grupa Partyzancka "Jagoda", "Osa" Czernica TOW Gryf Pomorski, dh Stefan Fedde "Orion", "Ryś" Grupa Partyzancka "Szyszka", "Jaglia" TOW Gryf Pomorski i Armia Krajowa, Wincentego Drobińskiego "Fala", Stanisława Ryduchowskiego "Pająk" Grupa Partyzancka "Jagoda", "Osa" Czernica TOW Gryf Pomorski i Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" Oddział Partyzancki "Młynki" Leśnictwo Młynek TOW Gryf Pomorski.

Drużyny harcerskie cieszyły się dużą popularnością w oddziałach leśnych na Pomorzu podległych "Gryfowi".

Powstają dalsze drużyny harcerskie w Klosnowie, w Leśnie i w Rytlu pod dowództwem hm Józefa Macioszka dowódcy Grupy Partyzanckiej "Jeleń" Powąki - Rytel Gryf Pomorski.

W Tucholi działa "Rota tucholska" drużyna harcerska i w Wielkopolsce powstają liczne drużyny harcerskie. Harcerze biorą udział w akcjach militarnych z żandarmerią, SS, policją i nawet z oddziałami ~~Wehrmachtu~~. Organizują zasadzki i napady na patrole policji, gestapo i żandarmerię, zdobywają broń i nękają wroga.

Harcerze są bezimiennymi bohaterami tysięcy drobnych dla okupanta sabotaży. Prowadzą kolportaż Biuletynu Informacyjnego Gryfa Pomorskiego czasopism i materiałów otrzymywanych z centralnej Polski, przekazują informację, wyrażają antyniemiecki charakter "Szarych Szeregów" Gryfa Pomorskiego w czasie okupacji.

W powiecie chełmińskim harcerze zorganizowali tajną aptekę i magazyn leków dla oddziałów leśnych. Równolegle organizowali pomoc dla jeńców angielskich, którzy dostali się do niewoli w 1940r. i pracowali ciężko w okolicy.

Ożywioną działalność rozwinęły też harcerki. Wiosną 1940r. przystąpiły one do zorganizowania sieci tajnych kompletów, na których młodzież ze szkół średnich kontynuowała przerwana przez okupanta naukę. Harcerki działały także w roli łączniczek pomiędzy powstającymi ugrupowaniami podziemnymi i oddziałami leśnymi.

Kiedy latem 1942r. wysadzono dwa pociągi wojskowe - hitlerowcy urządzili ogromną obławę, w wyniku której natrafiono na kanał łącznikowy wiodący przez leśniczówkę Długie do Bydgoszczy. Rozpoczęły się masowe aresztowania. 30.IX.1942r. aresztowany został komendant konspiracyjnej Chorągwi pomorskiej "Lina" hm Bernard Myśliwek, który następnego dnia w czasie śledztwa został zamordowany.

Bernard Mroziński - następny komendant chorągwi "Lina" został aresztowany 7.V.1943r. Gestapo aresztowało też w Chełmnie komendanta obwodu hm Tadeusza Cieplika. Równocześnie w Bydgoszczy aresztowano wiele łączniczek i nauczycielek tajnego nauczania. Wszystkich skazano na obozy koncentracyjne. Ale konspiracyjne harcerstwo trwało. 2.XI.1943r. przybył do Bydgoszczy hm Edward Cyrna - szef wydziału ziem zachodnich "Pasieki" i mianował komendantem Chorągwi Pomorskiej "Szarych Szeregów" hm Maksymiliana Jakubowskiego.

W tym czasie drużyny harcerskie trudniły się szeroko zakrojoną działalnością wywiadowczą. Setki zebranych przez harcerzy meldunków o liczebności i ruchach wojsk, dyslokacji magazynów broni i amunicji, produkcji zbrojeniowej miejscowych zakładów, działalności policji i gestapo - przekazywano do dowództwa AK i TOW Gryf Pomorski.

Ta działalność była prowadzona nieprzerwanie aż do wyzwolenia spod okupacji hitlerowskiej, wielu harcerzy zgłosiło się do polskiej armii i uczestniczyło w zajmowaniu ziem zachodnich i północnych oraz w walkach nad Łabą.

dh Leon Drobiński
"Leszek", "Kaszub"

17 września 1939 r.

17 września przypada rocznica wkroczenia Armii Czerwonej na terytorium wschodnich ziem polskich. Wszystkim Polakom doskonale znane są wydarzenia związane z wojną polsko-niemiecką w 1939 roku i tzw. "kampanią wrześniową". Dotychczasowe podręczniki historii na ogół albo milczały albo zamieszczały krótką, często jednozdaniową notatkę na temat wydarzeń na granicy wschodniej z września 1939 r. Dlatego dzisiaj uważamy za stosowne przytoczenie niektórych faktów związanych z zerwaniem przez rząd radziecki wcześniej zawartych traktatów pokojowych i wkroczeniem Armii Czerwonej na terytorium Polski.

Z 16 na 17 września ambasadorowi Polski w Moskwie odczytano notę rządu ZSRR, która faktycznie polecała Armii Czerwonej przekroczyć granicę Polski i "wziąć pod swoją opiekę życie i mienie ludności zachodniej Ukrainy i zachodniej Białorusi" oraz "uwolnić naród polski od nieszczęśliwej wojny, w którą wpełchnęli go szaleńcy przywódcy". Oczywiście ambasador W. Grzybowski nie przyjął tejszy noty, wskazując na jej nieścisłości, błędne wnioski a także brak poczucia słowiańskiej solidarności. Pomimo tego dnia 17 września 1939 roku o godz. 5 Oddziały Frontu Białoruskiego i Ukraińskiego, w sile miliona żołnierzy, wkroczyły na terytorium państwa polskiego. Naczelne dowództwo W.P. przez dziesięć godzin wypracowywało stanowisko wobec tego faktu. Dopiero o godz. 17.00 marszałek E. Rydz-Śmigły wydał rozkaz: "Zarządzam ogólne wycofanie przez Rumunię i Węgry najkrótszymi drogami. Z Sowietami nie walczyć, tylko w razie natarcia z ich strony lub próby rozbrojenia naszych oddziałów". Do walk jednak doszło. Opór stawiały oddziały Korpusu Ochrony Pogranicza. Zgrupowanie gen. W. Orlika-Ruckemanna stoczyło z wrogiem 40

potyczek i dwie bitwy pod Szackiem i Wytocznym (1.10.1939). Brygada Kawalerii gen. W. Andersa pod Samborem podjęła walkę w celu przebiccia się do Rumunii. Poważniejsze walki miały również miejsce w okolicach Kobrynia, Przemyśla, Wilna, Grodna pod Białymstokiem, Jabłonią i Milanowem.

Znaczna część żołnierzy polskich dostała się do niewoli. Szczególnie ciężki los czekał oficerów zarówno zawodowych jak i rezerwy, których więziono m.in. w Kozielsku, Starobielsku i Ostaszkowie a których potem w bestialski sposób wymordowano. Świadczą o tym chociażby mogiły w Katyniu czy ostatnio odkryte pod Charkowem.

Leon Drobiński ps. "Leszek",
"Kaszub"

Rocznica zbrodni

W dniach 24, 27 i 30 października oraz 2, 6 i 10 listopada 1939 roku hitlerowcy, szczególnie członkowie Selbstschutzu, rozstrzelali w RUDZKIM MOŚCIE około 325 Polaków. Pretekstem było rzekome podpalenie stodoły Niemca Fritza w Piastoszynie, aczkolwiek wszyscy w okolicy wiedzieli, że pożar nie był spowodowany przez ludność polską. Odwet był straszny.

Zamordowani zostali mieszkańcy wielu miejscowości z całego powiatu tucholskiego, przede wszystkim ludzie czynni w życiu społecznym. Wśród nich znaleźli się m. in. prezes oddziału powiatowego Polskiego Związku Zachodniego – Wojciech Pryll, burmistrz Tucholi – Stanisław Seganowski, wydawca „Głosu Tucholskiego” – Jan Lewandowski, ok. 20 nauczycieli, 3 książy, urzędnicy, kupcy, rolnicy, rzemieślnicy, przedstawiciele różnych zawodów. Wśród straconych byli także więźniowie z pobliskiego obozu w Radziniu (pow. sepolński).

Na przełomie października i listopada 1946 roku dokonano ekshumacji pomordowanych, trumny ze szczątkami złożono w mauzoleum przy ul. Świeckiej w Tucholi. W miejscu przesłakniętym krwią został wybudowany obelisk przy drodze, przed kilku zaś laty – staraniem społeczników – pomnik w rzeczywistym miejscu straceń. Co roku na początku września odbywa się tam uroczyste nabożeństwo, któremu przewodniczy proboszcz powstałej niedawno parafii w Rudzkim Moście.

Na zdjęciu fragment pomnika na cmentarzysku w lesie w Rudzku Moście. Pomnik zaprojektował Stanisław Lejkowski z Bydgoszczy.

Eksterminacja i Germanizacja Ludności Polskiej

Standartenführer Nordmann na zdjęciu/ dowódca Garnizonu SS Wielkie Chełmy i poligonu ćwiczebnego SS Truppenübungsplatz Westpreussen utworzonego w 1943 r.

Obszar obejmował 500 km² między Lipuszem, Brusami, Konarzynami i Rekowem, na którym ćwiczyły przeciętne jednostki czterech dywizji przygotowane do likwidowania

oporu, polskości, wyniszczenia narodu polskiego, do spraw narodowościowych i wysiedlania oraz germanizacji ludności polskiej. Obszar obejmował 33 miejscowości. Dowództwo mieściło się w pałacu Sikorskich w Wielkich Chełmach. Zgrupowanie liczyło około 500 osób i zostało skoszarowane w Brusach. Do obsługi pomocniczej wyznaczono jeńców angielskich i radzieckich w liczbie 200 żołnierzy.

Jednostki SS stacjonowały m.in. w Główczewicach, Kaszubie, Rolbiku, Brusach, Leśnie, w Wielkich Chełmach i Małych Chełmach. Od września 1944 r. na terenie poligonu pracowała grupa powstańców warszawskich w liczbie około 500 osób która po kilkudniowym pobycie w obozie Stutthof zakwaterowana została w Brusach, w barakach przy szosie z Brus do Leśna.

W dniu 22 sierpnia 1944 r. komendant obozu koncentracyjnego Stutthof Werner Hoppe wydał tzw. Sonderbefehl, czyli nadzwyczajny rozkaz, na mocy którego ustanowił on podobóz w Brusach - Aussenarbeitslager Brus. W dokumentach używano też drugiej nazwy: Arbeitskommando Truppenübungsplatz Westpreussen Sophienwalde /Dziemiany/.

W dniu 24 sierpnia 1944 r. na teren poligonu przywieziono 500 kobiet żydowskich z obozu koncentracyjnego Stutthof. Zakwaterowano je w barakach firmy Heimstätte oraz w Brusach w klasztorze sióstr Zmartwychwstanek i w Leśnie. Kobiety pracowały przy budowie wzmocnień i okresowo w Wielkich Chełmach. Druga grupa pracowała na dworcu kolejowym przy załadunkach i wyładunkach. W dniu 24 sierpnia 1944 r. w podobozie były 493 więźniarki. Komendantem od 22.08.1944 r. był SS Oberscharführer Willi Schulz. Okrutnego mordu dokonało SSi gestapo w dniu 9 lutego 1944 r. w Leśnie, rozstrzelując około 60 Żydówek pochodzących z Obozu Dziemiany, a zwłoki spalono w stodole gospodarza Durajewskiego. W latach 1939-1945 spośród mieszkańców Brus i okolicy zginęło lub zostało zamordowanych przez hitlerowskiego okupanta - łącznie 83 osoby.

Z rąk oprawców hitlerowskich - SS i gestapo giną całe rodziny polskie w obozach: Stutthof, Mauthausen, w Dachau i Potulicach, a także w innych więzieniach hitlerowskich lub na robotach przymusowych. Głównymi sprawcami śmierci zamordowanych w egzekucjach byli: Standartenführer Nordmann, dowódca SS z Wielkich Chełmów, Otto Klatt z Brus, Artur Fielbrandt z Kosobud, Albert Matyjas z Małych Chełmów oraz żandarmi z Brus, Spletstjoesser-komendant posterunku, Schewe, Klein, Giersch, Bratsch i inni.

Eksterminacja i Germanizacja
Ludności Polskiej

Standartenführer Nordmann na zdjęciu/ dowódcą
Garnizonu SS Wielkie Chełmy i poligonu ćwiczebnego
SS Truppenübungsplatz Westpreussen utworzonego
w 1943 r.

Obszar obejmował 500 km² między Lipuszem, Brusami,
Konarzynami i Rekowem, na którym ćwiczyły przeciętnie
jednostki czterech dywizji przygotowane do likwidowania
ruchu oporu, polskości, wyniszczenia narodu polskiego,
do spraw narodowościowych i wysiedlania oraz germani-
zacji ludności polskiej. Obszar obejmował 33 miejsco-
wości. Dowództwo mieściło się w pałacu Sikorskich w
Wielkich Chełmach. Zgrupowanie liczyło około 500 osób
i zostało skoszarowane w Brusach. Do obsługi pomocni-
czej wyznaczono jeńców angielskich i radzieckich w
liczbie 200 żołnierzy.

Jednostki SS stacjonowały m.in. w Główczewicach,
Kaszubie, Rolbiku, Brusach, Leśnie, w Wielkich Chełmach
i Małych Chełmach.

Od września 1944 r. na terenie poligonu pracowała
grupa powstańców warszawskich w liczbie około 500 osób,
która po kilkudniowym pobycie w obozie Stutthof
zakwaterowana została w Brusach, w barakach przy szosie
z Brus do Leśna.

W dniu 22 sierpnia 1944 r. komendant obozu koncentracyjnego Stutthof
Werner Hoppe wydał tzw. Sonderbefehl, czyli nadzwyczajny rozkaz, na
mocy którego ustanowił on podobóz w Brusach - Aussenarbeitslager Bruss
W dokumentach używano też drugiej nazwy: Arbeitskommando Truppenübung-
splatz Westpreussen Sophienwalde /Dziemiiany/.

W dniu 24 sierpnia 1944 r. na teren poligonu przywieziono 500 kobiet
żydowskich z obozu koncentracyjnego Stutthof. Zakwaterowano je w
barakach firmy Heimstätte oraz w Brusach w klasztorze sióstr Zmartwy-
chwstank i w Leśnie. Kobiety pracowały przy budowie wzmocnień i
okresowo w Wielkich Chełmach. Druga grupa pracowała na dworcu kole-
jowym przy załadunkach i wyładunkach. W dniu 24 sierpnia 1944 r. w
podobozie były 493 więźniarki. Komendantem od 22.08.1944 r. był
SS Oberscharführer Willi Schulz. Okrutnego mordu dokonało SSi
gestapo w dniu 9 lutego 1944 r. w Leśnie, rozstrzelując około
60 Żydówek pochodzących z Obozu Dziemiiany, a zwłoki spalono w
stodole gospodarza Durajewskiego. W latach 1939-1945 spośród
mieszkańców Brus i okolicy zginęło lub zostało zamordowanych
przez hitlerowskiego okupanta - łącznie 83 osoby.

Z rąk oprawców hitlerowskich - SS i gestapo giną całe rodziny
polskie w obozach: Stutthof, Mauthausen, w Dachau i Potulicach,
a także w innych więzieniach hitlerowskich lub na robotach
przymusowych. Głównymi sprawcami śmierci zamordowanych w egzeku-
cjach byli: Standartenführer Nordmann, dowódca SS z Wielkich
Chełmów, Otto Klatt z Brus, Artur Fielbrandt z Kosobud, Albert
Matyjas z Małych Chełmów oraz żandarmi z Brus, Splettstoesser-
komendant posterunku, Schewe, Klein, Giersch, Bratsch i inni.

Wspomnienia z września 1939.

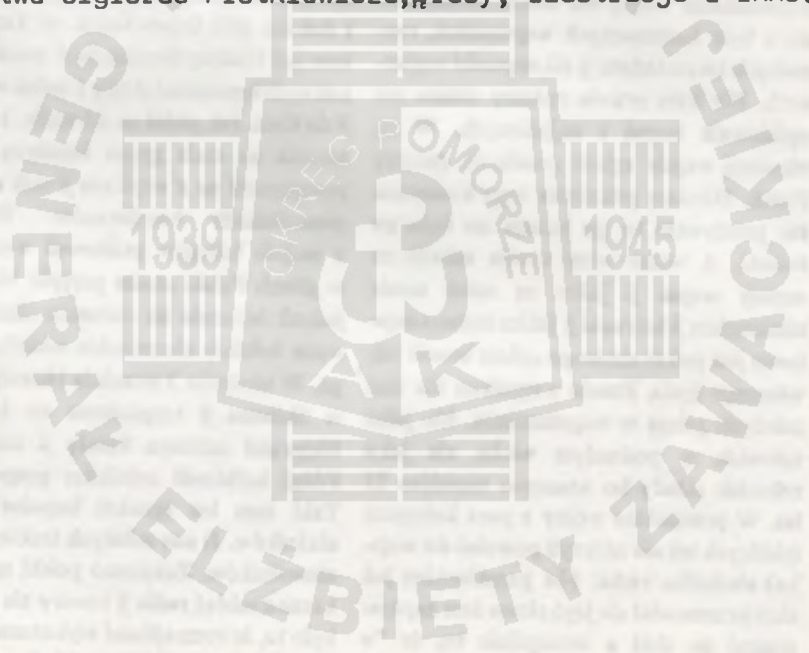
Jak tan czas prantko leci. 1 września minęło pjańdziesiąt dwa lat lod wybuchu 2 wojny światowy. Ale choc lod tego czasu minęło już tyle lat moje myśli cofają się do tych chwilów bolesnych ji tragicznych z roku 39. Przed wojną w mówiano nóm, że żam só silne, zwarte ji gotowe ji że nieloddomy nawet guzika, a tymczasem już w pierwszych dniach września bylim srodze rozczarowane ji zawiedzione. Już w trzecim dniu wojny nieprzerwanym sznóram przejeżdżeli przez nasze mniasto niemnieckie wozy bojowe przez cale dwa dni ji noce. A wianc to już prawdziwa wojna. Co znaczy wojna ji jakie niesie za sobó nieszczęścia ji tragedje lo tym nóm starszym niepotrzeba wspomniac bo mi to wszystko przeżyweli ji niejedan z nas jeszcze po tyła latach na wspomnianie wojny nie może otrzósnońc się z tych kosznarnych wspomniac, rozmaitych lokrucianstw ji lokropności wojannych. Nie bylo prawie rodziny chtóra nie oplakiwała kogoś z najbliższych. W tej okrutnej wojnie zginól prawie co psiónty Polak. Młodsze pokolenie tego koszmaru nie przeżywało bo go jeszcze nie bylo na świecie. A wianc wóm trzeba mówić co znaczy wojna ji jakie za sobó niesie nieszczęścia ji ludranki ji jakim dobrodziejstwem jest pokój chtórego należy bronić jak własnego życia. Przede wszystkim dla was młodych psizza te wspomnienia. Nie jako człowiek w podeszłym wieku ale jako człowiek młody bo wtanczas mniałóm 27 lat. W przededniu wojny z para kolegami (chtórych też nie zdórzyli powolać do wojska) sluchelim radia. Nie pamniantóm już chto przemawiał ale jego słowa żam zapamniałóm do dziś a szczególnie to, że "o wybuchu wojny decydują już chyba nie dni a może już jano godziny albo minuty ji że musim się z tym liczyć że możemy się przez jakiś czas znaleść pod lokupacją niemnieckó. Cierpielim już tyle lat w niewoli to jak bańdzie trzeba pocierpsimy jeszcze pewian czas, wierzónce, że lostateczne zwyciasstwo bańdzie do nas należyć". Jakie wrażenie wywarła ta wypowiedź na nas sluchajóncych radia trudno sobie wylobrazic po tych niedawnych zapewnianiac lo naszy sile ji potężnych sojusznikach. Bylim tym po prostu oszolómnióne. W mnilczeniu rozeszlim się do domów. Každy z nas przetrawiał poslyszane słowa na własny sposób. Ja zatrzymałóm się przed domam, lusiadłóm na schodach ji rozmyślałóm lo

tym co nas czeka w najbliższy przyszłości. Wjeczór byl wyjóntkowo cichy ji ciepły. Świat tonól w blasku księżycy. Leciułki wjaterek chłodzil rozpalone czolo. Z naprzeciwwka przez lotwarte lokna dochodziła psiankna nastrojowa muzyka fortepianowa. Świat wydawał mnie się psiankny. Tak bardzo chciało by się żyć i kochać a nie wzajemnie się mordować. Tyle trudu ji pracy włożyłóm żeby zapewnić sobie niezależny byt ji myślałóm o założeniu własnej rodziny, a tu mówio o już nieluniknióny wojnie. Rano następnego dnia zbudzil mnie jakiś niecodzienny gwar. Wyszedłóm na lulica popatrzeć co się dzieje. Z daleka dochodziłi gluche odglosy wybuchów bombów. Lulicó śli calymi gromadami ludzie, najwiancy kobietów ji dzieci w kierunku Borów Tucholskich. Na pytanie skónd i dokónt jidó lotpowiadeli: że Tczewa bo tam już Niamcy bombardują mniasto. Jim nakazeli lopuszczać domy ji ludać się w lasy ji do Osia. Jak późni się lokazało, kóło Osia bronila się mała grupa żołnierzy. Cywile pomnieszeli się z wojskam ji steli się celem niemnieckich bómbowców. Niektórzy z mojih kolegów próboweli wycofać się w glómb Polski zanim przyjdó Niemcy co jednak lokazało się daremne. Zmotoryzowane lodziały niemnieckie odciely już droga. W niedziela 3 września Niemcy byli już w Skórczu ji rozpoczana się lokupacja. Najprzód zabrano ksiazy ji nauczycieli. Późni lodbiereli rolnikóm gospodarstwa. Taki sam los spotkał kupców i rzemniaśników. Ji nas młodych traktowano jak niewolników. Zakazano polski mowy, nakazano oddać radia ji rowery ale najgorsze bylo to, że rozmajitami szykanami zmuszeli do podpisania niemniecki listy narodowościowy tak zwany II grupy. W niedługim czasie powołano jich do wojska niemnieckiego. Niektórzy byli nawet z tego zadowlone bo luważeli, że to je jedyna lokazja do przejścia na druga stróna. Jedni z tych, chtórzy zarezykoweli huciecčka z armni niemniecki przepladli to życiem ale wienksości to się ludalo, lo czym świadczy choc to, że polska II diwizja pancerna, chtóra błyskawicznie posuwała się w Belgji i Holandji i psiarwsza przekroczyła granice niemnieckó pod koniec wojny skladała się w wiankszości z polskich huciekiniórow z armii niemniecki.

Józef Grzonka

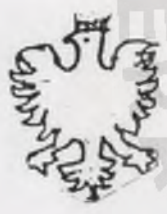
- BIBLIOGRAFIA -

Przy opracowaniu wykorzystałem własne doświadczenia z bezpośrednich działań i walk w "Szarych Szeregach" i TOW "Gryf Pomorski" i relacji ustnych i zeznań pisemnych byłych harcerzy "Szarych Szeregów", TOW "Gryf Pomorski" : Heleny Drobińskiej, Janiny Kulesza, Bernadety Januszewskiej, Józefa Grabskiego, Jana Szulca, Witolda Rólblieckiego, Stefana Marchlewicza i Marii Pokrzywińskiej oraz dowódców i żołnierzy biorących bezpośredni udział w walkach z okupantem w "Szarych Szeregach", Tajnej Organizacji Wojskowej "Gryf Pomorski" i Armii Krajowej : org. mjr Aleksandra Arendt "Konar", "Dębina", Edmunda Szulca, Stefana Fedde, Stanisława Ryduchowskiego, Jana Ostrowskiego, Stefani Derzewskiej, Wincentego Drobińskiego, A.Ryduchowski. Leksykon Harcerstwa Olgierda Fietkiewicza, prasy, ilustracje i inne.

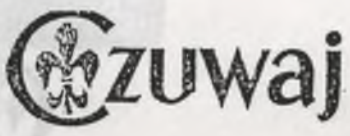

S P I S T R E Ś C I

- 1. Oświadczenie - rozkaz Naczelnego Komendanta Tajnej Organizacji Wojskowej "Gryf Pomorski" i członka sztabu Okręgu Pomorskiego Armii Krajowej /Reich/ - Aleksandra Arendt ps. " mjr Konrad", "Dębina" - stron od 1 do 3 ponumerowanych.
- 2. Załącznik Nr 1 Oświadczenia do rozkazu dot: organizacji i działalności drużyn harcerskich na Pomorzu pod dowództwem TOW "Gryf Pomorski" podległych pod Komendę Główną krypt. "Szare Szeregi" Naczelnego Komendanta TOW Gryf Pomorski i członka Sztabu Okręgu Pomorskiego Armii Krajowej "Reich" mjr Aleksandra Arendt ps. "Konar" , "Dębina" : w opracowaniu Leona Drobińskiego - stron od 1 do 28 ponumerowanych.
- 3. Historia Harcerstwa, prasy, ilustracje i inne - stron od 29 do 46 ponumerowanych.

Szare Szeregi
Grupa Pomorze

Helau Dreichau
(podpis drużynowego)

ZAŚWIADCZENIE

ważne do dnia 3..XII.1937 r.

Imię Helau
nazwisko Marekiewicz
ur. dn. 27 mies. Marca roku 1924
w Brunach powiatu Świrski

JEST HARCEZEM

Wstąpił do Związku Harcerstwa Polskiego
dn. 17 mies. Października roku 1936 do drużyny
im. F. Kościuszki w Brunach

Złożył przyrzeczenie harcerskie dn. 29
mies. lutego roku 1937 na
ręce _____

Otrzymał krzyż harcerski L. 179 serja _____

(Pieczęć K-dy Chor.)

(Komendant Chorągwi)

dn. _____ m-cu _____ 1937 r.

ZWIĄZEK HARCESTWA POLSKIEGO

PRZYRZECZENIE HARCERSKIE

Ja, _____, przysięgam, że będę wierny i oddany sprawie harcerskiej, że będę przestrzegał zasad harcerskich i będę służył Polsce i Narodziźnie.

PRZEKAZANIE HARCERSKIE

Harcerz jest człowiekiem, który ma prawo do własnego imienia i do własnego życia. Harcerz jest człowiekiem, który ma prawo do własnego słowa i do własnego czynu. Harcerz jest człowiekiem, który ma prawo do własnego honoru i do własnej dumy. Harcerz jest człowiekiem, który ma prawo do własnego przyrodoznawstwa i do własnego poznania. Harcerz jest człowiekiem, który ma prawo do własnego rodzicielstwa i do własnego wychowania. Harcerz jest człowiekiem, który ma prawo do własnego zdrowia i do własnego życia. Harcerz jest człowiekiem, który ma prawo do własnego przyrodoznawstwa i do własnego poznania. Harcerz jest człowiekiem, który ma prawo do własnego rodzicielstwa i do własnego wychowania. Harcerz jest człowiekiem, który ma prawo do własnego zdrowia i do własnego życia.

Czuwaj

Szare Szeregi
Grupa Pomorze

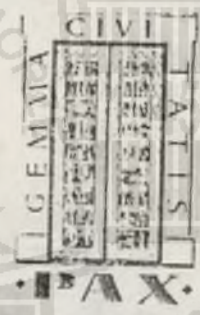

Pod hasłem

"MYŚMY ZGINĘLI

A WYŚCIE ZOSTALI"

ZHP

Godło Tajnej
Organizacji Wojskowej
Gryf Pomorski

Herb Brus

Krzyż Harcerski

Drobiniński Leon

III/15. Materiały inne...

a) Opr. „Swarc Saereci na Pomorcu...”

№. 132 s. 1-200

Chojnice
Sz. Sz. JOW Gr. P-ARK
Drobiniski Leon
ps. „Leszek” „Kaszub”

3-4

M-1183/1979 Pom.

III/5. Materieły inne

c) "Stare Szeregi na Pomorzu 1939-1945
DOW "Gryf Pomorski Armia Krajowa"

opr. Leon Drobiniński (załącznik do

listku - s. ds. 1814/2011

k. 1325. 1-200

Fot. za zgodą Autora

SZARE STEREA
WA

POMORZU

1939 - 1945 r

Tow. Gryf Pomorski
Zemle Krajowa

Opw. Sotnowik
Jeszy DROBNIKSKI

Zař. do listku -
L. de. 18/14/2011
41

1

Monografia Działalności Tajnej Organizacji Wojskowej
Gryfa Pomorskiego Drużyn harcerskich "Szarych Szeregów"
Okręgu Pomorskiego

w latach
1939 r - 1945 r

Opracował
Członek Zastępu Harcerskiego "Leszek"
Czernica krypt "Kaszub"
"Szare Szeregi"

dh. Leon Drobiński "Leszek", "Kaszub".

Godko
TOW Gryf Pom

 Czuwaj

Leben und leben lassen -
„żyć i dać żyć innym”.

SKARBNIK
HIP HUFCA ZŁOTÓW
huf. Maria Kucharska

ORGAN TAJNEJ ORGANIZACJI WOJOWEJ „GRYF POMORSKI”
- I Kwartalnik w Wielkiej Polsce -

Nr. III.

Poniedziałek, dnia 14 lutego 1944 r.

Nr. 1.

RODZAJ

* Oddajemy w Wasze ręce tę gazetkę. Niech ona będzie dowodem, że istnieje polska praca konspiracyjna, że istnieją, choć sąsiedzi sąrogowani Ojczyzny, którzy całą duszą wkładają dla idei niepodległości uwolnionej Ojczyzny, który wyła o Was i pomstę wyrządzonej Wam krzywdy.

Wróćcie się do najochydliejzych środków, aby wykręcić każdy patriotyczny ruch i odsoc. Najstraszniejszy terror nie zagnał naszych umięd i miłości dla Polski. Pomóżcie przyspieszyć upragnioną zmianę losów. Odpowiednie godziny wybija. Nie przywiązujcie wagi do wrogów i oszczędzajcie. Starajcie się oszczędzić w podziemiu wyzwalanie i poświęcenie krwi naszych młodzieńców w obozach. Stosujcie dobre metody walki z wrogiem. Walczcie „ambulatoryjnie” prywatnie i w salachekim walecznym. Propagujcie we wszystkich stacjach i klasach społeczeństwa polskiego wolność, równość, braterstwo.

Oczytajcie i poddawajcie ostrzeżeniu ludzkiem o wypróbowanych polskich charakterach i sercach odzyski i prasę podziemną. Wyrabiajcie sympatię dla ruchów niepodległościowych. Chcąc żyć w Wasze akcentować skrytymi bohaterkami, pomagajcie, ukrywajcie, wspierajcie każdego Polaka, pragnącego was żyć w obozach na odcisku Ojczyzny. Bądźcie dyskretni, milczcie, przystajcie się do najwygodniejszego zamaskowania przed polskimi przed wrogiem. Wystrzeżcie się do tego odpowiednio metody. Zachowajcie się w podziemiu do wroga. Podawajcie Was swoje wrogi i wskazówki najbardziej szkodliwego postępowania.

Ważajcie czynny udział w redagowaniu gazetki, w wyborze artykułów, w krytyce naszych tematów. Niech każdy odda was solidność, w miarę możliwości, składając podzięk. Dopuszczajcie nam o każdy brak godności i szanujcie honoru Polaka. Zapamiętajcie i przekajcie nam wszelkie skrajowe sprawy narodowej. Typie bezsilności i stęsknieniu pogardę pochlęba i wyznaczonej niemieckiej. Nie pozwólcie, aby każdy kto sławi się Polakiem był bezczynny lub obłąkany na los Ojczyzny. - A satym wszystkie sposoby do pracy.

Gazetkę wydawajcie bieżąco nie terminowo, lecz sprawnie, walczcie od warunków bezpieczeństwa. Niech praca w pracy nie uradzi Was. Bądźcie to dowodem, że umięd i miłość i miłość, wyciągnijcie, by wstrząs uwolnionych Polaków i najlepszych patriotów przed podziemiem i aresztowaniami gestapo.

Wiadomości frontowe.

Front wschodni:

Ofensywa zimna Rosjan robi planowe i szybkie postępy. Niemcy tracą miasta po miastach i dostają się na polach bitew dziesiątki tysięcy trupów. Całe sąsiedzi wojska dostają się do niemieckich.

Wielki, ostatni przegrany bitwy na Dnieprze odzyski przez Rosjan. Hitlerowcy stracili tu 15 tysięcy poległych, a kilka tysięcy dostało się do niewoli. Na polach bitew od Krzywoprogów, na zachód od Kijowa, pod Smotrowem, Witebskiem, Nowo Sokolnikami, Neulen, pomiędzy jeziorami Iłma i Pajpym, Rosjanie przystąpili z wielkimi siłami do nowej wielkiej ofensywy. W rejonie Ocheran pierścień obrony 10 dywizji niemieckich coraz więcej się rozpadają. Rozpaczliwe próby dowódców niemieckich rozszerzenia pierścienia od swymira zakamują się na ostrym bagnistej rozrywki.

Klasa polskie tanki, Karpowol, Kowna i inne sąjcie przez wojska Rosjan. Wśród podziemi bałtyckich, walczone Białym, stała wojska uwolnienia, Front wschodni:

Alkohol wylądowali z wielkimi siłami na polach bitew od Kijowa, o Kijow, aby przystąpić do generalnego ataku na Kijów. Pod Aprilia bieżą się do Kijowa. Na Gwałtem, nastąpiła brońowego przez Gwałtem niemieckich, się amercyjska. Ludność wzięła wita odwojowanie wojska alianckiego.

Gazetka organizacji bojowej...

W okresie okupacji, mimo warunków daleko trudniejszych niż w Generalnej Guberni istnieje na Pomorzu prasa konspiracyjna. Szeroko rozpowszechniane są tajne wydawnictwa przemycane z terenów G.G., ukazują się jednak również gazetki własne. W wielu wypadkach stanowiły one jedyną dostępną lekturę w języku polskim. I o tym należy pamiętać, o olbrzymim ryzyku, podejmowanym przez dziś już często bezimiennych redaktorów, drukarzy i kolporterów konspiracyjnej prasy pomorskiej. Warunki sprawiły, że wiele wydawnictw nie zachowało się do powojennych czasów

nawet w jednym egzemplarzu. Znamy je z relacji i przekazów. Były to niejednokrotnie wydawnictwa nieregularne, często tylko komunikaty z nasłuchu radiowego, nawet bez tytułu.

Z zachowanych pism tajnych na Kaszubach wymienić należy przede wszystkim gazetkę organizacji bojowej „Gryf Pomorski”

pod tymże tytułem, odbijaną na powielaczu w latach 1942—1944, kolportowaną najszerszej w północnych i środkowych powiatach. Następnie „Głos Serca Polskiego” ukazujący się nieregularnie od końca 1944 roku na obszarze Chojnice — Czernik — Wiele.

„Strażnicę Bałtycką” wydawała w maszynopisie służba informacyjna pomorskiego okręgu Armii Krajowej w roku 1944 i na początku 1945. Był dwutygodnik „Świt”, drukowany na powielacz, również prawdopodobnie organ pomorskiej AK, szerzej kolportowany niż „Strażnica” we wszystkich powiatach. Z pism zaginionych wymienić trzeba „Biuletyn Informacyjny”, wydawany przez AK w Gdyni w 1942 roku i „Gazetę Kaszubską”, której wydawcą było kierownictwo Wojskowej Organizacji Młodzieży Kaszubskiej. „Gazeta Kaszubska” ukazywała się w latach 1940—1941 w Wielu. W latach 1941—1943 w Lipnicy wychodziła „Iskra Wolności”, wydawana przez członków Polskiej Organizacji Zbrojnej.

SKARBNIK
ZHP HUFCA ZĘTÓW
[Signature]

Jan Marchewicz
375

Porucznik Leon Drobinski "Leszek" należał do Zastępu "Leszek-Czernica" O/Młynki Gryf Pomorski DH ZH P 79 Pom. Drużyna Harcerzy im. Tadeusza Kosciuszki Brusy od kwietnia 1943r do marca 1945r. Drużynowy Stefan Fedde "Rys", "Orion" Grupa partyzancka Czyczkowy "Jag, ia" Gryf Pomorski i Armia Krajowa - Oddział Szyszki - 103AK Jana Szalewskiego "Sobol". Drużynowa Była druchna Mechtylda Goebel "Melita" od sierpnia 1939r. Pogotowie Harcerskie od października 1939r. Szare Szeregi UL LINA do marca 1945r - prowadziła drużyny ZHP 79 Pom. Drużyny Harcerzy w Brusach im. T. Kosciuszki i DH na Pomorzu od 1939r. - 1945r. III Na rozkaz Komendy Gryfa Pom. AK i ZH P.... - Których to wykonywała rozkazy 39-45r.

Gedze
Tajnej Organizacji
Wojskowej
Gryf Pomorski

UL Lina Bydgoszcz od października 1939r. - marca 1945r. Program - Komendy Głównej Szarych Szeregów realizowany we wszystkich drużynach na Pomorzu - pod dowództwem TOW Gryf Pomorski / przy TOW Gryf Pomorski działały drobne grupy lesne w ukryciu i na powierzchni. Ponad 500 harcerzy i do 100 instruktorów ZHP. We wszystkich Drużynach Harcerskich realizowane Program DH ZHP 79 Pom. Drużyny Harcerzy im. T. Kosciuszki BRUSY / 26 DH - "Rodzina" i ponad 156 zastępów i trójek "Pszczółki" Szare Szeregi UL Lina. Program zrealizowano w Zastępie "Leszek-Czernica" gn. Brusy. od 10.39r do 03.45r. UL Lina. Jako były Naczelny Komendant Tajnej Organizacji Wojskowej - "GRYF

POMORSKI" i członek sztabu Okręgu Pomorskiego Armii Krajowej / Reich / - Aleksander Arendt ps. "mjr Konar", "Dębina" składam następujące oświadczenie :

Hitlerowskie Niemcy zapalając światową pożogę wojenną zapowiedzieli wojnę totalną, niszczącą cały rodzaj ludzkości narodu, któryby stawiał im opór. Planowo niszczyli kraje i ludzi, nie oszczędzając młodzieży i dzieci. Za armią hitlerowską weszły oddziały Selbstschutzu a za nimi Gestapo. Segregowano na grupy przeznaczone do wymordowania bezpośredniego i przeznaczonych do obozów koncentracyjnych. Ludność Ziemi Pomorskiej, która przez wieki walczyła z germanami, bronila się przed wynarodowieniem, była w szczególności w barbarzyński sposób niszczona. Wymordowano całą inteligencję / księży, nauczycieli, działaczy społecznych /.

Ludność pomorska na wiele miesięcy przed wybuchem wojny była przygotowywana na tą straszną ewentualność. Administracja państwowa, organizacje społeczno-gospodarcze były zapoznawane z planami obrony i obowiązkami w wypadku okupacji - przez dowództwo Okręgu Korpusu Nr VIII w Toruniu. Patriotyczne społeczeństwo Pomorza nie wyłączając młodzieży harcerskiej zgłaszało się do walki w obronie Ojczyzny. Drużyny harcerskie w Wejherowie, Pucku, Gdyni, Kartuzach, Kościerzynie, Tczewie, Starogardzie, Chojnicach i Tucholi, na całym Pomorzu - tworzyły nawet własne oddziały, walczące u boku Batalionów Obrony Narodowej.

Na Pomorzu od pierwszych dni okupacji powstają różne, samodzielne początkowo organizacje konspiracyjne. Najsilniejsza z nich od 1940 roku Tajna Organizacja Wojskowa "Gryf Kaszubski" a od 1941 roku "Gryf Pomorski" - ściśle współpracująca z ZWZ - AK.

Już od maja 1940r. centralne władze konspiracyjne wysyłają na Pomorze swych emisariuszy z zadaniem organizowania ruchu oporu.

Równocześnie w ramach ZWZ-AK Związek Harcerstwa Polskiego organizuje własne szeregi do walki w ramach "Szare Szeregi"; na prawach autonomicznych.

pphm. Stefan Marchlewicz
M-482 Budynek w Ogrodowa 24/16
Handberg

Stwierdzam zgodność
kserokopii z treścią oryginału
Człopa, dnia 29.04.2009

z up. BURMISTRZA
J. Bekker
mgr Jerzy Bekker
SEKRETARZ MIASTA I GMINY CZŁOPIA

URZĄD
MIASTA I GMINY
78-630 w Człopie
ul. Strzelecka 2

ZHP
SKARBNIK
MIASTA CZŁOPIA
Handberg

Amelia
pphm. Stefan Marchlewicz
40-012 Czysta 11 Opole 22/10

O SPRAWIEDLIWOSC

I. PRAWDE

Władysław Anders
BEZ OSTATNIEGO ROZDZIAŁU

W ciągu 45 lat Polski Ludowej, a zwłaszcza w latach krwawego terrorku stalinowskiego, setki tysięcy niewinnych ludzi było uwięzionych, poddawanych torturom albo straconych. Większość z nich stanowili żołnierze Polki Podziemnej walczącej z okupantem niemieckim; żołnierze i oficerowie Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie oraz ci, którzy uznali za swój patriotyczny obowiązek stawianie oporu okupantowi sowieckiemu i jego polskim wasalom.

Pomimo upływu czasu prokuratura nie wniosła dotychczas do sądu żadnego oskarżenia, nawet przeciwko najbardziej znanym mordercom sądowym i funkcjonariuszom bezpieki.

Pierwsza sprawa - symbol: General AUGUST EMIL FIEDORF - „Nil”, Odznaczony Srebrnym Krzyżem Orderu Virtuti Militari za czyny bojowe w walkach Pierwszej Brygady Józefa Piłsudskiego, czterokrotnie Krzyżem Walecznych za udział w wojnie z bolszewikami, Złotym Krzyżem Orderu Virtuti Militari za walkę z okupantem niemieckim, organizator i dowódca legendarnego Kedywu (Kierownictwo Dywersji KG Armii Krajowej) wslawionego zmaganiem na Kutschere, Krugera i wykonywaniem wyroków na katach gestapo, wysadzeniem mostów i torów kolejowych, odbiciem więźniów i setkami innych akcji bojowych - skazany został w 1952 roku na karę śmierci jako zbrodniarz wojenny współpracujący z okupantem hitlerowskim.

Zbrodniarzy hitlerowskich spotkała po wojnie zasłużona kara. Po dziś dzień trwają poszukiwania tych nielicznych, którzy zdołali się ukryć. Władze Rzeczypospolitej słusznie zabiegają o ujawnienie sprawców ludobójstwa w Katyniu i innych zbrodni popełnionych przez Związek Radziecki do ludności polskiej. W celu wykrycia prawdy wysyłane są ostatnio do Moskwy ekipy archiwistów i historyków.

Jeden z największych bohaterów walk o niepodległość skonał na szubienicy w więzieniu mokotowskim 24 lutego 1953 roku. Został pośmiertnie w pełni zrehabilitowany dopiero w 1969 roku. Tym samym wyrok na niego uznano za sądowe morderstwo.

Natomiast ani jeden polski sprawca zbrodni na Polakach nie stanął dotychczas przed sądem i nie doznał się wymiaru sprawiedliwości lub chociażby tylko publicznego potępienia. Istnieją różne, niepełne listy ofiar bezpieki - ludzi niewinnie uwięzionych albo straconych, a następnie zrehabilitowanych lub nie.

Od dłuższego czasu prowadzone są dochodzenia w 374 sprawach, z których 293 stanowią zbrodnie popełnione w latach stalinowskich. Dochodzenia te objęły 26 wyższych oficerów dawnego Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego.

Stwierdzam zgodność kserokopii z treścią oryginału
29.04.2009 r.
Człopa, dnia

z up. BURMISTRZA
mgr Jerzy Bekker
SEKRETARZ MIASTA I GMINY CZŁOPEA

URZĄD
MIASTA I GMINY
78-630 w Człopie
ul. Szkołowska 2

OPRACOWANIE
ZŁOTOW
MIASTO I GMINA CZŁOPEA

SZARE SZEREGI

Pod tym kryptonimem działał w czasie okupacji hitlerowskiej konspiracyjny Związek Harcerstwa Polskiego (27 IX 1939 - 1945). Szare Szeregi dzieliły się na Organizację Harcerzy i Organizację Harcererek. W listopadzie 1942 r. w Organizacji Harcerzy wyodrąbniono 3 szczeble: harcerzy Zawiszy (12-15 lat), skautów „Bojowe Szeregi” (16-18 lat) i starszych harcerzy „Grupy Szturmowe” (powyżej 18 lat). Harcerze Zawiszy byli przygotowywani do służby łącznościowej, zwiadowczej i obsługi poczty polowej. Skauti byli szkoleni podobnie jak „zawiszczy” a ponadto brali udział w akcji „małego sabotażu” i wykonywali zadania wywiadowcze. Starsi harcerze byli szkoleni w sztuce wojennej i uczestniczyli w różnych akcjach bojowych. VIII 1943 Organizacja Harcerzy liczyła ok. 2000 (1000 harcerzy, 7000 skautów 4000 starszych harcerzy). Organizacja Harcerzy przygotowywała do pomocniczej służby polowej (głównie sanitarnej), a ponadto sprawowała opiekę nad więźniami, żoł-

ODZYSKANIE NIEPODLEGŁOŚCI

Klęska wojenna i rewolucja, które doprowadziły do obalenia trzech wrogich Polsce dynastii cesarskich (Romanowów, Hohenzollernów i Habsburgów), stworzyły warunki, na które naród polski czekał od 123 lat. W walce październikowej i listopadowej 1918 r. tworzą się na terenie poszczególnych rejonów polskie ośrodki władzy. Pierwszy który aspiruje do zwierzchnictwa nad pozostałymi ziem polskimi, powstaje 6/7 XI w Lublinie jest to Tymczasowy Rząd Ludowy Republiki Polskiej na czele z Ignacym Daszyńskim. Manifest rządu zapowiada narodziną nowej, dla wszystkich sprawiedliwej Polski. Rząd nie będzie miał możliwości zrealizowania ogłoszonego programu. W tej chwili następuje interwencja - Interwencji Litewskiej - Daszyński wyjeżdża na miejsce oparcia i tam sławę męczeństwa narodowego i nadziei - Józefowi Piłsudskiemu, który przybył 10 XI do Warszawy z więzienia w Magdeburgu. 11 XI przy władzę J. Piłsudskiego przekazała Rada Regencyjna i rząd Daszyńskiego, przyjął on swobodnie za symboliczny moment nar-

Od października 1939 roku młodzież gimnazjalna i harcerska na Pomorzu jak i w całej Polsce wychowywana w głębokim patriotyzmie, w umiłowaniu Ojczyzny, również bardzo boleśnie przeżywała klęskę wrześniową, nie mogła się pogodzić z bezwzględnym terrorem, stosowanym na bezbronnej ludności Pomorza, gdzie hitlerowcy w szczególny sposób mścili się za postawę naszych dziadków, ojców w walce z "hakatą". Młodzież ta przylgnęła do walczących jednostek partyzanckich, szukała schronienia i okazji do walki, rwała się do czynu zbrojnego, do działania na miarę ich możliwości. Rada Naczelna i Główna Komenda T.O.W. "Gryf Pomorski" postanowiła skorzystać z tej sytuacji i nadać tym młodym bojownikom ramy organizacyjne. Rozkazem Naczelnego Komendanta TOW "Gryf Pomorski" z sierpnia 1943r. Aleksandra Arendta "mjr Konar, Dębina" powołano w ramach TOW "Gryf Pomorski" samodzielnie działające zastępy i drużyny harcerskie, nadając im status wojskowy. Główny Wydział Organizacyjny TOW "Gryfa Pomorskiego" opracował dla nich specjalny regulamin - instrukcję, regulującą kierunki i formy działania. Opiekę nad tymi formacjami powierzono Komendantom Powiatowym i Gminnym a na linii poszczególnym dowódcom grup partyzanckich. W Komendzie Głównej powołano odrębny dział pod kierownictwem członka Rady Naczelnej i Z-cy Komendanta Naczelnego Franciszka Kuklińskiego "ęp". Rozkaz w tym przedmiocie został odczytany i omówiony na odprawie komendantów powiatowych i dowódców grup partyzanckich przez Naczelnego Komendanta TOW "Gryf Pomorski" /Aleksandra Arendta/, odbytej we wrześniu 1943r. w jednej z siedzib naczelnych władz Gryfa w tzw. "Podchorążówce" w Czernicy /gmina Brusy/ i przekazany do ścisłego wykonania. Rozkaz ten został zaszyfrowany w "Księdze rozkazów" - niestety księga rozkazów po wojnie nie odnalazła się.

Komendanci Okręgów i Powiatów raportowali nadspodziewaną przydatność tych jednostek harcerskich nie tylko na odcinku służby w łączności, zbieraniu informacji, służby patrolowej, służby sanitarnej, ale często w bezpośrednim udziale na linii walki zbrojnej. Tak było w rejonach : Chojnice, Tuchola, Starogard, Tczew, Kościerzyna, Kartuzy, Wejherowo, Puck i Gdynia - czyli na całym Pomorzu, gdzie walczył "Gryf Pomorski".

Pragnę podkreślić, że szczególnie bohatercko zachowywała się młodzież harcerska, której członkowie rodziny walczyli w partyzantce, względnie zostali wyrugowani ze swoich domostw i zesłani do obozów koncentracyjnych oraz na roboty przymusowe w głąb Reichu.

pphm. Stefan Marszałkiewicz
86-832 Brusy ul. Ogrodowa 22/18

Stefan Marszałkiewicz
URZĄD
MIASTA I GMINY
78-630 w Człopie
ul. Strzelecka 2

Stwierdzam zgodność
kserokopii z treścią oryginału
29.04.2009
Człopa, dnia r.

z up. BURMISTRZA
Jerzy Bekker
mgr Jerzy Bekker
SEKRETARZ MIASTA I GMINY CZŁOPIA

pphm. Stefan Marobleszcz
88-882 Człopa ul. Ogrodowa 22/10
Mordy

ZAŚWIADCZENIE

Nr 318877

ARENDT Nazwisko

ALEKSANDER Imiona

06.12.1912r. BEDARGONO WYDZIAŁ HURAJ ZHP PILA
Data i miejsce urodzenia.

Henryk Szewalski
Uprawnia do przejazdów PK i PKS wg 50% zniżki

[Signature]
podpis posiadacza zaświadczenia

Stwierdzam zgodność kserokopii z treścią oryginału
Człopa, dnia 29.04.2006 r.

z up. BURMISTRZA
[Signature]
mgr Jerzy Bekker
SEKRETARZ MIASTA I GMINY CZŁOPIA

URZĄD DO SPRAW KOMBATANTÓW I OSÓB REPRESJONOWANYCH

URZĄD MIASTA I GMINY
78-630 w Człopie

Niniejsze zaświadczenie uprawnia do ulg i świadczeń określonych w ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz.U. nr 17, poz. 75 z późniejszymi zmianami).

WICEDYREKTOR ZESPOŁU WERYFIKACJI

23.01.95

Data mgr Edyta Szewalska

RODZAJE I OKRESY ZALICZANE DO UPRAWNIENIŃ USTAWOWYCH

Okresy		Wyszczególnienie	Przepis ustawy
od	do		
09 1939	09 1939	1939 WOJNA OBRONNA	01
07 1941	06 1944	"GRYF POMORSKI"	01
07 1944	06 1945	-OBÓZ KONCENTRACYJ	03
Łącznie:		lat 03 miesięcy 08	
Zmiana:		lat miesięcy	

Adres zamieszkania

67-786 60POT.

CHOPINA

40 m. 7

Naczelnym komendant Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski i Armii Krajowej "Reich"-Olštyn-Magdeburg. - Berlin Pol Aleksander Arendt oraz komendant Harcerzy w okresie od lipca 1943r do lipca 1944r. W październiku 1943r. wydał rozkaz dla harcerzy-Pomorza. Na odprawie w Czernicy Wincenty Drobinski "Pala"-ubezpieczał go w Czernicy podczas odprawy Gryfa i zaprowadził go na pociąg 7,00 do Mecikała.

WICEDYREKTOR ZESPOŁU WERYFIKACJI
[Signature]
mgr Edyta Szewalska

SKARBNIK
ZHP WYDZIAŁ CZŁOPIA

WESTERPLATTE
31-XII-1925 r. wojsko polskie, na mocy postanowienia Ligj Naradów, objęto w posiadanie półwysp Westerplatte, wówczas na terenie Wolnego Miasta Gdanska. Baza ta miała służyć jako polska wojskowa składnica tranzytowa. Krótko przed wybuchem wojny załogę Westerplatte stanowili 182 żołnierzy pod dowództwem majora Henryka Sucharskiego (zastępca: kpt. F. Dąbrowski). Na uzbrojenie, poza bronią ręczną, składały się 4 moździerze, 2 działka przeciwpancerne i 1 działko piechoty. 1 IX 1939 r. o godz. 4.45 rano, niemiecki pancernik "Schleswig-Holstein" otworzył na Westerplatte ogień z 19 dział i rozpoznał w ten sposób drugą wojnę światową. Jednocześnie Niemcy zabiegali o wejście na Westerplatte z lądu. W następnych dniach ataki niemieckiej piechoty poprzedzone były ostrzałem artylerii (niektóre nalożone ładunki norkowego oraz ostrzałem dwóch torpedowców. Mimo ogromnej przewagi ogniewej i blisko dwudziestokrotnie przewagi liczebnej wroga załoga Westerplatte skrupulatnie opierała się do 1 IX, po całkowitej kluzie nieprzezwanej walce.

KOBIETY W BITWIE POD LENINO
W walkach pod Lenino (12-13 X 1918 r.) brały również udział kobiety. W składzie 1. Dywizji Piechoty im. I. Kaszarski znalazła się kompania fizylierów addelegowana z Pierwszego Samodzielnego Batalionu Kobiecego im. E. Pieter. Fizylierki pełniły służbę wartowniczą przy sztabie dywizji. Jedną z drużyn została przydzielona do plutonu sanitarnego 2 pułku piechoty i w ten sposób latka dostawie w sam środek bitwy. Kobiety wykonały również z pola walki udziały, przewieź pomocy medycznej, eskortowały schwytych jeńców. Jedną z fizylierki, sierżantki, 18-letnia Anniela Krzyżowa, zainicjowała go chca bitwy, oburajo podżoś bombardowania niemieckiego dokumenty z planą tego samochodu strabowego. Za ten czyn posmiertnie uhonorowano ja tytułem Bohatera Zwiazku Radzieckiego, Medalem Złotej Gwiazdy, Orderem Sierpnia oraz Krzyżem Srebrnym Orderu Wirtuti Militarii. Oprócz niej tytuł Bohaterow ZSRR przyznano kapitanom - Władysławowi Wysocznemu (posmiertnie) i Juliuszowi Hlbertowi.

Stwierdzam zgodność kserokopii z treścią oryginału 29.04.2009 Szopa, dnia:

z up. BURMISTRZA mgr Józef Hekner SEKRETARZ MIASTA I GMINY CZŁOPIE

URZĄD MIASTA I GMINY 78-630 w Człopie ul. Strzelecka 2

Batalion Piechoty ON, Człopie wyznaczający 25 sierpnia 1939 roku w rejon granicy K. Chojnice

Ci, którzy nabrali już oswojenia, rutyny, poznali sztukę wojaczki byli szkoleni na przywódców walczącej młodzieży w oddziałach harcerskich. Oddziały harcerskie współpracowały z organizacją "Szare Szeregi", którego emisariuszem w Gryfie był hm Lucjan Cyłkowski, Jan Szalewski i wielu in. Trzeba podkreślić, że kadra "Gryfa" to długoletni członkowie ZHP na dowódczych pozycjach. W swoim działaniu drużyny harcerskie współpracował z harcerzami z Powstania Warszawskiego, którzy byli jeńcami w lagrze SS w Wielkich Chelmach. Wielu z tych młodych bojowników poległo w walce a po zajęciu Pomorza przez armię czerwoną byli represjonowani i aresztowani zsyłką w głąb Związku Radzieckiego włącznie, wielu już stamtąd nie powróciło.

Aleksander Arendt

b. Naczelnny Komendant TON

"GRYF POMORSKI"

Godło TOW Gryf Pom.

Wydany i przyjęty we wrześniu 1943r. w Podchorazowce "Osa" Czernica na odprawie dowódców Gryfa Pom. przez Komendanta Gryfa mjr. Aleksander Arendt

"Konar", "Debina" dla wszystkie DH Sz. Sz. na Pomorzu Gryfa i AK...

- Okreg I Kartuzy, Puck, Wejherowo i Gdynia
Okreg II Gdansk, Tczew /Olstyn/
Okreg III Starogard, Chojnice/Sominy-Bytow- /
Zuchow-Pakotolsk-Przechlewo/ Magdeburg-Berlin
fiastko-Biazy Bor-Kie/czyglowy i Koscierzyna.
Okreg IV Tuchola, Sepolno, Naklo/ Zlotow. Pila
Okreg V Swiecie, Bydgoszcz, Wleclawek, Inowrocl/aw
Okred VI Grudziadz, Torun, Kwidzyn, Sztum, Miszek
Okreg VII Wabrzezno, Jablonowo, Komza i Che/m/Wisz/
Szczebel organizacyjny-komendy okregowe, powiatow
gminne i komendy wsi

ZAMACH NA KUTSCHERE

W 1943r. szefem SS i policji okregu warszawskiego, zostal mianowany wslawim... Kutschera, Nowy kot Warszawy, spategowal... 9 bojowcow oraz kilka laczniczek. Na do- wodec wyznaczono Bronislawa Pietraszc- wicza "Lota". Akcje przeprowadzono 1 II 1944 r. w Al. Ujazdowskich. Poza Kutschere- ra zostal zabity jego szofer i dwuch war- townikow, cietko raniono adiutanta Ku- tschery. Po stronie polskiej zostalo rany- ch czterech uczestnikow akcji. Dwuch z nich zmarlo w szpitalu, dwuch zoi, po stoczeniu walki z zandarmem niemieckq na moście Kierbedzia, skoczyla do Wisly, gdzie zgineli.

por. Leon Drobinski "Leszek", "Kaszub" od 04.43r. -03.45r. Gryf Pom. Czł.01

"Gryf Pomorski" ma swoich ludzi wszedzie, we wszystkich powiatach od Zatoki Puckiej do Che- imna n/Wista i Rzeszy. Niemieckiej Zygmunt Tyborski

Kola Komb. R.P. i B.W.P. Brusy Zygmunta Tyborski

ZHP 79 Pom. Druzyna Harcerz im. T. Kosciuszki Brusy Oddz. partyz. "Mlynk i" Gryf Pomorski

TRAGICZNA ŚMIERĆ KOMENDANTA GRYFA NA POSTERUNKU BOJOWYM POLSKIEGO OFICERA W MUNDURZE WOJSKOWYM LIPIEC 1943r. z-amordowany "Rys" skrytobojczym wyrokiem "Jura" dowodca Gryfa "Zdrada Stanu" "Polskiego Orza"

Komendant Gryfa mjr. Jozef Gierszewski "Rys" od 1942r. do 1943r., a od pazdziernika 1939r. partyzant. Gryfa Kaszubskiego Pomorskiego i zolnierz wrzesnia 39r. 380 W walce realizowal postepowe tradycje "N-arodowcow"

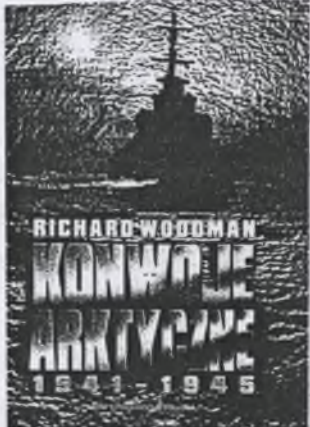

60-lecia smierci Jozefa Gierszewskiego komendanta TOW "Gryf Pomorski"

Handwritten signature and date: 22.11.2016

mus
Firm. Stefan Marciniak
ul. Ciepłowa 22/16

8

Konwoje arktyczne 1941 – 1945 cena det. 55 zł

Wybitny historyk Royal Navy Michael Lewis napisał: "Konwoje arktyczne stanowiły próbę dokonania niemożliwego". Arktyka była teatrem działań wojennych, na którym zmagano się nie tylko z lotnictwem Luftwaffe, U-bootami i okrętami nawodnymi Kriegsmarine, ale również z wyjątkowo trudnymi warunkami, jakie panują na tamtejszych wodach. Zimą bitwy staczano niemal w wiecznym mroku, latem stale operujące słońce stwarzało zagrożenie atakiem. Najgorsze jednak były niespokojne wody, lód, śnieżyce i silny wiatr. Poza tym na morzach polarnych statki napotykają na szczególne problemy nawigacyjne.

Pomimo to, konwoje do Murmańska i Archangielska osiągnęły zaskakujący sukces. Spośród ośmiuset jednostek wchodzących w skład czterdziestu konwojów zatopiono pięćdziesiąt osiem. Te, które dotarły do portów przeznaczenia, dostarczały wielkie ilości czołgów, samolotów, amunicji i innych materiałów bojowych, wspierając w ten sposób wysiłek wojenny Rosjan. Początkowo konwoje wykorzystywano w taktycznych działaniach defensywnych, później stanowiły one kluczowy element ofensywy strategicznej.

R. Woodman, opierając się na gruntownych i wnikliwych badaniach oraz poszukiwaniach, szczegółowo opisał trasę wszystkich konwojów arktycznych i przedstawił te operacje morskie w kontekście politycznych i militarnych wymogów czasu.

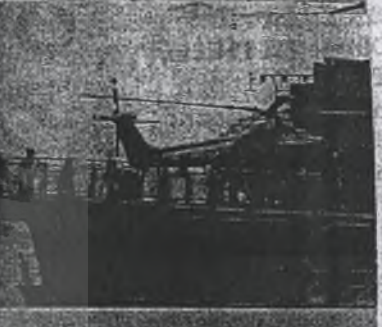

Okręty wojenne świata cena det. 78 zł

Kampanie militarne schyłku XX wieku dowiodły, że w walce na morzu odnosi sukces strona dysponująca bardziej nowoczesną flotą niż przeciwnik. Jeśli w II wojnie światowej wygrywał ten, kto dysponował większą liczbą ciężkich okrętów, to współcześnie ważny jest stopień zaawansowania technicznego jednostek oraz ich uzbrojenie. Dziś okręt wojenny należy do konstrukcji najbardziej skomplikowanych pod względem technicznym, może konkurować nawet z raketami kosmicznymi.

Książka zawiera szczegółowe opisy kilkudziesięciu współczesnych okrętów wojennych pływających pod banderami różnych państw świata: od lotniskowców i krążowników, przez fregaty i niszczyciele, aż po okręty pomocnicze. Znalazły się w niej też jednostki starsze, interesujące ze względu na ważne miejsce w cyklu rozwoju poszczególnych klas i typów okrętów, ciekawą architekturę lub rozwiązania techniczne. Dużo miejsca zajmują również opisy wyposażenia elektronicznego i uzbrojenia. Wyczerpujące informacje techniczne i klasyfikacyjne uzupełniają doskonale zdjęcia i rysunki.

KOLEBNIK
ZHP MIASTA CZŁOPOW
ul. Ciepłowa 22/16
Człopa

Stwierdzam zgodność
kserokopii z treścią oryginału
Człopa, dnia 29.04.2009 r.

z up. BURMISTRZA
mgr Jerzy Bekker
SEKRETARZ MIASTA I GMINY CZŁOPO

URZĄD
MIASTA I GMINY
78-630 w Człopie
ul. Strzelecka 2

organizacyjny dowództwa "Szare Szeregi" Głównej Kwatery "Przesieka" podlegającej pod dowództwo Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski 1939 - 1945 r.

Główna Kwatera "Szare Szeregi", "Pasieka"

1. km Benedykt Poroczyński "Jan Sliwa" - łącznik Głównej Kwatery
2. km Edmund Żurn "Jacek Borowski" - wizytator Polski Zachodniej Głównej Kwatery
3. km Lucjan Cyłkowski "Lucek" k-dt Komendy Hufca Szare Szeregi Gdynia, szef łączności kurierskiej Podokręgu Północnego-Zachodniego Armii Krajowej i łącznik dowództwa Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski

Komenda Chorągwi Pomorskiej Ule Szare Szeregi Bydgoszcz "Lina"

1. km Bernard Myśliwek "Konrad" k-dt Chorągwi Pomorskiej Podokręgu Północnego w Gdyni i Komendy Hufca Szare Szeregi Chojnice do 29.09.42r.
2. plm Bernard Mroziński "Mrozik" k-dt Chorągwi Pomorskiej i Podokręgu Południowego w Bydgoszczy do 7.03.43r.
3. km Maksymilian Jakubowski "Jur" k-dt Chorągwi Pomorskiej od 2.11.43.-1.02.45r.
4. dh Otto Dettlaff Żebcz - Puck
5. sierż. Antoni Dziemiński - Chełm
6. dh Wacław Lewiński

Komendy Hufca "Roje" /18 komend hufców/ Szarych Szeregów "Lina" Bydgoszcz

1. km Lucjan Cyłkowski "Luśk"
2. dh Alojzy Kledrowicz "Kruk"
3. por. Jan Szalewski "Soból"
4. dh Anna Dziewiątkowska "Franciszka"
5. dh Jadwiga Szukalska "Marta"
6. km Bernard Myśliwek
7. dh Wacław Lewiński
8. dh Otto Dettlaff - Żebcz - Puck
9. dh Antoni Dziemiński - Chełm
10. dh Franciszka Szablewska - drużynowa DH żeńskiej Chojnice - łączniczka TOW Gryf Pomorski

Drużyny harcerskie "Rodzina" /26 drużyn harcerskich "Szare Szeregi" Bydgoszcz "Lina" /
Drużyna:

1. ZHP 79 Pom. Drużyna Harcerzy im. Tadeusza Kościuszki Brusy Szare Szeregi - Drużynowy; dh Stefan Dziekan - Przyboczny; dh Czesław Frymark - Zastępowy dh Antoni Rożek i dh Jan Piankowski /czynna od paźdz. 39r. - kwiecień 40r./
2. Zastęp "Szare Wilki" Lubnia ZHP 79 Pom. DH im. T. Kościuszki Brusy Szare Szeregi Grupy Partyzanckie "Edusia" Lubnia TOW Gryf Pom. - Instruktorzy harcerscy: d-ca grupy dh Edmund Skwierawski "Edus" i dh Maksymilian Napióntek "Maks" "Parasol" - Przyboczna dh Władysława Mientka - dh Kropieleska "Roma" - Zastępowa dh Elżbieta Pawlak - Marchlewicz /czynny od paźdz. 39r. - marzec 45r./
3. Zastęp "Leszek" Czernica ZHP 79 Pom. DH im. T. Kościuszki Brusy Szare Szeregi Grupa Partyzancka "Jagoda" "Osa" "Czernica" TOW Gryf Pomorski

Rada Naczelna i Komenda Główna Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski

1. mjr Aleksander Arendt "Komar", "Dębina" Naczelny Komendant Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski i członek Sztabu Okręgu Pomorskiego Armii Krajowej "Reich"
2. dh Franciszek Kukliński "Sęp" k-dt rejonu Chojnice - Kościerzyna - Starogard. i członek Rady Naczelnej, Z-ca Komendanta Naczelnego Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski, pośrednik i łącznik "Szare Szeregi" Głównej Kwatery "Pasieka".
3. por. Jan Szalewski "Soból" d-ca Oddziału Partyzanckiego "Szyszki-103" Bory Tucholskie TOW Gryf Pomorski, PAP i AK, k-dt Komendy Hufca Szare Szeregi Chojnice - Tczew - Starogard - Tuchola.
4. dh Anna Dziewiątkowska "Franciszka" inspektor szkolenia wojskowego i propagandy Wojskowa Służba Kobiet "przedświt" TOW Gryf Pomorski łączniczka Komendy Hufca Szare Szeregi Gdynia - Kartuzy - Chojnice.

Komendy Okręgowe /7 okręgów wojskowych/ Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski

1. dh Franciszek Kukliński "Sęp"
 2. por. Jan Szalewski "Soból"
 3. dh Anna Dziewiątkowska "Franciszka"
 4. dh Otto Dettlaff Żebcz - Puck - łącznik TOW Gryf Pomorski i łącznik Chorągwi Pomorskiej Podokręgu Północnego Szare Szeregi Gdynia - Bydgoszcz "Lina"
 5. sierż. Antoni Dziemiński - Chełm łącznik TOW Gryf Pomorski i łącznik Chorągwi Pomorskiej Podokręgu Południowego Szare Szeregi w Bydgoszczy "Lina"
 6. dh Wacław Lewiński łącznik POW Gryf Pomorski i łącznik Chorągwi Pomorskiej w Bydgoszczy "Lina"
 7. mjr Józef Gierszewski "Ryś" "Gazdowa" "Szulc" Naczelny Komendant TOW Gryf Pomorski do lipca 43r.
- x oraz dowódcy TOW Gryf Pomorski wyznaczeni rozkazem Komendy powiatowej /21 komend powiatowych/ Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski
1. Alojzy Kledrowicz "Kruk" kdt na były powiat chojnicki TOW Gryf Pomorski - łącznik Komendy Hufca Szare Szeregi Chojnice
 2. Członkowie Komendy powiatowej na b. powiat chojnicki; Stanisław Przytarski, Józef "Mrozik" i Jan Osowski oraz Henryk Grabosz "Gwiaźda" d-ca grupy Partyzanckiej "Cis" Męcikał
 3. Jadwiga Szukalska "Marta" - łączniczka TOW Gryf Pomorski, ZWZ, PAP i AK i łączniczka Komendy Hufca Szare Szeregi Puck - Wejherowo - Starogard - Tuchola - Swiecie - Grudziądz
 4. Jan Megger "Man" d-ca Oddziału Partyzanckiego "Man" Czernik TOW Gryf Pomorski
 5. Maksymilian Drobiński - łącznik Oddziału Partyzanckiego Miszkiera/rejon Dłupcha/PAP
 6. Alojzy Bruski "Skocz" "Grab" d-ca Oddziału Partyzanckiego "Iakra" TCW Gryf Pom. i d-ca grup "Gryfa Pom." w powiatach Bytów, Człuchów i Miastko
- x oraz dowódcy TOW Gryf Pomorski wyznaczeni rozkazem

TOW Gryf Pom. art. 01

por. L. Drobindki

Jan Szalewski
tel. (067) 259 10 65
fax (067) 259 10 65
NIP 55-141-32-38

z up. BURMISTRZA

mjr Jerzy Bekker
SEKRETARZ MIASTA I GMINY CZŁOPA

Stwierdzam zgodność kserokopii z treścią oryginału
08.12.2003
Człopa, dnia

ppłm. Marian Marchlewicz
99-832 Brusy ul. Ogrodowa 382/18

- Instruktorzy harcerscy: d-ca grupy dh Edmund Szulc "Grab" "Osa" i d-ca dh Stefan Fedde Grupa Partyzancka "Szyszka" "Jagla" "Czyczkowy TOW Gryf Pomorski i AK
- Przyboczny dh Stefan Markiewicz "Siwy" "Konrad"
- Zastępowa dh Helena Drobińska "Mania" /czynny od marzec 43r-marzec 45r.
- 4. Drużyna Harcerska Chojnice-Szare Szeregi /czynna od października 39r.do lutego 45r/
- Instruktorzy harcerscy drużyny żeńskiej Chojnice-łączniki TOW Gryf Pomorski; dh Franciszka Szablewska b.kier.szkoły nr 2 w Chojnicach i dh Teofila Jur b.nauczycielka szkoły nr 2 w Chojnicach
- Przyboczna dh Anna Grzebień "Anita" zastępowa dh Elżbieta Czocher ur.Łepk "Elż" "Janka" /czynny od paźdz.39r. do lutego 45r./
- Instruktorzy harcerscy drużyny męskiej Chojnice dh Alojzy Kiedrowicz "Kruk", dh Józef Macioszek "Jeleń" i dh Jan Miętka łącznicy Gryfa Pom. /czynny od 39r.-45r./
- 1. Przyboczny dh Kazimierz Grzebień
- 2. Zastępowy dh Henryk Basiński
- 3. Drużyna Harcerska Czerak-Szare Szeregi
- Instruktorzy harcerscy dh Jan Megger "Man" łącznik Gryfa Pomorskiego
- Przyboczny dh Czesław Mazurkowski
- Zastępowy dh Bogdan Jakubowski łącznik Gryfa Pomorskiego i AK/czynna od 39r.-45r./

- Komendy gminne/180 komend gminnych/ Grupy Partyzanckie i Oddziały Partyzanckie i Oddziały Partyzanckie Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski
- 1. Józef Przeworski "Szabla" k-dt TOW Gryf Pom. Brusy
- 2. Bolesław Machut "Cezar" z-ca k-dt TOW Gryf Pomorski Brusy
- 3. Józef Maciaszek "Jeleń" d-ca rejonu Lubni-leśnictwo Giełdun i Kłosnowo
- 4. Jan Stenzel z Lubni grupa konspiracyjna Stacja Chojnice
- 5. Władysław Fajtak Oddział Partyzancki Miszkiera /rejon Olpucha/ PAP
- 6. Marjan Czarnowski "Wrzos" Oddz.Partyzancki "Młynki" Gryf Pomorski
- 7. Jan i Józef Kosikowscy Gryf Pom.-gr.Olszyny x oraz dowódcy TOW Gryfa Pomorskiego wyznaczcer rozkazem

- Komendy Wsi i Trójki /ponad 600 Oddziałów Grup Partyzanckich i Trójek/ Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski
- 1. Grupa Partyzancka "Jagoda" "Osa" Czernica TOW Gryf Pomorski
- Stanisław Ryduchowski "Pajak"
- Wincenty Drobiński "Pala"
- 2. Grupa Partyzancka "Szyszka" "Jagla" "Czyczkowy" TOW Gryf Pomorski i AK
- Jan Ostrowski "Jas"
- Antoni Ryduchowski "Swierk"
- 3. Grupa Partyzancka "Edusia" Lubnia TOW Gryf Pomorski
- Tomasz Skwierawski "Tomek"
- x 4. Pośrednicy i łącznicy TOW Gryf Pomorski wyznaczeni rozkazem

- ↔ Zastępy i Trójki Harcerskie/ponad 156 zastępów i trójek/ Szare Szeregi "Lina" Bydgoszcz Pszczółki
- Zastęp harcerski - trójka Kwidzyn Szare Szeregi Gryfa Zastępowa dh Irena Mleczek "Rena"
- Instruktorzy harcerscy wspierający dh mgr Henryk Kulpiński dh Marian Wercer /czynny od 1941r.-1945r./
- 2. Instruktorzy harcerscy współpracujący i łącznicy TOW Gryf Pomorski
- dh Marianna Gierszewska, Helena Kulesza i Jadwiga Warsińska z Czarnicza
- Ludwika Czapiewska, Mechtylda Goebel, Bernadetta Chełkowska, Lucja Wojciechowska i Franciszek i Helena Pański z Brus
- Gertruda Kokot z Chojnic
- x oraz instruktorzy harcerscy - wyznaczeni - rozkazem

Drużyny ZHP i Oddziały Gryfa działały w ukryciu i na powierzchni "Wspierający".
ZHP 79 Pom. Drużyna Harcerzy im. Tadeusza Kosciuszki w Brusach

Nazwa DH
Przynależność organizacyjna ... Tajna Organizacja Wojskowa "Gryf Pomorski, Armia Krajowa i Związek Walki Z brojnej

Program dowodzenia zrealizowano od października 1939r do marca 1945r w ZHP 79 Drużyna Harcerzy im. Tadeusza Kosciuszki w Brusach obowiązuje dla wszystkich Drużyn "Szare Szeregi" "UL LINA" Na "POMORZU" Drużynowa Mechtylda Goebel Szare Szeregi Brusy

- 1_w Zastępie harcerskim "Lisy" Brusy Maksymilian Napióntek "Weltrowski" Gryf, AK i ZWZ, ZHP
- 2_w Zastępie "Szare Wilki" Lubnia drużynowy "Klara Teresa Miszewska "Bilet", "Danka" Gryf
- 3_w Zastępie "Leszek" Czernica drużynowy Stefan Fedde "Rys", "Orion" Gryf i AK, ZHP Edmund Szulc "Grab" Gryf Stanisław Ryduchowski "PAJAG" Gryf, AK, ZWZ; ZHP
- 4_w Zastępie trojki Kwidzyn drużynowa Irena Mleczek "Rena"

por Leon Drobiński "Leszek", "Kaszub" Zastęp harcerski "Leszek" Czernica Grupa partyzancka "Jagoda" "Osa" Czernica TOW Gryf Pomorski Oddział Partyzancki "Młynki" TOW Gryf Pomorski pow. Chojnice

URZĄD MIASTA I GMINY
MIASTA I GMINY BRUSY

tel. (067) 259 10 69; fax (067) 259 10 65
NIP 765-141-32-38

Stefan Marchlewicz
ul. Ogrodowa 22/16

z up. BURMISTRZA

mgr Jerzy Bekker
SEKRETARZ MIASTA I GMINY CZŁOPA

por L. Drobiński Gryf Pom. art 01

Leon Drobiński

Stwierdzam zgodność kserokopii z treścią oryginału
08.12.2009
Człopa, dnia 383

str. 4 SZARE SZEREGI - GRUPA POMORSKA PLAN W LINA
 organizacyjny dowodzenia "Szare Szeregi" Głównej Kwatery "Pasięka" podlegającej pod dowództwo Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski 1939 - 1945 r.

Główna Kwatera "Szare Szeregi", "Pasięka"

1. km Benedykt Porożyński
 "Jan Śliwa" - łącznik Głównej Kwatery
2. km Edmund Żłrn "Jacek Borowski" - wizytator
 Polski Zachodniej Głównej Kwatery
3. km Incejan Cylkowski "Lucek" k-dt Komendy
 Hufca Szare Szeregi Gdynia, szef łączności
 kurlerskiej Podokręgu Północnego-Zachod-
 niego Armii Krajowej i łącznik dowództwa
 Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski

Komenda Chorągwi Pomorskiej Ule
 Szare Szeregi Bydgoszcz "Lina"

1. km Bernard Myśliwek "Konrad" k-dt Chorągwi
 Pomorskiej Podokręgu Północnego w Gdyni
 i Komendy Hufca Szare Szeregi Chojnice
 do 29.09.42r.
2. pkm Bernard Mroziński "Mroziak" k-dt Chorągwi
 Pomorskiej i Podokręgu Południowego
 w Bydgoszczy do 7.03.43r.
3. km Maksymilian Jakubowski "Jur" k-dt
 Chorągwi Pomorskiej od 2.11.43.-1.02.45r.
4. dh Otto Dettlaf Żebcz - Puck
5. sierż. Antoni Dziemiński - Chełm
6. dh Wacław Lewiński

Rada Naczelna i Komenda Główna Tajnej Organi-
 zacji Wojskowej Gryf Pomorski

1. mjr Aleksander Arendt
 "Komar", "Dębina" Naczelny Komendant Tajnej
 Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski
 i członek Sztabu Okręgu Pomorskiego
 Armii Krajowej "Reich"
2. dh Franciszek Kukliński "Sęp" k-dt rejonu
 Chojnice - Kościerzyna - Starogard
 i członek Rady Naczelnej, 2-ca Komendanta
 Naczelnego Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf
 Pomorski, pośrednik i łącznik "Szare Szeregi"
 Głównej Kwatery "Pasięka".
3. por. Jan Szalewski "Soból" d-ca Oddziału
 Partyzanckiego "Szybski-103" Bory Tucholskie
 POW Gryf Pomorski, PAP i AK, k-dt Komendy Hufca
 Szare Szeregi Chojnice-Tczew-Starogard-
 Tuchola.
4. dh Anna Dziewiątkowska "Franciszka" inspektor
 szkolenia wojskowego i propagandy Wojskowa
 Służba Kobiet "przedświt" POW Gryf Pomorski -
 łączniczka Komendy Hufca Szare Szeregi
 Gdynia - Kartuzy - Chojnice.

Komendy Okręgowe /7 okręgów wojskowych/
 Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski

1. dh Franciszek Kukliński "Sęp"
2. por Jan Szalewski "Soból"

Komendy Hufca "Roje" /18 komend hufców/
Szarych Szeregów "Lina" Bydgoszcz

1. km Lucjan Cyłkowski "Lucek"
2. dh Alojzy Kiedrowicz "Kruk"
3. por. Jan Szalewski "Soból"
4. dh Anna Dziewiątkowska "Franciszka"
5. dh Jadwiga Szukalska "Marta"
6. km Bernard Myśliwek
7. dh Wacław Lewiński
8. dh Otto Dettlaf-Łebcz-Puck-
9. dh Antoni Dziemiński-Chełm
10. dh Franciszka Szablewska-drużynowa DH
żeńskej Chojnice-łączniczka TOW Gryf
Pomorski

Drużyny harcerskie "Rodzina"/26 drużyn harcer-
cerskich "Szare Szeregi" Bydgoszcz "Lina"/

Drużyna:

1. ZHP 79 Pom. Drużyna Harcerzy im. Tadeusza
Kościuszki Brusy Szare Szeregi
- Drużynowy; dh Stefan Dziekan
- Przyboczny; dh Czesław Frymark
- Zastępowy dh Antoni Rożek i dh Jan Piankowski
/czynna od paźdz. 39r. - kwietnia 40r./
2. Zastęp "Szare Wilki" Lubnia ZHP 79 Pom. DH
im. T. Kościuszki Brusy Szare Szeregi Grupy
Partyzanckie "Edusia" Lubnia TOW Gryf Pom.
- Instruktorzy harcerscy:
- d-ca grupy dh Edmund Skwierawski "Eduś"
i dh Maksymilian Napiontek "Maks" "Parasol"
- Przyboczna dh Władysława Mientka-dh Krop-
lewska "Roma"
- Zastępowa dh Elżbieta Pawlak-dh ~~Marcin~~ ^{Marcin} Lewiński "Juli"
/czynny od paźdz. 39r. - marzec 45r./
3. Zastęp "Leszek" Czernica ZHP 79 Pom. DH
im. T. Kościuszki Brusy Szare Szeregi Grupa
Partyzancka "Jagoda" Osa "Czernica TOW
Gryf Pomorski

Pomorski i łącznik Chorągwi Pomorskiej
Podokręgu Północnego Szare Szeregi

Gdynia - Bydgoszcz "Lina"

5. sierż. Antoni Dziemiński-Chełm łącznik TOW
Gryf Pomorski i łącznik Chorągwi Pomorskiej
Podokręgu Południowego Szare Szeregi
w Bydgoszczy "Lina"
6. dh Wacław Lewiński łącznik TOW Gryf Pomorski
i łącznik Chorągwi Pomorskiej w Bydgoszczy
"Lina"
7. mjr Józef Gierszewski "Rys" "Gazdowa" "Szulc"
Naczelnny Komendant TOW Gryf Pomorski
do lipca 43r.
x oraz dowódca TOW Gryf Pomorski wyznaczeni
rozkazem

Komendy powiatowe /21 komend powiatowych/
Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski

1. Alojzy Kiedrowicz "Kruk" kdt na były powiat
chojnicki TOW Gryf Pomorski-łącznik Komendy
Hufca Szare Szeregi Chojnice
2. Członkowie Komendy powiatowej na b. powiat
chojnicki; Stanisław Przytarski, Józef Mrozik
i Jan Osowski oraz Henryk Grabos "Gwiazda"
d-ca grupy Partyzanckiej "Cis" Męcikał
3. Jadwiga Szukalska "Marta"-łączniczka TOW Gryf
Pomorski, ZWZ, PAP i AK i łączniczka Komendy
Hufca Szare Szeregi Puck-Wejherowo-Starogard-
Tuchola-Świecie-Grudziądz
4. Jan ~~Megger~~ "Man" d-ca Oddziału Partyzanckiego
"Man" Czernik TOW Gryf Pomorski
5. Maksymilian Drobiński-łącznik Oddziału Partyz.
Miszkiera/rejon Olpucha/PAP
6. Alojzy Bruski "Skocz" "Grab" d-ca Oddziału Partyz
"Iskra" TOW Gryf Pom. i d-ca grup "Gryfa Pom."
w powiatach Bytów, Człuchów i Miastko
x oraz dowódca TOW Gryf Pomorski wyznaczeni
rozkazem

- Instruktorzy harcerscy:
d-ca grupy dh Edmund Szulc "Grab" "Osa"
i d-ca dh Stefan Fedde Grupa Partyzancka
"Szyszka" "Jagoda" "Czyczkowy" TOW Gryf Pomorski
i AK

- Przyboczny dh Stefan Markiewicz "Siwy" "Konrad"
- Zastępowa dh Helena Drobińska "Hania"
/czynny od marzec 43r-marzec 45r.

- 4. Drużyna Harcerska Chojnice-Szare Szeregi

- /czynna od października 39r. do lutego 45r./
- Instruktorzy harcerscy drużyny żeńskiej
Chojnice-łączniki TOW Gryf Pomorski;
dh Franciszka Szablewska b.kier. szkoły nr 2
w Chojnicach i dh Teofil Jur b. nauczycielka
szkoły nr 2 w Chojnicach
Przyboczna dh Anna Grzebień "Anita" zastępowa
dh Elżbieta Czocher ur. Lepek "Elż" "Janka"
/czynny od paźdz. 39r. do lutego 45r./
- Instruktorzy harcerscy drużyny męskiej Chojnice
dh Alojzy Kiedrowicz "Kruk", dh Józef Macioszek
"Jeleń" i dh Jan Miętka łącznicy Gryfa Pom.
/czynny od 39r.-45r./

- 1. Przyboczny dh Kazimierz Grzebień

- 2. Zastępowy dh Henryk Basiński

- 3. Drużyna Harcerska Czersk-Szare Szeregi

- Instruktorzy harcerscy dh Jan Megger "Man"

- łącznik Gryfa Pomorskiego

- Przyboczny dh Czesław Mazurkowski

- Zastępowy dh Bogdan Jakubowski łącznik Gryfa

- Pomorskiego i AK/czynna od 39r.-45r./

- Zastępy i Trójki Harcerskie/ponad 156 zastępów
i trójek/

- Szare Szeregi "Lina" Bydgoszcz Pszczoly

- 1. Zastęp harcerski - trójkowi Kwidzyn Szare

- Szeregi Gryfa Zastępowa dh Irena Mleczek

- "Rena" Instruktorzy harcerscy wspo/pracujący

- dh mcm Henryk Kulbiński dh Merian Werder

- Komendy gminne/180 komend gminnych/
Grupy Partyzanckie i Oddziały Partyzanckie
i Oddziały Partyzanckie Tajnej Organizacji
Wojskowej Gryf Pomorski

- 1. Józef Przeworski "Szabla" "k-dt TOW Gryf Pom.
Brusy

- 2. Bolesław Machut "Cezar" z-ca k-dt TOW Gryf
Pomorski Brusy

- 3. Józef Maciaszek "Jeleń" d-ca rejonu Lubni-
leśnictwo Giełdów-Kłosnowo

- 4. Jan Stenzel z Lubnia ZWZ Grupa Konspiracyjna
Stacja Chojnice

- 5. Władysław Fajtak Oddział Partyzancki Miszkierz
/rejon Olpucha/ PAP

- 6. Marcin Czarnowski "Wrzos" Oddz. Partyzancki
"Młynki" Gryf Pomorski

- 7. Jan i Józef Kosikowscy -- Gryf Pomorski
x oraz dowódcy TOW Gryfa Pomorskiego wyznaczeni
rozkazem

- Komendy Wsi i Trójki /ponad 600 Oddziałów
Grup Partyzanckich i Trójek/ Tajnej Organi-
zacji Wojskowej Gryf Pomorski

- 1. Grupa Partyzancka "Jagoda" "Osa" Czernica
TOW Gryf Pomorski

- Stanisław Ryduchowski "Pająk"

- Wincenty Drobiński "Fala"

- 2. Grupa Partyzancka "Szyszka" "Jagoda" Czyczkowy
TOW Gryf Pomorski i AK

- Jan Ostrowski "Jaś"

- Antoni Ryduchowski "Światek"

- 3. Grupa Partyzancka "Edusia" Lubnia TOW Gryf

/czynny od 1941r.-1945r./

2. Instruktorzy harcerscy współpracujący
i łącznicy TOW Gryf Pomorski
- dh Marianna Gierszewska, Helena Kulesza
i Jadwiga Warsińska z **Gzarniza**
- Ludwika Czapiewska, Mechtylda Goebel, Bernadetta
Chełkowska, Lucja Wojciechowska i Franciszek
i Helena Pański z Brus
- Gertruda Kokot z Chojnic
- x oraz instruktorzy harcerscy - wyznaczeni
rozkazem

Drużyny ZMP i Oddziały Gryfa Pom. działały w ukryciu i na powierzeniach, plus wspierające

Nazwa DH **ZMP 79 Pom. Drużyna Harcerzy im. Tadeusza Kosciuszki w Brusach**

Przynależność organizacyjna **Tajna Organizacja Wojskowa Gryf Pomorski, Armia Krajowa**
i **Związek Walki Zbrojnej**
.....

Program dowodzenia realizowano od października 1939r. do marca 1945r.

w **ZMP 79 Drużyna Harcerzy im Tadeusza Kosciuszki w Brusach** obowiązujący dla wszystkich Drużyn "Szare Szeregi"

"El Lina" na Pomorzu. Drużynowa była Mechtylda Goebel Szare Szeregi Brusy:

1-w Zastępie harcerskim "Lisy" Brusy Maksimilian Napióntek "Meltrowski" Gryf, AK, ZWZ i ZMP

2-w Zastępie "Szare Wilki" Lubnia drużynowy "Klara - Teresa Miszewska" - ps "Bilet", "Danka" Gryf-Ak, ZWZ i ZMP

3-w Zastępie "Leszek" Czernica - drużynowy Stefan Fedde "Rys", "Orion" Gryf, AK i ZMP.

Edmund Szulc "Grab", "Osa" - Gryf i ZMP

Stanisław Ryduchowski "Pajak" Gryf, AK, ZWZ; ZMP

- 4 w Zastępie - trojki Kwidzyn - drużynowa Irena Mleczek "Rena2.-Laborantka w Meczarni Kwidzin 42r-45r. - Armia Kraja
5. Zastęp harcerski "Leszek" Czernica TOW Gryf Pomorski Oddział Partyzancki "Wynki" TOW Gryf Pomorski
pow Chojnice

Leszko Szulc

Porucznik Leen Drobinowski Gryf Pomorski, Armia Krajowa

Szare Szeregi

Stanisław Ryduchowski

pphm Stanisław Marchlewicz
86-832 Bruey ul. Ogrodowa 22/16

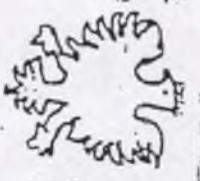
13

Plan organizacyjny realizowany w ramach Komendy Głównej Szare Szeregi Bryty UL Lina od października 1939 - marca 1945r. Program realizowano dla wszystkich drużyn Pomorza w ZHP 79 Pom. Drużyna Harcerzy im. T. Kępciuszki Brusy

Stare Szeregi w Zastępie Harcerskim "Leszek" UL LINA "Czerńca/Brusy w grupie partyzanckiej Czerńca TOW Gryf Pomorski por Leon Drebinski "Leszek"-Gryf Pom.

PLAN

organizacyjny dowodzenia "Szare Szeregi" Komendy Głównej podlegających pod dowództwo Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski 1939-1945

Komenda Główna "Pasielka" Szare Szeregi

Naczelna Rada i Komenda Główna Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski

Komenda Chorągwi Pomorskiej "UL" Szare Szeregi "Ullina" Bydgoszcz

Komenda Okręgowa / 7 okręgów wojskowych / Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski

Komenda Hufca "Roje" / 18 Komend Hufców ZHP / Szarych Szeregów "Ullina"

Komendy Powiatowe / 13+3=21 komend powiat Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski

Drużyny harcerskie "Rodzina" Szare Szeregi "Ullina"

/ 26 drużyn harcerskich /

Komendy Gminne / 180 komend gminnych / Grupy Partyzanckie i Oddziały Partyzanckie Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski

Zastępy i trójki harcerskie / ponad 156 zastępów i trójek / Szare Szeregi "Ullina" "Szczoty" Nazwa DH. ZHP 79 Pom. Drużyna Harcerzy im. T. Kępciuszki Brusy Przynależność organizacyjna .. ZHP ZASTĘP "Leszek" "Czerńca" TOW Gryf Pomorski ..

Komendy Wsi i Trójki / ponad 500 Oddziałów Grup Partyzanckich i Trójek / Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski

Drużyny-Zastępy ZHP i grupy-Oddziały działały w ukryciu i na powierzchni-plus współpracujący

W swym okresie rozwoju na przełomie 1942/43 Gryf Pomorski liczył ok. 5,2 tys. cz. członków organizacji z młodzieżowycm / 4 tys. do 5,5 tys., ponad 0,5 tys. harcerzy i do 0,1 tys instruktorów / członków organizacji z młodzieżowycm /

hm. Szarych Szeregów Marchewicz Osiedlowa 22/16

Swiadczenie zgodności Kserokopii z oryginału 08.12.2008

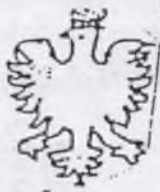
pon Leon Drebinski mgr Jerzy Bekker

SKAŁBNI: ZŁOTYCA ZŁOTÓW

SKARBNIK
ZHP MIEJSCA ŻŁOTÓW
Miejska
Miejska

PRZYRZECZENIE
Zrealizowane w ZHP 79 Pom. Drużyna Harcerzy
im. T. Kosciuszki Brusy-Zastęp "Leszek" Czernica
od 10.39r-03.45r. pod Dow. TOW Gryf Pom. i AK,
ZHP Sz. Sz. per Leon Drobinski "Leszek"

Leon Drobinski

ZWIĄZEK
HARCERSTWA POLSKIEGO
SZARE SZEREGI GRUPA POMORZE
od października 1939r do marca 1945r

PRZYRZECZENIE HARCERSKIE

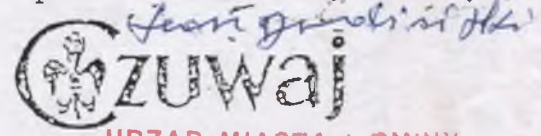
Mam szczerą wolę całym życiem pełnić służbę Bogu i Polsce.
Nieść chętną pomoc bliźnim, być posłusznym prawu harcerskiemu.

PRAWO HARCERSKIE

1. Harcerz służy Bogu i Polsce i sumiennie spełnia swoje obowiązki.
 2. Na słowie harcerza polegają jak na Zawiszy.
 3. Harcerz jest pożyteczny i niesie pomoc bliźnim.
 4. Harcerz w każdym widzi bliźniego, a za brata uważa każdego innego harcerza.
 5. Harcerz postępuje po rycersku i przysięgam, że z bronią w reku walczyć będę o wyzwolenie Ojczyzny.
 6. Harcerz ślubuje pełnić służbę w Szarych Szeregach Gryfa Pomorskiego i AK.
 7. Harcerz jest karny i posłuszny rozkazom i tajemnicy służbowej
nie zdradzać cokolwiek jak by mnie spotkać miało, nie cofne się przed ofiarą życia.
 8. Harcerz jest zawsze pogodny.
 9. Harcerz jest oszczędny i ofiarny.
 10. Harcerz jest czysty w myśli, mowie i uczynkach nie pali tytoniu, nie pije napojów alkoholowych.
- X "Tak mi dopomóż Bog!"

Drużynowa Mechtylda Goebel Szare Szeregi Brusy realizowała przyrzeczenie w okresie od października 39r do marca 45r. Jest to przyrzeczenie harcerskie dla wszystkich drużyn harcerskich Pomorza od października 39r do marca 45r. UL LINA Bydgoszcz per Leon Drobinski "Leszek"

ppm. Stanisław Marcolowicz
83-832 Brusy ul. Ciepłowna 22/16
Murkowski

z up. *Bekker*
mgr Jerzy Bekker
SEKRETARZ MIASTA I GMINY CZŁOPA

URZĄD MIASTA I GMINY
78-630 CZŁOPA
ul. Strzelecka 2
tel. (067) 259 10 69; fax (067) 259 10 65
NIP 765-141-32-38

Stwierdzam
kserokopii z treścią oryginału
08.12.2008
Człopa, dnia

P R Z Y S I E B A

ŻOŁNIERZY TAJNEJ ORGANIZACJI WOJSKOWEJ GRYF POMORSKI
OD WRZEŚNIA 1939r. DO MARCA 1945r.

PRZYRZECZENIE ŻOŁNIERZY KONSPIRACYJNYCH
MAM SZCZERA WOLĘ GAIYM ŻYCIEM PEŁNIC SŁUŻBĘ BOGU I POLSCE
WALCZYĆ PRZECIWKO NIEMCOM HITLEROWSKIM O WOLNOŚĆ POLSKI.
PROSZE O PRZYJĘCIE W SZEREBI ŻOŁNIERZY TAJNEJ ORGANIZACJI WOJSKOWEJ
GRYF POMORSKI I WALCZYĆ Z WROGEM W KONSPIRACJI O WYZWOLENIE WOLNEJ POLSKI.

PRAWO ŻOŁNIERSKIE

1. PRZYŚSIĘGAM BYĆ WIERNYM OJCZYZNIE MOJEJ, RZECZPOSPOLITEJ POLSCE,
STAC NA STRAŻY JEJ HONORU I O WYZWOLENIE JEJ Z NIEWOLI WALCZYĆ
ZE WSZYSTKICH SIŁ AZ DO OFIARY ŻYCIA.
2. ŻOŁNIERZ JEST KARNY I POSŁUSZNY ROZKAZOM I TAJEMNICY SŁUŻBOWEJ
WALCZYĆ Z BRONIA W REKU W SZEREBACH TAJNEJ ORGANIZACJI WOJSKOWEJ GRYF
POMORSKI /jeżeli będzie potrzeba/
3. ŻOŁNIERZ JEST SAWSZE POGODNY, UOZGIWY I OFIARNY.
X "TAK MI DOPOMÓŻ BOG"****

Leon Drobinski
PORUCZNIK LEON DROBINSKI GRYF POMORSKI***

PROGRAM:

1. WALCZYĆ O WOLNA POLSKĘ, -DOPROWADZIC DO ZRYWU!****
2. STWORZYĆ RZĄD JEDNOSTKI NARODOWEJ.
3. REALIZOWAĆ POSTĘPOWĄ TRADYCJĘ W WALCE NARODOWCOW, -WALCZYĆ Z KOMUNIZMEM!****

PLAN ORGANIZACYJNY POWODZENIA TAJNEJ ORGANIZACJI WOJSKOWEJ GRYF POMORSKI
W OKRESIE OD WRZEŚNIA 1939r. DO MARCA 1945r.

1. Naczelna Rada i Komenda Główna Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski.
2. Komendy Okręgowe /7 okręgów wojskowych/ Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf
Pomorski.

Okręg I Kartuszy, Puck, Wojherowo i Gdynia, II Gdańsk, Tczew/Elstyn/,
III Starogard, Chojnice, Kosciierzyna/Seminy-Bytów, Miastko-Białe Ber-kiełczyżewy/
Gnuchew-Pakietelsk-Przechlewo/ IV. Tuchala, Sepolne, Nakło, Złotów i Piła.
V. Świecie, Bydgoszcz, Włocławek, Inowrocław, Krolewicz, Magdalenburg/"
VI. Grudziądz, Terun, Kwidzyn, Sztum/Miszek"
VII. Wąbrzeźno, Jabłonowo, Łetza i Chojna/Wiszka

3. Komendy Powiatowe /48+3=21 Komend Powiatowych Tajnej Organizacji Wojskowej
Gryf Pomorski.

4. Komendy Gminne /480-Komend Gminnych/Grupy Partyzanckie i Oddziały Partyzanckie
Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski.

5. Komendy Wsi i Trejki/ponad 606 oddziałów -Grup Partyzanckich i Trejek/"
Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski.

SZCZEGÓLNY ORGANIZACYJNY KOMENDY OKRĘGOWE; POWIATOWE; GMINNE I KOMENDY WSI.

***GRUPY-ODZIAŁY PARTYZANCKIE DZIAŁAJĄ W UKRYCIU BUNKRY I NA POWIERZCHNI* PLUS
WSPIERAJĄCY!!!****

W swym okresie rozwoju na przełomie 1942/43r. Gryf Pomorski liczył około 5,2 tys.
członków, a 1944r. od 4 tys. do 3,5 tys. ***

PRZY TAJNEJ ORGANIZACJI WOJSKOWEJ GRYF POMORSKI DZIAŁAJĄ MAŁE GRUPY SZARYCH
SZEREBOW***; PONAD 0,5 tys. HARCERZY I DO 0,1 tys. INSTRUKTORÓW /CZŁONKÓW ORGANIZA
CJI ODZIAŁOWYCH/ ***BRZYGNOWA BYŁA MECHTYLDA GOBEL, CZY GRYFA I PROWADZIŁA TAJNE NAU
CZANIE.

Realizowała program HWP 79 Drużyny Harcerskiej im. Tadeusza Kosciuszki Brusy w okresie
od września 1939r. do marca 1945r. -obowiązujący całe POMORZE!!!****

Jeżeli zachodziła potrzeba to Gryfowcy razem Walczyli z Akowcami. Nie było takiego
podziału w terenie Pomorza, nie było takich nazw jak teraz są. Były "kody"!!!!

Na rozkaz dowództwa Gryfowcy i Akowcy nocą jeździli rowerami-sieczkami lesnymi
na "AKOJE WOJOWE!!!!" Inne parametry to jakże Zarząd Kombatantki-przyjmował party-

zantów-"NA KOMBATANCKA!!!!" Kto przedstawił -przedłożył dokumenty kombatantki JAKIE????****
"jak to było- /Jeden drugiego wciągał do AKOWCÓW I GRYFOWCÓW!!!!" *Leon Drobinski*

6.1.2010r. Porucznik Leon Drobinski Gryf Pom.

KOMENDANTKA
ZHP HUFCA ZŁOTÓW
B. L.
Plm. Bygdą Łój

15

PRZYŚLUBA WOJSKOWA
ŻOŁNIERZY ARMII KRAJOWEJ
/Inspektoratu Tczewsko-Chejnickiego-Starogardzkiego
Koscierskiego i Tuchelskiego/***
Dowódcy per Jana Szalewskiego "Sokol" Oddział partyzancki
"Szybski-103" AK Bory Tuchelskie!****

od stycznia 1942r. do marca 1945r.

PRYZRZECZENIE ŻOŁNIERSKIE
MAM SZCZERA WOLĘ STAC NA STRAZY I PEŁNIC SŁUŻBĘ BOGU I POLSCE:
PROSZE O PRZYJĘCIE W SZEREBI ARMII KRAJOWEJ ARMII POLSKIEJ
POBIEŻNEJ I WALCZYĆ Z NIEMCAMI HITLEROWSKIMI I WROGIEM O WYZWOLENIE
POLSKI:

PRAWO ŻOŁNIERSKIE

1. ŻOŁNIERZ SŁUŻY POLSCE I BOGU.
2. ŻOŁNIERZ POSTĘPUJE PO RYCHERSKU I PRZYŚLUBAM; ZE Z BRONIA W REKĘ
WALCZYĆ BEZCE O WYZWOLENIE WOLNEJ POLSKI.
3. ŻOŁNIERZ SŁUŻY PEŁNIC SŁUŻBĘ W SZEREBACH ARMII KRAJOWEJ/
ARMII POLSKIEJ .
4. ŻOŁNIERZ JEST KARNY I POKORNY ROZKAZOM I TAJEMNICY SŁUŻBOWEJ
NIE ZDRAMZIC COKOLWIEK NIE COFNĄĆ SIE PRZED OFIARĄ ŻYCIA.
5. ŻOŁNIERZ JEST POCYNY, OSZCZĘDNY, OFIARNY I PRAWDOMÓWNY.
X TAK MI DOPOMÓŻ BOG!****

PROGRAM DZIAŁANIA DOWODZENIA:

1. WALCZYĆ O WOLNA POLSKĘ! - DOWODZIC SŁANIMI SZEREBAMI !****
2. WTWORZYĆ READ JEDNOSTKI NABOBOWEJ!****
3. POPIERAĆ I WSPÓŁDZIAŁAĆ Z RZĄDEM LONDYNSKIM.
4. ZWALCZAC KOMUNIZM. - DOPROWADZIC DO ZRYWU !****
5. DZIAŁAĆ ZGODNIE Z PLANEM ORGANIZACYJNYM
DOWODZENIA, ARMII KRAJOWEJ I ARMII POLSKIEJ.
Z READU LONDYNSKIEGO !****

Leon Drebinski

Porucznik Leon Drebinski
gryf Pomorski

10.01.2010r.

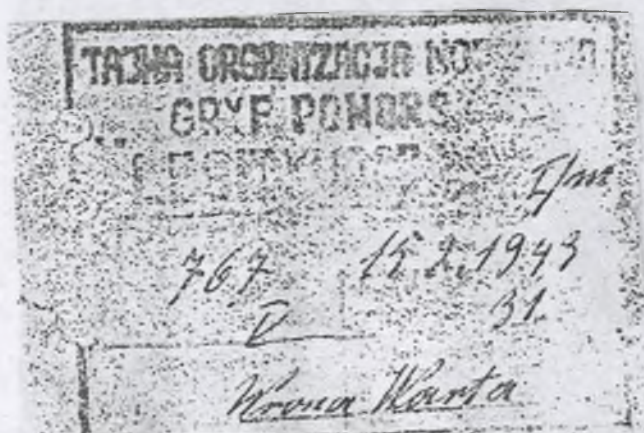
CZUWAJ! POLSCE SŁUŻ!****

KOMENDANTKA
ZHP HUFCA ŻŁOTÓW
Brygida Łój
pim. Brygida Łój

ste lat 22.04.2010r.

17

FUNDACJA GENERAL ELZBIETY ZAWACKIEJ Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej
oraz Wojskowej Służby Polek

ul. 87-100 Toruń, ul. Podmurna 93, tel. 0048 56 65 22 186

e-mail: fapak@wp.pl; www.zawacka.pl

NIP 356 16 25 127; REGON 870502736

KRS 00000 41692

Nr r-ku 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

Fundacja Archiwum Pomorskie
Armii KrajowejGrafika Ireny Stankiewicz wyróżniona na Konkursie
„Armia Krajowa w Sztuce” — Londyn 1981

DZIENNIK WYDANIE 12.12.2010

W dziejach ruchu oporu na Pomorzu harcerstwo zapisało chlubną kartę. Już w pierwszych tygodniach okupacji wśród drużyn starszoharcerskich tworzyły się załążki konspiracji rychło przybierając zorganizowane formy walki podziemnej z okupantem. W październiku 1939 r. drużyna męska im. Kościuszki w Szubinie rozpoczęła działalność pod kierownictwem Zenona Erdmana. Z inicjatywy hufca chojnickiego utworzono "trójkąt harcerski", który objął Chojnice, Tucholę i Swiecie nad Wisłą, włączając także miasteczka Czersk i Brusy. Tymi grupami kierował Bernard Myśliwek, którego łącznik z Głównej Kwatery Benedykt Porożyński, mianował komendantem podziemnej chorągwi pomorskiej.

W Bydgoszczy nielegalną działalność rozpoczęły 4 drużyny: I BDH im. Stanisława Staszica, VII - im. Karola Chodkiewicza, VIII - im. Władysława agiełły, XVI - im. Mariusza Zaruskiego. Bernard Mroziński objął konspiracyjną funkcję komendanta hufca bydgoskiego. On to po aresztowaniu Myśliwka - został następnie komendantem chorągwi pomorskiej.

Harcerze organizowali konspiracyjne zbiórki, pomagali wysiedlonym z mieszkań rodzinom polskim, organizowali dla potrzebujących opał i leki, opiekowali się chorymi i rannymi, zabezpieczali mienie i dokumentację harcerską, prowadzili wywiady, kolportowali polskie książki, ukryli i ocalili od zniszczenia pamiątki historyczne i cenne przedmioty dowodzące polskości tych ziem. Zorganizowane drużyny konspiracyjne zrzeszały w zasadzie młodzież pozaszkolną, która w przeważającej większości była zatrudniona w przedsiębiorstwach opanowanych przez okupanta. Stąd na szeroką skalę rozwinęła się mała dywersja : np.

*Nas nie stanie
Lecz Ty nie zginiesz
Pieśń Cię weźmie
Legenda przechowa
Wichrem chwały
W historię popłyniesz
Armio Krajowa*

*XIII Szereg Populowano w Warszawie
Jesień 15. 11. 2003
Dach - Artusa*

Szarych Szeregów, które utworzył Wincenty Gordon. Zadaniem tych trójek było rozpowszechnienie wiadomości z nasłuchu radiowego i tajnych gazetek polskich oraz przeprowadzali różne akcje sabotażowe /piasek w tryby maszyn/.

-W bydgoskich zakładach zbrojeniowych w Osobej Górze działały "trójki Szarych Szeregów pod dowództwem Leona Stobrawy - przetrzucały do oddziałów partyzanckich w Borach Tucholskich zdobyte granaty oraz amunicję karabinową i pistoletową.

-Czerscy harcerze pod kierunkiem Jana Rudnika uratowali ze stosu prawcały zbiór miejscowej biblioteki, nawiązali też kontakt z jeńcami radzieckimi obozu w Gutowcu. ~~Brazach harcerze szcnowali "Osa" "Jezusa" i -komandantka~~ Metylda Goebel***
Jadwigi Szukalskiej - Kadra funkcyjna TCW Gryf Pomorski.

Na stopniu podstawowym: Edmund Szulc "Grab", "Osa". Stefan Fedde "Orion" "Ryś", Henryk Grabosz "Gwiazda", Marcjan Czarnowski "Wrzos" i Stanisław Ryduchowski "Pająk".

Jego podstawową myślą było aby każdy harcerz brał udział w walce konspiracyjnej "Szare Szeregi" Gryfa" i przygotował się do walki jawnej - wyzwolenia - pracy i nauki.

"To co wy robicie z nami dzisiaj" - " z wami zrobimy to jutro!"
Był to rozkaz wydany w sierpniu 1943r Komendanta mjr Aleksandra Arendt "Konar", "Dębina" i wprowadzony do realizacji we wrześniu 1943r na odprawie "Gryfa" w Podchorążówce "Osa" Czernica. - organizował młodzież do walki od 12 lat i starszą.

*** ROZDZIAŁ I

- *** Rozkaz-strona 1
 - strona 2
 - strona 3
- *** Plan organizacyjny -strona 4
- *** Plan organizacyjny -schemat-strona 5
- *** Przyzeczzenie harcerskie-strona 6
- *** Przysięga żołnierza Gryfa Pom.-strona 7-***
- *** Przysięga żołnierza Armii Krajowej-strona 8-***

Lech Drobiaska

por. Lech Drobiaska art 01 Gryf Pomorski

*** ROZDZIAŁ II

- *** Obejmuje karty od strony 1 do strony 50
- *** Stanowi ***Plan działania ZNP 79 Pom. Drużyny harcerzy w Brusach im. Tadeusza Kosciuszki "Rodzina" UL LINA Bydgoszcz...
-Opowiadający na całe Pomorze pod d-ctwem TOW Gryf Pomorski i Armii Krajowej i Szarych Szeregów UL LINA...
- ** -wykonanie i realizacja planu-programu działania przez ZNP 79 Pom. Drużyny harcerzy w Brusach im. Tadeusza Kosciuszki "Rodzina"-UL LINA Bydgoszcz
. Drużynowa p. Mecatylda Goebel "Melita" w okresie od października 1939r. do marca 1945r. Plan był wykonywany realizowany przez całe Pomorze-skonsurowany przez ZNP 79 Pom. Drużyny harcerzy w Brusach im. Tadeusza Kosciuszki "Rodzina" UL LINA Bydgoszcz w okresie od 1939r. do 1945r. pod dowództwem TOW Gryf Pomorski, Armii Krajowej, UL LINA Bydgoszcz...***
- *** Sylwetki harcerzy i partyzantów/***
- *** Opisy i informacje -dotyczące harcerzy, partyzantów i polityczne...***

Lech Drobiaska

por. Lech Drobiaska art 01 TOW Gryf Pomorski.....

KOMENDANTKA
ZHP HUFCA ZŁOTÓW

Brygida Łój
płn. Brygida Łój

Czuwaj

ZALĄCZNIK NR 1 Oświadczenie
do rozkazu dot: organizacji
i działalności drużyn harcerskich
na Pomorzu pod d-twem TOW Gryf
Pomorski podległych pod Komendę
Główną krypt. "Szare Szeregi"
Naczelnego Komendanta TOW Gryf
Pomorski i członaka Sztabu Okręgu
Pomorskiego Armii Krajowej "Reich"
mjr Aleksandra Arendt ps. "Konar",
"Dębina".

Działalność "Szarych Szeregów" ZHP na Kaszubach i Kociewiu-Pomorzu
Tajnej Organizacji Wojskowej Gryfa Pomorskiego.

1 9 3 9 r - - 1 9 4 5 r

Partioci harcerze - młodzież poniżej 18-tu lat tworzyli własne oddziały walczące z bronią w rękę lub indywidualnie włączali się do szeregów walczącej armii - wszędzie tam, gdzie byli potrzebni. Mimo niesprzyjających warunków dla walki zbrojnej z okupantem niemieckim Polacy z Brus i okolic organizują czynny opór. W październiku 1939r. gimnazjalista i harcerz Stefan Dziekan razem z kolegami szkolnymi Antonim Różkiem z Żabna, Antonim Czarnowskim, Janem Pianikowskim, Czesławem Frymarkiem, Stanisławem Kościłińskim, Witoldem Rolbieckim i byłymi członkami bruskiej drużyny harcerskiej im. Tadeusza Kościuszki z dh: Edmundem Szulc, Heleną Drobińską z Czernicy i dh Stefanem Fedde z Czyczków organizują konspiracyjną drużynę harcerską "Rodziny" o charakterze wojskowym, która ma swój rodowód Skautów. Na bazie tajnej drużyny harcerskiej, rozwinęła się organizacja licząca około 30-tu dziewcząt i chłopców i drugie tyle współpracowników - głównie członków rodzin z terenu Brus i okolic. Prowadziła ona nasłuch radiowy i kolportowała uzyskane wiadomości wśród znajomych. Urządzano wieczory, na których śpiewano pieśni patriotyczne i recytowano wiersze. Przygotowano również czynny opór, gromadząc w tym celu broń i amunicję. Spotkania drużyny odbywały się w mieszkaniach rodziców drużynowego Dziekana, Frymarka i Pianowskiego lub w lesie pod Górą Szotową k/Żabna, gdzie ćwiczone podchody przygotowując się do zorganizowania w czasie wiosny 1940 r., partyzantki leśnej.

SKARBNIK
ZHP HULGA ZŁOTÓW
imi. Maria Kamińska

pphm. Stefan Marchlewicz
89-632 Brusy ul. Og. 395 22/16

GRYF POMORSKI

21

ORGANIZACJA WOJSKOWA "GRYF POMORSKI" - z Bogiem ku wielkiej Polsce -

Str. III. Pomocnik, dnia 14 lutego 1944 r. Nr. 1.

RODAJY.

Oddajemy w Wasze ręce tę gazetkę. Niech ona będzie dowodem, że istnieje polska praca konspiracyjna, że istnieją także zastępy zorganizowanych Polaków, którzy całą duszą składają dla idei niepodległości ułochanej Ojczyzny, który wyła o Was i pomóżcie, wyrządzone nam krzywdy.

Wróćcie się do najohydniejszych środków, aby wytrwać każdy patriotyczny ruch i odsów. Najstraszniejszy terror nie zakłuszył naszych sumień i miłości dla Polski. Pomóżcie przyspieszyć upragniony dzień wolności. Odpowiednie godzinie wybiła. Nie przewracajcie rąk do wygód i szosofia osobistego. Starajcie się oszczędzić wspólnym wysiłkiem i poświęceniem krwi naszych towarzyszy w obozach. Stawiajcie mądre metody walki z wrogiem. Walcie "ambulatoryjnie" prywatnymi i usłacheckim waleństwem. Propagujcie we wszystkich stanach i klasach społeczeństwa polskiego wolność, równość, braterstwo.

Oczytajcie i podawajcie ostróżnie ludzom o wypróbowanych polskich charakterach i sercach odważny i pracą podziemną. Wyrabiajcie sympatię dla ruchów niepodległościowych. Chcąc żyćcie Wasze akusztowad czynami bohaterkami, pomagajcie, ukrywajcie, wspierajcie katkę Polaka, pragnącego swe życie poświęcić na ołtarzu Ojczyzny. Bądźcie dyskretni, miłoście, przystępujcie się do najwyrytniejszego zamaskowania wrażli polskich przed wrogiem. Wyszukujcie do tego odpowiednie metody. Szukajcie się w podziemiu do wroga. Podawajcie nam swoje wrażli i wskazówki najbardziej szlachetnego postępowania.

Ważajcie czynny udział w redagowaniu gazetki, w wyborze artykułów, w krytyce naszych tematów. Niech każdy odda swe zdolności, w miarę możliwości, własnowe podziemia. Democje nam o braku godności i szanika honora Polaka. Szanujcie i przekajcie nam wszelkie sdrąjów sprawy narodowej. Tępede bezkritic i stacajcie pogardę, pochlebede i wysługawczy niemieckich. Nie pozwólcie, aby każdy kto ziemi się Polakiem był bezczynny lub obejśny na łee Ojczyzny. - i każdy wszyśy społeczeństwa do pracy.

Gazetkę wydawać bądżycy nie tajemnowo, lecz spracyszenia, walcenie od warunków bezpieczeństwa. Niech przerwa w pracy nie brada Was. Bądźcie to dowodem, że szanność wasziny szanów, wytrwały, by matros szosowych Polaków i najlepszych patriotów przed podjęciem i arestowaniemi gestapo.

Wiadomości frontowe.

Front wschodni:
Ofensywa niemiecka Rosjan robi planowe i szybkie postępy. Niemcy tracą miasto po mieście i dostają się do nielicznych tysięcy trupów. Całe zastępy wojska dostają się do nielicznych.

Wiekopol, ostatki przystąpił mostowy na Dnieprze zdobyty przez Rosjan. Hitlerowcy stracili tu 15 tysięcy poległych, a kilka tysięcy dostali się do nielicznych. Na pobudzie od Krzywogorugu, na wschód od Kłobucka, pod Szostkowa, Witebskiem, Nowo Sokolnikami, Nowem, pomiędzy jaszczkami Ilmas i Pajpocem, Rosjanie przystąpili z wielkimi siłami do nowej wielkiej ofensywy. W rejonie Czernia pierzeleń okrążenia 10 dywizji niemieckich oczera wzięty się do nielicznych. Niepowodliwe próby dowódców niemieckich rozszerzenia pierzeleń od swymatru salamaję się na ostrzu bagnietów Rosyjskich.

Klasy polskie Czarna, Tarnopol, Kówka i back sąjete prana wojska ro-
sjanów. W wrot podaje białych, szanowata Kuznii, stoją wojska szanowata.

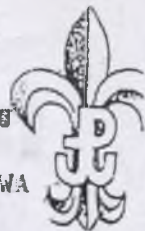
Front wschodni:
Alliedzi wylądowali z wielkimi siłami na północie od Kijowa, w Kijowie, w przystąpił do generalnego ataku na Kijów. Pod Aprilią toczą się szanowata. W Czerniu, szanowata brudnogo przez szanowata szanowata. W Czerniu, szanowata szanowata szanowata szanowata szanowata.

Gryf wydawał pisma:

- 1 Biuletyn informacyjny Gryfa pomorskiego-Zielony Pałac Mecikał od 42r. -03.44r. -4r porprzycarski
- 2 Głos Serca Polskiego-Rytel-Jastrzebie-Czersk-Jan Klaman "Ludwik" 40-45r.
- 3 Gazetka Iskra- Wiele -Lipnica Alojzy Bruski "Skocz"-39r.-45r.
- 4 Gazetka Organizacji Wojskowej Młodzieży Kaszubskiej-Wiele Lipnica 39r. 45r. Mroziak 842
- 5 Ulotki, znaczki, cegełki, pieczątki, -dokumenty organizacyjne i niemieckie dh Wincenty Drobiniski "Fala" Czernica 42r.-03.45r. boachorazowka"

pphm. Stefan Marchlewski 80-832 Bruzy ul. Gagarina 23

-PLAN-

Jest to program działania dla wszystkich DRUZYNY HARCERSKICH na POMORZU -ktory to realizowały w okresie od października 1939r. do marca 1945r. -pod dowództwem TAJNEJ ORGANIZACJI WOJSKOWEJ GRYF POMORSKI; ARMIA KRAJOWA I SZARE SZEREGI "UL LINA"****

W MAJU 1943r. wznawia swoja dzialalnosc 79 Druzyna Harcerska w Brusach im. Tadeusza Kosciuszki "Rolzina". Druzynowa zostaje dh Mechtylda Goebel "Melita" byla nauczycielka Szkoły w Brusach nalezaca do Zgrupowania partyzanckiego Gryfa Pomorskiego i Armii Krajowej Brusy-Koscielnyia-Chojnica i Tuchola -ktora to scala mlodzięz w grupy harcerskie na Pomorzu oraz prowadziła Tajne nauczanie./ w grupach mlodszych i starszych zgodnie z programem szkoły podstawowej/i realizowała program Szarych Szeregow na Pomorzu od 39r. do 45r. Dn: Edmund Szulc "Grab", "Osa" i Stefan Feude "Orion", "Rys" oraz Helena Drobinska "Hania" w marcu 1943r. organizuja Zastep Harcerski "Leszek" w Czernicy krypt "Kaszub"-UL "Lina" Komenda Hufca ZNP Chojnica-Gdynia-Chorogew Pomorska "Szare Szeregi"-Gdynia-Bydgoszcz UL Lina" podlegajacy pod dowodztwo i program TOW Gryfa Pomorskiego Komendy Głownej "Szare Szeregi".

Ogólny program działania drużyn harcerskich na Pomorzu krypt "Szare Szeregi" podlegajacy pod dowodztwo TOW Gryf Pomorski, ktory to realizował Zastep Harcerski "Leszek" Czernica-79 DH Brusy im. Tadeusza Kosciuszki "UL Lina" Komendy Głownej..... W okresie od 1943r. do 1945r.

- 1-Wykonywanie programu TOW Gryf Pomorski, Armii Krajowej i ZNP-Szare Szeregi.
- 2-Badz gotow do obrony kraju i wolnosc.
- 3-Głos serca polskiego.
- 4-Czynna i zrojna walka z bronia w reku z okupantem hitlerowskim.
- 5-Szkolenie wojskowe i iastruktaz przygotowanie do służby wojskowej, obrony i wolnosc oraz nabor nowych czlonkow.
- 6-Organizowanie kontaktow ,siatki kontaktowej, punkty kontaktowo-szyfrowe -znaki alfabetu, grypsy, topografia itp.
- 7-Zakaz jakichkolwiek ewidencji, posiadania i dowodow na piśmie lub innych dowodow.
- 8-Przygotowanie do zrywu powszechnego i odzyskanie niepodległosci.
- 9-Konspiracyjne zasady dzialania sekcji druzyny na stopie legalnosc i w systemie trojkowym a wyjatkovym wypatku platki.
- 10- Informacja-łaczność wojskowa, dostarczanie broni, amunicji, sanitariow, żywnosci i odzieży-organizowanie punktow leczenia i pomocy.....
- 11-Wykonywanie zadan i rozkazow dowodcow TOW Gryf Pomorski, Armii Krajowej i Szarych Szeregow.
- 12-Nie wyodrebniano podziału grup- były grupy razem :zawiszacy, szurmowe i bojowe.

Współpracuja-"Szare Szeregi" z grupami partyzanckimi terenowo-liniowymi z dowodcami-Komendantem TOW Gryf Pomorski-mjr Jozef Gierszewski "Rys", Komendantem TOW Gryf Pomorski i czlonek sztabu Okregu Pomorskiego Armii Krajowej /Reich/-mjr Aleksander Arendt "Konar", "Debina", ktory to wydał na odprawie dowodcow-TOW Gryfa Pomorskiego w Czernicy w "Podchorazowce" we wrzesniu 1943r.-ROZKAZ-, ktory to przyjele dowodcy -dotyczacy organizowania grup harcerskich-Szarych Szeregow na Pomorzu do walki z okupantem. Z d-ca Marcjanem Czarnowskim "Wrzos Oddział partyzancki "Mlynki"-gryf Pomorski, Z d-ca mjr Jan Szalewski "Sobol" Oddział partyzancki "Szyszki-103" Armia Krajowa. Komendantem Szarych Szeregow Podharcmistrzem Bernadem Mrozinski-komendant podziemnego harcerstwa na całe Pomorze. Z ppł ks. Jozefem Wrycza "Rawicz"-Gryf na szczeblu liniowo-terenowym z Grupa partyzancka "Cis" Mecikał z d-ca Henrykiem Grabosz "Gwiazda"-od 42r. do marca 1944r. Z Komenda ZNP Chojnica, Gdynia, Kartusy za posrednictwem dh. Anny Dziewiatkowskiej/ byłej nauczycielki z Koscierzyny/ ps. "Franciszka" inspektor szkolenia wojskowego i propogandy Wojskowa Służba Kobiet-krypt "Przedswit" TOW Gryf Pomorski.-od 1943r.-marca 1945r.

Dh. Edmund Szulc ps. "Grab", "Osa" i Stefan Fedde ps. "Orion", "Ryś" oraz Helena Drobińska ps. "Hania" w marcu 1943r. organizują Zastęp Harcerski "Leszek" w Czernicy krypt. "Kaszub", "Ul Lina" Komenda Hufca ZHP Chojnice-Gdynia - Chorągiew Pomorska, "Szare Szeregi" Gdynia-Bydgoszcz - krypt. "Ul Lina" podlegający pod dowództwo program TOW Gryfa Pomorskiego, Komendy Głównej krypt. "Szare Szeregi".

Ogólny program działania drużyn harcerskich krypt. "Szare Szeregi" podlegający pod dowództwo TOW Gryf Pomorski, który to realizował Zastęp Harcerski "Leszek" Czernica krypt. "Kaszub", "Ul Lina" krypt. "Szare Szeregi" Komendy Głównej:

1. Wykonywanie programu TOW Gryfa Pomorskiego
2. Bądź gotów do obrony kraju i wolności.
3. Głos serca polskiego.
4. Czynna i zbrojna walka z bronią w rękę z okupantem hitlerowskim.
5. Szkolenie wojskowe i instruktaż przygotowanie do służby wojskowej obrony i wolności oraz nabór nowych członków.
6. Organizowanie kontaktów, siatki kontaktowej, punkty kontaktowo-szyfrowe - znaki alfabetu, grypsy itp.
7. Zakaz jakichkolwiek ewidencji, posiadania i dowodów na piśmie lub innych dowodów.
8. Przygotowanie do zrywu powszechnego i odzyskanie niepodległości.
9. Konspiracyjne zasady działania sekcji drużyny na stopie legalności w systemie trójkowym a w wyjątkowym wypadku piątki.
10. Informacja - łączność wojskowa, dostarczanie broni, amunicji, sanitariatów, żywności i odzieży.
11. Wykonywanie zadań i rozkazów dowódców ZHP i TOW Gryfa Pomorskiego.
12. Nie wyodrębniano podziału grup - były grupy razem: zawieszacy, szturmowe i bojowe.

"Szare Szeregi" Gdynia-Bydgoszcz od 1939r. - marca 1945r., z Grupą Partyzancką "Cis" Męcikał TOW Gryf Pomorski - z d-cą Henrykiem Grabosz ps. "Gwiazda" od 1942r. - marca 1944r. z k-ntem na b. pow. chojnicki TOW Gryf Pomorski - z Alojzym Kiedrowiczem ps. "Kruk" - łącznik Komendy Hufca ZHP Chojnice "Szare Szeregi" od 1942r. - marca 1944r. współpracowała i utrzymywała kontakt z Komendą Hufca ZHP Gdynia za pośrednictwem Anny Dziewiątkowskiej ps. "Franciszka" inspektor szkolenia wojskowego i propagandy Wojskowa Służba Kobiet Krypt. "Przedświt" TOW Gryf Pomorski - łączniczka Komendy Hufca ZHP Kartuzy-Gdynia-Chojnice "Szare Szeregi" od 1939r.- marca 1945r., z Drużyną Harcerską męską i żeńską w Chojnicach od 1943r. - 1945r.

HARCERSTWA POLSKIEGO

24
ul. Marii Konopnickiej
00-491 Warsz.
tel. (0-22) 621 3.
tel. centrali (0-22) 628 9.
fax (0-22) 621 1
konto: Bank Gdański IV O/Warszawa 300009-5089-

568/WED/97
Dh Stanisław Fedde "Głota Wilczowski", "Dzik" ur. 04.05.1923r.
Klawkowo-Chojnice. Walczył czynnie od 04.43r. do 03.44r. w Gryfie
Pomorskim i ZRP. Walczył w zgrupowaniu partyz. Brusy-Męcikal-Wiele
1. Biuletyn informacyjny Gryfia Pomorskiego
2. Głos serca Polskiego

Szare Szeregi nie
ZAREJESTROWANE****
Za pewno ZŁOŻONE***

Pełniący Leon Drobiński-Gryf

Z a s w i a d c z e n i e

31.01.2011r.

Komisja Historyczna Głównej Kwatery Związku Harcerstwa Pol-
skiego - na podstawie posiadanych materiałów - stwierdza, że w
okresie okupacji na terenie Brus działała organizacja konspiracyj-
na "Szarych Szeregów".

Zaświadczenie wydaje się na prośbę Pana Leona Drobińskiego.

Do obozu koncentracyjnego
przybyłem 7 października, w świę-
ki Bożej Różańcowej. Otrzymałem
obozowy 37196, wypisany na biały
wony trójkąt z literą „P”, na o

2010
Bosnia

Przy TOW Gryf Pomorski działały grupy leśne
Szarych Szeregów. Np. Zastęp Leszek Czernica.
Szare Szeregi w TOW Gryf pomorski nie zostały
zarejestrowane.

Zdjęcie więźnia nr 378 Ministerstwa B

W 1952 r. skazała na śmierć
dowódcę Kedywu, generała
Fieldorfa więźnia nr 378 Mi-
nisterstwa Bezpieczeństwa Pu-
blicznego, oskarżonego o mor-
dowanie działaczy podziem-
nych organizacji lewicowych,
Żydów i partyzantki radziec-

Sekretarz
Komisji Historycznej

M. Głowińska
/Maria Głowińska/

Córka
Komendanta

Jadwiga Piłsudska
(ur. 1920)

Związek Harcerstwa Polskiego
członkiem:

Światowej Organizacji
Ruchu Skautowego - W

3. Ulotki, znaczki, cegiełki, pieczątki
"Zielony Pałac" - Męcikal
Kwielcy Człersk
redakcją Jan Kłaman
dokumenty org. i niemieckie
Gryf wydawał pismo
wartyżenla Przew
AGGGS

ZHP 79 Pom. Drużyna Harcerzy w Brusach im. Tadeusza Kosciuszki "Reazina".

Dh. Edmund Szulc ps. "Grab", "Osa" i Stefan Fedde ps. "Orion", "Ryś" oraz Helena Drobińska ps. "Hania" w marcu 1943r. organizują Zastęp Harcerski "Leszek" w Czernicy krypt. "Kaszub", "Ul Lina" Komenda Hufca ZHP Chojnice-Gdynia - Chorągiew Pomorska, "Szare Szeregi" Gdynia-Bydgoszcz - krypt. "Ul Lina" podlegający pod dowództwo program TOW Gryfa Pomorskiego, Komendy Głównej krypt. "Szare Szeregi".

Ogólny program działania drużyn harcerskich krypt. "Szare Szeregi" podlegający pod dowództwo TOW Gryf Pomorski, który to realizował Zastęp Harcerski "Leszek" Czernica krypt. "Kaszub", "Ul Lina" krypt. "Szare Szeregi" Komendy Głównej:

1. Wykonywanie programu TOW Gryfa Pomorskiego.
2. Bądź gotów do obrony kraju i wolności.
3. Głos serca polskiego.
4. Czynna i zbrojna walka z bronią w rękę z okupantem hitlerowskim.
5. Szkolenie wojskowe i instruktaż przygotowanie do służby wojskowej obrony i wolności oraz nabór nowych członków.
6. Organizowanie kontaktów, siatki kontaktowej, punkty kontaktowo-szyfrowe - znaki alfabetu, grypsy itp.
7. Zakaz jakichkolwiek ewidencji, posiadania i dowodów na piśmie lub innych dowodów.
8. Przygotowanie do zrywu powszechnego i odzyskanie niepodległości.
9. Konspiracyjne zasady działania sekcji drużyny na stopie legalności w systemie trójkowym a w wyjątkowym wypadku piątki.
10. Informacja - łączność wojskowa, dostarczanie broni, amunicji, sanitariatów, żywności i odzieży.
11. Wykonywanie zadań i rozkazów dowódców ZHP i TOW Gryfa Pomorskiego.
12. Nie wyodrębniano podziału grup - były grupy razem: zawiszacy, szturmowe i bojowe.

"Szare Szeregi" Gdynia-Bydgoszcz od 1939r. - marca 1945r., z Grupą Partyzancką "Cis" Macikał TOW Gryf Pomorski - z d-cą Henrykiem Grabosz ps. "Gwiazda" od 1942r. - marca 1944r. z k-ntem na b. pow. chojnicki TOW Gryf Pomorski - z Alojzym Kiedrowiczem ps. "Kruk" - łącznik Komendy Hufca ZHP Chojnice "Szare Szeregi" od 1942r. - marca 1944r. współpracowała i utrzymywała kontakt z Komendą Hufca ZHP Gdynia za pośrednictwem Anny Dziewiątkowskiej ps. "Franciszka" inspektor szkolenia wojskowego i propagandy Wojskowa Służba Kobiet Krypt. "Przedświt" TOW Gryf Pomorski - łączniczka Komendy Hufca ZHP Kartuzy-Gdynia-Chojnice "Szare Szeregi" od 1939r. - marca 1945r., z Drużyną Harcerską męską i żeńską w Chojnicach od 1943r. - 1945r.

KOMENDANTKA
ZHP HUFCA ZŁOTÓW
pluc. Brygada Łój

568/WED/97

Warszawa, dnia 16.04.1997

Z a s w i a d c z e n i e

Komisja Historyczna Głównej Kwatery Związku Harcerstwa Polskiego - na podstawie posiadanych materiałów - stwierdza, że w okresie okupacji na terenie Brus działała organizacja konspiracyjna "Szarych Szeregów".

Zaświadczenie wydaje się na prośbę Pana Leona Drobińskiego.

Zdjęcie więźnia nr 378 Ministerstwa B

W 1952 r. skazała na śmierć dowódcę Kedywu, generała Fieldorfa więźnia nr 378 Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego, oskarżonego o mordowanie działaczy podziemnych organizacji lewicowych, Żydów i partyzantki radziec-

Sekretarz
Komisji Historycznej

M. Głowińska
/Maria Głowińska/

**Córka
Komendanta**

Jadwiga Piłsudska
(ur. 1920)

Związek Harcerstwa Polskiego
członkiem:

Światowej Organizacji
Ruchu Skautowego - WOSM

Światowego Stowarzyszenia Przewodniczek i Skautek - WAGGGS

Przy Tow. Głównym Komendanta, która była grupą lewicową. Wp. Antepa "dezas" i Czemieca. Szare Szeregi w Tow. Głównym Komendacie nie zostały zarejestrowane. T. Biedrzycki

KOMENDANTKA
ZHP HUFCA ZŁOTÓW
płn.: Brygady Łój

P r o t o k ó ł

z zebrania organizacyjnego odbytego w Brusach w dniu 16 listopada 1995 r. w sprawie utworzenia i powołania organizacji
Stowarzyszenie Szarych Szeregów Oddział Terenowy "Pomorze"
89-632 Brusy

Cbecných na zebraniu 20 członków.

Pkt 1. Omówienie statutu Stowarzyszenia Szarych Szeregów.

Obecny stan osobowy Oddziału Terenowego "Pomorze" Brusy
35 członków.

Deklaracje przystąpienia do Oddziału Terenowego "Pomorze"
Brusy złożyło 29 członków.

Stowarzyszenie Szarych Szeregów
Oddział Terenowy "Pomorze"
89 - 632 B r u s y

rozpoczyna swoją działalność od 16 listopada 1995 roku i obejmuje teren Pomorza, to jest teren działalności Tajnej Organizacji Wojskowej "Gryfa Pomorskiego", Pomorskiego Okręgu Armii Krajowej, ZWZ i innych organizacji wojskowych oraz organizacji młodzieżowych zrzeszonych i niezrzeszonych i organizacji obowzowych krypt "Szare Szeregi" w okresie od 1939 r. do 1945 r.

Pkt 2. W trakcie głosowania jawnego do zarządu wybrano:

Przewodniczący - dh Leon Drobiński

zam. Przelewice 2 78-630 Człopa

Wiceprzewodniczący - dh Edmund Szulc

zam. Czernica 89-631 Męcikał

Sekretarz - dh Stefan Marchlewicz

zam. 89-632 Brusy, ul. 2 Lutego 3
tel. 22-26

Skarbnik - dh. Janina Kulesza

89-632 Brusy, ul. Zawadzkiego 16

Członkowie zarządu:

- Jadwiga Kreft

zam. 80-301 Gdańsk, ul. Chełmońskiego 13/24 tel. 56-02-48

- Dh Antoni Ryduchowski

zam. Czyczkowy wybud. 89-632 Brusy

- dh. Irena Mleczek

zam. 89-604 Chojnice, ul. Młodzieżowa 19/36 tel. 76-085

./.

KOMENDANTKA
ZHP HUFCA ZŁOTÓW
płka. Brygida Kłój

Komisja Rewizyjna Oddziału:

Przewodnicząca - dh. Klera Teresa Miszewska
zam. 89-600 Chojnice, ul. Dworcowa 18/6
tel. 74 54 9

Członkowie: - dh Stefan Fedde
zam. Czyczkowy 89-632 Brusy
- dh Józef Grabski
zam. Czyczkowy 89-632 Brusy

Pkt 3. Sprawy organizacyjne

3/1. Oddział Terenowy "Pomorze" Brusy przyjął

S t a t u t

Stowarzyszenia Szarych Szeregów
Zarządu Głównego Warszawa

- 3/2. Proszę o wydanie statutu rejestrowanego SSS.
- 3/3. Potwierdzenie o zarejestrowaniu SSS Zarządu Głównego w Warszawie przez Sąd Wojewódzki w Warszawie.
- 3/4. Wydanie decyzji o zrejestrowaniu Oddziału Terenowego "Pomorze" 81-632 Brusy - działającego na terenie dawnego województwa pomorskiego.
- 3/5. W załączeniu wykaz osobowy członków Oddziału Terenowego "Pomorze" Brusy.

Członek zarządu

Jadwiga Kreft
dh. Jadwiga Kreft

Przewodniczący

Leon Drobiński
dh Leon Drobiński

Otrzymują:

- 1/ Zarząd Główny Stowarzyszenia Szarych Szeregów
00-229 Warszawa, Rynek Nowego Miasta 6/8/10
- 2/ Oddział Morski Gdańsk
- 3/ Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych
00-921 Warszawa - 53 ul. Krucza 36
- 4/ Pomorski Okręg Wojskowy, Bydgoszcz
- 5/ Fundacja Pomorskiej Armii Krajowej, 87-786 Toruń, ul. Piekary 37
- 6/ Główna Kwatera ZHP, Warszawa
- 7/ Aleksander Arendt, 81-786 Sopot, ul. Chopina 40/7
- 8/ Komenda Chorągwi ZHP, Bydgoszcz i Gdańsk
- 9/ Zarząd Wojewódzki Związku Kombatantów i Osób Represjonowanych
w Gdańsku i w Bydgoszczy
- 10/ a/a

KOMENDANTKA
ZHP HUFCA ZŁOTÓW
plam. Brygida Łój

Rozkaz podał i odczytał - omówił Naczelny Komendant TOW Gryf Pomorski i członek Sztabu Okręgu Pomorskiego Armii Krajowej "Reich" org mjr Aleksander Arendt ps. "Konar", "Dębina" w Podchorążówce "Osa" Czernica na odprawie we wrześniu 1943r. w obecności dowódców - żołnierzy-partyzantów TOW Gryf Pomorski biorących udział w odprawie; Franciszka Kuklińskiego ps. "Sęp" k-nta rejonu na b. pów. chojnicki - kościerski i starogardzki, członek Rady Naczelnej i z-ca Naczelnego k-nta TOW Gryf Pomorski pośrednik i łącznik Komendy Głównej "Szare Szeregi", mjr Jana Szalewskiego d-cy Oddziału Partyzanckiego "Szyszki-103" Bory Tucholskie TOW Gryf Pomorski, PAP i AK - k-nt Hufca ZHP Chojnice-Tczew-Starogard-Tuchola "Szare Szeregi" Komenda Chorągwi "Szare Szeregi" Gdynia-Bydgoszcz. Anny Dziewiątkowskiej ps. "Franciszka" - inspektora szkolenia wojskowego i propagandy Wojskowa Służba Kobiet krypt. "Prześwit" TOW Gryf Pomorski - łączniczka Komendy Hufca ZHP Kartuzy-Gdynia-Chojnice "Szare Szeregi".

Dowództwo TOW Gryfa Pomorskiego utrzymywało kontakt z Komendą Główną krypt. "Szarych Szeregów" za pośrednictwem wyznaczonych osób:

1. Franciszka Kuklińskiego ps. "Sęp" - k-nt rejonu Chojnice-Kościerzyna- Starogard i członek Rady Naczelnej, z-ca Naczelnego K-nta TOW Gryf Pomorski - pośrednik i łącznik krypt. "Szare Szeregi" Komendy Głównej.
2. mjr Jana Szalewskiego ps. "Sobol" - d-cę Oddziału Partyzanckiego "Szyszki-103" - Bory Tucholskie TOW Gryf Pomorski, PAP i AK - k-nt Hufca ZHP Chojnice-Tczew-Starogard-Tuchola, "Szare Szeregi" Komenda Chorągwi "Szare Szeregi" Gdynia-Bydgoszcz.
3. Anna Dziewiątkowska ps. "Franciszka" - inspektor szkolenia wojskowego i propagandy Wojskowa Służba Kobiet krypt. "Przedświt" TOW TOW Gryf Pomorski - łączniczka Komendy Hufca ZHP Kartuzy-Gdynia-Chojnice "Szare Szeregi".

Franciszek Kulkiński ps. "Sęp", Jan Szalewski ps. "Sobol" i Anna Dziewiątkowska ps. "Franciszka" współpracują z ramienia TOW Gryf Pomorski od maja 1940r. do września 1941r. z Komendą Hufca ZHP w Gdyni z k-ntem dh hm Lucjanem Cyłkowskim i Komendą ZHP w Chojnicach i Podokręgu Północnego w Gdyni z k-ntem hm Bernardem Myśliwek do września 1942r. oraz Podokręgu Południowego w Bydgoszczy z k-ntem hm Bernardem Mrozińskim do listopada 1943 r. a następnie z k-ntem hm Maksymilianem Jakubowskim - był to rozkaz wydany przez Naczelnego

Na polecenie dowództwa TOW Gryf Pomorski Franciszek Kukliński ps. "Sęp" k-nt rejonu Chojnice-Kościerzyna-Starogard, członek Rady Naczelnej i z-ca Naczelnego k-nta TOW Gryf Pomorski - pośrednik i łącznik krypt. "Szare Szeregi" Komendy Głównej nawiązuje podziemne kontakty harcerskie z Komendą Chorągwi Pomorskiej "Szarych Szeręgów" krypt. "Ul Lina" z hm Bernardem Myśliwkiem ps "Konrad" we wrześniu 1942 r., w Gdyni w celu odtworzenia i rozbudowania konspiracyjnego harcerstwa na terenie objętym działalnością TOW Gryfa Pomorskiego.

W marcu 1943 r., Franciszek Kukliński ps "Sęp", z Alojzym Kiedrowiczem ps "Kruk" k-ntem na b. pow. chojnicki TOW Gryf Pomorski - łącznikiem Komendy Hufca ZHP Chojnice "Szare Szeregi", zorganizowali i przygotowali do działalności sabotażowo-dywersyjnej - wojskowej Drużynę Harcerską w Brusach im. Tadeusza Kościuszki, zorganizowali i uaktywnili istniejącą Drużynę Harcerską - męską w Chojnicach i Drużynę Harcerską - żeńską w Chojnicach oraz zorganizowali wiele innych drużyn harcerskich na terenie Pomorza, krypt. "Szare Szeregi" Komenda Chorągwi Pomorskiej ZHP krypt. "Ul Lina" Gdynia-Bydgoszcz pod dowództwem i programem TOW Gryf Pomorski, wyznaczając do pracy grupę kadrowo-wojskową TOW Gryfa Pomorskiego m.in. Edmunda Szulca ps. "Grab", "Osa", d-cę Grupy Partyzanckiej "Jagoda", "Osa" Czernica na drużynowego Zastępu Harcerskiego "Leszek" Czernica - gimnazjalista, harcerz, orgnizator pomorskiej konspiracji-ruchu oporu, współpracuje z Grupą Partyzancką "Cis" Męcikał z c-cą Henrykiem Grabosz ps "Gwiazda" od 1942 -44r z mjr Janem Szalewskim ps. "Sobol" d-ca Oddziału Partyzanckiego "Szyszki-103"-Bory Tucholskie TOW Gryf Pomorski PAP i AK - k-nt Hufca ZHP Chojnice-Tczew-Starogard -Tuchola "Szare Szeregi" Komenda Chorągwi "Szare Szeregi" Gdynia-Bydgoszcz od 1939r.-maja 1944r. z Grupą Partyzancką "Iskra" rejon Brusy i okolice - z d-cą Alojzym Bruskim ps. "Skocz" TOW Gryf Pomorski i AK od 1939r.-maja 1944r., z Grupą Partyzancką "Manna" Czersk z d-cą Janem Megger ps. "Mann" TOW Gryf Pomorski od 1942r. - maja 1944r., z Oddziałem Partyzanckim "Młynki" Leśnictwo Młynek - z k-ntem na b. pow. chojnicki Janem ps. "Zagłoba" od 1940r.- maja 1943r. i d-cą Marcjanem Czarnowskim ps. "Wrzos" TOW Gryf Pomorski od czerwca 1943r. do ~~marca 1945r.~~ z Prezesem TOW Gryf Pomorski ppłk Jozefem Wrycza ps "Rawicz" rejon Brusy-Lipusz -Wiele -Koscierzyna-Bytow i Miastko-Czuchow....

KOMENDANTKA
ZHP HUFCA ZŁOTÓW
płk. Brygada 101

31

ZRZESZENIE KASZUBSKO-POMORSKIE
ODDZIAŁ W BRUSACH
59-632 BRUSY, ul. Dworcowa 18

OBELISK PAMIĘCI PRZY SOSIE
MĘCZAKÓW

Brusy, dn. 07.10.2004r.

Od września 39r. - marca 45r.

Por Leon Drobiński "Leszek" TOW
Gryf Pomorski od IV.43r.-III.45r.
czł-art.01

Okupacyjne-zycie w Brusach i okolicach wyŁo-ciezkie***
od-39r.-marca 45r.-ciągŁe patrole Policji i Gestapo penetrowaŁo Teren
Zasłanki", Wywoz do KL.Aresztowania***
i Wyroki "Smierci***
bez Sadu***

ZASWIADCZENIE

Zaświadcza się ze ppor. rezerwy Leon Drobiński pseudonim „Leszek, Dunin” ur.
25.03.1934r. Czernica pow. Chojnice, s. Władysława i Rozalii z domu Hapka. Od 04. 1943r.
do 03. 1945r. członek TOW „Gryf Pomorski”. *****

***** Współpracuje czynnie z Zarządem Zrzeszenia Kaszubsko -
Pomorskiego w Brusach.

Zaświadczenie wydaje się w celu uzupełnienia opinii do celów
mianowania kombatanta na stopień wojskowy, nadania odznaczenia
i orderu do celów UdskiOR Warszawa.

PREZES
Zarządu Oddziału
Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego w Brusach
mgr Władysław Czarnowski

KOMENDANTKA
ZHP HUFCA ZŁOTÓW
plm. Brygida Łój

OPRAWCY Z KATYNIA
O zbrodni katyńskiej wiemy już niemal wszystko. Wiemy, że rozkaz wydali Stalin i Bena. Wiemy, gdzie i kiedy zamordowano naszych oficerów i policjantów. Ale kto strzelał? Kto pilnował więźniów i wiozł na miejsce kaźni? Kto zacierał ślady i ukrywał prawdę?

Władysław Rutkowski uczestnik bitwy pod Monte Cassino - dziś mieszkaniec Gwiedźcina gm. Rzeczenica - podczas spotkania z okazji 60 - lecia bitwy, na uroczystym spotkaniu rocznicowym w Muzeum Człuchowskim.

Obelisk pamięci przy sosie Brusy - Cerek
kolo Kosobud i Biaław

Alojzego Kiedrowicz "Kruk"-k-nta na pow. chojnicki TOW Gryf Pomorski-Zoncznik Komendy Głównej ZNP "Szare Szeregi".

Marejana Czarnowskiego "Wrzos"-d-cy Oddziału partyzanckiego "Młynki"-Lesnictwo Młynek Gryf Pomorski.

Franciszka Jazdzik "Borowka" Młynki Młynek TOW Gryf Pomorski i Armii Krajowej /w zależności od potrzeb/.

Edmunda Szulc "Grab", "Osa"-d-cy grupy partyzanckiej "JAGODA", "Osa" Czernica i Podchorazówki "Osa" Czernica Gryf Pomorski.-drużynowy.-zastępcy Czernica.

Stefana Fedde "Orion", "Rys" d-cy grupy Partyzanckiej "Szyszka", "Jagla"

Gzyczkowy TOW Gryf Pomorski i Armia Krajowa-drużynowy zastępcy Czernica.

Jan Peko "Jeger"-d-ca grupy partyzanckiej Zapcen-Radun Gryf Pomorski i Armia krajowa oraz Szare Szeregi.

Jan Rydychowski "Sosna", "Las" grupa Zapcen Radun Gryf Pomorski, Armia Krajowa i Szare Szeregi

Alejszego Bruskiego "Skocz"-d-cy "Iskry"-k-tna Brus, Człuchowa Miastka i Bytowa Gryf Pomorski i Armia Krajowa oraz Szare Szeregi.

Henryka Grabosz "Gwiazda" d-cy grupy partyzanckiej "Cis" mecikal Gryf Pomorski

Maksymiliana Drobinskiego "Ket"-Gzyczkowy -k-nt Gryf Pomorski i PAP grupa

Kadrowa Oddział partyzancki "Miszkiara".

Jana Meger "Mań" Oddział Czernica TOW Gryf Pomorski.

Emila Gysewskiego "Sokoł" d-cy Oddziału partyzanckiego Czarniz Gryf Pomorski.

Stanisława Rydychowskiego "Pajak" d-cy "Podchorazówki"- "Osa" Czernica od maja 1944r.

do sierpnia 1944r. Następnie bunkra "Dybrzk"-szkoleniowego dowództwa TOW Gryfa

Pomorskiego po likwidacji "Podchorazówki"- "Osa". Czernica-wykryte podczas

budowy stajni w sierpniu 1944r. Na rozkaz d-cy Władysława Wroblewskiego "Maria"

k-nta TOW Gryf Pomorski pow. chojnickiego -grupa partyzancka "Kaszuby" Swornegacie.

Gryf Pomorski.- drużynowy zastępcy Czernica.

Antoniego Rydychowskiego "Swierk" d-cy własnego bunkra "Swierk" Gzyczkowy

-szkoleniowego, naboru rekrutów, zaopatrzenia w sprzęt wojskowy-zgrupowania

partyzanckiego Brusy, dostarczanie materiałów do budowy bunkrów-własnym

transportem -grupa partyzancka "Szyszka", "Jagla" Gzyczkowy Gryf Pomorski i AK.

Bernadeta Januszewska "Beata"-grupa partyzancka "Jagoda", "Osa" Czernica Gryf

Pomorski i zastępcy harcerski Czernica-sanitariuszka, zaopatrzenie w broń i żywność.

Stanisław Meger-kadra kierownicza TOW Gryf Pomorski-Oddział partyzancki "Młynki"

Wincentego Drobinskiego "Pala"-kadra TOW Gryf Pomorski-przewodził Ochronę k-nta Gryfa

Aleksandra Arendt "Konar", "Debina" 12, 13.09.1943r. na Ochronę Gryfa w Okręgu

Dotyczy wykonywania i realizacji rozkazu k-nta Gryfa Pomorskiego i członka Szarych

Pomorskiego Armii Krajowej "Reich" mjr Aleksander Arendt "Konar", "Debina"-wydanego

"S Z Y P R / E M" w sierpniu 1943r.

Rozkazuje organizować Szare Szeregi-"konspiracyjnie na Kaszubach -Kociwciu -Pomerzu -na terenie działalności TOW Gryf Pomorski i Armii Krajowej.

W/g programu działania TOW Gryf Pomorski i organizacji młodzieżowych

działających w całej Polsce krypt. "Szare Szeregi" Komendy Głównej,

"Szare Szeregi" Chorągwi Pomorskiej krypt. "Ul Lina".

Połączyć działające grupy młodzieżowe - włączyć harcerzy i młodzież

do służby wojskowej objąć organizacyjną opieką wojskową istniejące

i tworzące się grupy młodzieżowe, harcerskie, grupy leśne harcerskie

i młodzieżowe działające w ukryciu i na stopie legalności w celu

tworzenia drużyn harcerskich krypt. "Szare Szeregi" Komendy Głównej

pod dowództwem i programem TOW Gryf Pomorski na terenie działania

Kaszub i Kociwciu woj. pomorskiego.

Rozkaz został przyjęty, ściśle wykonywany i realizowany przez dowódców - żołnierzy Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski

SKARBNIK
ZHP HUFCA ZŁOTÓW
h. Maria Rumińska

Olpucha-Wdzydze, Wielka, Karsina i Oddz. Partyzanckim "Młynki" od 1939r. - maja 1944r., z dowództwem TOW Gryf Pomorski od 1939r.-maja 1944r., szkoleniowiec - własny bunkier - Podchorążówka "Osa" Czernica jedna z siedzib dowództwa TOW Gryf Pomorski - nabór rekrutów ośrodek szkolenia kadry, punkt medyczny i sanitarny "Osa", zaopatrzenie w broń i żywność - własny młyn rodziców organizator budowy nowych bunkrów, dostarczał materiały budowlane i transport oraz plany.

W dniu 19 maja 1944 r., wywieziony, wraz z rodzicami i rodzeństwem do Lagru w Potulicach, a następnie ^{a. 01.12.1944r.} on, brat i dwie siostry aresztowani politycznie w OK Stutthof, gdzie przebywał do 25 stycznia 1945r., i podczas ewakuacji k/Wejherowa z grupą konspiracyjną, do której należał w OK Stutthof, zbiegł i dołączył do Grupy Partyzanckiej w Lubni do d-cy Edmunda Skwierawskiego TOW Gryf Pomorski.

Następnie wyznaczono na drużynowego dh Stefana Fedde ps "Orion", "Ryś" d-ca Grupy Partyzanckiej "Szyszka", "Jagla" Czyczkowy TOW Gryf Pomorski i AK - absolwent szkoły rolniczej - harcerz, działacz ruchu oporu na Kaszubach i Kociewiu TOW Gryf Pomorski i AK Pomorze, współpracował z Prezesem TOW Gryf Pomorski ks ppłk Józefem Wrycza ps. "Rawicz" w Oddziale Partyzanckim "Młynki", w Rólbiku bunkier u p. Stefana Wielewskiego, w Karsinie u p. Ossowskich, w Czarnej Dąbrowie u p. Trzebiatowskiego w okresie od 1939r. - marca 1945r., w Oddziale Partyzanckim "Młynki" Leśnictwo Młynek z k-ntem na b. pow. chojnicki z Janem Bińczyk ps. "Zagłoba" od 1939r.-maja 1943r. i d-cą Marcjanem Czarnowskim ps. "Wrzos" TOW Gryf Pomorski od czerwca 1943r.-marca 1945r. udział propagandy i zaopatrzenia, z Grupą Partyzancką "Iskra" rejon Brusy i okolice z d-cą Alejzym Bruskim ps. "Skocz" TOW Gryf Pomorski i AK od 1939 r.-marca 1945r., z Naczelnym k-ntem TOW Gryf Pomorski org mjr Józefem Gierszewskim ps. "Ryś" od 1940r. do lipca 1943r., z Grupą Szturmową TOW Gryf Pomorski i Ak Czersk-Chojnice z d-cą Janem Klaman ps. "Ludwik" od 1942 - marca 1945r., z mjr Janem Szalewskim ps. "Sobol" d-cą Oddziału Partyzanckiego "Szyszki-103" -k-ntem Hufca ZHP Chojnice-Tczew-Starogard-Tuchola "Szare Szeregi" Komenda Chorągwi "Szare Szeregi" Gdynia-Bydgoszcz od 1939r. - marca 1945r., z Grupą Partyzancką "Cis" Męcikal z d-cą Henrykiem Grabosz ps "Gwiazda"

Stwierdzam zgodność
kserokopii z treścią oryginału
09.06.2009
Człopa, dnia r.

URZĄD MIASTA I GMINY
78-630 CZŁOPEA
ul. Strzelecka 2
tel. (057) 259 10 69; fax (067) 259 10 65
NIP 765-141-32-38

z up. BURMISTRZA

mjr Jerzy Bekker
SEKRETARZ MIASTA I GMINY CZŁOPEA

Urząd Miasta i Gminy
ul. Strzelecka 2
78-630 Człopea
28/16

Zastęp Harcerski Czernica "Leszek" krypt. "Kaszub", "Ul Lina" Chorągiew Pomorska był załącznikiem odtworzonej w marcu 1943r. Drużyny Harcerskiej im. Tadeusza Kościuszki - Brusy.

Skład osobowy Zastępu Harcerskiego "Leszek" Czernica krypt. "Kaszub" "Ul Lina" Komendy Hufca ZHP Chojnice-Gdynia "Szare Szeregi" Chorągwi Pomorskiej "Szare Szeregi" pod dowództwem TOW Gryf Pomorski:

Dh. Metylda Goebel "Melita" - drużynowa - drużynowa 79 Dh ZHP - Brusy - Szare Szeregi
druh drużynowy Edmund Szulc +++++Ona odeszła!

ps. "Grab", "Osa" Grupa Partyzancka "Jagoda", "Osa" Czernica
TOW Gryf Pomorski +++ On odeszedł!

druh drużynowy Stefan Fedde

ps. "Orion", "Ryś" Grupa Partyzancka "Szyszka", "Jagla"
Czyczkowy TOW Gryf Pomorski i AK +++ On odeszedł!

zastępowa dh Helena Drabińska +++++Ona odeszła!

ps. "Hania" ur. 2.03.1922r. Laska-Chojnice c. Franciszka z d. Dalecka
Zastęp Harcerski "Leszek" Czernica od 1 marca 1943r. do 6.03.1945r.
Grupa Partyzancka "Jagoda", "Osa" Czernica TOW Gryf Pomorski

Bernadeta Januszewska +++++Ona odeszła!

ps. "Beatka" ur. 28.01.1927r. w Czernicy-Chojnice c. Wincentego
z d. Drobińska - Zastęp Harcerski "Leszek" Czernica od 1.03.1943r.
do 6.03.1945r. Grupa Partyzancka "Jagoda", "Osa" Czernica
TOW Gryf Pomorski - "posiada uprawnienia kombatanckie"

ZASWIADCZENIE

Stacja Marchlewo
22-032 Choj. ul. Ogólna 22/18

Nr 91468 / 124779

URZĄD DO SPRAW KOMBATANTÓW
I OSÓB REPRESJONOWANYCH

Januszewska
Nazwisko

Bernadeta
Imiona

28.01.1927r. Czernica
Data i miejsce urodzenia

Niniejsze zaświadczenie uprawnia do ulg i świadczeń określonych w ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatan- tach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu po- wojennego (Dz.U. nr 17, poz. 75 z póź- niejszymi zmianami).

Opiekun do spraw...

25.02.1993r.

Data... Podpis...

Bernadeta Januszewska
pocpis posiadacza zaświadczenia

dh Bernadeta Januszewska Grupa Partyzancka "Jagoda", "Osa" Czernica, Drużyna Harcerska Brusy Zastęp "Leszek" Czernica. "Kaszub", działaczka Ruchu Oporu w walkach niepodległościowych na Pomorzu w okresie okupacji.

Janina Kulesza

ps. "Jola" ur. 16.02.1929r. Widno - Chojnice c. Stanisława z d. Megger - Zastęp Harcerski "Leszek" Czernica od 1.03.1943r. do 6.03.1945r. Grupa Partyzancka "Jagoda", "Osa" Czernica TOW Gryf Pomorski - "posiada uprawnienia kombatanckie"

Maria Pokrzywińska

ps. "Rysia" ur. 5.12.1933r. Brusy c. Andrzeja i Heleny z d. Pilacki Zastęp Harcerski "Leszek" Czernica od 1.02.1944r. do 6.03.1945r. Grupa Partyzancka "Jagoda", "Osa" Czernica TOW Gryf Pomorski

DOWÓD OSOBISTY

1. Nazwisko Pokrzywińska
2. Imiona Maria
3. Nazwisko panieńskie

RYSOPIS

Wzrost średni
Oczy niebieskie
Znaki szczególne nie ma

Andrzej - Helena
4. Imiona rodziców
5 grudnia 1933r.
5. Data urodzenia
Brusy - Chojnice
6. Miejsce urodzenia / miejscowość - powiat /
panna
7. Stan cywilny
maszynistka
8. Zawód
KPMO Chojnice
9. Organ wydający dowód osobisty

33120507180

pieczęć Komendant MO

Olchana

Maria Pokrzywińska

Własnoręczny podpis
BR 2216302

4 października 1962r.
Data wydania

BR 2216302

Maria Pokrzywińska ps. "Rysia" Drużyna Harcerska - Brusy Zastęp harcerski "Leszek" Czernica "Kaszub" Grupa Partyzancka Czernica Oddział Partyzancki "Młynki" Leśnictwa Młynek Gryf Pomorski od 1.02.1944 do 6.03.1945r.

Jozef Grabski "Orlik" - posiada uprawnienia kombatanckie! ur. 14.08.1929r. Brusy - Chojnice s. Jana Zastęp Harcerski "Leszek" Czernica od 1.03.1943r. do 6.03.1945r. Grupa Partyzancka "Szyszka", "Jagla" Czyczkowy TOW Gryf Pomorski i Armia Krajowa - druzynowy Stefan Fedde "Rys", "Orion" i Mechtylda Goebel "Melita".

Jan Szulc "Smiały" ur. 31.08.1929r. Brusy - Chojnice s. Bernarda żołnierz - harcerz i więzien obozu Potulice. Posiada uprawnienia kombatanckie. Wykonywał rozkazy drużynowego Stefana Fedde "Rys", "Orion" i Jana Szalewskiego "Sokol" AK w walce z Niemcami od 43r. - 11.44r. Zastęp Harcerski "Leszek" Czernica od 1.04.1943r. do 11.11.1944r. Grupa Partyzancka "Jagoda", "Osa" Czernica TOW Gryf Pomorski a od 11.11.44r. do końca wojny 1945r. aresztowany politycznie i osadzony w Lagrze Potulice. Obsługa w styczniu 1945r. przebiegała się w ubiory więźniów w pasiaki i uciekała z więźniami. W pierwszy i drugi dzień Świąt Bożego Narodzenia tj. 25.12.44r., 26.12.44r. - obierał umarłych wozkiem - dwukołowa 25.12.44r. było umarłych 17-osob, a 26.12.44r. - umarłych było 21 osob i rano ciała umarłych musiały zawiesić z pomocnikiem na sortowni - nie mogli nic powiedzieć - c-zakazano/*

On odszedł

-7-

Stefan Marchlewicz
 ps. "Jasny", "Echo" ur. 27.03.1924r. Brusy s. Franciszka 36
 Drużyna Harcerska Brusy Zastęp Harcerski "Leszek" Czernica
 od października 1939r. do marca 1945r. "Szare Szeregi" Brusy
 i okolice Oddział Partyzancki "Młynki" TOW Gryf Pomorski

DOWÓD OSOBISTY

1. Nazwisko Marchlewicz
 2. Imiona Stefan
 3. Nazwisko panienskie

RYSOPIS
 Wzrost wysoki
 Oczy szare
 Znałki szczególne nie ma

Franciszek Salomea
 4. Imiona rodziców

27 marca 1924r.
 5. Data urodzenia

Brusy - Chojnice
 6. Miejsce urodzenia / miejscowość - powiat

żona
 7. Stan cywilny

pracownik umysłowy
 8. Zawód

KPMO Chojnice
 9. Organ wydający dowód osobisty

24032706170

Komendant MO

Olshanna

Marchlewicz Stefan
 Własnoręczny podpis

11 stycznia 1967r.
 Data wydania

RH 5982609

RH 5982609

Okresy	Wyszczególnienie	Przebieg ustny
od 10.05.1942	do 05.05.1945	GRYF POMORSKI
"Szare Szeregi" TOW Gryf Pomorski		
		OT

RODZAJE I OKRESY
 - LICZANE DO UPRAWNIENI
 USTAWOWYCH

Marchlewicz Stefan
 Podpis posiadacza zaświadczenia

27.03.1924r. - BRUSY
 Data i miejsce urodzenia

Uprawnia do
 przejazdów
 PKP i PKS w
 5% zniżki

Nr. 589901 / 1021965

URZĄD DO SPRAW KOMBATANTÓW
 I OSÓB REPRESJONOWANYCH

Niniejsze zaświadczenie uprawnia do ulg i świadczeń określonych w ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatan- tach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu po- wojennego (Dz.U. nr 17, poz. 75 z póź- nieszymi zmianami).

DYREKTOR
Zespołu Weryfikacji
Jan Sankiewicz
 Podpis

Data 13.04.94

89-632 BRUSY
 2. LUTEGO
 3 m.

Dn Kunegunda Kiedrowicz "Sarenka"
 od kwietnia 43r. do marca 45r. Zastęp harcerski "Leszek" Czernica - Brusy
 Grupa partyzancka "Jagoda", "Osa" Czernica Oddział partyzancki "Młynki"
 d-ca Marejan Czarnowski "Wizos" Gryf Pomorski i Oddział partyzancki "Szyszki
 -103" d-ca Jan Szalewski "Sobol" Armia Krajowa.
 Posiada uprawnienia kombatanckie.

- Anna Dziewiątkowska ps. "Franciszka" - inspektor szkolenia wojskowego i propagandy - wojskowa Służba Kobiet krypt. "Przedświt" TOW Gryf Pomorski - łączniczka Komendy Hufca ZHP Kartuzy-Gdynia- Chojnice "Szare Szeregi". Na szczeblu podstawowym dh dr. Edmunda Szulca ps. "Grab", "Osa" Grupa Partyzancka "Jagoda", "Osa" Czernica TOW Gryf Pomorski.
- dh Stefana Fedde ps. "Orion", "Ryś" Grupa Partyzancka "Szyszka", "Jagla" Czyczkowy TOW Gryf Pomorski i AK.
- dh Wacława Lewińskiego, sierż. Antoniego Dziemińskiego i Otto Dettlaf d-cy kadry funkcyjnej TOW Gryf Pomorski Grupa Partyzancka "Szyszka", "Jagla" Czyczkowy - harcerze, łącznicy Komendy Chorągwi ZHP Gdynia-Bydgoszcz krypt. "Ul Lina" "Szare Szeregi" Chorągiew Pomorska d-cę Marcjana Czarnowskiego ps. "Wrzos" i Stanisława Ryduchowskiego ps. "Pająk" Oddział Partyzancki "Młynki" Leśnictwo Młynek TOW Gryf Pomorski, d-cę Henryka Grabosz ps. "Gwiazda" Grupa Partyzancka "Cis" Węcikał TOW Gryf Pomorski.
- Zastępową, dh Helenę Drobińską ps. "Hania" Zastęp Harcerski "Leszek" Czernica krypt. "Kaszub", "Ul Lina", "Szare Szeregi" Grupa Partyzancka "Jagoda", "Osa" Czernica TOW Gryf Pomorski oraz wyznaczono innych dowódców TOW Gryf Pomorski do pracy w ZHP "Szare Szeregi".

Teren działania Brusy Chojnice Czernica - woj. pomorskie.
Główne zadania wykonane - stopa legalności, nie wyszczególniono podziału na grupy, grupy były razem; zawiszaków - szturmowe i bojowe.

**** Realizowany-zrealizowany Program w okresie od marca 1943r. do marca 1945r. Sz. Szegów

**** Plan Zastępu "Leszek" Czernica krypt. "Kaszub" Gryfa Pom. AK i ZHP Sz. Sz.

1. Informacja polityczna, gospodarcza i wojskowa.

Wykonywał cały zastęp w okresie od marca 1943r. do marca 1945r.
na rozkaz drużynowych: dh Edmunda Szulca ps. "Grab", "Osa",
dh. Stefana Fedde ps. "Orion", "Ryś" i d-ców TOW Gryfa Pomorskiego

d-cy Anny Dziewiątkowskiej ps. "Franciszka" i mjr Jana Szalewskiego ps. "Soból".

2- Szkolenie wojskowe: przygotowanie do służby wojskowej obrony i wolności instruktaż, nabór nowych członków, posługiwanie i obsługa broni, amunicji, różnych materiałów wybuchowych, posługiwanie się kryptonimami, kodami, szyframi, znakami umówionymi - wizualnymi, alfabetycznymi itp. - wykonywał cały Zastęp w okresie od 1943r. - 1945r. na rozkaz drużynowych i dowódców TOW Gryf Pomorski: mjr Jana Szalewskiego ps. "Soból" i d-cy Anny Dziewiątkowskiej ps. "Franciszka", sierż dh Antoniego Dziemińskiego Chełmno, dh Otto Dettlaf Lebcz- Puck, dh Stefana Fedda ps. "Orion", "Ryś",

Dh Edmunda Szulc "Grab", "Osa" i d-cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" O/partyz "Młynki".
Wdział sanitarny Gryfowcom w bitwie z Wermachtem 31 stycznia 1945r. na bagnach w Klekach-Czernica. Obserwacja terenu i pomoc 800-osobowej grupie AK, harcerzy powstanców warszawskim w obozie Brusy, Wielkie Chełmy i Lubnia - roztrzelanych styczeń/luty 1945r. w Dolinie śmierci Chojnice. Samochodami w lutym 45r. - wozili powstanców do Chojnic. Droga do Igeł i Czartomia była zamknięta - obserwował to partyzant Gryfa Stanisław Fedde z Klawkowa/Chojnic - na rozkaz d-cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" O/Partyz. "Młynki" i d-cy Jana Szalewskiego "Sokol" O/partyz. "Szyszki -103"-AK.

3a-Dostarczanie broni, amunicji i materiałów wybuchowych - "sprzetu wojskowego".

Dh Józef Grabski ps. "Orlik", który był zatrudniony w okresie 1944-1945r. przy konserwacji broni w rusznikarni Garnizonu SS Wielkie Chełmy wraz ze swoim d-cą magazynu i rusznikarni broni, dokonywali zaopatrzenia w broń i amunicję oraz materiały wybuchowe z magazynów Garnizonu SS Wielkie Chełmy, którą razem wynosili do punktów kontaktowych;

Krównia - Kosobucki Władek, Czyczkowy - Wyb. - Kroplewski Paweł,

Kapuśniaki-Kulesza i do innych punktów, która była dalej przenoszona przez dh Leona Drobińskiego ps. "Leszek", dh Janinę Kuleszę ps. "Jola" i dh Bernadetę Januszkę ps. "Beatka" oraz dh Józefa Grabskiego ps. "Orlik" do Oddziału Partyzanckiego "Młynki" Leśnictwo Młynek TOW Gryf Pomorski do d-cy Marcjana Czarnowskiego ps. "Wrzos" na jego rozkaz i dh dr Stefana Fedde ps. "Orion", "Ryś", dh Stanisława Ryduchowskiego ps. "Pająk" i dh Otto Dettlaf oraz dh Jana Fedde.

3b. Władysław Drobiński - partyzant Grupa Partyzancka "Jagoda", "Osa" Czernica TOW Gryf Pomorski, ojciec dh Leona Drobińskiego ps. "Leszek" był zatrudniony w okresie 1944-1945 w Firmie Drzewnej na stacji PKP w Powąlkach i prowadził punkt kontaktowy "Tadżykistan"

w Powałkach - Kłodawie z grupą rosyjskich robotników zatrudnionych w Bazie Wojskowej w Powałkach - na budowie skąd w zamian za żywność, odzież i informacje, którą przygotowywał i dostarczał - Zastęp Czernica otrzymał broń, amunicję i różne materiały wybuchowe, informacje wojskowe dotyczące Bazy Wojskowej w Powałkach w budowie i Bazy Wojskowej w Wierzchucinie - rakiet V₁ i V₂ co przekazywał do punktu "Fuksleta - Hapka - Czernica i Zastępu Harcerskiego "Leszek" Czernica.

Broń, amunicję, materiały wybuchowe i wiadomości były przekazywane w okresie 1944-1945r. przez dh Leona Drobińskiego ps. "Leszek", dh Józefa Grabskiego ps. "Orlik", dh Janinę Kuleszę ps. "Jola", dh Bernadetę Januszewską ps. "Beatka" i Zastępową dh Helenę Drobińską ps. "Hania" dh dr Stefanowi Fedde ps. "Orion", "Ryś" i do Oddziału Partyzanckiego "Młynki" Leśnictwo Młynek TOW Gryf Pomorski do d-cy Marcjana Czarnowskiego ps. "Wrzos" na jego rozkaz i mjr Jana Szalewskiego ps. "Soból" oraz dh Wincentego Drobińskiego ps. "Fala".

- 3c. Udział w akcji ~~zderzenie~~ z pociągów na stacji PKP Powałki w dniu 13.10.1944r. Pociąg wojskowy jadący z Kościerzyny najechał na transport towarowy stojący na stacji PKP Powałki. Bezpośrednie **zdobycie** wieczorem z rozbitego transportu wojskowego broni, amunicji, mundurów i dokumentów wojskowych przy współudziale Oddziału Partyzanckiego "Młynki" Leśnictwo Młynek - brał udział cały Zastęp na rozkaz d-ców TOW Gryf Pomorski - Marcjana Czarnowskiego ps. "Wrzos" i d-cy Anny Dziewiątkowskiej ps. "Franciszka" oraz dh Stefana Fedde ps. "Orion", "Ryś" - dostarczając zdobytą broń, amunicję, mundury i dokumenty wojskowe do punktu kontaktowego Dębowa Góra - leśniczego Żyndy, Fuksleta Hapka - Czernica a następnie do Oddziału Partyzanckiego "Młynki" Leśnictwo Młynek TOW Gryf Pomorski.

- 3d. Rozalia Drobińska ps. "Różia" - łączniczka Grupa Partyzancka "Jagoda", "Osa" Czernica TOW Gryf Pomorski matka dh Leona Drobińskiego ps. "Leszek" miała i prowadziła łączność z grupą Jagdkommando

z Garnizonu SS Wielkie Chełmy, który w naszej szopie w Czernicy utworzyli punkt łowienia ryb na "Dybrzku" pomagała im przy organizacji i obsłudze sprzętu rybackiego oraz przygotowywała posiłki - trunki dla grupy Jagdkommando Garnizonu SS Wielkie Chełmy, prowadziła punkt **wywiadowczy** : uzyskując od nich broń, amunicję, informacje polityczno-wojskowe i wiadomości lokalne wojskowe co przekazywała do Zastępu Harcerskiego "Leszek" Czernica, a dh Leon Drobiński ps. "Leszek", dh Janina Kulesza ps. "Jola", dh Józef Grabski ps. "Orlik" przekazywali broń, amunicję i wiadomości wojskowe do Oddziału Partyzanckiego "Młynki" na rozkaz d-cy Marcjana Czarnowskiego ps. "Wrzos" i d-cy dh dr Edmunda Szulca ps. "Grab", "Osa" i dh Stefana Fedde ps. "Orion", "Ryś" w latach 1943/1944/1945 r.

4. Dh Leon Drobiński ps. "Leszek" i dh Józef Grabski ps. "Orlik" dostarczali kartki żywnościowe i odzieżowe przy współudziale mjr Jana Szalewskiego ps. "Soból" i dh drużynowego Stefana Fedde ps. "Orion", "Ryś", które otrzymywali z Urzędu Gminy Brusy od urzędniczki p. Magnus, które przekazywali do Punktu Tajnej Pomocy Czyczkowy - Jan Grabski - ojciec dh Józefa Grabskiego ps. "Orlik" na rozkaz dh dr Stefana Fedde ps. "Orion", "Ryś" w latach 1944/1945r. i mjr Jana Szalewskiego ps. "Soból".
- 4a. Dh Helena Drobińska ps. "Hania" dostarczała ze Starostwa w Chojnicach blankiety pieczętowane dowodów osobistych i inne druki, kartki żywnościowe i odzieżowe do d-cy mjr Jana Szalewskiego ps. "Soból" w latach 1943/1944/1945r. Współpracowała z punktem "Tadżykistan" w Bazie Wojskowej Powąki - w budowie i dostarczała informacje o rozlokowaniu niemieckich wyrzutni rakietowych V-1 i V-2 pod Wierzchucinem i w Powąkach - co przekazywała mjr Janowi Szalewskiemu ps. "Sobol" w latach 1944/1945r. na rozkaz dh dr Stefana Fedde ps. "Orion", "Ryś" i mjr Jana Szalewskiego ps. "Soból" i d-cy Anny Dziewiątkowskiej ps. "Franciszka" oraz dh Jana Fedde.

-13-*

5. Dostarczanie żywności, sanitariatów, leków i odzieży do punktów kontaktowych: Czernica-Struszk-Tama-Fuksleta Hapka Łucja, - Leśniczówka "Jola", - Kosobudno Paweł Januszewski, Kapuśniaki Kulesza, Krównia Kosobudzki Władek, do Jana Ostrowskiego ps. "Jaś" Grupa Partyzancka "Szyszka", "Jaglia" Czyczkowy Tow. Gryf Pomorski, który prowadził punkt medyczno-sanitarny, punkt zaopatrzeniowy w żywność i odzież w latach 1941/1942/1943r. - d-ca bunkra "Pod psią budą" i bunkra "Piekło", do Ośrodków Tajnej Pomocy Czyczkowy - Jan Grabski, Męcikał Zofia Jur, Brusy Pański Jan i członkowie, punkt Chojnice "Jagódka" Anna Dziewiątkowska ps. "Franciszka" i partyzantom TOW Gryf Pomorski w latach 1943/44/45 oraz walczącym żołnierzom z Powstania Warszawskiego na przełomie 1944/1945r. uwięzionych w Lagrze SS Wielkie Chełmy w punkcie Krównia-Kosobucki Władek i w Lagrze SS Brusy - Ośrodek Tajnej Pomocy - Gatniejewski drogerzysta i członkowie i niewolnikom tj. dostarczanie paczek na adresy Zastępu Harcerskiego "Leszek" Czernica, Ośrodka Tajnej Pomocy Brusy - członków, Męcikał Zofia Jur, Kazimiera Ferlin, Franciszek Wera i Regina Kamińska, oraz dostarczano plany ucieczki - organizowano przejściowe punkty opieki i przytułku i przekazywano informacje itp.

Wykonywał cały Zastęp w latach 1943/1944/1945r. na rozkaz dh drużynowych dh Edmunda Szulca ps. "Grab", "Osa", dh Stefana Fedde ps. "Orion", "Ryś", d-cy Marcjana Czarnowskiego ps. "Wrzos" i d-ców TOW Gryf Pomorski d-cy Anny Dziewiątkowskiej ps. "Franciszka" i dh Wacława Lewińskiego i sierż dh Antoniego Dziemińskiego Chełmno oraz dh Wincenty Drobiński ps. "Fala".

6. Współpraca z walczącymi harcerzami z Powstania Warszawskiego Armii Krajowej uwięzionych w Lagrze SS Wielkie Chełmy i Lagrze SS Brusy - Dzielniacy na przełomie 1944/45r. - z 80-osobowa grupa z firmy "Giesel" TOW Gdansk-Nowy Port k/koscioła sw. Jadwigi-Organ. TOW /firma wojskowa bronl/**
- dział zaopatrzeniowy, sanitarny, informacyjny, łącznościowy, dostarczanie planów ucieczki i organizowanie opieki przytułków w punktach: Krównia p. Kosobucki i Władek Brosecki "Warszawiak" - więzien w Lagrze SS Wielkie Chełmy, Kapuśniaki-p. Kulesza, Fuksleta-Czernica p. Lucyny Hapke, w Luboi-p. Skwierawski. Wykonywał cały Zastęp "Leszek" i DH w Brusach na rozkaz dh drużynowego Stefana Fedde "Rys", "Orion" - grupa Gryf i AK Czyczkowy od października 44r. do marca 45r., na rozkaz d-ców Gryfa Pomorskiego i Armii Krajowej mjr Jana Szalewskiego "Sobol" i sierż dh Antoniego Dziemińskiego-Chełmno oraz drużynowej 79 ZHP Pom Brusy Marczy Brusy dh Mechtylda Goebel "Melita"!!!!

informuje - w słoneczna niedziele - dn. 22.10.44r. - słoneczna - spotkałem grupę "Powstanców Warszawskich - około 12 na drodze z Czernicy do Drzewicza - miałem placek i poczęstowałem ich - podzielili się plackiem - pusiłem krowy na łake i zaprowadziłem "grupe do mojej matki Rozy i matka ich poczęstowała resztkami ociadu i chlebem z masłem - oraz nawlazała z grupa "Powstanców" - kontakt. od tej pory przychodzili do nas z Chełmów po żywność, informacje i plany ucieczki. Przynosili - plecione buty ze sznurka i wyrocy artystyczne. Pracowali w Wielkich Chełmach - Garnizon SS u zarządcy Dewersa w rolnictwie. Moja matka Roza 10 powstanców przekazała na punkt kontaktowy do Gdyni do p. Janka Bałeckiego Zawiozła 10 osobowa grupe poclogem z Męcikała o h 21,00 i była z grupa w Gdyni o h 3,00 - poszło do prz. Chodziło do nas dzie "Włochow", Francuzow i Rosyjanow z Lagru Swornegacie po żywność. Odwiedzali nas pedzacy SS i Wermentowcy pedzacy na pocłag do Męcikała na h 7,00 i wracający ze Swornegac - wołali - "pic" i chleba"!!!! - koniec 44r i poczatek 45r. por Leon Drobiński

dh Wacława Lewińskiego oraz dh Otto Dettlaf - Łebcz-Puck - Łącznicy
 - pośrednicy Chorałwi ZHP "Szare Szeregi" Gdynia-Bydgoszcz
 organizacyjnie należący do Grupy Partyzanckiej "Szyszka", "Jagla" Czyczkowy
 Tow Gryf Pomorski i Armii Krajowej dostarczonych z Firmy "Giesel" Gdańsk-Nowy Port
 znajdującej się k/kosciola sw. Jadwigi/Firma Tod Wojskowa broni, budownictwa i prze-
 mysłowa/. Kierująca powstanców AK-owców i niewolników do KL, do pracy przymusowej...
 -powstanców warszawskich.....

KOMENDANTKA
 ZHP HUFCA ZŁOTÓW
 pismo: Brygada Łódź

7. Moja babcia Weronika Hapka - Łączniczka i pośredniczka dh Leona Drobińskiego ps. "Leszek" dostarczała sanitaria i leki do Zastępu Hancerskiego "Leszek" Czernica od drogerzysty Gatniejewskiego z Brus i z Apteki w Chojnicach oraz Kościerzyny, które dh Józef Grabski ps. "Orlik" dh Leon Drobiński ps. "Leszek" i dh Janina Kulesza ps. "Jola" dostarczali do punktów medyczno-sanitarnych w Czernicy "Osa", w Dębowej Górze-Żynda, Czyczkowy - Jan Ostrowski ps. "Jaś" i do Oddziału Partyzanckiego "Młynki" Leśnictwo Młynek od 1943-1945r. na rozkaz dh dr Edmunda Szulca ps. "Grab", "Osa" i Stefan Fedde ps. "Orion", "Ryś" oraz sierż dh Antoniego Dziemińskiego - Chełmno .

8. Dh Helena Drobińska ps. "Hania", Bernadeta Januszewska ps. "Beatka" i Janina Kulesza ps. "Jola" piekły chleb w dużym piecu w Czernicy z mąki od dh Edmunda Szulca ps. "Grab", "Osa", Pawła Januszewskiego Kesobudno, Bernarda Januszewskiego- Śmisia i Franciszka Wery z Czernicy w latach 1943/1944/1945r. Chleb dostarczał cały Zastęp do poszczególnych punktów kontaktowych i do Oddziału Partyzanckiego "Młanki" Leśnictwo Młynek na rozkaz dh dr Edmunda Szulca ps. "Grab", "Osa" i Stefana Fedde ps. "Orion", "Ryś" i d-cy Anny Dziewiątkowskiej ps. "Franciszka", mjr Jana Szalewskiego ps. "Soból".

9. Dh Helena Drobińska ps. "Hania" i dh Janina Kulesza ps. "Jola" współpracowały z punktem sanitarnym Czyczkowy - Jan Ostrowski ps. "Jaś" w 1943r. i punktem medyczno-sanitarnym Asmus - leśniczy Kopicki w okresie 1943-1945r. na rozkaz dh dr Edmunda Szulca ps. "Grab", "Osa" i Stefana Fedde ps. "Orion", "Ryś" dostarczały leki i sanitaria oraz organizowały opiekę i leczenie partyzantów, a dh Helena Drobińska ps. "Hania" prowadziła punkt medyczno-sanitarny

*** Jednostki Wehrmachtu, SS i Jakdkomando -stacjonujące w pow. Chojnickim dopuszczały się gwałtu na kobietach i dziewczynach -np w Swernegaciach -zołnierze "Włosczy"/w 1944r. Jakdkomando-Wiele-Zapali dziewczyny i wykorzystywali je, a ich rodziców-zamykali w Stuchnowie-aby mieli dostęp do nich-takich przykłądów jest dużo!***Zołnierze Wehrmachtu w 1945r.-kradli krowy, swinie,ktore to jedli- widzialem to w styczniu-marca 1945r.w rejonie Brus-czasami przecinałem Łancuchy i powroza.Zabijali krowy swinie i gotowali-jedli-brali tez ziemliaki!***
 *** w KL Dziemiany "/zapładniano i kajstrowano -ZYDEWKI, a ciała rzucano do jeziora.
 ***Jedna dziewczyna - wypłynęła-Była sprawa Sadowa w USA w 1945r.Wykonywała to stude-
 ael 3 roku medycyny. Ciekli do USA i tam założyli sobie Kliniki -"Ginekologiczne"!
 Relacja p. Brzezinskiej z Radunia/Kosciierzyn y -44/45r.
 por Leon Drobinski

Władzyciu-Jency z Pomorza/z Osia/-organizacji 10D pod Leningradem -1943r.-jesien.
 Franciszek Marchlewicz z Wlenia/Osie-trzeci od lewej stojący-oznaczony nr 244 :
 -niewidoczny.Jeniec wojenny oraz jego żona Agnieszka Marchlewicz-została zastrzelona
 w październiku 1944r.w Osiu za ruch oporu , a Franciszek Marchlewicz w grudniu 1944r.
 Przeniesiony z całą grupą do Wiednia -do budowy bunkrow . Został w grudniu 1944r.
 przekazany do Osia i zabity za ruch oporu -grudzień 1944r.Zdradzony przez Jana
 Piotrowskiego , który miał 88 lat-był polskim "Szpiclem"!!!!
 Dużo Polaków za ruch oporu zostało straconych -na skutek zdrady i bunarów za ruch
 oporu-przez "Polskich szpicli"-Niemcy tak nie szukali w lesie-bali się -czasami
 nie byli zainteresowani!!!!

KOMENDANTKA
 ZHP HUFCA ZŁOTÓW
plm. Brygida Łój

Jednostka współpracowała z polskimi "Szpiclami" i kobietami lekniczek obiecując
 w rejonie Czernicy, Wlenia, Brus i Silna. Na skutek czego doszło do masowych egzekucji
 bez sądu w 1944r.-/podejrzanie-zurada za pomoc partyzantom. Na takich ludzi Żandarmeria
 AK i Brygada "zlewrogich" /-wydawała też "wyroki"/i przeprowadzano akcje tzw.
 "Festeladunk"***na zdrajcow, wołgdojczew w okolicach Kartuz Tucholi na polecenie
 d-cow AK i Brygada 44/45r.

W 1952 r. skazała na śmierć
 dowódcę Kedywu, generała
 Fieldorfa więźnia nr 378 Mi-
 nisterstwa Bezpieczeństwa Pu-
 blicznego, oskarżonego o mor-
 dowanie działaczy podziem-
 nych organizacji lewicowych,
 Żydów i partyzantki radziec-

Zdjęcie więźnia nr 378 Ministerstwa B

**Niemcy -w styczniu już masowo uciekali-/wozami konnymi z Buda/-np Nadleszczycy
 z Giedona/Chojnic,ktoremu to podczas postoju w Czernicy szydełkiem przebiłem koło,
 gdy się gościł u p.Dunke-Niemki w wznie .Jednocześnie rzucałem -zabki tj pocięte
 kawałki od 2 do 3 oczek drutu kolczastego pod wozy i samochody Wehrmachtu-co
 przynosiło efekty na drodze -na rozkaz-u-cy "Wrzos" Marcjana Czarnowskiego-Gryfi.***
 Wykonywałem to -styczeń-marca 1945r. por Leon Drobiński

"Jagoda", "Osa" Czernica dla partyzantów w latach 1943-1945 oraz zaopatrzenie w leki, sanitarium i organizację leczenia.

10. Dh Janina Kulesza ps. "Jola", dh Józef Grabski ps. "Orlik" i dh Leon Drobiński ps. "Leszek" współpracowali z partyzantem - kadra funkcyjna TOW Gryf Pomorski Stanisław Megger Oddział Partyzancki "Młynki" Leśnictwo Młynek z bratem dh Janiny Kuleszy ps. "Jola" - dostarczając jemu żywność, odzież, broń i amunicję w punkcie kontaktowym Leśniczówka "Jola" w Czernicy w okresie 1943-1945r., który udzielał instruktażu wojskowego dla Zastępu na rozkaz d-cy Marcjana Czarnowskiego ps. "Wrzos". Dh Janina Kulesza ps. "Jola" obsługiwała własny bunkier w mieszkaniu, Leśniczówka - Czernica i od października 1939r. do czerwca 1942r. ukrywała i opiekowała się ks Leonem Degner z parafii Tczew i nauczycielem Teodorem Krauze ze Szkoły Podstawowej - Kokoszkowy, pow. Starogard. Ks. Leon Degner dalej ukrywał się w Karsinie u p. Ossowskich a Teodor Krauze w Gdyni, gdzie dh Kulesza wysyłała kartki żywnościowe na polecenie dh Edmunda Szulca ps. "Grab", "Osa".
- 10a. Utrzymywanie kontaktu z Tajną Grupą Kolejacz-chojnice w latach 1944/45r. wykonywał dh Józef Grabski ps. "Orion", dh Leon Drobiński ps. "Leszek" na rozkaz dh Stefana Fedde ps. "Orion", "Ryś" i dh Jana Fedde - Lebcz-Puck.
11. Roznoszenie i rzucanie Biuletynu Informacyjnego Gryf Pomorski w pociągu pośpiesznym Berlin-Królewiec-Berlin - wykonywała dh Helena Drobińska ps. "Hania", dh Janina Kulesza ps. "Jola", oraz innych ulotek dh Leon Drobiński ps. "Leszek" i dh Józef Grabski ps. "Orlik" w 1944/45r. na rozkaz dh dr Edmunda Szulca ps. "Grab", "Osa" i d-cy Anny Dziewiątkowskiej ps. "Franciszka", dh Stefana Fedde ps. "Orion", "Ryś" oraz d-cy Henryka Grabosz ps. "Gwiazda".
- 11a. Udział zastępu w walce przy współudziale Oddziału Partyzanckiego "Młynki" Leśnictwo Młynek i silną grupą partoli NKWD z Garnizonu Brusy, która zaatakowała Oddział "Wrzosa" podczas narady - rozwiązanie TOW Gryfu Pomorskiego w Leśniczówce "Jola" Czernica. W walce obronnej partyzant Stanisław Megger został ranny i razem z Bernadetą Januszewską ps. "Beatka" wzięci do niewoli i deportowani do Lagru Nowosybirsk - ZSRR - gdzie zginął Stanisław Megger w sierpniu 1945r. a partyzanci: dh Edmund Szulc ps. "Grab", "Osa", Stanisław Ryduchowski ps. "Pająk", Wincenty Drobiński ps. "Fala" zostali aresztowani. Brał udział cały zastęp pod d-ctwem Marcjana Czarnowskiego ps. "Wrzos", dh Edmunda Szulca ps. "Grab", "Osa", Stefana Fedde ps. "Orion", "Ryś" i dh Jana Fedde Lebcz-Puck.

12. Ostrzeżenie partyzantów przed obławami.

Informacje otrzymane od Józefa Grabskiego ps. "Orlik", Rozalii Drobińskiej ps. "Różia" i konfidenta SS Józefa Kuklińskiego - Czyczkowy - zatrudnionego w Garnizonie SS Wielkie Chełmy - brał udział cały Zastęp w latach 1943/44/45r. na rozkaz dh dr Edmunda Szulca ps. "Grab", "Osa" i Stefana Fedde ps. "Orion", "Ryś" i d-cy Anny Dziewiątkowskiej ps. "Franciszka" i mjr Jana Szalewskiego ps. "Soból". Dh Janina Kulesza "Jola" przerywała łącznie w gniazdku telefonu podczas obław Gestapo SS w Leśn Czernica

.../leciutko wyciągała drucik z gniazda/. Opiekowała się ks Leon Regner-39r, do 42r.

13. Współpraca ze zorganizowaną Drużyną Harcerską - meska izenska w Chojnicach i z dziećmi z zamojszczyzny - dostarczanie żywności, odzieży oraz organizowanie ucieczki dzieciom i punktów przytułku - ochrony rodzicielskiej razem z harcerzami z Chojnic - wykonali: dh Leon Drobiński ps. "Leszek", Józef Grabski ps. "Orlik", Janina Kulesza ps. "Jola" na przełomie lat 1944/1945r. w punkcie "Jagódka" Chojnice d-ca Anna Dziewiątkowska ps. "Franciszka" na rozkaz dh Stefana Fedde ps. "Orion", "Ryś" i sierż. dh Antoniego Dziemińskiego i dh Stanisława Ryduchowskiego ps. "Pająk" i d-cy Marcjana Czarnowskiego ps. "Wrzos" oraz Wincentego Drobińskiego ps. "Fala".

13a. Wykonywanie drobnych sabotaży

zrywanie ogłoszeń niemieckich, zamalowywanie i zakrywanie napisów niemieckich, pisanie napisów polskich "Hitler kaput" i "Niemcy". Wykonywał cały Zastęp w latach 1943/45r. na polecenie dh dr Edmunda Szulca ps. "Grab", "Osa", i Stefana Fedde ps. "Orion", "Ryś"

** dh Otto Dettlaf - Leb CZ-Puck i d-cy Marcjana Czarnowskiego ps. "Wrzos" ^R "Głoszenie prasy" "Biuletynu "Gryf Pomorski" - punktu Jana Kosikowskiego "Olchy".

14. Udział w potyczce

droga Czyczkowy - Krównia z Żandarmerią Posterunku Brusy - listopad 1943r. - zdobycie broni, walka z okupantem pod d-twem Marcjana Czarnowskiego ps. "Wrzos" - udział brali dh Janina Kulesza ps. "Jola", dh Leon Drobiński ps. "Leszek", dh Józef Grabski ps. "Orlik" przy współudziale Grupy Partyzanckiej Czernica-Czyczkowy

TOW Gryf Pomorski. Zabezpieczenie łączności wojskowej i sanitarnej, na rozkaz dh Edmunda Szulca ps. "Grab", "Osa".

15. Udział w potyczce z patrolem Jgdkommando Garnizon SS Wielkie Chełmy koniec listopada 1943r. zdobycie broni, zwalczanie okupanta przy moście Drzewicz pod d-ctwem Marcjana Czarnowskiego ps. "Wrzos" przy współudziale Grupy Partyzanckiej Czernica - Czyczkowy - ewakuowanie ранego partyzanta Jana Ostrowskiego ps. "Jaś" do Czernicy "Osa" - udział brali: dh Józef Grabski ps. "Orlik", dh Janina Kulesza ps. "Jola", dh Leon Drobiński ps. "Leszek" na rozkaz dh dr Edmunda Szulca ps. "Grab", "Osa" i sierż dh Antoniego Dziemińskiego - Chełmno oraz dh Wincentego Drobińskiego ps. "Fala".
16. Współuczestnictwo wiosną 1944r. w napadzie na areszt Żandarmerii Brusy z d-cą mjr Janem Szalewskim ps. "Soból" i ukrycie w bunkrze w Czernicy "Podchorążówka" u Szulców Wojciecha Warsińskiego ps. "Jeleń" i innych 3 partyzantów - wykonali: dh Józef Grabski ps. "Orlik", dh Janina Kulesza ps. "Jola", dh Leon Drobiński ps. "Leszek" na rozkaz dh dr Edmunda Szulca ps. "Grab", "Osa" i dh Wincentego Drobińskiego ps. "Fala".
17. Udział w potyczce pod d-ctwem Marcjana Czarnowskiego ps. "Wrzos" i Grupy Partyzanckiej "Jagoda", "Osa" Czernica w noc sylwestrową 1943/1944r. na szosie k/Czarnicza z patrolem Żandarmerii Posterunek Brusy - udział i ewakuacja ранego nieznanego partyzanta - angiłka, dostarczenie i zabezpieczenie w punkcie sanitarnym Czernica "Osa". Udział brali: dh Józef Grabski ps. "Orlik", dh Leon Drobiński ps. "Leszek", dh Bernadeta Januszewska ps. "Beatka" i dh Janina Kulesza ps. "Jola" na rozkaz dh dr Edmunda Szulca ps. "Grab", "Osa" i mjr Jana Szalewskiego ps. "Soból" oraz dh Wincentego Drobińskiego ps. "Fala".

18. Udział w akcjach bojowych z Jagdkommando Garnizonu SS Wielkie Chełmy "Akcja Kaszuby" 15.03.1944r.

przy współudziale Oddziału Partyzanckiego "Młynki" Leśnictwo Młynek pod d-ctwem Marcjana Czarnowskiego ps. "Wrzos" w składzie 20 osobowym.

Udział w ewakuacji 2-ech rannych partyzantów z Kosobudna do Czernicy "Osa", a następnie do Asmusa - leśniczego - Kopickiego, Henryka Bińczka - leczono 2 tygodnie i dostarczając leki z apteki w Brusach i z Chojnic. Wykonywali: dh Bernadeta Januszewska ps. "Beata" i partyzant Wincenty Drobiński ps. "Fala", dh Leon Drobiński ps. "Leszek", dh Janina Kulesza ps. "Jola" i dh Józef Grabski ps. "Orlik" na rozkaz dh dr Edmunda Szulca ps. "Grab", "Osa" i d-cy dh Otto Dettlaf Lebcz-Puck i d-cy Anny Dziewiątkowskiej ps. "Franciszka" i dh Stanisława Ryduchowskiego ps. "Pająk" oraz dh Wincentego Drobińskiego ps. "Fala".

19. Udział w bitwie Czarnyż - Kinice 14.01.1945r.

z Jagdkommando Garnizonu SS Wielkie Chełmy przy współudziale Oddziału Partyzanckiego "Młynki" Leśnictwo Młynek pod d-ctwem Marcjana Czarnowskiego ps. "Wrzos" i Oddziału Partyzanckiego **Czarnyż** pod d-ctwem Emila Cysewskiego ps. "Sokół" - ewakuowanie rannych z pola walki, przywiezienie wozem w słomie do stodoły niemki Anny Dumke w Czernicy "Osa" - Młyn d-cę Marcjana Czarnowskiego ps. "Wrzos" i Henryka Bińczyka - opieka, leczenie i dostarczanie żywności oraz informacji.

Wykonywał: dh Leon Drobiński ps. "Leszek", dh Janina Kulesza ps. "Jola", dh Józef Grabski ps. "Orlik" na rozkaz d-cy Anny Dziewiątkowskiej ps. "Franciszka" i dh dr Stefana Fedde ps. "Orion", "Ryś" i partyzanta dh Stanisława Ryduchowskiego ps. "Pająk" Grupa Partyzancka "Jagoda", "Osa" Czernica TOW Gryf Pomorski i d-cy Otto Dettlaf Lebcz-Puck oraz dh Wincentego Drobińskiego ps. "Fala".

20. Punkt kontaktowy Tama-Czernica ciągły nadzór i wykonywanie tj. stawianie łódek na jednym i drugim brzegu Tamy przesmyku przez Erdę - skorzystali z tego partyzanci podczas "Akcji Kaszuba"

w dniu 15.03.1944r. w liczbie 20 partyzantów uciekających z akcji Oddziału Partyzanckiego "Młynki" Leśnictwo Młynek pod d-ctwem Marcjana Czarnowskiego ps. "Wrzos" przeprawiając się na prawy brzeg - Kosobudno - przed nacierającym Oddziałem Jagdkommando Garnizonu SS Wielkie Chełmy, podczas przeprawy przez Brdę wywiązała się straszliwa walka, ~~byli ranni~~ po jednej i drugiej

stronie-grupa partyzantów uciekła i zjadła posilek w punkcie Kosobudno u Pawła Januszewskiego, który zameldował i spokoił się z Oddz. SS na mieście żelaznym-takie było prawo-aby nie był aresztowany za partyzantów. Grupa partyzantów udała się w dalszą ucieczkę do Zapory-Dabrewa; a SS musieli obejść przez most żelazny-nie mieli łodki przez Brdę w dalszej pogoni-natomiast sprzyjało bo śnieg zaczął topnieć! Ranny Henryk Binczyk -ukrył się u Pawła Januszewskiego a pozostała grupa uciekła.

Wykonywał cały Zastęp harcerski "Leszek" Czernica-pomoc sanitarna-w akcjach bojowych w latach 1943/44/45r. na rozkaz dh druzynowego Edmunda Szalca "Grab", "Osa",

i dh Stefana Fedde ps. "Orion", "Ryś" oraz d-ców TOW Gryf Pomorski mjr Jana Szalewskiego ps. "Soból" i d-cy Anny Dziewiątkowskiej ps. "Franciszka" oraz dh Wincentego Drobińskiego ps. "Fala".

20a. Ciągłe stawianie łódki w punkcie Struszką-Czernica

skorzystali z tego podczas obławy przez Jagdkommando Garnizonu SS Wielkie Chełmy uciekający partyzanci w kwietniu 1944r. sierż. Antoni Dziemiński - Chełmno i Otto Dettlaff Leboz-Puck Grupa Partyzancka "Szyszka", "Jaglia" Czyczkowy pod d-ctwem Stefana Fedde ps. "Orion", "Ryś". Wykonywał to cały Zastęp Harcerski "Leszek" Czernica w latach 1943/44/45r. na rozkaz dh dr Edmunda Szalca i Stefana Fedde oraz na rozkaz d-ców TOW Gryf Pomorski d-cy Marcjana Czarnowskiego ps. "Wrzos" i d-cy Anny Dziewiątkowskiej ps. "Franciszka" oraz dh Wincentego Drobińskiego ps. "Fala" - kadra funkcyjna TOW Gryf Pomorski.

20b. Obserwacja wszelkich planów, poczynań i ruchów d-Cy

Sztabu Garnizonu SS Wielkie Chełmy **Standartenführer Nordman** oraz obserwacja wojska, wszelkich ruchów, poczynań planowanych i wykonywanych w celach operacyjno-bojowych, sabotażu - zamachu i akcjach odwetowych-zwalczanie "Szpiclow", roznoszenie prasy i ulotek. Wykonywał cały Zastęp w okresie od 1943r - marca 1945r. na rozkaz mjr Jana Szalewskiego ps. "Soból", d-cy Marcjana Czarnowskiego ps. "Wrzos". i dh Wincentego Drobińskiego ps. "Fala".

21. Wymieniony program od punktu 1 do 20 został zrealizowany i wykonany przez Zastęp Harcerski "Leszek" Czernica krypt. "Kaszub" krypt. "Szare Szeregi" w Grupie Partyzanckiej "Jagoda", "Osa" Czernica TOW Gryf Pomorski i w Grupie Partyzanckiej "Szyszka", "Jaglia" Czyczkowy TOW Gryf Pomorski i AK.

dh Leon Drobiński ps. "Leszek"
Drużyna Harcerska
im. Tadeusza Kościuszki Brusy
Zastęp Harcerski "Leszek" Czernica
krypt. "Kaszub", "Szare Szeregi"
Grupa Partyzancka krypt. "Jagoda", "Osa"
Czernica Gryf Pomorski.

Leon Drobiński
.....

(-) Leon Drobiński
Posiada uprawnienia kombatanckie
Zaswiadczenie Nr 533810/1078802
Wydane 03.07.98r. UdsKiOR Wa-Gryf Pom.

Oświadczenie świadków i własnoręczne podpisy byłych członków i uczestników TOW Gryf Pomorski i AK.

Druhowie drużynowi zastępu harcerskiego "Leszek" Czernica krypt. "Kaszub", "Szare Szeregi"

1. dh Edmund Szulc ps. "Grab", "Osa" posiada uprawnienia kombatanckie, Grupa Partyzancka "Jagoda", "Osa" Czernica TOW Gryf Pomorski
zam: Czernica 89-631 Męcikał k/Chojnic.

On edsted!

Edmund Szulc
.....

(-) Edmund Szulc
Posiada uprawnienia kombatanckie
Zaswiadczenie Nr 389329 Wydane 11.07.95r. UdsKiOR
Bydgoszcz

2. dh drużynowy Stefan Fedde ps. "Orion", "Ryś"
posiada uprawnienia kombatanckie, Grupa Partyzancka "Szyszka", "Jaglia" Czyczkowy TOW Gryf Pomorski i AK

zam: Czyczkowy 89-632 Brusy k/Chojnic

On edsted!

Stefan Fedde
.....
(-) Stefan Fedde

Posiada uprawnienia kombatanckie - Zaswiadczenie Nr 374400
Wydane 10.10.93r. UdsKiOR Bydgoszcz

3. Zastępowa dh Helena Drobińska ps. "Hania"

zam: Czernica 89-631 Męcikał k/Chojnic

Ona odeszła!

.....*Helena Drobińska*

(-) Helena Drobińska

Członkowie Zastępu Harcerskiego "Leszek" Czernica krypt. "Kaszub", "Szare Szeregi".

1. Bernadeta Januszewska ps. "Beatka"

posiada uprawnienia kombatanckie

zam: Czyczkowy 89-632 Brusy k/Chojnic

Ona odeszła!

.....*Bernadeta Januszewska*

(-) Bernadeta Januszewska

2. Janina Kulesza ps. "Jola"

zam: 89-632 Brusy k/Chojnic ul. Zawadzkiego 16

posiada uprawnienia kombatanckie

.....*Janina Kulesza*

(-) Janina Kulesza

3. Józef Grabski ps. "Orlik"

zam: Czyczkowy 89-632 Brusy k/Chojnic

posiada uprawnienia kombatanckie!

.....*Józef Grabski*

(-) Józef Grabski

4. Maria Pokrzywińska

zam: 89-632 Brusy, ul. Ogródowa 26/16

.....*Maria Pokrzywińska*

(-) Maria Pokrzywińska

Zastep. harcerski "Leszek" Czernica "Kaszub"
Grupa partyzancka Czernica Gryf Pomorski
od 1.2.1944r do 6.03.1945r.

5. Jan Szulc ps. "Śmiały"

zam: Chojnice ul.Ludowa 14

Posiada uprawnienia kombatanckie!
On odszedł!

Jan Szulc

(-) Jan Szulc

Współpracujący partyzanci TOW Gryf Pomorski

1. Stefania Derzewska

posiada uprawnienia kombatanckie

Grupa Partyzancka "Jagoda", "Osa" Czernica
TOW Gryf Pomorski

zam: Czernica 89-631 Męcikał k/Chojnic

Ona Odszedła!

Stefania Derzewska

(-) Stefania Derzewska

2. Stanisław Ryduchowski ps. "Pająk"

posiada uprawnienia kombatanckie

Grupa Partyzancka "Jagoda", "Osa" Czernica
TOW Gryf Pomorski

zam: Czyczkowy-Wybud. 89-632 Brusy k/Chojnic

on odszedł!

Stanisław Ryduchowski

(-) Stanisław Ryduchowski

3. Jan Ostrowski ps. "Jaś"

posiada uprawnienia kombatanckie

Grupa Partyzancka "Szyszka", "Jaglia" Czyczkowy
TOW Gryf Pomorski

zam: Czyczkowy 89-632 Brusy k/Chojnic

On odszedł!

Jan Ostrowski

(-) Jan Ostrowski

Hm. Stefan Marchlewicz ps. "Echo", "Jasny" Związek Harcerstwa
 Polskiego "Szare Szeregi" TOW. Gryf Pomorski Brusy i okolice
 pow. Chojnickiego. Zamieszkały Brusy, ul. 2-go Lutego, 89-632 - Kod.
 Obecnie ul. Ogrodowa 16/22, 89-632 Brusy

Posiada uprawnienia komsatanckie!

Stefan Marchlewicz
 /-/St. Marchlewicz

Antoni Ryduchowski ps. "Swierk" Grupa partyzancka "Szyszka", "Jaglia"
 Czyczkowy TOW. Gryf Pomorski. Zamieszkały Czyczkowy wybudowanie
 89-632 Brusy k/Chojnic.

Posiada uprawnienia komsatanckie!

On odszedł!

Antoni Ryduchowski
 /-/Antoni Ryduchowski

Wincenty Drobiński ps. "Fala" Grupa partyzancka "Jagoda", "Osa"
 Czernica. TOW. Gryf Pomorski zamieszkały Gdańsk ul. Seredyńskiego 4/2'
 Kod. 80-753 Gdańsk.

Posiada uprawnienia komsatanckie!

On odszedł!

Wincenty Drobiński
 /-/Wincenty Drobiński

Harcerz Orli Witold Rolbiecki Związek Harcerstwa Polskiego "Szare
 Szeregi" Gryf Pomorski zam. 89-632 Brusy, ul. Gdańska 7.

On odszedł!!!

H.R. Witold Rolbiecki
 /-/Witold Rolbiecki

Baza -zastępu -znajdowała się w "Pódchorazowce"
 "Osa", "Jagoda" -Czernica-~~ptowadził~~-Stefan Marchlewicz
 "Echo", "Jasny".

Zgodność ze stanem faktycznym potwierdzam :

Leon Drobiński
 /-/Leon Drobiński ps. "Leszek", "Kaszub"

25 maja 1993 rok

Nr dowodu osobistego RH 5406021 KPMO
 Człuchów. Wydany 30 grudnia 1966 r.
 Nr ewidencyjny 34032500773
 Świadectwo komsatanckie Nr 533810/1078802
 od 04.43r. do 03.05r. Gryf Pom. cz. 01

Antoni
płk. Stefan Marchewicz
ul. Cegostwa 22/18

Skład osobowy

ZHP 79 Drużyny Harcerzy im. Tadeusza Kosciuszki Brusy

Skład osobowy ZHP 79 Drużyny Harcerzy im. Tadeusza Kosciuszki Brusy - Szare Szeregi
Brusynowa-dh Mechtylda Goebel "Melita" b. nauczycielka Szkoły Brusy / w okresie
39r. do marca 45r.

Zastęp harcerski-Lisy Brusy-Szare Szeregi

Zastępowy dh Alojzy Bruski "skocz"-d-ca Oddziału partyzanckiego "Iskra"-organizacji
młodzieżowej, d-ca grupy partyzanckich Brusy Gryfa Pom i Kadant w pow. Bytowskiem,
Miastekim i Gajuchowskim Gryfa Pomorskiego-posiada uprawnienia kombatanckie.

Zastępowy dh Elżbieta Marchewicz "Eli" -Pawlak od 39r.-45r./posada uprawnienia
kombatanckie.

dh-Klemens Zakrzewski-partyzant Oddziału "Czarniz"-Gryf -posiada upraw.kombatanckie.

dh-Leon Jaszewski -Zgrupowanie partyz Brusy Gryf i AK -posiada upraw.kombatanckie.

dh Jan Ryduchowski "Sosna", "Las"-grupa "Zawisza" Zapcen-Radun Gryf i AK od 41r.-45r.

"MYŚMY ZGINIELI

ANTONI ROZEK

KONSPIRACYJNYM HARCERZOM Z DRUŻYNY IM. T.KOŚCIUSZKI W BRUSACH ODDALI ŻYCIE ZA OJCZYZNĘ 1939-1941

Drużynowy STEFAN DZIEKAN lat 21
Zastępowy CZESŁAW TRYMARK lat 18
Druh ANTONI ROZEK lat 20
Druh ALFONS SZYCA lat 16

W 50tą ROCZNICĘ ZAŁOŻENIA ZHP
W BRUSACH-HARCERZE I SPOŁECZENSTWO
WRZESIEŃ 1979

A WYŚCIE ZOSTALI"

CZESŁAW TRYMARK

Stefan Marchewicz
ul. Cegostwa 22/18

Związek Kombatanów Rzeczypospolitej
Polskiej i Byłych Wspólników Politycznych
Kolo Gimnazjum
w KONARZYNACH

ALFONS SZYCA

STEFAN DZIEKAN

ANTONI ROZEK lat 20-gimnazjalista-harcerski "Pogotowia Harcerskiego"-39r Brusy wraz z ojcem Jozefem z Zabna-Brusy w. maj-
tku zostali aresztowani w Chojnicach przez SA za udział w ru-
chu oporu i zgineli w obozie Sachsenhausen.
ZGINIELI ŚMIERCIA MEZGENSKA-CZESC ICH PAMIĘCI.....
STEFAN DZIEKAN lat 21-gimnazjalista-drużynowy "Pogotowia Harcerskiego"-39r ZHP 79 Pom. Drużyna Harcerzy im. T. Kosciuszki
Brusy-sten druz. do 30 harcerzy i 40 współpracujących. Zdradzo-
ny i aresztowany 20.04.40r-osadzony w areszcie śledczym w Gda-
nsku i Stutthofie-samordowany zmarł w Akademii Medycznej w Gd-
ansku 05.41r przed rozprawą, tj. 23-25.09.41r w Sądzie Doroznym
w Gdanaku-AKT OSKARZENIA 6. S. RMS. 21/41-Prokurator Berke-pod-
pis Dr. Koch. POLEGE NA POLU CHWAŁY-CZESC JEGO PAMIĘCI.....
ALFONS SZYCA lat 16 ur. 09.02.1923r-gimnazjalista-harcerski
"Pogotowia Harcerskiego"-39r-aresztowany 17.09.39r w Brusach
przez bojówkarczy SA -przewieziony "Czarna Buda" do Chojnic
i nastrelony na drodze w Chojnicach/Charzykowy 18.09.39r
przez Volksdoutcha Ernesta Riedla czh. SA-"Selbstschutz".
ZGINIELI ŚMIERCIA MEZGENSKA-CZESC JEGO PAMIĘCI.....

Por Leon Drobinski
Leon Drobinski

CZESŁAW TRYMARK lat 18 był harcerzem ZHP 79 Pom. Drużyny
Harcerzy im. T. Kosciuszki Brusy od 29r do 39r. We wrzesniu i pa-
dzierniku 39r walczył w Pogotowiu Harcerskim. Jest współ-
organizatorem konspiracyjnej ZHP 79 Pom. Drużyny Harcerzy im.
T. Kosciuszki Brusy, w której walczył do 07.04.40r wraz z dh,
dh-Stefan Dziekan i z członkami wspierającymi drużynie w ru-
chu oporu. Aresztowany podczas budowy "bunkra" w Spierwie
-Mechkat-zdradzony 07.04.40r i zabrany do więzienia w Choj-
nicach, następnie uwięziony w KL Stutthof. Gimnazjalista ur.
sie 21.02.1923r-zamordowany-zmarł 09.07.41r w Akademii Med-
ycznej w Gdanuku. W 39r zdał egzamin na Studia Nauczycielskie
w Pecherowie. POLEGE NA POLU CHWAŁY-CZESC JEGO PAMIĘCI.....
Ppor Leon Drobinski-Gryf Pom.
Leon Drobinski

KOMENDANTKA
ZHP HUFCA ZŁOTÓW
Wpł. Brygida Łab

Dh Helena Drobinska "Hania" ur. 02.03.1922r. Laska-chojnice zd. Dalecka c. Franciszka-dow.osob. RH525427 KPMO Chojnice dn. 15.04.1965r. Walczyla w Oddziale partyz. "Mlynki"-Gryf Pom. u d- cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" i w Z-grupowaniu partyz. Brusy-Wiele-Swornegacie Gryf Pom. i AK w Szarych Szeregach UL LINA Od wrzesnia 39r. do marca 45r. - u d- cy por Jana Szalewskiego "Sobel" Oddz. partyz. "Szyszki-103" AK. Dostarczała informacje polityczne, sprzet wojskowy do zgrupowania partyz. Brusy-Wiele-Swornegacie Gryf i Ak w okresie od 41r. do 03.45r. Była sanitariuszka w Podchorazowce "Osa", "Jagoda" Czernica-Chojnice i w Podchorazowce "Dybrzk"-Gryf od 42r do 03.45r- leczyła chorych partyzantow- piekla chleb i prała bielizne partyzantom oraz reperowała. Należała i walczyła w ZHP 79 Pom. Druzyna Harcerzy im. T. Kosciuszki Brusy- Była zastepowa od 43 do 03.45r. Brała udział w akcjach bojowych- 15.03.44r- Kaszuba i 14.01.45r w bitwie Czarniz- udział sanitarny i łącznościowy. Por Leon Drobinski

ZASWIADCZENIE

Nr 638130 /1045921

Godło Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski

URZĄD DO SPRAW KOMBATANTÓW

I OSÓB REPRESJONOWANYCH

od 12.1943r do 01.1945r. "Gryf Pomorski art.01 i Szare Szeregi -zastep Brusy

ZAKRZEWSKI Nazwisko

KLEMENS Imiona

23.11.1924r. KINIŃCE Data i miejsce urodzenia.

Niniejsze zaświadczenie uprawnia do ulg i świadczeń określonych w ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz.U. nr 17, poz. 75 z późniejszymi zmianami).

Uprawnia do przejazdów PKP i PKS w/g 50% zniżki

09.06.95 Data

WICEDYREKTOR m. Departamentu Weryfikacji mgr Edyta Szwaniowska Podpis

podpis posiadacza zaświadczenia

pphm. Stefan Marchlewicz 88-432 Brusy ul. Ogostowa 22/19

KOMENDANTKA ZHP HUFCA ZŁOTÓW pphm. Brygida Łój

Dh Stanisław Fedde "Piotr Wilczewski", "Dzik" ur. 04.05.1923r

Klawkowo-chojnice. Walczył czynnie od 04.43r do 03.44r. w Gryfie Pomorskim i ZHP. Walczył w zgrupowaniu partyz. Brusy-Męcikał-Wiele Gryf Pom. i AK. Był łącznikiem Komendy Głównej Gryfa Pomorskiego i AK. W dniu 17.03.44r. brał udział w walce z oblawa Jagdkomando Wiele i z Zandarmeria Posterunku Brusy w Czarnizu-Chojnice w ubezpieczeniu oddziału partyzanckiego "Sokoła" w Czarnizu Gryf, w dniu 06.04.44r. brał udział w napadzie na areszt zandarmerii Brusy, dn. 25/26.05.44r. w bitwie Lubiana, w dniu 14.01.45r. brał udział w bitwie Czarniz z Oddziałem SS Wielkie Chełmy. Wykonywał rozkazy por Henryka Grabosz "Gwiazda"-Zielony Pałac Oddz. "Cis" Męcikał-Gryf, Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" Oddz. "Mlynki"-Gryf, por Jana Szalewskiego "Sobel" Oddział "Szyszki-103" AK w okresie od 04.43r do 03.44r.

Był instruktorem ZNP-współpracował z harcerzami z powstania warszawskiego w Brusach w okresie 44/45r. Osobowo egzekucje 300 powstancow, ktora SS rozstrzelali w styczniu/lutym 1945r. na Iglach-przywozili powstancow z Brus

Należał do 79 DH Brusy por Leon Drobinski

DH Tomasz Skwierawski "Tomek" --ur. 30.12.1914r Lubnia pow. Chojnice. Walczył czynnie z okupantem hitlerowskim w okresie od 03.41r. do 10.44r. w Podziemnych Org. Niepodległościowych GGryfie Pom. art. 01. w grupie partyz. "Edusia" Lubnia-Gryf Pom. -zgrupowanie partyzanckie Wiele-Brusy-Karsin. -Kosciierzyna Gryf i AK. Dostarczał sprzet wojskowy, zymnosc i informacie polityczne do grup terenowo-liniowych. Szare Szeregi 79 DH -Brusy.

Brał udział w akcjach sabotażowych i bojowych -maj 44r. w bitwie w Lubianie Od 11.44r. do 05.45r. -wizien Sipo Gdansk. Wykonywał rozkazy Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" Oddział "Mlynki"-Gryf Pom., por Jana Szalewskiego "Sobel" Oddział "Szyszki-103" AK i por Jana Klaman "Ludwik" Oddział partyz. Wiele-Karsin Gryf Pom. i AK w okresie od 03.41r do 10.44r. por Leon Drobinski

RZECZPOSPOLITA POLSKA
pomorskie

Województwo

Brusach

Urząd Stanu Cywilnego w

ODPIS SKRÓCONY AKTU ZGONU

I. Dane dotyczące osoby zmarłej:

- Skwierawski**-----
1. Nazwisko
- Tomasz**-----
2. Imię (imiona)
- Skwierawski**-----
3. Nazwisko rodowe
- żonaty**-----
4. Stan cywilny
- 30 grudnia 1914r.**-----
5. Data urodzenia
- Lubnia**-----
6. Miejsce urodzenia
- Lubnia, ul. Wielewska 7**-----
7. Ostatnie miejsce zamieszkania

II. Dane dotyczące daty i miejsca zgonu:

- Jedenastego kwietnia tysiąc dziewięćset dziewięćdziesiątego**-----
1. Data
- dziewiątego (11.04.1999) roku**-----
2. Miejsce
- Lubnia**-----

III. Dane dotyczące małżonka osoby zmarłej:

- Skwierawska**-----
1. Nazwisko
- Edmunda**-----
2. Imię (imiona)
- Rózek**-----
3. Nazwisko rodowe

IV. Dane dotyczące rodziców osoby zmarłej:

	Ojciec	Matka
1. Imię	Stefan -----	Maria -----
2. Nazwisko rodowe	Skwierawski -----	Januszevska -----

Poświadczam zgodność powyższego odpisu
z treścią aktu zgonu Nr **20/1999**

Brusy, dnia **05.04.2005**

Zwolnił się z opłaty skarbowej na podstawie art. 4 lub C.z. 11. Ustawy o opłacie skarbowej z dn. 09.12.2000. (tj. Dz. U. Nr 253 z 2004, poz. 253)

Miejsce na opłatę skarbową

KIEROWNIK
ZASTĘPCA KIEROWNIKA
URZĘDU STANU CYWILNEGO
Urzędu Stanu Cywilnego

Felicja Edgowska

79 Drużyna Harcerska -Brusy -Zastep-"Lisy"-Szare Szeregi
dh Anna Dziewiatkowska"Franciszka"-Łaczniczka Komendy Hufca Szare Szeregi
Gdynia-Kartuzy -Chojnice.

dh sierz. Antoni Dziemiński-Łacznik UL Lina Bydgosz-Szare Szeregi-Chełm

dh Wacław Lewiński-Łacznik UL Lina Bydgoszcz Szare Szeregi -Kartuzy

dh Otto Dettlaff-Łacznik Komendy Szare Szeregi-Puck

ps "Marta"

dh Jadwiga Szukalska-Łacznik Komendy Starogard-Tuchola-Grudziadz Szare Szeregi

dh Jan Kosikowski-grupa partyzancka Olszyny-Łacznik UL Lina

Dh Maksilian Drobinowski "Maks", "Kot"-partyzant i Łacznik Szare Szeregi Chojnice
Wpadł w zasadzkę 16 marca 1944r. w Milofie po zakończeniu obławy w rece d-cy
Garnizonu SS Wielkie Chełmy Standartenführer Nordmann, który zatrzymał "EMKE"
i wysiadł mam-"Cie"! Maksilian Drobinowski-miał dwa pistolety naładowane i dwa granaty
/nie użył tego"-brak rozkazu! Za co by poszło dużo Polaków z Brus i Czerska.
Został aresztowany w Garnizonie SS w Wielkich Chełmach-podczas tortur przywiązany
do budy-jak ktos szrdł musiał "szczekać" a do picia otrzymywał "gnojowkę"-sa to
zeznania partyzanta Antoniego Ryduchowskiego "Swierk"-grupa partyzancka "Jagla",
"Szyszka" Czyczkowskiego i AK-Jednak dostał możliwość pożegnania z żoną i dziećmi,
-został skazani na KS-metoda elektryczna.

Miał swój bonkier w Czyczkowach -"Kot"! -kody-"miał-ciche a w niebezpieczeństwie
głosne. Postarczała mu żywność p. Ostrowska-babka i Jan Ostrowski "Jas"-grupa
i zastep Czyczkowy "Jagla", "Szyszka" -Gruf i Ak-na rozkaz d-cy Władysława Fajtek
Odz. partyz. Miszkiera -rejon Olpucha PAP. Zdrada była dnia 20 kwietnia 1940r. 79 DR Brusy

Polski-"szpicel"-zdradził Bruskich harcerzy i Starogardzkich -20 kobiet i mężczyzn
których osadzono za zdradę stanu-za rozpowszechnienie ulotki generała Sikorskiego
-"która to przepowiadała Polakom szybkie zwycięstwo, mobilizowała do walki przeciwko
Germanom" oraz do ukrywania broni i sprzętu wojskowego. Za tę zdradę Trybunał
Ludowy w Gdansk-u w dniach 23-25 września 1941r.-wydał wyroki:

na sześć lat ciężkiego więzienia skazani zostali :Jan Kawka, Wanda Raszeja, Alojzy
Wojtas. Na pięć lat-Eugenia Kawka, Jadwiga Brzeska, Józef Buca i Antoni Czarnowski.
Na cztery lata-Teofil Bawicki, Marta Brose, Leokadia i Jadwiga Marchlewicz, Wanda Wojtas
Albin Schwenke i Helena Marchlewicz. Na trzy lata -Edmund Kobierowski, a na rok
i sześć miesięcy więzienia Zofia Piotrowska i Adolf Barcz.
Trybunał Ludowy rozpatrzył sprawę dziewięciu polskich gimnazjalistów-oskarżonych
o słuchanie radia i ulotek wrogich wiadomości. Skazał -CZECHOLINSKI NA 15 lat
ciężkiego więzienia i na 10 lat utraty praw honorowych, Tadeusza Dukowski na trzy
lata ciężkiego więzienia i trzy lata utraty praw honorowych, Witold Kazmierski na
rok i 6 miesięcy ciężkiego więzienia, Romuald Hoppe na 10 lat ciężkiego więzienia
i 10 lat utraty praw honorowych.

W trakcie śledztwa w obozie Stutthof-w jego trakcie w maju 1941r. zmarli: Stefan
Dziekan i Czesław Frymark 09.07.41r. w AM Gdansk. Drużynowy -Stefan Dziekan
Gieźko było-moja rodzina i ja w 1944r.-pięć razy byliśmy "wypędzani" przez Niemkę
Anne Dumke z Czernicy-Brusy. Zawsze uratowała nas -moja babcia Weronika Napka za
koguta-który to zawsze dała -Wojtowi -gminy Brusy/za ruch oporu/!!!

Z 79 Drużyna Harcerzy Brusy współpracowało 40 obywateli-patriotów-wspierających
na wolnej stopie legalności.

Organizacja "Iskra" Czarnowo-Czyczkowy liczyła 40-osob d-ca był Alojzy Brzski "Skocz"
Włodziez garneł się do walki z Niemcami-brak było-mężczyzn-kobiet/
-dalszy członkowie-zastępu -Lisy"

- Hjabłeta Wera z Czernicy
- Helena Zarna "Zarniarka"-Dworzec Mecikał
- Zofia Jur "Jurowa"-Dworzec Mecikał
- Zygmunt Wenclewski "List"-Struga Mecikał
- Bronisława Namerska-Struga Mecikał
- Inga Podolska-Mecikał
- Helena Dobranc-Mecikał
- Zofia Kak-Turowiec-Mecikał

1) Saze -prowadziła drużynowa Mechtylda Goebel
-"Melita"-Brusy ul. Kosciuszki-24

por Leon Drobinowski

KOMENDANTKA
ZHP HUFCA ZŁOTÓW
płk. Brygada Łódź

ppłm. Stefan Marchlewicz
04-832 Brusy ul. Ogrodowa 22/16

Związek Kombatanów Rzeczypospolitej
Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych
Kolo Gminine
W KONARZYNACH

Jura

ZAŚWIADCZENIE

ważne do dnia 3.XII.1936 r.

Imię Stefan
nazwisko Marchlewicz
ur. dn. 27 mies. Marca roku 1924
w Brombach powiatu łowickiego

JEST HARCERZEM

Wstąpił do Związku Harcerstwa Polskiego
dn. 17 mies. Września roku 1936 do drużyny
im. F. Kościuszki w Brombach

Złożył przyrzeczenie harcerskie dn. 29
mies. lutego roku 1937 na
ręce _____

Otrzymał krzyż harcerski L. 179 serja _____

Stefan Dziuchau
(podpis drużynowego)

(Komendant, Chorągwi)

(Pieczęć K-dy Chor.)

-dn. _____ m-ca _____ 193__r.

pphm. Stefan Marchlewicz
89-632 Braszki al. Ogrodowa 22/16
krzyż 5000

ZWIĄZEK HARCERSTWA POLSKIEGO

W tym miejscu znajduje się tekst przyrzeczenia harcerskiego i inne informacje dotyczące przynależności do Związku Harcerstwa Polskiego. Tekst jest bardzo ciemny i trudny do odczytania, ale zawiera kluczowe informacje o przynależności do drużyny im. F. Kościuszki w Brombach.

Związek Kombatanów Rzeczypospolitej
Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych
Koło Gminne
w KONARZYNACH

[Handwritten signature]

Chuwaj

KOMENDANTKA
ZHP HUFCA ŻŁOTÓW

Szare Szeregi
Grupa Pomorze

[Handwritten signature]

ZHP 79 Bruzyna Marcerska im. Tadeusza Kosciuszki Brusy -drużynowa
 Mechtylda Goebel "Melita" -Zastęp "Szare Wilki" -Lubnia -skład osobowy.
 Okres działalności od września 1939r. do marca 1945r.
 Zastęp należał do Oddziału partyzanckiego "Szyszki-103" do d-cy Jana Szalewskiego
 "Sobol" -oraz organizacyjnie do d-cy Edmunda Skwierawskiego "Edus"-grupa partyzancka
 Lubnia/Brusy -Gryf Pomorski .
 Drużynowy-dh Maksilian Napióntek "Maks Parasol"-ur. 1919r.-zam Brusy.-Armia Krajowa.
 Brużynowy-dh Edmund Skwierawski "Edus" d-ca grupy partyzanckiej "Edus"-Lubnia
 gryf Pomorski.

Zastępowa dh-Władysława Mietka ur. Kroplewska "Roma"ur 1923r. zam Mecikał-Parowa-Gryf
 Przyboczna dh Klara-Teresa Miszewska "Danka", "Bilet"-zam. Lubnia-Gryf Pomorski i Armia Krajo.
 Krajowa.-od 39r. do marca 45r.-organizacje niepodległościowe.

dh Jadwiga Kreft "Jagoda"ur. 1924r.-zam w Brusach.

dh Monika Kołodziej "Mirka"ur. 1922r.-zam. Brusy

dh Zyta Szulc ur. Mietka ,ur. 1933r.-zam Lubnia-Czernica

dh Helena Grabosz ur. 1923r.-zam Milof-obecnie Zapor/-Rytel-Gryf Pomorski

dh Irena Tokolowicz ur. 1926r.-zam Brusy/Inowrocław

dh Jan Nakielski "Jonak" ur. 1932r. zam Czyczkowy /Brusy

Współpracujący harcerze z drużyna z okolic Brus: Zofia Wroblewska,
 Kazimiera Hofman, Janina Rolbiecka, Teresa Gierszewska, Maria Mietka, Antoni
 ziarkowski.

Współpracujący partyzanci-Marcjan Czarnowski "Wrzos" /Młynki gryf , Edmund Szulc

"Grab", "Osa"-grupa partyzancka Czernica , Stanisław Ryduchowski "Pajak"-grupa

partyzancka Czernica i Wincenty Drobinski "Pala"-grupa partyzancka Czernica

oraz d-ca Henryk Grabosz "Gwiazda"-Zielony Pałac Mecikał-Gryf Pomorski-

Główna baza harcerska mieściła się -w bunkrze na Wybudowaniu Kosobudy napółu

Karnowskich-Majkowskich. Była to baza Szarych Szeregów Gryfa Pomorskiego i Armii

Krajowej ZHP 79 DH Brusy Szare Szeregi.

W Wielu -we wrześniu 1939r.-działała Organizacja Wojskowa Młodzieży Kaszubskiej

chłopcy-rowerami pojechali bronić Warszawy-dejechali do Bydgoszczy-zostali cofnięci

i pieszo wrócili do Chojnic-podczas marszu we wrześniu 39r.-ludzie padali, a ci którzy

dobijali tych, którzy osłabli. Kolumna szła do Chojnic 5 dni-skoszarowana została

K/ul. Towarowej... Tam przyjeżdżali setki tysięcy i zabierali swoich-co im się podobali, a

reszta aresztowano około 500 osób i deportowano do Człuchowa na Plac k/ Stacji

i po trzech dniach zawieziono do Czarnego/młodzież-kajtki z NJ pokazywali, że ich

zarząd w Czarnym mogli kupić za 5 złotych polskich 1 dzień w Kantine -piwo i produkty

spożywcze, a na drugi dzień za 3 złote polskie, a na trzeci dzień tylko za 0,50 groszy

polskich. W Czarnem w przeciągu dwóch tygodni zostali pod koniec września 39r.

rozwiązani do pracy i obozów do Niemiec-Uczestnik Wacław Wlatowski -trafił do Bausa.

Mugo -do pracy w rolnictwie w Prusinowie pow. Człuchow Niemcy

a inni do pracy w rolnictwie, przemyśle, a żołnierze i marynarze do

Stalag Berno - Relacja Wacława Wlatowskiego-z Lubnia 20 letniego uczestnika rajdu

i więźnia przymusowego w Niemczech. por. Leon Drobinski -Gryf

skład osobowy drużyny harcerskiej "Trojki"-Radun-Zapcen-Konarzyny-Szare Szeregi

dh Władysław Dupik-Konarzyny-ps "Wesoły-harcerz-żołnierz Gryfa Pomorskiego -43r.-45r

dh Czesław Gierszewski "Zeglara"-Lipnica - harcerz -żołnierz Gryfa Pomorskiego 43r.-45r.

dh Stanisław Brzezinski "misiak"-Radun-żołnierz -harcerz od kwietnia 43r. do marca 45r.

Gryf Pomorski- dh Reka Jan-Tuszkowy-Lipusz-harcerz-żołnierz 43r.-45r.-Gryf Pom. Sz. Sz.

Współpracujący partyzanci-d-ca Jan Klaman "Ludwik" Gryf i AK-Wiele-Karsin

Jan Ryduchowski "Sosna", "Las" grupa partyzancka Swornegacie "Kaszuby" Gryf

i grupa partyzancka Zapcen-Radun Gryf i Armia Krajowa, Alojzy Bruski "Skoczek"

kom. Brusy oraz na pow. Bytów, Miastko, Człuchow-Gryf Pomorski.-oraz d-ca grupy

partyzanckiej "Lipusz"-Gryf Pomorski -d-ca Lamke "Paczek", d-ca Leon Kulasa "Zawisza"

grupa partyzancka Radun-teren pow. Koscierskiego i Bytowskiego.

Baza była u harcerza Władysława Dupik "Wesoły"-Konarzyny..... od 43r.-45r.

por Leon Drobinski-Gryf

Skład osobowy drużyny harcerskiej "Trojki"-Czersk-Szare Szeregi

Brużynowy-dh Czesław Mazurkowski zm. Czersk -w45r.-deportowany na Mral

czł. dh Jakubowski Bogdan-Gryf pomorski i Szare Szeregi-43-45r.

dh Paweł Januszewski-konspiracyjna grupa Chojnice

dh Wacław Matuszewski-Karsin

Współpracujący partyzanci--grupa Leonarda Brzezinskiego "Borsuk" od 39r.-45r.

d-ca Jan Kunt "Zuber"-Gutowiec-Gryf

d-ca Alfons Kwiczor "Czarny" rejon Czarnej Wody, Odry

d-ca Jan Meger "Man"-rejon Czersk i d-cy Franciszka Kłosa rejon Czersk 43-44

por Leon Drobinski-434

pphm. Stefan Marchewicz
 80-832 Brusy ul. Czerwona 22/16

Marchewicz

Związek Kombatanów Rzeczypospolitej
 Polskiej i byłych Wężmów Politycznych
 Kolo Gminne
 KONARZYNACH

KOMENDANTKA
 ZHP HUFCA ZŁOTÓW
 pphm. Brygida Łój

TRAGICZNA WIOSNA W BRUSACH

Sztandar bruskiej drużyny

W hitlerowskiej „Danziger Neuste Nachrichten” z dnia 29 września 1941 roku ukazała się notatka zatytułowana „Kary ciężkiego więzienia Trybunału Ludowego — pierwsze posiedzenie w Gdańsku”:

„Po raz pierwszy obradował w Gdańsku niemiecki Sąd Najwyższy — Trybunał Ludowy. Oskarżonych było za przygotowanie zdrady stanu 20 byłych obywateli polskich ze Starogardu i Brus, mężczyzn i kobiet różnego wieku i różnych warstw zawodowych. Zdarzenia, które były przedmiotem rozprawy, sięgają daleko wstecz, do pierwszych miesięcy ubiegłego roku, a więc do czasu krótko po zakończeniu wojny z Polską. Wówczas to przyniósł do Starogardu brat oskarżonej Eugenii Kawka odpis ulotki byłego polskiego generała Sikorskiego, która swego czasu została zrzucona nad Warszawą, a która przepowiadała Polakom „godzinę wyzwolenia” i nawoływała do „pokrzepienia ducha w walce przeciwko Germanom” oraz „do ukrywania broni i sprzętu wojentego”.

Za tę „zbrodnię” trybunał ogłosił trzeciego dnia z rana wyrok, mocą którego na sześć lat ciężkiego więzienia skazani zostali: Jan Kawka, Wanda Raszeja, Alojzy Wojtaś. Na pięć lat — Eugenia Kawka, Jadwiga Brzeska, Józef Buca i Antoni Czarnowski. Na cztery lata — Teofil Dawicki, Marta Brose, Leokadia i Jadwiga Marchlewicz, Wanda Wojtaś, Albin Schwenko i Helena Marchlewicz. Na trzy lata — Edmund Kobierowski, a na rok i sześć miesięcy więzienia Zofia Piotrowska i Adolf Barcz.

Dalej w cytowanej notatce czytamy:

„Równocześnie Trybunał Ludowy rozpatrywał sprawę dziewięciu byłych obywateli polskich, po większej części byłych polskich gimnazjalistów oskarżonych o słuchanie wrogich audycji radiowych i o rozpowszechnianie wrogich wiadomości w postaci ulotek. Zostali skazani za przygotowanie zdrady stanu — oskarżony CZECHOLINSKI na 15 lat ciężkiego więzienia i na 10 lat utraty praw honorowych, TADEUSZ BUKOWSKI na 3 lata ciężkiego więzienia i 3 lata utraty praw honorowych, WITOLD KAZMIERSKI na rok i 6 miesięcy ciężkiego więzienia, ROMUALD HOPPE na 10 lat ciężkiego więzienia i 10 lat utraty praw honorowych.”

Dodajmy — wyprzedzając nieco fakty — że dwóch oskarżonych Stefan Dziekan i Czesław Frymark z Brus, w wyniku nieludzkich przesłuchań zmarli przed rozprawą. Ale też dzięki ich bohaterzkiej postawie w śledztwie, wielu współtowarzyszy z tajnej drużyny harcerskiej uniknęło losu skazanych. Ostatni gryps pisany własną krwią przez Stefana Dziekana zawierał tylko jedno słowo skierowane do aresztowanych wraz z nim — MILCZEC!

Jak wspomina jeden ze skazanych we wspomnianym procesie — Antoni Czarnowski, — tajna drużyna harcerska w Brusach powstała już w październiku 1939 roku, a jej założycielem był harcerz Stefan Dziekan, mieszkaniec Brus, przed wybuchem wojny uczeń gimnazjum w Chojni-

cach, któremu w zorganizowaniu konspiracyjnego harcerstwa pomogli Antoni Rożek z Zabna, kolega gimnazjalny Dziekana, Antoni Czarnowski absolwent Państwowej Szkoły Handlowej w Chojnicach, Jan Piankowski z tejże szkoły, Czesław Frymark i Stanisław Koliński — uczniowie gimnazjum, Witold Rolbiecki — subiekt sklepu konfekcyjnego w Brusach.

Tak powstała konspiracyjna kadra składająca się z byłych harcerzy drużyny im. Tadeusza Kościuszki działającej przed wojną przy szkole podstawowej w Brusach. Wkrótce do konspiracji zaprzysiężeni zostali Gertruda Majewska, Jadwiga Frymark, Franciszek Loroń, Antoni Kuczkowski, Jan Pański, Alfons Pestka, Zofia Czarnowska, Edmund Orlikowski, Teresa Majewska — rówieśnicy założycieli tajnej drużyny. Nie zdołano do chwili aresztowań zaprzysiężyć współpracujących już ze spiskowcami Alfonsa Szyję, Bronisława Kinka, Antoniego Golińskiego, Jana Szultka, Henryka Świnkę i Stefana Przewoskiego.

Celem tajnej drużyny było podtrzymywanie ducha polskości wśród Polaków zamieszkałych w Brusach i okolicy, kolportowanie najświeższych wiadomości z nasłuchu radiowego, przygotowanie młodzieży do czynnego oporu, szczególnie poprzez sabotaż, założenie listy zbrodni i krzywd czynionych ludności polskiej przez Niemców. W dalszych planach zakładano przejście do lasu i podjęcie walki partyzanckiej.

Młodzi konspiratorzy nie mieli jednak żadnego doświadczenia w podziemnym działaniu. Dlatego już od samego początku popełniono kilka kardynalnych błędów, które dość szybko miały się przyczynić do tragicznej wpadki. Zebrania odbywały się bowiem w domu drużynowego Stefana Dziekana, lub w domu rodziców Frymarka albo Piankowskiego. Członkowie drużyny organizowali także częste wypadki do lasu w Zabnie, gdzie w okolicy Góry Szotowej zwanej polocznie Szotówka, ćwiczyli harcerskie pochody, recytowali patriotyczne wiersze. Chodzili również do domów zaufanych ludzi, organizując wieczory polskich pieśni i poezji...

Po rozstrzelaniu przez Niemców pierwszych zakładników w Brusach, młodzi ludzie zeszli do głębszej konspiracji. Przystąpiono do spisywania „czarnej listy” hitlerowskich zbrodni, a korzystając z utajniionych radioodbiorników — do kolportowania wiadomości z nasłuchu. Zaczęto też gromadzić rozwleczone przez Niemców polskie książki, tworząc z nich zakonspirowaną bibliotekę. Chłopcy przystąpili do małego sabotażu, podkradziono Niemcom 3 karabiny, odnaleziono 2 polskie i kilka rewolwerów. Brakowało do nich jednak amunicji. Wiosną 1940 roku najstarsi harcerze chcieli pójść do lasu. W tym celu Antoni Czarnowski zatrudnił się w leśnictwie Spierwa koło Męcikału jako robotnik leśny, a

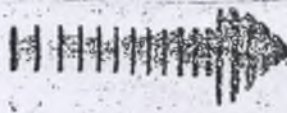
plhm. Stefan Marchlewicz
5-832 Brusy al. Ogrodowa 22/16
Handlowy

Związek Kombatanów Rzeczywospolite
Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych
Kolo Gminne
w KONARZYNACH

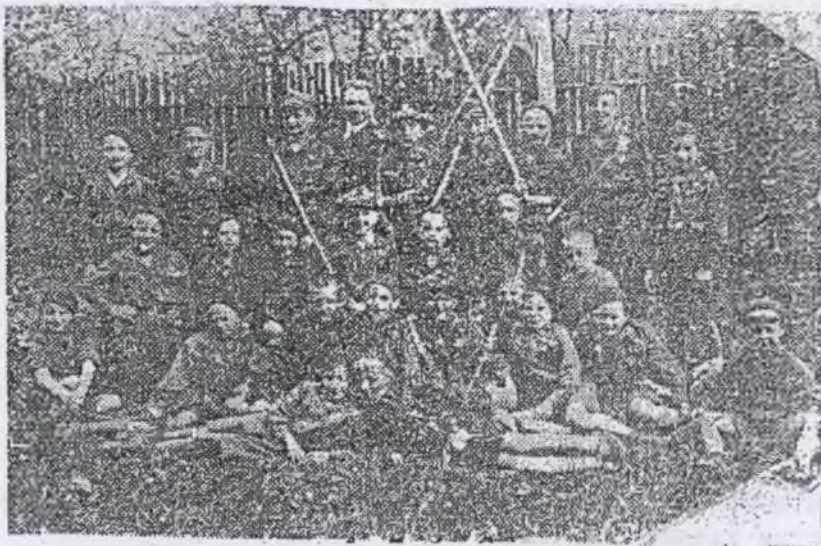
[Handwritten signature]

KOMENDANTKA
ZHP HUFCA ZŁOTÓW
z up. p. Bogda Lój

Drużyna harcerska w Brusach, zdjęcie wykonane w 1932 roku. Stoją od prawej: Henryk Świnka, Stefan Dziekan, Tadeusz Szopiński, Alojzy Zieliński, Witold Rólbiecki, Stefan Markiewicz (w cywilu — założyciel drużyny), Jan Schultek, Tadeusz Bruski, Jan Szopiński. W trzecim rzędzie od lewej jako drugi Stanisław Koliński, piąty Tadeusz Elżanowski. W drugim rzędzie pośrodku w berecie Leon Senger — wymienieni działali w konspiracji.

miał zadanie wyszukania odpowiednich miejsc do budowy bunkrów.

Te zamiary przerwały brutalnie aresztowania, które nastąpiły w kwietniu 1940 roku. Dzięki Polce, sprzątacze w budynku niemieckiej policji w Brusach, która podsłuchiła plan aresztowania harcerzy — uprzedzony Dziekan zaalarmował resztę. Zdołano zniszczyć wiele materiału obciążającego, ale w ręce gestapo dostała się jednak jedna ulotka „Sikorskiego” oraz zdjęcie z wyprawy harcerzy pod Swołówkę. Ulotka rozpoczęła cały łańcuch aresztowań, które — jak wiemy — zakończyły się ciężkimi wyrokami. Zdjęcie stało się pretekstem do obozów. W Brusach aresztowano wówczas Czesława Frymarka, Stanisława Kolińskiego, Alfonsa Peskę, Antoniego Czarnowskiego. Wywieziono ich do więzienia w Chojnicach, a następnie do Gdańska. Stefana Dziekana aresztowano na robotach przymusowych na Żuławach, gdzie miał nadzieję się ukryć. Antoni Rólek wraz z ojcem Józefem z więzienia chojnickiego wywiezieni zostali do obozu w Sachsenhausen, gdzie obaj zaginęli, Alfons Szyca, poszukiwany, zastrzelony został na drodze przez Volkseinsatz Riedta z Chojnic.

Harcerze z Brus przetrzymywani byli początkowo w obozie w Stutthofie. Późną jesienią przewieziono ich do gdańskiego więzienia. Rozprawa odbyła się w dniach 23—25 września 1941 roku. Przed ogłoszeniem wyroków obaj harcerze, którzy tego momentu nie dożyli — Stefan Dziekan i Czesław Frymark — w ostatnich swoich listach do rodziny tak pisali:

„Miałem wysoką gorączkę, do 40 stopni, przy kaszlu odczuwałem ból w piersiach. Teraz jest mi trochę lepiej. Jestem na ogólnej sali, przedtem byłem samotnie w celi. Kochana Mamol! Otrzymałem akt oskarżenia. Kiedy będzie rozprawa nie wiem. Miejmy nadzieję, że będę jeszcze zdrowy. Zsyłam pozdrowienia dla Ojca, Jacy, Ciotek i dla wszystkich, którzy mnie nie zapomnieli. Twój kochający Cię syn — Czesław”.

„Tutaj u mnie nic nowego. Pracuję przy drzewie, był też silny mróz do minus 15 stopni. Ale czas bieży i do więziennego życia już całkowicie się przyzwyczaiłem. Lecz moja radość będzie większa gdy wrócę do domu. Wiesz, Kochana Mateczko, moje straszne sny już mnie nie nękają. Teraz Kochana Matko kończę mój list i będę oczekiwał na Twoją odpowiedź z wielką niecierpliwością, jak zawsze. Jeszcze raz dziękuję Ci, Kochana Mateczko, za piękne słowa pociechy i zsyłam serdeczne pozdrowienia — Twój syn Stefan.”

Listy te, choć pisane w oryginale w języku niemieckim i zawierające obowiązkowe akcenty optymistyczne, nie zdołały ukryć prawdziwego stanu ducha obu młodych bohaterów, którzy decydując się milczeć, uratowali życie wielu kolegom i koleżankom, sami placąc najwyższą cenę. Jak wspomina Witold Rólbiecki, znany w Brusach działacz harcerski, jeden z młodych konspiratorów, który dzięki bohaterstwu drużynowego Stefana Dziekana i zastępowego Czesława Frymarka przeżył okupację — gdyby w ręce gestapo dostała się cała struktura organizacji, a także skład przechowywanej broni oraz dwa ukryte sztandary polskie — jeden harcerski, a drugi Powstańców i Wojaków — rozprawa w Gdańsku z pewnością zakończyłaby się kilkoma wyrokami śmierci, a w obozach koncentracyjnych znalazłoby się nieporównanie więcej młodych ludzi z Brus.

Tragicznie zakończony w Brusach epizod harcerskiej walki z okupantem, podejmowanej w całym kraju przez młodych patriotów, to kolejna, chlubna, choć mało znana kartka pięknej tradycji polskiego harcerstwa.

Witold Rólbiecki

Harcerz Orli Witold Rólbiecki harcerz- działacz ruchu oporu wniósł duże zasługi wychowawcze w potrzymanywaniu ducha polskości-patriotyzmu i harcerstwa w Bruskiej Drużynie Harcerskiej w czasie okupacji i po wyzwoleniu.

ppłim. Stefan Marciniak
ul. 032 Bussy ul. Ogrodowa 2216
Machoncy

Związek Kombatanów Rzeczypospolitej
Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych
Kolo Gminne
w KONARZYNACH

KOMENDANTKA
ZHP HUEGA ZŁOTÓW
Z up. płim. Brygida Łój

Skład osobowy-zastępy-"Trojki"-Młeczarnia Kwidzin-"Szare Szeregi" WL Lina.
/czynny od 1941r. do marca 1945r./

- dh męgr. Irena Młeczek zd. Leszczynska "Rena"-wywieziona na prace przymusowa z Ghojnic
- dh męgr. Henryk Kulpinski "Nenio"
- dh Marian Werder "Manius"
- dh Dunin Szprotanski "-Romek"-z Chełmna
- Współpracujący partyzanci- ppłk ks Jozef Wrycza "Rawicz"-punkt kontaktowy Tuchola
stacja kolejowa./budka rewidentow/.
- d-ca Jan Szalewski "Sobol" Oddział partyzancki - Szyszki-103"-Osie-/mieszkanie
Taczniaka Krystyna Deręgowska/.
- Współpracowali z wywiadem AK- ZWZ -Bernadem Szczesnym i Stefanem Fedda "Orion", "Rys"
w punkcie-Silno/Tuchola w 44r.-45r.-oraz z Alojzym Bruski "Grab" Armia Krajowa
-Swiecie/Starogard

por Leon Drobinski-Gryf

Skład osobowy Drużyny Młecerskiej-Chojnice-Szare Szeregi

- Drużyna zenska-Chojnice
- Drużyna-dh Franciszka Szablewska kierowniczka Szkoły Nr 2 Chojnice -była/-
- Zastępową Gertruda Kokot -nauczycielka-była/.
- dh Teofila Jur-nauczycielka-była/.
- dh Anna Grzebien ur.1925r.-szwaczka/.
- dh Elzbieta Czocher zd Łepok ur.1925r.-posiada uprawnienia kombatanckie-Gryf
- dh Janina Folher ur.1922r.
- Współpracujący partyzanci-Stefan Marchlewicz "Siwy"-Gryf -posiada uprawn.komb.
- Jan Szalewski "Sobol" Oddz. partyz. Szyszki-103" Armia Krajowa
por Leon Drobinski-Gryf

Drużyna męska w Chojnicach

- Drużynowy-Jozef Macioszek "Jelen"-posiada uprawnienia kombatanckie
- dh Kazimierz Grzebien ur.1927r.
- dh Henryk Basinski ur.1927r.
- dh Tadeusz Hope ur.1924r.

Współpracowali z partyzantami-Edmund Szulc "Grab", "Osa"-Gryf Pom.

- zaopatrzenie w make-Młyn w Czernicy/.
- d-ca Jan Szalewski "Sobol"-Oddz.pat yz.-Szyszki-103 Armia Krajowa-w Silnie/Osiu
i Tucholi.
- z ks. ppłk Jozef Wrycza "Rawicz"-w Silnie/Tuchola.
- z hm. Bernard Mysliwek "Konrad"-kom. Chorogwi Pomorskiej Podokręgu Połnocnego
w Odyni i Komendy Hufca Szare Szeregi Chojnice do 2909.1942r. punkt w Chojnicach.

por. Leon Drobinski-Gryf

Leon Drobinski-co pamietam i widzialem-1 wrzesien 39r-podczas uciezki przed Niemcami-na drodze do Okreglika/Mecikał 1.09.39r o h 14,00-widzialem polskiego żołnierza zabitego przy drodze-koło niego leżał karabin-komora z nabojami pusta i ładownca-ogladałem z matka-Rozia-nic nie ruszaliśmy"moze to była zasadzka! Ojca brat Jan Drobinski zginął 1.09.39r o h 5,05 pod Chojnicami-wykonywał rozkaz d-cy por Szymczaka-Obrona Narodowa Chojnice-Ostatni raz wojka widzialem jako żołnierza w munduze-Obrona Narodowa w Brusach 31.08.39r. o h 14,00.Bojowkaze zablokowali drzwi-glowne i boczne w Koscielu Brusy na sumie/około 1000 ludzi nie mogło wyjsci-to było 31.08.39r. h 12,30....Podczas ewakuacji-od 1-6.09.39r. w Sliwicach Małych/Czersk-dostałem sie w tobor konny 3.9.39r. o h 12,00-nadjeżdżający od lasu do wsi -długi około 2km./były wozy duze i konie duze bez ogonow oznaczone symbolem 44 na kopytach i karku-było to straszne by mnie pognietli-wyciągnęła mnie babcia Weronika Napka.W dniu 7 wrzesien 39r do Czernicy przyjechała "Czarna buda/wyglądała tak jak warsztat polowy"-wygramoliło sie z szoferki 3 czł.SA z opakami-grubasow,a w środku budy był-mocny "jek"-zapitalis sie,gdzie mieszka Szulc"/pokazałem-Zle na lesniczego-pojechali-rozmawiali po polsku-mama mnie !!!

-mnie i sama sie ukryła.Czarna buda zabierała Polakow-patriotow,inteligencje -kupcow do aresztu na Igły Chojnice -,gdzie wykonywano egzekucje bez wyroku. Później były -łapanki zabierali ludzi-do obozu,do pracy-stosowali teror okupacyjny. Byłem bity,ze nie powiedzialem "Haj Hitler"-Niemce-Rolbieckiej-Policjantowi Kilka razy"/Uciekłem kilka razy z łapanki w Mecikale-Brusach-ostrzegałem ludzi przed Policja i grupami SA penetrujących teren-to tylko do pazdziernika 39r.-moje wspomienia.

por Leon Drobinski 6437

Kolo Gminne KONARZYNACH
Polskiej i Bylych Wzrostow Politycznych
Związek Komendantów Podziemia
ul. 402 Bony ul. Czerwona 2316

POCZĄTKI HARCERSTWA W BRUSACH

Pierwsza wycieczka szkoleniowa na Szotową Gore / żabna
 3 m a j a 1 9 2 9 r. Przeprowadzona przez drużynowego
 Stefana Markiewicza z H P 7 9 Pom. Drużyna Harcerzy
 im. Tadeusza Kosciuszki w Brusach. /oraz zał. dh Jana Schultek/***

Występ zastępu "Muchomory" przed szkołą w Brusach
 w 1 9 3 3 r. Zastęp prowadziła drużynowa Maria
 Woelkowna - z 3 D H - żeńskiej im. Emilii Plater
 w Brusach.

SIKARNIK
 ZHP HUFCA ZŁOTÓW
Spół
 im. M. Skarbnik

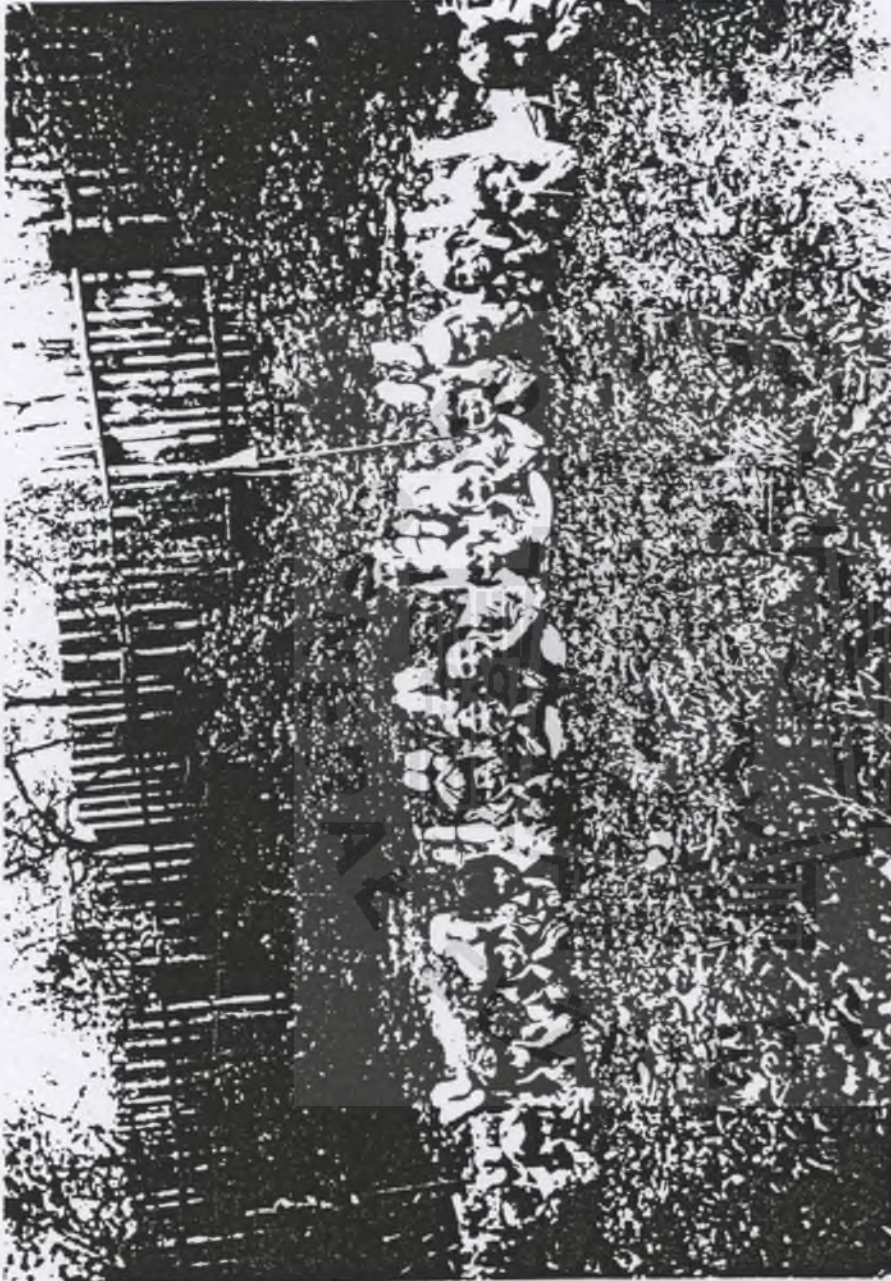
Oboz Z H P 7 9 Pom. Drużyna Harcerzy im. Tadeusza
Kosciuszki Brusy w 1 9 3 1 r. w C z e r n i c y
/fragment struszki od strony jeziora i Łaki Szulca /
w srodku w bialej koszulce drużynowy Stefan Markiewicz
/z lewej pierwszy na łodce -zaoczyciel drużyny dh Jan Schultek****

SIKARBY
ZHP
KOLENKA
KUFCA
NO 012

Oboz 3 D H im. Emilii Plater w Brusach
w K a s z u b i e w 1 0 3 3 r. A p e l poranny
przeprowadzony przez drużynową Jadwigę Pestka /druga od prawej/

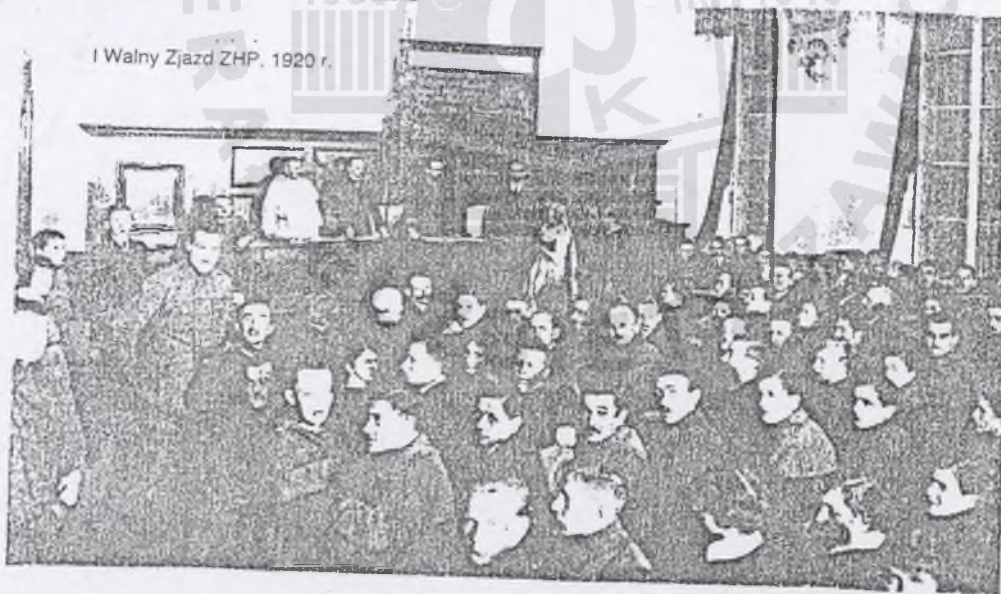
Zastęp "Muchomory" - 3 Dł-zenskiej im. Emilii Plater w Brusach.
 W środku drużynowa Maria Woelkowa.
 Złoterka szkoleniowa rok 1933-obez harcowski w Kaszubie pow. Gnojnice.

KASZUBSKIE
 ZHP HARCERZY ZŁOTÓW
Stylizowane logo
 harcerska organizacja

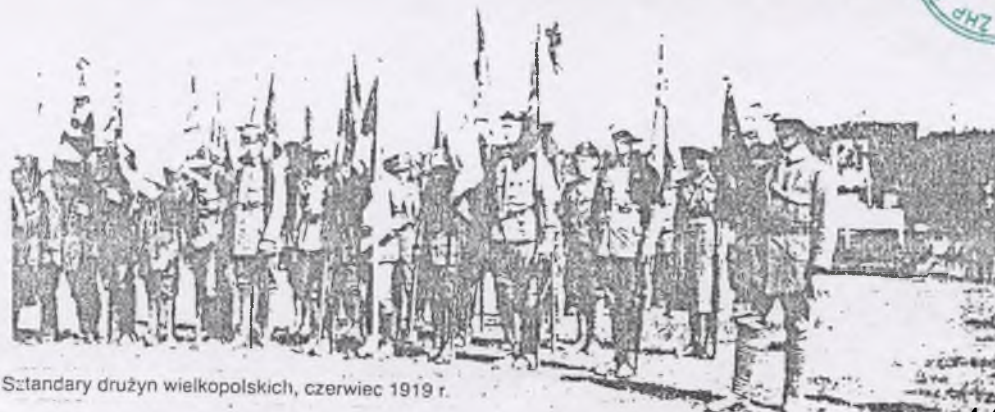

Historyczny sztandar Drużyny Bruskiej z lat czterdziestych

I Walny Zjazd ZHP, 1920 r.

SKAŁCZANIE
 ZHP HUFCA ZŁOTÓW
 im. Józefa Piłsudskiego

Sztandary drużyn wielkopolskich, czerwiec 1919 r.

KOMENDANTKA
ZHP HUFCA ŻŁOTÓW

67

KOMENDANTKA
ZHP HUFCA ŻŁOTÓW
phum. Brygady Łój

Oboz ZHP 79 Pomorskiej Drużyny Marcerskiej im. Tadeusza Kosciuszki BRUSY
Fragment -struszkki i Łaki Szulca w Czernicy od strony jeziora DYŁAZKA.-1931r.
W srodku w białej koszulce drużynowy Stefan Markiewicz ,z lewej pierwszy
na łodce -zaoczyciel drużyny dh Jan Schultek.....

I
WOJNA ŚWIATOWA

Amerykański-żołnierz
piechoty morskiej
w Wietnamie

Przestałem kochać wojnę
Poznaj niezwykłą historię człowieka, kto-
ry kochał wojnę, lecz później odnalazł
w życiu prawdziwie uszczęśliwiający cel.

w roku 1936/8
generał Wittek-goscija-braja
udział w obozie i szkoleniu
harcerskim w Lipuszu-kaszubskiemu
Facem z kom. wryta Aleksander Arendt "Konar",
"Biedna"

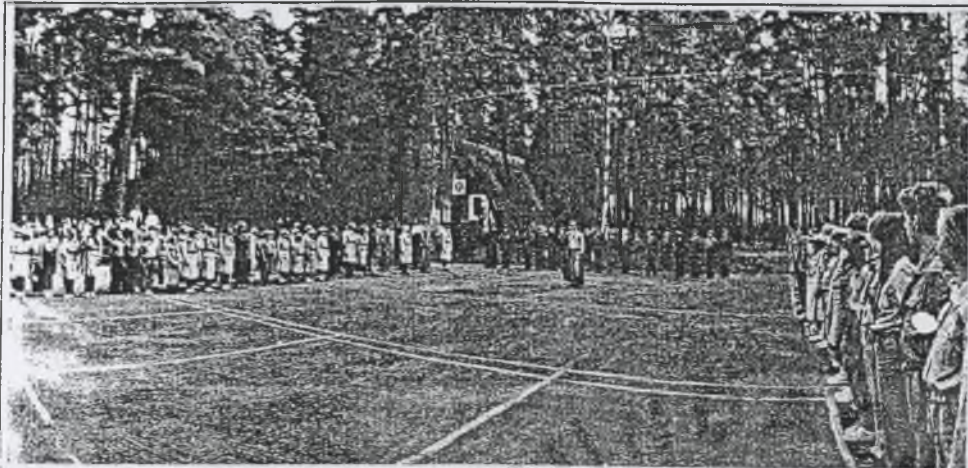
Zmarł na przysięcia Ferdynanda
w początek wojny światowej

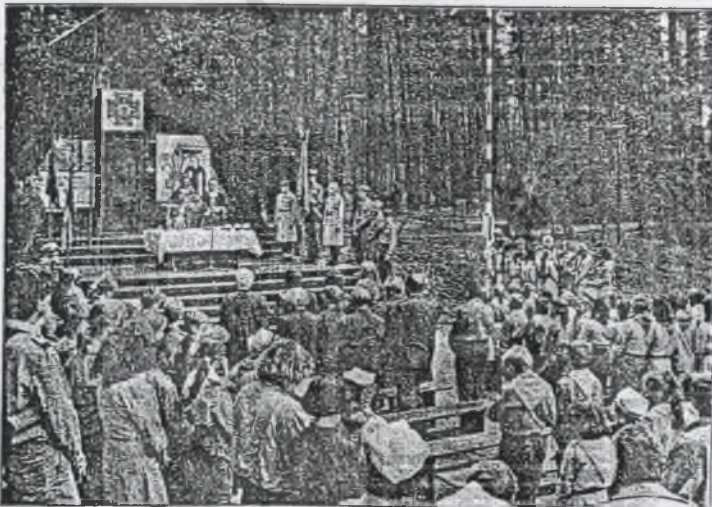
Maria Wittek „Mira”

Złot 80-lecia ZHP na Ziemi Chojnickiej

1. Uroczysty apel rozpoczyna Złot.

2. Mszę koncelebrowali ks. prałat Henryk Cyrzan i duszpasterz hufca, ks. Ryszard Ptak. Służbę mszalną pełniła 5 DH im. J. Korczaka (z SP nr 5 w Chojnicach). Drużyna uczestniczyła w Złocie 80-lecia ZHP w Pająku. Drużynowa — hm. Maria Tysler.

3. Bardzo ciekawa była wystawa związana z 80-leciem harcerstwa. Wśród ekspонатów znalazła się m.in. wydana w 1936 r. z okazji 25-lecia harcerstwa na Pomorzu gazeta pt. „Zabory”.

Fot. Jan-Głodek

27 — 28 — 29 września 1991 r. Komenda Hufca ZHP miast i gmin Brusy-Chojnice-Czersk (chor. bydgoska *) zorganizowała w HQW-Funka Złot 80-lecia Harcerstwa. W Złocie uczestniczyło prawie 300 harcerek, harcerzy i instruktorów: hufca oraz bardzo liczne grono instruktorów seniorów z następujących środowisk: Brusy, Przy muszewo, Leśno, Męcikał, Wielkie Chełmy, Lichnowy, Charzykowy, Ostrowite, Niezychowice, Swornegacie, Chojnice, Krzyż, Ryteł, Zapędowo, Nowa Cerkiew, Jarcewo, Czersk. Naszym miłym gościem była Komendantka bydgoskiej Chorągwi ZHP hm. Lucyna Andrysiak. Nie przybył nikt z GK ZHP (zaprosiliśmy). Nie wiemy dlaczego, bo nawet nikt do nas nie napisał ani nie zadzwonił.

Program Złotu obejmował: ● Biwak 80-lecia ● Festyn sportowo-rekreacyjny ● Festiwal piosenki harcerskiej ● Wystawę 80-lecia harcerstwa ● Kominiek-świeczkowsko ● Bieg harcerski ● Uroczysty apel ● Polową mszę świętą, podczas której został poświęcony sztandar nadany hufcowi 5 czerwca 1960 r.

Komendantem Złotu był harcmistrz Józef Macioszek, przed wojną zastępowy 101 Wodnej Drużyny Harcerskiej, były dowódca partyzanckiego oddziału „Gryfa Pomorskiego” z okolic Kłosnowa (były pow. chojnicki).

● Skauting powstał w Chojnicach 5 września 1911 roku.

Budujący to widok — obok najmłodszych, takich harcerskich „berbeci”, także i ci, którzy pamiętają niemal początki — harcerze przedwojenni. Reprezentowana jest Komenda Wojewódzka (czyt. Chorągwi) i oczywiście miejscowa; gdzieś trochę z boku jacyś „cywile” — pewnie rodziny, znajomi, może mieszkancy. Msza święta rozpoczyna się od poświęcenia harcerskiego sztandaru — dokonuje tego ks. prałat. Mówi o symbolice i znaczeniu sztandaru.

Wrażenia ze Złotu

Od samego początku uroczystości mocno przebija akcent patriotyczny. Jest więc bardzo poważnie i uroczyste, ale zarazem radośnie. Harcerze „obstawiają” liturgię — czytają lekcje, prowadzą śpiewy. Włączają się wszyscy — robi się od razu swojsko, ale też i pobożnie. Czasem wieje trochę wiatr i wówczas igliwie z drzew spada prosto na połowy ołtarz, który skwapliwie oczyszczamy.

Przypada mi zaszczyt, choć i nietłwne zadanie, głoszenia homilii. Trudno mówić do tak wiekowo zróżnicowanego grona słuchaczy. Pragnąc być zrozumianym przez wszystkich, staram się mówić prosto, chwilami humorystycznie. Czuję wyraźnie żywy odbiór. Homilia koncentruje się wokół dwóch tematów: „czuwaj”, to znaczy odnoś największe i najtrudniejsze zwycięstwo — zwycięstwo nad sobą oraz zwyciężaj siebie, doskonał swoją osobowość dla nadrzędnego dobra, dla umiłowanej Ojczyzny. Radosnym i miłym akcentem jest bardzo dobra frekwencja podczas Komunii świętej. Mszę świętą kończy wspólny śpiew „Hymnu na światowy dzień młodzieży” ze znanym wszędzie wspólnotowym wznoszeniem rąk.

Zwiedzamy potem salę pamięci i tradycji. Chwile odległych nieraz wspomnień i zadań, przekrój różnych dróg harcerstwa. Wiele pamiątek i eksponatów — jest co podziwiać (...).

Cieszę się, że jako kapłan mogę być wśród tych ludzi. Jest w nich wiele pasji i optymizmu. Kiedy odjeżdżam, raz jeszcze zerkam za siebie na obóz i harcerzy. I wracam do swoich zwyczajnych obowiązków duszpasterskich z jakimś głębokim przekonaniem, że mimo znanych i tych samych dla wszystkich obecnie trudności, przed polskim harcerstwem lata owocne i piękne.

ksiądz Ryszard

* Informacje o Złocie przesłał Komendant Hufca Chojnice hm. Jan Wołosewicz. Dziękujemy!

SKARBNIK
ZHP MIĘSCA ZŁOTÓW
hm. Maria Kumińska

np., że Stobrawa za 3 kilogramy słoniny kupił od niemieckiego żołnierza browning.

NALOT DO KTÓREGO NIE DOSZŁO

W 1944 roku sztab alianckiego lotnictwa przygotowywał nalot na zakład w Osowej Górze. W związku z tym grupa Stobrawy otrzymała zadanie sporządzenia planu zakładu z oznaczeniem miejsc, w których zatrudnieni byli Polacy. Jednocześnie do grupy dotarł rozkaz, aby wszyscy Polacy w czasie nalotu wycofywali się z terenu zakładu do szosy i dalej w kierunku Nakła. Dane zgromadzone przez komórkę „Szarych Szeregów” dowiodły jednak, że Polacy stanowią zdecydowaną większość zatrudnionej w bazie załogi. W związku z tym, z uwagi na ich bezpieczeństwo, od planowanego nalotu odstąpiono.

Warto w tym miejscu jeszcze wspomnieć, że J. Wronecki, członek grupy „Szarych Szeregów” w Osowej Górze, był w okresie od czerwca do września 1942 roku więziony w bydgoskim gestapo. Aresztowano go w związku z wykryciem organizacji „Złotego Lwa” czyli Katolickich Lechitów, działającej na robotniczym Wilczaku, o której wspomnieliśmy już wcześniej w tym cyklu. Do tej organizacji należał jego brat Franciszek, skazany później na karę śmierci.

Oto jeden z przykładów działalności harceerek z podziemnych Szarych Szeregów. Z braku książek i podręczników polskich do tajnej nauki języka polskiego, wykorzystywano niemieckie bajki. Pod rysunkami zaklejano niemiecki tekst i wpiisywano polski. Była to praca iście benedyktyńska i wymagała naprawdę szerokiego udziału licznych harceerek. Takie książki z polskim tekstem „produkowano” bowiem nie tylko dla potrzeb tajnego nauczania, ale również i na akcje specjalne. Mianowicie w Święta Wielkanocne i Bożego Narodzenia. Harcerki podrzucały tak przygotowane książki do mieszkań Polaków, o których wiadomym było, że żyją w tych domach polskie dzieci zniknięte polskiego słowa.

*powiedz malutki mój ty chrobąszczu,
jakim maliny kryje się gąszczu?
Jakie maliny i jagód krocie,
jakie krasnoludków kryją paprocie.*

J. Wronecki, chociaż nie należał do tej organizacji, został także aresztowany, podobnie jak jego ojciec. Obaj swoje zwolnienie zawdzięczali w dużym stopniu pewnej rodzinie niemieckiej, u której pracowała siostra Wroneckich. W 1943 roku za aktywny udział w akcjach „Szarych Szeregów” na terenie Osowej Góry J. Wronecki został w mieszkaniu W. Kowalskiego przy ulicy Stawowej odznaczony Brązowym Krzyżem Zasługi z Mieczami. Symbolicznego aktu dekoracji dokonał dowódca ruchu oporu na miasto Bydgoszcz „Lech”, którego Wronecki widział wówczas po raz pierwszy w życiu. Podobne odznaczenie miał otrzymać również Wrzesiński, ale z nieznanym powodów tego odznaczenia nie zdołano jemu doręczyć.

o D H Brusy
1956 r.

Gmentarz ofiar okupanta hitlerowskiego w Brusach Apel harcerzy 1979 r.

W poprzednim odcinku zaczęliśmy prezentację sylwetki Bernarda Myśliwka — jednego z twórców podziemnego harcerstwa na Pomorzu. Po zwolnieniu z niewoli niemieckiej, w październiku 1939 r., przyjechał do Bydgoszczy skąd jednak szybko przeniósł się do Chojnic do swojej narzeczonej Jadwigi Łątkowskiej, z którą zawarł ślub podejmując jednocześnie pracę...

KOMENDANT „LINA”

Praca zaopatrzeniowca stwarzała liczne okazje do wyjazdów, w tym i do Warszawy. Pierwotnie miał kontakty z organizacją konspiracyjną „Grunwald”. Włączył instruktorów harcerskich i starszych harcerzy do pracy konspiracyjnej, nawiązał kontakt z toruńskim „Batalionem śmierci” oraz Komendą Obrońców Polski.

Wiosną 1940 r. harcmistrz Benedykt Porożyński, na wniosek „Pasięki” mianował go komendantem pomorskich Szarych Szeregów ps. „Lina”. Odtąd komendantem posługiwał się pseudonimem „Konrad”. Przystąpił do tworzenia pomorskiego, wojennego harcerstwa. W 1941 r. w Warszawie nawiązał kontakt z organizacją „Alfa”, skupiającą oficerów i podoficerów Marynarki Wojennej i Handlowej. Powierzono mu utworzenie na Wybrzeżu komórek „Alfy”. Otrzymał od komandora ppor. Józefa Woźnickiego, szefa wywiadu morskiego „Alfy”, jednocześnie eksperta do spraw Marynarki Wojennej w Biurze Studiów Oddziału II KG AK, zadanie usprawnienia sieci łączności wywiadu morskiego, oznaczonej kryptonimem „C”.

Osobiście przewoził meldunki wywiadowcze do Warszawy. Należał do najbardziej aktywnych w tym okresie członków ruchu oporu na Pomorzu Gdańskim dysponując niezwykle rozległymi kontaktami. W czerwcu 1942 zdołał uniknąć aresztowania na dworcu kolejowym w Gdańsku. Nie wrócił już do Chojnic i ukrywał się w Orłowie i Małym Kacku. Aresztowany 29 września 1942 r. w Orłowie, zginął prawdopodobnie 1 października w budynku gestapo w Gdyni w wyniku niezwykle brutalnych tortur.

BENEDYKT POROŻYŃSKI, organizator związków Chorągwi Pomorskiej Szarych Szeregów, urodził się w 1909 r. w Toruniu. Mieszkał potem w Zblewie, w 1920 r. podjął naukę w Gimnazjum Klasycznym w Chełmnie. Tutaj też został harcerzem. W 1929 r. podjął studia w Wyższej Szkole Handlowej w Poznaniu. Po studiach zamieszkał w Gdyni, w 1935 roku objął funkcję komendanta gdyńskiego hufca, a w trzy lata później mianowano go komendantem Morskiego Rejonu Harcerzy. W marcu 1939 r. skierowano go na przeszkolenie oficerów rezerwy. Wziął udział w kampanii wrześniowej walcząc na Kielecczyźnie i Lubelszczyźnie. Dotarł do Lwowa, gdzie nawiązał kontakt z harcerstwem polskim działającym w Rumunii. W styczniu 1940 r. dotarł do Warszawy, gdzie natychmiast stawił się do dyspozycji Głównej Kwatery Szarych Szeregów.

INICJATOR POMORSKICH SZARYCH SZEREGÓW

Otrzymał zadanie utworzenia wojennego harcerstwa na Pomorzu. 2 lutego pod nazwiskiem Jan Sliwa dotarł do swojej żony w Toruniu, gdzie skontaktował się z kierownictwem organizacji „Grunwald”.

W maju tego samego roku dotarł do Bydgoszczy nadając konspiracyjnie już tutaj działającemu harcerstwu organizacyjne formy Szarych Szeregów. Miał także za zadanie zorganizowanie łączności i wywiadu ZWZ-AK na Pomorzu. Ścisłe współpracował z ppłk. Tadeuszem Odrowskim ps. „Odra”, stojącym na czele organizacji wywiadowczej działającej na Pomorzu. Utrzymywał również kontakty z działaczami Okręgowej Delegatury Rządu RP na Pomorze oraz z Zygmuntem Felczakiem, znanym działaczem konspiracyjnego Stronnictwa Pracy i Delegatury Rządu. Nawiązał też kontakt z „Alfą”.

Po aresztowaniu Bernarda Myśliwka, przejął sprawy łączności z członkami wywiadu morskiego. 20 sierpnia 1942 r. został postrzelony, kiedy wkraçał do lokalu kontaktowego „Alfy” w Warszawie. Ranny zdołał uciec. Aresztowany 19 lipca 1943 r. i przewieziony na Pawiak, po krótkim śledztwie przekazany został gestapo gdańskiemu. 1 listopada 1943 r. osadzono go w Stutthofie. Niedługo potem znalazł się tam także jego brat Czesław, instruktor Szarych Szeregów aresztowany w Świeciu. Przeżył gehennę ewakuacyjną tego obozu, ale zachorował na tyfus i 18 marca 1945 r. zmarł niedaleko Wejherowa.

SZKODZIĆ ZA WSZELKĄ CENĘ!

Wróćmy jednak do działającej w Osowej Górze grupy Leona Stobrawy pseudonim „Socha” do czego zachęciło nas kilku czytelników m.

in. brat Wrzesińskiego, bliskiego współpracownika „Sochy”

Jak pisaliśmy — grupa ta gromadziła i przerzucała z terenu zakładów do lasu z dużym powodzeniem znaczne ilości amunicji, w tym i granatów. Drugą akcją przygotowano na wiosnę 1942 roku kiedy Stobrawa otrzymał polecenie przygotowania do transportu 60 bomb półtonowych, które miały być wysłane do Jugosławii. Z polecenia tego wynikało, że chodzi o bomby jakiejś specjalnej konstrukcji. W porozumieniu z kierownictwem podziemia, podjął wówczas decyzję uzbrojenia tych bomb w uszkodzone zapalniki, których duża ilość znajdowała się w magazynie. Wspomagał go w tym Wronecki.

Po wysyłce pierwszej partii 40 bomb, w niedługim czasie nadeszła wiadomość, że bomby te były niewypałem. Spodziewając się dochodzenia, Stobrawa — wykorzystując przypadający na Kowalskiego i Wrzesińskiego dyżur przeciwlotniczy — dostarczył im dobre zapalniki i oni wymienili je w pozostałych 20 bombach czekających na transport.

Był to szczególnie szczęśliwy dla konspiratorów zbieg okoliczności. Przybyła bowiem do Osowej Góry specjalna komisja nie stwierdziła w bombach żadnych wad i usterek, a kiedy jeszcze dodatkowo tytułem próby dwie bomby zrzucono do Kanału Bydgoskiego i one wybuchły — sprawa przycichła. Jest jednak pewne, że wspomniana komisja sprawdzała również kartoteki zatrudnionych w zakładzie Polaków albowiem na jej polecenie, mimo fiaska dochodzenia, zwolniono z Osowej Góry Wrzesińskiego, który przed wojną był oficerem rezerwy oraz Brukwickiego — studenta.

„PRODUKCJA” NIEWYPAŁÓW

Te dwa posunięcia nie zniechęciły jednak pozostałych w zakładzie członków grupy „Sochy” do kontynuowania działalności dywersyjnej. W dalszym ciągu spore partie wysyłanych stąd bomb były uzbrajane w uszkodzone zapalniki. Jak długo akcja ta była kontynuowana dowodzi fakt, że w czerwcu lub lipcu 1944 roku Stobrawa dowiedział się od swojego niemieckiego zwierzchnika, że do Osowej Góry wybiera się nowa specjalna komisja, bo-

wiem za dużo bomb z Bydgoszczy okazuje się niewypałami.

Ta nowa komisja złożona z oficerów SS i Wehrmachtu bawiła w zakładzie równe dziesięć dni. Tym razem badano tylko całość skrzyń i plomb i niczego nie stwierdzono. Następstwem jednak tej kontroli było skierowanie do zakładu około 300 robotników niemieckich, których zmieszano z Polakami. Z danych, które podziemie skrupulatnie notowało wynikało, że na około 250 tysięcy bomb wyekspediowanych z Osowej Góry w uszkodzone zapalniki uzbrojono około 10 tysięcy, tj. 4 procent. Mimo wspomnianych kontroli operacje te nie wzbudzały podejrzeń albowiem Wronecki — który był przy tej czynności zatrudniony — przezornie zawsze kilka zapalczyków reklamował, zwracając uwagę na to, że są wybrakowane i potwierdzając niejako tym samym, że rzetelnie wykonuje swoje obowiązki.

NA TROPIE V-2

W Osowej Górze gromadzone były także rakiety V-2. Teren, na którym je składowano był jednak niezwykle starannie strzeżony i nie tylko Polacy, ale także i nie wszyscy Niemcy mieli tam dostęp. Interesował się nim sam Stobrawa, ale wiadomości, które udało się mu zdobyć, były niezwykle skąpe, praktycznie ograniczały się one do tego co zdołał usłyszeć od samych Niemców.

Akcjom „Szarych Szeregów” na terenie zakładu specjalnego w Osowej Górze sprzyjała nie tylko powszechna wśród polskich robotników wrogość do okupanta, ale i fakt, że prawie wszyscy pracujący tu Polacy trudnili się dywersją — drobniejsze ślady sabotażu można było dostrzec wszędzie — jednocześnie dość podatni na przekupstwo okazywali się różni pomniejsi rangą Niemcy jak i niemieccy żołnierze strzeżący obiektu. Wspomina się

„Wszystko co nasze Polsce oddamy...“

ROK BIEŻĄCY jest rokiem jubileuszowym **Harcerskiego Hymnu**, zaczynającego się od słów: „Wszystko co nasze Polsce oddamy...”. Szacowny to jubileusz, bo zamykający się niebagatelną liczbą 70 lat. Warto więc sięgnąć do jego rodowodu.

W **ROKU 1911**, na łamach pierwszego numeru lwowskiego pisma „Skaut”, redagowanego przez twórcę polskiego ruchu skautowego — **Andrzeja Małkowskiego**, ukazał się na czołowej stronie wiersz autorstwa **Ignacego KOZIELEWSKIEGO** zaczynający się od słów „Wszystko co nasze Ojczyźnie oddamy...”. W roku następnym, tekst wiersza został przystosowany do

Olga Małkowska

bardzo popularnej w owym czasie melodii pieśni rewolucyjnej z roku 1905 — „Na barykady ludu roboczy...”.

Dokonała tego absolwentka **Konserwatorium Lwowskiego**, drużynowa III Lwowskiej Drużyny Skautowej im. Emilii Plater — **Olga DRAGONOWSKA**. Równocześnie **Dragonowska** wzbogaciła pieśń o refren zaczynający się od słów: „Ramię przę, słabość krusz...”. Pod nazwą „Pieśni skautów” robi ona wspólną karierę, pretendując do rangi hymnu harcerskiego, za który faktycznie zostaje uznana po odzyskaniu przez Polskę niepodległości. Aczkolwiek pieśń znana jest w zasadzie całemu społeczeństwu, bo kto w końcu nie był czy nie jest harcerzem, to jednak jej twórcy pozostawali i pozostają w mroku zapomnienia.

POŚWIĘCMY WIĘC im chociaż kilka ciepłych słów, bo na to swoim pięknym życiem zasłużyli. **Olga Dragonowska** upamiętniła się w harcerstwie nie tylko współautorstwem hymnu harcerskiego. Należy pamiętać, że to jej drużyna jako pierwsza wprowadziła hasło „Czuwaj!”. Życie swoje związała ona z **Andrzem Małkowskim**, biorąc z nim ślub w Zakopanem w roku 1913. Jako mało znaną ciekawostkę historyczną, warto przypomnieć, że ślub ten dawał im ks. **Kazimierz Lutosławski**, którego autorstwa jest do dziś noszony w organizacji krzyż harcerski.

Andrzej Małkowski zginął tragicznie w katastrofie morskiej w styczniu 1919 r., kiedy okręt którym płynął jako wysłannik gen. Hallera do Odessy, wpadł na minę i utonął w pobliżu zatoki Messyńskiej. W okresie międzywojennym **Małkowska** prowadziła Szkołę Pracy Harcerskiej w Sromowcach Wyznych w Pieninach. Mieściła się ona w dwóch domach wybudowanych w stylu góralskim, o nazwach „Orle Gniazdo” i „Cisowy Dworek”. W szkole tej, gdzie przebiegał materiał szkoły powszechnej, równolegle uharcerzano uczniów m. in. organizując atrakcyjne górskie wycieczki, biwaki, kominki, ogniska itp. Uczniowie rekrutowali się z rozbitych rodzin, względnie były to jednostki trudne, których wychowanie przekraczało możliwości rodziców. W „Cisowym Dworcu” i „Orlim Gnieździe”, dzieci te w atmosferze rodzinnego ciepła i mądrości pedagogicznej, uczyły się żyć w zespole i przygotowywać do życia w społeczeństwie. Praca **Małkowskiej** była oceniana bardzo wysoko przez ówczesne władze, co znalazło swój wyraz m. in. w uhonorowaniu jej Krzyżem Oficerskim Orderu **Polonii Restituta**.

LOSY WOJNY rzuciły **Małkowską** do Szkocji, gdzie prowadziła dom polskiego dziecka. W roku 1961 wróciła do Polski. Zawsze wrażliwa na potrzeby dzieci, zarówno „Orle Gniazdo”, jak i „Cisowy Dworek” przekazała w darze Prezydium Rady Narodowej Warszawy, na cele opieki zdrowotnej nad dziećmi.

Zmarła 15 stycznia 1979 r. Na pogrzeb jej w Zakopanem przybyli instruktorzy z różnych stron Polski.

Ignacy Kozielewski

Kilka lat przed wojną redagował „Strażnicę Harcerską”, a w czasie okupacji aktywnie uczestniczył w tajnym nauczaniu. Po wojnie zorganizował gimnazja w Kłobucku, Krzepicach i Mstowie. Zmarł w Częstochowie 9 lipca 1964 r.

Autorzy Hymnu Harcerskiego odeszli, ale do dzisiaj ze wzniesieniem śpiewamy pieśń ich autorstwa: **WSZYSTKO CO NASZE POLSCE ODDAMY...**

IGNACY KOZIELEWSKI również pięknie przeżył swoje życie jako zasłużony pedagog m. in. piastując po I wojnie światowej obowiązki dyrektora Gimnazjum Towarzystwa Szkół Pracy (było to gimnazjum połączone z praktyczną nauką zawodów rzemieślniczych i ogrodnictwa). **Kozielewski** w roku 1923 uzyskał na Uniwersytecie Jagiellońskim tytuł doktora za pracę o **Lukaszu Górnickim**.

Moment wręczenia Sztandaru 8 D H Brusy im. Kosińskiego drużynowemu **Witoldowi Róbleckiemu** w 1948 r.

Parada Sztandaru od lewej **Jerzy Drażkowski**, **Henryk Plata**, **Mieczysław Brau**, **Henryk Wenda** 1948r.

KARBNIK ZHP HUFCA ZŁOTÓW
fot. Maria Rumieńska

Początki harcerstwa na Pomorzu

6-letnie uświadomienie narosowe i Kaszubów, podoficer, Władysław i Marcin, już wówczas uważano, że należy je powziąć, ponieważ w zaminach przetrzeźniono państwa polskiego, jednak dopiero w roku 1914 harcerzy w Polsce Ludowej doczekaliśmy się tej chwili, że w Zakładzie i Północnej wojnie do Ameryki.

W zasadnicze prace pierwszych drużyn harcerskich na Pomorzu ustąpiła z wybuchem I wojny światowej, bowiem prawie wszystkich chłopów nacłagnęto do wojska niemieckiego. Wyjątkiem była drużyna w Brodnicy, która aktywnie działała do jesieni 1916 r.

Po zakończeniu wojny wielu harcerzy pomorskich przedostało się do szeregów powstanców wielkopolskich i wzięło udział w walkach z Grenzschutzem. Wydzielono zdobyte w pracy harcerskiej przydatko nie w bojach o wyzwolenie Ziemi Zachodnich z niewoli niemieckiej.

Niewielu pionierów harcerstwa polskiego na Pomorzu pozostał przy życiu. Dwie wojny światowe, okupacja, wielki upiów czasu — przeszedł byli skautami prawie 70 lat temu — sprawiły, że bardzo przyczyniły się ich sterce. Działają znany nalepających weteranów harcerska z naszego regionu:

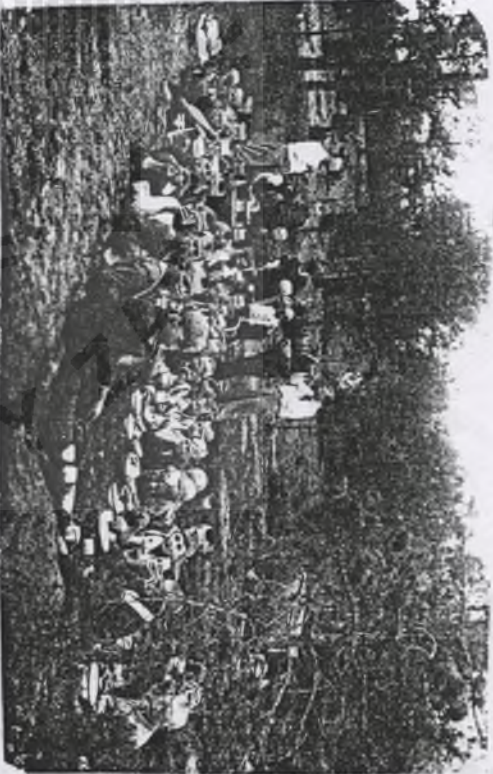
Jerzy Morawowski, rocznik 1894, skaut w Chełwinie n. Wisła w latach 1912—1914, zamieszkały w Ostrowie Wlkp., agronom, dowódca wielkopolski, kaptan rez., za działalność w ruchu oporu więziony w obozach koncentracyjnych w Stutthofie i Mauthausen.

Frańciszek Alfons Gumiński, rocznik 1894, skaut w Swerzynie n. Wisła w latach 1912—1914, zamieszkały w Trzawie, filozof klas., prof. LO w Torawie w st. sp., w latach 1918—1919 członek polskiej, Redy. Zolnierskiej w Gdansk i reaktor „Gazety Gdańskiej”. Czynniki w pismach na Wawrze i Mazurach. W czasie okupacji na wygnaniu w Opatowie, Lubelskim, gdzie był czynny w tajnym nauczaniu i wychowaniu w skład dowódcy AK.

Alfons Granza — Grazer, rocznik 1893, skaut w Chojnicach w latach 1913—1914, zamieszkały w Pelplinie, ksiądz, mgr prawa, prof. Wyższego Seminarium Duchownego w Pelplinie, powstaniec wielkopolski, za działalność w ruchu oporu więziony przez Gestapo w Włocławku i Łodzi.

Jan Zieliński, rocznik 1897, skaut w Brodnicy w latach 1914—1916, zamieszkały w Grudziądzu, major WP w st. sp., powstaniec wielkopolski, działał w ruchu oporu w oślasu w Gross Born, odznaczony Krzyżem Walecznych i Wielkopolskim Krzyżem Powstaniowym.

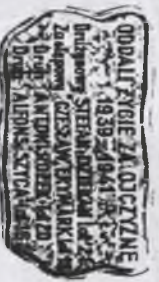
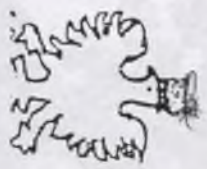
Andrzej Duda, rocznik 1899, skaut w Waleku w latach 1912—1917, zamieszkały w Waleku, urzędnik, pedagog, współorganizator administracji polskiej w powiecie wyrzyskim (1920—1922), burmistrz m. Ogulency w latach 1922—1925, w czasie okupacji więziony oboz w pracy przygotował, w Polsce Ludowej urzędnik administracji, saski dyrektor SD, prof. LO w Waleku.

Z H P 9 P O m. Drużyna Harcerzy Im. Jędrusza Kościuszki Brusy — dwudniowy oboz harcerski 5 i 6 czerwca 1933 r. w Lesnictwie Lubnia /drużyna podczas obiady/.

Herb Brus

BRUSY
1929-1979

SKARBNIK
ZHP HUFCA ZLOTOW
h. Maria Fiodorka

SZARE SZEREGI, kryptonim konspiracyjny Organizacji Harcerzy ZHP, i szerzej — całego Związku, w okresie okupacji niem. podczas II wojny świat. 1939—45. Sz.Sz. zostały powołane 27 IX 1939 w Warszawie przez grono członków Naczelnej Rady Harcerskiej.

Sz.Sz. współpracowały z Delegaturą Rządu Rzeczypospolitej Pol. na Kraj oraz Komendą Główną Armii Krajowej. Całością konspiracyjnego ZHP kierowało Naczelnictwo, początkowo 5-, a od zimy 1943/44 — 6-osobowe. Do sierpnia 1942 Przewodniczącym ZHP był ks. Jan Mauersberger, po jego śmierci Tadeusz Kupczyński.

Organizacja Harcerzy opierała się na strukturze przedwojennego ZHP: chorągwie (ule), hufce (roje), drużyny (rodziny) i zastępy (pszczoły). Na czele Organizacji Harcerzy stał Naczelnik z Główną Kwaterą (→Paseką); naczelnicy: Florian Marciniak (27 IX 1939 — 6 V 1943), Stanisław Broniewski (12 V 1943 — 3 X 1944) i Leon Marszałek (3 X 1944 — 18 I 1945).

Główna Kwatera kierowała w okresie najpełniejszego rozwoju pracą 20 chorągwi; wśród nich 5 obejmowało tereny zach. włączone do Rzeszy: Pomorska (ul → „Lina”), Wielkopolska (ul → „Przemysław”), Łódzka (ul → „Kominy”) Zagłębiowska (ul → „Barbara”) i Śląska (ul → „Huta”); 1 chorągiew skupiała przebywających na terenie tzw. Generalnej Guberni harcerzy z terenów zach. (ul → „Chrobry”); całością prac tych 6 chorągwi kierował Wydz. Zach. („Z”) Głównej Kwatery. Wydz. Wsch. („W”) kierował pracą 5 chorągwi na terenach wsch.: Białostocka (ul → „Biały”), Wileńska (ul → „Brama”), Poleska (ul → „Błota”), Nowogródzka (ul → „Las”), Wołyńska (ul → „Gleba”), oraz 1 chorągwią skupiającą przebywających na terenie tzw. Generalnej Guberni harcerzy z ziem wsch. (ul → „Złoty”). Na terenie tzw. Generalnej Guberni pracowało 8 chorągwi: 4 z nich stanowiły Polskę Centralną („C”): Warszawska (ul → „Wisła”), Mazowiecka (ul → „Puszcza”), Radomska (ul → „Rady”) i Lubelska (ul → „Zboże”); 4 chorągwie stanowiły Polskę Pd. („P”): Kielecka (ul → „Skala”), Częstochowska (ul → „Warta”), Krakowska (ul → „Smok”) i Lwowska (ul → „Lew”). Łączność z chorągwiami oraz nadzór nad ich pracą sprawowali wizytatorzy podlegli bezpośrednio lub przez wydz. Zach. i Wsch. Szefowi Głównej Kwatery (szefowie: Eugeniusz Stasiecki, Edward Zürn, Kazimierz Grenda).

Stan liczebny Organizacji Harcerzy, zmieniający się w poszczególnych okresach, 1 V 1944 wynosił 8359 członków. Przez całą okupację przeprowadzano akcję scalania żywiołowo powstałych samodzielnych grup; do osiągnięć należy zaliczyć scalenie organizacji: →„Brzeg”, →Akade-

319
mickie Koło Harcerskie, →Bojowa Organizacja „Wschód”, →„Wigry”. Pod koniec okupacji pozostały jeszcze — poza Sz.Sz. — „Hufce Polskie” (związane ze Stronnictwem Nar.), z którymi jednakże toczyły się rozmowy.

Organizacja Harcerzy obejmowała (ze względów konspiracyjnych) początkowo jedynie młodzież powyżej 17 lat; z czasem, z powodu naporu młodych i konieczności zajęcia się nimi, rozpiętość wieku zwiększono. Z punktu widzenia programowego i metodycznego podzielono wówczas (najwcześniej w Warszawie — w 1942) młodzież na 3 grupy: „Zawisza” — 12—14 lat, Bojowe Szkoły (BS) — 15—17 lat i Grupy Szturmowe (GS) — powyżej 17 lat.

Członków organizacji obowiązywało przedwojenne Prawo i Przyrzeczenie Harc.; Przyrzeczenie uzupełniono dodatkową rotą konspiracyjną: „Ślubuję na Twoje ręce pełnić służbę w Szarych Szeregach, tajemnic organizacyjnych dochować, do rozkazów służbowych się stosować, nie cofnąć się przed ofiarą życia”.

Podst. zasadą programu było wychowanie przez walkę; program został sprecyzowany w koncepcji „Dziś — jutro — pojutrze”; „dziś” obejmowało działania bieżącej walki w okresie okupacji, „jutro” — przygotowanie się do „przełomu” (okres powstań), i sam „przełom” (pojutrze) — przygotowanie się do okresu odbudowy po wyzwoleniu kraju.

Drużyny „Zawiszy” nie brały w zasadzie udziału w walce bieżącej; natomiast przygotowywały się do pełnienia służby pomocniczej, a nauką na tajnych kompletach — do odbudowy; spośród służb pomocniczych pełnionych w okresie „przełomu”, najbardziej znana jest zorganizowana w czasie powstania warszawskiego poczta polowa.

Drużyny BS pełniły służbę w małym sabotażu, będącym akcją propagandową skierowaną do ludności pol. (w Warszawie w ramach organizacji „Wawer-Palmiry”); akcja obejmowała pisanie na murach, rozlepianie afiszy i nalepek, rozdawanie ulotek, kolportaż fikcyjnych dodatków nadzwyczajnych do gazet, podłączanie się do niem. megafonów, zrywanie niem. flag, usuwanie z wystaw i gablot niem. fotografii, gazowanie kin; do najgłośniejszych akcji należy zdjęcie niem. tablicy z pomnika Mikołaja Kopernika w Warszawie. Wykonywana przez drużyny BS akcja „N” była destrukcyjną akcją propagandową, skierowaną do Niemców, polegającą głównie na podrzucaniu dywersyjnych ulotek i gazetek. Drużyny BS uczestniczyły w akcji „WISS” („Wywiad — Informacja Szarych Szeregów”), polegającej na obserwacji niem. wojsk i ich ruchów. W ramach przygotowań do „przełomu” drużyny BS prze-

319

chodziły przeszkolenie wojsk., otrzymywa-
ły przydziały do jednostek AK (np. jako
poczty dowódców, oddziały łączności i od-
działy rozpoznawcze). Do okresu odbudo-
wy przygotowywali się chłopcy z BS, po-
dobnie jak z „Zawiszy”, ucząc się. W po-
wstaniu warszawskim walczyli w Śródmie-
ściu jako kompania, a w in. dzielnicach
jako plutony piechoty.

Drużyny GS, podporządkowane „Kedywo-
wi” (Kierownictwu Dywersji) AK, pełniły
służbę w wielkiej dywersji. W Warszawie
w sierpniu 1943 utworzono z nich →bata-
lion „Zośka”, którego 3 kompanię wydzie-
lono do zadań specjalnych („Agat”, póź-
niej „Pegaz”); wiosną 1944 powstał z niej
→batalion „Parasol”. Oddziały GS wyko-
nały wiele akcji bojowych, w tym wysadza-
nie mostów kolejowych, pociągów, odbija-
nie więźniów (akcja pod →Arsenałem, w
Celestynowie), likwidacja funkcjonariuszy
aparatu terroru (Kutschera, Koppe,
Bürckl). In. oddziały GS (np. Chorągwi Ra-
domskiej) walczyły w oddziałach party-
zanckich. Do „przełomu” oddziały GS
przygotowywały się przez szkolenie w
szkołach podchorążych (m.in. prowadzo-
na przez Sz.Sz. szkoła podchorążych
→ „Agricola”) i szkolenie na kursach niż-
szych dowódców (motorowe i saperskie).
Do okresu odbudowy powojennej drużyny
GS przygotowywały się kończąc naukę
szkol., podejmując tajne studia wyższe
oraz samokształcenie (w tym tematykę
tzw. ziem postulowanych). W okresie
„przełomu” wiele oddziałów GS brało
udział w walkach oddziałów AK, w tym w
marszu na pomoc Warszawie. W powsta-
niu warszawskim bataliony „Zośka” i „Pa-
rasol” walczyły na Woli, Starówce i Czer-
niakowie, ponosząc straty sięgające 80%;
kompania „Rudy” batalionu „Zośka” zo-
stała nazwana przez Komendanta Głównego
AK najlepszą kompanią Armii Krajowej.
Batalion „Wigry” walczył na Woli i
Starówce.

Organizacja Harcerzy prowadziła ponadto
akcję „M”, usiłując oddziaływać na całą
młodzież nie zorganizowaną; wydawała
wiele pism, w tym pisma Głównej Kwatery:
„Źródło”, później „Dęby”, „Drogowskaz”,
„Pismo Młodych”, „Brzask”; wydała liczne
broшуry i książki, m.in. *O powołaniu na-
szego pokolenia*, *Wielka gra*, *Przodownik* i
Kamienie na szaniec. Wyszkoliła ok. 300
instruktorów.

Organizacja Harcerzy poniosła bardzo
duże straty, m.in. 21 II 1944 zginął w obo-
zie Gross-Rosen twórca i pierwszy Naczel-
nik F. Marciniak (aresztowany 6 V 1943);
w powstaniu warszawskim poległ zastęp-
ca Naczelnika E. Stasiecki.

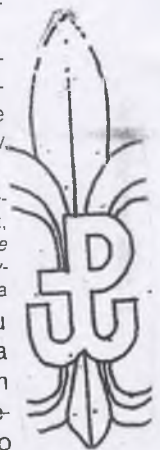
Oddzielnie działała →Organizacja Harce-
rek, nosząca kryptonim „Bądź gotów” i
„Związek Koniczyn”, zorganizowana w →
Pogotowie Harcerek.

Przy Kwaterze Głównej Sz.Sz. działała od
1940 żeńska Grupa Wykonawcza łączni-
czek i kolporterek podległa Mirosławowi
Cieplakowi „Giewontowi”; była to ok. 50-
osobowa grupa harcerek (w 1944), po-
wstała z kręgu starszoharc. przy 54 War-
szawskiej Drużynie Harc., a następnie z
utworzonej 54 Warszawskiej Żeńskiej Dru-
żyny Harc. im. Władysława Jagiełły. Jej
drużynową przez cały czas okupacji była
Romana Łukaszewska „Ewa”; głównym
zadaniem tego zespołu był kolportaż pra-
sy konspiracyjnej Sz.Sz.

Organizacja Harcerzy Sz.Sz. została roz-
wiązana w styczniu 1945.

Imię Sz.Sz. noszą liczne jednostki organi-
zacyjne ZHP, w tym hufce: Warszawa-Mo-
kotów, Strzegom, Izbica Kujawska. Wiele
szczępów i drużyn nosi imiona bohaterów
wywodzących się z Sz.Sz.

Literatura: S. Broniewski, *Szare Szeregi*. w: *Encyklo-
pedia Współczesna*. Warszawa 1957; B. Hillebrandt,
*Konspiracyjne organizacje młodzieżowe w Polsce
1939—45*. Warszawa 1973; S. Broniewski, *Całym ży-
ciem. Szare Szeregi w relacji naczelnika*. Warszawa
1983.

CAŁE ŻYCIE

za Jezusem

Bp Ignacy Jeż na Górze Chełmskiej,
sierpień 2001 r.
Ekscelencja świętuje
ważne w życiu rocznice. W tym roku by-
ły to: 67. rocznica święceń kapłańskich,
44. uzyskania sakry biskupiej i 32. zo-
stania pierwszym pasterzem w dzie-
jach diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej.
Zwieńczeniem jest 31 lipca, dzień św.
Ignacego z Loyoli, w którym przypada
90. rocznica urodzin Księdza Biskupa.

– Najpierw po aresztowaniu w połowie
sierpnia 1942 r. kilkutygodniowy (pobyt
w katowickim więzieniu) Pojedyncza

Do obozu koncentracyjnego w Dachau
przybyłem 7 października, w święto Mat-
ki Bożej Różańcowej. Otrzymałem numer
obozowy 37196, wypisany na białej taśmie,
i czerwony trójkąt z literą „P”, na określe-
nie więźnia politycznego – Polaka. W Da-
chau spędziłem ponad dwa i pół roku –
do kwietnia 1945 r. Wszelkie Wszelkie

hitlerowskie propozycje zrezygnowa-
nia z kapłaństwa, z polskości nasi polscy
kapłani zdecydowanie odrzucali.

– Panu Bogu trzeba każdego dnia
dziękować za dar życia, dar zdrowia
oraz za dar służby Jemu i człowiekowi
na tej drodze za Jezusem.

Najpierw w styczniu
1943 r. wybuchła epidemia
tyfusu brzusznego. Ale potem
wybuchł tyfus plamisty, prze-
noszony przez wszy. Było to
pod koniec wojny, gdy do Da-
chau przywożono więźniów
z innych obozów. Ludzie umie-
rali jak muchy. Tak zginęło wie-
lu polskich kapłanów. Ale mnie
Pan Bóg zachował przy życiu.
Chorowałem na obydwie rodzaje
tyfusu i wyzdrowiałem. Tylko
Bożej Opatrzności zawdzię-
czam to darowane życie.

Gdy zbliżyły się ostatnie dni
wojny, groziło nam zniszczenie
obozu i wymordowanie nas
wszystkich.

Obóz został uwolniony
przez amerykańskich żołnierzy
28 kwietnia 1945 r.
Jeszcze przed zniszczeniem.

15 sierpnia 1920 r.

na przedpolach stolicy Polski toczyła się krwawa bitwa – zwana „warszawską”, określaną „Cudem nad Wisłą” lub, jak mówił lord D'Abemon, „18. decydującą bitwą świata”. Dla nas, Polaków, to był bój o „być lub nie być”. To była walka o czas przeszły – czyli o prawo do własnej, niezafałszowanej historii, o ówczesną teraźniejszość – by móc wreszcie rozpocząć budowę własnego państwa, o które walczyliśmy we wszystkich powstaniach narodowych, i o przyszłość, w której będziemy gospodarzami we własnym domu. Była to również walka o świadomość narodową,

w zależności

od dzielnicy, z której powstańcy się wywodzili. „Bogurodzica Dziewica Bogiem sławiona Maryja – zisćci nam, spuści nam swego Syna Gospodzina, Kyrie eleison...” – śpiewaliśmy. Waga i moc tych słów przeogromna, więcej ważą niż miecz.

11 listopada 1918 r. zakończyła się I wojna światowa. Niemcy kapitulowały, ale tylko na zachodzie. Natomiast na wschodzie, od Dyneburga poprzez Białoruś, Ukrainę aż po Don stała potężna, uzbrojona po zęby armia niemiecka (należy dodać, że zdeterminowana przez propagandę bolszewicką) i nie wiadomo było, w którą stronę skieruje bagnety. Jak podaje Jan Dąbski: „Z początkiem lutego 1919 r. przyszło wskutek interwencji wojsk sprzymierzonych, do porozumienia z Niemcami, w tym duchu, że Niemcy zobowiązali się nie wpuszczać wojsk sowieckich na opuszczane przez siebie terytoria, aż do chwili, kiedy na miejscu oddziałów niemieckich staną wojska polskie”. W myśl umowy, oddziały wojsk polskich przeszły przez strefę wojsk niemieckich i wyszły na linię od rzeki Niemen po Prażan, Kobryń, Białystok. W kilka dni później doszło do pierwszych starć z wojskami sowieckimi nad-

gob. Po podpisaniu umowy z atamanem Semenem Petlurą, dotyczącej odbudowy Państwa Ukraińskiego, poszliśmy na Kijów i zdobyliśmy go. U boku armii polskich szły: armia ukraińska, oddziały białoruskie i... rosyjskie. Nie była to więc sprawa tylko nas, Polaków! Nie udało się stworzyć niepodległych państw: Ukrainy i Białorusi.

Lloyda George'a i Curzona wydaje nas właściwie w ręce Sowietów. Wilno dla Litwinów, Małopolska – znak zapytania, sprawa Śląska Cieszyńskiego – nierozstrzygnięta i Traktat Polsko-Gdański – same niedomówienia. Granicę jednak ustalono (10 lipca 1920 r. w Spa) według Curzona, czyli tak, jak dzisiaj. Panowie Kamieniew i Krasin na granicę wschodnią wyrażają zgodę i... stawiają warunki nie do przyjęcia! Armia polska ma być zredukowana do 50 tys. żołnierzy i 10 tys. oficerów i administracji. Reszta uzbrojenia i sprzętu przekazana zostanie Rosji. Polski przemysł zbrojeniowy ma być zlikwidowany. Rosja uzyska prawo swobodnego tranzytu ludzi i towarów (czyli bezpłatnie). Ponadto linia kolejowa Grajewo-Białystok-Wołkowysk, przechodząca przez terytorium polskie, pozostaje w całkowitym władaniu Rosji.

Uderzenie nocne batalionu por. Pogonowskiego, który podobno znalazł się w tym miejscu przypadkowo, a trafił w dowództwo odcinka frontu sowieckiego! 15 sierpnia wczesnym rankiem załogon ułanów idących poza liniami frontu dopada w Ciechanowie radiostację dla całego frontu rosyjskiego. Front staje się „ślepy”. Nieco wcześniej nad Bugiem ginie mjr Drohojewski. Ma przy sobie całą dokumentację naszej kontrofensywy.

Siergiejew, jeden z dowódców sowieckich, przez lornetkę ogląda Warszawę – przenosi wzrok na kopuły soboru. Na propozycję bodające Tuchaczewskiego, by się nieco wycofać (no bo ten wściekły opór Polaków... – prawdopodobnie wyczuwał, co to może oznaczać), usłyszał: „Nu, co ty, za dwie godziny będę defilował po placu Saskim”. Nie teraz! [Upał. Nieludzki upał przepłataną poranną mżawką. Ossów, Radzymin, Wołomin, Marki wielokrotnie przechodzą z rąk do rąk. W tyralierach pułków piechoty idzie młodzież wszystkich warstw społecznych. To młodzież rzemieślnicza, chłopska z okolicznych wsi, młodzież gimnazjów i liceów warszawskich – to dzieci Warszawy. Idzie wraz z nimi ks. Ignacy Skorupka w stule, z krzyżem w ręku, idą generałowie. To idzie cała Polska

w krwawych bojach dramatycznych dni 12, 13, 14, 15 sierpnia, mając przeciwko sobie doświadczonego żołnierza z I wojny światowej – nie uległa. Nie uległa, bo była wola walki, wola zwycięstwa. Rozumiano sens słów: „Bóg, Honor, Ojczyzna”, a to znaczy – wolność, suwerenność, niepodległość. To młody żołnierz polski uratował Europę niejako wbrew jej woli. Uratował świat przed zalewem bolszewickiego okrucieństwa. O świcie z 15 na 16 sierpnia znad Wieprza rozpoczęła się polska kontrofensywa. Zaczął się pogrom sowieckich armii. Daleko w polu między Markami a Warszawą stał krzyż. To podobno do tego miejsca doszli bolszewicy najbliżej Warszawy. Dalej nie poszli. To piechota polska w oparciu o ten krzyż, nie pozwoliła Niewdzięczną Europę uratowali. Sobie zapewniliśmy 20 lat niepodległości. Scalliliśmy trzy zabory w jeden organizm państwowy. Wychowaliśmy wspaniałe pokolenie roczników lat 20. To ci młodzi w 1939 r. staną przeciw nawale niemieckiej i bolszewickiej. Będą tworzyć nieśmiertelną w swej legendzie, wspaniałą Armię Krajową, będą walczyć pod niebem Anglii, w śniegach Narwiku, w piaskach Tobruku. Będą otwierać pod Monte Cassino drogę na Rzym, będą ginąć w błotach nad Mierzeją, a w Powstaniu Warszawskim powiedzą światu, że chcą być wolni i niepodlegli. To powojenne męczeństwo ludzi z Organizacji „Wolność i Niezawisłość”, Narodowych Sił Zbrojnych, Batalionów Chłopskich, Narodowego Związku Wojskowego, Konspiracyjnego Wojska Polskiego, Oddziałów Leśnych drugiej kon-

promis ociera się o zdradę. Znaleźliśmy się w Europie, a czyż nie byliśmy w niej od tysiąca lat? Jesteśmy w Unii – ale jakiej? I trzeba otwarcie powiedzieć: nihilistycznej, przeżartej permissywnością, o dewiacjach moralnych, uznawanych za normę. Czy o taką Europę przelewaliśmy krew!?

Trzeba sobie zdawać sprawę, że jeżeli nie chcemy przekreślić tamtego zwycięstwa, to uważnie przyglądamy się naszej współczesności. Należy wiedzieć, że w dobie obecnej dalej toczy się walka o przeszłość, o teraźniejszość, o przyszłość, o Polskę. Walki tej nie wolno nam przegrać.

AW 31h

***** RAVENSBRÜCK _ KOBIECY OBOZ KONGENERACYJNY

*** walki o polskość w trudnych, przeważnie konspiracyjnych warunkach.

Polki z Pomorza były aresztowane z listy, jako fanatyczki polskości, wrogo usposobione do państwa niemieckiego. Były one członkiniami Polskiego Związku Zachodniego, młodsze należały do Przysposobienia Wojskowego ⁵⁹.

W maju 1940 roku przybywają nowe transporty Polek. I tak: 8 maja — 19 (nry: 3486—3504); 24 maja — 65 Polek z Poznania (nry: 3560—3624) i 26 z Katowic (nry: 3625—3650); 20 — z Sosnowca i okolicy (nry: 3651—3670); 24 — z Królewskiej Huty (nry: 3671—3694); 10 — z Pszczyny (nry: 3695—3704) i 20 — z Rybnika (nry: 3705—3724).

Do 23 sierpnia zjawia się tylko po kilka Polek w transportach mieszanych. Tego dnia przywieziono większy transport, bo 126, z Sandomierza, Kielc, Tomaszowa Mazowieckiego, Piotrkowa i Częstochowy (nry 4308—4433). Jest to transport specjalny. 13 września mamy znów transport specjalny z Tarnowa, Krakowa i Rzeszowa, liczący 65 więźniarek (nry: 4560—4624). 17 września transport specjalny z Poznania — 41 więźniarek (nry: 4662—4702).

Do końca 1940 roku liczba Polek dochodzi do 1075.

W tym czasie, a dokładnie 12 października 1940 r., przyjeżdżają pierwsze Holenderki w transporcie mieszanym.

Po wybuchu wojny niemiecko-radzieckiej zaczynają napływać, początkowo nieliczne, transporty Rosjank i Ukrainek. Często są one w transportach mieszanych.

1 marca 1941 roku przybywa transport więźniarek politycznych z Bydgoszczy, do którego dołączono więźniarki z Suwałk. Są w tym transporcie i Niemki. Całość: 58 osób, w czym 37 Polek (5610—5667). Po przerwie, w sierpniu, transport kielecko-radomsko-częstochowski 129 więźniarek. Lista transportowa nie zachowała się (6600—6673 i nast.). 9 sierpnia w transporcie mieszanym 48 Polek, 10 sierpnia 60 więźniarek politycznych z Bydgoszczy (numery czterocyfrowe na 67, lista nie zachowała się), 11 i 12 września mamy transport specjalny z Tarnowa w ilości 127 osób, a 13 września z Krakowa, liczący 65 więźniarek.

⁵⁹ Rel. Jadwigi Ptach z 16. XI. 1958 r., Zbiory Kom. Hist. Rav.

Nadszedł wreszcie ów niezapomniany dla wszystkich dzień 1 września 1939 r. Już przed piątą rano ostrzeliwali Niemcy miasto, zwłaszcza dworzec, gazownię, sąd, nie wyrządzając jednak poważniejszych szkód. Chojnice były jak wymarłe; cała prawie ludność polska w przeczuciu nieszczęść, które spaść na nią miały, poprzednio już uciekła. W mieście, prócz niewielkiej garstki Polaków, znajdowali się najliczniej Niemcy, którzy ukryci po piwnicach, z utęsknieniem oczekiwali wkroczenia hitlerowców. Około południa wtaczały się pierwsze kolumny niemieckich wojsk, witane entuzjastycznie przez miejscowych Volksdeutschów. Sypały się kwiaty, lały się łzy radości i uniesienia. W imieniu miasta witał uroczystą przemową fryzjer Ziemann, dziękując za wyzwolenie, na które dwadzieścia długich lat czekać było trzeba. Wnoszono gromkie okrzyki na cześć Hitlera i jego zwycięskiej armii, na cześć Trzeciej Rzeszy, z którą im nareszcie łaskawy los na wieczne czasy złączyć się pozwolił. Nie zapomniano jednak o Polakach.

Tak więc wyglądało owo przesładowanie, o którym na cały świat krzyczał „diabelski adwokat” vulgo Goebbels, przesładowanie tak okropne, iż musiały mu zwycięskie wojska „fuehrera” wreszcie kres położyć i spod jarzma polskiego uciemiężonych „Volksgenossów” wyzwolić.

Więcej niż dziesięć procent ludności miasta stanowią Niemcy, niektóre zaś wioski okoliczne były prawie zupełnie w posiadaniu niemieckim, np. cała Koszneideria, wsie takie, jak Ostrowite, Silno, Lichnowy, Ogorzeli, Ciechocin, Sławęcín. Nic też dziwnego, że w tak silnym skupieniu czuli się Niemcy pewnie i bezpiecznie.

W ostatnich dniach sierpnia 1939 r. wobec pewności, iż wojna jest nieunikniona, buta ich stawała się coraz jaśniejszą. Osmielali się uragać polakom, szydzić z władz polskich i polskiego wojska a zapowiedzią bliskiego nadejścia Hitlera usiłowali szerzyć panikę. Przeciw tym bezczelnym wystąpieniom reagowało społeczeństwo chojnickie w sposób zdecydowany. Najbardziej krzykaczy, uprawiających niemiecką propagandę, ze względu na bezpieczeństwo publicznego trzeba było zaaresztować. Miało się to w niedługim czasie okrutnie zemścić na całej niewinnej ludności cywilnej.

ASW 3 1/2

77

Stefan Marchlewicz
 par. 209
 Opłm. Stefan Marchlewicz
 88-832 Bruay ul. Ogrodowa 22/16

Om nr 2508.2005N.

Nr 389329

Szulc

Edmund

15.11.1920 Czernica

Data i miejsce urodzenia

Uprawnia do przejazdów PKP i PKS wg 50% zniżki

Edmund Szulc podpis posiadacza zaświadczenia

URZĄD DO SPRAW KOMBATANTÓW I OSÓB REPRESJONOWANYCH

Niniejsze zaświadczenie uprawnia do ulg i świadczeń określonych w ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz.U. nr 17, poz. 75 z późniejszymi zmianami).

11.07.1995n. Data

Z upoważnienia Kierownika Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych

mgr Mieczysław Rytarowski Pełnomocnik w woj. bydgoskim

pphm. Stefan Marchlewicz 89-632 Brumy ul. Ogródowa 22/16

Handwritten signature

KOMENDANTKA ZHP HUFCA ZŁOTÓW 79

RODZAJE I OKRESY ZALICZANE DO UPRAWNIENI USTAWOWYCH

Okresy		Wyszczególnienie	Przepis ustawy
od	do		
10.07.1942	03.1944	RO- Gryf Pomorski	INK.1
12.1944	01.1945	Obóz kow. Stutthof	INK.4

łącznie: lat 1 miesięcy 11

zmiana: lat Z upoważnienia

Kierownika Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych

mgr Mieczysław Rytarowski podpis

Pełnomocnik w woj. bydgoskim

Adres zamieszkania

89-631 Mściżak wies Czernica 1

Związek Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych w KONARZYNACH

EWID. 12061

Podporucznik Edmund Szulc "Grab" - dowódca Grupy partyz. i Podchorążówki "Jagoda", "Osa" Czernica - siedziba dowództwa TOW Gryf Pomorski. Osrodek naboru rekrutów i szkolenia podoficerów i oficerów, informacji wojskowej, zaopatrzenia w bron, sprzęt wojskowy Zgrupowania partyzanckiego Brusy-Swornegacie-Wiele-Kosciierzyna TOW Gryf Pom. i AK i stały punkt sanitarny, który prowadziła dh Helena Drobinska "Hania" od lipca 1942r do maja 1944r oraz drużynowy "Zastępu" Leszek ZHP 79 Pom. Drużyna Harcerzy im. T. Kosciuszki Brusy od lipca 42r do maja 44r. - wykonywał rozkazy d-ców: Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" d-cy O/"Młynki" Gryf Pom., por Henryka Grabosz "Gwiazda" d-cy bunkra Zielony Pałac "Oddz. "Cis" Mecikał Gryf Pom. i Jana Szalewskiego "Sobol" O/Szyski-103 "AK od 07.42r do 03.44r - oraz wykonywał rozkazy Naczelnego K-danta TOW Gryf Pom, majr Jozefa Gierszewskiego "Rysia", Naczelnego K-danta TOW Gryf Pom, majr Aleksandra Arendt "Konar", "Debina" do maja 44r.

Prowadził wywiad w Garnizonie SS Wielkie Chełmy, w Bazie Zaopatrzenia Frontu Wschodniego w Powalankach pow. Chojnice i współpracował z hm Lucjanem Cyłkowskim "Lucek" na rozkaz mjr Aleksander Arendt "Konar", "Debina" Naczelnym K-dant TOW Gryf Pom, iczł. AK "Reich" od 07.42r do 05.44r. Brał zbrojny udział w potyczce na drodze Czyczkowy-Krownia z zandarmeria z posterunku Brusy jako d-ca z grupa partyz. "Jagoda", "Osa" Czernica - jesienia 43r, w bitwie koło mostu Drzewicz z patrola SS Wielkie Chełmy - jesienia 43r na rozkaz d-cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" Oddz. "Młynki" Gryf Pom./Jan Ostrowski "Jas" został ranny w palec prawej nogi/, w "Akcji" Kaszuba w napadzie na Placówkę SS Kaszuba w dniu 15.03.44r - cel rozbić placówkę i zdobycie broni - akcja nie udana za duży opór SS-manów dobrze uzbrojonych na rozkaz d-cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" Oddz. "Młynki" Gryf Pom. W dniu 19 maja 1944r wywieziony z rodzina do Lagru Potulice w sierpniu 44r wraz z rodzina przekazany do więzienia Sipo w Gdansk i 01 grudnia 44r on, brat Alfons i siostry Stefania z Helena zostali przekazani do KL Stutthof, a ojciec Ludwik Szulc z powrotem do Lagru Potulice, gdzie zginął podczas powrotu do domu 01.45r /Akta RS 247/a brat Alfons Szulc zginął podczas ewakuacji KL Stutthof na drodze "śmierci" k/Wejherowa w styczniu 45r - oznaczony w KL Nr 103 446 jako więzien polityczny.

porucznik Leon Drobinski czł. 01 TOW Gryf Pomorski

Handwritten signature

Związek Kombatanów Rzeczypospolitej
Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych
Kolo Gminne
w KONARZYNACH

Władek

W dniu 19.05.44r o godz 3,00 rodzina Szulców z Czernicy t.j. -Ojciec Ludwik Szulc czł. Gryfa Pom., 2 siostry Stefania Szulc-Derzewska czł. Gryfa Pom., Helena Szulc czł. Gryfa Pom., brat Alfons Szulc czł. Gryfa Pom. i najmłodszy brat Edmund Szulc czł. Gryfa Pom. zostali wywiezieni z Czernicy pow. Chojnice do Lagru Potulice za polskosc i ruch oporu, a na ich miejsce gospodarstwo i młyn-osadzono Niemke Anne Dumke z Ugoszcza pow. Byliow 20.05.44r, a jej syn Wili Dumke walczył na froncie wschodnim i był na urlądzie w czerwcu 44r i zginął na froncie wschodnim jesienia 44r. Anna Dumke gospodarowała od 20.05.44r do marca 45r-ba-ta sie Polakow i "bunkrarzy"-gosciła czesto Komando SS i Zandarmerie-ciagle przyczepiała sie do naszej rodziny Władysława Drobinskiego czł. Gryfa Pom. trzy razy dawała nam eksmysje, a ojca Polaka kierowała do Organizacji Tod kilka krotnie co zawsze załatwiała moja babka z Komando Zandarmerii Posterunku Brusy z K-dantem Spletstoeser, gdyż Babka Weronika Hapka czł. Gryfa Pom.-bardzo dobrze władała jezykiem niemieckim-umiała bronic Polakow. Jak wywo-żono Szulców to "straszne"-było to nasza rodzina matka Rozalia Drobinska z dziećmi :s.Leon, Bronia, c. Władzia, s. Bernard, s. Stas i c. Helena schroniła sie w Szulców lesie. Po Szulców trzy wozy drabiniaste przyjechały z Zabna i po półgodzinie odjechały do Zabna, a rodzina Szulców z tobołkami w jednej rece została samochodem wojskowym zawieziona do Chojnic Komando SS i po przesłuchaniu i torturach zawieziona transportem na stacje Mrocza, a stamtąd z rampy pieszo do Lagru Potulice. Po zdarzeniu wywozu rodziny Szulców i po grabie-żeniu majątku t.j. mebli, dobr kulturalnych - jak zrobiło sie cicho moja matka z rodina wro-ciła do domu i około godziny 7,00 rano przyszedł po matke SS-man i zabral ją do obsługi inwentarza-ja Leon poszedł z matka, a SS-mani oswiadczyli, ze takiej "wyzerki"jeszcze nie mieli z goby tryskała im "szynka"-, ktora poczestowali mnie i matke. A jak odjeżdżała przed frontem to p. Anna Dumke wypita reszte zupy po psie Rolfie i co nie mogła wypic wlała do termosu, a p. Anna Dumke -"oswiadczyła", ze cały majątek zostawia "Hitlerowi"-Wermachtowi mojej matce co słyszałem osobiscie, gdyż matka mowiła, ze mogła sobie przygotowac "prowiant" na podroz. Wydała polecenie opiekowac sie domem inwentarzem, całym gospodarstwem Anna Dumke oswiadczyła, ze wroci zaraz Hitler a zwyciezy. Bydło, swinie i make zjedli żołnierze Werchmachtu-grupa frontowa "głodomorow i obszarpancow" Niemcow, ktorzy dostali sie do nie-woli za Przechlewem po zdobiciu Drzewicza i Czarniza i prawej rubierzy Brdy pow. Chojnice. Moja matka Rozalia "Roza" należała do grupy partyz. "Jagoda", "Osa" Czernica TOW Gryf Pom. i prowadziła punkt kontaktowy "Łowienia Ryb" z Komando SS Wielkie Chełmy-dostarczała bron, informacje do Zgrupowania partyz. Brusy, a ojciec Władysław Drobinski "Wladek" należał do grupy partyz. "Jagoda", "Osa" Czernica TOW Gryf Pom.-prowadził punkt kontaktowy zaopatrzenia w bron, mundury niemieckie Wermachtu-rozne materiały wybuchowe, ktore otrzymywał z Garnizonu SS Wielkie Chełmy od brygadzysty Jozefa Kuklinskiego-czł. TOW Gryf Pom. i z Bazy Zaopatrzenia Frontu Wschodniego w Powatkach pow. Chojnice, gdzie pracował w Firmie Drzewnej w Powatkach pow. Chojnice w okresie od 01.42r do marca 45r moi rodzice wykonywali rozkazy d-cow Gryfa Jana Binczyk "Zagłoba"-k-dta Gryfa na powiat Chojnice, d-cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" Oddz. "Młynki" Gryf Pom. i d-cy Jana Szalewskiego "Sobol" O/Szyszki-103"AK.

Bunkier "Podchorazowka" " "Osa"; "Jagoda" Czernica -dowodztwa TOW Gryf Pomorski wykryto przypadkowo podczas budowy w sierpniu 1944r. Podczas kopania fundamentu natrafiono na wiaz-przytym byli obecni murarz z Głowczewic, stajenny Edmund Kulesza z Czarniza, młynarz Franciszek Rolbiecki z Dywanu/Dziemian czł. Gryfa Pom. sprzyjajacy Niemcom i namyslał sie od godz. 10,00 do godz. 13,00 i zglosił do Komando SS Wielkie Chełmy i na miejsce zdarzenia przyjechał osobiscie Standartenführer Nordman d-ca Garnizonu SS Wielkie Chełmy "Anfibia" i demonstracyjnie przejechał staw. Podczas przesłuchania ojca Władysława Drobinskiego "Wladek" oswiadczył, ze 15.03.44r -podczas "Akcji" Kaszuba za darmo mu nie polamał 2 sztchet na tyłku. Podchorazowka "Osa", "Jagoda" Czernica w maju 44r została przeniesiona do bunkra "Dybk" na rozkaz d-cy Władysława Wroblewskiego "Maria" k-dta Gryfa Pom. na pow. Chojnice. Moja matka Rozalia Drobinska "Roza" czł. Gryfa uzyskała informacje od p. Anny Dumke, ze pies Rolf mocno szczeka i chodza partyzanci-wiec była tam niebezpieczna. Rodzina Szulców-ojciec Ludwik Szulc, siostry Stefania Szulc-Derzewska, Helena Szulc i bracia Alfons Szulc i Edmund Szulc zostali z Lagru Potulice przekazani do Nojdgarden w Gdansku w sierpniu 44r., a stamtąd 01 grudnia 44r przekazani po odbytych torturach do KL Stutthof, a ojciec Ludwik Szulc z powrotem do Lagru w Potulicach, gdzie zginął podczas powrotu do domu 01.45r, brat Alfons Szulc zginął na drodze "Smierci 01.45r"/Wejherowa-Edmund Szulc wieczorem umowił sie z bratem Alfonsem w sprawie uciezki podczas ewakuacji KL Stutthof i rano go juz nie było. Edmund Szulc uciekł podczas ewakuacji w okolicy Kokoszek i po drodze zdobył butelke alkoholu, ktora na stacji w Zukowie zamienił na butelke wody z żołnierzami Werchmachtu-jeszcze tak dobrej wody nie pił i stamtąd dostał sie do Koscierzyny i dalej do Czernicy. Siostry Stefania Szulc-Derzewska i Helena Szulc zostały ewakuowane za Wrjherowo i wrociły dopiero 10 kwietnia 1945r -ogromie wychudzone, w pasiakach z litera F-Stefania Nr obozowy 104 176 jako wiezien polityczny, Helena NR obozowy 103 323 jako wiezien polityczn do Czernicy.

porucznik Leon Drobinski czł. o1 TOW Gryf Pomorski

455

dh Edmund Szulc "Gryf Pomorski", "Szare Szeregi" - Drużyna Harcerska Brusy - Zast.harcerski "Leszek" Czernica -d-ca grupy partyzanckiej "Jagoda", "Osa" Czernica. Działacz Ruchu Oporu - niepodległościowy na Pomorzu w okresie 1939 r - 1945r. Instruktor harcerstwa.

Dn Edmund Szulc "Grab", "Osa"-Grupa partyzancka "Osa" Czernica -Gryf Pom.- był d-ca oraz dowodził "Podchorazówka"- "Osa"-Czernica-zlokalizowana pod gnojownikami -oraz był drużynowym Zastępu "Leszek"-Czernica, dh Stefan Fedde "Orion", "Rys"-grupa partyzancka "Jagla Czyczkowy-drużynowy Zastępu "Leszek"-Czernica oraz dh Helena Drobinska "Rania"-w marcz 1943r zorganizowała Zastep harcerski "Leszek" Czernica i prowadziła punkt sanitarny w "Podchorazowce" "Osa"-Czernica i dostarczała lekarstwa, informacje ,sprzet wojskowy i żywnosc-/piekła chleb/.

KOMENDANTKA ZHP HUFCA ŁĄCZÓW
ppłm. Stefan Marchewicz
ul. Ogrodowa 22/16
z wp. Brygida Łój
płm. Brygida Łój

Nr 389329
Szulc Edmund
15.11.1907 Czernica

Uprawnia do przejazdów PKP i PKS wg 50% zniżki

Edmund Szulc
podpis posiadacza zaświadczenia

RODZAJE I OKRESY ZALICZANE DO UPRAWNIENIŃ USTAWOWYCH

Okresy	Wyszczególnienie		Przepis ustawy
	od	do	
10.07.1942	03.1944	20-Gryf Pomorski	Nr.1
12.01.1944	1945	Okoliczności Stutthof	Nr.4
Łącznie: lat 1 miesiąc 11			
Zmiana: lat 1 miesiąc 11			

Z upoważnienia kierownika Urzędu ds. Represji i Osób Represjonowanych
mgr Mieczysław Rytarowski
Pełnomocnik w wni. hurt.
podpis

Rodzina Szulców w dniu 19 maja 1944r wysiedlona z gospodarstwa w Czernicy za działalność polityczną do lagru w Potulicach: ojciec Ludwik Szulc, Stefania Derzewska - córka, Helena Szulc - córka, Alfons Szulc i Edmund Szulc -synowie.
Po wykryciu bunkra w Czernicy - podchorążówki "Osa" w ich obiekcie w sierpniu 1944r. zostali przekazani z lagru Potulice do więzienia Gestapo w Gdańsku i po okresie tortur i przesłuchań w grudniu 1944r zostali przekazani i aresztowani politycznie w obozie koncentracyjnym w Stutthofie, gdzie przebywali do końca stycznia 1945r. a skąd ich brat Alfons Szulc nigdy już nie wrócił - został zamordowany koło Wejherowa podczas ewakuacji więźniów z obozu, a ojciec Ludwik Szulc po przeprowadzonym śledztwie i torturach w gestapo w Gdańsku został w grudniu 1944r ponownie przekazany do lagru w Potulicach, gdzie podczas ewakuacji-obozu lagru Potulice został w bestialski sposób zamordowany przez gestapo w styczniu 1945r.

ALFONS SZULC "Osa" ur.06.04.1918r. Od 05.4Or.do 19.05.44r. Gryf Kaszubski-Pomorski Od 19.05.44r.do 08.44r.Lager Potulice i Organ.TOD.Nastepnie od 09.44r do 01.12.44r Sipo Gdansk i od 01.12.44r. do 25.01.45r.Kl Stutthof.Z ginal na drodze "Smierci" Wejherowo-Slupsk-oznaczony nr 103 446.Brat jego Edmund Szulc wieczorem 24.01.45r. ostatni raz wieczorem widzial sie z nim-gdy rano przyszedl "na planowana uciezke" nie bylo go juz i "nigdy go juz nie zobaczyl"nikt w Czernicy. Ppor Leszek czl o1 Dh Stefania Derzewska-Szulc ur.15.01.1906r w Czernicy.Od 04.43r do 05.44r.ruch oporu-Gryf Pom.Od19.05.44r do 14.12.44r Lager Potulice i Sipo Gdansk.Nastepnie od 14.12.44r. do 25.01 45r.Kl Stutthof - ewakuowana pod Wejherowo -wrocila 04.45r do Czernicy.Byla oznaczona nr 104 176 w KL Stutthof.Nalezala i walczyła w grupie partyzanckiej "Jagoda","Osa"Czernica -Gryf Pom.Wykonywala rozkazy d-cow por Henryka Grabosz "Gwiazda"-d-cy bunkra,"Zielony Palac"Oddzial "Cis"-Gryf i Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" Oddzial partyz."Mlynki"-Gryf i Jana Szalewskiego "Sobol" Oddzial partyz."Szyszki-103"AK w okresie od 04.43r do 05.44r.Nalezala do Szarych Szeregow UL LINA.79 DH Brusy Dh Helena Szulc "Jagoda" ur.22.03.1912r.Patriotka i dzialaczka kulturalno-oswiatowa i gospodarcza na Pomorzu do 39r.Od 04.43r. do 19.05.44r.Gryf Pom.i od 20.05.44r do 31.11.44r.Lager Potulice i wiezienie Sipo Gdansk.Od 01.12.44r. do 25.01.45r. KL Stutthow-oznaczona nr 103 323.Brala czynny udzial w akcjach dywersyjno-sabotazowych i bezposredni udzial na polu walki-ewakuacyjny i tacznościowy.Nalezala do grupy partyzanckiej "Jagoda","Osa" Czernica-Gryf Pom.-wykonywala rozkazy por Henryka Grabosz "Gwiazda"Oddz.partyz!"Cis" Mencikal "Zielony Palac"-Gryf Pom.,Marcjana Czarnowskiego "Wrzos"Oddz.partyz."Mlynki"-Gryf Pom. i por Jana Szalewskiego"Sobol"Oddz.partyz. "Szyszki-103"AK-Bory Tucholskie. por Leszek Drobinski-01

Ludwik Szulc "Papa"ur.08.08.1873r patriota i dzialacz spoleczno polityczny na Pomorzu 39r.Od maja 194Or do m-aja 1944r Gryf Kaszubski Pomorski.Od 19.05 44r do 21.01.45r Lager Potulice Wiezienie Sipo Gdansk od 01.08.44r do 07.11.44r i z powrotem Lager Potulice do 21.01.45r.Z-ginol zamordowany podczas ewakuacji Lagru Potulice-za brama -przez "Komando". Byl organizatorem -budowy bunkrow -zbudowal w sierpniu 1942r we własnym obiekcie -bunkier "Podchorazowke" "Osa","Jagoda"Czernica-siedziba -Dowodztwa-Sztabu TOW Gryf Pomorski-kształcenia kadry oficerskiej i po-oficerskiej-centrum zaopatrzenia informacji i zaopatrzenia wojskowego dla zgrupowania partyzanckiego Brusy, Wiele-Lipusz,Swornegacie Gryfa i A K w okresie od 4Or--44r.

Odznaczone Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski

W drugiej połowie 1942 roku komendantem naczelnym TOW „Gryf Pomorski” zostaje porucznik rezerwy Józef Gierszewski (Major Ryś, Szulc, Gozdawa),

Dh Jan Szulc ur.31.08.1929r. Brusy_Zasw.629053/1027177 U ds KiOR W-wa dn.01.09.94r. Dh Jan Szulc "Smialy"-walczył w Szarych Szeregach UL LINA i w Zgrupowaniu partyzanckim Brusy-Wiele-Swornegacie -Gryf i AK oraz ZHP u d-cow por Henryka Grabosz"Gwiazda"Zielony Palac"Oddz."Cis"Mecikal-Gryf i Jana Szalewskiego "Sobol"O"Szyszki-103"AK od 05.43r-11.44r. Lager Potulice od 11.11.44r.do 21.01.45r. por Leon Drobinski-Gryf Pom. nalezala do Zastepu "Leszek"-Czernica 79 DH Brusy.

pphm. Stefan Marchewicz 88-432 Brusy al. Ogrodowa 22/18

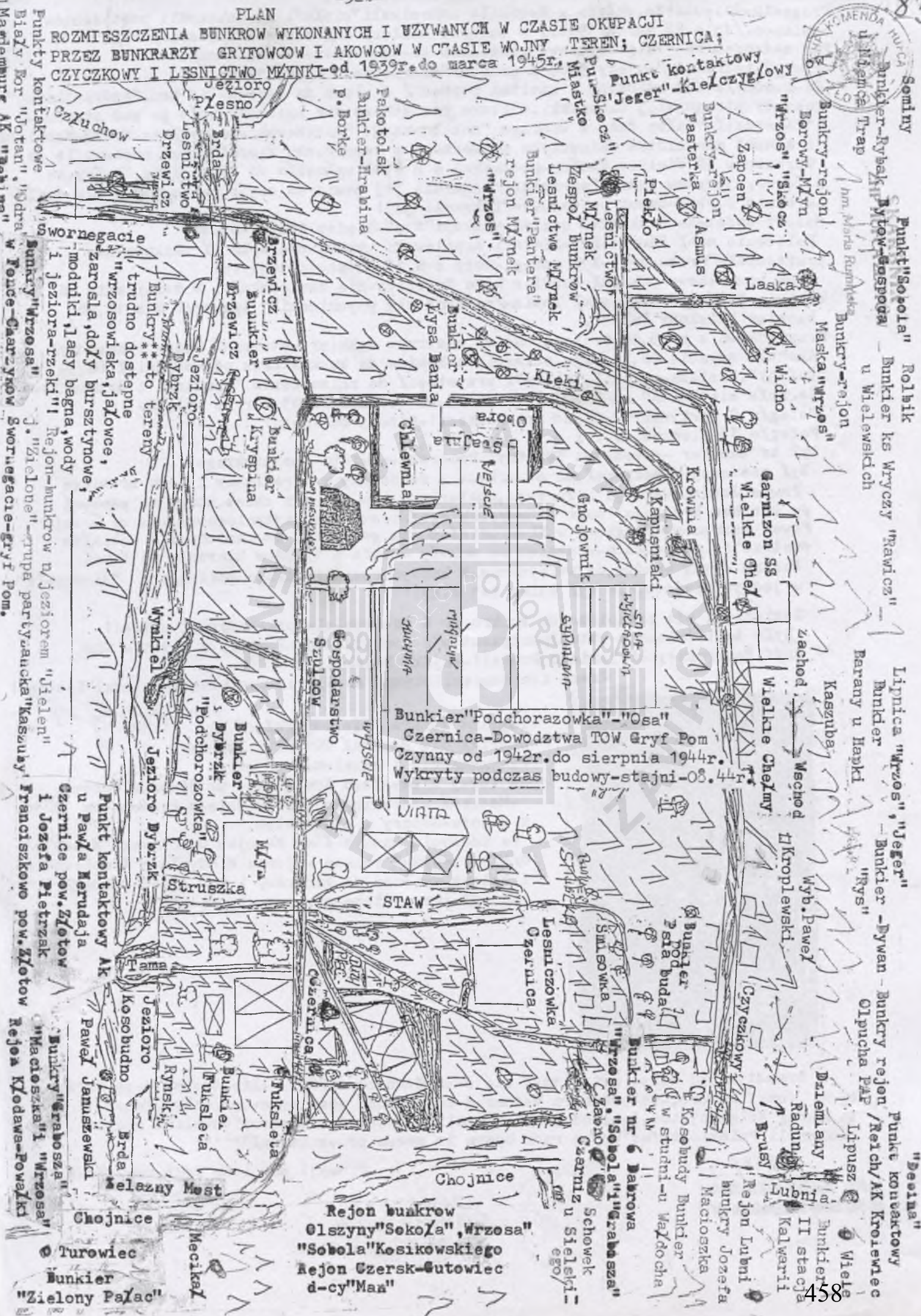
Stefan Marchewicz

KOMENDANTKA ZHP HUFCA ZLOTOW z uph pphm. Brygida Łój

PLAN

ROZMIESZCZENIA BUNKROW WYKONANYCH I WZIWANYCH W CZASIE OKUPACJI PRZEZ BUNKRARZY GRYFOWCOW I AKOWCOW W CZASIE WOJNY TEREN; CZERNICA; CZYCHKOWY I LESNICTWO MZYŃKI-od 1939r. do marca 1945r.

Porucznik-Leon Drobinski-r0W Gryf Pomorski-zeznaje:
Tragedia-dziewozeta, chlop z Mecika za zakopiwali "ciaza" i rozpoznawali partyzantow zabitych./dnia 22 marca/1944r.-w bunkrze "Zielony Pałac"-Mecika oddzial "Cis" Pod nadzorem SS-"Volgzdojczow-"widzialem te-to-"smutne"-nieludzkie!

184

Kruk "Kiedrowicz"-ujety 9,00 u panstwa "Andrzejkow" 21.03.1944r.
SS-otoczylo dom k/Krzyza i kapitan poprosil o klucz do pokoiku od pani "Andrzejkowej"-kobiety strugajacej ziemniaki.-"ktora poczatkowo sie upierała-dała go pod strachem!
***Zdradził-"chlop dzrzy w czarnym "mantlu-szewc "Daszkowski-poszedł na PocztaMecika i znusił miedziutka dziewczynne pochodzaca z Powałk, aby kierowniczka zadzwoniła do Garnizonu SS Wielkie Chełmy-podciarka o h 8,10 zgłosiła do SS Wielkie Chełmy, ze u "Jedrzejczykow jest -"partyzant/zakazali jej mowic na czyje polecenie i nie mogli zdradzic siebie-nawet po wojnie-"zakazali jej!

Nalezny dodac-ze Kruk-brazil udzial w akcji "Rys"-lipiec 1943r.-Bywan.
Polecenie miał "Kropelka"-Niejaki Kroplewski ,ktory nie wykonał rozkazu-nie powiadomil-"Grabosza"-Był snieg,ktory o h 11,00 zacząłtopniec!
Kruk poczatkowo pokazal bunkier koło Czernicy-nie zamieszkały. W Garnizonie SS Wielkie Chełmy-Kruk-dostal lanie-/zalamal sie psychicznie" ipokazal o h 15,00 bunkier "Zielony Pałac".

Przypadkowo o h 15,00 Grabosz chcial wietrzyce bunkier -otworzyl klape i zabaczył Kruka w asyscie SS,ktorego sciagnieto hakiem do bunkra!Kruk odpowiedzial to "tutaj!".Grabosz-oglosil "Alarm"i przystopil do zniszczenia "drukarni i dokumentow!
Zaczela sie"WALKA" od 21.03.44r o h 15,00 do dnia 22.03.44r do h 9),20- Polegly 7 partyzantow-Czesc ich Pamieci!-Stanmy do Apelu!
Polegly 13 Niemcow.....

Był to bunkier -dowodztwa TOW Gryf Pomorski-powiatu chojnickiego.
Był osadzony miedzy malyimi swierkami i zbudowany z okraglakow z lasu hrabiego Pawla Januszewskiego z Turowca,znaleziono tam rowniez chleb,ktory te pasowal do blachow hrabiego Pawla Januszewskiego/Niemcy -to psychologowie/-za co hrabia Pawel Januszewski-zginął w KL-widzialem jak go wiezli na samochodzie w bialym cwehrze"/i oficerkach-wracalem ze szkoly - byla h 13,30-w kierunku do Brus!
Bunkry -byly trudne do utrzymania.W kazdym razie za dlugo partyzanci "siedzieli" w jednym miejscu,ale byl snieg tej zimy!***

Zamierzali sie przeniesc do bunkra nr 6 Dabrowa-ale przeszkadzal snieg!!
Byla to najwieksza bitwa2partyzantow"z powiatu chojnickiego i nawet z TOW Gryf Pomorskiego-Polskiego Oresza!-Wojska Polskiego!
Czesc ich Pamieci!Stanmy do Apelu! por.Leon Drobinski"Debina"!

Fragment bunkra "Zielony Pałac"
Oddzial Cis Mecika TOW Gryf Pomorski
Przyjeczenie i szkolenie wojskowe
od lewej Władysław Kroplewski ur 1923r.z Parowy
-Mecika z"drylingem",Druga Helena Grabosz ur 1923r.
z Milofu-Zapory z pistoletem.
Po zdobyciu bunkra-d-ca Marcjan Czarnowski"Wrzos"-
O/Młynki-wydal rozkaz wyjazdu Władysławy Kroplewskiej
i Heleny Grabosz do Warszawy i tam dalej walczyły****
tu był teren niebezpieczny dla nich****

Handwritten signature: Drobinski

Dramatycznej walce przygladali sie d-ca Garnizonu SS Wielkie Chełmy d-ca Nordman, z-ca Jozef Dewers,awatermistrz Wedner,d-ca osrodka szkoleniowego Johan Peter i szereg Volgzdojczow,Balkendojczow z okolicy Kosobud i Kłodawy"Gwalili sie,ze zwalczyli Polski-"tyfus"-gdzy ruch oporu im mocno przeszkadzal*****

pphm. Stefan Marchlewicz
89-002 Brany ul. Gąsienicowa 22/16

Czuwaj! por Leon Drobinski-Gryf Pom

SKARBNIK
ZNAJĄCY CAŁOŚĆ
M. Maria Bartuska

Handwritten signature: Drobinski

Porucznik Leon DROBINSKI 10W Gryf Pomorski zeznaje :

Tragedia-dziewozeta, chłepi z Mecikała zakopiwali "ciała" i rozpoznawali partyzantów zabitych./dnia 22 marca/1944r.-w bunkrze "Zielony Pałac"-Mecikał/Gedział "Gis" 85

Pod nadzorem SS-"Volgzdojczo"-widziałem te-to-"smutne"-nieładzie!
Kruk "Kiedrowicz"-ujety 9,00 u państwa "Andrzejkow" 21.03.1944r.

SS-otoczyło dom k/Krzyża i kapitan poprosił o klucz do pokoiku od pani "Andrzejkowej" kobiety strugającej ziemniaki "która początkowo się upierała-dała go pod strachem!
***Zaradkał-"chłep dąży w czarnym "mantlu-szewc "Daszkowski-poszedł na PocztaMencikał i zmusił młodszą dziewczynę pochodząca z Pawałk, aby kierowniczką zadzwoniła do Garnizonu SS Wielkie Ghełmy-podciarka o h 8,10 zgłosiła do SS Wielkie Ghełmy, że u "Jedrzejczykow jest -"partyzant/zakazali jej mówić na czyje polecenie i nie mogła zdradzić siebie-nawet po wojnie-"zakazali jej!

Należy dodać-że Kruk-krał udziął w akcji "Ays"-lipiec 1943r.-Bywan.

Polecenie miał "Kropelka"-Niejaki Kropelwski, który nie wykonał rozkazu-nie powiadomił-"Grabesza"-Był śnieg, który o h 11,00 zaczął topnieć!

Kruk początkowo pokazał bunkier koło Czernicy-nie zamieszkały. W Garnizonie SS Wielkie Ghełmy-Kruk-dostał łanie-/zalał się psychicznie" ipekazał o h 15,00 bunkier "Zielony Pałac".

Przypadkowo o h 15,00 Grabesz chciał wietrzyć bunkier -otworzył klapy i zobaczył Kruka w asyście SS,ktorego ssciagnieto hakiem do bunkra!Kruk odpowiedział to "tutaj!".Grabesz-ogłosił "Alarm"i przystąpił do zniszczenia "drukarni i dokumentów!
Zaczeła się "WALKA" od 21.03.44r o h 15,00 do dnia 22.03.44r do h 9,20-
Poległo 7 partyzantów-Cześć ich Pamięci!-Stanmy do Apelu!
Poległo 13 Niemców.....

Był to bunkier -dowództwa 10W Gryf Pomorski-powiatu chejnickiego.

Był esadzony między sąłymi świerkami i zbudowany z okraglakow z lasu hrabiego Pawła Januszewskiego z Turowca,znaleziono tam również chleb,ktory to pasował do blachow hrabiego Pawła Januszewskiego/Niemcy -to psychologowie/-za co hrabia Paweł Januszewski-zginał w KL-wiedziałem jak go wiezli na samochodzie w białym cetrze"/i oficerkach-wracalem ze szkoły - była h 13,30-w kierunku do Brus!

Bunkry -były trudne do utrzymania.W kasady razie za długo partyzanci "siedzieli" w jednym miejscu,ale był śnieg tej zimy!W promieniu 1500m. zakazano głodów

Zamierzali się przenieść do bunkra nr 6 Dabrowa-ale przeszkadzał śnieg!!

Była to największa bitwa partyzantów z powiatu chejnickiego i nawet z 10W W pow.chejnickim-grup partyzanckich 15-bunkrow/20 Cześć ich Pamięci! Stanmy do Apelu!
stałych bunkrow 26-sojowych

Oddział Wrzosa, Skocza, Mana-Gryf, oddział Sobola, Czarnego AK, Woj. Polskiego-

Fragment bunkra "Zielony Pałac" przetrwały do końca 45r.

Oddział Gis Mecikał 10W Gryf Pomorski.

Przyzeczenie i szkolenie wojskowe od lewej Władysława Kropiewska ur 1923r.z Parowy -Mecikał z "drylingen",Druha Helena Grabosz ur 1923r z Milefu-Zapory z pistoletem.

Po zdobyciu bunkra-4-ca Marcjjan Czarnowski "Wrzos"-o/Włyski-wydał rozkaz wyjazdu Władysławy Kropiewskiej i Heleny Grabosz do Warszawy i tam dalej walczyły***

Bunkier zaopatrzenia w sprzęt wojskowy grup partyzanckich w bron, sanitaria i informacje.Drukowanie Biuletynu informacyjnego Gryfa Pomorskiego, druków organizacyjnych i rozpowszechnianie,Skolenie żołnierzy i oficerow. Wykonywanie "akcji bojowych"-sabotarzowych na stacji Chejniec-blokowanie szynnic,przecinanie wozow,otwieranie wagonow na Front Wschodni w Powałkach z bazy zaopatrzenia, amunicji, bicia Niemcow.Jedzenie,okraglaki do budowy bunkra w42r.dostarczał Paweł Januszewski z Turowca.

Dramatycznej walce przyglądali się -dowódca Garnizonu SS Nordmann,z-ca Dewers, Kwatermistrz Wender,d-ca szkolenia wojskowego Johan Peter i Volgzdojcze-chwaląc się,że zwyciężyli Polakow-Bandytow!!

Bunkier "Zielony Pałac"-Mecikał-dowództwa 10W Gryf Pom

Bunkier "Podchorazowka"-Czernica-bunkier "Dybrzk"-to-Szkoły"-wojskowe kształcenia

i nabora żołnierzy-rekrutow, szkolenia podoficerow i oficerow
Bunkier nr 6 Dabrowa i bunkier "Zwirownia"Kosobudy-to:zaopatrzenie wojskowe w sprzęt bron, amunicje i sanitaria.

Bunkry "Smisłowka"-zaopatrzenie w żywność,bunkier "Fedda" w mieso;bunkier Brzewicz i bunkier "Kokoszka"-zaopatrzenie w rowery,bunkier "Barany"-w mundury niemieckie

186
RZECZPOSPOLITA POLSKA

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Województwo pomorskie

Urząd Stanu Cywilnego w Brusach

ODPIS SKRÓCONY AKTU ZGONU

I. Dane dotyczące osoby zmarłej:

1. Nazwisko Szulc
2. Imię (imiona) Edmund
3. Nazwisko rodowe Szulc
4. Stan cywilny żonaty
5. Data urodzenia 15 listopada 1920 r.
6. Miejsce urodzenia Czernica
7. Ostatnie miejsce zamieszkania Czernica, ul. Jana Pawła II 1

II. Dane dotyczące daty i miejsca zgonu:

1. Data dwudziestego piątego sierpnia dwa tysiące piątego
(25.08.2005) roku
2. Miejsce Czernica

III. Dane dotyczące małżonka osoby zmarłej:

1. Nazwisko Szulc
2. Imię (imiona) Zyta
3. Nazwisko rodowe Mientka

IV. Dane dotyczące rodziców osoby zmarłej:

	Ojciec	Matka
1. Imię (imiona)	Ludwik	Marta
2. Nazwisko rodowe	Szulc	Januszczyńska

1030
1145
Pozwiera się zgodność powyższego odpisu z treścią aktu zgonu Nr 43/2005

Brusy 16.11.2011

Nie podlega opłacie skarbowej - art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dn. 16.11.2006 r. o opł. skarb. (Dz.U. z 2006r. Nr 225 poz. 1635).

m.p.

Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego

KIEROWNIKA URZĘDU STANU CYWILNEGO

mgr Eliza Szczesna

Godło
TOW Gryf Pom

Edmund Szulc "Gryf Pomorski", "Szare Szeregi" - Drużyna Harcerska Brusy - Zast.harcerski "Leszek" Czernica - d-ca grupy partyzanckiej "Jagoda", "Osa" Czernica. Działacz Ruchu Oporu - niepodległościowy na Pomorzu w okresie 1939 r - 1945r.

Instruktor harcerstwa Gimnazjalista walczył w Pogotowiu ZHP sierpień 39r. Gromadził broń, amunicję - oraz organizował nabor do ruchu oporu! - w 39r. do ZHP. Prowadził - wywiad z d-ctwem TOW Gryf i AK Brusy.

ZWIĄZEK BOJOWNIKÓW
O WOLNOŚĆ I DEMOKRACJĘ
ZARZĄD WOJEWÓDZKI

w Bydgoszczy

LEGITYMACJA NR

0050343

Szulc

Nazwisko

Edmund

Imiona

Ludwik - Marta

Imiona rodziców

15.11.1920 Czernice

Data i miejsce urodzenia

Nr 389329

Szulc
Edmund

Nazwisko

15.11.1920 Czernice

Imiona

Data i miejsce urodzenia

Uprawnia do przejazdów
PKP i PKS
wg 50% zniżki

Edmund Szulc
podpis posiadacza zaświadczenia

RODZAJE I OKRESY
ZALICZANE DO UPRAWNIEN
USTAWOWYCH

Okresy		Wyszczególnienie	Przepis ustawy
od	do		
10.07.05.	1944	RO - Gryf Pomorski	Nr. 1
15.01.	1945	Obóz kowe. Stutthof	Nr. 4
łącznie: lat 1 miesiąc 11			
Zmiana: lat 1 miesiąc 11			

Zmiana: lat 1 miesiąc 11
Z upoważnienia
Kierownika Urzędu ds. Wykonalności
i Osób Represjonowanych
mgr Mieczysław Rytarowski
pełnomocnik w wni. hurt. i m.

KOMENDANTKA
ZHP HUFCA ZŁOTÓW
płn. Brygida Łoj

Rodzina Szulców w dniu 19 maja 1944r wysiedlona z gospodarstwa w Czernicy za działalność polityczną do lagru w Potulicach: ojciec Ludwik Szulc, Stefania Derzewska - córka, Helena Szulc - córka, Alfons Szulc i Edmund Dumke z Somin Szulc - synowie Gospodarstwo i młyn w Czernicy po Szulcach uprawiała Anna / Po wykryciu bunkra w Czernicy - podchorążówki "Osa" w ich obiekcie w sierpniu 1944r. zostali przekazani z lagru Potulice do więzienia Gestapo w Gdańsku i po okresie tortur i przesłuchań w grudniu 1944r zostali przekazani i aresztowani politycznie w obozie koncentracyjnym w Stutthofie, gdzie przebywali do końca stycznia 1945r. a skąd ich brat Alfons Szulc nigdy już nie wrócił - został zamordowany koło Wejherowa podczas ewakuacji więźniów z obozu, a ojciec Ludwik Szulc po przeprowadzonym śledztwie i torturach w gestapo w Gdańsku został w grudniu 1944r ponownie przekazany do lagru w Potulicach, gdzie podczas ewakuacji-obozu lagru Potulice został w bestialski sposób zamordowany przez gestapo w styczniu 1945r.

Matka Szulc podczas ewakuacji ze Stutthofu odłączył się od kolumny w Gdańsku-Wrzeszczu Po arce do domu spotkał się z żołnierzami Wehrmachtu których na stacji w Koscierzynie poczęstował spirytusem za wodę, która była smaczna. Szulc pod front do Brus-Czernicy. W Koscierzynie i lipuszu napotkał na walki silny opór Niemców. Dnia 5.03.45r zgłosił się do bunkra "Bausa" TOW Gryf i dalej walczył przeciwko uciekającym Niemcom w kierunku do Rajcau.*** mgr Leon Brodzki

31 XII 1925 r. wojsko polskie, na mocy postanowień Ligi Narodów, objęło w posiadanie półwysp Westerplatte, wówczas na terenie Wolnego Miasta Gdańska. Bardzo to miało służyć jako polska wojskowa kładnica tranzytowa. Krótko przed wybuchem wojny załogę Westerplatte stanowiło 182 żołnierzy pod dowództwem majora Henryka Sucharskiego (zastępca: kpt. F. Dąbrowski). Na uzbrojenie, poza bronią ręczną, składały się 4 moździerze, 2 działka przeciwpancerne i 1 działko piechoty. 1 IX 1939 r. o godz. 4.45 rano niemiecki pancernik „Schleswig-Holstein” otworzył na Westerplatte ogień z 19 dział, rozpoczynając w ten sposób drugą wojnę światową. Jednocześnie Niemcy zaatakowali Westerplatte z lądu. W następnych dniach ataki niemieckiej piechoty poprzedzone były ostrzałem artylerii ciężkiej, natłokami lotnictwa nurkowego oraz ostrzałem dwóch torpedowców. Mimo ogromnej przewagi ogniowej i blisko dwudziestokrotnej przewagi liczebnej dowódcą rejonu Westerplatte skupiałowała wojna 7 IX na siedmiodniowej nieprzerwanej walce.

9-20 IX 1939 r. została stoczona w rejonie Bzury największa z bitew września. Inicjatorem i realizatorem jednego z najważniejszych zwycięstw na szczeblu operacyjnym, jakim było uderzenie polskiej Grupy Armii „Poznań” i „Pomorze” w skrzydło niemieckiej 8 armii, był gen. Tadeusz Kutrzeba. Już w pierwszych dniach operacji jednostki dowodzone przez gen. E. Knolla, pik. E. Strzeleckiego i gen. R. Abrahama przełamały niemiecką obronę i odzyskały kilka miejscowości (m.in. Łęczycę). 11 IX na lewym skrzydle weszła do walki grupa operacyjna gen. M. Bortucia, odbijając Łowicz i Sobotę. Niestety, zdecydowano przewagę sił niemieckich i rozwój ogólnej, katastrofalnej sytuacji na frontach spowodowały, że sukcesy te nie dały pomysłnych rezultatów. 18 IX, po decydującym natarciu niemieckim, siła oporu armii polskiej załamano się. Części piechoty, z gen. Kutrzebą i jego sztabem bez broni ciężkiej, udało się wywać z okrajenia i po zaciętych walkach w rejonie Puszczy Kampinoskiej przedostać do Warszawy.

W walkach pod Lenino (12-13 X 1943 r.) brały również udział kobiety. W składzie 1. Dywizji Piechoty im. T. Kościuszki znalazła się kompania fizylierek oddalonego z Pierwszego Samodzielnego Batalionu Kobięcego im. E. Piłater. Fizyliki pełniły służbę wartowniczą przy sztabie dywizji. Jedną z drużyn została przydzielona do plutonu sanitarnego 2 pułku piechoty i w ten sposób trafiła dosłownie w sam środek bitwy. Kobiety wynosiły rannych z pola walki, udzielały pierwszej pomocy medycznej, eskortowały schwytych jeńców. Jedną z fizylierek, szeregowiec, 18-letnia Anielę Krzywón, zginęła drugiego dnia bitwy, ratując podczas bombardowania niemieckiego dokumenty i plany czołgów samochodu sztabowego. Za ten czyn pośmiertnie uhonorowano ją tytułem Bohatera Związku Radzieckiego, Medalem Złotej Gwiazdy, Orderem Lenina oraz Krzyżem Srebrnym Orderu Wirtuti Militari. Oprócz niej tytuł Bohaterów ZSRR przyznano Kapitani - Władysławowi Wysokiemu (pośmiertnie) i Juliuszowi Fibnerowi.

SZARE SZEREGI

Pod tym kryptonimem działał w czasie okupacji hitlerowskiej konspiracyjny Związek Harcerstwa Polskiego (27 IX 1939 - 1945). Szare Szeregi dzieliły się na Organizację Harcerzy i Organizację Harcerzek. W listopadzie 1942 r. w Organizacji Harcerzy wyodrębniono 3 szczeble: harcerzy Zawiszy (12-15 lat), skautów „Bojowe Szakły” (16-18 lat) i starszych harcerzy „Grupy Szturmowe” (powyżej 18 lat). Harcerze Zawiszy byli przygotowywani do służby łącznościowej, zwiadowczej i obsługi poczty polowej. Skauti byli szkoleni podobnie jak „zawiszczy” - o ponadto brali udział w akcji „młodego sobotażu” i wykonywali zadania wywiadowcze. Starsi harcerze byli szkoleni w zakresie i uczestniczyli w różnych akcjach bojowych. VIII 1943 Organizacja Harcerzy liczyła ok. 3000 (3000 harcerzy, 1000 skautów, 1000 starszych harcerzy) Organizacja Harcerzek przygotowywała do pomocniczej służby polowej (głównie sanitarna), a ponadto sformowała oddziały nad więziami, etc.

Bernadeta Januszczyńska
Czernica, Drużyna Harcerska Brusy Zastępca "Leszek Czernica", działaczka Kuchni Oporu w walkach niepodległościowych na Pomorzu w okresie okupacji.

28.01.1927 r. Czernica
Data i miejsce urodzenia
Imiona
Nazwisko
Januszczyńska
Bernadeta

Nr 91468 / 124473
ZAŚWIADCZENIE

URZĄD DO SPRAW KOMBATANTÓW I OSÓB REPRESJONOWANYCH

Niniejsze zaświadczenie uprawnia do ulgi i świadczeń określonych w ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatan- tach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu po- wojennego (Dz.U. nr 17, poz. 75 z póź- niejzymi zmianami).

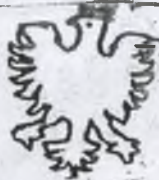
25.02.1993 r.
Data
Podpis

Przewodząca - Wywiad - wojskowy

Bernadeta Januszczyńska z d. Brobłńska "Beata" - dnia 3 marca 45 r. piekła chleb i powiedzili ja komandosi rosyjscy którzy pytali sie, gdzie German-pokazała im Sztas niemiecki w domu Szulców w Czernicy i tam z nimi poszła który rozbili bez strachu-wzieli do niewoli porucznika i 2 majorow z planami wojennymi, które były przydatne *** por Leon Brobłński
walcia zaczęła sie 21.03.44r. - trwała do 22.03.44r. - była to największa walka Gryfa.
Wystąpiło z Chojnic awanturę sie ze zniszczyli Polski tyfus-ruch oporu. Henryk Gracosz i Jan Brunk
uciekli, czterech partyzantow pokazalo za nimi - odciął im ucieczke naujezdzajacy samonod swia-
tłami na linii - "w meszczesciu - meszczescie" ***
Tak o h 1100 Niemcy-segermajster zebrał ludzi i musieli zakopac zabitych partyzantow
w bunkrze-tak o h 15,00 wracali ludzie z łopatami na plecach baraze smutni-co wiaziałem wracalem
ze szkoły. *** por Leon Brobłński

Bunkier "Zielony Pałac" Meckel
Harcerki - od Lewej - Władysława Kropiewska
-drużyna Helena Gracosz - czł. ZHP Gryfa i AK ***
dok 1943 r. Zielony Pałac-Meckel

WYŚCIE ZOSTALI

ONI ODESZLI

HARCERZOM Z DRUZYNY M. T. KOŚCIUSZKI W BRUSACH

ODDALI ŻYCIE ZA OJCZYZNĘ
1939-1941

Drużynowy **STEFAN DZIEKAN** lat 21

Zasłepowy **GZESŁAW FRYMARK** lat 18

Druh **ANTONI ROZEK** lat 20

Druh **ALFONS SZYCA** lat 16

Grafika Ireny Stankiewicz
„Armia Krajowa”

„Membina” działacz Pomorski żołnierz
szef wydziału bojowego Tow. Gryf Kaszubski -
od 06.43r. do 06.44r. Naczelnym Komendantem
Armii Krajowej oraz od
Komendantem żołnierzy i harcerzy
określonych „Niemcami”
Pozostawiając patriotyczne tradycje w walce z okupantem

d-ca Wincenty Drobiński - Gryf
Szare Szeregi O \ Młynki

Nas nie stanie

Lecz Ty nie zginiesz

Pieśń Cię weźmie

Legenda przechowa

Wichrem chwały

W historię popłyniesz

Armio Krajowa

Lata 1943 i 1944 obfitują w ciągłe dla Niemców klęski i niepowodzenia. Katastrofa bliskiego końca była dla wszystkich rzeczą pewną i oczywistą. Sami zaś Niemcy poczuwają już przeczuciwać, że nadchodzi, jak sami mówili „das dicke Ende”. Usiłowali jednak mimo wszystko zachować pozory pewności, choć im się to rzadko udawało. Sądziło, że stosując jeszcze większy terror, potrafią utrzymać swój autorytet i swą władzę w okupowanych krajach. Za każdą więc klęskę na froncie mszczą się w pierwszym rzędzie na Polakach, jakgdyby ci byli rzeczywistymi sprawcami nieszczęść, jakie prawie codziennie spadają na III-ą Rzeszę.

Załączamy szereg protokołów jako dowód tego, co działo się w poszczególnych miejscowościach powiatu chojnickiego.

Brusy

Leopold Czapiewski, Brusy: „Dnia 15 sierpnia 1944 r. z mieszkania własnego w Brusach aresztowano brata mego Roberta Czapiewskiego. Aresztowanie dokonało Gestapo z Chojnic, przy współudziale miejscowej żandarmerii. Z Brus odtransportowano go do Chojnic. Bratu memu zarzucano, iż czynnie popierał ukrywających się Polaków oraz, że nie podpisał „Antragu” na niemiecką listę narodową”. Jego koniec - zmarł w Stutthofie dnia 17. XI. 1944 r.

Bernard Ulatowski, Lubnia, gmina Brusy: „Dnia 22 maja 1944 r. o godz. 4-ej minut 30 został zamordowany w obozie koncentracyjnym w Stutthofie syn mój Dymitr Ulatowski. Zaareztowany został dnia 27. października 1942 z miejsca pracy w firmie „Giesel” w Chojnicach. Powodem aresztowania było dwudniowa przerwa w pracy. Podczas przesłuchania w więzieniu w Chojnicach został dotkliwie pobity przez gestapowców. Z Chojnic odstawiono go do więzienia Gestapo w Gdańsku, a następnie do Stutthofa. Przy pracy obchodzono się z więźniami bez względu na bity ich do nieprzytomności, następnie zlewano zimną wodą, by znów pracowali. Żyłki jego zostały spalone w krematorium”.

Jadwiga Kłuskowska, Kosobudy, gmina Brusy: „Dnia 21 kwietnia 1944 r. została umyta wraz z całą rodziną tryzycjent

Zdjęcie nr 1 przedstawia bunkier nr 6 w Dąbrowie b. powiat chojnicki czynny od lipca 1942 r. do marca 1945 r. położony między Kalwarią Wielką i jeziorem Skąpe od Kalwarii 2 km za polem, kierunek jez. Skąpe a od Dąbrowy 2 km. Był to jedyny z bez dowództwa Komendy Powiatowej i Komendy Głównej Tajnej Organizacji Wojskowej Gryfa Pomorskiego i Inspektoratu Chojnicko-Tczewskiego i Sztabu Okręgu Pomorskiego Armii Krajowej - dowodzonego przez dowódców: por. Henryka Grabosza "Gwiezda", d-cy grupy partyzanckiej "Cis" Męcikę Gryfa Pomorskiego, d-cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" oddziału Partyzanckiego "Młynki" leśnictwo Młynek i oddziału partyzanckiego "Szyszki-103" Bory Tucholskie por. Jana Szalewskiego "Sobol" komendanta Inspektoratu chojnicko-tczewskiego Armii Krajowej.

Zdjęcie nr 1 przedstawia fragment bunkra nr 6 Dąbrowa. Od lewej: partyzanci grupy "Cis Męcikę" d-cy por. Henryka Grabosza "Gwiezda":
 1/ Jan Dorawa, żołnierz Gryfa Pomorskiego grupa "Cis" - zginął 22.03.1944 r. podczas bitwy w Męcikale
 2/ Franciszek Lesman, żołnierz Gryfa Pomorskiego grupa "Cis" - zginął 22.03.1944 r. podczas bitwy w Męcikale
 3/ por. Stanisław Przytarski, żołnierz Gryfa Pomorskiego grupa "Cis" - zginął 22.03.1944 r. podczas bitwy w Męcikale
 4/ por. Henryk Grabosz d-ca oddz. partyzanckiego "Cis" Gryfa Pomorskiego który wyciąsako wraz z kolegą Janem Bronką wyostał się z okopania z nazi pod czas dwudniowej bitwy w dniu 21 i 22.03.1944 r. - ocalał 22.03.1944 r. podczas nocy a podążający ze bohaterami trzech dalszych partyzantów padło na leśnej drodze poprzez oświetlenie niedojżdżającego samochodu z posiłkami z Chojnic, a pozostała część załogi w liczbie 4 członków walczyła bohatersko od godz. 16-tej 21.03 do godz. 9-tej 22.03.1944 r.

Na zdjęciu nr 1 żołnierze Gryfowcy podczas udoskonalania szkolenia wojskowego w grudniu 1943 r. wykonują krypt hasła "Trzeba iść do szkoły". Był to tajny rozkaz wydany szefem do wszystkich jednostek liniowo-terenowych TOW Gryfa Pomorskiego w listopadzie 1943 r. naczelnego komendanta TOW Gryfa Pomorskiego i członka Sztabu Okręgu Pomorskiego Armii Krajowej "Reich" org nrj Aleksander Arendt "Kona", "Dębina".

Grupa partyzancka "Cis Męcikę" Gryfa Pomorskiego wiosną 1944 r. nie mogła jednak skorzystać z bunkra nr 6 Dąbrowa /z przebazowania sztabu/ na skutek złych warunków atmosferycznych - ciągłe opady śniegu oraz nie wyłączając innych przeszkód - co jest przyczyną rozbitcia tej grupy w "Zielonym palacu" pod Męcikalem w dniach 21 i 22.03.1944 r. przez garnizon SS Wielkie Chelmy.
 „Oni zginęli a myśmy zostali”

Obraz tego bohaterskiego dramatu przedstawia zdjęcie nr 4 - bunkier "Zielony pałac".
 Polegli na polu chwaly! - Cześć Ich pamięci!

d-ca por Henryk Grabosza, szer Jan Dorawa, szer Franciszek Lesman i por Stanisław Przytarski

Bunkier nr 6 Dąbrowa, Wrzosa-Gryf, Sobola AK

Fragment bunkra "Zielony Pałac" Oddział "Cis Męcikę" TOW Gryfa Pomorskiego
 Przyzwozenie i szkolenie wojskowe od lewej Władysława Kroplewska ur. 1923r z Prawy - Męcikę z "dryllingami", druga Helena Grabosza ur. 1923 z Mielotki-Zapory z pistoletem.

bunkier "Zielony Pałac" - Męcikę

dh Helena Grabosza, d-ca por Henryk Grabosza, dh Władysława Kroplewska, szer Franciszek Lesman

bunkier "Zielony Pałac" - Męcikę Oddział "Cis"

por Stanisław Przytarski, dh Władysława Kroplewska, dh Helena Grabosza, szer Franciszek Lesman, d-ca por Henryk Grabosza, szer Jan Dorawa

bunkier "Zielony Pałac"

Odesłta 18.11.2001 r.

URZĄD MIASTA I GMINY
78-630 CZŁOPA
ul. Strzelecka 2
tel. (067) 259 10 69; fax (067) 259 10 85
NIP 765-141-32-38

z up. BURMISTRZA

mgr Jerzy Bekker
SEKRETARZ MIASTA I GMINY CZŁOPA

ZAŚWIADCZENIE

Nr 91468 / 124779.

Januszevska
Nazwisko

Bernadeta
Imiona

28.01.1927r. Czernica
Data i miejsce urodzenia

Bernadeta Januszevska
podpis posiadacza zaświadczenia

URZĄD DO SPRAW KOMBATANTÓW
I OSÓB REPRESJONOWANYCH

Stwierdzam zgodność
kserokopii z treścią oryginału

Człopa, dnia 09.06.2009 r.

Niniejsze zaświadczenie uprawnia do
ulgi świadczeń określonych w ustawie
z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach
oraz niektórych osobach będących
ofiarami represji wojennych i okresu po-
wojennego (Dz.U. nr 17, poz. 75 z póź-
niejszymi zmianami).

25.02.1993r.

Data Podpis

SKARBNIK
ZIP MUJCA ZŁOTÓW
KASJENKA MUJCA
ZŁOTÓW

ZALICZANE DO UPRAWNIEŃ
USTAWOWYCH

Adres zamieszkania

89-632 Brusy
Czyczkowy

Okresy		Wyszczególnienie	Przepis ustawy
od	do		
02 1943	05 1944	Służba w Grupie Pomorskiej	Art. 1
Łącznie: lat... 1 ... miesięcy... 3			
Zmiana: lat... .. miesięcy... ..			

Fodporucznik Bernadeta Drobinska urodzona
28 stycznia 1927r. córka Wincentego Drobinskiego
i Marianny Kosobucka z domu Narnoch
Mezatka po mezu Januszevska.

dh Bernadeta Januszevska Grupa Partyzancka "Jagoda", "Osa"
Czernica, Drużyna Harcerska Brusy Zastęp "Leszek" Czernica.
"Kaszub", działaczka Ruchu Oporu w walkach niepodległości-
owych na Pomorzu w okresie okupacji
Ciąg dalszy

Chciał ja zgwałcić - ale się obroniła bohatercko - bo przyszedł inny
oficer - tu miała "szczęście" - następnie była deportowana do Brus, Dziemian, Brus
Czerska i Chojnic zawsze pieszo. Do Wfy już z Wilna jechali wagonami
osobowymi dwa tygodnie. Z Wfy dwa dni wazkotorowka oraz dwa dni konmii
sankami. Dużo ludzi umierało. Lekarz przyjmował - niemiecki - ludzie stawiali
wdwuszeregu on szedł w srodku i koło niego stuardesy - tłumaczyły na język
niemiecki, którym mówił pacjent - na koncu szła pielęgniarka z wiadrem
i dawała plyn do picia zawsze ten sam wszystkim... Od młodego dozorczy
ukradła papier, ołówek, papier, koperte - ale co nie było jak wysłac, - gdy
nie wiedziała adresu pobytu - tylko numer. Do Polski przyjechała pierwszym
transportem po przesłuchaniu, przyjechała k. 20, sierpnia. W Zarnowcu odebrano
jej dokumenty. Niewiedziała, gdzie była.... Porucznik Leon Drobinski Gryf

ppłim. Stefan Marchlewicz
89-632 Brusy ul. Ogrodowa 22/16

466

BURMISTRZA
mgr Jerzy B...
SEKRETARZ MIASTA I GMINY

Podporucznik Bernadeta Januszevska z domu Drobinska córka Wincentego Drobinskiego i matki Marianna Kosobuckiej z domu Narnoch urodzona 28 stycznia 1927r w Czernicy gmina Brusy pow. Chojnice

92

URZĄD MIASTA I GMINY
78-630
ul. Strzelecka 2
tel. (067) 259 10 89
NIP 765

Partyzantka 10W Gryf Pomorski i ZHP-harcerka. Czuwaj!!!

Podporucznik Bernadeta Januszevska z domu Drobinska ps. "Beatka" dh Bernadeta Januszevska Grupa Partyzancka "Jagoda", "Osa" Czernica, Drużyna Harcerska Brusy Żastap "Leszek" Czernica. "Kaszub", działaczka Ruchu Oporu w walkach niepodległościowo-pomorszu w okresie okupacji. Brała czynny udział w potyczce z Patrolem Policji Brusy na drodze Czyżkowy Krownia jesienia 1943r w odbiciu partyzanta Stanisława Meger "Niel" z Oddz. partyz. "Młynki" Gryf na rozkaz Edmunda Szulc "Grab" Grupa partyz. "Jagoda" Czernica Gryf, w akcji na moście Drzewicz w potyczce z patrolem "S S" z Garnizonu "S S" Wielkie Chełmy w ewakuacji ранego partyzanta Jana Ostrowskiego "Jas" z Oddz. partyz. "Młynki" Gryf jesienia 1943r na rozkaz d. cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" Oddz. "Młynki" Gryf. W noc sylwestrowa 1943/44r na szosie Zabno Czarniz z 3 osobowym patrolem Policji Posterunku Brusy podczas potyczki rozbrojono policjantów zdobyto bron i mundury na rozkaz Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" Oddz. partyz. "Młynki" Gryf. Zorganizowała koledy sylwestra 43/44r i napad na sklep Mecikał. Dostarczała bron i sprzęt wojskowy, sanitarny do Zgrupowania partyz. **Brusy-Wiele-Swornegacie** z Garnizonu "S S" Wielkie Chelmy od brygadzysty Władysława Kuklińskiego "Kukla" czł. Gryfa na rozkaz d. cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" Oddz. "Młynki" Gryf od 43r do 45r. Piekła chleb dla partyzantów i leczyła partyzantów w "Podchorazowce" "Osa" Czernica Gryf na rozkaz d. cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" Oddz. "Młynki" Gryf od 43r do marca 45r. Była harcerka Zastepu "Leszek" Czernica i wykonywała rozkazy drużynowego Edmunda Szulc "Grab" Grupa partyz. "Jagoda" Czernica Gryf od 43r do 19 maja 44r i drużynowego Stefana Fedde "Rys", "Orion" Grupa partyz. "Jaglia", "Szyszka" Czyżkowy Gryf i Armia Krajowa od marca 43r do marca 45r. ~~Jedziła do grup z meldakami 39-45r.~~ W dniu 7 marca 1945r była deportowana na Ural do prac lesnych, gdzie pracowała do 03 sierpnia 1945r i została zwolniona. ~~Łowca~~ przyjechała do domu Czernicy. Praca była ciężka musiała ~~sciaca~~ ułożyć 2m3 swierkow. Wykonywała to w grupie 3 osobowej z koleżanka i Rosyjanka zawsze ponad norme 1m3 za co otrzymywali kawałek słoniny wielkości 2 małych palców, bo jedzenie było słabe i warunki sanitarne. Została zabrana z Czernicy mając 18 lat przez oficera NKWD do Mecikała który ja przesłuchiwał w językach Niemieckim, Rosyjskim i Polskim ~~wierał~~, jest "Niemka". Została zdradzona przez "Polke" Kazie, należała do ruchu oporu. Była ewakuowana z Mecikała do Brus następnie do Dziemian a z tamtad znow do Brus i z Brus do Czerska z Czerska na punkt zbiorczy do Wiezienia na ul. Pietruszkowa w Chojnicach gdzie sformuowano wielki transport z różnych narodowości: Polaków były 2 koleżanki z Tucholi i Se polna oraz z Kosobud/Brus, Niemców, Czechów, Francuzów i innych narodowości. W dniu 25 marca 1945r na stacji w Chojnicach załadowano do wielkiego transportu w nocy ponad 2 tysiące "Niewolników" ~~bardzo~~ dużo. Parowóz TY nie mógł ruszyć w tym rozległ się ~~SPIEW~~ "Serdeczna Matko" we wszystkich językach echo niosło piosenki do "Boga" wielka rozpacz "Ziemia" zadziała echo niosło śpiew i sapanie parowozu w nieznaną dal..... do Działdowa ~~izowa~~ - Wilna Moskwy - Ufy i do Obozu oznakowanego "Nómerem" w lesie na Uralu. "Ona wrocila" i NKWD nie użyło na niej miłości dużo z ich i jej koleżanek i kolegów nigdy nie wrocilo.

Z marża w listopadzie 200Ar. 18.11.2001r.

Moja ciotka Bernadeta została zabrana z Czernicy-prawie porwana przez kapitana rosyjskiego "ranego w prawy bok ramiona-krwawia". Raniony został w lesniczowce u Stanisława Megra-byli tam partyzanci na rozwiązaniu Gryfa Doszło do wymiany ognia. ranny kapitan natychmiast odjechał-bryczka w parę koni "kasztany"-wysokie z woznica -w jechali w ścieżkę stanej i zabrali ciotkę. Moja mama dała ciotce swoje ponczochoy, reformy, skarpety, cweter i troche chleba. Moja mama Roza Drobinska była członkiem Gryfa. Ciotkę Moja Bernadete zawiezli do Mecikała-do serwisu na stacji PKP Komando-gdzie przesłuchiwał ja kapitan "bydgoski" "pies"-wpierał, że jest Niemka-~~po~~ rosyjsku, później ponemiecku, wreszcie po polsku.

Czesc jej pamieci-bohaterce Gryfa Pomorskiego! Stanmi do APELU!!!

Porucznik Leon Drobinski 467 Gryf

KARBENIK
ZHP MŁOCZĄCZÓW
ul. ...

Handwritten signature
pphin. Stefan Marchlewicz
83-832 Brusy ul. Ogrodowa 22/16

Niemcy w latach 1944/45r. - duza Polakow z okolic Wielka-Ozerska-Brus zabili bez zadnych wyrokow Sadowych, ktorzy byli podejrzeni o pomoc partyzantom. Jagdkomando-mordowalo ludzi bezlitosnie, gwalcila -dziewczyny-niewiasty wraz z Wermachtem -Kasobudy-Brusy**Ladacznice, strzymywaly "Westeladunk" od -partyzantow!***

ANTONI ROZEK lat 20-gimnazjalista-harcerz "Pogotowia Harcerskiego"-39r Brusy wraz z ojcem Jozefem z Zabna-Brusy wt. maja-1945 zostali aresztowani w Chojnicach przez SA za udział w ruchu oporu i zgineli w obozie Sachsenhausen.

ZGINELI SMIERCIA MECZENSKA-CZESC ICH PAMIECI.....

STEFAN DZIEKAN lat 21-gimnazjalista-druzynowy "Pogotowia Harcerskiego"-39r ZHP 79 Pom.Druzyzna Harcerzy im.T.Kosciuszki Brusy-stan druz.do 30 harcerzy i 40 wspolpracujacych,Zdradzony i aresztowany 20.04.40r-osadzony w areszcie sledczym w Gdansk i Stutthofie-zamordowany zmarl w Akademii Medycznej w Gdansk 05.41r przed rozprawa,tj.23-25.09.41r w Sadzie Doraznym w Gdansk-AKT OSKARZENIA 6.S.HMS.21/41-Prokurator Berke-podpis Dr.Koch.POLEGE NA POLU CHWAŁY-CZESC JEGO PAMIECI.....

ALFONS SZYGA lat 16 ur.09.02.1923r-gimnazjalista-harcerz "Pogotowia Harcerskiego"-39r-aresztowany 17.09.39r w Brusach przez bojowkarzy SA -przewieziony "Czarna Buda" do Chojnic i zastrzelony na drodze w Chojnicach/Charzykowy 18.09.39r przez Volksdeutscha Ernesta Riedla czl.SA-"Selbstschutz" ZGINEL SMIERCIA MECZENSKA-CZESC JEGO PAMIECI.....

Por Leon Drobinski

Jak zabrali "Beatke" to dziadek, az sobie wl/osy wrywaly.

Smiechu tez duzo bo na drugi dzien dziadek ubral sobie oficerki "Pi/suckiego"-Soldat Iwan-podszedl-dawaj-"sapogi" majesz moje-stare kaptcie!

Wszyscy p/akalismy za Bernadete-zawsze modlilismy sie za nia na rozancu-za rogirm domu k.k.cioci Heji.Dziadek sam prowadzil rozaniec i litanie do NMP-pamieciowo.Spiew prowadzila ciocia Hela i prosila Pana Boga-aby wujek Mieczek wrocil z wojny z Francji i wujek Bernard Drobinski z Italii Wojsko Polskie i wojek Stachu-byl zagubiony-jako zolnierz polski-gen Sosinkowskiego pod Arhen,ale wszyscy szcieszliwie wrocili do Ozernicy i tez wrocila najbardziej kochana Bernadeta "Beatka"-przywiozila na pamiatke wydelec i lyzke drewniana.Przyjechała w sierpniu 1945r, na Uralu byla do 03 sierpnia 1945r.Modziutki Rosjanin chcial ja poderwac i powiedzial-jej juz w czerwcu 1945r,ze w sierpniu 1945r.zostanie zwolniona pierwszym transportem do domu-po przesluchaniu i to sie spelnilo.Tam na Uralu bylo duzo kwiatow,kroili ziemniaki i nawlczyli na kije i stawiali na sloncu-otrzymywali "chrupki"!-Bylo tam za lasem dazo jak-rosjanie trzymali tam konie.

Obsluga Rosjanek-byla biedna jak oni przyjechali-nie miały lusterek-w oknie jedna drudziej paznokciami wyjmowala z glowy "wszy"i zabijali...Jak zaczely umierac bogate Niemki, Polki,Zydowki-to Rosjanki"wypasly sobie-tylki,ze az sie swiecily! Byly wielkimi "Paniami",!!!

Ciotka przyjechała to jeszcze tam była zima-Nagle przyszła wiosna i wszystko było od razu zielone-pełno kwiatow!!

Ciotka Bernadeta "Beatka" powiedziala,ze najlepsza jest Polska ,Ojczyzna Nasza-Polska-Kazdemu bylo ciezko po wojnie,ale wszyscy urosli.Mogla uciec z Chojnic z Pietruszkowej-nie podjela decyzji Beatke "-zdradzi/a-sypnel/a,ze byla Akowko-Kazia Ferlin-bo poszla sie paradowac do Mecika/a"Ruchom!-przyjechała ta sama bryczka z kapitanem Rosyjskim,ktora to zabrali "Beatke"

NASZA!! Czuwaj Por.L.Drobinski
Gryf Pomorski
23 wrzesnia 2008r.

Handwritten signature

KOMENDANTKA
ZHP HUFCA ZŁOTÓW

Handwritten signature
pim. Brygida Łój

KOMENDANTKA
ZHP HUFCA ZLOTOW

Aleksander Arendt
org. " mjr Konar " - " Dębina "
81-786 Sopot, Chopina 40/7

Sopot

3.XII.

92

Tajna Organizacja Wojskowa " Gryf Pomorski " i Armie Krajowa Okręg Pomorski od 1940 do III/1945 .- od V/1944 do końca wojny OK " Stutthof "

WL 4181410 Nr.ew. 12120600093

Prezydenta Miasta Sopotu

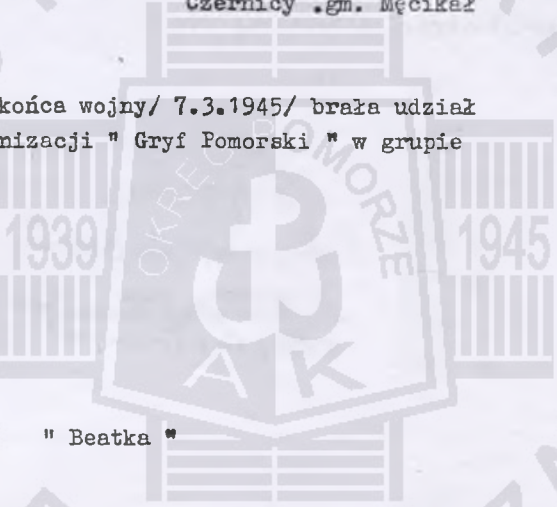
Benadeta Januszewska

28 stycznia 1927r.

Ainceptus
XXXX /
W. Drobińskie
Czernicy gm. Męcikał

pp/hw. Stefan Marchalski
69-682 Przewy ul. Dąbrowska 22/116
Marchalski

od 16.III.1943 do końca wojny/ 7.3.1945/ brała udział
w ruchu oporu w ramach Tajnej Organizacji " Gryf Pomorski " w grupie
" Szare Szeregi " Drużyna Czernica
jak w załączniku

" Beatka "

szeregowy

po przeszkoleniu i zaprzysiężeniu została przydzielona przez Komendanta na powiat chojnicki Alojzego Kierdowicza " Kruk " do dyspozycji dowódców grup bojowych-partyzanckich : Leśnictwo Młynek d-ca Marcejan Czarnowski " Wrzos ", Henryka Bińczyka, Stanisława Wegera i Edmunda Szulca. teren działania - Młynki, Czernica, Kontakt z Harcerzami z Powstania Warszawskiego, którzy byli więzieni w lagrze SS w Wielkich Chełmach i punkcie kontaktowym Krownice-Brusy. Brała udział w akcjach bojowych z żandarmerią i patrolami ze zgrupowania SS w Wielkich Chełmach w charakterze sanitariuszki, łączniczki, opieka nad rannymi, ulokowanie ich w bezpiecznych miejscach, - dalej jak w załączniku, -

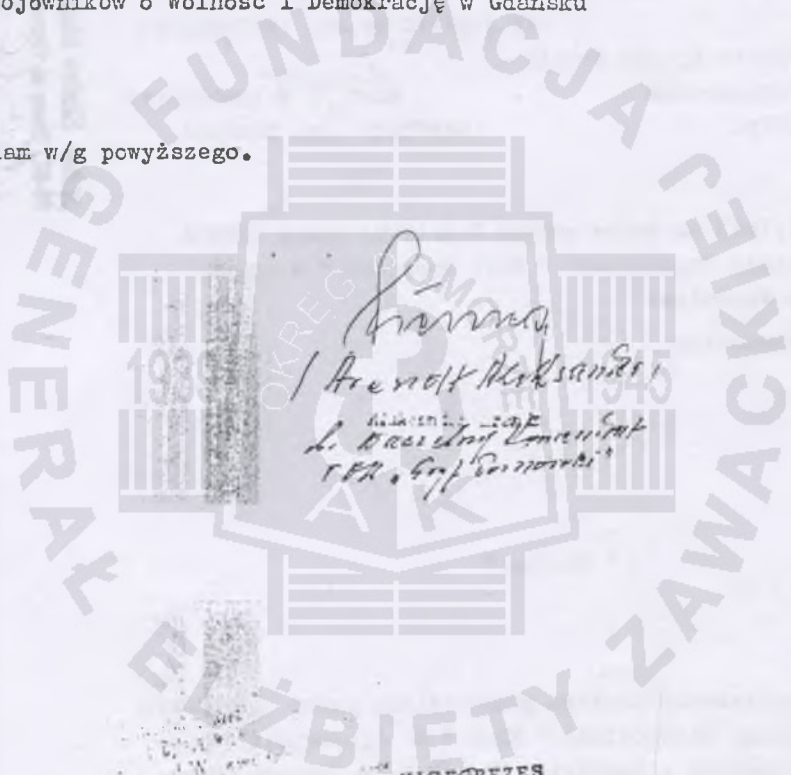
SKARBNIK
ZIP HUFCA ZŁOTÓW
Stefan
hrm. J. G. G. G.

aresztowana przez NKWD, zesłana w głąb ZSSR - Nowojarsk - Ural od 7.III.1945 do 7.VIII.1945,- przez Niemców cała rodzina była represjonowana za nie przyjęcie Volkslisty,-

jestem członkiem Związku Kombatantów RP i Osób Represjonowanych Nr. leg. 0530858 wyst. 6.XI.1984r. przez b. Zarząd wojewódzki Związku Bojowników o Wolność i Demokrację w Gdańsku

posiadam w/g powyższego.

Handwritten:
1. Arnold Aleksander
2. Wiesław Tomaszewski
3. Andrzej...

Handwritten: 9th
VICEPREZES
Handwritten signature:
Int. Leon Lenczarski

pphm. Stefan Marchlewicz
89-832 Brusy ul. Ogrodowa 22/16

Handwritten signature:

SKARBNIK
ZHP HUCA ZŁOTÓW
Handwritten signature:
hna. Maria Kumińska

33 a R *****
Arendt Aleksander
org. " mjr Konar "
ul. Chopina 40/7
81-786 Sopot

Sopot, dnia 1992-12-03

97

załącznik do oświadczenia jako świadek do
wniosku Januszewskiej Bernadety, Kuleszy Ja-
niny oraz Drobińskiego Leona z Czernicy

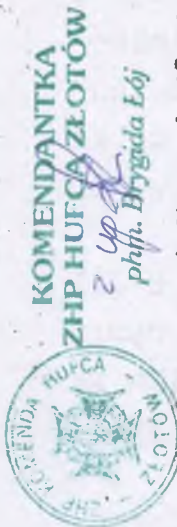
o przyznanie uprzednień kombatanckich:

- świadom odpowiedzialności za prawdziwość podanych niżej faktów,
oświadczam, że:

teren b. powiatów Chojnice, Tuchola, Kościerzyna, Kartuzy, Wejherowo, Bor-
Tucholskie - był jednym z większych terenów działalności partyzanckiej
- konspiracyjnej na Pomorzu, działały tutaj: "Orzeł Biały", " Grunwald "
" Polska Żyje ", " Polska Armia Powstania ", Służba Zwycięstwu Polski
ZWiZ - Armia Krajowa, " Młody Las ", i wielu innych. Jedną z silniejszych
była Tajna Organizacja Wojskowa " Gryf Kaszubski " do VII/1941 potem
" Gryf Pomorski ". Gryf Pomorski działał na całym Pomorzu przez grup-
py bojowe-partyzanckie oraz b. liczny zespół zaprzysiężonych członków
współpracujących, których należy bezwzględnie traktować na równi z
walczącymi z bronią w rękach.

W rejonie b. powiatu Chojnickiego działały grupy bojowe pod do-
wództwem: Alojzego Kiedrowicza " Kruk ", komendant na powiat Chojnice,
Marcjana Gzarnowskiego " Orzeł ", Jana Meggera " Mann ", Jana Szulc-
owskiego " Sobol ", Alojzego Braskiego " Orzeł ", Stanisława Kłoskiana,
Edmunda Szulca, Henryka Grabosza i wielu innych. W Czernicy-Gminie Me-
cikał w gospodarstwie Państwa Szulców / młyn / mieścika się jedna z
siedzib Rady Naczelnej i Komendy Główniej TCW Gryf Pomorski z placów-
ką szkoleniową tzw. " Podchorążówka ", - która była pod moją osobistą
opieką oraz opieką członka Rady Naczelnej Franciszka Kuklińskiego -
" Sępa ", - . Działalność powyższych grup bojowych wraz z setkami dzie-
łaczy w ruchu oporu - w ramach TCW " Gryf Pomorski " dała znaczący
wkład w walce z okupantem o wyzwolenie Ojczyzny, biorąc pod uwagę
specyficzne warunki walki w tym pomorskim regionie. Do Gryfa należeli
ludzie z różnych środowisk i w różnym wieku, szczególnie resztki in-
teligencji pomorskiej, ludność wiejska i młodzież szkolna, harcerze-
którzy zgrupowali się w ramach działalności " Szarych Szeregów -przy-
dzielani do dyspozycji poszczególnych dowódców grup bojowych-partyzan-
ckich - jako łącznicy , kurierzy, obserwatorzy, służba sanitarna itp
i ich należy również zaliczyć na równi z walczącymi z bronią w rękach
ciągłe byli doszkalani,-

Do jednych z tych zaliczamy Janinę Kuleszę " Jola " , Bernadete
Januszewską " Beata " i Leona Drobińskiego " Leszek ". Oświadczenia
świadków o ich działalności trzeba przyjąć jako zgodne z prawdą, co
potwierdzam na podstawie:

wiarygodności i rzetelności w ich działalności, otrzymywanych raportów od komendantów powiatowych, od dowódców poszczególnych grup partyzanckich, na odprawach, które odbywały się w różnych miejscach działania b. często w tzw. "Podchorążówce Gryfa" zlokalizowanej u Państwa Szulców / gospodarstwo rolne z młynem / - 3 pokojowy bunkier z wszystkimi urządzeniami kucherno-sanitarnymi i to pod gnojówką na podwórzu i oddalonego o 8 km wielkiego placu ćwiczeń formacji SS,-

Na tych odprawach komendanci powiatowi i dowódcy grup podkreślali wielką odwagę, inteligencję, spryt i przebiegłość, tajność w działaniu tych młodych ludzi, rwali się do roboty, trzeba było hamować ich młodzieńczy zapał, chcieli pomścić represje okupanta, stosowane wobec ich rodzin, za zamordowanie ich ojców, braci, za zsyłki do obozów koncentracyjnych.

W okresie poprzedniego reżimu - łącznie ze Związkiem Bojowników o Wolność i Demokrację nie było przychylnego klimatu do przyznawania uprawnień kombatanckich organizacji działających na Pomorzu i nie tylko na Pomorzu. Wyrządzono niepowetowane krzywdy, represjonowano po wojnie, wielu zesłano w głąb ZSRR - skąd część już nigdy nie powróciła.

Jako działacz społeczny na Pomorzu przedwojną, Koczelną Komendantkę Tow. "Gryf Pomorski" w szeregach sztabu AK - w czasie okupacji - czułem się odpowiedzialnym za losy ludu kaszubsko-pomorskiego po wojnie czyniłem starania o wyjaśnienie specyficznych, złożonych warunków działalności konspiracyjnej na Pomorzu - co w części tylko odnosiło efekty. Związek Bojowników o Wolność i Demokrację uznawał tylko walkę z bronią w rękach za zasadne do przyznawania uprawnień kombatanckich z czym ja i inni b. Gryfowcy nie zgadzaliśmy się. Ca 75% już umarło, liczni nie doczekali się choćby skromnego uznania, podziękowania, satysfakcji materialnej. Należy uhonorować choćby tę małą garstkę, która przeżyła do dziś m. in. Leona Drobińskiego, Janinę Kuleszę i Bernadetę Januszkę, którzy występują o przyznanie im uprawnień kombatanckich,-

Arendt

/ Aleksander Arendt /

Aleksander Arendt

Womienont Maczulewicz
TOW "Gryf Pomorski"

Autoryzacja podpisu
stwierdzam

Gdańsk, dnia 9.03.93

KOMENDANTKA
ZHP HUFCA ZŁOTÓW
z up. [signature]
plm. Brygida Łój

Dh Wincenty Drobinski "Fala" - wystawiał - dokumenty niemieckie partyzantom - jak dowody, książeczki wojskowe, karty urlopowe Wehrmachtu, które to otrzymywał z punktu Magdembork od swojej kuzynki - Janki, która to przywoziła do Czernicy - przeważnie w okresie letnim również dostarczała informacje polityczne - dotyczące szkolenia polskich rekrutów na Poligonie Magdemburg w okresie od 43r. - 45r.
 Dh Wincenty Drobinski "Fala" - szkolił - harcerzy i rekrutów Gryfa Pom. Dysponował ubraniami Wehrmachtu przygotowywał i wysyłał umundurowanych partyzantów na akcje - bojowe 43r./44r/45R. na rozkaz d-cy "Wrzos" - Gryf Pom.

Milej
 Skarżyski
 89-832 Brusy ul. Ogrodowa 22/16

Gurowska przesłuchana

Szczylińska Prokuratura Rejonowa, na prośbę prokuratury stołecznej, przesłuchała Marię Gurowską - sędzię, która skazała na śmierć w 1952 r. Emili Fieldorfa, gen. AK i dowódcę Kedywu. Przypominam, że w 1989 r. generała zrehabilitowano, uznano, że był niewinny.

Por Leon Drobinski "Leszek" TOW Gryf Pomorski od IV.43r-III.45r. czł-art.01

ZASWIADCZENIE

Nr 591146 /102133

DROBINSKI
 Nazwisko
 WINCENTY
 Imiona
 27.10.1919r. CZYŻKOWY
 Data i miejsce urodzenia.

Wzrost 170 cm
 waga 60 kg
 waga 50 kg

URZĄD DO SPRAW KOMBATANTÓW I OSÓB REPRESJONOWANYCH

Niniejsze zaświadczenie uprawnia do ulg i świadczeń określonych w ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz.U. nr 17, poz. 75 z późniejszymi zmianami).

KIEROWNIK
 Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych

16.01.2008
 Dr Janusz Odziemkowski
 Sekretarz

Godło
 Tajnej Organizacji Wojskowej
 Gryf Pomorski

Podczas odprawy dowódców 12/13 września 1943r. był d-ca Warty w Ochronie Czernicy kom. Aleksandra Arendt "Debina" "Konar" i zaprowadził kom. na pociąg 7.00 do Mecika 13.09.43r. Wincenty Drobinski "Fala" - walczył z grupą partyzancką Lipusz d-cy "Paczek"

"Duch puszczy" w uwolnieniu partyzantów - Knopika z aresztu i obserwacji policjanta Łapi - walczył w grupie Leona Kulasa Radun-Zapcien - Zgrupowanie "Zawiszy" - prowadził harcerstwo - Władysław Dupik "Wesoły" i Czesław Gierszewskiego "Zeglarz" w grupie partyzanckiej "lipnica" i Łakie z d-ca "Gorzelniany." i z d-ca Alojzy Bruski "Skocz" - komendant gminy Brusy - na pow. Miastko, Bytów i Czuchow-Biały - Bor - radiostacja "Jotan", Pakołojsk kontakt p. Borke, Bytów-Sominy - kontakt z rybakiem. Walczył w Ak-grupa Cygana Mecika 10.46r. z rozbitkami NKWD i Wehrmachtem - bronił ludzi!

por Leon Drobinski - Gryf Pom.
Janusz Odziemkowski

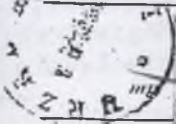
z up. BURMISTRZA

J. Bekker
 mgr Jerzy Bekker
 SEKRETARZ MIASTA I GMINY CZŁOPIA

Stwierdzam zgodność kserokopii z treścią oryginału
 Człopa, dnia 29.12.2008

MIASTO I GMINA CZŁOPIA
 78-630 Człopa, ul. Strzelecka 2
 tel. 067 259 1069, fax 067 259 1065
 NIP 7851602673 REGON 570791490

100
SKARBNIKA
ZHP HUFCA
ZŁOTÓW

ANTONI ROZEK lat 20-gimnazjalista-harcercz "Pogotowia Harcerskiego"-39r Brusy wraz z ojcem Jozefem z Zabna-Brusy w t. majatku zostali aresztowani w Chojnicach przez SA za udział w ruchu oporu i zgineli w obozie Sachsenhausen.

ZGINIELI ŚMIERCIA MECZENSKA-CZESC ICH PAMIĘCI.....

STEFAN DZIEKAN lat 21-gimnazjalista-drużynowy "Pogotowia Harcerskiego"-39r ZHP 79 Pom. Drużyna Harcerzy im. T. Kosciuszki Brusy-stan druż. do 30 harcerzy i 40 współpracujących. Zdradzo-ny i aresztowany 20.04.40r-osadzony w areszcie śledczym w Gdańsku i Stutthofie-zamordowany zmarł w Akademii Medycznej w Gdańsku 05.41r przed rozprawą, tj. 23-25.09.41r w Sądzie Doraznym w Gdańsku-AKT OSKARZENIA 6, S. HMS. 21/41-Prokurator Berke-podpis Dr. Koch. POLEGŁ NA POLU CHWAŁY-CZESC JEGO PAMIĘCI.....

ALFONS SZYCA lat 16 ur. 09.02.1923r-gimnazjalista-harcercz "Pogotowia Harcerskiego"-39r-aresztowany 17.09.39r w Brusach przez bojówkarzy SA -przewieziony "Czarna Buda" do Chojnic i zastrzelony na drodze w Chojnicach/Charzykowy 18.09.39r przez Volksdeutscha Ernesta Riedla czł. SA-"Selbstschutz". ZGINIEL ŚMIERCIA MECZENSKA-CZESC JEGO PAMIĘCI.....

Por Leon Drobinski

Władysław Rutkowski uczestnik bitwy pod Monte Cassino - dziś mieszkaniec Gwleździna gmi. Rzeczenica - podczas spotkania z okazji 60 - lecia bitwy, na uroczystym spotkaniu rocznicowym w Muzeum Człuchowskim.

Dh-Wincenty Drobinski-prowadził zaopatrzenie w bron, granaty i amunicje, materiały sanitarne w 44/45r. Organizował i wykonywał-sabotarz maszyn rolniczych w majątku SS Zabno, Wielkie Chełmy u załadcy z-cy Jozefa Dewers kom. Garnizonu SS Wielkie Chełmy/niszczenie łożysk! Organizował napady na patrole SS w okresie 44r.-45r.-w Krowni, Drzewiczu, Czarnizy. Organizował wywiad punkt kont. "Kukla" -prac

prac
Garnizonu SS Wielkie Chełmy 44r.-455r.-na rozkaz "Wrzosa" i "Sobola".
Podczas frontu na linii Brda- rubież prawa strona-od marca do 6.03.1945r stał Front gen Rokosowskiego-Polacy na nostku Napoleona rozmawiali i Nawmcy Werchnawcy-Litwini i Łotysze z Niemcami-wojskiem Werchnmachtu-czemu nie walczyli jedni drugich sie pitali-"Brak Rozkazu"! Rosjanie sie myli w Brdzie odleglosc 20m. a Werchmat minował-minami czołgowymi i piechoty powysp "Napoleona" i Łotysze z Litwinami kopali okopy/gniazda strzeleckie, at, eryjskie i rowy pancerne-strzeleckie. Dnia 3 marca wysadzono most kolejowy w Mecikale na koleji-Brda i most kolejowy na Strudze Mecikał i na szosie W Mecikale. Dnia 3, 4 i 5 marca na Głczewskich polach Organizacja TOD kopała-okopy-gniazda, strzeleckie, czołgowe, armatnie i rowy dla piechoty... Ewakuacja nastąpiła 28 lutego 1945r z Czernicy-dołaczałi do kolumny z Chojnic -około 4000 ludzi-jak mrowek-długosci 5 km w szeregu w czworakach-ludzi, dziatki, babek, kobiet z dziećmi i dzieci brodzacych po kolana w błocie droga płaskowa-których Niemcy wywiekli do Rajchu-przez Miastko do Libeku! Ania 6 marca 1945r. od h 23 do h 1,00 w nocy nastąpił atak od Czerska do Swornegaci-kulki gwizdały, armaty strzelały, czołgi ryły i paliły ziemię-ludzi Rozlegał sie rozpaczliwi Krzyk hura na Berlin-majn kamrat. Została spalona ziemia od Mecikała-Czarniza do Swornegaci. Cała Niemiecka Armie Werchnmachtu -Niemcow, Litwinow, Łotyszy z okrazenia Armia Rosyjskawzieła do niewoli koło Laski-Zapcienia.- /zejscie z gory na doł. Żołnierze Werchnmachtu zabierali ludziom krowy, swinie i gotowali na -wiele razy w lesie mieli uwiazane to ja Leon Drobinski przecinał-łem sznurki-a oni gonili pierw krowy, swinie a pozniej mnie "Du Dajweł Junge"! zawsze uciekłem-merozpoznany! Tak samo robili i rosjanie z tym, ze szabrowali oraz "dziesięzki"! gwałcili... Wermachtowcy-Niemcy tez gwałcili-wiekszosci-dobrowolnie! Myśmy sie odłaczyli, trzeciej linii i przetrwalismy atak Frontu!. nia 6 marca 1945r. wrocilismy razem do domu w Czernicy i wrocil moj tato z deportacji do Stutthofu-ludzie ktorzy nie mogli isc -byli chorzy podczas ewakuacji S Smani grzecznie pomagali-ludzi, rodziny z dziećmi -wsadzali do samochodu i wiezli do Stutthofu lub zabijali-Zawoź mnie Łotysz i dał mnie słoik z wisniami / była tam kartka -nie wsiaadac Wioza do Stutthofu lub zabija!
Wrocilismy i duzo ludzi do domu -wszystko zrujnowane-łozka, podłoga, dach-otwory strzeleckie, barłog i wszy-choroby!! oraz wszystkie pamiotki-i taki to widok!!! Okoliczni Niemcy juz w styczniu 1945r masowo sami uciekali do Rajchu! w budach na wozach konnych-Tak z powiatu Bytowskiego Miastecckiego, Chojnickiego i Ożuchowskiego-Popłoch robili im najoty radzieckie na szosie-koło Czarnego i Miastka. Pojedynczy żołnierz radziecki zabity był koło mostu kolejowego Mecikał i na lesnej drodze koło Drzewicza, ktorzy tam spoczywaja. Był jeden Czołg rozwalony koło Drzewicza, a w Kmicach/Brusy dwa czołgi utkneły w błocie łakowym

z up. BURMISTRZA Leon Drobinski "Leaszek"

TOW GRYP POMORSKI
mgr Jerzy Bekker
SEKRETARZ MIASTA I GMINY CZŁOPA
78-630 Człopa, ul. Strzelecka 2
tel. 067 259 1069, fax 067 259 1055
NIP 7651602873 REGON 570442

Stwierdzam zgodność kserokopii z treścią oryginału
Człopa, dnia ...29...12...2008

pphm. Stefan Maciejewicz
10-442 Brusy ul. Ogrodowa 22/16

-34d-

plm. Brygada 101

... następnym kmdantem był Aleksander Arendt "Konar", "Debina" od sierpnia 1943r do czerwca 1944r. Po wykonaniu meldunku, który zawioził do Magdeburga w chwili przyjazdu został aresztowany w Edansku-Wrzeszczu- czekał na niego kapitan z Gestapo w mieszkaniu i aresztowany w KL Stutthof. Miał go ostrzec Łacznik, który nie wykonał rozkazu.

Aleksander Arendt prowadził punkty kontaktowe-Magdeburg-"Debina, Krolewiec-"Debina"*** Gryf Pomorski w 1943r liczył 5,2 tys., w 1944r. 3,5 tys., 500 harcerzy i 100 instruktorów.*** Dnia 12 i 13 września 1943r.-komendanta Aleksandra Arendt "Konar", "Debina"-na odprawie 10W Gryfa Pomorskiego w Czernicy -ochroniało 12 partyzantów -a dowodca był Wincenty Drobinski "Fala", który komendanta zaprowadził 13.09.44 o h 7,00 na pociąg do Chojnic.

Por Jozef Dambek, "Jur" kier org 10W Gryfa Pomorskiego -na spotkanie z agentem "Kasner" poszedł bez ochrony!*** i został zabity 04.03.44r. Z pleczaczkiem, w którym miał listę "Gryfowców"!*** Niemcy ta listę wykorzystali-pod koniec marca 44r przez dwa tygodnie organizowali "obławy" w rejonie Swornegacie/chłopi uciekali do lasu, krewnych i do Rajchu-była "Łapanka".

w Swornegaciach złapano dwóch partyzantów, w Asmusie/Laski Partyzanta Kunde i we Wielu 1 partyzanta, a partyzanci z Ozerska puciekali-"gdzie sie dało"***Wojsko z Garnizonu SS Wielkie Chełmy jezdzili samochodami po terenie-"bojowo" i organizowali "Obławy"***Było groźnie.Mowili złapali duża ryse partyzanta z lita członków koło Kartuz.

Partytant Wincenty Drobinski chciał zorganizować napad na samochody SS Garnizonu Wielkie Chełmy, ale było brak "bromi maszynowej"***Ja Leon Brobinski obserwowałem działania Garnizonu SS Wielkie Chełmy w walkach i obławach partyzantów w marcu 44r/w rejonie Brusy, Swornegacie, Czernica i Ozersk/!*** Wszystkich nie było na liście!*** por.Leg. 01.200764.

Wincenty Drobinski "Fala" posiada uprawienia kombatanckie 10W Gryf Pomorski

Drobinski
1. Nazwisko
Wincenty
2. Imię
3. Nazwisko rodowe

RYSOPIŚ
Wzrost
ciężkie
nie mł.
znaki szczególne

Nr ewid. 1191102700330

Wincenty Drobinski
Własnoręczny podpis

Wincenty Marianna
4. Imię rodziców
27 października 1919
5. Data urodzenia

Czuczkow
6. Miejsce urodzenia / miejscowość - gmina
Wielka
7. Województwo

Wronki
8. Stan cywilny
Kierownik WSA UM Gdańskie
9. Organ wydający dowód osobisty

05 września 1985
Data wydania

Wincenty Drobinski "Fala"-grupa partyzancka Czernica, przyprawił niby "Ukrainskiego niewolnika w sierpniu 1944r. do bunkra "Chłopowy nr 4/Wielka, którego Relektywnie sprawdzone -"kazano mu mówić-Ojczenasz. Były podczas przysięgi, były małe poprawki, ale dowodca Marcjan Czarnowski "Wrzos"-przyjął go. Okazało się po 2 tygodniach, że to był Niemiecki konfident nasłany przez Garnizon SS Wielkie Chełmy Standartenführer Nordman, który podczas służby w bunkrze rozkreślił wszystkie karabiny i granaty, wyłapał proch z naboji i zakopał w piasku-co później znaleźli to partyzanci-Niewolnik opuścił bunkier i udał się do Czernicy na "Fuksle do p. Łapkowej. Ja go Leon Brobinski zobaczyłem i powiadomiłem dowódcę Stanisława Ryduchowskiego grupa partyzancka Czernica Gryf, którzy go "ujeli" *** nastąpiły trudności gdyż schował się w plewy w stodołce. Niewolnik by zdradził-wszystko "partyzantów", "ludzi i całą Czernicę"*** Było to szczęście, bo wybierał się do Garnizonu SS Wielkie Chełmy...*** Takich faktów było dużo, niektórzy podziwiali się, że jest księdzem*** weźlug relacji Jana Poloj "Jeger" takich księży było dużo***

Leg. 01.200764
476

ZASWIADCZENIE

Nr 318877 / 0286828

URZĄD DO SPRAW KOMBATANTÓW
I OSÓB REPRESJONOWANYCH

ARENDT Nazwisko

ALEKSANDER Imiona

06.12.1912r. BEDARGOWO
Data i miejsce urodzenia

Uprawnia do przejazdów PKP i PKS wg 50% zniżki

Niniejsze zaświadczenie uprawnia do uig i świadczeń określonych w ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz.U. nr 17, poz. 75 z późniejszymi zmianami).

WICEDYREKTOR ZESPOŁU WERYFIKACJI

23.01.95

Data mgr Edyta Szmalcówna

podpis posiadacza zaświadczenia

RODZAJE I OKRESY
ZALICZANE DO UPRAWNIEN
USTAWOWYCH

Okresy		Wyszczególnienie	Przepis ustawy
od	do		
09 1939	09 1939	WOJNA PIERWOTNA	01
07 1941	06 1944	"GRYF POMORSKI"	01
07 1944	01 1945	DOBÓZ KONCENTRACYJNY	03

łącznie: lat 03 miesięcy 08

Zmiana: lat miesięcy

WICEDYREKTOR ZESPOŁU WERYFIKACJI

mgr Edyta Szmalcówna

Adres zamieszkania

87-786 Sopot

CHOPINA

40 m. 7

KOMENDANTKA
ZHP HUFCA ZŁOTÓW
płn. Brygida Koj

Pułkownik Aleksander Arendt "Konar", "Dembina" działacz Pomorski żołnierz września od 39r do 39r, szef wyszkolenia bojowego TOW Gryf Kaszubski Pomorski od 07.41r do 07.43r, od 08.43r do 06.44r Naczelnym Komendantem TOW Gryfa Pomorskiego i członek Sztabu "Reich" Armii Krajowej oraz od 07.44r do 01.45r Oboz Koncentracyjny Stutthof Komendant żołnierzy i harcerzy realizował patriotyczne tradycje w walce z okupantem "Narodowców". Aleksander Arendt-został komendantem Gryfa na wniosek Westwala-czł.kadry TOW Gryf i ostatni komendant Gryfa Pomorskiego po Aleksandrze Arendt. Kadra TOW wyraziła zgodę.*** Gryf Kaszubski powstał w Czarlinie we wrześniu 1939r, TOW Gryf Pomorski powstał w Czarnej Dąbrowie 06.07.1941r.-działal do marca 1945r. Komendanci: por Mieszko Foruła, por Janusz Koszałka. Józef Gierszewski-major -został uduszony krawatem w bunkrze Dywan na rozkaz Jozefa Dambek kier. Org TOW gryfa Pomorskiego. -Przez "Kruka", "Młota". Następnym k-dantem był Grzegorz Wojewski-wybrany w Gdyni w lipcu 1943r. i pojechał do Miszaka/grudziądzka i nie wrócił nigdy.

ZAŚWIADCZENIE

Nr 318877 / 0286822

3427

103

URZĄD DO SPRAW KOMBATANTÓW
I OSÓB REPRESJONOWANYCH

ARENĐT Nazwisko

ALEKSANDER Imiona

06.12.1912r. BEDARGOWO
Data i miejsce urodzenia

Uprawnia do przejazdów PKP i PKS wg 50% zniżki

[Signature]
podpis posiadacza zaświadczenia

Niniejsze zaświadczenie uprawnia do ulg i świadczeń określonych w ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz.U. nr 17, poz. 75 z późniejszymi zmianami).

WICEDYREKTOR
ZESPÓŁU WERYFIKACJI
23.01.95
Data
mgr Edyta Szynkiewska

RODZAJE I OKRESY
ZALICZANE DO UPRAWNIEN
USTAWOWYCH

Okresy		Wyszczególnienie	Przepis ustawy
od	do		
09 1939	09 1939	WOJNA PRAWNA	01
07 1941	06 1944	"GRYF POMORSKI"	01
07 1944	01 1945	OBÓZ KONCENTRACYJNY	03

Adres zamieszkania

87-786 EQPDT
CHOPINA
40 m. 7

Stwierdzam zgodność kserokopii z treścią oryginału
Człopa, dnia 09.06.2009. r.

z up. BURMISTRZA
mgr Jerzy Bekker
SEKRETARZ MIASTA I GMINY CZŁOPA

URZĄD MIASTA I GMINY
78-630 CZŁOPA
ul. Strzelecka 2
tel. (067) 259 10 69; fax (067) 259 10 65
NIP 765-141-32-38

WICEDYREKTOR
ZESPÓŁU WERYFIKACJI
mgr Edyta Szynkiewska

Pułkownik Aleksander Arendt "Konar", "Dembina" działacz Pomorski żołnierz wrzesnia od 39r do 39r, szef wyszkolenia bojowego "TOW" Gryf Kaszubski Pomorski od 07.41r do 07.43r, od 08.43r do 06.44r Naczelnym Komendantem "TOW" Gryfa Pomorskiego i członek Sztabu "Reich" Armii Krajowej oraz od 07.44r do 01.45r Oboz Koncentracyjny Stutthof Komendant żołnierzy i harcerzy realizował patriotyczne tradycje w walce z okupantem "Narodowcow".

[Signature]

URZĄD DO SPRAW KOMBATANTÓW
I OSÓB REPRESJONOWANYCH

105

DROBIŃSKI
Nazwisko

LEON

Imiona
25.03.1934r. CZERNICA

Data i miejsce urodzenia

Oprawa do
przejeżdżania
PKP i PKS
wg 60 96
szlaki

Leon Drobiński
podpis posiadacza zaświadczenia

Niniejsze zaświadczenie uprawnia do
ulg i świadczeń określonych w ustawie
z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach
oraz niektórych osobach będących
ofiarami represji wojennych i okresu po-
wojennego (Dz.U. nr 17, poz. 75 z póź-
niejszymi zmianami).

NACZELNIK
03.07.98 Wydziału Ewidencji i Realizacji Decyzji

Data

Halina Pasternak
Halina Pasternak

RODZAJE I OKRESY
ZALICZANE DO UPRAWNIEN
USTAWOWYCH

Adres zamieszkania

Okresy		Wyszczególnienie	Przejis ustawy
od	do		
04 1943	03 1945	"GRYF POMORSKI"	01
Łącznie:		lat 02	miesiący 00
Zmiana:		lat 00	miesiący 00

78-630 CZŁOPA

PRZELEWICE

2 m.

NACZELNIK
Wydziału Ewidencji i Realizacji Decyzji
Halina Pasternak

Leon Drobiński "Leszek" - w październiku 39r. - ojciec wyglądał - czy są Anglicy
Francuzi. Mama Rozia - kupiła w Brusach za pieniądze polskie trochę "diuchow"
u "Wrobla" - sklep prowadzili już Niemcy. Ojciec Władek musiał pracować przy
wyrobie drzewa. Już przed 5,00 rano - ostrzeliwali Niemcy Chojnice: dworzec kole-
jowy, gazownie, sad - powodując duże straty. Około południa wtaczały się pierwsze
kolumny Wehrmachtu - w drodze Niemki w sukienkach krótkich - witały żołnierzy,
którzy się zachwicali i sypały kwiaty! - Dziękowały za wyzwolenie!!!
Niemcy wznosili okrzyki na cześć Hitlera!!! a Polacy musieli ustawić się na
rynku - musieli oddać swój majątek i najlepsze mieszkania - do użytku Trzeciej
Rzeszy. - Nadszedł ciemny mrok dla ludności Polskiej!!! - diabelski adwokat vulgo
Gebels - krzyczał na cały świat - że wyzwolił Chojnice!!! - wojska niemieckie!!!
W listopadzie 1939r. - w okolicach Czernicy - rozstrzelano 78 - osob - bez wyroku,
dnia 18.09.1939r - zamordowano Alfonsa Szyce, którego przez kopanie zamordował
Ernest Riedla, aresztowany został przez km. Splett-Stosslera 17.09.1939r - niby
za wywołanie bojkotu w Brusach. Zamordował go Ernest Riedla na polu w Chojnicach
pod Charzykowem. Dalsze egzekucje - w październiku i listopadzie trwały w Chojnicach
na igłach ludności z terenu i okolic Chojnic..... - Pomorza...
Niewinna ludność zaczęła zakładać grupy konspiracyjne w swojej obronie.
por. Leon Drobiński - Gryf Pom

KOMENDANTKA
ZHP HUFCA ZŁOTÓW
pdm. Bogusława Łoj

por Leon Drobinski "Leszek", "Kaszub"-harcercz-żołnierz czynnie izbrojnie walczył z okupantem hitlerowskim w Oddz. partyz. "Młynki" Gryf Pom. i w Zastępie harcerskim Czernica pow. Chojnice ZHP 79 Pom. Drużyna Harcerzy im. T. Kosciuszki Brusy u d-cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" od 04.43r. do 03.45r. Dostarczał i odbierał do Zgrupowania partyz. Brusy-Wiele-Swornegacie Gryf Pom, AK i ZHP meldunki i rozkazy, żywność, papierosy, karbid, lekarstwa, prasę z punktu kontaktowego Łucji Hapka-Czernica i Zofii Jur z Mecikała. Karty żywnościowe i oryginalne dokumenty niemieckie z gminy B-rusy od palacza Franciszka Wery. Bron i amunicje, wiadomości z frontu o działalności gestapo, SS, Wehrmachtu, żandarmerii, policji, NSDAP, SA, Hitlerjugend i Jongvolk od agenta Jozefa Kuklinskiego zatrudnionego w Garnizonie SS Wielkie Chełmy i Haliny Szukalskiej -telefonistki z Placówki SS Brusy. O rakietach V1 i broni automatycznej-bron automatyczna trotyl i granaty z Bazy Zaopatrzenia Frontu Wschodniego w Powąlkach k. Chojnic od ojca Władysława Drobinskiego "Władek"-czł. Gryfa Pom. zatrudnionego w Firmie Drzewnej w Powąlkach k. Chojnic na rozkaz d-cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" Oddz. partyz. "Młynki"-Gryf Pom. i d-cy Jana Szalewskiego "Sobol" Oddz. partyz. "Szyszki-103" AK i d-cow terenowo-liniowych grup partyzanckich Gryfa Pom. AK i ZHP od 04.43r. do 03.45r.

Brał zbrojny udział w potyczce na szosie Czarniz w noc sylwestrowa z 43/44r. z patrola żandarmerii z Brus z grupa partyz. "Jagoda", "Osa" Czernica-Gryf Pom. na rozkaz d-cy Edmunda Szulca "Grab", w akcji "Kaszuba" w Czernicy 15.03.44r. z Oddziałem SS Wielkie Chełmy w ewakuacji rannego partyzanta z pola walki Stawskiego z O/"Młynki"-Gryf Pom. i ewakuował go do punktu Pawła Januszewskiego-czł-Gryfa Pom. w Kosobudnie na rozkaz d-cy Edmunda Szulca "Grab" grupa partyzancka "Jagoda", "Osa" Czernica Gryf Pom. Brał bezpośredni udział zbrojny w bitwie Czarniz 14.01.45r. z Oddz. SS Wielkie Chełmy w ewakuacji rannego partyzanta z pola walki Henryka Binczyk "Aneczka" z O/"Młynki" i d-cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" Oddz. partyz. "Młynki" Gryf Pom., których przywiózł wozem w sianie z lasu k. Czarniza do Czernicy i zabezpieczył ich w stodole u Niemki p Dumke w Czernicy i donosił lekarstwa i żywność przez okres 5 dni z punktu Łucji Hapka Czernica na rozkaz "jego" d-cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" O/"Młynki"-Gryf Pom. Współpracował z harcerzami z Powst. Warszawskiego w 44/45r. iota-działacz i wychowawca młodzieży i harcerzy. Lider Gryfa Pomorskiego. ppor Stefan Jędrzejko

TOW Gryf Pomorski -AK czł. 01 Gryf Pomorski

Przed 50 laty

Będąc animatorem różnych organizacji oraz założycielem i prezesem oddziału Polskiego Związku Zachodniego zyskał szacunek społeczeństwa jako zarliwy popularyzator obowiązku obrony zagrożonej przez niemiecki rewizjonizm ojczyzny.

W styczniu 1941 r. z ppłk. ks. Józefem Wryczą, nauczycielem Józefem Dambkiem i braćmi Kulasami organizuje Tajną Organizację Wojskową „Gryf Kaszubski”, rok później przemianowaną na „Gryfa Pomorskiego”, która liczyła ponad 11 tys. zaprzysiężonych członków.

Tragiczna śmierć komendanta

Gazeta Pomorska Hel

JÓZEF GIERSZEWSKI urodził się w patriotycznej rodzinie kaszubskiej, 5 grudnia 1900 r. we wsi Prądzona pod Bytowem. Seminarium Nauczycielskie ukończył w Kościerzynie, zaś Wyższy Kurs Nauczycielski w Krakowie. W latach 1922-30 uczył w szkołach podstawowych w Przymuszewie, Czarnowie i w Brusach, zaś w latach 1930-35 kierował szkołą podstawową w Kowalewie Pomorskim i później aż do wybuchu wojny w Chelmży.

W randze porucznika rezerwy brał udział we wrześniu 1939 r. w wojnie obronnej, a po jej zakończeniu uciekł w okolice Jarosławia z transportu jenieckiego jadącego do ZSRR. Nie wrócił do Chelmży.

Na początku niemieckiej okupacji, kiedy na Pomorzu Gdanskim była realizowana obietnica „gaulitera” Alberta Forstera złożona Hillerowi, iż „wszystko co polskie zostanie w 5 latach zlikwidowane”, kieruje pierwszymi grupami tzw. „bunkrarzy” w lasach powiatów: starogardzkiego, kościerskiego i chojnickiego.

I tutaj znaczącą rolę odegrał por. Gierszewski ps. „Ryś” lub „Gozdawa”, który już przed wybuchem wojny na specjalnym kursie został przygotowany do prowadzenia akcji dywersyjno-sabotażowej. Od 6 marca 1942 r. został mianowany naczelnym komendantem „Gryfa”, wprowadzając dla poszczególnych komend powiatowych instrukcje wypróbowane przez grupy Armii Krajowej.

Jego współtowarzysze wspominają go jako odważnego, zdecydowanego i zdolnego dowódcę, który swoim

żołnierskim przykładem rozgrzewał serca partyzantów, przekazując im optymizm i wiarę w ostateczne zwycięstwo. Wzrastała z tego powodu jego popularność wśród Polaków i nienawiść okupantów, którzy wyznaczili wysoką nagrodę – aż 100 tys. marek – za udzielenie pomocy w ujęciu „Rysia”.

Niestety ostry zatarg z wicyprezesem Rady Naczelnej „Gryfa” – Józefem Dambkiem – spowodował jego tragiczną śmierć 20 CZERWCA 1943 r. koło leśniczówki Dywan pod Kościerzyną.

Spoczął na cmentarzu w Borzyszkowych koło Prądzony, zaś sąsiadująca z cmentarzem szkoła podstawowa, która nosi jego imię opiekuje się grobem. W 1987 r. w chelmżyńskiej i kowalewskiej szkołach, którymi przed wojną Józef Gierszewski kierował, zawieszono – ufundowane przez społeczeństwo – poświęcone mu epitafia.

Godzi się tutaj przypomnieć werset Juliusza Słowackiego.

„Wspaniałe czyny ludzi dodają blasku ziemi, z której pochodzą!”

KOMENDANTKA
ZHP HUFCA ZŁOTÓW
płk. Brygida Łoj

Aleksander Arendt -35a-
Org. "mjr Konar" "Dębina"
b. Naczelnik Komendant Tajnej
Org. Wojskowej "Gryf Pomorski"
81-786 Sopot, Chopina 40/7

Sopot

1993-07-12

107

SKARBNIK
ZHP HUFCA ZŁOTÓW
Huf. Maria Kamińska

KWATERMISTRZ HUFCA ZHP PIŁA

Henryk Kowalski

Tajna Organizacja Wojskowa "Gryf Pomorski" i Armia Krajowa - Okręg Pomorski od 1940 do marca 1945 - w tym od V/1944 do końca wojny więzień Gestapo i obozu konc. "Stutthof".

WL 4191410 Nr.ew. 1212060009

Prezydenta Miasta Sopotu w dniu 21.IX.1983r.

Leon DROBIŃSKI

Władysław

25 marca 1934r.

Czernicy b. pow. Chojnice

1.IV.1943r. do końca wojny L.Drobiński należał do Tajnej Organizacji Wojskowej "Gryf Pomorski", działał w walczącej drużynie harcerskiej w ramach TOW "Gryfa" w Czernicy pod dowództwem Edmunda Szulca i Stefana Feddego, następnie pod dowództwem Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" "Wrzos" w zgrupowaniu Leśnictwa "Młynek" jak również pod dowództwem por. Jana Szalewskiego "Sobel", Komendanta Hufca ZHP Chojnice-Toszew-Starogard-Tuchela - współpracując z Komandą Chorągwi "Szare Szeregi" w Gdyni.

Walczył w Armii Krajowej 1945/46r w grupie Mecikał-d-cy Cygan-Łącznik!

Po przeszkoleniu służył przysięgę na ręce Edmunda Szulca w sierpniu 1943r.

" Leszek "

szeregowy

uczestnik- bojownik harcerski
w drużynie leśnej.

na podstawie raportów dowódców poszczególnych jednostek walczących w rejonie Brus, Czernicy oraz moich osobistych stwierdzeń oświadczam, że Leon Drobiński " Leszek " mimo młodego wieku, po przeszkoleniu wojskowym w zakresie działania służb pomocniczych brał bezpośredni udział a akcjach zbrojnych m. inn. w dniu 15 marca 1944r. w akcji tzw. " Kaszuba " pod dowództwem Edmunda Szulca z Jagdkommando SS, stacjonujące w Wielkich Chełmach, następnie sylwestra 31/XII 1944r. na 1.I. 1945 pod dowództwem Marcjana Czarnowskiego w potyczce pod Czernyżem oraz w bitwie pod Kinioami w dniu 14.I.1945r. z silnymi patrolami SS z Wielkich Chełmów. Leon Drobiński należał do grupy walczących harcerzy, współpracujących z harcerzami z Powstania Warszawskiego, byli jedynymi w lasach zgrupowania SS w Wielkich Chełmach, goinnie odważny, inteligentny był pilnym uczestnikiem przeszkolenia bojowego i był przygotowywany na przywódcę samodzielnie walczących jednostek harcerskich.

Stwierdzam zgodność
kserokopii z treścią oryginału
02.10.2006
Człopa, dnia

URZĄD
MIASTA I GMINY
78-630 w Człopie

z up. BURMISTRZA pphm. Stefan Marchlewicz
89-832 Brusy ul. Ogrodowa 22/16
mgr Jerzy Bekker
SEKRETARZ MIASTA I GMINY CZŁOPIA

Arendt Aleksander
org. " mjr Konar "
ul. Chopina 40/7
81-786 Sopot

Sopot, dnia 1992-12-03

zaznacznik do oświadczenia jako świadek do
wniosku Januszewskiej Bernadety, Kuleszy Ja-
miny oraz Drobińskiego Leona z Czernicy

o przyznanie uprzednień kombatanckich:

- świadom odpowiedzialności za prawdziwość podanych niżej faktów,
oświadczam, że:

teren b. powiatów Chojnice, Tuchola, Kościerzyna, Kartuszy, Wejherowo, Bort
Tucholskie - był jednym z większych terenów działalności partyzanckiej
- konspiracyjnej na Pomorzu, działały tutaj: "Orzeł Biały", " Grunwald "
" Polska żyje ", " Polska Armia Powstania ", Służba Zwycięstwu Polakom
ZWZ - Armia Krajowa, " Młody Las ", i wielu innych. Jedną z silniejszych
była Tajna Organizacja Wojskowa " Gryf Kaszubski do VII/1941 potem
" Gryf Pomorski ". Gryf Pomorski działał na całym Pomorzu przez grupy
bojowe-partyzanckie oraz b. liczny zespół zaprzysiężonych członków
współpracujących, których należy bezwzględnie traktować na równi z
walczącymi z bronią w ręku.

W rejonie b. powiatu Chojnickiego działały grupy bojowe pod do-
wództwem: Alojzego Kiedrowicza " Krak ", komendant na powiat Chojnice,
Marejana Czarnowskiego " Wzrost ", Jana Keggera " Mann ", Jana Szalew-
skiego " Sobel ", Alojzego Bruskiego " Grab ", Stanisława Kiszkiara,
Edmunda Szulca, Henryka Grobessa i wielu innych. W Czernicy-Gminie Me-
cikaż w gospodarstwie Państwa Szulców / młyn / mieściła się jedna z
siedzib Rady Naczelnej i Komendy Głównej TOW Gryf Pomorski z placów-
ką szkoleniową tzw. " Podchorążówka ", - która była pod noją osobistą
opieką oraz opieką członka Rady Naczelnej Franciszka Kuklińskiego -
" Sępa ", - Działalność powyższych grup bojowych wraz z setkami dzie-
łaczy w ruchu oporu - w ramach TOW " Gryf Pomorski " dała znaczący
wkład w walce z okupantem o wyzwolenie Ojczyzny, biorąc pod uwagę
specyficzne warunki walki w tym pomorskim regionie. Do Gryfa należeli
ludzie z różnych środowisk i w różnym wieku, szczególnie resztki in-
teligencji pomorskiej, ludność wiejska i młodzież szkolna, harcerze
którzy zgrupowali się w ramach działalności " Szarych Szeregów -przy-
dzielani do dyspozycji poszczególnych dowódców grup bojowych-partyzan-
ckich - jako łącznicy, kurierzy, obserwatorzy, służba sanitarna itp
i ich należy również zaliczyć na równi z walczącymi z bronią w ręku
ciągle byli doszkalani,-

Do jednych z tych zaliczamy Janinę Kuleszcy " Jola ", Bernadety
Januszewską " Beata " i Leona Drobińskiego " Leszeł ". Oświadczenia
świadków o ich działalności trzeba przyjąć jako zgodne z prawdą, co
potwierdzam na podstawie:

KOMENDA
ZHP HUFCA ZŁOTÓW
24 p.
pl. B. Bogata 10j

wiarygodności i rzetelności w ich działalności, otrzymywanych raportów od komendantów powiatowych, od dowódców poszczególnych grup partyzanckich, na odprawach, które odbywały się w różnych miejscach działania b. często w tzw. "Podchorążówce Gryfa" zlokalizowanej u Państwa Szulców / gospodarstwo rolne z młynem / - 3 pokojowy bunkier z wszystkimi urządzeniami kucherno-sanitarnymi i to pod grojówką na podwórzu i oddalonego o 8 km wielkiego placu ćwiczeń formacji SS,-

Na tych odprawach komendanci powiatowi i dowódcy grup podkreślali wielką odwagę, inteligencję, spryt i przebiegłość, tajność w działaniu tych młodych ludzi, rwali się do roboty, trzeba było hamować ich młodzieńczy zapał, chcieli pomścić represje okupanta, stosowane wobec ich rodzin, za zamordowanie ich ojców, braci, za zsyłki do obozów koncentracyjnych.

W okresie poprzedniego reżimu - łącznie ze Związkiem Bojowników o Wolność i Demokrację nie było przychylnego klimatu do przyznawania uprawnień kombatanckich /organizacji działających na Pomorzu i nie tylko na Pomorzu. Wyrządzone niepowetowane krzywdy, represjonowano po wojnie, wielu zesłano w głąb ZSRR - skąd część już nigdy nie powróciła.

Jako działacz społeczny na Pomorzu przedwojnia, Koczelnym Komendantem Tow. "Gryf Pomorski" wążonek sztabu AK - w czasie okupacji-oznaczenie odpowiedzialny za losy ludu kaszubsko-pomorskiego po wojnie czyniłem starania o wyjaśnienie specyficznych, złożonych warunków działalności konspiracyjnej na Pomorzu - co w części tylko odnosiło efekty. Związek Bojowników o Wolność i Demokrację uznawał tylko walkę z bronią w rękach za zasadne do przyznawania uprawnień kombatanckich z czym ja i inni b. Gryfowcy nie zgadzali się. Ca 75% już umarło, liczni nie doczekali się choćby skromnego uznania, podziękowania, satysfakcji moralnej. Należy uhonorować choćby tę małą garstkę, która przeżyła do dziś m.in. Leona Drobińskiego, Janinę Kuleszę i Bernadotę Januszkowską, którzy występują o przyznanie im uprawnień kombatanckich,-

Arendt
/ Aleksander Arendt /
Komendant Hufca Złotów
TOW "Gryf Pomorski"

KOMENDANTA
ZHP HUFCA ZŁOTÓW
phm. *[signature]*
Lój

Autentyczność podpisu stwierdzam
Gdańsk, dnia 9.03.93

AM

Stefan Fedde "Rys", "Orion"
 D-ca Grupy partyzanckiej "Szyszka", "Jaglia"
 Czyczkowy Gryf i AK
 zam Czyczkowy
 89-632 Brusy
 Członek OI. Gryf i AK
imię, nazwisko, pseudonim i adres
 składającego oświadczenie
 (dla mężczyzn nazwisko panieńskie)

pphm. Stefan Marchlewicz
 89-632 Brusy ul. Ogrodowa 22/15

dnia 19

Czyczkowy, dn. 16.09.2002r

me

OŚWIADCZENIE ŚWIADKA

Ja, uczestnik (czka) - (wymienić formację, ugrupowanie, jednostkę, nazwę obozu, więzienia itp. - od - do)

Od 06.40r. do 01.43r. Gryf Kaszubski-Pomorski Art 01

Od 01.43r. do 01.45r. Armia Krajowa Art 01

Świadomy odpowiedzialności za prawdziwość podanych niżej przez mnie faktów, legitymujący (a) się dowodem osobistym (innym dokumentem), seria i numer RH 2468289 PESEL 17050200616

wystawionym dnia przez KPMO Chojnice 21.12.1963r.

oświadczam, że Ob. Leon Drobiński syn (córka) Władysława

urodz. dnia 25.03.1934r. w Czernicy pow Chojnice

jest mi znany (a) osobiście jako uczestnik (czka) - wymienić formację, ugrupowanie, jednostkę, nazwę obozu, więzienia itp. oraz okoliczności, z jakimi świadek zetknął się z otrzymującym (ca) oświadczenia

(czka) od - do) Japper Stefan Fedde "Rys", "Orion" w imieniu Gryfa Pomorskiego i Armii Krajowej występuje z wnioskiem o mianowanie na stopień wojskowy majora ppor. Leona Drobińskiego "Leszek", "Kaszub" harcerza Leśnego Zastępu "Leszek" Czernica ZHP 70 Pom. Drużyna Harcerzy in.T. Kościuszki w Brusach przy Grupie partyzanckiej "Jagoda", "Osa" Czernica Gryf Pomorski, za czynny i zbrojny udział w walce z okupantem hitlerowskim od kwietnia 1943r. do marca 1945r. w EOW Gryf Pomorski Armii Krajowej.

Japper Stefan Fedde "Rys", "Orion" był drużynowym ppor. Leona Drobińskiego "Leszek", "Kaszub", który był przeszkolony, zaprzysiężony i wykonywał służbę obserwacyjną, łącznościową, informacyjną na polu walki o ruchach policji, SS, gestapo, SA, Jagdkomando, Wehrmachtu i Hitlerjugend, zaopatrzenia w broń i amunicję, zaopatrzenia sanitarnego, brał bezpośredni udział w akcjach zbrojnych....cdn....

Wyżej wymieniony (a) posiadał (a) pseudonimy (y) "Leszek", "Kaszub"

stopień wojskowy szeregowy pełnił funkcję harcerz-żołnierz

oraz brał udział w następującej działalności zaliczanej do uprawnień kombatanckich (wymienić jej rodzaje,

miejscowości, czasy itp.) Ciąg dalszy - W potyczkach, bitwach i zasadzkach na polu walki. Znał kody, szyfry, obsługę broni i umiał zachowywać się w różnych sytuacjach i akcjach podczas wykonywania rozkazów dowódców w terenie nasyconym patrolami Niemcami i szpiclami. Wykonywał noje rozkazy oraz Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" d-cy Oddziału partyzanckiego "Młynki" Gryf i Jana Szalewskiego "Sobol" d-cy Oddziału partyzanckiego "Szyszki-103" AK w okresie od kwietnia 1943r. do marca 1945r. Jednocześnie oświadczam, że ppor. Leon Drobiński "Leszek", "Kaszub" jest liderem historii Gryfa i AK. Walczył w AK w 45/46r. - grupa Macikaj d-ca "Cygan"

z NKWD, Wehrmachtem i "komunistami" - łacznik!

Za zgodność kserokopii z oryginałem
 Brusy, 12.11.2002r.

SEKRETARZ GMINY

mgr Elżbieta Singer

Wyżej wymieniony był represjonowany (a): wymienić jej rodzaje, miejscowości, czasookres, organy represjonujące (nazwę), z jakich powodów itp. Rodzina jego i on represjonowani za ruch oporu i za niepodpisanie Volkslisty. Wywiezieni do lagru w Potulicach skąd uciekli z transportu.

Jeśli świadek jest członkiem organizacji kombatanckiej powinien podać jej nazwę, wpisać numer legitymacji członkowskiej, datę jej wydania, przez kogo. Posiadam uprawnienia kombatanckie. Zaświadczenie nr 374400 wydane przez UdsKiOR Bydgoszcz, dn. 10.10.1993r. Nr ewid. 51672 Brusy. Od 06.40r. do 01.43r. Gryf Kaszubski-Pomorski Art 01 Od 01.43r. do 01.45r. Armia Krajowa Art 01

Czy świadek posiada uprawnienia kombatanckie; podać kiedy i przez kogo przyznane, nr legitymacji (zaświadczenia), datę wydania. Posiadam uprawnienia kombatanckie Zaświadczenie nr 374400-wydane przez UdsKiOR Bydgoszcz dn. 10.10.1993r. Nr. ewid. 51672 Brusy.

25.7/03
Rajmund Tyborski

Przewodniczący
Komisji Odznaczeń i Mianowań
Kolo Chojnice ZKRP i BWP
Rajmund Tyborski

Własnoręczny podpis
Stefan Marchlewicz

Własnoręczność podpisu
Op. Fedde Stefan
słwierdzam
Brusy, dnia 12.10.2002 r.
potwierdzam własnoręczność
SEKRETARZ GMINY
mgr Elżbieta Singer

30. września. 2003r

W warunkach bojowych organizacji TOW Gryf Pomorski walczyły lesne grupy - Zastępy harcerzy w czasie okupacji Od 10.39r. do 03.45r-pod dowództwem TOW Gryf Pomorski i realizowały program Głównej Kwatery Szarych Szeregów na przykładzie ZHP 79 Pom Drużyna Harcerzy im. T. Kosciuszki Brusy-Zastęp harcerski "Leszek" Czernica - w Oddziale partyzanckim "Młynki" TOW Gryf Pomorski-d-ca Marcjan Czarnowski "Wrzós"; grupa partyzancka "Jagla", "Szyszki" Czyczkowy Gryf Pom. i AK d-ca Stefan Fedde "Rys", Antoni Ryduchowski "Swierk", grupa partyz. "Jagoda", "Osa" Czernica Gryf Pom. d-cy Edmund Szulc "Grab", Stanisław Ryduchowski "Pajak" i Stefan Marchlewicz "Siwy"-dalsze Zastępy to: Lubnia, Raduń, Lipusz, Lipnica, Czersk, Rytel, Chojnice, Kwidzin, Chełm, Wisła, Koscierzyna, Tuchola, Gdynia, Gdansk... walczył w ST. AK-Mecikał-46 Dh Leon Drobinski "Leszek" walczył od 04.43r. do 03.45r w Zastępie harcerskim "Leszek" Czernica Oddział partyzancki "Młynki" TOW Gryf Pom. u d-cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzós" i wykonywał rozkazy d-cy Jana Szalewskiego "Sobol" O/"Szyszki-103" Ak. i hm. Lucjana Cyłkowskiego "Lucek", Drużyna Dziewiotkowskiej "Franciszka" i hm. Jadwiga Szukalska "Marta"-Kadra TOW Gryf Pom. w Przędzawicy.

TOW GRYF POMORSKI NIE JEST ZAREJESTROWANY W SZARYCH SZEREGACH:

Łącznik-hm Lucjan Cyłkowski "Lucek" Głównej Kwatery Szare Szeregi do 10.03.44

Komendant Hufca ZHP
hm Henryk Krajewi
Kolo Chojnice

V-ce Prezes
Przewodniczący
Komisji Odznaczeń i Mianowań
Kolo Chojnice ZKRP i BWP
Rajmund Tyborski

ZAŚWIADCZENIE

Nr 374400

-35c/3-

113

Fedde

Nazwisko

Stefan

Imiona

02.05.1917 Czyczkowy

Data i miejsce urodzenia

Uprawnia do przejazdów
PKP i PKS
wg 50% zniżki

Stefan Fedde
podpis posiadacza zaświadczenia

URZĄD DO SPRAW KOMBATANTÓW
I OSÓB REPRESJONOWANYCH

Niniejsze zaświadczenie uprawnia do ulg i świadczeń określonych w ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz.U. nr 17, poz. 75 z późniejszymi zmianami).

Z upoważnienia
Kierownika Urzędu d/s Kombatantów
i Osób Represjonowanych

10.10.1993 r.
Data

mgr Mieczysław Rytlarowski
Pełnomocnik w woj. bydgoskim

FUNDACJA
GENE
OKRĘG POMORZE
1939
1945
KONFEDERACJA
Kobiet

pphm. Stefan Marszałkiewicz
88-632 Brusy ul. Ogostowa 22/18
mi

RODZAJE I OKRESY
ZALICZANE DO UPRAWNIEN
USTAWOWYCH

Okresy		Wyszczególnienie	Przepis ustawy
od	do		
06 1940	06 1940	gruf Pomorski	Art 1
06 1942	01 1943	gruf Łobzubski	Art 1
01 1943	01 1944	Armia Krajowa	Art 1
01 1944	01 1945	Armia Krajowa	Art 1

Adres zamieszkania

89-632 Brusy
Kieś Czyczkowy
ul. Główna 57

Łącznie: lat 4 miesięcy

Zmiana: lat zmniejszenia

Kierownik Urzędu d/s Kombatantów
i Osób Represjonowanych

mgr Mieczysław Rytlarowski
Pełnomocnik w woj. bydgoskim

Nr. Ewid. 57 672

Za zgodność kserokopii
z oryginałem

Brusy, 12.11.2002

SEKRETARZ GMINY

mgr Elżbieta Singer

SKARBNIK
ZIMNA ZŁOTÓW
mgr. Maria Tomalska

Sąd Rejonowy dla Warszawy-Śródmieścia
w Warszawie
I Wydział Cywilny
ul. Marszałkowska 82, 00-517 Warszawa
tel. 022-553-95-75 fax 022-553-95-79

Warszawa, dnia 2 listopada 2011 r.

Obrotowa
F. M. 2011
Nystr 14.11.2011

114

Sygn. akt I C 36/09

(w odpowiedzi należy zawsze podać sygnaturę akt jw.)

Pan
Leon Drobiński
Przelewice 03
78-630 Człopa

WEZWANIE

Sąd Rejonowy dla Warszawy - Śródmieścia w Warszawie I Wydział Cywilny w sprawie z powództwa Leona Drobińskiego przeciwko Fundacja "Polsko - Niemieckie Pojednanie" o ustalenie wzywa do wskazania w terminie 7 dni charakteru prawnego pisma z dnia 11.10.2011r. w szczególności czy stanowi zażalenie na postanowienie Sadu Okręgowego z dnia 25.08.2011r. pod rygorem zwrotu pisma.

Na zarządzenie Sędziego
protokolant sądowy
Justyna Mularzuk

Pouczenie

Termin tygodniowy liczy się od daty doręczenia pisma sądu wzywającego.

Jeżeli koniec terminu przypada na dzień uznany ustawowo za wolny od pracy, termin upływa dnia następnego.

Oddanie pisma procesowego w urzędzie pocztowym jest równoznaczne z wniesieniem go do sądu. Ten sam skutek wywołuje złożenie pisma przez żołnierza w dowództwie jednostki wojskowej, albo przez osobę pozbawioną wolności w administracji zakładu karnego oraz członka załogi polskiego statku morskiego u kapitana statku

Po bezskutecznym upływie terminu przewodniczący zwróci pismo stronie. Pismo zwrócone nie wywołuje żadnych skutków, jakie ustawa wiąże z wniesieniem pisma procesowego do sądu..

Strony i ich przedstawiciele mają obowiązek zawiadomić sąd o każdej zmianie swojego miejsca zamieszkania. W razie zaniedbania tego obowiązku pismo sądowe pozostawia się w aktach sprawy ze skutkiem doręczenia, chyba że nowy adres jest sądowi znany.

Wszystkie pisma kierowane do Sądu winny być składane wraz z odpisami w ilości odpowiadającej ilości stron (uczestników/pozwanych).

Ar 35c/4

14 listopada 2011r

115

Leon Drobiniski PESEL 34032500773
Gniezno 3 w 78-63 Człopa
Dotyczy - Sygn. akt IC 36/09 - Apelacje!

Sąd Rejonowy dla Miejscowości - Gniezno
w Warszawie

1 Niegłuch Czwiliński

ul. Marszałkowska 82

00-517 Warszawa

Sąd - Leon Drobiniski 78-630 Gniezno 3 powód
do Sygn. akt IC 36/09 - Apelacje!

Główny - prezydent Fundacji „Polsko - niemieckie
Stowarzyszenie w Warszawie ma postanowienie Sądu
Okręgowego w Warszawie z dnia 25.08.2011r Sygn. akt
VI 2 1964/10 i prosi o rozpatrzenie Apelacji!

Stowarzyszenie od 1944r do 07.03.1945r
w gospodarstwie po wojennej rozbiorze do KL
Ludwika Szulca z Główny ul. Niemki Armii
Dumke w Główny z Główny pow. Bytów od

19.05.1944r do 07.03.1945r, która prowa-
dziła gospodarstwo po Ludwiku Szulcu i nie była
zamieszkała w Główny gm. Brusy w czasie
okupacji Armii Dumke od 19.05.1944r do 07.03.1945r

Prosi o wyrok Sądu - Czyżby może zrobić to Sąd!
o potwierdzenie ma podstawie dokumentów z prze-
biegu Armii Dumke w Główny od 19.05.44r 07.03.45r

Stowarzyszenie ma piątym etapie - przyniesiono,
w miejscu zamieszkania bez wyłączenia,
Wnoszę o obciążenie re przyniesiono przez

22,000 euro dwadzieścia dwa tysiące euro, który
wykonany od 19.05.1944r do 07.03.1945r
Armią - Fundacja „Polsko - niemieckie Stowarzyszenie ul

Człopa! Polska Śmia! K. M. 36
Leon Drobiniski 14.11.2011r

Stefan Marchlewicz "Siwy", "Konrad"
Oddział partyzancki "Młynki"
Gryf Pomorski
zam. ul. Łutego 3
89-632 Brusy

Brusy

dnia 14.02.

2002r.

Str 35 d 1

116

imię, nazwisko, pseudonim i adres
składe (sącego odwiedzenia
(dla mężczyźni nazwisko panieńskie)

OŚWIADCZENIE ŚWIADKA

Ja, uczestnik (czka) - (wymienić formację, ugrupowanie, jednostkę, nazwę obozu, więzienia itp. - od - do)
od 10.1942r. do 03.1945r. Gryf Pomorski. Przepis ustawy 01

świadomy odpowiedzialności za prawdziwość podanych niżej przez mnie faktów, legitymujący (a) się
dowodem osobistym (innym dokumentem), seria i numer RH5982609. Pesel 24032706170
wystawionym dnia przez KPMO Chojnice 11.11.67r.

oświadczam, że Ob. Leon Drobiński syn (córka) Władysława
urodz. dnia 25. marca 1934r. w Czernicy pow. Chojnice

jest mi znany (a) osobiście jako uczestnik (czka) - wymienić formację, ugrupowanie, jednostkę, nazwę
obozu, więzienia itp. oraz okoliczności, z jakimi świadek zetknął się z otrzymującym (ca) oświadczenia

I czasokres od - do) Znałem i przebywałem z rodzicami dh. Leona Drobińskiego
z matką Rozalią Drobińską od 1933r. do 1937r. i ojcem Władysławem
Drobińskim od 1933r. do 1937r. którzy to byli zdrowi i ich rodzeń-
stwo było zdrowe i z krewnych nikt nie chorował. Ja Stefan Marchle-
wicz "Siwy", "Konrad" mieszkałem zawsze w Brusach i walczyłem w
ruchu oporu i byłem d-ą instruktorem harcerskim dh. Leona Drobi-
ńskiego "Leszek", "Kaszub", od 04.43r. do 03.45r. w oddziale partyzan-
ckim "Młynki" Gryf Pomorski, który to wykonywał moje rozkazy.

Ja Stefan Marchlewicz "Siwy", "Konrad" zaświadczałem że dh. Leon Dro-
biński "Leszek", "Kaszub" od siedmiu roku życia uczęszczał do szko-
ły nienieckiej w Męcikale od 41r. do 44r. i był od urodzenia zawsze
zdrowy, sprawny fizycznie i sprawny psychicznie na lekcjach i na
lekcjach wychowania fizycznego. Wykonywał wszystkie ćwiczenia dobrze
jak; biegi, skoki i bawił się w gry i zabawy zespołowe c.d.n....

Wyżej wymieniony (a) posiadał (a) pseudonimy (y) "Leszek" "Kaszub".....

stopień wojskowy szeregowy pełnił funkcję harcerz-żołnierz
oraz brał udział w następującej działalności zaliczanej do uprawnień kombatanckich (wymienić jej rodzaje

miejsowości, czasokresy itp.) - ciąg dalszy. Gry ruchowo teneczne i gry bie-
żne, skoczne i rzutne w szkole i w domu co ja Stefan Marchlewicz
"Siwy", "Konrad" stwierdziłem osobiście i zaświadczałem osobiście.
Dh. Leon Drobiński "Leszek", "Kaszub" po wykonaniu rozkazu dowó-
dcy razem z ojcem Władysławem Drobińskim "Władek" czł. Gryfa od
16 lipca 1944r. został aresztowany przez Komando żandarmerii
posterunek Brusy pow. Chojnice. Dh. Leon Drobiński "Leszek", "Kaszub"
został dotkliwie pobity po całym ciele - potłuczony - pokopany w
głowę, klatkę piersiową, krzyż i nogi oraz poddany zadadzeniu CO
z 16/17 lipca 1944r. w celi i nie zidentyfikowany, zwolniony razem
z ojcem po trzech dniach za protekcją babci. Ja Stefan Marchle-
wicz "Siwy", "Konrad" oświadczam - zaświadczałem że dh. Leon Drobiński
"Leszek", "Kaszub" kelectwo klatki piersiowej, kręgosłupa i nóg
nabył w ruchu oporu od 16 lipca 1944r. do 19 lipca 1944r. pod-
czas aresztowania - w areszcie Komando żandarmerii posterunek Brusy
pow. Chojnice. c.d.n.

Stefan Marchlewicz
pphm. Stefan Marchlewicz
89-632 Brusy ul. Ogrodowa 22/16

1117

Wyżej wymieniony był represjonowany (a): wymienić jej rodzaje, miejscowości, czasookras, organy represjonujące (nazwę), z jakich powodów itp. rodzina była represjonowana przez okupanta za nie przyjęcie Wielkiej listy, za współpracę z partyzantami wywiezieni do łagru w Potulicach a po wojnie ścigani przez NKWD i UB, długo nie mogli ujawnić swojej okupacyjnej działalności. Uciekli z Łagru w Potulicach z miejscowości Jabłonowo Pomorskie, gdzie byli przydzieleni do pracy u Buera.

Jeśli świadek jest członkiem organizacji kombatanckiej powinien podać jej nazwę, wpisać numer legitymacji członkowskiej, datę jej wydania, przez kogo

Posiadam uprawnienia kombatanckie. Zaświadczenie nr 589901/1021965 wydane 13.04.94r. UdsKioR Warszawa od 10.1942r. do 03.1945r. Gryf Pomorski Pprepis ustawy 01.

Czy świadek posiada uprawnienia kombatanckie; podać kiedy i przez kogo przyznana, nr legitymacji (zaświadczenia), datę wydania

Posiadam uprawnienia kombatanckie. Zaświadczenie nr 589901/1021965

ciąg dalszy; Podczas dotkliwego pobicia po całym ciele po kopaniu tłuczeniu po głowie, klatce piersiowej, kręgosłupie i nogach w dniach od 16 lipca 1944r. do 19 lipca 1944r. podczas przesłuchań w celi został poddany zacinaniu z 16/17 lipca 1944r. w trakcie przesłuchań w celi. Ja podporucznik Stefan Marchlewicz "Siwy", "Konrad" - oświadczam że dh. Leon Drobiński "Leszek", "Kaszub" po wypadku chodził "kaczko-wato" - jak pokłany, nie mógł biegać, skakać i bawić się w gry zespołowe, gry bieżne, gry skoczne, gry rzutne w szkole i w domu. Zaświadczam ja podporucznik Stefan Marchlewicz że dh. Leon Drobiński "Leszek", "Kaszub" nie mógł klękać bez podparcia i wstawać bez podparcia i chodzić po schodach bez podparcia - leczyła

Opinia w sprawie (nazwa organizacji kombatanckiej) syna jego matka z lekarzem i systemem domowym Polaków bez-grupowych nie leczono. Kaliectwo na- byte w ruchu oporu w lipcu 1944r. na do dzisiejszego dnia, które dh. Leonowi Drobińskiemu "Leszek", "Kaszub" przeszkadzało i przeszkadza w jego życiu do chwili obecnej.

Stefan Marchlewicz
własnoręczny podpis

Brusy, 2002-08-23

Stefan Marchlewicz
Prezident organizacji kombatanckiej imię i nazwisko, funkcja

Stefan Marchlewicz
upłm. Stefan Marchlewicz
89-632 Brusy ul. Ogródowa 22/16

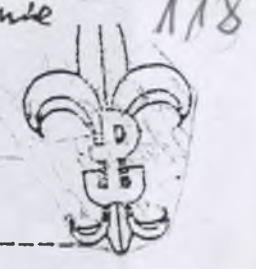
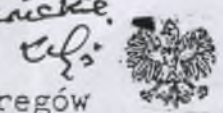
ODDZIAŁ ~~MORSKI~~ GDANSKI

data wstąpienia do Stowarzyszenia

Stowarzyszenie Szarych Szeregów
Gryf Pomorski

ona odnosi! Podobnie nprawnienie
kombatantckie.

Karta ewidencyjna

członka Stowarzyszenia Szarych Szeregów

Imię i Nazwisko:

Josefa Maria Pilacka

Nazwisko panienskie:

Jolimszewskie

Data i miejsce urodzenia:

13 września 1929 Orychowy

Imiona rodziców i nazwisko panienskie matki:

Bernold

Pseudonimy:

"Kochanie"

Adres i nr telefonu:

89-632 Brusy Nylbudowanie 83a

Stopień harcerski:

Indreca

rok nadania

Stopień wojskowy:

rezerwy

Odznaczenia bojowe rok nadania i nr egitymacji:

Maria Jozefa Pilacka
zam. 89 632 Brusy

Odznaczenia cywilne:

od 03.43 do 03.45 Sz. Sz. i Gryf Pomorski, AK

Przynależność do Szarych Szeregów, data wstąpienia

od 04.43 - 03.45

Jednostka organizacyjna / Ul, Hufiec Placówka /

Zesp. "Jeszcze" "Czerwie"
24P 74 Pom. Drzewne "Kochanie" T. Kosiński Brusy

Przynależność do innych organizacji kombatanckich

od 04.43 - 03.45
Tow. Gryf Pomorski

Pełnione funkcje w Stowarzyszeniu Sz Sz.

Inreca - indreca

Inna działalność w Stowarzyszeniu Sz Sz.

Oryginał i brojne polskie

Wykształcenie:

średnie

Zawód: / specjalność/

Opłacone składki za rok

Inne informacje

od 04.43 do 03.45 Zesp. "Jeszcze"
"Czerwie" "Kochanie" "Czerwie" "Czerwie"
"Kochanie" "Kochanie" "Kochanie" "Kochanie"
"Kochanie" "Kochanie" "Kochanie" "Kochanie"
"Kochanie" "Kochanie" "Kochanie" "Kochanie"
"Kochanie" "Kochanie" "Kochanie" "Kochanie"

SKARBNIK
ZHP HUFIEC
hm. Maria Rejzewska

Josefa Pilacka

1119

Laska marszałkowska

■ To symbol władzy, autorytetu, godności i prawa. Marszałkowie Sejmu i Senatu (z krótkim uderzeniem łaski w podłogę) otwierali i zamykali posiedzenia.

■ Historia łaski sięga pierwszych sejmów w XVI wieku. Została symbolizowana w licznych sztukiach i malarstwie. Wtedy też obradach króla - Sejmiku, Senatu i marszałków. Niektórzy historycy twierdzą, że w okresie liberalizmu, weto nie miało łaskę na głowach pijanych i biesiadnych posłów.

■ Łaska marszałkowska z czasów przedwojennych została w Polsce w 1918 roku. Wtedy to w Warszawie, w pałacu Sejmu, odbył się pierwszy sejm. Wtedy też, w dniu 20 stycznia 1918 roku, w Warszawie, w pałacu Sejmu, odbył się pierwszy sejm. Wtedy też, w dniu 20 stycznia 1918 roku, w Warszawie, w pałacu Sejmu, odbył się pierwszy sejm.

Historia gmachu Sejmu

■ Do 1918 roku polski parlament nie miał swojej siedziby. Sejm Walny obradował w siedzibach królewskich - na Wawelu i w Zamku Królewskim w Warszawie.

■ Pierwszą siedzibą Sejmiku w Warszawie był Instytut Aleksandryjski (Marszałkowskiego Wydziału Państwa). W 1918 roku, przy budowaniu gmachu na potrzeby Sejmu.

■ W 1925 roku gmach udość budowano anfiladą. Sala Posiedzeń, która jest dziś symbolem parlamentu, zaprojektował Kazimierz Skorewicz. Dobudowano do niej 4 piętro. Dom Poselski. Długo zwany jest on Starym Domem Poselskim. Mieszczą się w nim biura komisji sejmowych.

■ W 1946-47 roku wyburzono pozostałości XIX-wiecznych budynków i odbudowano spaloną Salę Posiedzeń. W 1947 roku odbyła się tam pierwsze po wojnie posiedzenie Sejmu.

■ W 1952 roku w wyniku posłów przekazano w Starym Domu Poselskim według projektu majora J. Bardeckiego i architekta Andrzeja Kalszewskiego.

■ Pozostałe budynki sejmowe zbudowano w latach 1949-52 (architekt - Bohdan Pniński).

Grupy leśne, które tworzyły się w okolicy Brus już w 1939 r., składały się z ludzi ściganych przez okupanta. Oni to potajemnie chronili się w lasach, żyjąc tam w ziemiankach zwanych „bunkrami”, skąd nazywano ich „bunkrarzami”. Pierwsze bunkry powstały w leśnictwie Olszyny. Wykonane zostały m.in. przez Kozickowskiego z Kosobud i Emila Cysewskiego z Czarniża. Z takich grup leśnych tworzyły się grupy partyzanckie. Najliczniejszą organizacją partyzancką na Pomorzu o charakterze wojskowo-niepodległościowym była tajna Organizacja Wojskowa „Gryf Pomor-

MARCJAN CZARNOWSKI PS. „WRZOS” urodził się 26 października 1908 roku w Czarnowie, gmina Brusy. Jako 14-letni chłopiec wyjeżdża za chlebem na Żuławy, gdzie pracuje aż do wybuchu II wojny światowej z dwuletnią przerwą dla odbycia czynnej służby wojskowej. W wojnie obronnej bierze udział w walce pod Chojnicami. Po rozbiciu jego jednostki w Borach Tucholskich znalazł się w okrazeniu, z którego udaje mu się wyjść w przebraniu i wrócić do rodzinnego Czarnowa. Niedługo cieszy się wolnością. We wrześniu 1939 roku zostaje aresztowany i osadzony w więzieniu w Chojnicach. Z Chojnic przewieziono go do więzienia w Wejherowie i Gdańska. Z Gdańska trafił do Stutthofu. Dzięki temu, że władał świetnie językiem niemieckim nawiązuje kontakt z wachmanem pochodzącym z nizin gdańskich i przy jego pomocy aranżuje ucieczkę, która w dniu 6 grudnia 1940 roku zostaje uwieńczona powodzeniem. Na przełomie 1940/41 roku wstępuje do oddziału partyzanckiego Jana Bińczyka ps. „Zagłoba”. Po śmierci Jana Bińczyka w maju 1943 roku „Wrzos” przejmuje dowództwo oddziału walcząc z okupantem aż do wyzwolenia. Po wojnie poświęca się pracy na roli w miejscowości Polanica woj. śląskie. Zmarł 10 stycznia 1978 roku.

-36 a-1
On odszedł!!!
Czesc jego
Pamieci!!!

pphm. Stefan Marchelwicz
88-002 Brusy ul. Ogrodowa 22/16

mg

SKARBNIK
ZWIĄZKU POWIATOWY
ŻELAZÓW
mg

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Województwo pomorskie

Urząd Stanu Cywilnego w Człuchowie

ODPIS SKRÓCONY AKTU ZGONU

I. Dane dotyczące osoby zmarłej:

1. Nazwisko **CZARNOWSKI**
2. Imię (imiona) **MARCJAN**
3. Nazwisko rodowe **CZARNOWSKI**
4. Stan cywilny **żonaty**
5. Data urodzenia **26 października 1908r.**
6. Miejsce urodzenia **Czarnowo**
7. Ostatnie miejsce zamieszkania **Polnica**

II. Dane dotyczące daty i miejsca zgonu:

1. Data **dziewiątego stycznia tysiąc dziewięćset siedemdziesiątego ósmego (9.1.1978) roku**
2. Miejsce **Polnica**

III. Dane dotyczące małżonka osoby zmarłej:

1. Nazwisko **CZARNOWSKA**
2. Imię (imiona) **BRONISŁAWA**
3. Nazwisko rodowe **SZARKOWSKA**

IV. Dane dotyczące rodziców osoby zmarłej:

	Ojciec	Matka
1. Imię (imiona)	FRANCISZEK	KATARZYNA
2. Nazwisko rodowe	CZARNOWSKI	PUCZYŃSKA

Poświadczam zgodność powyższego odpisu z treścią aktu zgonu Nr **4/1978/g**

Człuchów, dnia **14.04.2005**

KIEROWNIK

Urzędu Stanu Cywilnego

Wzeln. od opl. skarb.
załącz. cz.1 kpl.4
kt. 65 do ustawy z
dn. 09.09.2000r. o
opl. Skarbu Państwa
z 02.09.2000r.

M-15 PTH „Technika”, Gliwice

Nr 441036 /013178

121

URZĄD DO SPRAW KOMBATANTÓW
I OSÓB REPRESJONOWANYCH

Kulesza Nazwisko

Janina Imiona

16.02.1929r. Widno
Data i miejsce urodzeniaKulesza Janina
podpis posiadacza zaświadczenia

Niniejsze zaświadczenie uprawnia do ulg i świadczeń określonych w ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz.U. nr 17, poz. 75 z późniejszymi zmianami).

Zastępca kierownika Urzędu
Piotr Szymonowski

27.08.93

Data

dr Wiesław Jędrzejewski

Podporucznik Janina Kulesza z d. Meger*** "Jola"***
Harcerka - żołnierz "Szare Szeregi" TOW Gryf Pomorski
Oddział Partyzancki "Młynki" - Zastęp Harcerski "Leszek" Czernica
od kwietnia 1943 do marca 1945r.

Dh Janina Meger "Jola" po mężu Kulesza walczyła w harcerstwie i w 10W Gryf Pom. w grupie partyzanckiej "Młynki" 10W Gryf Pomorski, Armia Krajowa i Szare Szeregi -zgrupowanie Brusy-Swernegacie i Lipusz. W okresie od kwietnia 1943r. do marca 1945r. i wykonywała rozkazy d-ców Marcjana Czarnowskiego "Wrzes" 0/Młynki Gryf Pom. Jana Szalewskiego "Sokol" 0/partyzancki "Szyszki-103" AK, Henryka Grabosz "Gwiazda" a-cy bunkra "Zielony Pałac" Męczał Turowiec Gryf Pom. i d-ców Szarych Szeregów Franciszki Dziewiatkowskiej i drużynowej Mechtyldy Goebel "Melita" ZNP 79 Pom DH w Brusach-w okresie od kwietnia 1943r do marca 1945r.

Opiekowała się ks Leonem Degner z Parafii Tczew i nauczycielem Jan Krause z Kokoszkowy od września 39r. do kwietnia 43r. w Lesniczowce w Czernicy na strychniu.

W kwietniu 43r. zostali przekazani do karsina do państwa Osowskich, gdzie ks Leon

Degner został złapany i przekazany do Stutthowu a Jan Krause uciekł do swojej nazaczonej w Gdyni. Dostarczała breń, żywność, sanitaria i informacje do grup partyzanckich od 43r.-45r. Organizowała przytułki dla AK-ców z powstania warszawskiego w grudniu 44r. i styczniu 45r. -Lesniczowce Czernica, którzy uciekli z Brus i Wielkich Chwałow.

Jej brat Stanisław Meger był partyzantem Gryfia Pomorskiego w 0/partyzanckim Młynki u d-cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzes" od października 42r do marca 45r.

Przeżył sunkry-podziemnie i w maju 45r. -stał w obronie swojej nazaczonej w łucholi i został zabrany na Ural. Pracował w lesie k/Nowojanska latem - w sierpniu 45r. -zachorował na tyfus/brak wody do picia/. Nie zaszły zjesc zupy rano, która przyniosła jego kolezanka z łucholi-był już "martwy"***

Partyzant Stanisław Meger-oswiadczył, że pięć lat w obozie lub bunkrze było niemożliwe do przycięcia. W okozie jeżeli ktoś pracował na "funkcji" -to było możliwe a pod ziemią konieczny był urlop "zdrowotny"- "nie ma silnych"***

Podporucznik "Jola" od kwietnia 1943r. do końca wojny działała w ruchu oporu w ramach Tajnej Organizacji Wojskowej "Gryf Pomorski", - w grupie "Szare Szeregi"

przydzielona po przeszkoleniu do dyspozycji poszczególnych dowódców grup bojowych-partyzanckich, działających w rejonie Brus, Męczał, Lesnictwo Młynki, Czernica, brała udział w potyczkach z żandarmerią w charakterze sanitariuszki, obserwatora, wyciągała z pola walki rannych, zatroszczyła się wraz z innymi o ich bezpieczne ulokowanie i zatroszczyła się o ich leczeniem - ponadto jak w załączniku,-

Por. Leon Brobinski
Gryf Pom.

mei
pphm. Stanisław Marchlewicz
89-632 Brusy ul. Ogrodowa 22/16
On odszedł!!!

122
137

ODDZIAŁ ~~WORSKI GDANSK~~ *Brusy*
Kraj Pomorze Brusy

on odszedł!

Karta ewidencyjna

Stowarzyszenie Szarych Szeregów Oddział "POMORZE"
89-632 Brusy

Nazwisko i imię *+ Napiontek Maksymilian*

Nazwisko panięskie _____

Data i miejsce urodzenia *8 października 1919*

Imiona rodziców i nazwisko p.matki *Marceli, Joanna Konitz*

Nr Pesel *19100801217* Nr dowodu osob. *ME 8483844*

Adres i nr telefonu *60-236 Pomran, ul. Kasprzaka 33 m. 8*

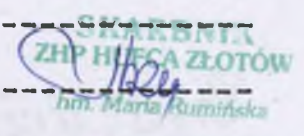
Pseudonimy *"maks Parasol"*

Nr i data wydania legitymacji Szarych Szeregów _____

Nr i data wydania zaśw.weryfik. Szarych Szeregów _____

Nr i data nadania Krzyża A.K. _____

Inne odznaczenia bojowe, nr leg. i rok nadania _____

Najważniejsze odznaczenia cywilne, nr leg. i rok nadania _____

Nr zaświadczenia uprawnień komb. i rok wyd. *posiadam uprawnienia kombatanckie z 1982 r.*

Stopień harcerski, rok nadania *członek ZHP/40 - strażnik*

Stopień wojskowy, rok nadania *szeregowy*

Okres przynależności do konsp. harcerskiej, daty i miejsca *od 1939 r. do marca 1945 r. zastęp, Szare Wilki - drużyna i Gryt Pomorski*

Jednostka organizacyjna, Ul, Hufiec, Placówka, rój, dowódca *ZHP 40 Pom. Drużyna Harcerzy im. Tadeusza Kościuszki od 1929 r. do marca 1945*

Przynależność do innych org. komb. *Gryt Pomorski Pol. Zw. b. Wzajem. Polik Podhain, nr 229.17237*

Wyształcenie *wysze przemysłowe*

Zawód, specjalność *ekonomista*

Zawód wykonywany *ekonomista-glennigow, obecnie emeryt*

Inne informacje *walczanie do szarych szeregów od 1939 do 1945 i Gryta Pomorskiego 1939-1945, w tym Około Potulic od stycznia 1944 r. Pojcie drużyny, kandydat szeregów zastępca*

123

Dubnia przy Gmyli Pomorskim. Współpracowałem
z Sobolem por. Janem Szaluskim, Oddebiat Par-
tyzancki, Szyszki" 103, z Edmundem Skwierawskim
pseud "Edus", grupa partyzancka dubnia "Gmyl"
z marjanem Czarnowski pseud. "Wras" Od-
debiat Part. "Młynki". Główną bazę mieliśmy
w bunkrze nieufundowanym w krosnowy na polu
Starnowskich-Majkowskich. Była to baza "Gmyl"
i AK.

M. Wapion

Brusy, dnia 20. grudnia 1994r

pphm. Stefan Marchlewicz
89-632 Brusy ul. Ogrodowa 22/16

por. Jan Szalusiński

Marchlewicz

SKARBNIK
ZHP HUFCA ZŁOTÓW
imi. Maria Kamińska

nr 34d/12

124

ZASWIADCZENIE

Nr 589901 / 1021965

URZĄD DO SPRAW KOMBATANTÓW
I OSÓB REPRESJONOWANYCH

MARCHLEWICZ
Nazwisko

STEFAN
Imiona

27.03.1924r. BRUSY
Data i miejsce urodzenia

Uprawnia do
przejazdów
PKP i PKS wg
54% stawki

Niniejsze zaświadczenie uprawnia do
ulg i świadczeń określonych w ustawie
z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach
oraz niektórych osobach będących
ofiarami represji wojennych i okresu po-
wojennego (Dz.U. nr 17, poz. 75 z póź-
niejszymi zmianami).

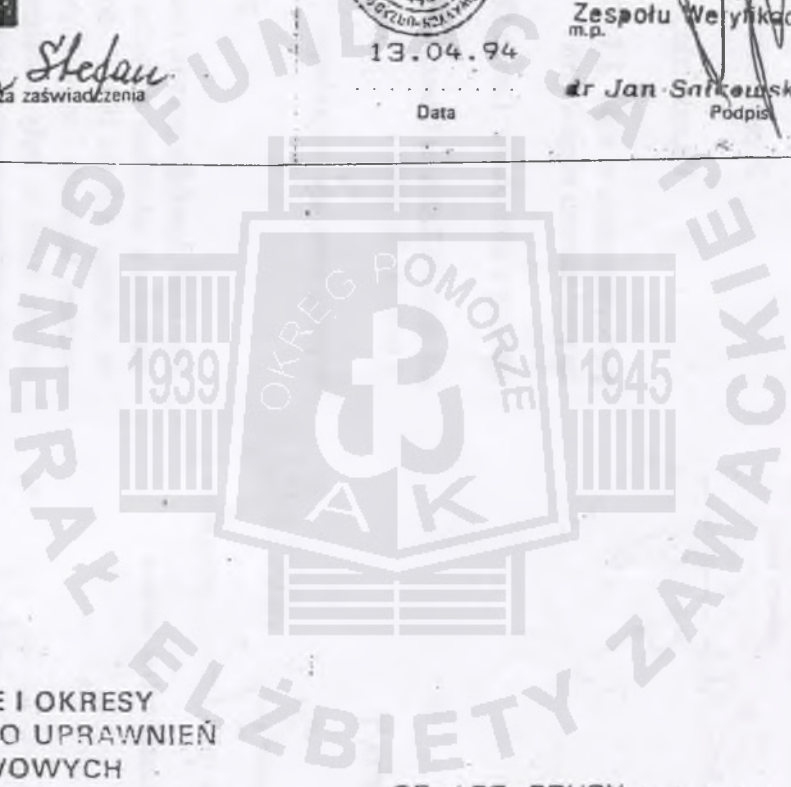
DYREKTOR
Zespołu Weryfikacji
m.p.

13.04.94

Data

Jan Sulkowski
Podpis

Marchlewicz Stefan
podpis posiadacza zaświadczenia

Jan

23.08.2008

RODZAJE I OKRESY
ZALICZANE DO UPRAWNIEN
USTAWOWYCH

Okresy		Wyszczególnienie	Przepis ustawy
od	do		
10 1942	03 1945	GRYP POMORSKI	01

89-632 BRUSY

2 LUTEGO

3 m.

łącznie: lat 02. miesięcy 06.

Zmiana: lat miesięcy

DYREKTOR
Zespołu Weryfikacji

Jan Sulkowski
dr Jan Sulkowski

Stefan Marchlewicz
pphm. Stefan Marchlewicz
89-632 Brusy ul. Ogrodowa 22/16

Sąd Rejonowy
IV Wydział Pracy
ul. Młyńska 30
89-600 CHOJNICE

Postanowienie

Dnia 3.10.2002r.

Sąd Okręgowy w Koszalinie Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

Data 14.10.02

Sygn. akt VU I/05/02

□ □ □ □

(dokładny adres)

Przewodniczący: S.S.O. Iwona Hansz

Protokolant:

Przewodniczący: S.S.O. Iwona Hansz

po rozpoznaniu w dniu 3.10.2002r. w Koszalinie
na posiedzeniu niejawnym

(szkłać)

sprawy z odwołania: Leona Drobińskiego

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Koszalinie
z dnia 20.06.2002 r. Znak: 508219/OZIW

WEZWANIE
świadka / Biegłego (tłumacza *)

Sąd Rejonowy w Chojnicach
o godz. 12.00 stawili(a) się w tym Sądzie w sali Nr 12 gdzie bezzicie

przesłuchany(a) w charakterze świadka / biegłego / tłumacza *) w sprawie

o rentę inwalidzką wojenną
Leon Drobiński

Sekretarz Sądowy

1 254-116 476 78

SiC, wezwa 4 - przesłuchanie świadka / biegłego / tłumacza.
Zakład Produkcji 77-330 Czarna ul. Pomorska 1 Tel./Fax (059) 63 32 430

1425
ZABUDOWA Z TERNOLALBOG
STWIERDZAM

od lipca 1942

nie doczekał się wymiany legitymacji! - Już nie było komu dać!

Karta ewidencyjna

+ On Odszedł!

126

członka Stowarzyszenia Szarych Szeregów

Nazwisko: *+ Franciszek Jędrzyk*

panieńskie: -----

miejsce urodzenia: *04 czerwiec 1919 r. Komornik*

rodziców i nazwisko panięńskie: matki: *Jawet
Zdobrana*

imię: *"Borówka"*

nr telefonu: *Polnica 77-323 Polnica woj. pomorskie*

harcerski: *nie ma* rok nadania -----

wojskowy: -----

szek Jędrzyk "Borówka" dow. Grupy partyzanckiej "Gryf Pom." Swornegacie Oddział partyzancki "Młynki" Gryf Pom. partyzancki por. Alojzego Bruskiego "Grab" Armia *zam. 77-323 Polnica 39 pow. Cieszyński* la uprawienia kombatanckie od 1942 do 1945 Gryf Pomorski.

członkostwo do Szarych Szeregów, data wstąpienia *od 11.42 r. - 11.45 r.*

organizacyjna / Ul, Hufiec Placówka / *"Złoty Hufiec" / ul. 29 Pom. Dzierżyńskiego w Warszawie - Tł. Włocławek - Białystok*

członkostwo do innych organizacji kombatanckich *od 11.42 r. - 11.45 r.*

funkcje w Stowarzyszeniu Sz Sz. -----

działalność w Stowarzyszeniu Sz Sz. *Był dowódcą*

specjalność: *specjalność*

składki za rok -----

informacje *od lipca 42 r. do lutego 45 r.*

Franciszek Jędrzyk "Borówka" Komornik

od lipca 42 r. do lutego 45 r. w Stowarzyszeniu Sz Sz. w grupie partyz. "Młynki" "Odetki" "Młynki"

SKARBNIK
ZHP HUFCA ZŁOTÓW
[Signature]
im. Maria Ramińska

127

DOWOD OSOBISTY

1. Nazwisko Jazdzik
 2. Imię Franciszek Leon
 3. Nazwisko panieńskie

RYSOPIS
 wzrost średni
 cięta czarna
 oczy niebieskie
 znaki szczególne

Własnoręczny podpis
 TK 2778573

4. Imiona rodziców Pani Barbara
 5. Data urodzenia 4 grudnia 1919r.
 6. Miejsce urodzenia Konarzyny Chojnice
 7. Stan cywilny żona
 8. Zawód stolarz
 9. Organ wydający dowód osobisty KPMO Czuchów

1919 04 04 3715

Komendant MO
[Signature]

9 marca 1964r.
 Data wydania
 TK 2778573

SKARBNIK
 ZHP NURCA ZLOTOW
[Signature]

ppłm. Stefan Maciejewicz
 59-632 Brusy ul. Ogrodowa 22/16

Dowódca grupy partyzanckiej "Lynki"-Lesnictwo "Gryf Pom i AK st sierż Franciszek-Leon Jazdzik "Borowka". Grupa liczyła 34 partyzantów. Dysponowała dobrym sprzętem wojskowym i uzbrojeniem.- 32 rowerami. St sierż Franciszek Jazdzik "Borowka"-dysponował 3 mundurami -wermachtu, zandarmerii i mundurem SA, których używał w akcjach bojowych. Władał biegle językiem niemieckim oraz posiadał odpowiednie dokumenty niemieckie, którymi się posługiwał w akcjach.

Walczył jednocześnie z Oddziałem partyz. por Alojzego Bruskiego "Grab"AK oddz. "Swierki". Posiada uprawnienia kombatanckie działając w Ruchu Oporu od 1.05.42r do 28.02.45r. Walczył w ZHP 79 Pom. Drużynie Harcerzy im. T. Kosciuszki Brusy od 10.39r do 02.45r. był instruktorem harcerskim. Jego grupa ma na swoim koncie szereg udanych sabotaży, potyczek, akcji zasadzki i walk z grupami: policji, zandarmerii, SS, SA, Wermachtem, z grupami Volkssztrmu, Volksojczami i "szpiclami" w okresie 42r-45r. Naprzykład potyczka walka z Oddz. SS z Wielkich Chełmów w dniu 15.03.44r w akcji "Kaszuba" Asmus i przeprawa przez Brde Na Tamie w Czernicy-Strzelanina obrona przed nacierającym Oddz. SS i udanie się na krótki posiłek do Pawła Januszeńskiego- ukrycie rannych i zaopatrzenie sanitarne grupa dow. Marcjana Czarnowskiego "Wrze" Oddz. "Młynki" Gryf uciekała dalej do Miłofu Zapory i dalej do Młyka posiłek u Hapki i dalej ucieczka do bunkra nr 6 w Dambrowie cel akcji "zdobicie broni automatycznej" w Placowce SS Kaszuba akcje utrudniał "padający śnieg" który rano zaczął topnieć. Członek Gryfa Paweł Januszeński poszedł zgłosić, że u niego są partyzanci i spotkał się z Oddz. SS na żelaznym moście kolejowym Mecikał. Jedną z większych walk to bitwa Czarniz Kinice w dniu 14.01.45r z Oddz. SS Wielkie Chełmy z "zaskoczenia" ponieśli tu nie planowane straty partyzanci. Z grupa współpracowało ponad 56 partyzantów zyjących na wolności. Grupa walczyła ze wszystkimi ugrupowaniami partyzanckimi "Polekim Podziemiem".
 por Leon Drobinski Gryf.

Dowódca "Kiedywu"
 gen. Fieluorff
 otrzymał KS w 1952r.

W marcu 1945r.-kom. Alojzy Bruski "Skocz" Brus, pow. Czuchnow, Miastko i Bytów Gryfa rozkazał zbadanie- terenu powiatu czuchowskiego od strony Cierznie-Krzemieniewo -Czarne W dniu 4 kwietnia 1945r. w Cierzniach koło Buszkowa schronił się w pasach zasadzonego lasu szyszak łomot- byli to SS regularnej armii- szkoły oficerskiej z Piły- którzy przeskakiwali lecąc przez rowa on w tym rowie leżał- było ich około 300- rezerwow- wyborowych SS z okolic Ledyzka-Jastrowia -udających się pod Krzemieniewo-Czarne, gdzie Niemcy z Folwarku Krzemieniewo -dawali im jesc/zabijali krowy, piekli chleb. O czym zawiadomił garnizon polsko-radziecki w Czarnem i zostali zabrani SS do niewoli- czyli oczyszczano teren z rozbitków niemieckich SS i Wermachtu- którzy dokonywali odboju Jastrowia.
 W kwietniu 1945r.- zabezpieczył teren-Debrzyna i Strzeżony przed Bandami Wermachtu i rozbitkami poaliniowymi NKWD- stoczył trzy potyczki z NKWD i zabrał mu rower w obronie polskich kobiet-osadniczek.....por. Leon Drobinski-Gryf Pom

128

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Województwo pomorskie

Urząd Stanu Cywilnego w Człuchowie

ODPIS SKRÓCONY AKTU ZGONU

I. Dane dotyczące osoby zmarłej:

- 1. Nazwisko JAŹDŹYK
- 2. Imię (imiona) FRANCISZEK LEON
- 3. Nazwisko rodowe JAŹDŹYK
- 4. Stan cywilny żonaty
- 5. Data urodzenia 4 grudnia 1919r.
- 6. Miejsce urodzenia Konarzyny
- 7. Ostatnie miejsce zamieszkania Polnica

II. Dane dotyczące daty i miejsca zgonu:

- 1. Data trzydziestego października tysiąc dziewięćset dziewięćdziesiątego siódmego (30.10.1997) roku
- 2. Miejsce Człuchów

III. Dane dotyczące małżonka osoby zmarłej:

- 1. Nazwisko JAŹDŹYK
- 2. Imię (imiona) CZESŁAWA MARIANNA
- 3. Nazwisko rodowe CIENIUCH

IV. Dane dotyczące rodziców osoby zmarłej:

	Ojciec	Matka
1. Imię (imiona)	PAWEŁ	BARBARA
2. Nazwisko rodowe	JAŹDŹYK	PRADZYŃSKA

Poświadczam zgodność powyższego odpisu z treścią aktu zgonu Nr 210/1997

Człuchów, dnia 14.04.2005

KIEROWNIK

Urzędu Stanu Cywilnego

Wzrost od opł. starb. załącz. cz. I kpl. 4, pkt 15 do ustawy z dn. 09.09.2000r. o opł. starb. (Dz. U. Nr 86, poz. 960)

M-15 PTH „Technika”, Gliwice

pphm. Stefan Marchlewski, Mirosława Bednarek, 89-832 Brusy ul. Ogrodowa 22/16

Handwritten signature

Szlakiem Szarych Szeregów/Włyskawica II od 3.08.44r.-26.08.44r. Brak broni, samochodów
1 Polski Fiat, Saksering-ciezarowy, 3 ciezarowki opanczerzone-błacha 0,5 i 0,6 mm-
były cięższe o 400 kg.-600kg.-Było to na początku.

Juz minęło 65 lat od 1944r do 2009r.

Niemcy napadają na Polskę-Wielun 01.09.1939r.
o h 4,10.Początek II Wojny Światowej.-przed
Westerplatte.

MUZEUW POWSTANIA WARSZAWSKIEGO
Przyokopowa 28

W Westerplatte. Jesteśmy w Wieluniu w przededniu bolesnej rocznicy 65-lecia wybuchu II wojny światowej. 1 września odbędą się tu uroczystości kościelne i państwowe z udziałem najwyższych władz Rzeczypospolitej. Nie wszyscy Polacy wiedzą też, że właśnie na to niewielkie stosunkowo miasto - Wielun spadły pierwsze bomby i rozpoczęła się w ten sposób straszna w swych skutkach II wojna światowa. Wojna ta sięga daleko w przyszłość i piętnuje dramatem historię Polski, Europy i świata. Teraz, po udostępnieniu dokumentalnych filmów ze strony Niemiec, nie mamy wątpliwości, że jeszcze kilka minut przed uderzeniem na Westerplatte zaatakowano bombardowaniem Polskę w tym miejscu, w Wieluniu. I tak spadły najpierw bomby na szpital miejski z chorymi i na kościół fary w tym mieście.

129

POWSTANIE
WARSZAWSKIE
Wtorek
Godzina "W"
wybuchło
01.08.1944r.
skapitulowało
z wyczerpania
02.10.1944r.
Trwało 63 dni
ŻOŁNIERZE
"Parasola"
Oddziału
dyspozycyjnego
"Kiedywu" na
Okieciu, na
Woli i Ochocie
na Pradze-Tak
trzeba było".

Komenda Główna rozesłała „Burzę” podwładnym dowódcom w dniu 20 listopada. Rząd emigracyjny w porozumieniu z gen. Sosnkowskim zatwierdził ją ostatecznie w dniu 18 II 1944 r.

W grudniu poprzedniego roku doszło do konferencji „grubej trójki” (Roosevelt, Churchill, Stalin) w Teheranie. Przedstawiciele mocarstw anglosaskich zobowiązali się tam do uznania tzw. linii Curzona jako ogólnego zarysu przyszłej granicy polsko-radzieckiej. Polska miała otrzymać w zamian nie określone bliżej odszkodowanie kosztem terytorium Niemiec.

W dniu 6 lutego Churchill przedstawił rządowi emigracyjnemu żądania radzieckie, nalegając na przyjęcie ich. W liście do Churchilla Stalin zażądał:

1. uznania linii Curzona za podstawę do dyskusji o granicy polsko-radzieckiej,
2. natychmiastowego wezwania polskiego ruchu oporu do pełnej współpracy z wojskami radzieckimi,
3. usunięcia naczelnego wodza, gen. Sosnkowskiego, i dwóch ministrów — gen. Mariana Kukiela, ministra obrony narodowej, i Stanisława Kota, ministra informacji i dokumentacji.

Jako odszkodowanie terytorialne Stalin proponował przyłączenie do Polski Prus Wschodnich bez Królewca, całego Górnego Śląska i części Pomorza zachodniego.

Po odmownej w swej istocie odpowiedzi polskiej Churchill oświadczył oficjalnie na posiedzeniu Izby Gmin w dniu 22 lutego, że rząd brytyjski uważa wytyczenie granicy polsko-radzieckiej wzdłuż linii Curzona za uzasadnione w zamian za pewne odszkodowania na północy i na zachodzie. To oświadczenie stało się najcięższym ciosem dla rządu emigracyjnego i emigracji, dla Delegatury Rządu w kraju i Komendy Głównej AK.

Straty 200tys. Polaków
Mówi się około 17 tys.
zabitych i zaginionych
po stronie niemieckiej.

Ogołem w czasie wojny
straty Warszawy ok.
800 000 mieszk. w tym
400 000 Żydów.

Było ono aspektem sprzeciwu politycznego wobec Niemców i Armii Czerwonej.

TOW Gryf Pom. por Leon Drobinski

Leona Drobinskiego
24 07 02 / 02

KOMENDANTKA
ZHP HUFCA ŻŁOTÓW

phm. Brygida Łój

Okres wojenny zamyka rozwiązanie Szarych Szeregów w styczniu 1945; Pogotowie Harcererek formalnie zakończyło pracę 25 III 1945. Zarządzeniem resortów oświaty i administracji publicznej PKWN z 30 XII 1944 został restytuowany ZHP w Polsce Ludowej, jako stowarzyszenie wyższej użyteczności, a następnie została powołana Tymczasowa Naczelna Rada Harc. jako władza ZHP.

Tajny Hufiec Harcerzy w Gdyni. Wybitną rolę odegrały w tym okresie Szare Szeregi, związane z Armią Krajową i podporządkowane jej pod względem wojskowym. Harcerze organizowali tzw. mały sabotaż, starsi włączyli się do walk dywersyjnych i partyzanckich. Szczególnym bohaterstwem odznaczyła się młodzież harc. w powstaniu warszawskim (→ harcerstwo w powstaniu warszawskim). Harcerstwo działało w obozach koncentracyjnych, np. w Ravensbrück powstała drużyna → „Mury”, w Oświęcimiu → „Droga Brzozowa”.

Na emigracji w Londynie usiłowano równolegle odtworzyć Naczelnictwo ZHP, następnie powołano Naczelny Komitet Harc.; uważały się one za władze całego Związku, nadrzędne dla krajowych organizacji harc. oraz dla harcerstwa poza granicami kraju (→ harcerstwo na obczyźnie). Krajowe organizacje traktowały londyński komitet jedynie jako swe zagr. przedstawicielstwo, a nie władzę zwierzchnią. Komitetowi podlegało tylko harcerstwo organizowane w ośrodkach pol. emigracji wojennej i miejscach stacjonowania wojsk pol. na Zachodzie.

Powstańcze losy

1 sierpnia 1944 r. wybuchło Powstanie Warszawskie. Na wieść o zbliżaniu się Armii Radzieckiej do Wisły, zapadła decyzja uderzenia na cofających się Niemców, wyzwolenia Warszawy i ujawnienia polskich władz w stolicy kraju. Oddziały Armii Krajowej zaatakowały niemieckie obiekty; mimo przytłaczającej przewagi niemieckiej w uzbrojeniu powstańcy opanowali znaczną część miasta. Na wieść o wybuchu powstania Stalin wstrzymał sowiecką ofensywę na przedpolach Warszawy. Od pierwszych dni walk Niemcy rozpoczęli masowe mordy mieszkańców stolicy i systematyczne niszczenie miasta. Powstańcy zostali po krwawych walkach wyparci z Woli, a potem ze Starego Miasta. W dniach 10 - 14 września wojska sowieckie zdobyły Pragę. Pod koniec września ustały walki na Mokotowie i Żoliborzu. 2 października, po 63 dniach krwawych walk powstanie skapitulowało. Straty powstańców wyniosły około 40 tysięcy w zabitych i rannych; zginęło ok. 180 tysięcy ludności cywilnej. Po upadku powstania i wypędzeniu z miasta jego mieszkańców, Niemcy przystąpili do systematycznego burzenia Warszawy.

1917
Lenin wywołuje rewolucję w Rosji

1939
Hitlerowska agresja na Polskę daje początek II wojnie światowej
W roku 1940 Winston Churchill zostaje premierem Wielkiej Brytanii

Holocaust

1989
Zburzenie muru berlińskiego świadectwem słabnięcia komunizmu

1991
Rozpad ZSRR

Ostatni car, Mikołaj II, ze swą rodziną

KOMENDA HUFCA ZHP KRAJOWY ZŁOTÓW
pluk Brygada Łój

Wspomnienia z września 1939.

Jak tan czas prantko leci. 1 września minęło pjańdziesiąt dwa lat lod wybuchu 2 wojny światowy. Ale choc lod tego czasu minęło już tyle lat moje myśli cofają sie do tych chwilów bolesnych ji tragicznych z roku 39. Przed wojną w mówiano nóm, że zam só silne, zwarte ji gotowe ji że nieloddomy nawet guzika, a tymczasem już w pierwszych dniach września bylim srodze rozczarowane ji zawiedzione. Już w trzecim dniu wojny nieprzerwanym sznóram przejeżdżeli przez nasze mniasto niemnieckie wozy bojowe przez cale dwa dni ji noce. A wianc to już prawdziwa wojna. Co znaczy wojna ji jakie niesie za sobó nieszczęścia ji tragedje lo tym nóm starszym niepotrzeba wspomniac bo mi to wszystko przeżyweli ji niejedan z nas jeszcze po tyła latach na wspomnianie wojny nie może otrzónnić sie z tych koszmarnych wspomniac, rozmaitych lokrucianstw ji lokropności wojanynych. Nie bylo prawie rodziny chtóra nie oplakiwała kogoś z najbliższych. W tej okrutnej wojnie zginól prawie co psiónty Polak. Młodsze pokolenie tego koszmaru nie przeżywało bo go jeszcze nie bylo na świecie. A wianc wóm trzeba mówić co znaczy wojna ji jakie za sobó niesie nieszczęścia ji ludranki ji jakim dobrodziejstwem jest pokój chtórego należy bronić jak własnego życia. Przede wszystkim dla was młodych pisza te wspomnienia. Nie jako człowiek w podaszym wieku ale jako człowiek młody bo wtanczas mniałóm 27 lat. W przededniu wojny z para kolegami (chtórych też nie zdórzyli powolać do wojska) sluchelim radia. Nie pamniantóm już chto przemawiał ale jego słowa zam zapamiantal do dziś a szczególnie to, że "o wybuchu wojny decydujé już chyba nie dni a może już jano godziny albo minuty ji że musim sie z tym liczyć że możemy sie przez jakiś czas znaleść pod lokupacją niemnieckó. Cierpielim już tyle lat w niewoli to jak bańdzie trzeba pocierpsimy jeszcze pewian czas, wierzónc, że lostateczne zwyciasstwo bańdzie do nas należyć". Jakie wrażenie wywarła ta wypowiedź na nas sluchajóncych radia trudno sobie wylobrazic po tych niedawnych zapewnianich lo naszy sile ji potężnych sojusznikach. Bylim tym po prostu oszolómnióne. W mnilczeniu rozeszlim sie do domów. Každy z nas przetrawiał posłyszane słowa na własny sposób. Ja zatrzymałóm sie przed domam, lusiadłóm na schodach ji rozmyślałóm lo

tym co nas czeka w najbliższy przyszłości. Wjeczór byl wyjóntkowo cichy ji ciepły. Świat tonól w blasku ksiazyca. Leciutki wjaterek chłodzil rozpalone czolo. Z naprzeciwwka przez lotwarte lokna dochodziła psianka na nastrojowa muzyka fortepiano-wa. Świat wydawal mnie sie psiankny. Tak bardzo chciało by sie żyć i kochać a nie wzajemnie sie mordować. Tyle trudu ji pracy włożyłóm żeby zapewnić sobie niezalezny byt ji myślałóm o zalozeniu własnej rodziny, a tu mówió o już nieluniknióny wojnie. Rano następnego dnia zbudzil mnie jakiś niecodzienny gwar. Wyszedłóm na hulica popatrzeć co sie dzieje. Z daleka dochodziłi gluche odglosy wybuchów bombów. Lulicó śli calymi gromadami ludzie, najwiancy kobietów ji dzieci w kierunku Borów Tucholskich. Na pytanie skónd i dokónt jidó lotpowiadeli: ze Tczewa bo tam już Niamcy bombardujó mniasto. Jim nakazeli lopuszczac domy ji ludać sie w lasy ji do Osia. Jak pózni sie lokazalo, kolo Osia bronila sie mala grupa żołnierzy. Cywile pomnieszeli sie z wojskam ji steli sie celem niemnieckich bómbowców. Niektórzy z mojih kolegów próboweli wycofać sie w glómb Polski zanim przyjdó Niemcy co jednak lokazalo sie daremne. Zmotoryzowane lodziały niemnieckie odciely już droga. W niedziela 3 września Niemcy byli już w Skórczu ji rozpoczana sie lokupacja. Najprzóđ zabrano ksiazy ji nauczycieli. Taki sam los spotkal kupców i rzemniaśników. Ji nas młodych traktowano jak niewolników. Zakazano polski mowy, nakazano oddac radia ji rowery ale najgorsze bylo to, że rozmajitami szykanami zmuszeli do podpisania niemniecki listy narodowościowy tak zwany II grupy. W niedługim czasie powolano jich do wojska niemnieckiego. Niektórzy byli nawet z tego zadowlone bo luvazeli, że to je jedyna lokazja do przejścia na druga stróna. Jedni z tych, chtórzy zarezykoweli lucieczka z armii niemniecki przeplacili to życiem ale wienkszości to sie ludalo, lo czym świadczy choc to, że polska II diwizja pancerna, chtóra błyskawicznie posuwala sie w Belgji i Holandji i psiarwsza przekroczyła granice niemnieckó pod koniec wojny skladała sie w wiankszości z polskich luciekinierów z armii niemniecki.

Józef Grzonka

Bernadeta Januszewska
 +++++Ona odes. Ja!
 ps. "Beata" ur. 28.01.1927r. w Czernicy-Chojnice c. Wincentego
 z d. Drobińska - Zastęp Harcerski "Leszek" Czernica od 1.03.1943r.
 do 6.03.1945r. Grupa Partyzancka "Jagoda, "Osa" Czernica
 TOW Gryf Pomorski - "posiada uprawnienia kombatanckie"

Wojna 1939-1945
 Kwartalnik
 1945

KOMENDANTKA ZHP HUFCA ZŁOTÓW

phm. Brygada Eój

Dokumenty przywiezione przez Jelcyna postawiły kropkę nad „i”

132

- Czy dokumenty przekazane ostatnio przez Jelcyna wnoszą coś nowego do naszej wiedzy o stanie wojennym w Polsce?

- Te dokumenty stawiają kropkę nad i w jednej zasadniczej sprawie, a mianowicie w kwestii, czy groziła nam w roku '81 obca interwencja wojskowa i czy stan wojenny wprowadzono po to, aby jej uniknąć.

- To znaczy...?

- Interwencja wojsk radzieckich ani też szerzej - Paktu Warszawskiego w 1981 nie wchodziła w rachubę. Jak wynika z materiałów Biura Politycznego KC KPZR, Rosjanie byli wręcz przeciwni wkroczeniu ich wojsk do Polski.

- Zatem rozpowszechniana przez władze stanu wojennego teza, że wybrano mniejsze zło, jest nieprawdziwa?

- Teza ta nie znajduje potwierdzenia ani w dokumentach Komisji Susłowa z jakimi zapoznała się wcześniej nasza komisja, ani w dokumentach dostarczonych ostatnio przez Jelcyna. Można natomiast udowodnić tezę przeciwną, a mianowicie, że wprowadzając stan wojenny u schyłku 1981 władze polskie podejmowały ryzyko wybuchu wojny domowej mogącej spowodować zewnętrzną interwencję i że w pewnym przypadku na taką interwencję liczyły.

- W jakim przypadku?

- Przygotowywano się na trzy warianty rozwoju sytuacji po wprowadzeniu stanu wojennego. W dwóch pierwszych zakładano stosunkowo sprawną jego realizację. W wariantcie trzecim brano pod uwagę możliwość gwałtownych wystąpień ulicznych, ataków demonstrantów na gmachy aparatu władzy. Miało wtedy nastąpić ostre użycie wojska i milicji. W załączniku do dokumentu „Zadania ministra spraw wewnętrznych w chwili obecnej” z 5 lutego 1981 r., przy omawianiu wariantu trzeciego liczone się z wprowadzeniem wojsk układu warszawskiego.

- Czy reperkusje tego właśnie wariantu wydarzeń odczytać można z relacji Rusakowa o sytuacji w Polsce, w której cytuje Jaruzelskiego, że „polscy towarzysze mają nadzieję na pomoc innych krajów z wprowadzeniem sił zbrojnych na teren Polski”? Mówi o tym ściśle tajny protokół z posiedzenia biura Politycznego KC KPZR z 10 grudnia 1981 przekazany ostatnio przez Jelcyna.

Wszystko wskazuje na to, że ten trzeci wariant wydarzeń był brany pod uwagę do ostatniej chwili. Ale też do ostatniej chwili kierownictwo radzieckie, bez względu na to, co tu w Polsce mówili watażkowie w rodzaju Kulikowa, odznęwało się od interwencji zbrojnej. Znamienny pod tym względem jest głos Gromyki na tym samym posiedzeniu radzieckiego politbiura (10.12.81), kiedy ten mówi: „będziemy musieli starać się wyciszyć nastawienie Jaruzelskiego i innych przywódców Polski na wprowadzenie wojsk. Żadnego wprowadzenia wojsk do Polski być nie może”.

- Twierdzi pan zatem, że rozwiązanie typu czechosłowackiego Polsce nie groziło?

- W roku 81, a zwłaszcza u jego schyłku na pewno nie. Takie rozwiązanie przywódcy bloku komunistycznego rozważali w roku 80. Szczególną aktywność objawiał Honecker, z którego inicjatywy doszło 5 grudnia 80 do spotkania na Kremlu czołowych przedstawicieli państw - członków Układu Warszawskiego. Materiały z tego spotkania przekazała naszej komisji sejmowej niemiecka Komisja Ankietowa Eppelmann pod nazwą „Opracowywanie historii i skutków dyktatury SED w Niemczech”.

Z przekazanego nam przez nią stenograficznego zapisu wspomnianego spotkania na Kremlu wynika, że ówczesny I sekretarz KC PZPR, Stanisław Kania zobowiązał się rozwiązać sytuację w Polsce i wprowadzić stan wojenny. Późniejsze naciski na przywódców polskich były już raczej ponagleniem do wywiązania się z obietnicy.

- To znaczy, że wariant „siłowy” zakładano od początku „Solidarności”?

- Z analizy zebranych przez nas dokumentów wynika, że władze PRL podpisując w lecie 1980 umowy społeczne w Gdańsku, Szczecinie i Jastrzębiu nie chciały i nie były zdolne ich przestrzegać. Od samego początku brały one pod uwagę i przygotowywały się do dwóch wariantów rozwoju sytuacji: do konfrontacji siłowej lub do tzw. rozwiązania politycznych polegających na zdezintegrowaniu a następnie podporządkowaniu sobie „Solidarności” i uczynieniu z niej organizacji fasadowej.

Przygotowania te koncentrowały się początkowo w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych, gdzie 16 sierpnia 1980 r. utworzono specjalny sztab kryzysowy do kierowania operacją pod kryptonimem „Lato 80”. Podobne sztaby utworzono na poziomie komend wojewódzkich MO.

W pierwszej fazie przygotowań, do listopada 1980 rozważano możliwość wprowadzenia jakiejś formy stanu wyjątkowego: ogłoszenia godziny policyjnej, zawieszenia prawa do strajków, zawieszenia działalności niektórych stowarzyszeń i związków zawodowych oraz aresztowanie kilkuset przedstawicieli „Solidarności” i szerzej opozycji politycznej. W tym czasie brano pod uwagę użycie sił MSW, które były intensywnie rozbudowywane. Wykorzystywano nawet emerytów i rencistów resortu, których na polecenie min. Milewskiego intensywnie „doinformowywano” o groźącym im niebezpieczeństwie ze strony „Solidarności”.

- Kiedy zarządzono przygotowania do stanu wojennego?

- Od konfliktu wokół rejestracji związku w listopadzie

1980 r., kiedy okazało się, że wobec intensywnego rozwoju „Solidarności” i wzrostu determinacji społecznej w żądaniu reform w Polsce, założony wcześniej wariant rozwiązania siłowego uznano za niewystarczający. Wówczas zaczęły się intensywne przygotowania do wprowadzenia stanu wojennego przy wspólnym użyciu sił wojska i MSW. Inicjatywę różnych działań w tym względzie, łącznie z przygotowaniem ustawodawstwa stanu wojennego wzięły na siebie instytucje wojskowe: Sztab Generalny i Sekretariat Komitetu Obrony Kraju.

- Po tych przygotowaniach Kania złożył wspomnianą deklarację w Moskwie?

- Tak, Kania miał już podstawy, by taką deklarację złożyć. W tym czasie resort spraw wewnętrznych przystąpił już do działań ofensywnych wobec „Solidarności”. Służyć temu miała koncepcja „odcinkowych konfrontacji”, które miały być

narzucane „Solidarności” w wybranych przez władzę obszarach jej aktywności. Służyć to miało jej dezintegracji i wyniszczeniu. Główne kierunki uderzeń miały iść na działaczy opozycyjnych i niezależne inicjatywy społeczne. W wypad-

ku gdyby „Solidarność” stanęła w ich obronie (np. w formie strajku generalnego), zamierzano wprowadzić stan wojenny. Prawdopodobnym elementem tej operacji była prowokacja bydgoska 19 marca 1981 r., która dokonała się za wiedzą najwyższych władz i zbiegła się w czasie z zakończeniem przygotowań do wprowadzenia stanu wojennego i manewrami Układu Warszawskiego na terytorium Polski „Sojusz 81”.

- Prowokacja bydgoska nie spełniła jednak zamiaru?

- Nie. Ostatecznie brak politycznej jedności w łonie kierownictwa partii i państwa oraz podpisanie porozumienia warszawskiego odsunęły na jakiś czas groźbę konfrontacji siłowej.

- Kiedy zatem podjęto decyzję o wprowadzeniu stanu wojennego?

- Polityczne decyzje o wprowadzeniu stanu wojennego podjęto najprawdopodobniej we wrześniu 1981 r. Pełnia władzy politycznej w Polsce znajdowała się w tym czasie w rękach nieformalnej grupy czterech wojskowych tzw. Dyrektoriatu: Jaruzelski, Kiszczak, Siwicki, Janiszewski.

Jeszcze w październiku w ramach operacji „Sasanka” rozwieziono plany stanu wojennego do wszystkich komend wojewódzkich MO. Uruchomiono potężną machinę propagandową, która za wszelkie przejawy trudnej sytuacji kraju obciążała jednoznacznie „Solidarność”. Po kraju rozjechały się wojskowe grupy operacyjne dla rozpoznania terenu przyszłych działań i przyzwyczajania społeczeństwa do obecności wojska na ulicach i w zakładach pracy. Ostatnim aktem poprzedzającym wprowadzenie stanu wojennego były wielkie operacje dezinformacyjne Pierścieni I i Pierścieni II oraz Element I i Element II, mające przekonać społeczeństwo i „Solidarność”, że w tym właśnie momencie władze najbardziej zaabsorbowane są zwalczaniem elementu kryminalnego.

Kiedy wszystko zostało dopięte na ostatni guzik łącznie z wytypowaniem przez MSW 160 osób ze środowisk opiniotwórczych, które miały w prasie, radiu i telewizji „popierać stanowisko władz”, minister spraw wewnętrznych ogłosił w jednostkach resortu od dnia 9 grudnia stan podwyższonej gotowości.

133

Popor Stefan Fedde "Rys", "Orion" - Dowodca
Grupa partyzancka "Szyszka", "Jagla"
TOW Gryf Pom. i Armia Krajowa Czyczkowy
O/"Mlynki" Gryf Pom. i O/Szyszki-103"AK
zam. Czyczkowy ul. Główna 57 89-632 Brusy

Czyczkowy, dn. 03 listopada 2003r.
dnia 19

imię, nazwisko, pseudonim i adres
składającego oświadczenie
(dla mających nazwisko panieńskie)

OŚWIADCZENIE ŚWIADKA

Ja, uczestnik (czka) - (wymienić formację, ugrupowanie, jednostkę, nazwę obozu, więzienia itp. - od - do)

Od 06.40r do 01.43r Gryf Pomorski/Kaszubski Art. 1

Od 01.43r do 01.45r Armia Krajowa Art. 1

świadomy odpowiedzialności za prawdziwość podanych niżej przez mnie faktów, legitymujący (a) się

RH 2468289 PESEL 17050200616

dowodem osobistym (innym dokumentem), seria i numer

KPMO Chojnice, dni. 21.12.1963r

wystawionym dnia przez

oświadczam, że Ob. Kunegunda Kiedrowicz

syn (córka) Bernarda

urodz. dnia 08 lipca 1931r

w Czyczkowy pow. Chojnice

jest mi znany (a) osobicie jako uczestnik (czka) - wymienić formację, ugrupowania, jednostkę, nazwę obozu, więzienia itp. oraz okoliczności, z jakimi świadek zetknął się z otrzymującym (cz) oświadczenie

I czasokres od - do) Kunegunda Kiedrowicz zd. Januszewska należała od kwietnia 43r do marca 45r do Zastępu Lesnego "Leszek" Czernica ZHP 79 Pom. Drużyna

Harcerzy im. T. Kosciuszki Brusy Oddział partyz. "Mlynki" TOW Gryf Pom. do d-cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" - którego wykonywała rozkazy od 04.43r do 03.45r. Po przeszkoleniu wojskowym złożyła przysięgę wojskowa w sierpniu 1943r na ręce Edmunda Szulca "Grab", "Osa" w grupie partyzanckiej "Jagoda", "Osa" Czernica TOW Gryf Pom w obecności mojej Stefana Fedde "Rys", "Orion" - grupa partyz. "Jagla", "Szyszka" Czyczkowy Gryf Pom. i AK., Stanisława Ryduchowskiego "Pajak" O/"Mlynki" Gryf Pom. Stefana Marchlewicza "Siwy", "Konrad" O/"Mlynki" Gryf Pom. Antoniego Ryduchowskiego "Swierk" O/"Mlynki" Gryf Pom. i Jana Ryduchowskiego "Sosna", "Las" grupa partyz. "Zawisza" - Zapcen i "Kaszuby" Swornegacie Gryf Pom. oraz Janyny Kulesza "Jola" Zastep-ZHP Czernica.

Kunegunda Kiedrowicz - dostarczała i odbierała do Zgrupowania partyz. Brusy-Wiele-Swornegacie sprzęt wojskowy, bron, amunicję, informacje z frontu wschodniego o działalności Werchmachtu, gestapo, SS, policji, NSDAP, SA, Hitlerjugend i Jongvolk, -które otrzymywała od agenta Jozefa Kuklińskiego "Kukla" - członka Gryfa Pom. z Garnizonu SS Wielkie Chełmy - c.d. nastąpi

Wyżej wymieniony (a) posiadał (a) pseudonimy (y)

"Angelika", "Waleria"

stopień wojskowy szeregowy

pełnił funkcję

harcerz-żołnierz

oraz brał udział w następującej działalności zaliczanej do uprawnień kombatanckich (wymienić jej rodzaj)

miejsowości, czasokresy itp.) od Haliny Szukalskiej "Ola" - czł. Gryfa Pom. - telefonistki z Placówki SS Brusy, Mechtyldy Goebel "Melita" - czł. Gryfa Pom. i instrorka ZHP Zgrupowanie Brusy Gryf Pom., AK i ZHP O/"Mlynki" Gryf Pom. i O/"Szyszki-103" AK oraz od d-cy st. sierż. Franciszka Leona Jazdyk "Borowka" z grupy partyzanckiej "Mlynki" - Lesnictwo Mlynek Gryf Pomorski, w okresie od 04.43r do 03.45r na rozkaz Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" O/"Mlynki" Gryf Pom. i Jana Szalewskiego "Sobol" O/"Szyszki-103" AK. - wykonywała moje rozkazy d-cy i drużynowego Stefana Fedde, które wydawałem i kontrolowałem O/"Mlynki" Gryf i O/"Szyszki-103" AK Prowadziła z rodzicami stały punkt wywiadowczy z oficerami i żołnierzami SS z Garnizonu SS Wielkie Chełmy w mieszkaniu rodziców - Czyczkowy Wybudowanie, -gdzie podczas jedzenia i poczęstunku "gorzała" byli nie uważani i zdradzali tajemnice wojskowa w tym samym czasie zdobywała informacje wojskowe, sprzęt wojskowy, bron, amunicję i mapy wojskowe, -co przekazywała do grup terenowo - liniowych O/"Mlynki" Gryf Pom. i O/"Szyszki-103" AK. Jeździła do grupy sabotażowo-dywersyjnej Stacja Chojnice ZWZ i AK do łączników Michała Warsińskiego -kolejarz, Pawła Przybyła -kolejarz oraz do Leona Sikorskiego Szare Szeregi Chojnice z meldunkami i rozkazami, -które dostarczała i przywoziła do grup terenowo-liniowych rozkazy oraz wchodziła do "Pociągu Pospiesznego" Berlin-Krolewiec i kładła na półkę prasę konspiracyjną "Głos Serca Polskiego", Biuletyn Gryfa Pomorskiego oraz "Zrodło" przeważnie w ostatnim wagonie podczas postoju - w towarzystwie łącznika tylko 2 razy, było to trudne.

PRZESZCZENIE KASZUBSKO-POMORSKIE
ODDZIAŁ W BRUSACH
EDZ. 18
Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie w Brusach

c.d nastąpi

Wyci wymieniony był represjonowany (a): wymienić jej rodzaje, miejscowości, czasokres, organy represjonujące (nazwę), z jakich powodów itp. Rodzice Bernard i Józefa Januszewscy byli represjonowani za nie podpisanie Volkslisty. Angedocz i za udział w Gryfie Pom. i AK. Kunegunda Kiedrowicz "Anieliika" dostarczała partyzantom Gryfa i AK żywność - posiłki gorące w kanach po mleku, które to woziła co drugi dzień wozem do punktu "Kapusniaki" - Kulesza, w starej kuchni stawiała mleko, chleb i tłuszcz obok stodoły - czasami obiad a w wypadku gotowane kartofle - w nocy wszystko "znikało" zabierali partyzanci na umowiony "kod" - hasło gospodarstwa rodziców oraz organizowała zbiórki "żywności" dla partyzantów w "Osrodkach Pomocy" oraz dostarczała sprzęt sanitarny i prowadziła stały punkt "medyczny" dla partyzantów w starej kuchni. W okresie od 04.43r. do 03.45r. na rozkaz "Wrzosa" i "Sobola"

Jeśli świadek jest członkiem organizacji kombatanckiej powinien podać nazwę, wpisać numer legitymacji członkowskiej, datę jej wydania, przez kogo. Posiadam uprawnienia kombatanckie
Zaswiadczenie Nr 374400
od 06.40r. do 01.43r. Gryf Pomorski/Kaszubski Art.1
od 01.43r. do 01.45r. Armia Krajowa Art.1. - Wydane 10.10.93r. Pełn. woj. Bydgoskim

Czy świadek posiada uprawnienia kombatanckie: podać kiedy i przez kogo przyznano, nr legitymacji (zaswiadczenia), datę wydania. Posiadam uprawnienia kombatanckie - Zaswiadczenie Nr 374400 Pełn. woj. Bydgoskim

c. dalszy - Kunegunda Kiedrowicz współpracowała z więźniami w Iagrze Dziemiany, z powstańcami i harcerzami z Powstania Warszawskiego oraz z niewolnikami angielskimi i rosyjskimi osadzonych - grupa powstańców i harcerzy 400 osób w Brusach - baraki pod Koscierzynie i w klasztorze Siostr "Zmartwisterek" - Brusy i w Garnizonie SS Wielkie Chełmy oraz z niewolnikami angielskimi - grupa 30 i Rosjanami 40 osadzonych w barakach pod Koscierzynie i w Garnizonie SS Wielkie Chełmy - pracujących przy pracach ziemnych. Dostarczała plany ucieczki, organizowała przytułki z Komitetem Pomocy, odzież ciepłą, sprzęt sanitarny, odbierała i donosiła korespondencje w okresie od 04.43r. do 03.45r. - szczególnie w okresie od 09.44r. - 03.45r. na rozkaz d-cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" O/"Młynki" Gryf Pom. i d-cy Jana Szalewskiego "Sobol" O/"Szyszki-103" AK.

Brała zbrojny udział w potyczce na szosie Zabno-Czarniz w noc sylwestrowa z 43/44r. z patrola zandarmerii Brusy na rozkaz d-cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" O/"Młynki" Gryf Pom. - brała udział 15.03.44r. w potyczce z Komando SS Wielkie Chełmy w akcji "Kaszuba" - udział łącznościowy i sanitarny ewakuowała z pola walki na Tamie w Czernicy rannego partyzanta Stanisława Stawskiego na rozkaz d-cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" O/"Młynki" Gryf Pom. - w dniu 06.04.44r. w napadzie na posterunek zandarmerii Brusy - udział łącznościowy ubezpieczenie szosy Zabno-Brusy w akcji uwolnienia partyzanta Wojciecha Warsińskiego z Lubni na rozkaz d-cy Jana Szalewskiego "Sobol" O/"Szyszki-103" AK - w dniu 14.01.45r. brała udział w walce z Komando SS Wielkie Chełmy i Jagdkomando Wiele w ewakuacji rannego partyzanta z pola walki Henryka Binczyk "Aneczka" i przewiezienie go wozem do stodoły Niemki Anny Dumke w Czernicy na rozkaz d-cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" O/"Młynki" Gryf Pom. W czynnej walce z okupantem wykonywała rozkazy d-cw TOW Gryf Pom. - AK i ZHP hm Anny Dziewiatkowskiej "Franciszka" - nauczycielka z Koscierzyny i Jadwigi Szukalskiej "Marta" - d-ctwo Gryfa Pom od 04.43r. - 03.45r.

Potwierdzam prawdziwość podpisu. V-ce Prezes Komisji Odznaczeń i Mianowań Świadczo Chojnice ZKRP i BWP

Własnoręczny podpis podpor. Stefana Fedde "Rys", "Orion"

Rajmund Tyborski

Opinia łącznik hm Lucjan Cyłkowski "Lucek" do 10.03.44r. - Szare Szeregi. Kunegunda Kiedrowicz - walczyła w Szarych Szeregach TOW Gryfa Pom. od 04.43r. - 03.45r. w O/"Młynki" Gryf Pom. w czynnej i zbrojnej walce z okupantem hitlerowskim od 04.43r. - 03.45r. TOW Gryf Pom. nie jest zarejestrowany w Szarych Szeregach - przy TOW Gryf Pom. - walczyła grupy harcerzy od 10.39r. do 03.45r. - jak ZHP 79 Pom. Drużyna Harcerzy im T. Kosciuszki Brusy, Drużyna Harcerska Chojnice, Czerny, Gutówiec i Zastęp harcerski - Kwidzin oraz Rota Tucholska. W walce o Wolność Polski z hitlerowskim najeźdźcą od 04.43r. do 03.45r. należała do przyłączonej Kunegunde Kiedrowicz do związku kombatanckich i nadano uprawnienia kombatanckie w okresie kupacji brakowało ludzi - TOW Gryf Pomorski - Był zmuszony przyjmować młodzież harcerzy do czynnej walki z okupantem hitlerowskim - Był to rozkaz Naczeln. Dowódca TOW Gryf Pom. z 09/43r.

Komando Hufca ZHP hm Anny Dziewiatkowskiej "Franciszka" Komisja Odznaczeń i Mianowań Świadczo Chojnice ZKRP i BWP Rajmund Tyborski Henryk Cyłkowski

KOMENDANTKA
ZHP HUFCA ŁOTÓW
Zupa
plm. Brygida Łój

-41-

Herb
Brusy

On odszedł !!!***
ZAŚWIADCZENIE

Nr: 204485

RYDUCHOWSKI
Nazwisko

JAN

06.02.1906 CZYŻKOWY
Data i miejsce urodzenia

Uprawnienie do przjazdów
PKP i PKS
wg 50% zniżki

Ryduchowski Jan
podpis posiadacza zaświadczenia

URZĄD DO SPRAW KOMBATANTÓW
I OSÓB REPRESJONOWANYCH

Niniejsze zaświadczenie uprawnia do
ulg i świadczeń określonych w ustawie
z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatan-
tach oraz niektórych osobach będących
ofiarami represji wojennych i okresu po-
wojennego (Dz.U. nr 17, poz. 75 z póź-
niejszymi zmianami).

Z upoważnienia
Kierownik Urzędu ds. Kombatantów
i Osób Represjonowanych
29.06.1993
Data
mgr Stanisław Wrycz
Pełnomocnik w woj. śląskim
Podpis

RODZAJE I OKRESY
ZALICZANE DO UPRAWNIENI
USTAWOWYCH

Okresy		Wyszczególnienie	Przepis ustawy
od	do		
10 1942	03 1945	- ARMIA KRAJOWA	1/2/3
<i>[Handwritten signature]</i>			

Adres zamieszkania
77-323
POLNICA

Łącznie: - lat 2... miesięcy 6...
Zmiana: w lat 2... up... miesięcy 2...
Urząd ds. Kombatantów
i Osób Represjonowanych

[Signature]
mgr Stanisław Wrycz

Urząd ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych
44-032 Brusy ul. Ogrodowa 22/11
[Signature]

Jan Ryduchowski "Las"-to brat starszy Antoniego Ryduchowskiego "Swierk"-Gryf Pomorski.

Dh Jan Ryduchowski "Las"-organizował bron, amunicje z punktu Małe Chełmy -od partyzanta Jozefa Grabkiego "Orion"-zatrudnionego w rusznikarni Małe Chełmy w latach 42r/43r/44r i 45r. i dostarczał do Bunkra "Barany" w Lipnicy do d-cy Alojzego Bruski "Skocz"-kom. na Brusy, na pow. Bytow, Miastko i Człuchow -Gryf i AK.

Druh Jan Ryduchowski "Sosna"; "Las" grupa partyz. "Zawisza" Zapcen Radun Gryf Pomorski i A.K teren działania Zgrupowanie partyzanckie Brusy, Lipusz Swornegacie Chojnice Człuchow Miastko Bytow Tczew i Starogard Gryf Pom. A K i Z H P. Stan grupy 32 partyzantów i ponad 90 partyzantów walczących na wolności i była dobrze uzbrojona w bron automatyczna, długa, krótka, materiały wybuchowe i sprzęt wojskowy. Dysponowała bunkrami: 17 bunkrow w rejonie Powalek, Swornegaci, Wielkich Chełmów bunkier "Malta", "Pod psia buda" w gospodarstwie Stefana Kobierowskiego czł. Gryfa, bunkier Podchorazowka "Osa" "Czernica" "Dybrzk" n/d jeziorem Dybrzk siedziba dowoctwa TOW Gryfa Pom. od maja 44r do marca 45r. d-ca Ryduchowski Stanislaw "Pajak", w lesnictwie Młynek "Pantera", Kleki, Pasterka, Widno, Rolbik bunkier "Kramarska, koło Parzyna" "Babie Lato", oraz bunkier "Bułgaria" koło Czarniza bunkier "Edward", bunkier nr 6 Dabrowa dowodztwa Oddziału partyz. "Młynki" Gryf, Oddz. partyz. "Szyszki 103" AK i Oddz. "Cis" "Mencikał" Gryf Pom. - czynny od 02.42r do 03.45r, w powiatach koscierskim, bytowskim, miasteczkim Kramarzyny, człuchowskim Sapolno, Przechlewo i Biały Bor radio-stacja, gdzie Jan Ryduchowski "Sosna", "Las" dostarczał i odbierał meldunki z punktu "Jota" w okresie od 43r 45r. bunkier w Nowej Brdzie, bunkry w okolicach Borowego Młyna. Jan Ryduchowski "Sosna", "Las" brał czynny udział zbrojny w roznorodnych akcjach bojowych, od starc z grupami SS np. pod Kaszuba Asmusem na Tamie w Czernicy podczas przeprawy przez Brde w dniu 15.03.44r, w potyczce w miejscowosci Ciemno w obronie bunkra "Gwiazda" z 30 osobowa załoga SA z Bytowa z 15 osobowa grupa partyzantów zgineli partyzanci Bernard Bukowski i ranny został w oko Franciszek Dorawa oraz poległo: 1 Niemiec, k dt SA z Ciemna i 1 Niemiec ranny, w dniu 07.05.44r, w kwietniu 44r brał udział w napadzie na pociąg wojskowy koło Dziemian podczas jazdy zdobycie broni i amunicji w udanej akcji na rozkaz Jana Pokoj "Jeger" Prowadził magazyn z rowerami dla partyzantów-wypożyczal na akcje bojowe! w potyczce z Oddz. SS Wielkie Chełmy w obronie bunkra "Barany" w Lipnicy w dniu 25.12.44r na rozkaz d cy Jana Pokoj "Jeger" Oddz. partyz. "Młynki" Gryf Pom. Grupa partyzancka "Zawisza" Zapcen Radun dysponowała bunkrami przejściowymi krótkiego użytkowania z których korzystał Oddział "Młynki" Gryf i Oddział "Szyszki 103" AK. Były to bunkry kryte gałęziami: trawa, mchem budowano je w naturalnych kulach, dolach wonwozach w miejscach trudno dostępnych trawach, bagnach, jeziorach, stawach, krzakach, zarosłach, zagajnikach Jednak w miejscach, gdzie występowała woda pitna. Należał i walczył w ZHP 79 Pom Druzyna Harcerzy im. T. Kosciuszki Brusy od 10.39r 03.45r

W październiku -43r-jesienia zaprowadził i ochraniał km. Jana Szalewskiego "Sobol" z bunkra "Barany" Lipnica do Bytowa-noca., Który odwiedził ich Oddział w Lipnicy i przywiozł pieniądze i wydał rozkaz-"siedzieć cicho"! Walczył w Gryfie Pomorskim i Armii Krajowej. tam gdzie była potrzeba/zaznaczyć należy ze podczas wojny zadko występował taki podział-regulamin był jednolity -walczyć z z Hitlerem. por Leon Drobinski Gryf Pom art01

Jan Ryduchowski

Adm. Szwed
88-632 Biuro i Pogotowa 2211
Moskwa

KOMENDANTKA
ZHP HUFCA ŻOŁTÓW
z up. *[signature]*
phm. Brygada Łój

137

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Województwo pomorskie

Urząd Stanu Cywilnego w Człuchowie

ODPIS SKRÓCONY AKTU ZGONU

I. Dane dotyczące osoby zmarłej:

- 1. Nazwisko RYDUCHOWSKI
- 2. Imię (imiona) JAN
- 3. Nazwisko rodowe RYDUCHOWSKI
- 4. Stan cywilny wdowiec
- 5. Data urodzenia 6 lutego 1906r.
- 6. Miejsce urodzenia Czyczkowy
- 7. Ostatnie miejsce zamieszkania Polnica

II. Dane dotyczące daty i miejsca zgonu:

- 1. Data dwudziestego piątego października tysiąc dziewięćset dziewięćdziesiątego--siódmego (25.10.1997) roku
- 2. Miejsce Polnica

III. Dane dotyczące małżonka osoby zmarłej:

- 1. Nazwisko
- 2. Imię (imiona)
- 3. Nazwisko rodowe

IV. Dane dotyczące rodziców osoby zmarłej:

	Ojciec	Matka
1. Imię (imiona)	<u>ANTONI</u>	<u>ROZALIA</u>
2. Nazwisko rodowe	<u>RYDUCHOWSKI</u>	<u>PICK</u>

Wzorn. od opi. starb.
załącz. cz.1 kpl.4,
pkt 15, do ustawy z
dn.09.09.2000r. o
opl. skarb. (Dz. U. Nr 86,
poz. 968)

Świadcza się zgodność powyższego odpisu
treścią aktu zgonu Nr 38/1997/g
Człuchów, dnia 14.04.2005

KIEROWNIK

Urzędu Stanu Cywilnego

Mirosława Bedarek
Mirosława Bedarek

nr Odrzecht 18, XI, 2008

138

ZASWIADCZENIE

Nr 584744 / 1020960

URZĄD DO SPRAW KOMBATANTÓW

OSÓB REPRESJONOWANYCH

RYDUCHOWSKI

Nazwisko

ANTONI

Imiona

06.01.1917r. CZYŻKOWY 89-632 Brusy

Data i miejsce urodzenia

Niniejsze zaświadczenie uprawnia do ulg i świadczeń określonych w ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz.U. nr 17, poz. 75 z późniejszymi zmianami).

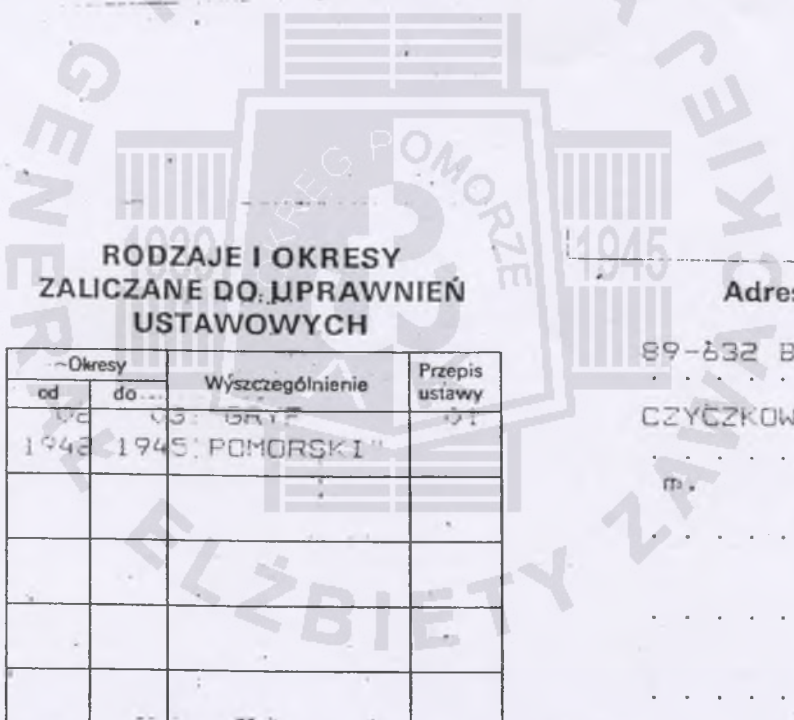
Zastępca Kierownika
Urzedu ds. Kombatantów
i Osób Represjonowanych

07.02.04

dr hab. Wiesław Jan Wysocki
Podpis

Data

Ryduchowski Antoni
podpis posiadacza zaświadczenia

RODZAJE I OKRESY
ZALICZANE DO UPRAWNIENI
USTAWOWYCH

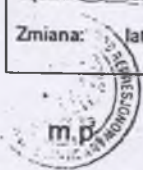
Adres zamieszkania

89-632 BRUSY

CZYŻKOWY

Okresy		Wyszczególnienie	Przepis ustawy
od	do		
06.01.1943	03.01.1945	BRUSY POMORSKI	71

Łącznie: lat 03, miesięcy 02
Zastępca Kierownika
Zmiana: lat 01, miesięcy 01
Urzedu ds. Kombatantów
i Osób Represjonowanych

Wiesław Jan Wysocki
podpis

Nie podlega opłacie skarbowej
na podst. art. 17 ust. 1 pkt 1 lit. k
ustawy z dnia 13.03.2003 r. o opłacie
skarbowej (Dz. U. Nr 225 poz. 1635)

INSPEKTOR
mgr Joanna Skwierawska-Stolman

Za zgodność kserokopii
z oryginałem
Brusy, 2008-06-13

Z up. BURMISTRZA

inż. Krzysztof Gierszewski
Zastępca Burmistrza

RZECZPOSPOLITA POLSKA

140

Województwo pomorskie

Urząd Stanu Cywilnego w Brusach

ODPIS SKRÓCONY AKTU ZGONU

I. Dane dotyczące osoby zmarłej:

- 1. Nazwisko Ryduchowski
- 2. Imię (imiona) Antoni
- 3. Nazwisko rodowe Ryduchowski
- 4. Stan cywilny wdowiec
- 5. Data urodzenia 06 stycznia 1917 r.
- 6. Miejsce urodzenia Czyczkowy
- 7. Ostatnie miejsce zamieszkania Czyczkowy-Wybudowanie 32

II. Dane dotyczące daty i miejsca zgonu:

- 1. Data osiemnastego listopada dwa tysiące dziesiątego (18.11.2010) roku
- 2. Miejsce Brusy

III. Dane dotyczące małżonka osoby zmarłej:

- 1. Nazwisko
- 2. Imię (imiona)
- 3. Nazwisko rodowe

IV. Dane dotyczące rodziców osoby zmarłej:

	Ojciec	Matka
1. Imię (imiona)	Antoni	Rozalia
2. Nazwisko rodowe	Ryduchowski	Pick

Powiadcza się zgodność powyższego odpisu z treścią aktu zgonu Nr 62/2010

Nie podlega opłacie skarbowej - art. 2 ust. 1 pkt 6 ustawy z dn. 16.11.2006 r. o opł. skarb. (Dz. U. 2006 r. Nr 225 poz. 1635)

ZASTĘPCA KIEROWNIKA Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego

mgr Eliza Szczesna

Nr 589901 / 1021965

141

URZĄD DO SPRAW KOMBATANTÓW
I OSÓB REPRESJONOWANYCH

MARCHLEWICZ
Nazwisko

STEFAN
Imiona

27.03.1924r. BRUSY
Data i miejsce urodzenia

Uprawnia do
przejazdów
PKP i PKS wg
50% zniżki

Stefan Marchlewicz
podpis posiadacza zaświadczenia

Niniejsze zaświadczenie uprawnia do
ulg i świadczeń określonych w ustawie
z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach
oraz niektórych osobach będących
ofiarami represji wojennych i okresu po-
wojennego (Dz.U. nr 17, poz. 75 z póź-
niejszymi zmianami).

13.04.94

Data

DYREKTOR
Zespołu Weryfikacji
m.p.

Jan Salkowski
Podpis

Za zgodność kserokopii
z oryginałem
Brusy, 2009-06-13

Z up. BURMISTRZA

inż. Krzysztof Gierszewski
Zastępca Burmistrza

Nie podlega opłacie skarbowej
na podst. art. 2 ust. 1. pkt 1. lit. k
ustawy z dnia 16.11.2006 r. o opłacie
skarbowej (Dz. U. Nr 225 poz. 1635)

mjr Joanna Skrzepczewska-Solichman

INSPEKTOR

RODZAJE I OKRESY
ZALICZANE DO UPRAWNIEN
USTAWOWYCH

Okresy		Wyszczególnienie	Przepis ustawy
od	do		
10	03	"GRYP	01
1942	1945	"POMORSKI"	

łącznie: lat 02, miesięcy 06

Zmiarla: lat miesięcy

DYREKTOR
Zespołu Weryfikacji
Jan Salkowski
Podpis

Adres zamieszkania

89-632 BRUSY

2 LUTEGO

3 m.

Aleksander Arendt -42a-
org. "mjr Konar", "Dębina"
b. Naczelny Komendant Tajnej
Org. Wojskowej "Gryf Pomorski"

91-786 Sopot, Chopina 40/7

Imię, nazwisko, pseudonim i adres składającego oświadczenie

Sopot dnia 20 października 2003 r.
URZĄD MIASTA I GMINY
78-630 CZŁOPA
ul. Strzelecka 2
tel. (067) 259 10 69; fax (067) 259 10 65
NIP 765-141-32-38

143

(dla mężczyzn nazwisko panieńskie)

SKARBNIK
ZHP MIĘDZA ŻELOTÓW
imię Maria Humińska

Stwierdzam zgodność
kserokopii z treścią oryginału
Człopa, dnia 14.07.2008 r.

z up. BURMISTRZA
mgr Jerzy Bekker
SEKRETARZ MIASTA I GMINY

pphm. Stefan Marchlewicz
89-892 Brusy, Ogrodowa 28/16

OŚWIADCZENIE ŚWIADKA

Ja, uczestnik(czka) — (wymienić formację, ugrupowanie, jednostkę, nazwę obozu, więzienia itp. — (nd--(n) Tajna Organizacja Wojskowa " Gryf Pomorski " i Armia Krajowa - Okręg Pomorski od 1940 do marca 1945 - w tym od maja 1944 do końca wojny więzień Gestapo i obozu konc. " Stutthof".

świadomy odpowiedzialności za prawdziwość podanych niżej przez mnie faktów, legitymujący(a) się dowodem-osobistym (innym dokumentem), seria i numer WL 4191410 Nr ew. 1212060009

wysławionym dnia przez Prezydenta Miasta Sopotu w dniu 21.09.1985 r.

oświadczam, że Pcn(i) Stefan Marchlewicz syn (córka) Franciszka urodzony(a) dnia 27 marca 1924 r. w Brusy b.pow.chojnicki

jest mi znany(n) osobiście jako uczestnik(czka) — wymienić formację, ugrupowanie, jednostkę, nazwę obozu, więzienia itp. oraz okoliczności, z jakimi świadek zetknął się z otrzymującym(cą) oświadczenie i czasowo

Od października 1939 r do 6 marca 1945 r Drużyna Harcerska kres (od--do) im. T. Kościuszki - Brusy - od marca 1945 r do marca 1945 r Zastęp Harcerski "Leszek" Czernica krypt "Kaszub" gr. partyzancka "Jagoda" "Osa" Czernica TOW Gryf Pomorski - Oddział Partyzancki "Młynki" Leśnictwo Młynek pod dowództwem Edmunda Szulca ps. "Grab", "Osa", Stefana Peacy ps. "Orion", "Rys" mjr Jana Szalewskiego ps. "Soból" d-cy Oddziału Partyzanckiego "Szyszki - 103" Bory Tucholskie TOW Gryf Pomorski, PAP i - k-dant Komendy Hulca ZHP Chojnice - Tczew - Starogard - Tuchola "Szare Szeregi" Komenda Chorągwi "Szare Szeregi" Gdynia-Bydgoszcz i d-cy Jadwigi Szukańskiej insp, szkolenia wojskowego i propagandy wojskowa Służba Kobiet Krywot "Przedświt" TOW "Gryf Pomorski"-pośredniczka i łączniczka Komendy Chorągwi "Szare Szeregi" Gdynia - Bydgoszcz oraz d-cy Marcjana Czarnowskiego ps. "Wrzos" Oddział Partyzancki "Młynki" Leśnictwo Młynek. Po przeszkoleniu wojskowym złożył przysięgę wojskowa - żołnierza w lipcu 1942 r w Oddz. Partyzanckim "Młynki" na ręce Edmunda Szulca ps. "Gr Wyżej wymieniony(a) posiadał(a) pseudonim(y) "Jasny" "Osa"

uczestnik, harcerz-żołnierz-bojownik stopień wojskowy szeregowy pełnił funkcję w Drużynie Harcerskiej TOW "Gryf" oraz brał udział w następującej działalności zaliczanej do uprawnień kombatanckich (wymienić jej rodzaj

Na podstawie raportu Dowódców poszczególnych jednostek walczących w rejonie Brusy i okolicy - w oddział partyzanckim "Młynki" oraz moich osobistych stwierdzeń oświadczam, że Stefan Marchlewicz ps. "Jasny" brał i walczył w służbach pomocniczych - wojskowych, brał bezpośredni udział w akcjach bojowych: Udział w potyccie z patrolem Jagdkommando SS Wielkie Chełmy koniec listopada 1943r przy moście Drzewicz pod d-cem Marcjana Czarnowskiego ps. "Wrzos" i Edmunda Szulca ps. "Grab", "Osa" i sierż. Antoniego Dziemińskiego - Chełmno. Współuczestnictwo wiosną 1944 r w napadzie na arestat żandarmerii brusy pod d-cem mjr Jana Szalewskiego ps. "Soból". Udział w akcji "Kaszuba" w dniu 15.03.1944 z Jagdkommando SS wielkie Chełmy pod d-cem Marcjana Czarnowskiego ps. "Wrzos" i Edmund Szulca ps "Grab", "Osa". Udział w bitwie Czarniż - Kłince 14.01.1945 r z Jagdkommando SS wielkie Chełmy pod d-cem Marcjana Czarnowskiego ps. "Wrzos"

Stwierdzam zgodność kserokopii z oryginałem

Brusy, dnia 21.07.2003

z up. BURMISTRZA
518
Jadwiga Korkedowska

potwierdzenie zgodności kserokopii z oryginałem
Człopa, dnia 07.07.08

ppr Stefan Marchlewicz "Konrad", "Siwy"!

ppr Drużna Elzbieta Pawlak "Ela"-Gryf

Marchlewicz po mezu Pawlak "Ela"-pomagała majr Jozefowi Gierszewskiemu "Rys"-wielokrotnie przezywał w jej sklepie ul.Szkolna 6 na zapleczu-prowadził tam "Narady"-Gryfa z dowodcami terenowo-liniowymi Gryfa i AK Stefanem Fedda ps."Orion"-grupa partyzancka Czyczkowy, dh Mechty, da Goegel-instruktorka Szarych Szeegow-członkini- Gryfa i tajne nauczanie, Jezdziła z poczta do grup partyzanckich Zgrupowania Swornegacie-Brusy-Gdynia dep punktu "Jz prota" Pomagała biednym -organizowała "przyczółki"-pomocy powstancom warszawskim, -październik 44rdo stycznia 45r-organizowała pomoc, ucieczki i przytęłki, dostarczała dokumenty z Gminy Brusy od p.Magnus oraz z gminy Lipusz harcerzom , niewolnikom angielskim i rosyjskim od 42r do marca 45r.

Prowadziła wywiad z SS-marami z Płacówki SS Brusy z bratem Stefanem kontaktowała sie z telefonistka -Hlina Szukalska i Jozefem Wera -palacz w gminie Brusy. o działalności-SS, Wehrmachcie, HJ-NDAP z terenu Chejnice-Kosciierzyna-co zabierał "Sobel" 43/45. Podporucznik Stefan Marchlewicz urodzony 27.03.1924r Brusy s.Franciszka i Saomeii z d.Januszewska. ciekawym Niemcom-przebijali koła przy wozach-w Brusach i Lipuszu!

Wykształcenie - Srednie zawodowe. Zonaty. Stefan Marchlewicz i Ela Marchlewicz walczyli w AK Pochodzenie inteligenckie. grupa Mecikał -d-cy "Cygan" w 45/46r. Łacznicy....

W czasie okupacji przebywał z rodzicami, ktorzy byli Polakami i walczyli w Gryfie Pomorskim. Udzielali pomocy Polakom, partyzantom, walczył w Gryfie Pomorskim i AK 45/46r.Gr."Cygan Po wyzwoleniu Stefan Marchlewicz czesciowo odbywał sluzbe w Wojsku Polskim, SS Wielkie Chej Pracował w Przedsiębiorstwie Budowlannym. z d-ctwem TOW Gryf Pom.-planowali napad na Garnizon Obecnie jest działaczem ZHP i działaczem Kaszubskim oraz w Związku Emerytów i Rencistów.

W drużynie harcerskiej Mecikał Kom.ZHP Chojnice. Jego siostra Elzbieta Pawlak z d.Marchlewicz urodzona 28.09.1922r Brusy pow.Chojnice c.Franciszka i Salomeii z d. Januszewska. Współprac. z Gierszewskim J."Rys"i Szalewskim Janem "Sobol"

Wykształcenie-srednie Ogólnokształcace. Zamezna. Pochodzenie inteligenckie. Od 02.42r do 10.44rGryf Pomorski Przepis ustawy 01. w lutym 45r.-obserwowali-ewakuacje Elzbieta Pawlak od 10.39r do 03.45r była Zastepowa-Zastepu Powstancow WA-zabitych w Chojnicach Druzyna Harcerzy im.Tadeusza Kosciuszki Brusy. Stefan i Ela walczyli w Pogotowiu ZMP-39r.

Od 03.43r do 03.45r Przyboczna ZHP 79 Pom Druzyny Harcerzy im.T.Kosciuszki Brusy w Zastepie "Szare Wilki" Lubnia przy TOW Gryf Pomorski.Prowadziła nabor harcerzy, szkolenie wojskowe, zaopatrzenie w bron, odziez i sanitaria dla grupowania partyz.

Brusy Gryfa Pom., Armii Krajowej i ZHP od 10.43r do 03.45r. na rozkaz "Wrzosa" i "Sobola". Była dowodca punktu kontaktowego w sklepie odzieżowym-gdzie pracowała w Brusach na ulicy Szkolnej nr 06.Prowadziła na zapleczu punkt dla Kadry Dowodztwa TOW Gryf Pom., AK i ZHP od 10.39r do 03.45r.Organizowała narady, odprawy i spódkania z dowódcami TOW Gryfa Pom., Armii Krajowej i ZHP-współpracowała z Nacz.Komdt.Gryfa Pom. mjr Jozefem Gierszewskim

"Rysiem" od 42r do 06.43r, z Nacz.Komdt.Gryfa Pom. mjr Aleksander Arendt "Konar", "Debina" od lipca 43r do czerwca 44r., z por Janem Szalewskim "Sobol"; O/ partyz. "Szyszki-103"AK, z Marcjanem Czarnowskim "Wrzos"O/partyz. "Młynki" TOW Gryf Pom., z ppłk.Ks.Jozefem Wrycza

"Rawicz" w Rolbiku u młynarza Stefana Wielewskiego-w 43r, pod koniec 44r to juz w bunkrze n/Zbrzyca w Rolbiku. Współpracowała z posrednikami-łacznikami Gryfa, AK, ZWZ , ZHP, z niewolnikami angielskimi-w 43r, niewolnikami rosyjskimi-44r, z Zydowkami w Dziemiach w 44r i 45r-gdzie prawdopodobnie trzech studentow medycyny -Niemcow zapładniało Zydowki i wykonywało aborcycje, a ciała tych kobiet rzucano do wody-jeziora-taka relacja jest p.Brzezinska z Radunia/Kosciierzyna, a pozostale zamordowano-Komando Obozu na poczatk

ku 45r. oraz z powstancami z Powstania Warszawskiego w 44r i 45r. na rozkaz "Wrzosa" i "Sobola" od 10.39r do 03.45r. Jedna z tych kobiet wyplynela i odnalazla "sprawcow"!

Brata udział sanitarny i łacznosciowy w akcjach bojowych bezposrednio na polu walki, na rozkaz "Wrzosa"i "Sobola" od 10.39r do 03.45r. w grupie Armii Krajowej Mecikał "Cygan" Wykonywał rozkazy-łacznosciowe i informacyjne 45/46r

Harcerz - porucznik Stefan Marchlewicz "Siwy", "Konrad" wykonywał rozkaz drużynowego Stefana Dziekana we wrześniu 1939r. Był w mundurze harcerskim i wpadł w zasadzkę policjanta K-dta Schplectteisera „pochodził z Przechlewa i był tu przez całą okupację k-dtem” k/Chrystusa Króla w Brusach i został pobity – uciekł jak policjant wyciągał pistolet. Doręczył rozkaz Czesławowi Frymark do drużyny. Od aresztowania uwolniła go siostra Elzbieta Pawlak „Ela” – łączniczka Gryfa Kaszubskiego, zapłaciła „okup”. W październiku 1939r. przez niemieckiego nauczyciela – kapitana został pobity za to, że pokazał mieszkanie na strychu dla osiedlających się rodzin niemieckich „oni wysiedlali Polaków z dobrych mieszkań” – wykonywał rozkaz drużynowego Stefana Dziekana. Był bity i jego koledzy w szkole przez nauczycieli niemieckich w czasie okupacji – czasami do nieprzytomności „za nic” za Polską mowę. TOW GRYP Pom. por Leon Drabinski

URZĄD MIAJSKI w WIELKIM
Świerdzą zgodność kserokop
z treścią oryginału
22 LIP 2009

REFERENT ds. KANCELARI
Jolanta Ryżek

Nr

69937/15411

Ryduchowski

Nazwisko

Stanisław

Imiona

08.01.1941 Czapkowy

Data i miejsce urodzenia

URZĄD DO SPRAW KOMBATANTÓW
I OSÓB REPRESJONOWANYCH

146

Niniejsze zaświadczenie uprawnia do ulg i świadczeń określonych w ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz.U. nr 17, poz. 75 z późniejszymi zmianami).

19 01 1991

Data: 19 Jan 1991

[Signature]

Ryduchowski Stanisław

RODZAJE I OKRESY
ZALICZANE DO UPRAWNIEN
USTAWOWYCH

Adres zamieszkania

Okresy		Wyszczególnienie	Przepis ustawy
od	do		
03. 1941	01. 1945	złupia woj. niepodległościowej	Art. I
Łącznie:		lat 2	miesiący 11
Zmiana:		lat	miesiący

Czapkowy
89-631 Brusy

m.p.

Za zgodność kserokopii z oryginałem
Brusy, 2008-06-13

Z up. BURMISTRZA
[Signature]
inż. Krzysztof Gierszewski
Zastępca Burmistrza

Nie podlega opłacie skarbowej na podst. art. 2 ust. 1 pkt 1. lit. b. ustawy z dnia 16.11.2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. Nr 225 poz. 1635)

INSPEKTOR

mgr Joanna Świerawska-Stoltmann

Informacja

20.04.2004r

147

podporucznik Stanisław Ryduchowski urodzony 08 lutego 1924r Czarnkowy pow. Chojnice
s. Wincentego i Katarzyny z d. Pruska.

Wykształcenie podstawowe. Żonaty.

Rolnik we własnym gospodarstwie po rolnicach w Czarnkowie pow. Chojnice

W czasie okupacji pracował u Niemki Anna Duka w 44/45r w Czarnkowie.

Rolnicy walczyli w ruchu oporu-wydzierzeni jesienią 43r do Obozu w Potulicach
z całą rodziną tj. -ojciec Wincenty, matka Katarzyna, brat Marceł i siostry Waleria
i Waleria a następnie skierowane z obozu do pracy przymusowej w 45r do Niemiec-
wszyscy przeszli i wrócili.

Ppor Leon D ROBINSKI czł. 01 POW Bryg Pomorski

10

pphm. Stefan Marchlewicz
09-032 Brusy ul. Ogrodowa 22/16

Stefan Marchlewicz

Za zgodność kserokopii
z oryginałem
Brusy, 2008-06-13

Nie podlega opłacie skarbowej
na podst. art. 2 ust. 1, pkt A, lit. b.
ustawy z dnia 16.11.2006 r. o opłacie
skarbowej (Dz. U. Nr 225 poz. 1635)

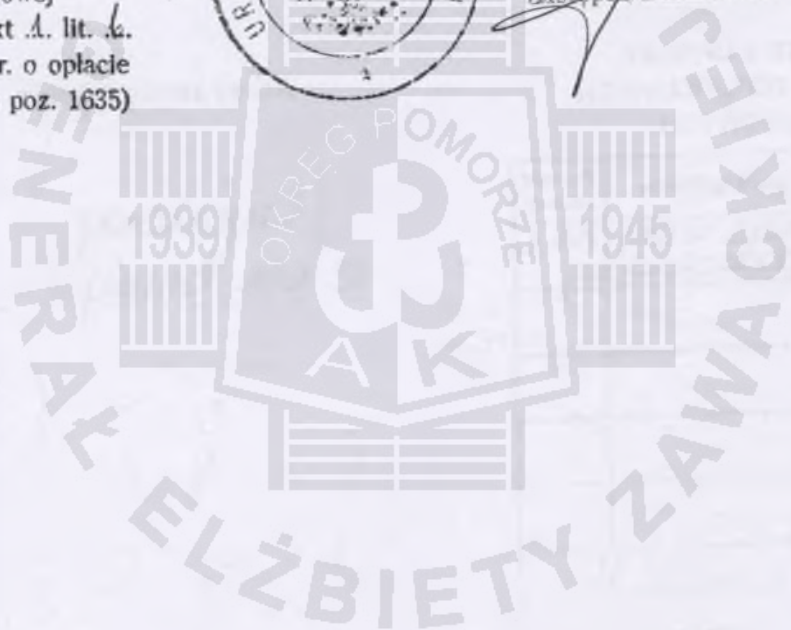
Z up. BURMISTRZA

inż. Krzysztof Gierszewski
Zastępca Burmistrza

Krzysztof Gierszewski

INSPEKTOR

mgr Joanna Skwierawska-Sioltmann

Wniosek należy wypełnić występując o nadanie orderów i odznaczeń określonych w art. 10-18 ustawy z dnia 16 października 1992 r. o orderach i odznaczeniach (Dz. U. Nr 90, poz. 450) Wypełnić piśmem maszynowym

43-0 *****
149
W N I O S E K
O NADANIE ORDERU - ODZNACZENIA

Nr kolejny z notatki
lub wykazu

Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski

Po wypełnieniu
ZASTRZEŻONE

.....
nazwa klasy orderu lub stopnia odznaczenia

1. Nr ewidencyjny PESEL 24020806796	2. NAZWISKO RYDUCHOWSKI <small>/wypełnić dużymi literami/</small>	3. IMIONA STANISŁAW <small>/wypełnić dużymi literami/</small>						
4. Data urodzenia 1924 02 08 <small>Rok Miesiąc Dzień</small>	6. Płeć mężczyzna - 1 ☐ 1 kobieta - 2 ☐ <small>/wpisać odpowiedni symbol/</small>	7. Imię ojca <small>/wypełnić dużymi literami/</small> WINCENTY						
5. Miejscowość urodzenia CZYCZKOWY pow. CHOJNICE	8. Imię i nazwisko rodowe matki KATARZYNA PRUSKA	9. Obywatelstwo POLSKIE						
10. Miejsca zameldowania na pobyt stały GDANSK BRUSY <input type="text"/> <small>województwo miasto - dzielnica - gmina kod terytorialny GUS</small> 89-632 BRUSY-CZYCZKOWY L. Wybudowanie 29 29 <small>Kod pocztowy i miejscowość zameldowania ulica Nr domu Nr lokalu</small>								
11. Dokument tożsamości Dowód osobisty <input type="text"/> <small>ACS 524821 Pomorskie Brusy Burmistrz Brus</small> <small>seria numer województwo miasto-dzielnica-gmina - wystawcy dokumentu kod terytorialny GUS</small>								
12. Poprzednie nazwiska (rodowe, z popr. małż., sprzed zmiany w trybie adm.) Nie dotyczy		13. Czy występują okoliczności określone w art. 3 ustawy o orderach i odznaczeniach "Nie" <small>Wypełnić wpisując „tak” lub „nie”</small>						
14. Stanowisko Emerytura rolnicza KRWS O/Chojnice <small>Miejsce pracy Miejsce pracy Miejscowość</small>								
15. Czy był/a karany/a sądownie? Jeżeli nie był/a karany/a - wpisać „nie karany/a”. Jeżeli był/a karany/a - podać za co, kiedy i wymiar kary. Nie podawać informacji o skazaniach, które uległy zatarciu. Nie był karany								
16. Posiadane ordery i odznaczenia <table style="width: 100%;"><thead><tr><th style="width: 30%;">nazwa</th><th style="width: 30%;">nr legitymacji</th><th style="width: 40%;">data nadania</th></tr></thead><tbody><tr><td colspan="3">Nie posiada</td></tr></tbody></table>		nazwa	nr legitymacji	data nadania	Nie posiada			17. Adnotacje Kancelarii Prezydenta RP
nazwa	nr legitymacji	data nadania						
Nie posiada								
18. Posiadane wyróżnienia, odznaki Odnaka Pamiotkowa Weteran Walk o Niepodległość								

Uwaga: w stosunku do cudzoziemców wypełnić rubryki nr: 2, 3, 4, 5, 6, 9, 10, 14, 16, 19, 20, 22.
Pozostałe rubryki wypełnić w miarę możliwości.

19. Uzasadnienie wniosku - ze szczególnym uwzględnieniem zasług po otrzymaniu ostatnio nadanego orderu lub odznaczenia.

Pdpr. Stanisław Ryduchowski „PAJAŁ” walczył w Oddziale partyzanckim „Młynki” i w DH ZHP Brusy od marca 1942r. do stycznia 1945r. u d-cy Marcjana Czarnowskiego „Wrzos O/” „Młynki” GRYF i u d-cy Jana Szalewskiego „SOBOL” O/ „SZYSZKI” – 103 AK, których to wykonywał rozkazy, oraz d-ców grup terenowo liniowych Zgrupowania partyzanckiego Brusy – Wiele – Swornegacie w okresie od 03. 1942r. do 01. 1945r.

Stanisław Ryduchowski „PAJAŁ” był dow. bunkra „Podchorążówka „ – „OSA” Czernica GRYF POMORSKI od 19.05.1944r. do marca 1945r. przeniesionego n./ jeziorem Dypszk.

Był to bunker dowództwa powiatowego GRYFA – organizacji wojskowej szkolenia żołnierzy w zakresie operacyjno bojowym - topgraficznym, naboru rekrutów i harcerzy, leczenia i zaopatrzenia medycznego i sprzęt wojskowy na rozkaz k-dt Władysława Wróblewskiego „MARIA” – k- dt Powiatowego Gryfa od 03.1944r. do 03.1945r. z grupy partyzanckiej „Kaszuby Swornegacie” Brał udział w akcjach bojowych w uwolnieniu partyzanta Wojciecha Warsińskiego „JELEN” z aresztu w Brusach – wiosną 1944r. na rozkaz Jana Szalewskiego „SOBOL” O/Szyszki 103 AK, w bitwie Kaszuba 15.03.1944r.z Oddziałem SS, w bitwie Czarniż 14.01.1945r z Oddziałami SS na rozkaz d-cy Marcjana Czarnowskiego „WRZOS’O/Młynki. Organizował napad na Garnizon SS Wielkie Chemły 1943/1945r. –

nieudany, brak broni maszynowej. Brał udział w naradzie 12.09.1943 w Czernicy –Sztabu Gryfa Pom. W 1945r. / 1946r. walczył w Armii Krajowej z rozbitkami NKWD i Wermachtu i „komunistami” w grupie Męcikał u dow. „CYGAN”. Patriota – działacz Pomorski wychowawca młodzieży – harcerzy . Współpracuje z Wojskiem Polskim „Niezychowice” i z Komendą Hufca ZHP Chojnice.

Porucznik Leon Drobinski TOW Gryf Pomorski 28.07.2009r.

Porucznik Leon Drobinski TOW Gryf Pomorski 28.07.2009r.

20. Jednostka organizacyjna sporządzająca wniosek.

Tajna Organizacja Wojskowa Gryf Pomorski

Porucznik Leon Drobinski

nazwa jednostki

pieczęć

TOW Gryf Pomorski

28.07.2009r.

data 19..... r.

podpis kierownika jednostki

21. Ewentualne dodatkowe opinie.

22. WNOSZE O NADANIE (nazwa klasy orderu lub stopnia odznaczenia).

pieczęć

data 19..... r.

własnoręczny podpis wnioskodawcy

23. OPINIA KAPITUŁY (dotyczy wniosku o nadanie orderu).

data 19..... r.

12-43

151

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Województwo pomorskie

Urząd Stanu Cywilnego w Brusach

ODPIS SKRÓCONY AKTU ZGONU

I. Dane dotyczące osoby zmarłej:

- 1. Nazwisko Ryduchowski
2. Imię (imiona) Stanisław
3. Nazwisko rodowe Ryduchowski
4. Stan cywilny zony
5. Data urodzenia 08 lutego 1924 r.
6. Miejsce urodzenia Czyczkowy
7. Ostatnie miejsce zamieszkania Czyczkowy-Wybudowanie 29

II. Dane dotyczące daty i miejsca zgonu:

- 1. Data dwudziestego pierwszego stycznia dwa tysiące jedenastego (21.01.2011) roku
2. Miejsce Czyczkowy-Wybudowanie

III. Dane dotyczące małżonka osoby zmarłej:

- 1. Nazwisko Ryduchowska
2. Imię (imiona) Gertruda
3. Nazwisko rodowe Orlikowska

IV. Dane dotyczące rodziców osoby zmarłej:

Table with 2 columns: Ojciec, Matka. Row 1: Imię (imiona) Wincenty, Katarzyna. Row 2: Nazwisko rodowe Ryduchowski, Pruska.

Powiadacza się zgodność powyższego odpisu z treścią aktu zgonu Nr 7/2011

Brusya 16.11.2011

Nie podlega opłacie skarbowej - art. 2 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 16.11.2006 r. o opł. skarb. (Dz. Ust. 2006 r. Nr 225 poz. 1635)

Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego

mgr Bliza Szczesna

Stwierdzam zgodność kserokopii z treścią oryginału
Człopa, dnia 3.0.07.2008. r.

MIASTO I GMINA CZŁOPA
78-630 Człopa, ul. Strzelecka 2
tel. 067 259 1089, fax 067 259 1065
NIP 7651602873 REGON 570791490

-44-
z up. BURMISTRZA
mgr Jerzy Bekker
SEKRETARZ MIASTA I GMINY CZŁOPA

152

ONA ODESZŁA!!!!**

ZAŚWIADCZENIE

Nr 317740 / 1048521

Oni odeszli

GOEBEL

Nazwisko

MECHTYLDA

Imiona

22.12.1902r. BRUSY

Data i miejsce urodzenia

Uprawnia do przejazdów PKP i PKS w/g 50% zniżki

Niniejsze zaświadczenie uprawnia do ulg i świadczeń określonych w ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz.U. nr 17, poz. 75 z późniejszymi zmianami).

18.07.95

Data

WICEPREZYSTOR
m.p. Departamentu Weryfikacji

mgr Edyta Szmoniewska
Podpis

Mechtylda Goebel
podpis posiadacza zaświadczenia

RODZAJE I OKRESY ZALICZANE DO UPRAWNIEN USTAWOWYCH

Okresy		Wyszczególnienie	Przepis ustawy
od	do		
01 940	11 1944	TAJNE NAUCZANIE	02
10 942	01 1945	"GRYF POMORSKI"	01
Łącznie:		lat 05 miesięcy 01	
Zmiana:		lat miesięcy	

Adres zamieszkania

89-632 BRUSY

KOŚCIUSZKI

24 m.

WICEPREZYSTOR
Departamentu Weryfikacji

mgr Edyta Szmoniewska
Podpis

KARBNIK
ZHP HUCZA ZŁOTA
mgr. Maria Rumina

mgr dr J. Jankowski

wley
 p.m. Stefan Marwicki
 69-632 Brusy ul. Ogrodowa 22/18
 por dr J. Jankowski
 GYK Form 30, 07/08

Stwierdzam zgodność
kserokopii z treścią oryginału
30.07.2006
Człopa, dnia r.

MIASTO I GMINA CZŁOPA
78-630 Człopa, ul. Strzelecka 2
tel. 067 259 1069, fax 067 259 1065
NIP 7651602873 REGON 570791490

z up. BURMISTRZA
T. Belle
mgr Jerzy Bekker
SEKRETARZ MIASTA I GMINY CZŁOPA

153

Dh Mechtylda Goebel ur.22.12.1902r Brusy-wzorowa Polka i Patriotka. Walczyła zawsze-jej drogowskazy: BOG-HONOR-OJCZYŻNA-prawo,prawda, praca i nauka.Wyższe Seminarium Nauczycielskie ukończyła w Toruniu w 1922r.Podjęła prace w Szkole Podstawowej w Brusach,gdzie pracowała od 09.1922r.do 31.08.1972r.i uczyła młodzież najfodsza najchetniej. Podczas okupacji hitlerowskiej prowadziła od 01.40r.do 11.44r.Tajne Nauczanie.Realizowała program szkoły podstawowej pod kontrola b.kierowniczkii Szkoły nr.1 w Chojnicach i pod kontrola profesorki Heleny Karczynskiej z Chojnic i profesorki Ewy Karczynskiej z Chojnic.Grupa liczyła od 12-15 uczniów w Brusach oraz w lesniczowce-lesniczego p.Jagły Mariana w Warszynie/k.Laski-grupa liczyła od 3-5 uczniów.Zajęcia odbywały się potajemnie 3 x w tygodniu i trwały do 3 lat-w Brusach ukończyło Szkołę Podstawowa 12 uczniów,a w Warszynie k. Laski 5 uczniów. Od 10.1942r. do 01.1945r.należała do Gryfa Pomorskiego czł.01. Była łączniczka Komendy Powiatowej Gryfa Pom.-a Komenda w Bydgoszczy -Koscierzyna i Gdynia Gryfa Pom.,AK,ZWZ i ZHP w okresie od 42r.do 03.45r.Często jeździła w teren do grup partyzanckich-do punktów kontaktowych w asyście łącznika z ważnymi meldunkami i odwiedzała często Lager w Potulicach i wydziała uwiezione małe dzieci jak podchodziły do siatki i wyciągały małe raczki po cukierka i ciastko i były bite po małych raczkach przez Komando Obozu.Było to straszne-okropny placz. Brała i przygotowywała akcje bojowe-napad na posterunek żandarmerii Brusy w dniu 06.04.44r.,brała udział sanitarny w obronie bunkra Trawice k. Dziemian 24.06.44r.i 14.01.45r.w bitwie k.Kinic-udział sanitarny.Była drużynowa ZHP 79 Pom.Drużyny Harcerzy im.T.Kosciuszki Brusy od 09.39r. do 03.45r.-Realizowała Program -Bądź gotów do obrony Ojczyzny i uzyskania Niepodległości Wolnej Polski.-Szare Szeregi. Wykonywała rozkazy d-ców Zgrupowania partyz.Brusy-Swornegacie-Wiele Koscierzyna i Gdynia od 01.40r. do 03.45r.-Gryfa Pom., AK,ZWZ i ZHP Przed wojna prowadziła ZHP 79 Pom. Drużyny Harcerzy im.T.Kosciuszki w Brusach.Była działaczką Związku Strzeleckiego,Związku Zachodniego, Związku Młodz. Katolickiej i współpracowała ze związkiem"Narodowców" Ks.Jozef Wrycza.Była.Drużynowa Szarych Szeregów od 10.39r.do 03.45r.Brusy. Współpracowała z 800 osobowa grupa powstańców warszawskich w Brusach -która roztrzelano w styczniu 1945r w Dolinie Śmierci /razem roztrzelano około 2 tys.Polaków,Zydów-w tym 800 powstańców warszawskich/. Współpracowała i brała udział w formach Tajnego Nauczania z Kierowniczką Tajnego Nauczania na pow.Cojnice i Pom.Komitetu Tajnej Pom. Franciszka Szablewska/b.kier.szkoly nr 02 w Chojnicach/ w ruchu oporu.W akcji niesienia pomocy więźniom,biednym-współpracowała z Maria Słomska z Głowczewic,z Ludwika Czapiewska prowadziła formy Tajnego Nauczania i pomocy od 40r-45r.oraz opiekowała się Ks Aloizy Porzynski ukrywającym się w rodzinie Franciszka i Helne Panski Bruss K.Konitz Land Wrstpreussen Straze Adolf Hitler 19 od 39r-45r. Pomagała i ostrzegała Polaków-ktorzy nie podpisali listy Eingedeutsch przed akcja wywozu -która przeprowadzono w maju,czerwcu 1942r w Kosobdach,Brusach i okolicach Brus i druga akcja wywozu Polaków do Lagru w Potulicach od kwietnia do sierpnia 1944r i nieustannym przesładowaniem Polaków przed Niemcami.Na ich miejsce w latach 40r-45r osiedlono na wsi 1503 Niemców -a w miescie na terenie pow.chojnickiego 1739 Niemców tj. wywozu,kierowania do pracy przymusowej w Rzeszy i/zamordowania/.

Podporucznik Leon Drobinski "Leszek"-czł.01

adm. Stefan Marchlewicz
49-632 Brusy ul. Ogrodowa 22/16

Leon Drobinski

Marchlewicz

*780/60-05
mgr Jerzy Bekker*

SKARBNIK
ZHP HUFCA ZŁOTÓW
Marchlewicz

ZASWIADCZENIE

Okres okrasia

Oni odeszli

Nr 317740 / 1048521

31.05.1996

URZĄD DO SPRAW KOMBATANTÓW
I OSÓB REPRESJONOWANYCH

GOEBEL
Nazwisko

MECHTYLDA
Imiona

22.12.1902r. BRUSY
Data i miejsce urodzenia

Uprawnia do
przejazdów
PKP i PKS w/g
50% zniżki

Niniejsze zaświadczenie uprawnia do
ulg i świadczeń określonych w ustawie
z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach
oraz niektórych osobach będących
ofiarami represji wojennych i okresu
powojennego (Dz.U. nr 17, poz. 75 z póź-
niejszymi zmianami).

18.07.95

Data

WICEDYREKTOR
m.p. Departamentu Weryfikacji

mgr Edyta Czornyńska
Podpis

SKARBNIK
ZHP HUFCA ŻELAZNA
Anna Maria Kuzniarska

Mechtylda Goebel
podpis posiadacza zaświadczenia

RODZAJE I OKRESY
ZALICZANE DO UPRAWNIENI
USTAWOWYCH

Adres zamieszkania

89-632 BRUSY

KOŚCIUSZKI

24 m.

Okresy		Wyszczególnienie	Przepis ustawy
od	do		
01	11	TAJNE	02
940	1944	NAUCZANIE	
10	01	"GRYF	01
942	1945	POMORSKI"	
.....	r.		

Łącznie: lat ... 05 ... miesięcy ... 01

Zmiana: lat miesięcy

WICEDYREKTOR
Departamentu Weryfikacji

mgr Edyta Czornyńska
Podpis

191144 Stetan Marchlewicz
89-632 Brusy ul. Ogrodowa 22/16

mg

*por Leon Jablinski
Gryf Pom 07.07.95*

URZĄD MIASTA I GMINY
78-680. CZŁOPA
ul. Strzelecka 2
tel. (067) 259 10 69 ; fax (067) 259 10 65
NIP 765-141-32-38

Stwierdzam zgodność
kserokopii z treścią oryginału
Człopa, dnia 14.07.2008 r.

z up. BURMISTRZA
J. Bekker
mgr Jerzy Bekker
SEKRETARZ MIASTA I GMINY CZŁOPA

Miasto Sławonogóra
68-032 Brusy ul. Ogrodowa 22/16

mej

SKARBNIK
ZHP MIĘDZA ZŁOTÓW
mgr Jerzy Kurniowski

Kurniowski

GENERALNY

Dh Mechtylda Goebel ur.22.12.1902r Brusy-wzorowa Polka i Patriotka. Walczyła zawsze-jej drogowskazy: BOG-HONOR-OJCZYŻNA-prawo,prawda, praca i nauka.Wyższe Seminarium Nauczycielskie ukończyła w Toruniu w 1922r.Podjęła pracę w Szkole Podstawowej w Brusach,gdzie pracowała od 09.1922r.do 31.08.1972r.i uczyła młodzież najfodsza najchetniej. Podczas okupacji hitlerowskiej prowadziła od 01.40r.do 11.44r.Tajne Nauczanie.Realizowała program szkoły podstawowej pod kontrola b.kierowniczk Szkoły nr.1 w Chojnicach i pod kontrola profesorki Heleny Karczyńskiej z Chojnic i profesorki Ewy Karczyńskiej z Chojnic.Grupa liczyła od 12-15 uczniów w Brusach oraz w lesniczowce-lesniczego p.Jagły Mariana w Warszynie/k.Laski-grupa liczyła od 3-5 uczniów.Zajęcia odbywały się potajemnie 3 x w tygodniu i trwały do 3 lat-w Brusach ukończyło Szkole Podstawowa 12 uczniów,a w Warszynie k. Laski 5 uczniów. Od 10.1942r. do 01.1945r.należała do Gryfa Pomorskiego czł.01. Była łączniczka Komendy Powiatowej Gryfa Pom.-a Komenda w Bydgoszczy -Koscierzyna i Gdynia Gryfa Pom.,AK,ZWZ i ZHP w okresie od 42r.do 03.45r.Często jeździła w teren do grup partyzanckich-do punktów kontaktowych w asyście łącznika z ważnymi meldunkami i odwiedzała często Lager w Potulicach i wydziała uwieszone małe dzieci jak podchodziły do siatki i wyciągały małe raczki po cukierka i ciastko i były bite po małych raczkach przez Komando Obozu.Było to straszne-okropny płacz. Brała i przygotowywała akcje bojowe-napad na posterunek zandarmerii Brusy w dniu 06.04.44r.,brała udział sanitarny w obronie bunkra Trawice k. Dziemian 24.06.44r.i 14.01.45r.w bitwie k.Kinice-udział sanitarny.Była drużynowa ZHP 79 Pom.Drużyny Harcerzy im.T.Kosciuszki Brusy od 09.39r. do 03.45r.-Realizowała Program -Bądź gotów do obrony Ojczyzny i uzyskania Niepodległości Wolnej Polski.-Szare Szeregi. Wykonywała rozkazy d-ców Zgrupowania partyz.Brusy-Swornegacie-Wiele Koscierzyna i Gdynia od 01.40r. do 03.45r.-Gryfa Pom., AK,ZWZ i ZHP Przed wojna prowadziła ZHP 79 Pom. Drużynie Harcerzy im.T.Kosciuszki w Brusach.Była działaczką Związku Strzeleckiego,Związku Zachodniego, Związku Młodz. Katolickiej i współpracowała ze związkiem"Narodowców" Ks.Jozef Wrycza. Współpracowała z 800 osobowa grupa powstanców warszawskich w Brusach -która rozstrzelano w styczniu 1945r w Dolinie Śmierci /razem rozstrzelano około 2 tys.Polaków,Zydów-w tym 800 powstanców warszawskich/. Współpracowała i brała udział w formach Tajnego Nauczania z Kierowniczką Tajnego Nauczania na pow.Cojnice i Pom.Komitetu Tajnej Pom. Franciszka Szablewska/b.kier.szkoly nr 02 w Chojnicach/ w ruchu oporu.W akcji niesienia pomocy więźnióm,biednym-współpracowała z Maria Słominska z Głowczewic,z Ludwika Czapiewska prowadziła formy Tajnego Nauczania i pomocy od 40r-45r.oraz opiekowała sie Ks Aloizy Porzynski ukrywajacym sie w rodzinie Franciszka i Helme Panski Bruss K.Konitz Land Wrstpreussen Straze Adolf Hitler 19 od 39r-45r. Pomagała i ostrzegała Polaków-ktorzy ni podpisali listy Eingedeutsch przed akcja wywozu -która przeprowadzono w maju,czerwcu 1942r w Kosobdach,Brusach i okolicach Brus i druga akcja wywozu Polakow do Lagru w Potulicach od kwietnia do sierpnia 1944r i nieustannym przesładowaniem Polakow przed Niemcami.Na ich miejsce w latach 40r-45r osiedlono na wsi 1503 Niemcow -a w miescie na terenie pow.chojnickiego 1739 Niemcow tj. wywozu,kierowania do pracy przymusowej w Rzeszy i/zamordowania/.

Druha Melita Goebel "Melita"-walczyła gorliwie z okupantem hitlerowskim prowadziła od 01.40r do 11.44r Tajne Nauczanie realizując program nauczania przedwojennej Szkoły podstawowej-w Brusach ukończyło Szkole Podstawowa 12 uczniów,a w Warszynie/lipnicy 5 uczniów,Program nauczania Szkoły podstawowej realizowała pod kontrola b.Kier.Szkoly Nr 1 w Chojnicach Franciszki Szablewskiej,prof Helepy Karczyńskiej z Chojnic i prof Ewy Karczyńskiej z Chojnic.

Druha Mechtylda Goebel "Melita"-była drużynowa od 1928r do stycznia 1945r w Drużynie, ZHP 79 Pom Drużyna Harcerzy im. T.Kosciuszki Brusy- od września 1939r.do października walczyła w Pogotowiu Harcerskim,od października 1939r do stycznia 1945r. walczyła w Szarych Szeregach-była drużynowa prowadziła nabor do harcerstwa,szkolenie harcerzy, i organizowała z harcerzami akcje bojowe,sabotazowe i dywersyjne,w ktorych brała udział z harcerzami na rozkaz d-cow TOW Gryfa Pom.i Armii Krajowej oraz ZHP w okresie od 10.39r do 01.45r.

Była łączniczką Komendy Powiatowej Chojnice TOW. Gryf Pom- Jeździła do punktów kontaktowych w Gdyni ps."Szprota" w Kościerzynie ps. „Las", do KL w Potulicach ps. „Dziecko"- malutkie rączki bite oraz do grup partyzanckich TOW. Gryf POM, AK- prowadziła wywiad i sprawy socjalne od 10.42 r. do 01.45r Współpracowała z oficerami z Garnizonu SS Francuskiego z Glińna / Brus, prowadziła wywiad 44r/45r z Żydówkami - w zakresie zapłodnienia i aborcji-tych ciał topienia Żydówek 44r/45r w KL Dziemiany / Kościerzyna, oraz z powstańcami i harcerzami z Powstania Warszawskiego w Brusach z grupą 450 osobową -sprawy wywiadu i socjalne i 08.44r. do 02.45r.- zamordowanych w Iglach /Chojnic przez Komando SS oraz z niewolnikami angielskimi i rosyjskimi w Brusach - prowadziła wywiad i sprawy socjalne od 10.42r do 01.45r. Była drużynowa 79 Drużyny Harcerskiej Brusy od września 1939r do marca 1945r. Brała bezpośredni udział i przygotowywała akcje bojowe- napad na posterunek w Brusach w dniu 06.04.44r w obronie bunkra Trawice koło Dziemian w dniu 24.06.44r. i w bitwie Kinice -Czarniż w dniu 14.01.45r. Dh Mechtylda Goebel "Melita" walczyła z okupantem w zgrupowaniu partyzanckim Brusy, Wiele i Swornegacie od 10.42r. do 01.45 r. i wykonywała rozkazy TOW. Gryf POM, AK i ZHP od 10.42r. do 01.45r. Nauczycielka od 1922r do 1972r - wychowawczyni młodzieży i harcerzy. Patriotka - obrońca Polski!!!

TOW Gryf Pom.Porucznik Leon Drobinski

Leon Drobinski
07.07/08

URZĄD MIASTA I GMINY
78-630 CZŁOPA
ul.Strzelecka 2
tel. (067) 259 10 69; fax (067) 259 10 65.
NIP 765-141-32-38

Stwierdzam zgodność kserokopii z treścią oryginału
Człopa, dnia 14.07.2008 r.

z up. BURMISTRZA
J. Bella
mgr Jerzy Bella
SEKRETARZ MIASTA I GMINY CZŁOPA

STOWARZYSZENIE SZARYCH SZEREGÓW

ODDZIAŁ MORSKI GDANSK

-44b- ONA ODEZWA!!!**

15.6

Była drużynowa ZHP 79 DH-Brusy od 39r. do marca 45r. Sz. 32.

Posiada uprawnienia kombatanckie od 01.1940r. do 11.1944r.

Tajne nauczanie art 02

od 10.1942r. do 01.1945r. Gryf Pomorski aet. 01

Karta ewidencyjna

Stowarzyszenie Szarych Szeregów
Oddział "POMORZE"
ul. Gdańska 7, 89-632 Brusy

członka Stowarzyszenia Szarych Szeregów

KOMENDANTKA
ZHP HUFCA ZŁOTO
2 ul. Brygida Łój

Wzrost 160 cm, cięciwa 45 kg, kolor włosów ciemny, kolor oczu niebieski, kolor skóry jasna, kolor włosów ciemny, kolor oczu niebieski, kolor skóry jasna
Nazwisko i imię GOEBEL MECHTYLDA

Nazwisko panięskie Mejstrowska

Data i miejsce urodzenia 22 GRUDNIA 1902 R. BRUSY

Imiona rodziców i nazwisko p. matki JOZEF I MARCJANNA

Nr Pesel 02122201101 Nr dowodu osob. RH 5059047

Adres i nr telefonu 89-632 BRUSY 10 PMO Chojnice 23.04.64r

Pseudonimy "MENTA"
ul. Kosciuszki 24

Nr i data wydania legitymacji Szarych Szeregów

Nr i data wydania zaśw. weryfik. Szarych Szeregów

Nr i data nadania Krzyża A.K.

Inne odznaczenia bojowe, nr leg. i rok nadania

Najważniejsze odznaczenia cywilne, nr leg. i rok nadania

Nr zaświadczenia uprawnień kombat. i rok wyd. Zaświadczenie nr 317740704821
UPRAWNIENIA KOMBATANCKIE
ZB TRAJE WYKUCZNIENIE

Stopień harcerski, rok nadania PODURZEMISTRZ I GRYFA POMORSKIEGO

Stopień wojskowy, rok nadania Odch. partyz. w Armii "Gryf"
od 10.11.40 do 01.11.45r

Okres przynależności do konsp. harcerskiej, daty i miejsca TEREN BRUSY
od października 1939 do marca 1945. Szare szeregi w Gryfie Pomorskim

Jednostka organizacyjna, Ul, Hufiec, Placówka, Rój, dowódca Drużynowa
ZHP 79 Drużyna "Kawaleria" im. Tadeusza Kościuszki Brusy (wobec)
od 11.39 - 1945 r. dow. Mechtyla

Przynależność do innych org. komb. Gryf Pomorski Zgrupowanie Brusy
Wiele - Wszech - Zwornienie - Chemik od 1939 - 1945 w "Soból" "Wron"

Wyszkolenie Seminarium Naukowe w Poznaniu
Wzrost 160 cm, cięciwa 45 kg

Zawód, specjalność nowy adelski

Zawód wykonywany nowy adelski Obecnie emerytka od 1978r

Inne informacje Transportowa stacja w Szarych Szeregach
w grupie Pomorskiej od 1939 - 1945 w Teren Armii Brusy i okolice
B. por Chojnice przy por. Jan Szalewski "Soból" i Marjanie Dąbrowskiej i Wron
Gonimiona w 1945 - 1946 r. w Poznaniu

Mechtylda Goebel

Stowarzyszenie Szarych Szeregów
Oddział "POMORZE"
ul. Gdańska 7, 89-632 Brusy

Dh Mechtylda Gebel "Melita" - Bruzyna ZHP 79 Dh Brusy Sz. Sz.
Zastępcę "Lisy" Brusy, Szare Wilki Lubnia i "Leszek" Czernica
Od 1992 - 1972 memoiry i inne od 39r. - 45r.

KOMENDANTKA
ZHP HUFCA ZŁOTOM
24p
p. prof. Brygida Łój

Miejsca w których swoje i z innymi milicjami
członkami w różnych organizacjach podjęto nie jest
wyjść obronny ręk. Była organizacja milicyjna
Powiatowy Komenda "Gryf Pomorski" a Komenda
w Bydgoszczy - Koscielnym i Gólcym Gryfie, a Komenda
Nierozdzielnie od tego czasu wokoło organizowała
wielką wyjazdów do miast i wiosek, czono
byłoby w Koscielnym, Gólcym i w Obornie
Pomorskiej. W niektórych wyjazdach organizowanych
jest komendant - kierownik Organizację nie
bezpieczną "Serwis", "meldunki" były pod jej
opieką i kontrolą. Przebiegła tegie nawiązanie 40-45r
Na wyjazd wpuścić po raportowaniu
nawiązanie jest nie tylko w ośrodku z "gimnazjum",
Na ten temat można się powiedzieć "Kochany
i Kalerie" z przetrwałymi jak po "Browie" "Olukel"
"Grab", "Orian", "Podwosol" i "Danku", "Biele" i "P."
Została dobrane były mi miłośnicy "nawiazanie Niemców"
Kawaleria liwne punkty karabinkowe i jak
w Brusach - "Witek" i niestety zniszczonych, w Brusach
- "Eli" - sklep, Brusy - w Warszawie miłośnicy, w Lubniu
- "Danku" były to punkty informacji wojennej, w tym celu
i punkt "nieoficjalny" w Wąsoszynie - "Jagły" punkt
przebiegła podziemna nawiązanie od 40-44r, szkolenie
wojskowe, niebawem rekonesans, szkolenie, opieka
sanitarna, rozpadnięcie, odwołanie kółka Juba
Wąsoszynie, w Franciszka Gęsiak z Borsyńskich i kłopoty
Borsyńskich z wódką i innymi były to wyznani nawiązanie
Mechtylda Gebel - była drużynowa 79 ZHP Brusy Sz. Szeregów
Grodziszka i opiekowała się wyznani nawiązaniem
dokonywała nawiązanie, szkolenie wojennej, przygoto-
wano nawiązanie do nawiązanie wojennej, nawiązanie do
ZHP 79 Pom. Bruzyny słoneczny i T. Koscielnym Brusy
od paradyżnika 39r - imię 45r Saove słoneczny ZHP 79 Pom
Drużynowe słoneczny i T. Koscielnym "dosłownie" Brusy
czono Niska "Lubnia", "Leszek" Czernica
i nawiązanie realizacja program skautingu "Szarych Szeregów",
w nawiązanie Brusy, Polsce, bliźniaczym nawiązanie sobie nawiązanie dla
dzieci i wiochilny!

Wojna
1940-1945
Rozwój M. Organizacji ZHP

Przebiegła wojny ołk leży Lubnia, "Leszek"

Wniosek należy wypełnić występując o nadanie orderów i odznaczeń określonych w art. 10-18 ustawy z dnia 16 października 1992 r. o orderach i odznaczeniach (Dz. U. Nr 90, poz. 450) Wypełnić piśmem maszynowym

WNIOSEK O NADANIE ORDERU - ODZNACZENIA

Nr kolejny z notatki
lub wykazu

I stopień-Złoty Krzyż Zasługi /posmiertnie/

Po wypełnieniu
ZASTRZEŻONE

nazwa klasy orderu lub stopnia odznaczenia

1. Nr ewidencyjny PESEL Metryka zgohu 02122201101		2. NAZWISKO GOEBEL <i>Wypełnić dużymi literami!</i>		3. IMIĘNA MECHTYLDA <i>Wypełnić dużymi literami!</i>	
4. Data urodzenia 1902 12 22 Rok Miesiąc Dzień		5. Płeć mężczyzna - 1 kobieta - 2 2		7. Imię ojca <i>Wypełnić dużymi literami!</i> c. Jozefa	
5. Miejscowość urodzenia Brusy pow. Ghojnice		8. Imię i nazwisko rodzice małż MARCJANNA		9. Obywatelstwo Polskie	
10. Miejsce zameldowania na: pobyt stały Gdańsk województwo 89-632 Brusy Kod pocztowy i miejscowość zameldowania		Brusy miasto - dzielnica - gmina Kosciuszki ulica		kod terytorialny GJS 24 Nr domu Nr lokalu	
11. Dokument tożsamości RH5059047 seria numer		Dowód osobisty-Metryka zgonu nazwa dokumentu Bydgoszcz KPMO Chojnice dn. 23.04.64r województwo miasto-dzielnica-gmina - wystawcy dokumentu		kod terytorialny GJS	
12. Poprzednie nazwiska (rodowe, z popr. małż., sprzed zmiany w trybie adm.) Nie dotyczy		13. Czy występują okoliczności określone w art. 3 ustawy o orderach i odznaczeniach Wypełnić wpisując „tak” lub „nie”			
14. Stanowisko Emerytura		ZUS Miejsce pracy Chojnice Miejscowość			
15. Czy była karany/a sądowo? Jeżeli nie była karany/a - wpisać „nie karany/a”. Jeżeli była karany/a - podać za co, kiedy i wymiar kary. Nie podawać informacji o skazaniach, które uległy zatamciu. Nie karana nigdy					
16. Posiadane ordery i odznaczenia nazwa nr legitymacji data nadania Nie dotyczy			17. Adnotacje Kancelarii Prezydenta RP Nie dotyczy		

URZĄD MIEJSKI w WIELENIU
Stwierdzam zgodność kserokopii z oryginałami. REFERENT ds. KANCELARI
z treści oryginału
Wielon, dnia 22.II.P.2009
Jolanta Ryżek

SKARBNIK
ZHP HUFCA ZŁOTÓW

18. Posiadane wyróżnienia, odznaki
Nie dotyczy
ppr. Stefan Marchwińczak
89-632 Brusy ul. Ogrodowa 22/16

19. Uzasadnienie wniosku - ze szczególnym uwzględnieniem zasług do otrzymania ostatnio nadanego orderu lub odznaczenia

Drużna Melita Goebel "Melita" - walczyła gorliwie z okupantem hitlerowskim prowadziła od 01.40r do 11.44r Tajne Nauczanie realizując program nauczania przedwojennej Szkoły podstawowej - w Brusach ukończyło Szkołę Podstawową 12 uczniów, a w Warszynie/lipnicy 5 uczniów. Program nauczania Szkoły podstawowej realizowała pod kontrolą b. Kier. Szkoły Nr 1 w Chojnicach Franciszki Szablewskiej, prof. Heleny Karczynskiej z Chojnic i prof. Ewy Karczynskiej z Chojnic.

Drużna Mechtylda Goebel "Melita" - była drużynową od 1928r do stycznia 1945r w Drużynie ZHP 79 Pom Drużyna Harcerzy im. T. Kosciuszki Brusy - od września 1939r do października walczyła w Pogotowiu Harcerskim, od października 1939r do stycznia 1945r walczyła w Szarych Szeregach - była drużynową prowadziła nabór do harcerstwa, szkolenie harcerzy, i organizowała z harcerzami akcje bojowe, sabotażowe i dywersyjne, w których brała udział z harcerzami na rozkaz dowódców TOW Gryfa Pom. i Armii Krajowej oraz ZHP w okresie od 10.39r do 01.45r.

Była łączniczką Komendy Powiatowej Chojnice TOW. Gryf Pom - Jeździła do punktów kontaktowych w Gdyni ps. "Szprota" w Kościerzynie ps. „Las”, do KL w Potulicach ps. „Dziecko” - malutkie rączki bite oraz do grup partyzanckich TOW. Gryf POM, AK - prowadziła wywiad i sprawy socjalne od 10.42 r. do 01.45r Współpracowała z oficerami z Garnizonu SS Francuskiego z Glińska / Brus, prowadziła wywiad 44r/45r z Żydówkami - w zakresie zapłodnienia i aborcji - tych ciał topienia Żydówek 44r/45r w KL Dziemiany / Kościerzyna, oraz z powstańcami i harcerzami z Powstania Warszawskiego w Brusach z grupą 450 osobową - sprawy wywiadu i socjalne i 08.44r. do 02.45r. - zamordowanych w Iglach / Chojnic przez Komando SS oraz z niewolnikami angielskimi i rosyjskimi w Brusach - prowadziła wywiad i sprawy socjalne od 10.42r do 01.45r.

Brała bezpośredni udział i przygotowywała akcje bojowe - napad na posterunek w Brusach w dniu 06.04.44r w obronie bunkra Trawice koło Dziemian w dniu 24.06.44r. i w bitwie Kinice - Czarniż w dniu 14.01.45r. Dh Mechtylda Goebel "Melita" walczyła z okupantem w zgrupowaniu partyzanckim Brusy, Wiele i Swornegacie od 10.42r. do 01.45 r. i wykonywała rozkazy TOW. Gryf POM, AK i ZHP od 10.42r. do 01.45r. Nauczycielka od 1922r do 1972r - wychowawczyni młodzieży i harcerzy. Patriotka - obrońca Polski!!!

TOW. Gryf Pomorski

Jan Dobrosiński
 im. Stefan Marchewicz
 89-632 Brusy ul. Ogrodowa 22/16

20. Jednostka organizacyjna sporządzająca wniosek

TOW Gryf Pomorski

nazwa jednostki

data 11.10.2014 r.

pieczęć

Jan Dobrosiński
 podpis kierownika jednostki

21. Ewentualne dodatkowe opinie.

URZĄD MIEJSKI W BRUSACH

ul. Na Zaborach 1, 89-632 BRUSY
 tel. (0-52) 3982238, 3982272
 tel./fax (0-52) 3982358, 3982204

ZASTĘPCA BURMISTRZA

mgr Władysław Czarnowski

**POLSKI ZWIĄZEK EMERYTÓW
 RENCISTÓW I INWALIDÓW
 ZARZĄD REJONOWY
 z siedzibą w Chojnicach
 89-600 Chojnica
 ul. Mickiewicza 12a
 tel. 397-41 56**

**PRZEWODNICZĄCY
 Zarządu Rejonowego P.Z. E.R.IL.
 w Chojnicach**

Ryszard Suda

89-632 Brusy ul. Ogrodowa 22/16

Komendant Hufca ZHP

Jan Dobrosiński
 im. Stefan Marchewicz

22. WNOSZE O NADANIE (nazwa klasy orderu lub stopnia odznaczenia)

pieczęć

data 20 r.

własnoręczny podpis wnioskodawcy

23. OPINIA KAPITUŁY (dotyczy wniosku o nadanie orderu).

**SKARBNIK
 ZHP HUFCA ZŁOTÓW**
Anna Rumińska

data 20 r.

Organ sporządzający wniosek

160

WNIOSEK O MIANOWANIE

żołnierza na stopień wojskowy PORUCZNIKA
/posmiertnie/

1. Nazwisko i imię, imię ojca GOEBEL MECHTYLDA c. JOZEF		2. PESEL Metryka zgonu	
3. Data i miejsce urodzenia 22 grudnia 1902r Brusy pow. Chojnice		4. Adres zamieszkania: WSzW i WKU właściwe dla miejsca zamieszkania WSzW Gdańsk WKU Człuchów ul. Kosciuszki 24m 89-632 Brusy	
5. Stopień wojskowy; a) aktualny (nr rozkazu i data nadania) szeregowy		przez kogo nadany	z jakiego tytułu nadany działalność kombatancka i tajne nauczanie
b) poprzedni* (nr rozkazu i data nadania)		przez kogo nadany	z jakiego tytułu nadany
6. Okresy służby, nazwa formacji zbrojnej od 01.1940 do 11.1944 TAJNE NAUCZANIE Przepis ustawy 02 od 10.1942 do 01.1945 "Gryf Pomorski Przepis ustawy 01			

Data 21.06.05r.

pieczęć

pphm. Stefan Marchewicz
89-632 Brusy ul. Ogrodowa 22/16

TOW GRYF POM:
ppor Leon Drebinski

podpis sporządzającego wniosek

SKARBNIK
ZHP MIĘKA ZŁOTÓW
imię: Maria Rudeńska

7. Adnotacje Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych

Data

pieczęć

Stwierdzam zgodność
kserokopii z treścią oryginału
Człopa, dnia 19.06.2009 r.

URZĄD MIASTA I GMINY
78-630 CZŁOPA
ul. Strzelecka 2
tel. (067) 259 10 69; fax (067) 259 10 65
NIP 765-141-32-38

Kierownika Urzędu ds. Kombatantów
i Osób Represjonowanych

z up. BURMISTRZA

mgr Beży Bekker
SEKRETARZ MIASTA I GMINY CZŁOP

535

*) wypełnia się wyłącznie w przypadku wniosku o mianowanie na kolejny stopień oficerski

441/12
Brusy 25. 04. 1995

Michał Goebel

ul. Kościuski 24

199-632 Brusy

191

SKARBNIK
ZHP HUCA ZŁOTÓW
Maria Kamińska

ppłt. Stefan Marchlewicz
89-632 Brusy ul. Ogrodowa 22/18

Handwritten signature

Urząd Do spraw Konsumenckich
i Odb. Defekcyjnych
ul. Kurwa 36
00-921 Warszawa

Dokument sprawy

Znak sprawy: W3/m-ka-1048521/889/95

z dnia Warszawa 7. 04. 1995

Oświadczenie

Michał Goebel, syn Józefa
urodzony 29 grudnia 1902 r. w Brusy
le. pow. łęczyński.

Jestem narodowości polskiej i obywatel-
kiem polskim i nigdy nie ujem swoim
obywatelstwem polskiego. Podczas
okupacji hitlerowskiej byłem Polak
i nie ujem, że należałem do jednej z grup
narodowości niemieckiej - byłem
iż jestem także Polak.

W czasie okupacji niemieckiej od
pierwszych dni tj. należałem do
Szarych Szeregów od października 1939
do marca 1945 byłem drwiniarzem
po zwołaniu komisji tj. po zaprzęczeniu
prorządcom 79 Pomorskiej Drwiny
Szarych szeregów im. Teodora Kosciuszki

29. 04. 2009
Stwierdzam zgodność
kserokopii z treścią oryginału

z up. BURMISTRZA
mgr Jerzy Bekker
SEKRETARZ MIASTA I GMINY CZŁOPE

URZĄD
MIASTA I GMINY
78-830 w Człopie

w TOW Goyf Romowski Franciszkim
 Szuklinski "sep" - ciomek Pety Noreluj,
 pow. Jan Szolowski "dobol TOW Goyf
 Romowski i AK, iowi Alojzym Bruskim
 " Grel" TOW Goyf Romowski i AK, Alojzy
 Siedrowicz "Dunk" k-ol me b. per Chojmie,
 Anna Danowickowska "Franciska"
 Krotka dowodzona TOW Goyf Romowski

[Handwritten signature]
 M. Marchewicz
 ul. ... 2316

SKARBNIK
 HUFCA ZLOTOW
 hm. Maria Romowska

- 6) Porowadzeniem z dowignym szkolenie porakcyjne wojskowe i sanitarne w systemie wysol amery, obstrugi bronii, i ogolnych wiadomosci wojskowych oraz sanitarnych - dozorowac bronii,
- 7) Wezlowaniem nowych ciotartow i parafotowaniach i przeszkolaniem piekarzow i do cioty partyzanckiej
- 8) Porowadzeniem z dowignym dzialalnoscia bojowa, wykonywaniem robotow i wywiad wojskowy i polityczny dozorowy dzialalnoscia okupanta na naszym terenie - rejon b. pow. Chojmińskiego
- 9) Porowadzeniem dowozu do punktow kontaktowych i punkty Gdynia, Koszary i Chojmie dowodzona "Sera Seregi" TOW Goyf Romowski i Armią Krajowa
- 10) Porowadzeniem z dowignym przerwami waznymi
- 11) Wykonywaniem z dowignym rozse i ciagle zwladanie bronią, ktore wyznikały z sytuacji wojennej i politycznej okupanta niemieckiego.

Wesoła!

Stwierdzam zgodność kserokopii z treścią oryginału
 Człopa, dnia 29.04.2009. r.

z up. BURMISTRZA
 mgr. Jerzy Bekker
 SEKRETARZ MIASTA I GMINY CZŁOPIA

URZĄD MIASTA I GMINY
 78-630 w Człopie
 ul. Strzelecka 2

cd. Strona 4

28

165

1945

Od paragrafu 1940r. do momentu chwytania
 w Galickim Podziemiu w organizacjach
 niepodległościowych, grupa Kabanów,
 Tajna Organizacja Wojskowa Grupa Burak
 i Armia Krajowa. To rozprzestrzenienie
 było istotnym walnym nie stopie
 okupacyjnej legatności Tajnej Organizacji
 Wojskowej Grupa Burak - w podziemiu
 z Armii Krajowej.

Wykazujemy polecenie Jana Bironycki "Zapobieg",
 i Mariam Czarnowskiego "Wrota" Ochotnik
 Partyzancki "Młynki" Tow. Grupa Burak
 w miejscowości - Swojowice - Wielkie
 Chetny - Czerkowsy - Brusy - Budowice,
 Grupy Partyzanckiej "Cis" Męska Grupa
 por Henryka Głabasz, por Jan Ściewski
 "Sobol" Ochotnik Partyzancki - 103 Brusy
 Fudowski i inżynier Alojzy Bronski "Gwałb"
 Zorganizowanie "Iskra", Berin Szewcowa i
 i Świdzie Grupa AK.

Podważaniem wojny wojskowej, cywilnej
 i gospodarczej do grupy okupanta niemieckiego
 tj - nastąpiła praca - przedkierunek
 - zbieranie informacji o ruchach wojsk
 niemieckich z frontu z Pleścówki SS Brusy
 oraz emisji, broni i materiałów
 "rozbrojenych" w punkcie kontaktowym
 - Własne mieszkanie ul. Kosciuszki 22
 Brusy co otrzymywaliśmy od rozprzestrzenionych
 oficerów niemieckich z Pleścówki SS Brusy
 w roku 1943/44/45 od ofrajtwa
 Otto Nemtz, ofrajtwa Herman Oller
 i ofrajtwa Hugo Engler - tymiż
 Nette!

SKARBNIK
 ZHP HUFCA ZŁOTÓW

URZĄD
 MIASTA I GMINY
 78-630 w Człopie
 ul. Strzelecka 2

z up. BURMISTRZA
 mgr Jerzy Bekker
 SEKRETARZ MIASTA I GMINY CZŁOPIA

Stwierdzono zgodność
 kserokopii z treścią oryginału
 29.04.2009
 Człopa, dnia r.

Strona 4
 Marian Marchlewicz
 ul. Ciepłowna 27/16

Oficerowie często przebywali w naszym mieszkaniu jedząc, popijając przekonywali broni, amunicję, materiały wybuchowe i informacje polityczne - wojenne.

Drugi punkt powiadomiam w dubniu w mieszkaniu Miszewskich Pawła, Wiktorii i Klary z oficerami z garnizonu Francuskiego w Talsie, którzy często przebywali w mieszkaniu p. Miszewskich w dubniu dostarczali tam broni, amunicję i materiały wybuchowe oraz informacje wojenne, polityczne i ogólne byli to: Oficerowie z garnizonu Francuskiego z Talsie;

oficerzy Hermann Olter

oficerzy Erwin Franke

oficerzy Helmut Micka

Dostarczali to za dobre jedzenie i alkohol

Ważnym jest wojenne i polityczne

broni, amunicję i materiały wybuchowe dostarczaniem bezpośrednio partyzantom Gryfki i AK do punktu kontrolnego

Stacja PKP - Chojnice Żł/Ż i AK d-u Jan Stenzel z dubni 43a

- Oddział Partyzancki "Młotki" d-u

Maryjan Czernowski "Wrony" 43-45a

Pracownicy Moszczenice, Chojnacy i Zbeniny 42 i 43a d-u Alojzy Kiedrowicz "Kont" K-ult Gryfki me b pow Chojnice

Oddział Partyz Gysch - 103 Bory Tucholskie do Koszarny Gryfki i AK punkt Stacja Kolejowa Koszarny miejsce "Danke" i "Bilet" 43-45a

Werte!

Swierdzam zgodność kserokopii z treścią oryginału Człopa, dnia 29.04.2009

BIRMISTRZA mgr. Józef Decker

URZĄD GMINY Człopie

Stacja Marszałkiewicz 60-332 Gryfki ul. Ogrodowa 22/16

Strona 6 167
do radio stacji "Stragan" w miejscowości
Laski - Głuchole niedi Zalewskim 43

- do Gdyni - punkt Port Maso "Sledzi" 43/45
- do imipor Alojzego Bronskiego "Grel"
- Strzegom - stacja PKP Strzegom - Głuchole
miasto "Marek" 44/45
- oraz do innych grup partyzanckich
na terenie Bors i Koliy w latach 43-45

Branż, amunicja i materiały wybuchowe
oraz informacyjne polityczne i wychowawcze
doskonaleniem na workach przy pomocy
Siedlewski "Sobol" i Maryjan Cudnowski
"Wrosc", Alojzy Kiełbasiewicz "Kruk"
i Emil Cyserwski "Sokół" oraz imipor Alojzy Bronski "Grel"

Branż, proch i aktywność bojowa
- w akcji bojowej w przedmiocie niepostawionej
zawieszonymi Borsy 6.04.44 w powiecie
północnym w rejonie miejscowości Worskiego
"Jelen" i innych partyzantów na polu
walki w rejonie miejscowości Worskiego
i rejonie miejscowości Worskiego
Siedlewski "Sobol"

Branż, proch w przeprowadzeniu i przewiezieniu
ziemi portlandzkiej, gipsu, gipsu "do
miejscowości w Galatalsku przy brzołkach pod
kolejnicami 1944 przy lotnie pod
Miejscowość z Zbenicy / Chojnic do miejscowości Borsy

Branż, proch w ewakuacji w terenie
przy pomocy Siedlewskiego "Sobol" w bitwie
kolo miejscowości Granice przy Chojnic
w dniu 24 czerwca 1944 - bitwa ewakuacji
z pola walki "Sobole" ranne i ciężko rane
w bitwie w miejscowości Miodowicki
w dniu 14.07.45
w bitwie kolo miejscowości Granice - Czerwica z Jędrzejowicami na
terenie miejscowości Cudnowskiego "Wrosc" i innych
miejscowości i rejonie miejscowości Worskiego
Vestel!

Marczewicz
policjant Stanisław Marczewicz
80-602 Borsy ul. Ogrodowa 2/16

URZĄD
MIASTA I GMINY
78-630 w Człopie
ul. Strzelecka 2

z up. BIRMISTRZA
mgr Jerzy Bekker
SEKRETARZ MIASTA I GMINY CZŁOPIA

Swiżdam zgodność
kserokopii z treścią oryginału
Człopa, dnia 29.04.2009 r.

na drodze 7
Przewodnikiem punktu Kruca
z Biuro zydowski i niemieckim
z Biuro Niemieckiego osadzonego
w miejsc Dzierżymy - dubnie - Brouy
i Wielkie Chetny.

Zobaczcie sobie w tym miejscu
17.02.2009

Punkt przewidziany w Dzierżymy
pod laskiem p. Kropki z Forebunil
w 44/45 r

Przewodnikiem tam podzierny kontakt
obozowca leki, żywność, odzież
i plony mleczki - węgierskiej parę -
Artykuły mechaniczne.

Nieważnym innym kontakt z żydowskim
z Biuro Dzierżymy i przewidziany
punkt z żydowskim!

- Heute Blum z Berlina
- Alfida Szawa - Goudisdi
- Lotte Zebel - Berlina
- Alfida Balisz z Krakowa

W obwodzie Dzierżymy przebiegło 500
żydów latem 1944 r. powieszonych
z Ok. Stutthof i 60 zostało z nich
spalonych w stodole Dzierżymy
w dniu 9 lutego 1945 r. a reszta potajemnie
spalona tej części w okolicach Dzierżymy
i welska, a reszta ewakuowana
w lutym 1945 r. w kierunku Bytowa
opóźni się do pom. woj. 17.
Ber wiesi.

Genealogiem i ostregatem ludności
przed akcją woyowu Palakow
w latach 42 r, 43 r, 44 r i 45 r wogę -
niemieckim niemieckim i tymczasowe
młodzieńcy w Gminie Brouy i p. Magnus
wofelwiski Gminy Brouy Kęste!

JAN ARBNIK
HIP HUCA ZŁOTÓW
ul. Marsa Romułfaka

Stwierdzam zgodność
kserokopii z treścią oryginału
29.04.2009
Człopa dnia

mgr Jerzy Bekker
BURMISTRZA
SEKRETARZ MIASTA I GMINY CZŁOPIA

URZĄD
MIASTA I GMINY
78-630 w Człopie
ul. Strzelecka 2

Handwritten signature and stamp: "Stary Pałac w Opatowie 2216"

Wierth i synowie i rodzinie Struy.
miejscowi od prowadzenia gromady
Brony Magnus i od prowadzenia Nery.
Kłose do dochodzeniem Reytjarentom
w tym dochodzeniem również choroby
stobitde i dokumenty wprost od
wszystko do dochodzeniem do Zgrupo-
wani Goyf Pomorskiego Brony,
Kusidaryne, Chojnice nie wotki
por Jan Szelenowski "Fabel", Maryjane
Czerwonskiego "Wrota" i innych
dokumentów w okresie od 1941-1945 r

EBNIK
MOTOTŁO
KINIK
Jelly
urlo fotografiska

Stwierdzam zgodność
kserokopii z treścią oryginału
Człopa, dnia ... 29.04.2009 r.

Byłam chorobą Brunara n.p.
lesniczego Jagie Mariane Warowny/ Leski Mae
bórnictwo Leski - oficie interwencji od
1939 r do 1945 r. dwóch księży Waleryj
i dwóch innych parafianów waleryj, czynił
ks. Franciszek Ferske z Borysów
i kleryka Bronisław Dawidowski z Lesna, Třebiatow.
Jan Brony i Edmund Depet z Ładnawa
Wszystkim dochodzeniem, ignorancją, woli i
i reprezentacją uchwała - który wyko-
nywali mogli polecenie i dowódów Goyf.
Nspitprawaotom również z ks. Józefem
Wojnow z Polbika n.p. Stefanie
Wielenskiego.

ARMISTRZA
Jozef Berker
KASIA I GIMNY CZŁOPI

Wykazaniem rozjemowania świadectwo
w dwóch Revedach i Fajnej Okupowanej
Najshovej Goyf Pomorski w okresie
od 1939 r do 1945 r - wykazanie
polecenie dowódców w walce abrognej przeciwko
okupantowi hitlerowskiemu.

MIASTA GIMNY
URZĄD
78-630 w Człopie
ul. Strzelecka 2

Przewodniczącym Zarządu Leski
Kierowanie realizację programem nau-
czania prowadzącej klasy Fulszewowej
n. s.

Ł. d. Krowe 10

171

W okresie od 1940 r. do 1945 r. pod kierunkiem
b. kierowniczką szkoły w Łęczynie i pod
kierunkiem profesorki Heleny Kowczyńskiej z Łęczyna
i profesorki Ewy Kowczyńskiej z Łęczyna.

Grupa liczyła od 12-15 uczniów w tym czasie.

W Boursach. Zespół prowadzony w tym czasie
w wczesnym okresie w Boursach w Koszowie Ł. C.
w tym prowadzonym zespole w Łęczynie p. Jęży
Marianna w Warszawie /daski/ była to grupa
zgrupka od 3-5 uczniów. Zespół odlegający
się 3x w Bydgoszcz i w tym czasie 3 lata. Ł. d. od
3 lat. W Boursach kierowała szkołą Kowczyń-
ska od 12 uczniów, a w Warszawie /daski/
5 uczniów.

Prace absolutor z Bours;

Jadwiga Somnicka z Łęczyna

Elżbieta Mielniczak z Łęczyna

1) Józef Majewski z Łęczyna

Józef Gwałski z Łęczyna

Teresa Ślinko z Łęczyna

Devota Janowska z Łęczyna

Bernadeta Janusowska z Łęczyna

Irma Majewska z Łęczyna

Teresa Majewska z Łęczyna

oraz inni.

Prace absolutor z Warszawy /daski/

Antoni Zarkowski z Łęczyna

Roman Jęży z Łęczyna

Anna Kujewyńska z Łęczyna

członkini Jedynki z Łęczyna

Uczniowie przyjmowali pracę w Łęczynie
i w tym czasie obywatelstwo na zespole
kolejnym do czasu były przygotowanie
Neste!

SKARBNIK
ZHP HUFCA ZŁOPOW
Mł. Maria Rumiszka

URZĄD
MIASTA I GMINY
78-630 w Człopie
ul. Strzelecka 2

Stwierdzam zgodność
kserokopii z treścią oryginału
Człopa, dnia 29.04.2009 r.

z up. BURMISTRZA
mgr Jerzy Bekker
SEKRETARZ MIASTA I GMINY CZŁOPO

pphm. Stefan Marchlewicz
89-882 Borek ul. Cegielniana 22/16

W. d. Broome M

1922

Murdok

pprzm. Stefan Marchlewicz
89-632 Brześć ul. Ogiędowa 22/16

Nr 1428 w numerum symposiumu
Neurologickie u Femurii

Od 1922 r. - byłem wyznaczone neurologickie
szkoly Pechkewowej u Brzesku
i orszakowo u szkolice wojewidkwe
Luzobojstkiego.

Mo powrotem u Wichecken u 1957 r
pechoras mojego porumienienia stwibowego
duci pumtygoj szkolicy pawlskewowej
zvolity i wykonyty pum me towsch
pud szajci PTP Nijebank pud Lopusoweyje
i pud pumowoyje do odgieddu pumowoyje
osobowego - imkewmiewowete stwar
kolejone i mnejowone pumilize
Femurijone duce odwiedlowy, ze pud
duch pumeci i trzeci pumduany
i "dobry" neurologicki pu pummo
osiedlony pudlice duce i kawator.

W P R h bytam z wazy powrotem
stwibowo ze to, ze bytam pumowoyjone
neurologicki. Powowinie wyjidkatom
pumy pumowoyjone stwibowym nocy
i w czasie pew paly pumitanci takid
clenowostwoji.

Piskopos rownie M stow pumowoyjone
Fecodivose pumoyjone
Szangh pumowoyjone
pumowoyjone pumowoyjone
Brześć, dn 25. 04. 1995 r.
Mechtylda Goebel

Wniotkuje o relivanie Szangh kewoyj i gwyje Pumowoyjone
sow pumowoyjone pumowoyjone Szangh kewoyj i gwyje Pumowoyjone
Pumowoyjone pumowoyjone
Lewy Szangh kewoyj
1-1. Szangh Pumowoyjone
Brześć, 25. 04. 1995 r. "deszka" Verta!

KARBNIŁC
ZHP HUFCA ZŁOTÓW
Marta Kumińska

Stwierdzam zgodność
kserokopii z treścią oryginału
Człopa, dn 29. 04. 2009 r.

z up. BURMISTRZA
mgr Jerzy Bekker
SEKRETARZ MIASTA I GMINY CZŁOPE

URZĄD
MIASTA I GMINY
78-630 w Człopie
ul. Strzelecka 2

Stowarzyszenie Szarych Szeregów
Oddział "MORSKI" w Gdańsku
Kraj "POMORZE"
ul. Gdańska 7, 89-632 Brześć

C. 01 Strona 12.

PP/111. Stefan Marchlewicz
ul. 632 Dąbry ul. Ogrodowa 22/10.

Byłem czynnym w Związku "Dobre Wilki"
Lubnia, działającym w ramach "Zarek" w Lubnie
i z siedzibą w Gryfku Pomorskim od 1939 do
1945 r. w grupie partyzanckiej Lubnia -
Sromy, pod dowództwem i kierownictwem kombatanta
ekiel, należał do oddziału w powiatu Pili-
ce. Około. Koncentracji w Hirschowitz w Górnym
w Poznaniu, ul. Niepodległości 18.

Potrąbkami warty jednostki danych zawa-
rzyli w świadectwie od str. 1 do str. 17
Pani Mechtylda Goebelowej (Goebel)
jako uczestniczki w szeregach i Gryfki Pomorskiej w okresie
1939 do 1945 r.

HRZĄD
MIASTA I GMINY
78-630 w Człopie
ul. Strzelców 2

Dnia 25 kwietnia 1995 r.

Stwierdzam zgodność
kserokopii z treścią oryginału
Człopa, dnia 29.04.2009

z up. BURMISTRZA
mgr Jerzy Belski
SEKRETARZ MIASTA I GMINY

Bl. Maryjka Tajnikowa

zam. w Poznaniu, ul. Wąprowska 33 m-8
nr. dow. ME 2483844. wyd. numeru 010 Poznań
Nr. dow. 19100301227

2) Słona Jolana Misiewicz "Dawka" "Bolit" podległa w szeregach
i w powiatu. Mechtylda Goebel należała do Szeregu w Gryfki Pomorskiej
w latach 1939 do marca 1945 r. Zakt. 63439/11036266
N-wc. 19.11.44r

Zam. Maciek - Struga
Nr. dow. RH 5551772
Nr. 64. 22022003097
UPMO Chojnice 15.01.1965 r.

Mała Myszkowska
Zam. Chojnice, Dworcowa 18
tel. 745-49 146

3) Stwierdzam i oświadczam że Pani Mechtylda
Goebel była w szeregach w Lubnie -
Dąbry i w Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski
od 1939 r. do marca 1945 r. - ja byłem też w szeregach
szeregach i Gryfki Pomorskiej od 1939 r. do marca 1945 r.
Leon Jaszczycki dnia 26.04.1995

RZECZPOSPOLITA POLSKA

174

Województwo pomorskie

Urząd Stanu Cywilnego w Brusach

ODPIS SKRÓCONY AKTU ZGONU

I. Dane dotyczące osoby zmarłej:

- 1. Nazwisko Goebel
- 2. Imię (imiona) Mechtylda
- 3. Nazwisko rodowe Goebel
- 4. Stan cywilny panna
- 5. Data urodzenia 22 grudnia 1902 r.
- 6. Miejsce urodzenia Brusy
- 7. Ostatnie miejsce zamieszkania Brusy, ul. Kościuszki 24

II. Dane dotyczące daty i miejsca zgonu:

- 1. Data trzydziestego pierwszego naja tysiąc dziesięćset dziewięćdziesiątego szóstego (31.05.1996) roku
- 2. Miejsce Brusy

III. Dane dotyczące małżonka osoby zmarłej:

- 1. Nazwisko
- 2. Imię (imiona)
- 3. Nazwisko rodowe

IV. Dane dotyczące rodziców osoby zmarłej:

	Ojciec	Matka
1. Imię (imiona)	Józef	Marcjanna
2. Nazwisko rodowe	Goebel	Knopik

Wydawca się zgodność powyższego odpisu z treścią aktu zgonu Nr 36/1996

Brusy 16.11.2011

Nie podlega opłacie skarbowej - art. 2 ust. 1 pkt 6 ustawy z dn. 16.11.2006 r. o opł. skarb. (Dz. U. z 2006 r. Nr 225 poz. 1635)

ZASTĘPCA KIEROWNIKA
Kierownik
Urzedu Stanu Cywilnego

mgr Ewa Szczesna

Ona odeszła 12 czerwca 2001r.

175

ZAŚWIADCZENIE

Nr 634359 / 1036266

URZĄD DO SPRAW KOMBATANTÓW
I REPRESJONOWANYCH

NISZEWSKA
Nazwisko

KLARA TERESA
Imiona

16.10.1924r. LUBNIA
Data i miejsce urodzenia

Dotyczy przejazdów
PKP i PKS wg
50% zniżki

Niniejsze zaświadczenie uprawnia do
ulg i świadczeń określonych w ustawie
z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach
oraz niektórych osobach będących
ofiarami represji wojennych i okresu po-
wojennego (Dz.U. nr 17, poz. 75 z póź-
niejszymi zmianami).

WICEDYREKTOR
ZESPOŁU WERYFIKACJI
m.p.

Klara Teresa Niszewska
podpis posiadacza zaświadczenia

mgr Edyta Szustkiewicz
Data Podpis

RODZAJE I OKRESY
ZALICZANE DO UPRAWNIEN
USTAWOWYCH

Adres zamieszkania

Okresy		Wyszczególnienie	Przepis ustawy
od	do		
04 943	03 1945	ORGANIZAC. NIEPODLEGŁ	01

B9-600 CHOJNICE.
DWORCOWA
18 m. 6

Łącznie: lat 02 miesięcy 00

Zmiana: lat WICEDYREKTOR
ZESPOŁU WERYFIKACJI

mgr Edyta Szustkiewicz

por. Leon Prosiński
Gryf Pom. 07.07/08

URZĄD MIASTA I GMINY
78-630 CZŁOPA
ul. Strzelecka 2
tel. (067) 259 10 69; fax (067) 259 10 65
NIP 765-141-32-38

Stwierdzam zgodność
kserokopii z treścią oryginału
Człopa, dnia 14.07.2008

BURMISTRZA
mgr Jerzy Bekker
MIASTA I GMINY CZŁOPE

DOWOD OSOBISTY

Miszewska

1. Nazwisko

Klara Teresa

2. Imiona

Miszewska

3. Nazwisko panieńskie

RP NFI
RYSOBIS

Wzrost średni
Oceny SZCIE
nie ma
Znaki szczególne

Miszewska Klara

Własnoręczny podpis

RH 7201114

Pauka Heronika

4. Imiona rodziców

16 października 1924

5. Data urodzenia

Lubnia - Chojnice

6. Miejsce urodzenia / miejscowość - powiat /

zamezna

7. Stan cywilny

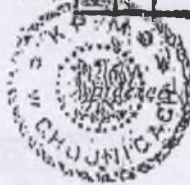
pracownik umysłowy

8. Zawód

KPMO Chojnice

9. Organ wydający dowód osobisty

Kr ewid. 24000604684

Komenda 110

17 maja 1972 r.

Data wydania

RH 7201114

Drużna Klara Teresa Miszewska "Danka", "Bilet", Szprota walczyła w grupie partyzanckiej "Edusia" Lubnia Zgrupowanie partyzanckie Brusy-Swornegacie-Wiele Gryf Pomorski i AK u d-cy Jana Szalewskiego "Sobol" Oddz. partyz. "Szyszki-103" AK i u d-cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" Oddz. partyz. "Młynki" TOW Gryf Pomorski, których wykonywała rozkazy od 04.43r do 03.45r. Była łączniczka - dostarczała i odbierała meldunki i sprzęt wojskowy do grup terenowo-liniowych -depunku w Karsinie u p. Wikterii Kosikowskich i u p. Leona Osowskich, gdzie spotykała się z K-dtem Gryfa Pomorskiego mjr Aleksander Arendt "Konar", "Debina" i czł. Sztabu AK "Reich" w 43r i 44r oraz woziła "Trotyl" pociągiem który był ładowany w Brusach a ona wsiadała do pociągu w Lubniu i dalej wiozła do Koscierzyny do punktu d-cy Jana Szalewskiego "Sobol" na hasło "Zielony Las" z Placówki S S Brusy od telefonistki Haliny Szukalskiej "Ola" czł. Gryfa Pom. i z punktu Placówka S S w Zalesiu/Brus -gdzie prowadziła punkt kontaktowy z oficerami Francuskimi w Altance z bżow swojego domu. W dniu 12 września 1943r pod pseudonimem "Szprota" prowadziła z pociągu o h 700 K-danta N-lnego Gryfa mjr Aleksander Arendt "Konar", "Debina" i czł Sztabu AK "Reich" na odprawę TOW Gryfa Pomorskiego do punktu mieszkanie kolejjarza czł Gryfa p. Pankau Brusy pod Kosobudy. Współpracowała z niewolnikami angielskimi, rosyjskimi i z powstańcami warszawskimi-harcerczami w Brusach i niewolnikami oraz Żydówkami w Dziemianach od 43r do 45r. Organizowała -ucieczki, przytułki, żywnosc, dokumenty i wiadomosci. Brała udział w napadzie na posterunek żandarmerii Brusy 06.04.44r, w obronie bunkra Trawice/Dziemiany 29.06.44r w bezpośrednim zabezpieczeniu łączności i zabezpieczeniu ewakuacji rannych partyzantów z pola walki na rozkaz d-cy Jana Szalewskiego "Sobol" Oddz. partyz. "Szyszki-103" AK. Walczyła w Szarych Szeregach przy TOW Gryf Pom. od października 39 -Pogotowie Harcerskie, a od 04.43r do 03.45r-Szare Szeregi TOW Gryfa Pomorskiego ZHP 79 Pom. Drużyna Harcerzy im. Tadeusza Kosciuszki Brusy. Wykonywała rozkazy dowódców: por Jana Szalewskiego "Sobol" Oddz. partyz. "Szyszki-103" AK i d-cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" Oddz. partyz. "Młynki" TOW Gryf Pomorski, oraz wykonywała rozkazy d-cow ZHP. Patriotka-wychowawca młodzieży.... TOW Gryf Pom. Podczas wykonywania rozkazu w kwietniu 1944r przeżyła w pociągu "przygode" ! Wiozła "Trotyl" do Koscierzyny i przy wysiadaniu przyczepił się do niej SS-man w celach "erotycznych" i chciał pomoc niesc paczke, -ale przebiegła Klara powie-
 DRZdziana SIA ze GMINA
 może 3go CZERWCA
 ul. Strzelecka 2
 tel. (067) 259 10 69 ; fax (067) 259 10 65
 NIP 765-141-32-38

por Leon Drobinski czł 01 TOW Gryf Pomorski

Leon Drobinski
07.07/08r

up BURMISTRZA

mgr Jerzy Bekker
PRETARZ MIASTA I GMINY CZĘPŁA

Stwierdzam zgodność
kserokopii z treścią oryginału
Człopa, dnia 14 07. 2008 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA

POMORSKIE

Województwo

Urząd Stanu Cywilnego w CHOJNICACH

ODPIS SKRÓCONY AKTU ZGONU

I. Dane dotyczące osoby zmarłej:

- 1. Nazwisko MISZEWSKA
- 2. Imię (imiona) Klara Teresa
- 3. Nazwisko rodowe Miszewska
- 4. Stan cywilny wdowa
- 5. Data urodzenia 16 października 1924 roku
- 6. Miejsce urodzenia Lubnia
- 7. Ostatnie miejsce zamieszkania Chojnice

II. Dane dotyczące daty i miejsca zgonu:

- 1. Data 12-go czerwca dwa tysiące pierwszego/12.6.2001/roku
- 2. Miejsce CHOJNICE

III. Dane dotyczące małżonka osoby zmarłej:

- 1. Nazwisko
- 2. Imię (imiona)
- 3. Nazwisko rodowe

IV. Dane dotyczące rodziców osoby zmarłej:

- 1. Imię (imiona)
- Nazwisko rodowe

Ojciec	Matka
Paweł	Weronika
Miszewski	Szelbracikowska

Poświadczam zgodność powyższego odpisu z treścią aktu zgonu Nr 219/2001

Chojnice, dnia 26.03.04

KIEROWNIK

Zastępca Kierownika
Urzędu Stanu Cywilnego

inż. Lidia Szczepańska

Wojciech opłaty skarbowej
na podstawie art. 23 § 1
z dnia 13.03.2003 r. /Dz. U. Nr 6
z dnia 14.03.2003 r. /poz. 96
Miejsce
opłaty
skarbowej
9 września
M. Technika, Gliwice

ppłm. Stefan Marchlewicz
88-832 Bruzy ul. Ogrodowa 22/16

[Handwritten signature]

pp.hm. Stefan Marszałkiewicz
89-632 Brusy ul. Ogrodowa 22/16

MUSCIB
Grupa podgr. "Kaszub"
TOV Gryt Pomorski
Zespół "Leszek" Czerwiec ZHP 79 Drunina
Harcery im. Fiedusze Kleszczyński
ram. Polewanie z nr-630 Czysta pow. Ustka

178

Stwierdzenie Nieślednie
w Brusach
12 września 1943r

Denuncjacja powzięta przed 12.09.43r
z Czojnic do Brus parazytów między innymi
blondym Kierownym Komendant Fajny Opatrzności
Najskorzej Gryt Pomorski i otomek batalionu Okręgu
Pomorskiego Armii Krajowej "Kaszub" mjr Aleksander
Arendt "Korow" "Delina".
Na dworcu w Brusach w czasie dwu podr. l.
Mariam Czarnecka "Wrona" "General" d-ny
Ochrania partyzanckiego "Mijaki" TOV Gryt Pom.
Kwiecień Klara Niszeńska "Danka" "Bilet" wyposa
blondynka z grupy partyzanckiej "Edunia" subnie
TOV Gryt Pom (obecnie z Czojnic był TOV Gryt Pom)
wykonuje rokiar d-ny Franciszka Kukulnickiego
"Sęp" K-dte III Okręgu Czojnic - Kosietyma
- Starogard, cz. Kady Kierowny i 2-ny Kereł
K-dte TOV Gryt Pomorski na dworcu w Brusach
oczekuje niemiernego mójorynie wyniadającego.
Pociągu (Kereł K-dte TOV Gryt Pomorski mjr
Aleksander Arendt "Korow" "Delina", Stajce
wesolo i tonyma w lewej ręce wzdru torobkę
po rozpoznaniu przekrocze czarny torobkę nie
K-dte "Kaszt" i robi wrót do tytu i prowadzi
do punktu kontaktowego - dom bliźniak kolejarski
Pankau (obecnie z Czerska) w smokowym oknie
po lewej stronie stoi mirta - kwiat i obśmigte
firana - przekrocze czarny torobkę z prawej ręki
na lewą rękę i idzie dalej swop do Kosobud.

SKARBNIK
ZEN HIPCZA ZLOTOW
Hm. (Karta Kwartalnik)

Stwierdzam zgodność
kserokopii z treścią oryginału
Człopa, dnia 29.04.2009 r.

C. BURMISTRZA
mgr Jerzy Bekker
SEKRETARZ MIASTA I GMINY CZŁOPIA

URZĄD
MIASTA I GMINY
78-630 w Człopie
ul. S. 2
551

z d. strona 2

Wieramy K-dt skrope n lewo i wchodzi
 pol podwórka do swatkowych drzwi, do mieszkani.
 Wyzej go d-cy i intymne oddzielni Berenowo -
 liniowych Francisczek Kuklinski, Sep" K-dt III
 Okropu Chojnice - Koscielnym - Hruszowa, wst Pucy
 Macrelnej i z-cz Macrel K-dt TOW Gnyta Pomotki
 por Jan Szalencki, Sobel" Oddz partyz, Sypski 103"
 Armii Krajowej, por Henryk Grabosz, Gwiazda"
 Oddz partyz "Cis" Maczka - Zielony Petec
 dowodzone Komandy Powiatowej Chojnice TOW Gnyta
 Pom oraz intymne Gnytawy Stomiatan
 Ryduchowski, "Pojak" i Vincenly Trobiszki, "Fala"
 z grupy partyz "Fogada", "Ose" Czerwica TOW
 Gnyta Pom - reberniczoj K-dt i chwoniogo
 Po krotkiej rozmowie i rozmowaniu Teremu
 Macrel K-dt TOW Gnyta Pom mjr Aleksander Brunda
 "Komar", "Debina" wykaze wozkar zamiary
 miejsce udawaly - odpowazy ze wzgledu
 mazy cenie patrolemi SS z garnizonu SS Wielkie
 Chojnice Teremu n. Brusach i naradz-odprawy
 d-ciu Terenowo - liniowych TOW Gnyta Pom i AK
 przenosi do Podchorzastki "Ose" przy grupie
 partyz "Fogada", "Ose" Czerwica TOW Gnyta Pom
 do jednej z nielub d-ctwa TOW Gnyta Pomotki
 burkiem pod okropamiem w obiekcie p Edmunda
 Szulc, grab "Ose" grupy partyz "Fogada", "Ose"
 Czerwica i Podchorzastki "Ose" Czerwica TOW Gnyta Pom.
 Osnadek, szkolenie kadry oficerskiej i podoficerskiej, nabore
 rekrutow - szkolenie zbrojny punkt rozpatrzem w sprawie
 wojskowy, sanitarny i inzynierski, dwa Edmund Szulc
 "Grab" przygotowal szczegol - odpowazy na rozkaz
 Go rozmowami Teremu przez d-cz patroli Marjana
 Cwanirowskiego "Woz", "General" d-cz Oddz partyz, "Mlyka"
 TOW Gnyta Pom. Macrelny k-dt TOW Gnyta Pom mjr Aleksa
 nider Antonoff "Komar", "Debina" jednie nwerem
 Ryduchowski "Komar", "Debina" jednie nwerem
 Lesniczowski w Czerwicy - Szpice prowadzil rozkaz do
 Stefan Mardalesicz "Sion", "Komrad" grupa partyzancka
 "Fogada", "Ose" Czerwica TOW Gnyta Pom

pp/hm. Stefan Marchlewicz
 68-630 Brusy ul. Czerwona 22/16

SKARBNIK
 ZARZĄDCA ZEMIA
 htm. Wladasz Kubicki

Cięż ubaloz me
 z up. BURMISTRZA

mgr Jerzy Bekker
 SEKRETARZ MIASTA I GMINY CZŁOPIA

URZĄD
 MIASTA I GMINY
 78-630 w Człopie
 ul. Strzelnicza

Stwierdzam zgodność
 kserokopii z treścią oryginału
 29.04.2009
 Człopa, dnia

a ubezpieczeni d-cie patroli Maryjar
Czarnobyl "Uros" "Generał" d-cie Cioch partyz
"Młodzi" TOV Głyt Pom z żołnierzami ze swojej
oddziału z grupą 6-ciu osobow.

180

Po przybyciu do siedziby i krótkim odpoczynku
z ponownym Marcel K-dk TOV Głyt Pom mjr
Aleksander Brendt "Kamar" "Debine" z siedziby
przez mostek przejeżdża do bunkra Podchorążówce
"Osa" "Cecylia" TOV Głyt Pom pod osłoną patroli
Laj Maryjane Czarnobyl "Uros" "Generał"
d-cie Cioch partyz "Młodzi" TOV Głyt Pom
Timcentego Jrobitkiego "Fala" i grupę partyz
"Jędrzej" "Osa" "Cecylia" TOV Głyt Pom
i d-cy Stefane Fedde "Pys" "Orion" grupę
partyz "Szycha" "Jędrzej" "Czerwony TOV
Głyt Pom i AK.

p.phm. Stefan Marchewka
88-632 Brusy ul. Ciepłota 2A/16

Marcel K-dk TOV Głyt Pom mjr Aleksander
Brendt "Kamar" "Debine" otrzymano nawiązanie
w d-ciu i żołnierzy oddziału Terenowo - linia
TOV Głyt Pom z domu Kojowej 12.09.43r

o godz 22:00 w Podchorążówce "Osa" "Cecylia"
TOV Głyt Pom - wita obecnych d-ciu i żołnierzy
z oddziału Terenowo - linia TOV Głyt
Pom i AK przybyłych na nawiązanie - odprowe.

z d-ciu Podchorążówce "Osa" "Cecylia" TOV Głyt Pom
Edmundem Szulc "Grab" - gospodarzem

nawiazania - odprowe w Podchorążówce "Osa"
Cecylia 12.09.43r Marcel K-dk TOV Głyt Pom
mjr Aleksander Brendt "Kamar" "Debine" powołał
program nawiazania - odprowe i kontroluje wykonanie
rozkazów operacyjnych - bojowych przez d-ciu, żołnierzy
i partyzantów w oddziałach i grupach partyzanckich
TOV Głyt Pom w walce czynnej i bocznej
z okupantem hitlerowskim

Stwierdzam zgodność
kserokopii z treścią oryginału
Człopa, dnia 29.04.2009r.

Burmistrza
C. d. J. B. 4

URZĄD
MIASTA I GMINY
78-630 w Człopie
ul. Strzelecka

553

cd strona 4

Podaje nowe porzeczki do wykonania, realizacji i skosowanie - odrytuje umowie-
 workow (zaszyfrowane w Ksiadze TOV Gruz Pom)
 operowujaco - bojowe d-cow i izolowanie oddz
 i grup terenowo - liniowych TOV Gruz Pom i AK
 w ich obecnosci - d-ay, izolowanie - partyzanci
 oddz i grup terenowo - liniowych przyznajace
 i wykonuje scisle - realizuje w oddz i grupach
 terenowo - liniowych TOV Gruz Pom z oddz
 i grupami AK w celach i cel potrzeb, w walce
 cywilnej i brojnej z kurpientem hitlerowskim
 w III Okręgu Chojnice - Koszalin - Starogard na
 Pomorzu TOV Gruz Pom.

Wykazujemy wylicz workow podleglosci;

1) nabore nowych rekrutow, szkolenie rekrutow,
 organizowanie szkolenie wojtkowe i zaplatnen
 i wyznaczenie odpowiedzialnych d-cow i izolowacych
 z dowodstwem TOV Gruz Pom i workarem;
 - niemi Aleksander Klesin - Kadre TOV Gruz Pom
 Gruz Pom
 - niemi Antoniego Dzieminskiego "Chelan" Kadre TOV

KARBINIA
MURCA ZEBITOW

- por Henryk Grabos "Gwiazda" d-cow oddz party
 "Cis" Zielony Bucec Melikal TOV Gruz Pom
 - por Stanislaw Prystarskiego "Pierwika"
 z Oddz partyz "Cis" Zielony Bucec Melikal
 TOV Gruz Pom

- por Juna Khaman "Ludwik" grupa
 partyz Vielle - Karwin Gruz Pom i AK
 - st niemi Franciszka Jaiszyk "Borowka"
 grupa partyz "Mlynek" TOV Gruz Pom i AK
 - Juna Pokoj "Jeger" z-cow d-ay grupy
 partyz "Kaszuby" Swarnogacie TOV Gruz Pom
 i AK

- Stefane Fedde "Rys" "Orion" grupa partyz
 "Szyska" "Jaglie Czerwony TOV Gruz Pom i AK

Wyzej wymienieni d-ay, izolowanie - partyzanci wyznacze-
 ni roznymi workarem zaplatnen oddz - grupy partyz
 w bron, amunicje i sprzet wystrzely, mapy i placowki topa-
 graficzne - oraz nowe sie postujacanie spaltow i miazgami
 ciqy dalsy na stronie 5

Stwierdzam zgodnosć kserokopii z trescia oryginału 29.04.2009

MIASTO I GMINA CZŁOPA ul. Strzelecka 2 554

Organizacja braterska ^{z wyjątkiem} ~~braterska~~, 182
 rozpatnienie sanitarnego, odzieżowego
 i higienicznego w wyznaczone oddzielnie
 i w całości w istniejącym - partycypantów Towarzystwa
 Pomocności - rockarem!
 - w całości grupy partyz. "Jędrzej" "Dzień Czerwony"
 i "Polska Wiosna" "Dzień Czerwony" Towarzystwa
 Pomocności Sulec "Grzyb"
 - w całości grupy partyz. "Jędrzej" "Dzień"
 Czerwony Towarzystwa Pomocności Stanisława
 Bydgoskiego "Pojak"
 - w całości grupy partyz. "Sąsiedzi" "Jędrzej"
 Czerwony Towarzystwa Pomocności i AK Antoniego
 z Bydgoskiego "Srodek"
 - w całości ze zorganizowaniem Bractwa Towarzystwa
 i AK Leona Jarzewskiego "Lesionowy"
 i innych istniejących wytworów w dotychczasowym wytworze

3) Do organizowania - walki - partyzantki
 w tym zakresie i w wersji - wyznaczenie
 rockarem i całości oddziałów - grupy terenowo-liczono-
 wych szeregów powstającego i w całości Kadry
 Towarzystwa Pomocności z wyznaczeniem - kadry
 walki w tym zakresie wyznaczenie oddziałów i w całości
 rockarem i całości - partyzantki - nie samodzielnie
 4) Jednocześnie w rockarem podaje informacje
 w sprawie i w sprawie nie Pomocności i w całości
 frontach niemieckich zachodnim i wschodnim
 z braku możliwości rekrutów - istniejącym - partycypantów
 Wielkiej Rady Nijtkowej Towarzystwa Pomocności z wyznaczeniem
 nie ma bierze udziału - kierowni do służby
 wojakowej w Towarzystwa Pomocności i w całości
 z programem Komendy Główniej "Szwarc Brzozi"
 Wielkiej Rady Towarzystwa Pomocności i w całości
 Aleksandra "Kowal" "Dobry" podaje rockarem w Bydgoszczy
 w całości "Dzień Czerwony" 12.09.43r. odczytany
 w wyznaczeniu zorganizowanych drużyn kierowniczych
 ZHP w całości i w całości statut wojakowy podległych pod
 2. d. nie str. 6

Stwierdzam zgodność
 kserokopii z treścią oryginału
 29.04.2009 r.

mgr Jerzy Berkner
 sekretarz miasta i gminy Człopie

URZĄD
 MIASTA I GMINY
 78-630 w Człopie
 ul. Strzelecka 2

ad str 6
 dowódca TOV gęst Pomorski na Kaszubach -
 Kocięcin i Pomorze w okresie od 39r - 45r
 ul. Lina Bydgoszcz Dworzec Pomorskie Kamienicy
 Fónnej "Grave Szevegi" - program obrotania "Grave Szevegi"
 Karol Kolt TOV gęst Pomor nyr Aleksander Brendt
 Kamer "Delaine" wyszedł wprost z d-ców,
 w niemy - a im dłużej w hancerstwie wokręsem z dowódcą
 TOV gęst Pomorski do pracy z hancerstwie na proble
 w obrotowym w następach - druzymach w odbriciach
 ofmych partyzanckich terenach - liniowych na Pomorze
 TOV gęst Pomorski - w jego terenie - obrotowości,
 Podjęto plan organizacyjny dowodzenie "Grave
 Szevegi" Kamienicy Górnicy podległy przed dowódcą
 TOV gęst Pomorski w okresie od 39r - 45r

3) Plan pracy - obrotowości druzym hancerstwie dla
 cetero Pomorze w okresie 39r - 45r Kamienicy Górnicy
 "Grave Szevegi" podległy przed dowódcą TOV gęst Pomorski
 4) Fresc partyzantki hancerstwie - obrotowości obrotowości
 w okresie od 39r - 45r Kamienicy Górnicy "Grave Szevegi"
 i dowódcą TOV gęst Pomorski
 Gudera narady - odprowy w Górnicy "Ode"
 Orewnie TOV gęst Pomorski 12. 09. 43r Karol Kolt
 TOV gęst Pomor nyr Aleksander Brendt "Kamer"
 "Delaine" zaprowat - mobilizować Polaków do
 wyznaj i obrotowej walki przeciwko okupantowi
 hitlerowskiemu n p. Saulson ofodite G-cio osobowe
 ofrupie ES - manów z garnizonu ES (Wielkie Chetmy
 oddalone 7 km od Orewnicy) przybyły wsem samobadant -
 bojowym - jedli - pili brwili ty wesofo oto psimę
 nocy - spierojce Dojoland - Dojoland iker aler -
 Nevada - odprowy zaberpieraty - wysmerwane
 patrol w ilosci 12 w niemy - partyzantów wyspis
 cownych pover d-cę warty Kolt III Okręgu Chojnic
 Kosci nym - Konegard, w Ruchy Karol i 2-ry K-dle
 TOV gęst Pomorski Franciszka Kublińskiego "Gęst" który
 odpowiadat ze całość organizacyj i berwicki stwe!

So naradzie w dniu 13. 09. 43r Karol Kolt TOV gęst Pom nyr
 Aleksander Brendt "Kamer" "Delaine" odprowadza na dromel do
 Mecikata na poczyp o ty ty do Chojnic i pover Wincenty Drobiński
 "Fala" ofmy partyzantki "Fala" "Ode" Orewnie TOV gęst Pom który do
 ochranial i Komendant ofodite G-cio osobowe

Stwierdzam zgodność kserokopii z treścią oryginału
 Człopa, dnia 29. 04. 2009 r.

mgr Jerzy Bekker
 SEKRETARZ MIASTA I GMINY CZŁOPIA
 16 680 w Człopie

Jan Ostrowski-Zaswiadczenie kombatanckie 0012091/57472 Urząd ds Kombatanów i Osob represjonowanych
Wa 27.05.92r. od 07.42r. do 11.43r. Ruch oporu Gryf Pom-art 01

on odszedł 24.10.1993r.

Druh Jan Ostrowski "Jas" ur. 17.01.1921r Górczewice zmarł 24.10. 1993r s.Stefana i Franciszki z Narloch.Zaswiadczenie Nr 0012091/57472 wyd. U ds Komb.i Osob Repr.W_wa 27.05.92r.Od 07.42r do 11.43r Ruch oporu TOW Gryf Pom.Walczył w grupie partyz."Jaglia","Szyszka"Czyczkowy Gryf Pom.i AK u d_cy Stefana Fedde"Rys","Orion". Jan Ostrowski"Jas" Kadra dowodzenia TOW Gryf Pom.był d_ca bunkra "KOT"Czyczkowy u Władysława Wirkusa w stodole na hasło "Miał" a zle głosno"Miał"3x, gdzie przebywał dh Maksymilian Drobinaki"Mak",był d_ca bunkra "Pod psia buda" w podwo_rku Stefana Kobierowskiego Wyb.Czyczkowy przebywał w nim Oddz.partyz.

"Młynki"Gryf Pom.Zdradzony przez "Marysie" przestawiono bude psa do innego rogu w po_dworku i Szesmani z Garnizonu SS Wielkie Chełmy podczas obławy nie znaleźli bunkra oraz był d_ca bunkra"Piekto" w okolicy Kleków.Były to bunkry bojowe dla 10 12 członków drużyny-stałe.Brał udział w potyczkach na drodze Czyczkowy-Krownia z policja Posterunku Brusy_jesienia 43r i koło mostu Drzewicz z patrolem SS Wielkie Chełmy_jesienia 43r na rozkaz d_cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzos"Oddz.partyz."Młynki"Gryf gdzie został ranny w stopie.Organizował nabor rekrutów prowadził szkolenie wojskowe i zaopatrzenie w sprzęt wojskowy,ktory otrzymywał od brygadzysty Jozefa Kuklinskiego zatrudnionego w Garnizonie S S Wielkie Chełmy.Marianna Ostrowska "Maryska"prowadziła punkt sanitarny w stodole dla partyzantów a Jozef Ryduchowski szył i naprawiał buty dla partyzantów od 41r do 43r na rozkaz d_cy grupy partyz."Jaglia","Szyszka"Czyczkowy Gryf i AK Stefana Fedde"Rys" "Orion" Pod koniec grudnia 1943r podczas obławy przez SS Wielkie Chełmy Jan Ostrowski "Jas" wpadł w zasadzke i został aresztowany w Areszcie u Brzoskowskich w Jagliach krotko i niezidentyfikowany_Został w styczniu 44r deportowany do Niemiec do Ulm gdzie pracował w Browarze_wyrzucał błoto z basenów żołka na wysokość 4,2m wrocil w maju 1945r. Był dołączony do transportu "II Faza wywozu Polaków -wiosna 44r" z terenu pow.chojnickiego i koscierskiego"Transport z Brus ciągnęły 2 parowozy-4wagony osobowe i 6 wago_now towarowych_co 1 nie miał co robic __ to pokazywanie siły propoganda.

Druh Jan Ostrowski "Jas"-walczył w grupie partyzanckiej"Jaglia","Szyszka" Czyczkowy TOW Gryf Pomorski i w Armii Krajowej u d_cy Stefana Fedde"Rys","Orion" od 07.42r do 11.43r i wykonywał rozkazy d_cy Marcjana Czarnowskiego"Wrzos"Oddz.partyz."Młynki" TOW Gryf Pom. i d_cy Jana Szalewskiego"Sobol"Oddz.partyz."Szyszki-103"- A K.

Jan Ostrowski"Jas"należał do Kadry dowodztwa TOW Gryf Pom.Był d-ca bunkra "Kot" Czyczkowy w stodole u Władysława Wirkusa,bunkra "Pod psia buda"Wyb.Czyczkowy w obiekcie Stefana Kobierowskiego,bunkra "Piekto" w okolicy Kleków/Czernica-były to bunkry bojowe dla 10-12 członków drużyny-stałe.Prowadził nabor i szkolenie rekrutów do TOW Gryf Pom.oraz zaopatrzenie w sprzęt wojskowy,sanitarny i odzież dla Zgrupowania partyzanckiego Brusy-Swornegacie-Wiele TOW Gryf Pom.i AK w okresie od 07.42r do 11.43r na rozkaz d_cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzos"O/"Młynki"Gryf Pom. i d_cy Jana Szalewskiego "Sobol"O/"Szyszki-103"AK.

Walczył w potyczkach na drodze Czyczkowy-Krownia z policja Posterunki Brusy_jesienia 43r,koło mostu Drzewicz z patrola SS Wielkie Chełmy_jesienia 43r, gdzie został ranny w stopie na rozkaz d_cy Marcjana Czarnowskiego"Wrzos"O/"Młynki"Gryf Pomorski. Pod koniec listopada 43r podczas obławy przez Garnizon SS Wielkie Chełmy Jan Ostrowski "Jas"wpadł w zasadzke i został aresztowany w Areszcie u Brzoskowskich w Jagliach -Brusy krotko niezidentyfikowany.W styczniu 44r został deportowany do Niemiec do przymusowej pracy w Browarze Ulm.Do kraju wrocil w maju 1945r.

Patriota -działacz gospodarczy-wychowawca młodzieży.

TOW Gryf Pom porucznik Leon Drobinski cz/ 01
Leon Drobinski 27.07/08

ppłm. Stefan Marchlewicz
80-432 Brusy ul. Opatowska 22/16

Stefan Marchlewicz

ELŻBIETY

Stwierdzam zgodność kserokopii z treścią oryginału
14 07 2008
Człopa, dnia r.

z up. BURMISTRZA

mgr Jerzy Bekker
SEKRETARZ MIASTA I GMINY CZŁOPA

URZĄD MIASTA I GMINY
78-630 CZŁOPA
ul. Strzelecka 2
tel. (067) 259 10 69 ; fax (067) 259 10 65
NIP 765-141-32-38

SKARBNIK
ZIMNA CZŁOPI
Anna Maria Rumińska

Jan Ostrowski-Zaswiadczenie kombatanckie 0012091/57472 Urząd ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych
Ma 27, 05.92r. od 07.42r. do 11.43r. Ruch oporu Gryf Pom-art 01

on odszedł 24.10.1993r.

Druh Jan Ostrowski "Jas" ur. 17.01.1921r. Górczewice zmarł 24.10.1993r. z przyczyn naturalnych

s. Stefana i Franciszki z d. Narloch. Zaswiadczenie Nr 0012091/57472 wyd.

U ds. Komb. i Osob. Repr. W wa 27.05.92r. Od 07.42r. do 11.43r. Ruch oporu

TOW Gryf Pom. Walczył w grupie partyz. "Jaglia", "Szybszka" Czychowski Gryf

Pom. i AK u d. cy Stefana Fedde "Rys", "Orion". Jan Ostrowski "Jas" Kadra

dowodzenia TOW Gryf Pom. był d. ca bunkra "KOT" Czychowski u Władysława

Wirkus w stodole na hasło "Miał" zle głośno "Miał" 3x, gdzie przebywał

dh Maksymilian Drobiniski "Mak", był d. ca bunkra "Pod psia buda" w podwo

rku Stefana Kobierowskiego Wyb. Czychowski przebiwał w nim Oddz. partyz.

"Młynki" Gryf Pom. Zdradzony przez "Marysie" przestawiono budo psa do innego rogu w po

dworciu i przesłani z Garnizonu SS Wielkie Chetmy podczas obławy nie znaleźli bunkra

oraz był d. ca bunkra "plekto" w okolicy Klekow. Były to bunkry bojowe dla 10-12 cztnkow

drużyny-stale. Brat udział w potyczkach na drodze Czychowski Krownia z policja Posterunku

Brusy jesienia 43r i koło mostu Drzewicz z patrolem S S Wielkie Chetmy jesienia 43r

na rozkaz d. cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzosi" Oddz. partyz. "Młynki" Gryf gdzie został ranny

w stopie. Organizował nabor rekrutów prowadził szkolenie wojskowe i zaopatrzenie w sprzęt

wojskowy, który otrzymywał od brygadzysty Jozefa Kuklinskiego zatrudnionego w Garnizonie

S S Wielkie Chetmy. Marianna Ostrowska "Marynka" prowadziła punkt sanitarny w stodole

dla partyzantów a Jozef Ryduchowski szył i naprawiał buty dla partyzantów od 41r do 43r

na rozkaz d. cy grupy partyz. "Jaglia", "Szybszka" Czychowski Gryf i AK Stefana Fedde "Rys"

"Orion". Pod koniec grudnia 1943r podczas obławy przez S S Wielkie Chetmy Jan Ostrowski

"Jas" wpadł w zasadzkę i został aresztowany w Arszacie u Brzożkowskich w Jagliach krotko

i niezidentyfikowany. Został w styczniu 44r deportowany do Niemiec. Tam gdzie pracował w Browarze wyrzucał błoto z basenów zolka na wysokość 4,2m wrocil w maju 1945r.

Był dołączony do transportu "II Faza wywozu Polaków - wiosna 44r" z terenu pow. chojni ckiego i koscierskiego. Transport z Brus ciągnęły 2 parowozy - 4 wagony osobowe i 6 wago now towarowych co 1 nie miał co robic - to pokazywanie sily - propaganda.

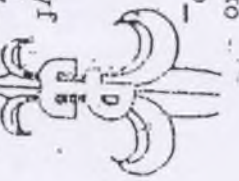
Swierdzam zgodność kserokopii z treścią oryginału
14 07 2008 r.

mgr Jerzy Bekker
URZĄD MIASTA I GMINY

78-630 CZŁOPA
ul. Strzelecka 2
tel. (067) 259 10 69; fax (067) 259 10 65
NIP 765-141-32-38

por Leon Drobiniski "Leszek" czł. 01 Gryf
Stacy Brodzki 28.07.08

ppoln. Stefan Marchewicz
ul. Bony ul. Ogrodowa 22/16

Druh Jan Ostrowski "Jas"-walczył w grupie partyzanckiej "Jagla", "Szyszka" Czyczkowy. TOW Gryf Pomorski i w Armii Krajowej u d-cy Stefana Fedde "Rys", "Orion" od 07.42r do 11.43r i wykonywał rozkazy d-cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" Oddz. partyz. "Młynki" TOW Gryf Pom. i d-cy Jana Szalewskiego "Sobol" Oddz. partyz. "Szyszki-103"- A K. Jan Ostrowski "Jas" należał do Kadry dowództwa TOW Gryf Pom. Był d-ca bunkra "Kot" Czyczkowy w stodole u Władysława Wirkusa, bunkra "Pod psia buda" Wyb. Czyczkowy w obiekcie Stefana Kobierowskiego, bunkra "Piekto" w okolicy Klekow/Czernica-były to bunkry bojowe dla 10-12 członków drużyny-stałe. Prowadził nabor i szkolenie rekrutów do TOW Gryf Pom. oraz zaopatrzenie w sprzęt wojskowy, sanitarny i odzież dla Zgrupowania partyzanckiego Brusy-Swornegacie-Wiele TOW Gryf Pom. i AK w okresie od 07.42r do 11.43r na rozkaz d-cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" O/"Młynki" Gryf Pom. i d-cy Jana Szalewskiego "Sobol" O/"Szyszki-103" AK.

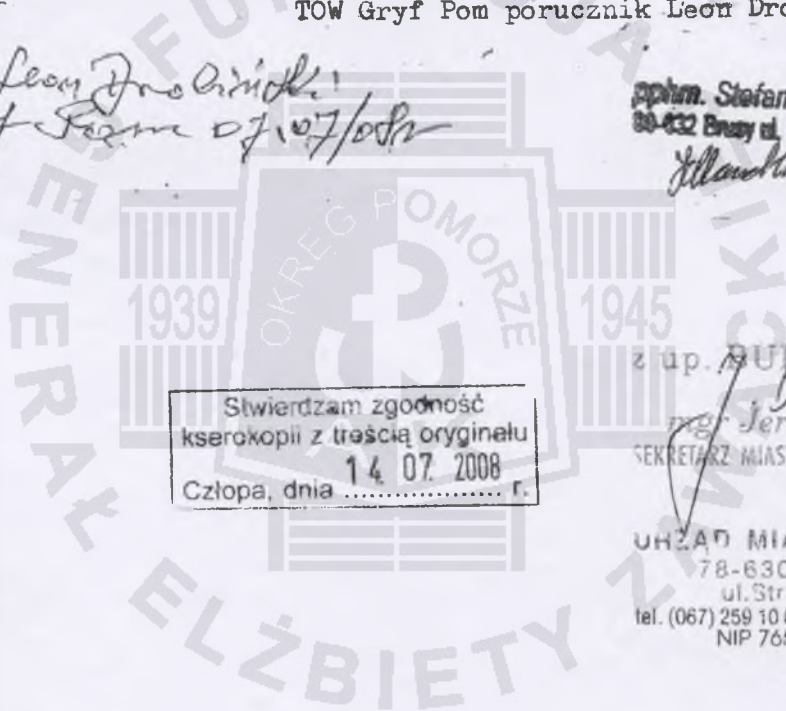
Walczył w potyczkach na drodze Czyczowy-Krownia z policja Posterunku Brusy jesienią 43r, koło mostu Drzewicz z patrola SS Wielkie Chełmy jesienią 43r, gdzie został ranny w stopę na rozkaz d-cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" O/"Młynki" Gryf Pomorski. Pod koniec listopada 43r. podczas oblawy przez Garnizon SS Wielkie Chełmy Jan Ostrowski "Jas" wpadł w zasadzkę i został aresztowany w Areszcie u Brzoskowskich w Jagliach -Brusy krotko niezidentyfikowany. W styczniu 44r został deportowany do Niemiec do przymusowej pracy w Browarze Ulm. Do kraju wrócił w maju 1945r.

Patriota -działacz gospodarczy-wychowawca młodzieży.

TOW Gryf Pom porucznik Leon Drobinski cz/ 01

*por Leon Drobinski
Gryf Pom 07.07/08*

*opłm. Stefan Marchlewicz
80-632 Brusy ul. Ogrodowa 22/16
[Signature]*

Stwierdzam zgodność
kserokopii z treścią oryginału
14.07.2008
Człopa, dnia r.

z up. **SUBMISTRZA**
[Signature]
mgr Jerzy Bekker
SEKRETARZ MIASTA I GMINY CZŁOPA

URZĄD MIASTA I GMINY
78-630 CZŁOPA
ul. Strzelecka 2
tel. (067) 259 10 69; fax (067) 259 10 65
NIP 765-141-32-38

460

187

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Województwo pomorskie

Urząd Stanu Cywilnego w Brusach

ODPIS SKRÓCONY AKTU ZGONU

I. Dane dotyczące osoby zmarłej:

- 1. Nazwisko Ostrowski
2. Imię (imiona) Jan
3. Nazwisko rodowe Ostrowski
4. Stan cywilny żonaty
5. Data urodzenia 17 stycznia 1921r.
6. Miejsce urodzenia Główczewice
7. Ostatnie miejsce zamieszkania Czyczkowy, Czernica 2

II. Dane dotyczące daty i miejsca zgonu:

- 1. Data dwudziestego czwartego października tysiąc dziewięćset dziewięćdziesiątego trzeciego / 24.10.1993r. w Czyczkowy

III. Dane dotyczące małżonka osoby zmarłej:

- 1. Nazwisko Ostrowska
2. Imię (imiona) Jadwiga
3. Nazwisko rodowe Libera

IV. Dane dotyczące rodziców osoby zmarłej:

Table with 2 columns: Ojciec, Matka. Row 1: Imię (imiona) Stefan, Franciszka. Row 2: Nazwisko rodowe Ostrowski, Narloch.

Miejsce na opłatę skarbową

M-15 WA Oddz. Olsztyn - Cz.Z.G. SA

Poświadczam zgodność powyższego odpisu z treścią aktu zgonu Nr 77/1993 dnia 2004-03-23

KIEROWNIK Z up. Urząd Stanu Cywilnego Irena Superczyńska Inspektor

up. BURMISTRZA Jadwiga Kosiedowska Inspektor

Brusy, dnia 23.03.2004

KOMENDANTKA
ZHP HUFCA ŻĄTÓW
płm. Brygada Łódź

ZAŚWIADCZENIE

Nr 585009 / 1020846

GRABSKI Nazwisko

JÓZEF BERNARD Imiona

14.08.1929r. CZYCKOWY Data i miejsce urodzenia

Uprawnia do przejazdu
PKP i PKS
wg 50% zniżki

Józef Grabski
podpis posiadacza zaświadczenia

188
Rzeczpospolitej Polskiej
URZĄD DO SPRAW KOMBATANTÓW
I OSÓB REPRESJONOWANYCH

Niniejsze zaświadczenie uprawnia do ulg i świadczeń określonych w ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz.U. nr 17, poz. 75 z późniejszymi zmianami).

DYREKTOR
Zespołu Weryfikacji
m.p.
dr Jan Salkowski
Podpis

ppłm. Stefan Marchlewicz
89-432 Brusy ul. Ogrodowa 22/16

RODZAJE I OKRESY
ZALICZANE DO UPRAWNIEN
USTAWOWYCH

Okresy		Wyszczególnienie	Przepis ustawy
od	do		
04 1943	05 1944	"GRYF POMORSKI"	01

Łącznie: lat 01. miesięcy 02.
Zmiana: lat miesięcy

DYREKTOR
Zespołu Weryfikacji
dr Jan Salkowski
Podpis

Styczeń LUTY Marzec Kwiecień

Adres zamieszkania

89-632 CZYCKOWY

1945
Zw
69 m²

Żołnierz-harcercz-Jozef Grabski "Orion" walczył w Zastępie harcerskim/Leszek "Czernica" i grupie partyz. "Szyszka", "Jagla" Czyckowy Gryf Pom. i Armia Krajowa u d-cy Stefana Fedde "Rys", "Orion" od 04.43r do 03-45r.
Dostarczał/. bron do punktu krownia -Jozefa Kosobuckiego, do bunkra "Kot" Czyckowy-Maksowi Drobinskiemu "Maks" -Oddz. "Mi szkiera" PAP, do bunkra "Kapusniaki" -d-cy Marcjanowi Czarnowskiemu O/Młynki Gryf Pomorski w okresie od kwietnia 43r.do 03.45r., oraz dostarczał żywnosc z ojca domu chleb, s¹onine i od Pawła Januszewskiego-z Kosobudna-Mecika¹-lekarstwa, biaber, paliwo-karbit, naftę i benzyny w okresie od 04.43r.do 03.45r.
na rozkaz d-cy "Wrzos" do Zgromadzenia partyz. Brusy. Był zatrudniony w Garnizonie SS Małe Chełmy w "Rusznikarni"-miał dostep do broni i amunicji.
por Leon Drobinski-Gr56 Pom.

Organizował plany akcji bojowe-wydawał rozkazy do grup terenowo-liniowych
Wystawiał dokumenty-partyzantom-dowody, "osobiste", "zatrudnienia", karty urlopowe wojskowe
Dysponował mundurami Wehrmachtu-przygotowywał partyzantów -w akcjach bojowych
ubranych w mundury Wehrmachtu-wydawał rozkazy i i sprawdzał wykonanie.
Władał językiem niemieckim i wyszkoleniem bojowym.

Ppor. Stefan Fedde "Rys", "Orion"-dowódca grupy partyzanckiej "Szyszka", "Jagla" Czyczkowi
TOW Gryf Pom. i Armia Krajowa od 06.40r.-01.45r. Drużynowy Zastęp "Leszek" Czernica "UL
Lina" Bydgoszcz od 04.43r.-01.45r.-Szare Szeregi od 10.39r.-01.45r. Dowódca bunkra "Stodoła"
Czyczkowi we własnym gospodarstwie i bunkra "Sztowa Góra" czynnych od 06.40r.-01.45r. szk-
oleniowo-bojowych -gdzie dokonywał naboru i szkolenia rekrutów, wydawał i przyjmował rozkazy
dowodzenia na odprawach dowódców grup terenowo-liniowych-Gryfa Pom. i AK-ZHP i prowadził
zaopatrzenie w sprzęt wojskowy, żywność i sprzęt sanitarny dla Zgrupowania partyz. Brusy-
Wiele-Swornegacie Gryf Pom. i AK od 06.40r.-01.45r.-na rozkaz Nacz.k-ta Gryfa Pom. mjr.
Józefa Gierszewskiego "Rys" i Nacz.k-ta Gryfa Pom. i czł. Sztabu Reich AK pułk. Aleksandra
Arendt "Konar", "Debina", pułk. ks. Józefa Wrycza "Rawicz" u.p. Stefana Wielewskiego w Rolbi-
ku, mjr. dr. Jana Szalewskiego "Sobol" O/"Szyszki-103" AK i Marcjana Czarnowskiego "Wrzos"
O/"Hynki" Gryf Pom. Szkoła i prowadził do walki harcerzy z Drużyny Brusy, Czernicy i Lubni.
Brał bezpośredni udział w roznych akcjach bojowych i starciach z grupami SS pod Kaszuba
15.03.44r., w napadzie na pociąg towarowy w kwietniu 44r na trasie Dzieミアny-Radun bez za-
trzymania- zabicie broni i amunicji-"udana akcja d-cy Jana Pokoj "Jeger" grupa partyz.
"Zawisza" Zapcen-Radun Gryf i AK".-oraz w rozliczaniu "Polakozerców" w okolicznych wsiach
Kosznajderii-tzw. "Akcje "Weste Ladung" tj. rozliczanie Volgdzoczow-Polskich "szpiclow"
i Niemców.- w okresie od 42r.-01.45r. Organizował nspad na Garnizon Wielkie Chełmy-Brak broni.
Współpracował z harcerzami i niewolnikami z Powstania Warszawskiego uwięzionych w Garni-
zonie SS Wielkie Chełmy i w Obozie w Dzieミアnach oraz z Żydówkami z Dzieミアn w okresie
od 08.44r.-03.45r. Walczył w Armii Krajowej w 1945/46r do 10.46r w grupie Mecikał-dcy Cygan"
Patriota-bojownik o "Wolność" w Gryfie Pomorskim, Armii Krajowej i Szarych
Szeregach. Wychowawca młodzieży i harcerzy. Działacz Kaszubski o postęp gospodarczy, kultu-
ralny i edukacyjny.

por Leon Brobinski - TOW Gryf Pomorski

Leon Brobinski

pphm. Stefan Marcblewicz
89-632 Brusy ul. Ogrodowa 22/16

Stefan

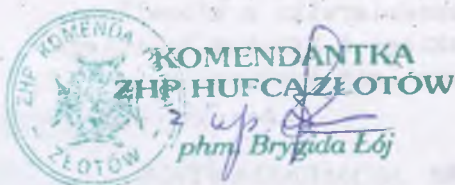
SKARBNIK
ZWIĘZI NA ŻŁOTÓW
TOW Gryf Pomorski

Podporucznik Stefan Fedde "Rys", "Orjon" - Grupa partyz. Czyczkowy Gryf i Ak. 191
TOW Gryf Pomorski od 1942r. - marca 1944r. i k-ntem na b. pow.
chojnicki TOW Gryf Pomorski Alojzym Kiedrowiczem ps. "Kruk" - łącznik
komendy Hufca ZHP Chojnice "Szare Szeregi" od 1942r. - marca 1944r.,
współpracował i utrzymywał kontakt z Komendą Chorągwi ZHP "Szare
szeregi" Gdynia-Bydgoszcz za pośrednictwem Wacława Lewińskiego,
sierż. Antoniego Dziemińskiego z Chełma i Otto Dettlaf - Łebez-Puck -
kadra funkcyjna TOW Gryf Pomorski od 1939r. - marca 1945r., szkolenio-
wiec, własny bunkier "Szyszka" Czyczkowy w stodole, nabór i szkolenie
rekrutów, przejściowy, punkt sanitarny i zaopatrzeniowy w żywność
i odzież, d-ca bunkra "Góra Szotowa" i "Kurzle" k/Żabna, własne
gospodarstwo rodziców, dostarczał materiał budowlany i transport
oraz organizował budowę nowych bunkrów. Rodzina jego wywieziona
w styczniu 1944 r. do Niemiec na roboty przymusowe-politycznie
W ruchu oporu legitymował się trzema dowodami osobistymi, każdy na
inne nazwisko z jego fotografią i ze zmienną tożsamością.

Na Zastępową wyznaczono dh Helenę Drobińską ps. "Hania"
Grupa Partyzancka "Jagoda", "Osa" Czernica TOW Gryf Pomorski -
harcerka, organizatorka ruchu oporu TOW Gryf Pomorski na Kaszubach
i Kociewiu współpracowała:
z Naczelnym K-ntem d-cą TOW Gryf Pomorski org mjr Józefem Gierszewskim
ps. "Ryś" od 1940 r. do lipca 1943 r. z Grupą Szturmową TOW Gryf
Pomorski i AK Czernica-Chojnice z d-cą Janem Klaman ps. "Ludwik"
od 1942 r. - marca 1945 r. i z Oddziałem Partyzanckim "Młynki"
Leśnictwo Młynki z k-ntem na b. pow. chojnicki Janem Bińczykiem
ps. "Zagłoba" od 1942 r. - maja 1943 r. i d-cą Marcjanem Czarnowskim
ps. "Wrzos" TOW Gryf Pomorski od czerwca 1943 r. - marca 1945 r. -
udział, propaganda, zaopatrzenie w broń i amunicję, żywność, odzież,
z Grupą Partyzancką "Iskra" rejon Brusy i okolice z d-cą Alojzym
Bruskim ps. "Skocz" TOW Gryf Pomorski i AK od 1942r. - marca 1945r., -
z mjr Janem Szaléwskim ps. "Sobol" - d-cą Oddziału Partyzanckiego
"Szyszki-103" Bory Tucholskie TOW Gryf Pomorski, PAP i AK k-nt Hufca
ZHP Chojnice-Tczew-Starogard-Tuchola "Szare Szeregi", Komenda Chorągwi

UL. LINA

płm. Stefan Marchlewicz
80-832 Brusy ul. Ogrodowa 22/16
Marchlewicz

Sfałszowane dokumenty osobiste, którymi posługiwał się w czasie konspiracji Stefan Fedde, "dowód osobisty".

dh Stefan Fedde "Gryf Pomorski", Armia Krajowa - Drużyna Harcerska Brusy - zast. harcerski "Leszek" - Czernica "Szare Szeregi".
Działacz - Ruchu Oporu - niepodległościowy na Pomorzu w okresie 1939r do 1945r.

Instruktor harcerstwa.

ZWIĄZEK BOJOWNIKÓW
O WOLNOŚĆ I DEMOKRACJĘ

ZARZĄD WOJEWÓDZKI

w Bydgoszczy

LEGITYMACJA NR

0836183

Uprawnia do
przebiegów
PKR i PKS
wg. 80 %
zniski

Fedde
Nazwisko
Stefan
Imiona
Stefan Franciszka
Imiona rodziców
2.05.1917 Lyczkowy
Data i miejsce urodzenia

jest
KOMBATANTEM
uprawnionym do świadczeń
określonych ustawą z 26 maja 1982 r.
o szczególnych uprawnieniach
kombatantów
(Dz. Ust. Nr 16, poz. 122)

Stefan Fedde
podpis posiadacza legitymacji

1945
data wystawienia

[Signature]
podpis

Podporucznik-Stefan Fedde "Rys", "Orion-relacya uje-Wejsko Polskie pod d-ctwem gen. Władysława Bertnoskiego-Oddział Kawalerii konnej-sasko-cyż woźnierz Wermachtu-Oddział "Czołgów-podczas spożywania obiadu w Krojantach/chojnice Polacy-Wejsko Polskie odniosło zwycięstwo z czołgami-rozbiło Oddział-Czołgów Jedemu woźnierzowi Wermachtu-zdążył jednak pod ostrzałem kul gradu skoczyć do czołgu i odparł atak-Wejska Polskiego-Kawalerii we wrześniu 1939r.
Wejsko Polokie -ruszyło pod Grudziadz i na przyczółki rzeki Bzura woj wujek Wincenty Drobinski "Fala"-partyzant Gryfa Pom.-podczas walki 12 września 1939r. przepłynął na "szczapie przez rzekę Bzura i poszedł w kierunku Warszawy pod dowództwo gen Tadeusza Kutrzeba-Dalsza operacja odaywała się na lewym brzegu od 9-20.09.1939r. Dnia 18.09.1939r.-operacja operu armii Wejska Polskiego załamano się pod naporem-przewaga Wermachtu była większa-Czesz Wejska Polskiego -piechoty z gen.Tadeuszem Kutrzeba uciała się przez Puszcze Kampinowska po ciężkich walkach do Warszawy/Wg relacji Wincentego Drobinskiego "Fala" wszystkie wejścia do Warszawy były zamknięte. Jedliśmy rosół z koni z makaronem. Podczas nalotu "Sztukasów"-dużo ludzi i wojska padło. W październiku z niewoli wrócili do domu. Zaczęła się wojna-"pogromu"-Narodu Polskiego i Państwa Polskiego do 09.05.1945r.
por Leon Drobinski

ppłim. Stefan Marchewicz
ul. Ogrodowa 22/18
[Signature]

KOMENDANTKA
ZHP HUFCA ZŁOTÓW

[Signature]
płm. Brygida Łój

624a

des Amtsbestirps

Lichtbild

Stammfoto
des RAD

Personalausweis Nr. 687,19 44

Gültig bis 31. August 1944

Familienname: Orlowski

Vornamen: Franz

Beruf, Stand: Landwirt

Wohnort: Weichselbr. Kreis

Geburtsdatum: 12. März 1916

Geburtsort: Weichselbr. Kreis

Nr. des Arbeitsbuches:

Unveränderliche Kennzeichen:

Veränderliche Kennzeichen:

Bemerkungen: 12/16

Daß das obenstehende Lichtbild den Inhaber dieses Personalweises darstellt, und daß die darunter befindliche Unterschrift echt ist, wird hiermit bescheinigt.

3. Januar 1944

Orlowski Franz
Unterschrift

Gebühr 0,50 RM.

Zu beziehen vom Streitberger-Verlag Pöfneck
Bestellnummer 1013 92 8 543 7538

Sfałszowany dowód osobisty i książeczka przebiegu pracy, którymi posługiwał się Stefan Fedde w czasie okupacji.

Arbeitsbuch

(Gesetz vom 26. Februar 1935, RGBl. I S. 311)

Nr. 444.24641

Stefan Orlowski

(Vor- und Zuname, bei Frauen auch Geburtsname)

Empty box for registration details, including a field for 'Wohnnummer:' (Residence number).

Stefan Orlowski

(Eigenhändige Unterschrift des Inhabers)

SKAEBNIK
ZHP MICA ZLOTÓW
Inn. Maria Kumińska

pphm. Sędziwa
88-082 Budy m. Gajecowa 224

566

1	Geburtsdag	2. Februar 1915		
2	Geburtsort	Lipnik		
	Kreis	Poznan		
3	Staatsangehörigkeit	Schutzangehöriger Polen		
4	Familienstand a leb., verb., gesch., verm.	led		
	b Geburtsjahre der minderjährigen Kinder			
5	Wohnort und Wohnung	Frankenburger Str. 10		

Fortsetzung nächste Seite

Berufsausbildung

a	Abgeschlossene Lehre	von	bis
	<i>Keine</i>		
	Lehrbetrieb (Art)		
	Ort		
b	Fachschulbildung		
c	sonstige Fachausbildung		
d	Landwirtschaftl. Kenntnisse	Mit landw. Arbeiten vertraut	
e	Besondere Fertigkeiten (z. B. Führerschein für Kraftfahrzeuge)	Polen Führerschein	

2

3

Hier Eintragungen nur durch das Arbeitsamt

Hier Eintragungen nur durch das Arbeitsamt

Bisherige Beschäftigungsarten von längerer Dauer

	von	bis
Motorfuhrer	1.1.40	1.1.44
Viehflieger	15.1.44	

<p style="text-align: center;">1945</p> <p style="text-align: center;">BERUFSGRUPPE 1</p> <p style="text-align: center;">BERUFSART A & C</p>
--

Ausgestellt am: 24. Feb. 1944
(Stempel des Arbeitsamts)
Arbeitsamt Konitz
Im Antrage

[Handwritten signature]

(Unterschrift)

SKARBNIK
ZIPHUSICA ZLOTOW
ul. Kazimierzowska

pphan. Sevdan Markunovic
88-882 Brody ul. Cypriana 28/16

[Handwritten signature]

567

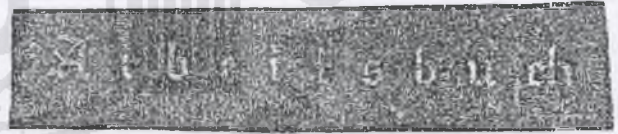
Eintragungen der Unternehmer

Stummernfolge (links) beachten

1	2	3
Name und Sitz des Betriebes (Unternehmer) (Firmenstempel)	Art des Betriebes oder der Betriebsabteilung	Tag des Beginns der Beschäftigung
1 Jozef Gintewski Frankenhausen Kv. Thaur	Landwirtsh.	15.7.44.
2		
3		
4		
5		

4	5	6
Art der Beschäftigung (möglichst genau angeben)	Tag der Beendigung der Beschäftigung	Unterschrift des Unternehmers
Viehpfleger		

6

Dh Stefan Fedde "Rys", "Orion" - otrzymywał dowody osobiste z gminy Brusy od referendki meldunkowej Niemki p. Magnus za mieso, "wyroby miesne", a od palacza gminy Brusy Franciszka Wery za "binber" oraz rozne dokumenty-jak swiadcstwa uboju zwierzat-co rozprawadzał do grup terenowo-liniowych, gdz organizował "akcje festeladnak"-chwitano szpiclow, panie ktore prowadziły sie z żołnierzami Werchmachtu i chłostano"-lus oscinano włosy-/takie akcje wykonywał z grupa partyzantów w Kosobudach oraz w Silnowie, Zamartem w 42r. do 45r. Na rozkaz Jana Szalewskiego "Sobol" O/partyz. szyszki-103" AK i Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" O/partyz. "Młzyki-Gryf Pom.

Wydawał partyzantom dowody osobiste, rowery na akcje i mundury oraz sprzet wojskowy. Główna baza miał w bunkrze pod stodoła w obiekcie gospedarczym Czyczkowsy.- czynna od 41r. do 44r.-do chwili wywozu rodzicow.

por. Leon Drobinski-Gryf

Leon Drobinski

opim Stefan Marchewicz
69-632 Brusy, ul. Ogrodowa 22/18

Stefan Marchewicz

..... f.

ZAŚWIADCZENIE

Nr 37-1400

Fedde
Nazwisko
Stefan
Imiona

02.05.1917 Czyczkowy
Data i miejsce urodzenia

Uprawnia do przejazdów
PKP i PKS
wg 50% zniżki

Stefan Fedde
podpis posiadacza zaświadczenia

URZĄD DO SPRAW KOMBATANTÓW
I OSÓB REPRESJONOWANYCH

Niniejsze zaświadczenie uprawnia do
ulg i świadczeń określonych w ustawie
z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach
oraz niektórych osobach będących
ofiarami represji wojennych i okresu po-
wojennego (Dz.U. nr 17, poz. 75 z póź-
niejszymi zmianami).

Z upoważnienia
Kierownika Urzędu d/s Kombatantów
i Osób Represjonowanych

10.11.1973
Data

mgr Mieczysław Rylarowski
Pełnomocnik w woj. Bydgoskim

RODZAJE I OKRESY
ZALICZANE DO UPRAWNIENI
USTAWOWYCH

Okresy		Wyszczególnienie	Przepis ustawy
od	do		
06	06	Grupa Pomorskiej	Art. 1
1940	1940		
06	01	Grupa Kaszubskiej	Art. 1
1942	1943		
01	01	Armia Krajowa	Art. 1
1943	1944		
01	01	Armia Krajowa	Art. 1
1944	1945		

Łącznie: lat 4 miesięcy

Zmiana: lat Z upoważnienia
Kierownika Urzędu d/s Kombatantów
i Osób Represjonowanych

mgr Mieczysław Rylarowski
Pełnomocnik w woj. bydgoskim

Adres zamieszkania

89-632 Brusy
wieś Czyczkowy
ul. Główna 57

KWATERMISTRZ URZĘDU D/S KOMBATANTÓW I OSÓB REPRESJONOWANYCH

Henryk Szwalski

Nr. Ewid. 51 672

Ja zgłównie

Sekret. Koła Komb. R.P. i B.W.P.
Brusy

Zygmunt Tyborski

WYKONANIE OSOBISTY

Fedde
Stefan

zawód patrenski

RYSOPIŚ

Wzrost sredni
Oceny niebieskie
nie ma
Znaki szczególne

F. Fedde
Własnoręczny podpis

RH 2468289

Stefan Franciszka
4. Imiona rodziców

3. maja 1917 r.
5. Data urodzenia

Czyczkowy- Chojnice
6. Miejsce urodzenia / miejscowość - powiat

żonaty
7. Stan cywilny

rolnik
8. Zawód

KPMO Chojnice
9. Organ wydający dowód osobisty

Komendant MO

Muchana

Nr 17050200616

21 grudnia 1963 r.
Data wydania

RH 2468289

DZIECI

1. Imię i nazwisko rodziców, w tym pod nazwą posiadacza dowodu osobistego

lp	Nazwisko i imię	Data urodzenia	Podkreślenie przyczyn
1.	Fedde Hyszard	4. IX. 1947	zyc
2.	Fedde Kazimierz	6. IV. 1948	
3.	Fedde	11. V. 1952	
4.	Fedde		

ZAMELDOWANIE

Czyczkowy- Chojnice

na pob. z taty
dnia 27.9.1953 r.
podpis

WYMELDOWANIE

ZAMELDOWANIE

KOSZCZERZYNA WOI. GDANSK

MASZANOWA 6/19/6
dnia 13.11.1954 r.
podpis

WYMELDOWANIE

Za zgodność kserokopii z oryginałem

Brusy, 12.11.2002

SEKRETARZ GMINY

mgr Elżbieta Singer

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Województwo pomorskie

Urząd Stanu Cywilnego w Brusach

ODPIS SKRÓCONY AKTU ZGONU

I. Dane dotyczące osoby zmarłej:

- 1. Nazwisko **Fedde**
- 2. Imię (imiona) **Stefan**
- 3. Nazwisko rodowe **Fedde**
- 4. Stan cywilny **żonaty**
- 5. Data urodzenia **02 maja 1917 r.**
- 6. Miejsce urodzenia **Czyczkowy**
- 7. Ostatnie miejsce zamieszkania **Czyczkowy, ul. Główna 57**

II. Dane dotyczące daty i miejsca zgonu:

- 1. Data **dwudziestego drugiego sierpnia dwa tysiące piątego-- (22.08.2005) roku**
- 2. Miejsce **Czyczkowy**

III. Dane dotyczące małżonka osoby zmarłej:

- 1. Nazwisko **Fedde**
- 2. Imię (imiona) **Bronisława**
- 3. Nazwisko rodowe **Hamerska**

IV. Dane dotyczące rodziców osoby zmarłej:

	Ojciec	Matka
1. Imię (imiona)	Stefan	Franciszka
2. Nazwisko rodowe	Fedde	Wielewska

Poświadczam zgodność powyższego odpisu z treścią aktu zgonu Nr **41/2005**.

Brusy, data **11.06.2008**

Kierownik
Urzędu Stanu Cywilnego

~~Kierownik
Urzędu Stanu Cywilnego~~

mgr inż. Witold Ossowski

196/U/07

Zwolniono z opłaty skarbowej
na podst. art. 7 pkt 2. lit. ...
ustawy z dnia 16.11.2006 r.
o opłacie skarbowej
(Dz. U. nr 240, poz. 1635)
Miejsce opłaty
Urząd Stanu Cywilnego
w Brusach
Technika, Gliwice

Stanisław Fedde"ps "Wilczewski", "Dzik"-jest to młodszy brat -10W Gryfi Pomorski

Por-Stefana Fedde"Rys", "Orion" -Gryfi Kaszubski, Gryfi Pomorski i Armia Krajowa

-Sh Stanisław Fedde"Wilczewski", "Dzik"-walczył w Zgrupowaniu partyzanckim Brusy-Wiele-Swarnogacie-Lipusz w Gryfie Pomorskim i Armii Krajowej od 04.43r. do 03.44r. Wykonywał rozkazy d-cy Marcjana Czarnowskiego "Wrzos", 6/Młynki -Gryfi i Jana Szalewskiego "Sobol" 6/partyzancki "Szyszki-103" Armia Krajowa od 43r.-marca+5r. Był harcerzem w drużynie Brusy -wykonywał-rozkazy -drużynowej Mechtyłay Goebel "Melita".

On Stanisław Fedde "Piotr Wilczewski", "Dzik"-

ur.04.05.1923r

Kławkowo-Chojnice. Walczył czynnie od 04.43r do 03.44r. w Gryfie Pomorskim i ZHP. Walczył w zgrupowaniu partyz. Brusy-Mecikał-Wiele Gryf Pom. i AK. Był łącznikiem Komendy Głównej Gryfa Pomorskiego i AK. W dniu 17.03.44r. brał udział w walce z oblawa Jagdkomando Wiele i z Zandarmeria Posterunku Brusy w Czarnizu-Chojnice w ubezpieczeniu oddziału partyzanckiego "Sokoła" w Czarnizu Gryf, w dniu 06.04.44r. brał udział w napadzie na areszt zandarmerii Brusy, dn. 25/26.05.44r. w bitwie Lubiana, w dniu 14.01.45r. brał udział w bitwie Czarniz z Oddziałem SS Wielkie Chełmy. Wykonywał rozkazy por Henryka Grabosz "Gwiazda"-Zielony Pałac Oddz. "Cis" Mecikał-Gryf, Marcjana Czarnowskiego "Wrzos" Oddz. "Młynki"-Gryf, por Jana Szalewskiego "Sobol" Oddział "Szyszki-103" AK w okresie od 04.43r do 03.44r.

Był instruktorem ZHP-współpracował z harcerzami z powstania warszawskiego w Brusach w okresie 44/45r. Obserwował egzekucje 300 powstanców, która SS rozstrzelali w styczniu/lutym 1945r. na łąkach w Chejnicach. Przywoził powstanców z Brus skoszarowanych w barakach samocedami. Wszystkie drzwi były zamknięte na łąkach i było słychać jęki i szurzały pojedyncze i całe serie ciągłe z karabinów maszynowych przez dwa tygodnie. SS-mani, Policja, SA + Wehrmacht pełnili "Fogolowie"***

Organizował punkty przytułku i ucieczki dla harcerzy-AK-cow- w ten sposób uratował 7-leciami harcerzy z Brus, którzy uciekli.

Doprowadził ich do Kławkowa/Chojnic i wyprawił podległym do Bydgoszczy.***

por Leon Drobinski-Gryf

Leon Drobinski

39

Partyzant w latach 190-1945r. Jan Fekoj "Jeger"-grupa partyzancka Swarnogacie "Kaszuby" Oddz. "Młynki" Gryf-przebiegł do grupy Zapas-Modun Leona Kulasa "Zawiasa" Gryf Pom. i AK. Od 1943r. był s-ca k-dta w grupie. Stoczył walki.-zdradził nauzcyciel Rychter 07 maja 1944r w miejscowo- -ści Siemno/Jeziorem Glisno. Dowodził Jan Fekoj "Jeger" obrona bunkra z 18-osobowa załoga przetrwała Oddziałem SS i SA z Bytowa. Ranni zostali Bernard Bukowski, Franciszek Barawa i dwóch Polaków. Zginął komendant SA-dostał 7 strzałów w brzuch. Wielki wściekły wszyscy 14+4 rannych też. Druga bitwa z Oddz. SS Wielkie Chełmy-brał udział osobiscie Standartenführer Nordman i SA Bytow w obronie bunkra Barawy w Mopki w Lipnicy 25 grudnia 1944r.-zdradził Ludwik Jandzowski "Mechlin". Złapano w gospodzie w Bytowie. Podczas ataku uciekło 19 partyzantów, a złapano Jana Fekoj "Jeger" i Leona Sterman i siewiono ich do Wiala-tam było ale -"głed, siemno i bicie" w kajon wisiał portret Jana Szalewskiego "Sobola"-był jak rywy! Brano ich do rozpoznania wiele razy i obiecywane sa zdrada "Niebo dozywotnie"!!!-znali go nie dali sie okusic!!! Po tygodniu przetransportowane ich do Gdańsko-"Sipo"-tam było lepiej. Podczas oprzatania znalazł Niemiecka gaste-przeczytał, że Ruscy sa w Pile-urażone ma serce!***Nastąpiła ewakuacja do Szupcka -w jednej kolunie 3,000 ludzi -dziennie po 10-15 km. Na przedpolach Szupcka rozstrzelano Standarten -rführera Nordmana d-ce SS Wielkie Chełmy sa zdrada Hitlera-"konte w USA"!!!***

W październiku 1944r. w Lipnicy w bunkrze "Barawy"-odwiedził grupę 25-osobową d-ca Jan Szalewski "Sobol"-przywiozł pieniądze i kazał walczyć Gryfowcom razem z Akowcami. z Oddz. "Szyszki", s Oddz. "Jedliny", s Oddz. "Świerki" i Oddz. Alfonsa Kwiesiera "Gzary", "Jeremi"!!!*** Bory Tuchelackie, rejon Chojnice, Staregarda i Tucholi!!!*** per Leon Drobinski-Gzuj!!!Gryf Pomorski.....

Jan 7 Drobinski

KOMENDANTKA
ZHP HUFCA ZŁOTÓW
Brygida Sz.
pim. Brygida Sz.

III/5. Materiały inne

d) Opr. „Dunbrzy partyzanci...”

h. 79 s. 1-93

Chojnice
Sz. Sz. JOW. Gr. P. - AK
Drobiniski Leon
ps. „Leszek” „Kaszub”

M-1183/1979 Gen.

4-4

III 15. Materiały inne ...

d) 1. Opr. „Bunkry partyzanckie”,
skopis

kw. 55 s. 1-62

2. jak wyżej, napiso skopisem

kw. 24 s. 1-24

(Nr 1)

kon. Jan Dobrowolski
"szereg" "szereg"
upr. partyzancki "Jaskółki" "Dzień Czerwony"
"dział. partyzancki" "Młoty" "grupa Pom."
"os. p. harcowski" "szereg" "Czerwony" "Ul. WWA"
HP 79 Pom. Drużyna Harcerska im. T. Kosciuszki
w Brusach

am. Gnieźno 3
179-630 Ciepła
poc. Włocławek

Bunkry - ziemiane pod Ciepłą i skalne,
Tęczyń "Wojownicy" "Wojownicy" "grupa Pom."
"Knieżawy" i "Zapora Włocławek" "Zgrupowanie" "Polskiej Armii"
"Wojownicy" w okresie od 1939 do 1945r

Oddział partyzancki "Młoty" "500" "grupa Pom." "drużyna"
"Jan Dobrowolski" "Zapora" i "skale" "pod Ciepłą" "Tęczyń"
"grupa Pom." "Ciepła" od 01.10.1943 do 05.11.1943r (w rejonie
"biogrod" "Zapora") "drużyna" "Maryjnie" "Czerwony" "Włocławek"
od 06.11.1943 do 03.11.1945r (w rejonie "biogrod" "Włocławek")

"Oddział" "Młoty" posiadał bunkry i ziemne "szereg"
"szereg" partyzancki "grupa AK" "PP" i "WZ" "Szereg" "Ciepła"
"Brusy", "Włocławek", "Ciepła", "Półbik", "Zapora", "Tęczyń"
i "Brusy" "Młoty", "Bytów", "Ciepła" i "Włocławek" "szereg" "Dobrowolski"
"Oddział" "Młoty" "grupa" "szereg" "lub" "wiecej" "50"
"partyzancki" "szereg" "szereg" "szereg" "szereg" "42"
"szereg" "szereg" "szereg" "szereg" "szereg" "1945r"

Typy bunkrów: ziemne, letnie i przetrzymowe.

Bunkry ziemne bardzo trwałe i bezpieczne, wykopaliskami, kantonami
i grubo przetrzymywane ziemie i dobre zabezpieczenie.

Bunkry letnie z różnego rodzaju jak drewniane, kopalinowe,
deski itp. - to bunkry sezonowe przetrzymywane na 1 lub
2-3 sezony, przetrzymywane lekko ziemie i dobre zabezpieczenie.

Bunkry przetrzymywane z drewnianymi, gipsowymi, marmurowymi, szklanymi,
kamiennymi i innymi materiałami i drewnianymi.

Bunkry lokalizowane w terenie: były to tereny podlegające
wykopaliskom ziemnym, jeziorom, jeziorom, strumieniom, starym,
zbiornikom i wale.

cripy sworsy ze ...
Dobry w Miyaki stancie (2) 2

zepsy, bity, budyne, lesy, machiki, re-
gajniki, knaki, narosla, torary, mchy,
wrosy, sinitka, wydlony pierszynote,
berdowie, tereny brudno dostepne.

Pony budowle bunkra posek wyznaczone do
wody, do dotow i usypiwano piaskami,
Klepe i dojdzie dobre zamaskowane
gadrono, drewno, wykonywane do

dojdzie sietki dla ziemst, skandze, rozne kaje i buty.
Chociano sieiekami, niekiedy reganimano glady piaskiem, i niejed-
noraz mierzowano teren. Zabronione bylo oddawanie mocz, kału,
mucanie niedopalkow i innych przedmiotow w okolice bunkra.

W bunkrze przebywano wrotko - wrotka
owes ze wygladu nieberpieczestwo - na slady
Kamandy SS dysponowaly do brymni
pami koczowniczymi podlawa potrodi
i obier. ~~Chociano sieiekami, niekiedy reganimano~~

Bunkry bojowe - otworowe byly zewsz
otworzone - przez wlotowiki, ktore
akumulowal o nieberpieczestwie i do-
prowadzil do bunkra „oprowadzonego
kartyzantem” nie masz, kool, ogotr - puste-
jyc kool obawidcy przez stukanie w klapki.

W czasie nieberpieczestwa podlawa otworowe
klepy wiezajamiakiem po gnoju „osobnika” do smodka w celu wyja-
Tak wiezajamiakiem do bunkra „zielony Parac” 21.03.44

Podlawa pnygajale - raportu istniety sprawnone, kooly,
snygry, korb. Dopiero dowiedza pnygaj „osobnika” - party-
zantke i danej sprawie po rozporzadaniu. Kiedy dowo-
dca miel prezentum jak i partyzant oraz korb, kool, ogotr

Atak samo i bunkier - mowe - korb, kool i ogotr
a partyzant doalatkowo pnygajke i lefitymneje.

Tak wykazyto wyprawa maronows pnygajke przez SS Wielki
Woiny to nie podawano na obywateli
za II wojny swiatowej Polake
w sierpniu 1944
Tatarka

... nieberpieczeństwa przedwas afwanie
 ... "osobnik" do smadka w celu wyją
 Tak wyjątkowo esesmani do bunkra "Zielony Pałac" 21.03.44
 ...
 Podczas przygotowań - raporty istniały sprawozdanie, kady,
 szefy, kady. Dopiero dowiedza przyjęt "osobnik" - party-
 wankie w danej sprawie po rozporządzeniu. Kiedy dowi-
 dza miał przesłaniem jak i partyzant oraz kady, kady, szefy,
 tak samo i bunkier - mowę - kady, kady i szefy
 a partyzant dołączono przepustkę i legitymację.
 Tak wyjątkowo wyjechał następnego dnia SS Wielkie Chetany,
 który to nie przedawał na najbliższych specjalnych
 w sierpniu 1944 w bunkrze Nr 6 Dobrońca były i AK, między
 "Ojciec" i "Ojciec" Ciąg dalszy str. 3

Wojna polowa 1945-1946
Wojna "Wojna" - Strona 3

1) Brniński pod kierownictwem
w oficerach Edmunda Sule
"Gwałt", "Osa" Czerwice gm. Boruny.
"Ma korb", "Osa", "Jagoda".
Podobnie "Osa", "Jagoda" Czerwice
dokładnie w roku 50 w górze Pomorskiego
na 26 osób - 4 pomieszczenia: sala wy-
kładowa, sypialnia, magazyn, kuchnia
korytarz, woda, WC i wentylacja.
Najcieńżej tajni, a wyżej z listy 200
dalej - w zakresie szkoleń. ^{Podobnie jak w...}
Był to ośrodek szkolenia kadry oficer-
skiej i podoficerskiej. Przeważało
wykłady z zakresu działań operacyjnych
- bojowych, umiejętności terenowych, akcyj-
sabataryjnych i dywersyjnych, ewakuacji
wojskowych - prowadzenie walki wrocznej
w okolicy niebezpiecznej, przeszkolenie, napade-
ch i bitwach z Niemcami, Kwanten SS,
i ich dowodzenie oraz stosowanie walki
obronnej i samoobrony indywidualnej w akcji bojowej.
Po ukończeniu szkolenia nadawano
nominacje stopni oficerskich i stopnie
podoficerskie i strażniczym.

Był to ośrodek nauki i szkolenie rezerwistów, uzupełnienie
w sprawie wojny, obrony organizacyjnej i obrony miast
i w końcu w sprawie sanitarny - w szpitalu medycznym
na 5 osób prowadzony przez dr. Helenę Dobry-
ńską "Hania" z górze gm. Boruny Czerwice i re-
p. hercewski Czerwice "Ul. HANA" 24A, dowodzenie
przez lek. "Jagoda" z chajnic z górze oraz
B. m. nauki i wychowanie fizyczne z Kiszyni, w
funkcji i sanitarna doświadczenia Pomorski Komitet
Tajny i rozpracowanie oficerów i podoficerów w wojnie
i Brnińskich w okresie od 01.42r do 03.45r na podwórku "Wasa" i "Sobola"
Szwajczerka Franuska Szablowska b. kierowniczką obojczy z Kiszyni
Helenę i Franuska Dorsey prowadzący drogi w Brnińskich, Induski
Ciepłownia z Brni, Mechtylda Goebel b. nauki i wychowanie z Brni, z górze
hercewski z górze Grabski "Orlik" z Górska, b. nauki i wychowanie z Brni, z górze
Lerch "Kiszyni" z Brni

omer deloy punkt iznosiciowy - z reple-
 cion gospodarstwu i innymi notami Edmunda
 Sule "Gryb" "Ota" w Gryb, ojcie Andriaka
 Sule w Gryb, Alfons Sule w Gryb,
 Helony Sule w Gryb i Stefani Dencowa
 z d Sule w Gryb - wyzyw z grupy Czernica
 stary punkt iznosiciowy prowadzacy
 d. Bernadete Jamsewskie z d Drobizka
 "Beata" i d. Jenine Kulera z d Mejer
 "Jole" - obie z grupy i resztku macedzkiej
 Czernica, ktore gotowaly piekci, pierzy
 chleb, praly bielone i odier omer dostawca-
 ry spyt wyzkony z Komendy SS Bruny ^{Pocz}
 o d. telefonizki d. Halony Szkalakiej ^{o d. d. Młynki w Gryb}
 i przedawala opisanj Bruny palera ^{Josefa Werycy}
 dokumenty i dotki niemieckie w skrzyni
 od 42r - 03. 45r me nokar d. y Maryane
 Czarnowickiego "Wos" Odd. "Młynki" Gryb.
 Politykant Wiedzy z Drobizki "Wiedek" w
 Gryb dostawca ^{dokumenty}
 sterycy wylucha ^{z wyzkony w Gryb} i granety, me
 Nadwobulgo Powatki / Chojnic, ofolne prowadz
 w Firmie Dreznej i prowadz punkt kontakto
 wyzkony z niemieckimi dresnubriami i ro-
 od 43r do 45r me nokar d. y "Sobole"
 Do bunkra wiadomosci wyzkony, broi krotki
 i d. i. granety, steryl, krowid, switorki
 i papieroway omer prasę dostawca d. Rozelia
 Drobizka "Roi" w Gryb, ktore prowadz
 punkt "Dziennik ryb" we wiesnej wiacie
 w Czernicy.
 z oficerami i ^{z Komendy SS}
 w d. d. Chojny, ktory dostawca ^{wyzkony}
 to od 01. 43r - 03. 45r me nokar "Wos" ^{o d. d. Młynki w Gryb}

ciężki obelny ze strony 5

dotyczy "Mizuki" str 6

Podchorążowie "Ost" "Fogel" Bremie
 wyjechał w sierpniu 1944 r. o godz 11⁰⁰ podano
 lewicy obciążeniu przypadek matrozjonek
 wiar - które to były już opóźnione przez
 szeryfów. Wiar nawarzyła Niemka Anne
 Dünke - właścicielka po Sulecach
 a do Kommando SS Wielkie Czerwony o godz. 13⁰⁰
 na jej polecenie zjechał cichy Francuzek
 Róblecki "Grabiec" - młynarz z Dywanu
 ratowniczym w Niemki Anny Dünke,
 gdzie zjawienie to widział Niemka Anne
 Dünke i nie było innych osób.
 Standartenführer Nordmann dowca
 garnizonu SS Wielkie Czerwony i poligonu
 ćwiczebnego SS Truppenübungsplatz
 Westpreussen w Kąkonoście w 1943 r. N
 ewyższe patroli SS "Schwimmboot" obok
 o godz 16⁰⁰ do Bremie już nigdy nie zwrócił
 uwagi "Schwimmboot".
 warty gwałtu Francuzek ^{opóźniony} i party-
 młynarz nie dojechał do dawno strasznego
 po godzinie 15¹⁶ w 1944 r. i polecił burkacz
 zwrócić i zwrócić.
 Podchorążowie "Ost" "Fogel" Bremie prze-
 bywali i pracowali w kopalni - kopalni dawno-
 czej TOG Główny Pomorski - młynarz i młynarz.
 Francuzek Skubicki "FSP" k-ol regionu
 Chęcin - Keszewy - Skarżysko, ci Francuz
 Nacelnik i z-ek-ol Nacelnik TOG Główny
 Pomorski - pośrednik i z-ek-ol Skarżysko
 Czerwony i Komendy Główny
 ciężki obelny ma str 7 Jasuki

ciężki obelony ze strony 6

- 1) Włodzisławski "Strom" (D) "d-uc Włodzisławski"
- 2) mjr Jan Szalowski, "Tobol" d-uc Włodzisławski
partyz. pułk - 103 "Gryt, AK; 2WZ
i k-ol" "Hutka 2HP Czerwina - Foret -
Kawonand - Furkole kawa Szerep".
- 3) por Henryk Goralosz "Gwierała" d-uc
Włodzisławski "Cis" "Męka i bunkry"
"Zielony Piel" "Gryt Pom"
- 4) Alojzy Bronski "Skocz" d-uc grupy
"Jokre" od października 39r - 41r w rejonie
Bros i Czarnowa, 2-uc k-olte grup Brony od
42r i k-ol na powiaty Miastko, Bytów i Otłuchów
Gryt Pom. Wskazywał na "Gardem Flamski" Pom
"Hota" w Białym Bore 2007. Wskazywał na "Gardem"
i radiostację
- 5) Mieczysław Taw "Gryt Pom" obelony
mjr Józef Gierszewski "Ryś"
- 6) Jan Klaman "Fudnik" d-uc grupy
partyz. "Nale - Kleszy" "Gryt Pom"
"Wybawa" "Gryt Pom"
"Wojna z hawerem" "Drobni" "Kosok" "Kasub" i "Jocet" "Grabki"
"Ole" - "Wielki" i "Początek" i na "Początek" i "Czerwina"
"Wielki" i "Początek" i "Wielki" i "Początek" i "Czerwina"
- 7) "Wielki" i "Początek" i "Wielki" i "Początek" i "Czerwina"
"Wielki" i "Początek" i "Wielki" i "Początek" i "Czerwina"
"Wielki" i "Początek" i "Wielki" i "Początek" i "Czerwina"
- 8) Otto Deblaf "Wielki" i "Początek" i "Wielki" i "Początek" i "Czerwina"
"Gryt" i "2HP" "Lebor - Puck" i "Wielki" i "Początek" i "Wielki" i "Początek" i "Czerwina"
- 9) Stefan Fedole "Ryś" "Ution" d-uc grupy
partyz. "Sąsiedzi" "Jagla" "Czerwina"
"Gryt" i "AK" d-uc bunkry "Wielki" i "Początek" i "Wielki" i "Początek" i "Czerwina"
"Stowole - Czerwina" i "bunkry" "Góra" i
"Srotawa" i "bunkry" i "bunkry" "Kurzle" i "bunkry"
"over" d-uc grupy 2HP "Czerwina"
- 10) Marian Czarnowski "Wielki" d-uc Włodzisławski
partyz. "Wielki" "Gryt"
"Wielki" i "Początek" i "Wielki" i "Początek" i "Czerwina"

mojej siostry ze strony 9
Wolch, Myzki // strona 9

mojej matce Rozalii Dobrińskiej
Rozalię ci przysłałam którą to SS-owi
nawetali i nie angażowali do obrydki
inventura i waga o gwałt 700 19.05.44a.
Dobre rzeczy i meble wywiezi 2 wozami
do zabudki o gwałt 400 19.04.44a i nie obra-
nie splądrowali // meble skradano w stołki w zabudki
paulines frontu walcu spulane

po wyjeździe me gospodarstwo i młyn
po Sulechcu w Ciemnej Komandzie SS
osadziła Niemkę Annę Dünke ze
Wsi Ugozzer przy Bytowie a jej syn podoficer
Willi Dünke był na Froncie wscho-
dnim - oficerem rezerwy 1944a

Do pomocy me młyn przyjechało
młynarna Francuska "Glabiec" w 1944a
Polska "Dziwan" opr. Dzielniary

Podczas ewakuacji 3 czerwca 1945a paul
frontem przyjechała Anna Dünke
wyjechała do Bytowa i tak nawet zobrada
nie dojechała ajntap przez pta nylomna
Ralfu wlewa je go do tematu, a resztę
w niej nie mieszko wypite poppil dęski
po wyjeździe em osobnie Leon Dobriński

Wsi Gzta i mojej matki Rozalii Dobrińskiej
Rozalię ci przysłałam którą to SS-owi
"Anna Dünke" nazywa pani i bracie i wnie
i bracie me podnosi // a pani Anna Dünke
odpowiedziała // że to wyzotto ten inwe-
ntar i gwałt i wnie i bracy zostaje dke
Wielkiego
Wielkiego
Wojna! Wielkie Niemcy i Wielki Wódz
585

Woj. dalszy ze strony 9

Oddział "Młodzi" strona 10

Do wybrania bunkra w obliczu Sulec'a
 w sierpniu 1944r. walczył Sulec'a ojciec Ludwik
 Sulec z legionu Potulicki, S. Alfons Sulec z organiza-
 cji T.O.T., S. Edmund Sulec z organizacji T.O.T.
 A. Helmut Sulec z legionu Potulicki i Stefania
 Derowska z d. Sulec z legionu Potulicki
 zostali w sierpniu 1944r. przekarani do
 obojczy w Neuengarden Golbenk, a następnie
 nie obojczy 1944r. wozony do obojczy ko-
 ncentracyjnego Stuttgart, a ojciec Ludwik
 Sulec ponownie przekarany do legionu Potulicki,
 obojczy refingst przed wojną w obojczy w Sty-
 rii 1945r., a S. Alfons Sulec refingst
 nie do obojczy, sino w k. Nijderowce - pro-
 stali w obojczy do obojczy, Sulec, Helmut Sulec, S. Alfons Sulec

Bunkier "Podchorążówka" "Ora" "Jęzwole"
 Czerwica zostaje oprowadzone w sierpniu 1944r.
 ze względu na wytyko ze strony Niemców
 Dmuch, które mają mieć Pielicki Drobni-
 szki "Rozie" w górze ośmiokątne, ze moją
 nie może być i z powodu moją moją ośmiokątne
 przy Podchorążówce "Ora", "Jęzwole" Czerwica
 została przeniesiona do bunkra "Dybrak"
 Czerwica - niechże S. Alfons Sulec z organizacji
 "Kamienie" Prowiantowa T.O.T. z organizacji "Chojnice"
 który był wytyko w górze "Kamienie" Prowiantowa T.O.T. z organizacji "Chojnice"
 po lewej stronie - niechże Sulec i Sulec
 ze względu Sulec a Pielicki Jeronim Dybrak
 Bunkier ma 20 osób wyżymy od moją 43r
 do marca 45r. Sulec punkt sanitarny ma
 3 osoby, żywność dostarczana niechże w obojczy-
 stawa Drobnijskiego w obojczy "Ora" górze, który
 organizatorzy karcki żywności, sprzęt wy-
 skary z Ban z obojczy Frontu w obojczy
 Prowiantowa Chojnice, oraz informacje wytyko
 z garnizonem SS Wielkie Chojnice od Pielicki
 Jęzwole i Kubiński "Kubiński" w górze.
 Drobnijski bunkra "Dybrak" był Sulec i Pielicki
 chojnicki "Jęzwole" a Vincenty Drobnijski "Fala" 586
 1712 "Jęzwole", "Ora" Czerwica Sulec Sulec obojczy dalszy 11

niez dlabry ze strony 12
Dobry "Młynki" strona (13) me hons "Laba" "Dobry"
3) Bunkier "Dziw Jędrzej" me 8 osob
Czyrkowy - wybudowanie w lesie koło
błotna w gospodarstwie Bernarda Janusze-
wskiego "Wosaty". Bunkier letni - promienny-
czony. Czynniki dwie serony 43m i 44m
d-ć Aniele Bonuszko i z Janusze-
wskiego "Wosaty" - wchodzący w skład Ochot-
ki "Młynki" gnyf. Bunkier gnyf "Dobry"
wybudowany - bojowy. Zespołem z gospodar-
stwa Bernarda Januszeńskiego "Wosaty" w gnyfu
grupa partyzancka "Jędrzej" "Osa" Czernica gnyf. Dobra
i amunicyjne dostarczali do Jędrzeja gnyf "Dobry" i do Jędrzeja
Drobinicki tenek "Krasak" z zastępn "Krasak" "desak"
Czernica w lesie z punktu Krownie od Jędrzeja Kucharskiego
"Jędrzej" zatonalnego w do wlotu SS Wielkie Chetony
od 43m do 44m me wchodzący w skład "Marylne Odrobki"skiego
Wosaty "Dobry" "Młynki" gnyf
7) Bunkier "Pod prz. Duda" Czyrkowy - wybudowanie w gospodar-
stwie - podwójnym "Kobierowski" "Dobry" me hons
"Młota". Na 15 osob, Czynniki od 01.42 do 01.44m d-ć Jan
Odrobowski "Jędrzej" i Jędrzeja "Kobierowski" "Srodek" "Wchodzący
w skład Ochotki partyzanckiej "Młynki" gnyf Bunkier
w skład gnyfu, AK, 2W2 i 2HP. Zbudowany przez Polke
me uslugach SS "Młota". Bunkier me został zidenty-
fikowany w styczniu 44m podlega obszar SS - został prze-
stawiona brzośca do innego regionu. Poimie jednak
wskazal zidentyfikowany przez Ochotki partyzancki "Młynki" i
Odrobowski gnyf 01.44m me wchodzący w skład "Dobry" i
8) Schron - bunkier "Kot" me 6 osob Maksymilia-
niana Drobinicki "Kot" "Wachlarz" "Fajtek" "Woda" "Dobry"
Miskier "Kot" i Jędrzeja "Kot" "Wachlarz" "Fajtek" "Woda" "Dobry"
i Ochotki "Kot" i Jędrzeja "Kot" "Wachlarz" "Fajtek" "Woda" "Dobry"
i Ochotki "Kot" i Jędrzeja "Kot" "Wachlarz" "Fajtek" "Woda" "Dobry"
Odrobowski w skład Ochotki partyzanckiej "Kot" i Jędrzeja "Kot" "Wachlarz" "Fajtek" "Woda" "Dobry"
Jana Odrobowski "Jędrzej" "Kot" "Wachlarz" "Fajtek" "Woda" "Dobry"
"Fajtek" Czyrkowy gnyf i AK. Jan Odrobowski "Jędrzej" "Kot" "Wachlarz" "Fajtek" "Woda" "Dobry"
podlega obszar SS 20.12.43m - mierzonych
il. - został depozytowany

Ciepły dalszy ze strony 15
 Oddział "Młynki" Strona 16
 Brankier "Liska" ^{na kwaterę "Kwiaty"} me 6 osób k/Żabna
 pod Kimiewiczami me Tęcza - brzojnuch.
 Czynny od 07.43n do 03.45n d-ca Jędrzej
 Jaszczyński ^{z grupy "Kwiaty"} partyzancka "Sępka"
 "Jędrzej" Czynny Gryt i AK. Oddział "Młynki"
 i Oddział "Sępki" - 103" AK. ^{z grupy "Kwiaty"}
 Brankier - wypoczątkowy - bojowy, dyspono-
 wany, zapobieganie w sprawie wyjątkowej
 i innych w sprawie z gospodarstwa
 Jaszczyński z Broni ^{z grupy "Kwiaty"} partyzancka
 14) Brankier "Krypin" ^{na kwaterę "Kwiaty"} Czerwiec ma
 12 osób pod Doremielem - w lesie Flama-
 wskiego k/ wódca d-ca Bolesław Flamerki
 "Bolek" od 43n - 01. Grupa partyzan-
 ka "Sępka", "Jędrzej" Czynny Gryt i AK
 markpnie Ninenty Dębicki "Fala"
 od 02. 44n - 03.45n grupa partyzancka
 "Jędrzej", "Osa" Czerwiec Gryt Pom.
 Czynny od 01.43n - 03.45n, ^{z grupy "Kwiaty"}
 Brankier ^{z grupy "Kwiaty"} partyzancki - bojowy - wypoczą-
 tkowy Oddział partyzancki "Młynki" Gryt
 15) Brankier "Struska" ^{na kwaterę "Kwiaty"} Czerwiec ma 6
 osób me 2 zakłady - wyświeca od strumyka
 z wody pod węgłoz. Czynny od 07.43n
 do 03.45n, d-ca Ninenty Dębicki "Fala"
 grupa partyz. "Jędrzej", "Osa" Czerwiec Gryt
 Oddział "Młynki" Gryt. Brankier partyzancki, bojo-
 wy, zapobieganie w sprawie wyjątkowej - me
 knożkie przebarzowanie ^{z grupy "Kwiaty"}

rzyj obelny ze stowy 17
 obelny 17
 sp. Siedlones ukryj "Kosubie" w domu 15.03.44
 obelny partyzanckiego "Mzynki" obelny Maryjane
 Czarnowskiego "Wnos" w liście 2 osoby
 obelny obelny broni marynowej z magazynu
 Plewki SS w Kasubie z zaplanowanie
 zaminacji w terenie podziemnym na obelny
 Stenderbenfikre Nordmannie garnizon SS
 Wielkie Czesny i pelajonu cwiobruzo SS Tru-
 ppemibungaplatz Westpreussen ubranego
 w 1943r.
 Obelny "Wnos" notatka na 2 osoby
 patroli SS w branie Plewki SS Kasubie
 Maryjane ubelny nadniemo nadniemo z patroli
 li SS, który podlega podlegajacy ze grupy i obelny
 et stna. Maryjane bys wyostany alarm
 i wyostate na ostre walke i maryjane stwa
 pacy ze obelny "Mzynki", który obelny
 Maryjan Czarnowski "Wnos" skierowal na
 Asmus - gnie wyostate na ostre walke
 z kamionki SS Wielkie Czesny - po obelny
 w Zaku Obelny "Mzynki" niekat do brony
 (pocet drobniutki przewozi omaj) i SS - nami po
 s'lewek gnie Obelny "Mzynki" obelny Maryja-
 ne Czarnowskiego "Wnos", który obelny me
 podryper ^{z napolekome} Jarman i przewozi na 2 grup-
 ach na maryjane brzoj pow Brzoj - gnie obelny
 ijt - gnie wyostate na ostre walke z med-
 chowczym bitem grupami SS i werny
 zostal partyzant Starwski. Obelny "Mzynki"
 Maryjan Czarnowskiego "Wnos" ewakuowal jf
 z wernym partyzantem do bunkra "Obwa"
 "Pos" do obelny Jarman Czarnowskiego "Pos"
 Jokrjano w gnie kasubudno w celu
 ukrycia maryjane Szewskiego w gnie
 posilku a kodzikim odprzejarkiem. Poche
 Brzoj notatka pchile - gnie grupy
 SS - ktore muniety obelny jarman Szewskiego

Walczy "Młynki" strona 19
Walczy przycisnąć przez żelazny Most kolejowy
aby dostać się do rezerwuaru Perwa Junu-
rowskiego i mogli dalej opierać partyzantów
Perwa Junurowski "Faj" obok bunkra
Obora "Pos" w drodze do telefonu w Młoci-
kale na żelaznym Mostie spotkał się
z grupą SS i zameldował grupę SS, że
w niej są partyzanci, takie było powie-
nie było konieczne aby walczyć z nimi
i całej rodzinie.

Maryjka i Delakier "Młynki" i Maryja
Maryja Czarnowodowa "Wars" wyszła
w drodze chleba - młotki i przekroczył
przez nie 10 km od Młocika i skierował
na Giedlon. Nastąpił poranek 16.03.44r
- nastąpiła gwałtowna walka - od strony
mażem i dotychczas do Fluty do
Stopykiewiczów, który przeobraził
robotnik w młynie w młynkach i gnie, który
dał nam pentek i odprężył i młyny-
lismy do bunkra nr 6 pod Dybrową,
gdzie specjalizujemy kilka nocny - sześć
wydane i przed siebie i oparł się na
18) Bunkier nr 6 w Dybrowie

19) Bunkier w Klimiech "Józef Weidocha"
w sąsiedztwie. W dniu 17 marca 44r
Jagdkommando rozbiło z zniszczeniem
bunkry i garnizonem SS Wielkie, który
dokonał obrony na partyzantów w rejonie
od jeziora Czerny Kowkiego do Brzo-
wki, który został obserwowany
i kilkakrotnie skontrolowane przez
wzrost. Podczas obławy 16.03.44r zapanu-
jącego został Maksymilian Drobinski z Czarnob-
wki w Młoci obecnym zapanu
Atornu i... z oddziału...

19) ¹⁹ ²⁰ ²¹
wielki brat ¹⁹ ²⁰ ²¹
Kaszubie "15.03.44r"
Maksymilian Drobiniski "Maks"
Kolejny ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹
16.03.44r ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹
Standardentführer Nordmann
SS ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹
SS ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹
1943r ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹
Kosia ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹
Maksymilian Drobiniski "Maks"
Kroćkie ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹
nie ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹
Maksymilian Drobiniski "Maks"
przez ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹
nie ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹
Maksymilian Drobiniski "Maks"
21.22.06.42r ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹
pod ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹

20) ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹
Edward "Koto"
24 ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹
5 ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹
5 ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹
2 ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹
43r/44r ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹
od ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹
43r do 03.45r ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹
598

Waldzień "Młynki"

Armed 21.01

dziś "Młynki" między innymi miał swoje bary
lesniców "Młynki".

Hosko, Kłosa i "Szt" 22

Bunkier "Gantaleria" - w rejonie lesniców
młynki w Paiktemie ^{niektóre osoby}. Bunkier bojowy, typowo wojenny, w rejonie
młynki do obrotów, gęsta granica Kłosa
wieżowy "Chojnica" - od lipca 43 do 4 maja 43
swoich parę Jan Bimczyk "Zagłada" - lesniców
od gęstej na powal Chojnica.

Wojenne dowództwo pułku w rejonie Gromowki "Kłosa"
- w "Waldzień" "Młynki" - gęsta od maja 43 do maja 43.

W bunkrze "Młynki" nie było w bunkrze "Gantaleria"
gęsta granica Kłosa "Chojnica" - w rejonie Kłosa
Jan Bimczyk "Zagłada" - rejon "Młynki" - w rejonie
wojennym gęsta granica Kłosa w rejonie
"Waldzień" - kłosa i "Młynki" - w rejonie "Kłosa"

W dniu 04 maja 43 Jan Bimczyk "Zagłada" pracował
obrotowy rejon "Kłosa" i "Młynki" 55 w podziemiach
i w drodze do lesniców - próbnie nie w bramie ty
rejon i rejon "Kłosa" - w rejonie "Kłosa" i "Młynki"
w Chojnicy i po rejonie "Kłosa" - w rejonie "Kłosa"
my do gęstej w rejonie "Kłosa" - w rejonie "Kłosa"
a rejonie "Kłosa" - w rejonie "Kłosa" - w rejonie "Kłosa"
w rejonie "Kłosa" - w rejonie "Kłosa" - w rejonie "Kłosa"
ciężkie "Kłosa" - w rejonie "Kłosa" - w rejonie "Kłosa"

22 wojna "Młynki" - w rejonie "Kłosa"
a) Bunkier "Kłosa" - w rejonie "Kłosa"
Kłosa - w rejonie "Kłosa" - w rejonie "Kłosa"
07.43 do 23.45 - w rejonie "Kłosa" - w rejonie "Kłosa"
w "Kłosa" - w rejonie "Kłosa" - w rejonie "Kłosa"
Grabowski "Orlik" i rejon "Kłosa" - w rejonie "Kłosa"
"Kłosa" - w rejonie "Kłosa" - w rejonie "Kłosa"

c. Dawka insuliny, jaką wzięles, ...
- badania cukru we krwi, które sam wykonujesz, pomogą ...

RADY PRAKTYCZNE:
... 599

Strona 21 (b) jest to jedna strona 21

oner dwie i kilka broni, amunicji, sprzętu
 ofiarator do Komendy Wschodniej B
 "Wierstawa" ~~zajazd~~ przewoźnik Jaromiro SS
 Wilkie Chętny ~~do~~ do punktu Wschodnia
 Kosobuckiego "Jurek" W. Krowie, Byg to
 rozkazy Maryjane Czernochyjskiej "Wrono"
 i Wincentego Drobinińskiego "Fala" Olsznie
 party z "Migotki" "Gryt" i skroś od 02.43 do 03.45
 Sektora obrony - ^{przepracowanie} ~~przepracowanie~~ i wypracowanie kolumny
 przez Olsznie Komendy SS Bruny w poszukiwaniu
 odstępstwa i kolumny "rozbitka" z transportem ^{przepracowanie}
 i kolumny ewakuowanej do Niemiec ^{przez Drobini}
 a podejrzanych, nieznajomych ze sobą osobom kierowa-
 no do obozu KL Stutthofie, taki przypadek
 miał miejsce w Czerwiu 02.45n podczas ewakuacji
 Polaków do Niemiec podkolumna z ramochy i pociąg
 który dwiego pociągu w Czerwiu 02.45n wózy ofiar
 SS-mani z kolumny formacji nie - "reprezentacji" kto
 nie może iść niech sobie nie szemnie "trudnowe
 ludzi z kolumny, również" i podejrzanych ze sobą
 oporn Polaków z Młotkowa, Czerwiu i z okolic Chojnic
 z przewożeniem do obozu KL Stutthof
 Je kolumny "Jurek" "Drobini" "Jurek" "Kaszub"
 "Wierstawa"

Novocare

Rzyko wystąpienia hipoglikemii jest przy swoim sposobie podawania insuliny największe:
 rano - między godziną _____
 po południu - między godziną _____
 wieczorem - między godziną _____
 w nocy - między godziną _____
 Jeśli będziesz mieć jakiegokolwiek wątpliwości, zadzwoń do nas: _____
 tel. w godzinach

Każda ilość wpiętego alkoholu, brozi
 nie rozpoznaniem hipoglikemii przez ciebie i Twoje otoczenie!
 zaniem nie przyzwyczaisz się do reguł związanych z nowymi sposobami

riky daly ~~z~~ z 1. Aug 21. 1. 1. 1.

94

Strona 2100

Podczas ataku nasze grupy walki -
nós - ewakuowaliśmy ludzi, przemieszczając się
dalej i w kierunku ~~południowym~~
wejściu leśniczki, w tym celu walczyliśmy
i przetrzymaliśmy do dnia wybuchu 03.45a

Umocnienie Frontu Niemieckiego siły
na lewej stronie Brdy od Rytha przez
Czornik - Markot - Brenik - Prewia -
Płocin - ~~Szwarcz~~ Szwarcz.

Z dnia 03.45a / w 03.45a Armia Czerwona
przebrała umocnienie Rubry ^{lewej strony} & Brdy
nie odwrócić Ryth - Szwarcz, do
którego przygotowywaliśmy się z tyłu.

Przebieg nie był walką, 03.45a o 12.00
i trwało do 03.45a do 12.00, był jeden jeź
i struk, zgrzyt, kłosa, kłosa, nie Berlin,
Mojn kamraty, Pierski samogaty,
obieramy jakże, wędrowni, spudły, były
jak norka, odłamki, i kule, jak grad 4
- koniec świata - i przeszedł - Wolno! Polka

W dniu 03.45a Były i takie momenty
ze Czerwono-Armii, rozmawiali z żołnierzami
mi z Niemcami np. nie podopieczni ^{niepodległości}
Niemcy w przesmyku Brdy - ^{na}

Wolność 30m i dalej było pełno Poljan i Niemców
Odczytali nie rockar, jedni i druhni, 101
Lubność z Markot, które Chojnie były rotundne ^{lewej}
Stronie Brdy przy kopieniu rowu i to w kierunku 45a

novej oblasti se strany 29
 v "Mlynki" strane 23 - "Kochanowski"
 Brankier "Pustekki" poborany k/Asanose
 unikat bojov, pregrupovanie, započatím v broni
 armijných jednotiek - nízky grupami Slovák
 voj - Panym - Viehl - branní gytka išk obce
 inými Dubinskí i Fale "grupa prestavenej Jaga
 "Ode" Beonice gytka i die Jon Pekoij "Jeger" grupe
 ryparske zovied "Kopcei - Rodunij gytka išk.
 rymy od 02.42r do 03.44r.

Brankier provyrazene v regiane lesnictva
 Mlynki Oddielu prestavenej "Mlynki" gytka Poverenie
 vykonane byly me 1 serom letmi, vykonavane
 tereny trnduo obok gytka "Kuroo" "dobybrnalyne" "Jaga-
 vce" "Kamosh" "bregne" "mochki" "kasy" "jirone" "vody"
 i "berobroie". Vykonavane je v regiane Kleki, Pichie
 "Maski, Pustekki" i med riek Zbnyae oraz v regiane
 Vidno me "marglach" "pelach" "vapieno" "terforyz" "Konyz"
 bylo durio i "lyty" vygolne i berpievne, rannoskované
 i nie mdyt vyprerit ich pto ipy podozs patrel i obto
 Byly so brankier letnie - rannoskované pomyhlye gytka i mlym,
 sroky i trest. Vyprerit v regiane lesnictva branní - obryny -
 "Mlynki"

26) Brankier "Malta" mesto: "Kuroo"
 poborany n/ij Brankier pomy n/idei byly do gytka
 me 24 avob. Brankier "Kobab" gytka bojov, pregrupo-
 vanie organovej vytkovej - skoleovary, započatím
 v broni i armijných, ktoré dotvorit Kaban "Kuroo"
 "Gapytke" organovej se Slovackej a Plicerki SS branní
 v dace gytka prestavenej "Kasuly" Slovackej gytka, skole-
 me bojove provacis k- at vtedy v "Kuroo" "Marie
 Komendy Fovialovej" gytka Pomy Chojine v okrene od 06.44r
 do 03.45r, bilirup i bilirup neprevarie i prete Dorote
 Bonyskovska "Marie" grupe prestavenej "Kasuly" Slov-
 ackej me vorkoz dray "Gapytke", započatím ryparske
 provacisite ryparske Bonyskovskih z gytka est gytka
 prestavenej "Kasuly" Slovackej - gytka.

Oddiel "Mlynki" gytka die Marjana branní "Kuroo"
 me rymovt v branní "Malta" rymovt z 43r/44r z v gytka
 me nieberpievneho patrel SS, obto SS rymovmeri i Jaga
 mando - provacis rymovt v regiane lesnictva branní i die
 v provacis rymovt z 43r/44r z v gytka

Bankier "Babie Lato" Koto Paruzna potoczny
w rękach lech. piel. Kroszyna ind. niki, Zbryue
k Hosió. Czynny od 02.42 r do 03.45 r. Dowódny
wzrost Cramowski "Wros" d-ue Wolski "Wyski" "Gyft",
ten Szalowski "Soból" Wolski "Wyski" - 103 "AK"
i Jan Pokój "Jeger" d-ue grupy partyz. "Zawone"
Zapew. Rodzin Gyft i AK. 2 partyzantów "Zawone"
ni ci pniehody do innych grup w szaleńców od
potrzeb w walce z okupantem.

Bankier Szabla Gyfta i AK, prebarowanie
bojowy - wyprawowy - partyzancki powstanie, i p
wzrostami, woz biorycy, wzięt i aktych bojowych
w rejonie Brony, Wiele, Lipnowe, Kroszyna
Kampania i "Fucholi" nie wchodzi do ciał, w
przydatny organizm. Partyzanci oddają Gyft
szkolenie bojowe, gdzie teren oddolony od grupy
polity, iandromeris, Komenda SS "Berpierny".
Bankier prowadzi szary punkt sanitarny i
5 partyzantów - dezerterów lekarz "Jogoda" z chejnie
ci Gyfta. Bankier bardzo mocno straszą i utony
wady w ciekawoty tajemnicy. Wpółpracował z bankierem
n/3 Samiraiskie z niemieckim ogólnym grup, gdzie d-ue by Jan
Pokój "Jeger" grupy zapew. Rodzin Gyft.

31) Bankier "Budżet" Koto Paruzna re Hosió.
Potoczny "Róg" "Dzik" "Róla"
w doświadczone Kroszyna iud wety Zbryue
w Karmen Hestó

Bankier Szabla Gyfta i AK - prebywał Jan
Szalowski "Soból" d-ue oddział "Wyski" - 103 "AK" jeniec
44 r i kierował walką, bojowy, prebarowanie - wy-
prawowy - partyzancki powstanie i w powstaniu woz, drogami
w rejon powiatu Kroszyna, Słobowad i Fuchole i brał
udział w aktych bojowych iud weter. Był dołnie
zapew. w Brony i part. wozkowy, sanitarny.
Wpółpracował z grupowaniem partyzanckim Brony, Brony
Wiele, Budowa, Wiele, Rodzin, Lipnowe i Gylona Gyft i AK
Bankier aktywny daleko od dowodów iandromeris
Komenda SS w miejscu spejzjanym - bardzo dołnie str-
żony i utonyany w ciekawoty tajemnicy.

Dowódny Marijen Cramowski "Wros" d-ue Wolski "Wyski" "Gyft"
d-ue w oświ pul Frenidek żądliki "Bawinske" d-ue grupy
partyz. "Wyski" "Gyft", Jan Szalowski "Soból" d-ue Wolski "Wyski" i
i d-ue Wolski "Wyski" "Gyft" "Soból" "Wolski" 102 "AK". "Lipnowe"
Komenda wale, prebarował, wzięt do punktu "des" "Kroszyna" "Gyft"
i do Gylony punkt "Soból".

grupa paragonowa "Kamul" Swierzyca (1/1)
Bunkier 36 i 37 - bunkier 36 nr 1 na 12 etab. Flak "N62" 30
- bunkier 37 nr 2 na 18 etab. Flak "Mewa". Wyżnikowy n/j
Plesano
Bunkier bojowy, wyprawowy, sanitarny, wyprawowy, wyprawowy,
repartmenie i spłt wyżnikowy, sanitarny, melon
repartmenie - szkolenie dowódców, wyprawowe - melon
Czynny od 07.43n do 03.45n Dobne Ameryka - tajnie.
Dowódca: Bolesław Boruszkowski "Sapieża"
i ppor. Władysław Jerichowski "Mochiel"
Wieloletnie w okresie wojny z 43n/44n - melonowe melon
policji, rezydentury i kamulato SS.
Bunkier "Kokaszka" na 24 etab (wym 3x8). Flak "Koczet" n/j Studia.
15 etab - wejście do bunkra z wiatru Bunkier Setaba Grupa
Bunkier - bojowy, wyprawowy - 12 etab, melon, melon
repartmenie, repartmenie, repartmenie, sanitarny, sanitarny
Czynny od 11.43n do 03.46n. Dowódca Stefan Kiedrowski
Władysław Nowobłowski "Mand". Bunkier dołone Ameryka - tajnie.
Melonowe melon i okresie wojny 43n/44n - melonowe melon
melonowe melon, policji, policji, policji, rezydentury
Grupa "Kamul" przenieś się do wojny Zapewni - Poryw i
Pachni i w czasie pod kamień 43n melonowe melonowe melon
akcji, melon i ludność Jerichowski "Mecklis", melonowe melon
grupa - grupa paragonowa Zapewni, inżynier, inżynier z grupy
Secna Kulase "Zewitka" Pachni rezydentura
Grupa paragonowa "Zewitka" Zapewni Pachni Goryl
Stan osobowy 42 paragonowo - wyprawowy
AK z dow. Jan Szalewski "Sobol" i Volok "Byszki-103"
39) Bunkier "Zapewni" i "Koczet"
Czynny od 07.43n do 12.44n. Dowódca (dowódca "Jędr"
Jerichowski "Mecklis") ale faktyczny dow. Jan Pochaj "Jędr"
"Jędr" i rezydentura dow. Jan Regulachowski "Jędr"
"Jędr". Ludność Jerichowski "Mecklis" - melonowe melon
chłodzić pit itp) - melonowe melonowe melonowe melon
Bunkier - bojowy - 12 etab, wyprawowy, repartmenie, repartmenie
repartmenie i spłt wyżnikowy i sanitarny, i sanitarny, i sanitarny
oddział dow. Jan Szalewski "Sobol" i Volok "Byszki-103" AK
paragonowa paragonowa paragonowa i wyprawowy - melonowe melon
sif do tytuła pod ochroną i otęgni - Jędrachowski
Liczba etab, melonowe melonowe melonowe melon
z panem Koczet i Jędr
607

grupa przegranych "Kosmaly" Szwarczanie w odcisk i
 grupa przegranych "Zawisze" Zepce - Rodun ~~pod~~
 wykazuje akcje bojowe w zakresie od potroch
 pow. dawidow gnyta i k. w powiatach chynickim, kossier
 m, skarofordkim, bytowskim, mielskim i oruchow-
 wskim, w których wzięte wawerki, waz po lesnych i wiskach.
 40) Brankier ~~pod "Skocz"~~ pod "Skocz" w Topolnie
 w gospodarstwie Topolnickiego w Borsce nie było
 "Skocz" nie 18 osób
 Brankier operacyjno bojowy, niepotemnie w tym czasie
 w gospodarstwie Alfonsa Topolnickiego i innych
 gospodarzy, czynny od 10.43n do 03.45n. D-uy Alfons
 Topolnicki w gnyta, k-olt nie powiat Chynicki gnyta
 wiodysta w oddziale "Marie" od 06.44n do 03.45n
 oraz Jan Ryduchowski "Sotne" "des" grupa przy-
 wadzca "Zawisze" Zepce - Rodun gnyta i k.

41) Brankier "Feriore" w Topolnie w jeneroem Ewom
 chery - pniejsioy, czynny od 10.43n do 04.44n d-uy
 Leonard Marchlewicz "Szeper" grupa przegranych
 "Skocz" w Łukie gnyta oraz Alojzy Branski "Skocz"
 grupa przegranych "Jodre" Borsy Mlyn - gnyta

42) Brankier "Bator" Borsy. Nie było "Wilk" w lesnictwie
 Nikołaja Furwarskiego nie 26 osób (wym 5x6) w
 Maciejewie oddział 106. Brankier przebarowanie
 bojowy - wypadowy, czynny od 10.43n do 03.45n. D-uy
 Jan Pokoj "Feger" grupa przegranych "Zepce" i
 Rodun gnyta i k. w powiat Topolnicki i w powiat Topolnicki
 Borska grupa przegranych "Mlynki" "Mlynki" gnyta i k.

43) Brankier "Jestrog" Nie było "Blok" w oddziale
 104 Brankier / Maciejewo w regionie w lesnictwie w oddziale
 nie 24 osób, czynny od 07.43n do 03.45n. D-uy strażnik pol
 Franciolek Jerdyk Borska grupa przegranych "Mlynki"
 Mlynki gnyta i k. w powiat Topolnicki z oddział "Szwarki" i k.
 pow. Alojzego Branski "Grab". Grupa 46 osobow operacyjno
 bojowa, wypadowa, szybko przebarowanie i klafarwa-
 nie, bierze udział w różnym atakach bojowych pod dowództwem
 gnyta i k. w powiat chynickim, skarofordkim, truchobkim
 i bytowskim. Grupa "Mlynki" wchodzi w skład Zende-
 merii Polowej gnyta pod dowództwem Meryjane 608
 "Woros" Oddział "Mlynki" gnyta i k.

c. 1944 r. nie str 29

45) Brankier w/j Gwiera "Borowyn Młyn" nie
sob. Hessa Gwiera-Polowne" wyzany od 10.43n
do 12.44n. Dowódca Jan Polak "Jeden" dwie grupy party-
zanckiej "Lewice" "Zapiec-Radwin" grupa AK
i dowódca pol Francisek Jarobik "Borowka" grupa party-
zancka "Młynki" grupa AK oraz Słojny Bronski "Skocz" i
grupa partyzancka "Jeddy" Borowyn Młyn - grupa.
Brankier operacyjno bojowy - wyprzedary Zencelenneni
Płowej - grupa nie pow. chynicki, byłowski, mieslecki,
koscienki, Starogardzki i turkolski oraz Winkowski.

46) Brankier "Klemensie Turbicka" Borowyn Młyn
Hessa "Jatoriec", nie sob. i jego gospodarstwo,
Brankier rozpoznania i spust wojskowy i slaby
punkt sanitarny. Wyzany od 10.43n do 03.45n.
Dowódca st. dowódca pol Francisek Jarobik "Borowka"
grupa partyzancka "Młynki" grupa AK oraz
"Młynki" grupa AK i oddział partyzancki "Jeddy" i AK oraz
Słojny Bronski "Skocz" grupa partyzancka "Jeddy" grupa
Borowyn Młyn grupa.

46) Brankier w/j "Linora" Najtk Hessa "Grom". Nie sob.
Wyzany od 10.43n do 12.44n. Brankier operacyjno-bojowy,
pobieranie i wyprzedary nie teren parady byłowski i imia
steckiego, Winkowski, Dowódca Jan Rydzkowski "Sobna",
"Laz" grupa partyzancka "Lewice" Zapiec - Radwin grupa AK
i Terpil Saultki i - ce grupy partyzanckiej "Grom" w
Lekiem, "Gonelmiany"

47) Brankier "Fool Rodolof" i Lewne Skily w Lekiem i
Hessa "Bela" "Bela lejem", nie 12 sob. Brankier
bojowy, organizacji wojskowej - wyprzedary nie powiat
byłowski, mieslecki i Winkowski.
Dowódca Terpil Saultki "Gonelmiany" grupa partyzancka "Grom"
w Lekiem grupa, i - ce Rydzowski - zarządca majątku
Inchowie, Rakowo grupa partyzancka "Reich" Bytow
Maszowie - grupa AK oraz Słojny Bronski "Skocz" grupa
i - ce grupy partyzanckiej "Jeddy" "Borowyn Młyn" i k-
niepowiat chojnicki grupa "Włodzisław Wroblewski" Maria
od 06.44n do 03.45n. 609

Brinkier
48) Brinkier „Pylbak” młj Glińno w miejscowości 33
Ciernie na hrom „Woda”, „Pylby” Na Rosól, wejsie do
bunkra z wody. Brinkier bojary, dobre wykształcenie
w broni i nocowy - wyprzedkowy nie powiaty chujnik.
Kobierski, bykorski, mieszkali w osiedlach Derowom
przez Jena Pokoj „Feger” dwa grupy partyzanckiej „Zawista
Zepcei - Radim Gnyk i AK over starszego Bruskiego „Skocz”
dwa grupy Iskon rejon Brusy i grupy partyzanckiej
„Fedy” „Borow” Mlyn, z nie karta gnyta grupy Brusy
i komendant gnyta w powiat bykorski, miasteczki
i chujnik. Grupa partyzancka „Fedy” „Borow” Mlyn
liczyła 42 partyzantów - ston nie gnyłby 44
Czynny od 07. 43r do 07. 05. 44r. Zdrachony przez
mencynide Pylter - który powolowo rozkrawanie
w mieście 07. 05. 44r zabrano dym, w chwili
zakroczenie - obary przez oddział SA 30 osobory
z Bytowa w bunkra zinglowo ip 23 partyzantów
Porowos potycki wpieli partyzant Feliks Pokoj,
Pohak z Landy, Pepsiniki, plus 2 Polaków mierzide -
najtkow anyk, manny, robot Bernard Brinkier, Francis-
szek Dardawa manny wstow - Arwidko Arwidom dmitem
z 20. Na worker day wwar z nim ~~z~~ z palewalki
18 partyzantów i ewakuowano 3 mennis partyzantów
N potycki wpieli K-dt SA z Bytowa 28 lat otymnat
7 maboi w bruch, 1 w kieniec z SA i 1 w kieniec z SA
manny.

49) Brinkier „Borow” Herb „Owies” „Fekton”,
w osiedlu (wym 2,5x3) nie 24 osoby w Słopi Meksa
w lipnicy. Brinkier operacyjny - bojary
wyprzedkowy, zapatrenie w spisek wytkowy. Brinkier
dowodzawa gnyta - odgrywa ip du mdrady - gnie
owobisnie wrogomony w lny k-dt 50r gnyta Pom-
oskiego ony mija Aleksander Areszt, Komar
„Dzbinie” w lutym i marcu 1944r a wydebat wotkary
jeleń z rozkrow „Nalcy” z woofian” z Niemiołmi? Czynny
od 07. 43r do 25. 12. 44r, Dwa Jena Pokoj „Feger” z
Koborski/Swoomegacie bunkra „Borow”. Semowanny
dwa grupy partyzanckiej „Zawista” Zepcei Radim Gnyk K
Ludwik Jandrewski „Mechin” „Ordny” z Chujnie - zdrasnił mes
niez obaw na stronie 31

W dniu 25.12.44 w Bytowie
wzrost uszy przez zniszczenie 2 Bytowa
i zradził bunkier "Barany" z Flaków Maksie
w Lipnicy. Dwie grupy Gen Pokoj "Jeger" odwrócił
zradził mes "Ojciec" 11.00 25.12.44 w Bytowie
petycja z rozkorem przyjechało Kommando SS
z Wielkiej Chetny z Niemcami w ramach wojny
w parę tygodni awaryjnym zdesygnował 22 part
granton z okropnie. Je Gen Pokoj "Jeger" dwie
grupy partyzanckiej "Zawita" zepcha - Radni byt
i AK zoskaza awersowane wraz z partyzantem
Storman Lewny Storman przez Kommando
SS Wielkie Chetny i zostali ~~przekarani~~ i przest
chani w Komendzie SS Jędrkornando. Wiele w willi
Wysokiego i tam zrobieni w awersie tj w kłoni
Leci i kłabki po zimach - nie opiewany
zimnych - zoskazał stam i grubnie jędrni
45m. Jego i rany w zimach bito i męstwo
w najbardziej okrutny sposób i metodami over
"Głochano - nie dawano jędr" - "było cępkę bnie"
i "głód", "chłód" w pokoju przestuchiwani w Komendzie
Jędrkornando SS Wiele na drzwiach wisiało dwie
zdjęcie partyzanta por Jana Szalewskiego, "Sobol"
d-ny Woldkera partyzanckiego "Buzek"
i "Buzek" 103 "AK" to było zdjęcie jego
i K-UK Inspektoratu chozimko - tereńskiego AK
To było zdjęcie mego dowódcy por Jana Szale-
wskiego "Sobol". Na tym zdjęciu wygląda jak
zary. Pod zdjęciem pisało "Polak" - "Patriot",
"Polska Świnia" - "Najwyższy Niemiecki".
"Ze wskazaniami jego Niemcom, gdzie on jest, gdzie
się ukrywa lub gdzie jego Soboty i Soboty osobicie
wzrosty mego życia mego - miłiwid mego
i miłiwidzie AK osobę najwyższy miłiwid odnawianiami
niemieckimi - dozwolanie. Gen Pokoj "Jeger" i Leon
Storman w Komendzie Jędrkornando SS Wiele
byli ziępkę przestuchiwani i byci, gępkę, wydłob-
dłoni. To nie było życie - okrutny i miłiwid "nie"
nie zradził miłiwid. To było dobre, było dobre
zostali przestuchiwani z innymi wprzemi do
Gestapo w Neugarten - tam one Gestapo było już
dobre

Paulos pobytu w Warszawie ^{rozstos} wstąpił się
z kolegą Leonem Starmann w Kungarten.
W dniu 10 lutego 45r został wyniesiony
do szpitala i przy opóźnieniu kasa inelort
zarekła Niemiec de mowit Jan Pokoj Jeger, który
począł. Na 1-mej stronie „Ruscy w Pile” nie ty
wreszcie polskiego - i jui marzył o Wolności!
Zanim nastąpiła ewakuacja wzięcie w potworie
dnia 45r do Kokoszek, dalej Siemowicie / Szabotka
8 km nad jezioro od strony morze i dalsze
ewakuacja 10-15 km dziennie. W Kolumniek
było około 3 tys ludzi do chęci „Stochoty” i dalszy
nie przedpół. Szypka - szedł powrót do domu
ale nie walczył. Jan Pokoj Jeger - szedł, że Standa
benfikter Nordman - Dawał gotowiom SS z Wielkich
Chesnow zginął nie przedpół, że Szypka dnia 45r
zamierzany w chęci przeciw Hitlerowi, Wzięcia to
zrobicie wzięcia Jan Pokoj Jeger do strzelnicy.
Innowolprochobnie wzięcia informacji ludności z Prus
Szanderbenfikter Nordman - chęci Poligom
Wielkie Chesny i jego resztki Fryderyk Dower SS
ponowili kanto w Amoyel.

50) Bunkier schowek w wiecie rybackiej „Reich”
nad jezioro Sominskim w rybacka wiecie Frop
w Sominsk pod Bytów. Na 6 osób, hasło „Achtung”
Bunkier - punkt operacyjno-bojowy - „wyprawy
na teren Bytowa i przedprzewanie, Wzięcia tam
nigdy nie senkali. Czynny od 07.43r do 03.45r. D-2
Jan Pokoj Jeger grupa partyzancka „Zawisze” zapisał
Rudwin Szepka Szulka „Gonelwany” grupa party-
zancka „Grom” w taktym gny

51) Bunkier w gospodarstwie Wschepowa Dupike w Zielonej
Flunie na 6 osób, hasło „Bart” Bunkier zopotnienia
w zarysach, sanitaria i dalsze. Czynny od 07.43r do 03.45r.
D-2 Fryderyk Chlebwarde - lesniowy i grupie i Francuski
Fryderyk „Boorinke” i dalsze grupy partyzanckie w taktym gny 612
Głęb dolny na stronie 33

2) Bunkier w wojowni Kosołudy na 6 osób, na terenie "Kamień", Bunkier wypodary, przebarwienie, rozpoznania wyznosze - Egzamin i posiedzenia - cy dokonali tam grupy powitki zupy, obwoły mleko i chleb w kierunku pro mleku, Wykonano to Klauz ~~Archie~~ Miszewski "Dunka", "Bilet" i "Wiktoria" ~~Miszewski "Wiktoria" nie widać na rozkaz drug~~ Miszewski "Wiktoria" z grupy partyzanckiej "Edusa" w dubni Gryt, na rożek drugi Młodym Czerwoskiego "Wrosz" "Dobrych" "Miguzki" Gryt i Jan Brzeskiego "Sobol" "Dobrych" "Szyszek" - 1034 AK, Cyg od 07.42 do 03.45. Dokonali tu również wyznosze i inni Egzamin - podredni "partyzant" Musiał być "Partyzant" brali sobie wyznosze same z punktu kontaktowy

3) Grupa partyzancka "Jodły" w rejonie Baranego Młyna Kiejzga Bruckiego "Skocz" Gryt i cy grupy Jodre rejon Brus od 10.39 do 02.44 - z cy k. dz. grupy Brusy - Gryt Gryt od 10.39 - 02.44, dwa grupy partyzanckiej "Jodły" w rejonie Baranego Młyna od 02.44 do 03.45 i k. dz. na powiaty Gryt Bytów, Miastko i Czuchów w podjęciu z grupy partyzanckiej - Gryt bracia wiodące i Franciszka Turkenewicz

a) Bunkier nr 3 na 12 osób w rejonie Baranego Młyna teren "Pizimek" d. i k. wiodące Turkenewicz Gryt od 02.41 do 03.45, odbyły się tu również Gryt, Bunkier organizacji wojskowej, przygotowanie i wypodary na powiaty bytowski, miastkowski i czuchowski

b) Bunkier "Cok" w Nowej Budzie, teren "Straci" na 6 osób. Położony Kosołudy w kierunku Konołty Bunkier bojowy, przygotowanie i wypodary na powiaty czuchowski, miastkowski i bytowski. Cyg od 02.44 - 03.45 Dwa Młody Bruski "Skocz" grupy partyzanckiej "Jodły" Baranego Młyna Gryt

niej Helny z strony 33 ~~Strona~~ 34

el Branki w wojnie Niemiec
na przesłuch me 6 osób w tym czasie 12 osób
To branki obserwacji wojsk niemieckich i innych
formacji jak górnicy, SS i SA oraz produkcji
gospodarczej i przemysłowej oraz wykonywanie
drobnego robotarstwa na terenie Niemiec - prowadzenie
wywiadu i przekazywanie do Górnicy doprosku Sledzi
oraz przekazywanie wywiadu do Komendanta "kompini-
uczynij" organizacji "Czerw" Janowi Hamełskiemu "Jotari"
w Białym Bole w okresie od 02.44a - 03.45a

Dowodzą: Teofil Pultke, generałmajor "grupa party-
zancka" "Grom" w Łukim i Alojzy Bruski "Skocz"
54) Schowek me 6 osób w piwnicy "Eli" ul. Szkolna 6
Brusy na replem sklepu "Elibity Pawlak" z d
Merkiewicz "Eli", oficer prezydent i u niej przeby-
wali d-aj Nerełny komendant Gryte oraz mjr
Józef Gierszewski "Rys" od 06.38a - 06.43a,
Nerełny komendant Gryte oraz mjr
Aleksander Strędo "Koman", "Dębina"

w gmolniu 43a i w maju 44a w towarzys-
twie por. Janie Szalewskiego "Sobol" Włodzisław
"Sypski-103" AK i Edward Skwierawski "Edus"
grupa partyzancka "Edus" w dubniu/Bonus Gryt
oraz Maryjan Budnowski "Wros" Włodzisław "Młynki"
Gryt w okresie od 40a - 03.45a, Pociąg spobran
obradowali i przekazywali ichamy waltu z Niemcami.
sobie

55) Branki "Kalwaria" II Kaplika we
Wielu. Schowek operacyjno-bojowy,
czynny od 07.42a do 03.45a. D-cc Jan Szalewski
"Sobol", Maryjan Budnowski "Wros" i Jan Khaman
"Włodzik"

Napisz prozję z mieszkańcami a Barwego
Młyna: Julianem Cwikarckim, Janem Szwęty, Janem Skiba,
Wanda Fryda i Józefem Olik.

56) Punkt kontaktowy "Las" Koscielnym
 k/Dworca sl-ue naprz Skamienian Lintkowski
 i por Jan Halewski "sobol" byrny od 03.45
 Fin mektylda ~~Goebel~~ Goebel "Melita z oddzialu
 partyzanckiego "Myski" Gzyt dostawowa
 melchunski, kartki igrowoslowe i dokumenty
 niemieckie, ktore otrzymano od pracownika
 czynnicy Bruny pani Medusa i Josefa Nery-
 paleca w opiniu Bruny. Na rokowu Mary-
 ana Czerwobrzego "Amos" oddzialu "Myski" Gzyt
 Jak i Klara Terena Mikewska "Bilet", "Danka"
 Terenicka Gzyt wozila wielokrotnie, kartony
 i rotyle, ktory dostawiali harcena, Leon
 Drobinski, Leszek "Kasub" i Jozef Grabski
 "Orlik" - obaj z oddzialu "Myski" Gzyt
 od ~~ojca Leszka Drobinskiego~~ z punktu kontak-
 towego "Fukoleta" Gernica od duzi Szapka-Tereni-
 cka Gzyt i od wiody Terena Drobinskiego ~~z~~ ^z ~~z~~
~~z~~ zbanku Gzyt - zjal Leon Drobinski
 "Leszek", "Kasub" i katemidomnego w Barie zopra-
 towania Florentu Wlochidnego Porwaki, ktory pro-
 wadzi punkt reopratniemi w brosi i materialy
 wybuchowe w Gernicy - Ryzyk 2 - zrobito pool
 gine, ~~Wskaznik od 10.39 do 03.45~~

57) Grupa Alojzego Bruskiego "Skocz" d-ue grupy
 Iskne region Bruny od 10.39 do 02.44, se 2-ue
 k-dke Gzyt opiniu Bruny od 10.39 do 02.44, d-ue
 grupy podlegnosciej "Jodryl" ~~z~~ w regionie Borowego
 Myske - Gzyt i k-dk Gzyt w periwialech; Bytdv,
 Mierko i Czardio od 02.44 do 03.45. Porwacki
 konspiracyjny organizacje Gzyt Pomonkiego i niedobrych
 "Odne" z Janem Klamenskim "Jotan" w Bietym Borze, gdzie
 porzekaruje i otrzymano wiadomosci wojskowe, gospolara
 w skrene od 40 do 03.45

Frank - roditelje "Hindenburg" ve Njickel
i Godinu - vada moza' zbrat' i poverov' pool
vije komende nje vladav' Njickel' obue s-ovko
ve' gupij a brukre a Lipovij Gopre/Ovove Goyt.
Drovide nje vladav' Njickel' poverov' frank
Keraktory a Berlinie
ofine dokturov' a volbivov' informacije vjthove sigo -
spuhande na obrenie od 40r do 03.45a

Frank - roditelje u lesanovje a Somirnov -
Gostomko kobo Bytove poverov' dvoj' bracke
Stavray - Njickel' Goyta od 03.44r do 03.45a.

Gostomko

Frank - roditelje - Masovene a brukre pover' Njickel -
vem - crnkovskim, Goyne od 38r-40r, pover' Njickel'
pover' Njickel' do Chojmet/Chojme, Goyne od 40r
do 43r, Budavane a brukre, over atrymivovene
viadomosi do Goyne a vladav' vojak hitlerov-
vobik me berine Polski, Dey Njickel' obrenov' Polski
Chojme - daly ^{providri} komende konspiracijne Goyne razi
pover' Njickel' - grupe zebolarov' obrenov' Njickel'
Chojme ✓

Schwach a Kherstom "Furderstank" a Brunel
Schwach - pover' Njickel' a Kherstom a ul' skolnej'
do ul' Gherstomij' a Brunel.

Keraktori a nje, njevolnij angelj, njevolnij
vovij a njevolnij izvovij over njevolnij
i kerere a Povlame Njickel' Goyt. Byt to gherovij
punkt dokturovanie a obrenov' informacije
vaytkovij, gopovovij i pover' Njickel' - njevolnij
Np. vladavosi dokturov' a obrenov' kerere
dly Goyt Gyal'ski, Dolik" a dly Goyt Drobinski, "Kerere"
a Kerere "Kerere" Goyne ul' dly a Goyt

Dey to; SDefen Marklevir "Siny", Kerere a nje
njestre Elibete Pavlak a Marklevir "Eli" obay
a Oobrenov' "Njickel" Goyt, njestre ^{zabranjen} "Njickel" Goyt
njestre kerere "Elibete" over Njickel' kerere
"Kerere" a Oobrenov' "Njickel" Goyt a Goyt Kerere
Oobrenov' "Siny" 103" AK
cizy dolny me 37

Wiosna 44r SS-mani jidit, Kabitki wrobojony
worem bojarym i robieraj partyzantow - "Zbiera
" partyzantow z 200 listy 50 mowit "June",
Szczepanowicz obary roparki me partyzantow;
w Swornegrad - zbieraj 2 partyzantow, w
Asmunie zbieraj jednego partyzanta Stundę,
w okolicach Brna jednego, a w okolicach Czeska
Kopie 3 partyzantow. Mszoyani wiekaj do lasu
w bunkrow, do krowach i mevet do Rajdu
Zwynie w stowe teor parkow, obaw i zapianek
zbieraj mowit do obaw w Stutthofe, a cake
wobliwy ~~...~~ wywoic do lasu w Potulicach
wiosna 44r. - do: Jozef Dambek "Jun" 11

XXXXX
Gul kwanie 43r - jidimp grupa partyzantka
"Kasubly" Swornegrad - Gyt - przeniec i
w ogon Zapcenie, Parsyone, Polbiki, Komery
i Lipnicy. grupa cheli se me dwie grupy,
1) grupa partyzantka "Kasubly" Swornegrad
Gyt - Stan osobowy 32 partyzantow
Drey Jozef Kiedrowski "Szpytko" - organizator
i kulk ~~...~~ ^{grupa me powiat} Chojnic Wladyslaw
Wobleski, Manie od ok. 44r do 03.45r,
2) grupa partyzantka "Kasubly" Swornegrad Gyt
wore z dwi Ludwikiem Jaidrowskim "Mechly"
"Czarny", "Czarny" hery i z grupy Leona Kulasa
"Zawira" i tworzy grupa partyzantka "Zawira"
Zapcen - Radun Gyt Pomotki i K. Dardol
robaj Ludwik Jaidrowski "Mechly", "Czarny" z Chojnic
i wstajec Jan Pokoj "Jeger, ~~...~~
Stan osobowy grupy 42 partyzantow. Roman Oldziej
partyzantka "Szpytko" Gyt - stan osobowy 56 partyzantow przeniec
i z trojkat Czarnie - Olszyn - Czopowy zimna 43/44r

Skon usobny micklonyt group partyanich
ne spruchit 44m.

1/ Odchit partyanich "Mlyuki" Gryt - stan 56 osob

~~2/ grupa partyanich "Mlyuki" Gryt - stan 33 osob~~
d-ue Manjen Cravovashi "Woros"

2/ grupa partyanich "Mlyuki" Gryt - stan 33 osob
d-ue ot neri pul Francisek Jaidryk "Borivka"

3/ grupa partyanich "Jedly" Borovay nym - Gryt
- stan 48 osob - d-ue Alejny Bruski "Stoor"

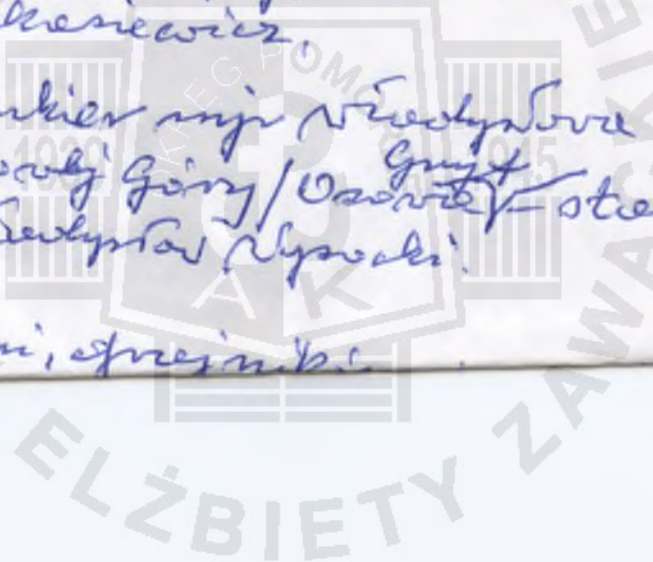
4/ grupa partyanich "Grom" Lektie - Gryt
- stan 45 osob - d-ue Teofil Saultka "Gharreliony"

5/ grupa a' bankier braci Vvedlystava Lukeniwira
a Borovoyan nymie - Gryt - stan 8 osob - d-ue
Vvedlystava Lukeniwira

6/ grupa a' bankier nym Vvedlystava Vysochiejs
a nymie Lipsowy Gory / Oaswyt - stan 10 osob
- d-ue nym Vvedlystava Vysochiejs

Gnechukijs broni, spruchit

Ⓢ Gupchany

Dolose bunkry

61) Bunkier "Rys" na morze Helmski K-oltie Gierszewskiego
Kawalnego Gryfte wog nup Jozeta Gierszewskiego
"Rys" w Dywanie Dziemiany. Czynny
od 10.39r do 06.43r.

N luty 43r zostaje odwołany z koltie Kawalnego
go Gryfte na skutek wroptnuch niepoworu-
mudk w dozwolcie ~~z~~ TOW Gryft Jozeta
Dziemiany tej nie podporokowuje si!!!
nieustnie!!! N maju 43r "Rys" wyduje
wyrok wyjanieajny smierci na Jozeta Giersze-
wskiego "Rys", ktory to jest "nieustnie" i dziale na
skole Tajnej wyjanieajny wytkowaj Gryft Jozeta
K-olt Kawalnego Gryfte wog nup Jozeta Gierszewskiego
"Rys" wodaje zastanowony "nieustnie" w murkone
Polskiego Oficere - ofier - bujownik walnosci!!!
Polskiego Oficere walec z kiltowskim mezesi-
cznikiem 43r lub nie porokowuje lipca 43r
w bunkrze "Rys" w Dywanie/Dziemiany - ofier
zostaje porokowany. Wyrok wykanali na
w mof - Gryft "Kruk" - Gryft
"Kruk" - Gryft "Kruk" - Gryft

62) Bunkier kolo les miodowki Trawie/Dzie-
miany. Bunkier dozwolcie TOW Gryft Jozeta
Gierszewskiego, Bunkier boczny - wyjanieajny
i wyjanieajny.

Dwie por Jan Szalewski "Sobol" Oddzial
pocztyendy "Suzki" - 103ta Bary Tacholonia AK
i k-olt Jozeta Gierszewskiego dwuj nich - tereckiego AK

29 Czynny od 10.39r do 29.06.44r
29, 06.44r dwie Jan Szalewski "Sobol" z kiltkowome przy-
wancami zostet zaskonony ^{na bunkrze} przy obrowe polujci miedmiedki
Dowolnie z przywancami wywal si z pole walki
ale Jan Szalewski "Sobol" zostaje marny.

cięż obelony na stronie 40

3) Bunkry w rejonie Lubiana koło Piętki
w stronę Suorków, Czynne od 07.44 do 05.44

a) Bunkier AK przy Jarmie kalerwskiego, Sobol
Bunkier operacyjno-bojowy, stan osobowy
34 partyzantów ~~na~~ 25/26.05.44

b) Bunkier przy Leona, Józefa i Stefana
Kuleszów przy Pomorski, Bunkier operacyjno-
bojowy stan osobowy 17 partyzantów 25/26.05.44

c) Bunkier Augustyna Boeski "Lbyche" przy
Pomorski, stan osobowy 10 partyzantów
25/26.05.44, Operacyjno-bojowy i wyprzedowy.

d) Bunkier "grupy dżitich" stan osobowy
5 partyzantów 25/26.05.44, do otworzenia.

Bunkry wyżej wymienione zostały
otworzone 25/26.05.44 przez silne kordony
policji, żandarmerii i Komando SS z Wielkich
Cherwin. Zacięte walki trwały 2 dni. Zmiana
wydostało się 51 partyzantów, a w walce poległo
15 partyzantów.

64) Bunkier "Cielony Pabel" "Olszowiec" przy
nazi "Cis" - grupie partyzanckiej "Cis" "Moiżet"
D-cc przy Henryk Grabos "Gzierole" Czynny
od 07.44 do 27.03.44

Zadaniem siostry Kiedrowicz i kpt poruchowy
Gryta w składzie u Kozmicki i Stefani Janusze-
wskiej w miejscach 21.03.44. Przez drugiego siostrę
w czarnym mantlu "przez Dęzkowskiego - siewca
Dęzkowski po 11.00 21.03.44 skierował się do poczty
i przez telefonistkę telefoniście z Porwanków
zawiadomił Komando SS Wielkie Cherwin, że w niedzielę
nie ma opóźnienia w Janusze-
wskiej. O 12.00 został wysłany siostry Kiedrowicz
i Frank który potarturzył w Wielkich Cherwinach
i do SS w Wielkich Cherwinach z Komando SS
Verde przy Janusze-
wskiej 21.03.44

Wielkie Cherwin, że w niedzielę
nie ma opóźnienia w Janusze-
wskiej. O 12.00 został wysłany siostry Kiedrowicz
i Frank który potarturzył w Wielkich Cherwinach
i do SS w Wielkich Cherwinach z Komando SS
Verde przy Janusze-
wskiej 21.03.44

44 (2)

Handwritten text at the top of the page, partially obscured by a watermark. It appears to be a list or a set of instructions.

Main body of handwritten text, mostly illegible due to the watermark and fading. Some words like 'Kraj' and 'Zbiety' are visible.

Przebieg przebieg do mieszkanca - oficer
współpracownik p. Januszeński "Andrzejki" mne
chciał mieć do pomocy na obszar, w dniach przebiegła
właśnie Stefani Januszeński z "Adolfin Kiedzi
"Kraj" - było to o 4 g 21.03.44
o 4 g 20 wstąpił na szczyt Kiedzi
Kiedzi po Andrzejkach w Kiedzi SS Wilkie
Chętny

wskazano bynajmniej interesem kampanij
 w Czerwicy i następnie w Krasnowym i Krasno-
 wolsko SS "Wielkie Czerwiny" i wskazał bunkier
 "Zielony Fotee" w miejscowości 16⁰⁰ 21.03.44
 i rozpoznał się w wielkie bitwie, które
 rozpoczęła do 19⁰⁰ 22.03.44. W bitwie
 zginęło 7 partyzantów, a 2 partyzantów
 uciekło z matnią, a 3 zabitych partyzantów
 zostało - oświetlił ich samochód niemiecki
 z Chojnic, Lępnik, "Knaplewski" i miał rewie-
 dować poprzeczki graniczne "Gwardia"
 odcinek o wykopaniu bunkra, lecz tego nie zrobił
 gdyż nie posiadał dobrego sprzętu 21.03.44 ze
 względu na ślad. Najbardziej to bunkier
 "Zielony Fotee" był nie tylko ekspluotowany
 samymi z 43r/44r ze względu na podległą
 ścieżkę wiozącą 44r, mogły być ślady - ze
 względu na to może być jednak a przynajmniej wykrycie
 bunkra "Zielony Fotee" w Krasnowym.

Dokumentacja o "Zielonym Fotee" została
 spalona. Wykazuje się Binlitym Grytu
 Gromowskiego od 07.42r do 22.03.44r.

Jednym z walczących było 13 ekszermanów i pilnowanie
 w tym czasie 13 ekszermanów i pilnowanie
 Ciepły dalszej spion bunkra "Zielony Fotee" a następnie
 ni.

65) Bunkier w rejonie Ciepłego PTP, Grytu Gromowskiego
 oraz zandarmierii - Grytu
 Dowódca Henryk Markiewicz Grytu od 07.44r do 23.04.43r
 W wyniku walki grupa partyzancka została
 rozbita 23.04.43r.

66) Bunkier w lesie koło Starej Gami pod Starogardem
 d-cie kpr. Sobiecki Grytu od 07.44r do 31.12.43r

67) Bunkier w lesie koło Wierka pod Starogardem
 D-cie Antoni Markowski Grytu od 07.44r do 01.44r

- 68) These bunkry: Mroze 42
 Bunkier v leine medledarictve Rojanna /
 Bychovny. ~~D~~ Gnyt, D-ve Andrej' Mrozek,
 vyzny vol of 41n do 5.12.42n
- 69) Bunkier "Grucho Gnytov" v Kamennij
 Knolevskij v rebrudovremienj goprotavnyh dny
 Jene Kivlymickij, vyzny vol of 41n do 10.01.44n
- 70) 30-to osobny vblisj por ^{gnyt} Leperev' ~~penickij~~
 bunkry; v Bieschovick, v Kolenkovice
 i Sremuchie por Nejherovo nlefy vobine
 29.02.44n por Hitlerovov v skiji ~~100~~ "Sanjagd"
 (pobovanie ne svinie).
- 71) Bunkier - tmy bunkry v vojine Dobia
 Gona - Stare Gluta por Stenogard. Zofupove-
 nie v K "Gnab" - d-ve Antoni Merkovski;
 - vyzny vol of 41n do 05.44n
- 72) Bunkier v leine koto Panovnyne por Nejhero-
 vo - Gnyt, d-ve Frenetek Klykol. - vyzny vol
 of 42n do 06.44n
- 73) Bunkry v lenech vojine Bledno - Stare
 Breke Volckian "fijki" i "Beha" se zgrupovane
~~100~~ ¹⁰⁰ ~~over 2~~ ^{over 2} polsko - ruckiekie grupy desentove
 "porgnab"
 v sumie 100 partynentov, volckij vobity
 vobite pruz volckij elevov "Schutepolizei"
 Partynentov stovili svoje bunkry i zepoxy bromi
 i amuniji over sementov.
- 74) Bunkier v ~~leine~~ ^{leine} koto Boieopole / Lebank
~~100~~ ¹⁰⁰ ~~D-ve~~ ^{D-ve} Stencil Praksydat - vyzny vol of 44n
 do 06.44n Stencil

niej dalszy rezerwy 42
nazwa 43

25) Brankier Ambrozego mieszkiego "fidei"
 i kancelaryzacji Orlikowskiego w wojnie Frytawer
 me b osob me mieszki "Mick"
 Brankier specjalizacja - bogoty, odbywały się
 Autorytety meowdy i-cow gryte d'AK ^{Karsin Gryt AK}
 Wskochony w skład grupy partyzanckiej w Borsuk
 d-cy Leśmowa Boreńskiego i d-cy Automego
 Pęplinińskiego "Borsuk". Wynik od 39 roku 0345r
 Karsin Gryt AK

Grupa podlyzanska. 3. den Jone Klemas
"Fuchik" - vspoluchodnyje berpostredstvo
z grupy podlyzanske "Bessuk" Karmen a d-ry
fermerole in Dorenijckim. Dvadacty vokolivak;

Nade, Karmine, Jesterabik moze
se bunkry v vojne krasivoviki Liotecaka,
kto chet nic nad jidarem a t. d. Motovse
ikto an Digbravy over nepozvolam Kiraki
then vobovny grupy Nade 47 podlyzanski
me spuchet 44m.

Grupy zarytkove a pytkove
Karty podlyzansk provedeni a opemerac
mekel sytm, kactov, budovny bunkrov,
voblyvane breni, persingivane in vojne
brenie v suchenobani vybudovny, elementy
taktiky vojny, bnee udie v bitvach, potyckach
napadach a zezobkach over v akijich rabotach
i dyverzijnyh - pravimoi samie udovivac v vojnyh
nyznejich vyrovny d anec tajniki samobovny
Pravimoi anec kumpitacovnerske presmuse oblyvne
Idiac vyshovny a vygor - voblyv a breni v rjku
voblyvnyje - vyzigije, me pravda in 1

49

niezdaley od strony 4³ strona 44

oddział partyzancki "Sokol" "Czarny Gajt" Pomorski
1-ty Emil Gysewski "Sokol". Wzrost 180cm, waga 70kg, me
czarny 44r. 63 osób

Oddział działał w trójce: Budzik - Olszany - Chłopy
Oddział posiadał 11 broni i 0440m³
Kulorosty, wlotek do korytarza Jan. Konkowski "Olne"
Wzrost 180cm, waga 70kg, me czarny 44r. 63 osób
Grajka Pomorskiego. Był dowodzony przez Józefa Gutamburga
z Józefa Ciemińskiego z Miłofu. Bronie były brzośwane
w lesach brzośwanowych, nie wystrzelał i bagażek. Nie miał
żadnych przyrządów - budzikem - nie opublikował
1,5m ziemi, aby nie przepuszczała wody i ciepła (np.
Krepniecia i innych nie opublikował) i nie były wyborami
aby uniknąć krepniecia.

76) Bronie "Olne" braci Józef "Olne", Józef i Bronisława
Konkowski w oddziale nr 118 w lesie w Olszany. Na
12 osób - 2 promiennicy, Bronie operacyjno-bojowy,
niebani i szkolenie rekrutów, wypracowy i niegrypowanie
- grup Grajka. Dwa Józef Konkowski "Olne" Bronie
w oddziale oddziału "Sokol" "Czarny Gajt". Czarny 44r
do 17.03.44r.

Bronie "Olne" w oddziale nr 118 został wypracowany w po-
wzięciu 17.03.44r przedwojennymi kamendy SS Wielkie Chłopy

77) Bronie "Pod Szolost" w gospodarstwie Władysława
Kulesy w Czarnym Gaju. Bronie operacyjno-bojowy
- wypracowy - organizacja wojskowa. Na 6 osób.
Dwa Władysław Kulesa Oddział partyzancki "Sokol" "Czarny
Czarny Gajt". Czarny 44r do 03.45r

78) Schron w Władysławie Ślińskiego w mieście na
1 osobę. Bronie bojowy i stały punkt sanitarny
Dwa Emil Gysewski "Sokol" Oddział partyzancki "Sokol"
Czarny Gajt, Czarny 44r do 03.45r

79) Bronie w lesie Józef Władysławski Czarny, Niebani
"Zagajnik" w powiadzeniu drogi z Czarnym do Chłopy
i Olszany. Bronie operacyjno-bojowy, niebani i szkoła
nie rekrutów, nieopiekowania w braci i spyt sanitarny,
Na 6 osób, braci Emil Gysewski "Sokol" Oddział partyzancki
"Sokol" Czarny Gajt, Czarny 44r do 03.45r

~~Wzrost~~
grype K. WITOW & białobłoni w regionie lesińskiej
P. Plesko

Bunkier nr 6 Dębowa
przebiegiy m. p. Josefa W. S. doctus
w Dworku Kinnice - w. w. w. w.

Kinnice

Grupy podziemne; Str 1

XXXXX Zwyczajnie się od wiosny 39r. lecie, bratnie
grupowe i od 3-7 podziemnych w jednym bratnie
kronce w ich oporn (wzajemnie bez zmiany).

Właśnie w tym czasie, w czasie powstania
związku, w tym czasie, w tym czasie, w tym czasie
Jednocześnie, w tym czasie, w tym czasie, w tym czasie
w tym czasie, w tym czasie, w tym czasie, w tym czasie
Poniżej - formacja w tym czasie, w tym czasie, w tym czasie
Poniżej - formacja w tym czasie, w tym czasie, w tym czasie

XXXXX Rok 1942 - rok, w tym czasie, w tym czasie, w tym czasie
III grupy - Anglijskie. W tym czasie, w tym czasie, w tym czasie
do lasu - w tym czasie, w tym czasie, w tym czasie, w tym czasie
w tym czasie, w tym czasie, w tym czasie, w tym czasie

XXXXX Francja, Rok 1943 - rok, w tym czasie, w tym czasie, w tym czasie
w tym czasie, w tym czasie, w tym czasie, w tym czasie
w tym czasie, w tym czasie, w tym czasie, w tym czasie
w tym czasie, w tym czasie, w tym czasie, w tym czasie

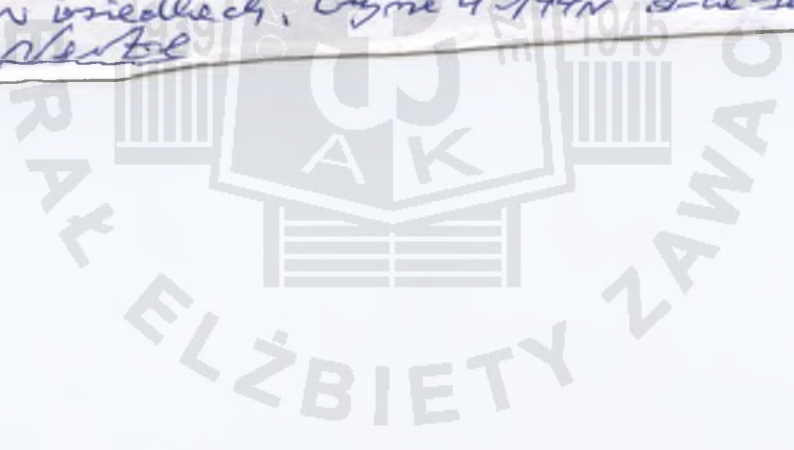
W tym czasie, w tym czasie, w tym czasie, w tym czasie
w tym czasie, w tym czasie, w tym czasie, w tym czasie
w tym czasie, w tym czasie, w tym czasie, w tym czasie
w tym czasie, w tym czasie, w tym czasie, w tym czasie
w tym czasie, w tym czasie, w tym czasie, w tym czasie

XXXV W tym czasie, w tym czasie, w tym czasie, w tym czasie
w tym czasie, w tym czasie, w tym czasie, w tym czasie
w tym czasie, w tym czasie, w tym czasie, w tym czasie
w tym czasie, w tym czasie, w tym czasie, w tym czasie
w tym czasie, w tym czasie, w tym czasie, w tym czasie

XXX ZAP 29 Pom. W tym czasie, w tym czasie, w tym czasie
w tym czasie, w tym czasie, w tym czasie, w tym czasie
w tym czasie, w tym czasie, w tym czasie, w tym czasie
w tym czasie, w tym czasie, w tym czasie, w tym czasie
w tym czasie, w tym czasie, w tym czasie, w tym czasie

12 3

- xx 6) b. Lubnia - bylo me 7 osob, czynn at ob. 43m - 10.43
Bunkier przysly - wyprzedzaj. al. ce "Jeleni"
- xx 7) b. Nieszy | dwa pomieszczenia przy "Edward"
me 16 osob - grupa "Jeleni" przybyla tu
wczesniej niz 44m do mowu 44m - opuszcila go me
skuszek znowy - dwa "Jeleni" z grupy wlotu tipa
napony (Miloj) przed 4.03.44. Powrot al. ce Bronislaw
Zoltman "Edward". W dniu 4.03.44m wyprzedzila ty
obrona Wehrmachtu i polozila. W bunkierze przybylo 6 osob
- przyslystow - podrozni walke wplywlo "Wlot przy Broni"
i "Paplinski", a z drugiej brzojki wlotu "Wlot przy Broni"
miewali partyz. W bunkierze przybyli: Mierzynski, Janowski
Kosteczki - dwa "Edward" Bronislaw Zoltman
Malski przy mowu arestacji "Edward" zamieszki
arestacji, nie rch wachajacy wstrozowcy i j. mowu
Edward przybyl w Sanktoborze i wscygal w mowu "Verbit"
Miska, Maria Gierszewska, Helena Teszka, Elzbieta Panic,
Zofia Frymank, Klemens Wozniak oraz wachajacy Modrejewskij
Gierszewskij Pestkow
- xx 8) b. Jozefowo me 10 osob oraz 3 bunkry schowki me 1-3 osoby
alle wczemkow w wriedlech. Czynn 43/44m al. ce "Jeleni"

- xxx 9) b. w Starym Mijnie me 4 osoby. Działy 43/44 r
rinnę, d-cie "Jelen"
- xxx 10) b. Kłomowo przy (Wigierszczyzna) me 3 osoby.
Działy od 12.41 r - 03.45 r d-cie Jelen, b. parafialny
- ogólny.

xxx 11) b. w rebudowaniu gospodarstwa Kłomowo
Kłomowo 4 osoby. Działy od 03.42 r - 03.45 r. b. zaprosze
nie w malenicy ogólny - sprządk projektowy, b. menad
d-cie gęsta, 1/2, miewolitoria, francuski i polski
z Bary zaproszenia Franca, Włochy, w Porastku / Chojnie
w okolicy od 03.43 r - 03.45 r. d-cie Jelen
Borek, makiery, sprządk projektowy, inżynier - przykrywanie sto
punktu kawy, d-cie "Włochy" d-cie "Włochy" w okolicy
od 03.43 r - 03.45 r.

x Grupa intelektualow, "Istka" - day Augustyn Bruchaj
 "Kocz" Dialogowe od 12.30 - 4h w sprawie
 Broni Ciernow. Skupisko 40 Okielow
 i chlopow. Polacy walke z Niemcami i Hitlerem
 Olszynie Palski, skolemie - przysie o
 lasu - do grupy podlegnosc.
 Grupa - intelektualow - pracoownicy - Jan Kalleta
 - Chojna, Ochotnica - walke niemieckiej, ml
 wojownicy i wojowniczyne Pomor
 - Chojna - To Saare Perceji !!!

Woj. walujace mlk spomniane wyzej

~~Woj. walujace mlk spomniane wyzej~~
 XXX Selbstschutz, NSDAP, SA, Policie, Zmieszanie
 Wermacht, SS, Jagdkorps, Jungvolk, Hitlerjugend
 Polny zastawienie z gotowoscami
 III Bressa x Valpudajce pour Espide polsey
 Otwolnij Balt endent satow - Praca
 Subjant Kl. Dziennik
 Valkretow Nysialkemie Polakow, Choy - Policie, Kl. Stuchaj
 XX Punkt polski - iot mery Nerkuscha - Chojna
 Wawrono Jestsowka Zesprenyten Sammelstelle
 xx Policie pryncipalowa
 Sprowozd. byli. Zendantenfirer Nordman d-ca SS z Vielhof
 Wismar, Otto Klatt z Broni, Adam Fialbrant z Kotobrod,
 Valberd Mahjes z mery Chojna i Zendanten z Broni
 Speltts Zewser + Kolant praker, Sikewe, Klein, Giersch,
 Bartsch
 xx Woj. Wprowozd. z podan opom - resp. i. nielubiane
 x Pomoroch. Komitet Grupy i. Woj. Opom i. Chojna
 - ob-ca Fremische Bralloske
 x Brony - Medykalne goebel, Marie Jestsowka - Broni
 Marie Fremische z Gierowem Kl. Broni, Fremische i. Helma
 Pericy z Broni
 niej staly str 4

Strona 4

Odbiór przesyła. Jęma Skunt, Zuber "Goffin" 62
15.02.04, 8 loków, w rej. leśniczarni Paszowa, Obwód
"Jęma", Czyn ul 40r - 03.45r. Dobnie wzbryły
- bogiowy.

xxx 1/b. nr 2 w leśniczarni Pienczo pasowej w rejonie
12/ doświ. skow. leśnic. Zbudowane z tworzyw -
z promiennymi - szpilkami i kieszmi oraz pie do
mierzenia drzew, spichcie ze stacjami.
Najdale do b. Tunnel pod drogą do Kwiek i wycie
Nyszowskiej w aparacie mechanicznym "Telefunkcyj" na 18 doświ.
Czyn ul 12.40r - 12.44r. Zbudowany przez
bnie przez leśniczego Karoana. Nowami obwoy przez Odr 55
w lutym 44r postawieni opuszcili budynek przez Tunnel
bez strat.

xxx 2/b. nr 1 pod Antopocarni, "Wios" d. ce Zuber"
Czyn ul 40r - 03.45r, na 18 loków. - B. bogiowy,
wyprawowy, rekolezacyjny.

xxx 3/b. Nadziewo k/określona - czyn ul 12.42r - 02.44r
na 14 doświ. Na stud. gęsto rozplan. Odr 55 produk
obwoy w lutym 1944r. Parzecz opuszcili b. bez
strat.

xxx 4/b. k/Msostka czyn ul 02.42r - 02.44r na
15 doświ. Parzecz opuszcili b. niebezpieczny
d. ce "Zuber"

xxx 5/b. k/Gesobane na 8 doświ. Wyprawowy w pasowej
w cenie obwoy przez Odr 55 w lutym 44r. Odr 55
wielko. Zylta mieszko "Telefunkcyj" ul. ce "Zuber"
bez strat ul. Odr. postaw. k/iny w pasowej leśnic.
Herbert Myszko

xxx 6/b. nr 7 między Gutawcem a Zyltem
na 11 doświ. z obrotami do wody. Z promiennymi
Czyn ul 11.44r - 03.45r, d. ce "Zuber". B. bogiowy,
wyprawowy, wyprawowe sanitarnego, igrowozbroje,
Myszkowoy w obrotach wozowych, Jęma, Jęma i b. b. b.

xxx 7/ Schron "Sklep Gaba" na replowu Czersk - miejsce
spełnia, ma nad. doświ. gęsto i AK czyn ul 11.43 - 03.45
d. ce "Zuber"
- lipcy obwoy Amoy 4 na odwoce

Grupa partyzancka 26 pułk Chojnice 3945 64

- 1/ Oddział partyzancki "Szkola" dowódca Emil Lysowski, 1000 żołnierzy, obszar 42x-45x, rejon Górnego Olszyna - Francuski, Chłopów, Brus-Kwik, Pomocnik 11 bruków o powierzchni 400m²
- 2/ Oddział partyzancki "Jeszcze Chłopski" dowódca Józef "Jurek" Olszyna, 1000 żołnierzy, obszar 42x-45x - wchłonięty do oddziału "Szkola" dowódca Gustaw "Gusta" Pielichowski, 1000 żołnierzy, obszar 42x-45x

Grupa partyzancka "Kamienie" dowódca Lesiński, obszar 42x-45x, rejon Górnego Olszyna - Francuski, Chłopów, Brus-Kwik, Pomocnik 11 bruków o powierzchni 400m², obszar "Szkola" dowódca Józef "Jurek" Olszyna, 1000 żołnierzy, obszar 42x-45x - wchłonięty do oddziału "Szkola" dowódca Gustaw "Gusta" Pielichowski, 1000 żołnierzy, obszar 42x-45x

- 4/ Grupa partyzancka "Czerwoni" dowódca Czerwoni z Bielaw (drużyna) obszar 42x-45x, 4.03.44, jętko Górnego
- 5/ Oddział partyzancki "Zubr" dowódca Jan "Zubr" Kuntow, obszar 42x-45x, rejon Francuski, Chłopów, Brus-Kwik

6/ Grupa partyzancka "Orlik" dowódca Jerzy "Orlik" Rydz, obszar 42x-45x, rejon Górnego Olszyna - Francuski, Chłopów, Brus-Kwik, Pomocnik 11 bruków o powierzchni 400m², obszar "Szkola" dowódca Józef "Jurek" Olszyna, 1000 żołnierzy, obszar 42x-45x - wchłonięty do oddziału "Szkola" dowódca Gustaw "Gusta" Pielichowski, 1000 żołnierzy, obszar 42x-45x

7/ Oddział partyzancki "Edward" dowódca Edward Landowski, obszar 42x-45x, rejon Górnego Olszyna - Francuski, Chłopów, Brus-Kwik, Pomocnik 11 bruków o powierzchni 400m², obszar "Szkola" dowódca Józef "Jurek" Olszyna, 1000 żołnierzy, obszar 42x-45x - wchłonięty do oddziału "Szkola" dowódca Gustaw "Gusta" Pielichowski, 1000 żołnierzy, obszar 42x-45x

8/ Oddział partyzancki "Edward" dowódca Edward Landowski, obszar 42x-45x, rejon Górnego Olszyna - Francuski, Chłopów, Brus-Kwik, Pomocnik 11 bruków o powierzchni 400m², obszar "Szkola" dowódca Józef "Jurek" Olszyna, 1000 żołnierzy, obszar 42x-45x - wchłonięty do oddziału "Szkola" dowódca Gustaw "Gusta" Pielichowski, 1000 żołnierzy, obszar 42x-45x

9/ Oddział partyzancki "Edward" dowódca Edward Landowski, obszar 42x-45x, rejon Górnego Olszyna - Francuski, Chłopów, Brus-Kwik, Pomocnik 11 bruków o powierzchni 400m², obszar "Szkola" dowódca Józef "Jurek" Olszyna, 1000 żołnierzy, obszar 42x-45x - wchłonięty do oddziału "Szkola" dowódca Gustaw "Gusta" Pielichowski, 1000 żołnierzy, obszar 42x-45x

- 8) grupe partyzancka "Jeleni" stary
 Jozefa Macidaka, Jeleni, Chierojice od
 39r - 45r w rejonie Krotary, Kromo-
 wa, jezioro Charykowskiego, Lubni,
 Lipnicy i jezioro Ostrowskie - grupie
 przewoznie + stowarz milke wolk nieczynny
 i obywatel, oraz brata miedziar w miedziar i ziemniakach
- 9) Oddz partyzancki "Sudzik" Niela
 i kolezice stary Jozef Klaman
 "Sudzik" Gust Tom wlk Chierojice
 od 40r - 45r w rejonie Niela
 Kamin - Brony - Lipusz - stowarz milke
 wolk i oddz SS, Poligs - dokladowo miedziar i ziemniak.
- 10) grupe partyz Debowic k/Kaminie
 stary Bronon i Helenie Breris stary - Chierojice
 od 43r - 45r gust wlk K - wolk stowarz
 i grupie "Sudzik"
- 11) grupe partyz "Jeleni" w Prystarni
 stary Ambrozy Mieroski, "Jeleni" Gust
 Chierojice od 42-45r wolk miedziar, ziemniak
 sabotaz, miedziar, ziemniak i miedziar w oddz SS, Poligs
- 12) grupe partyz "Wakolche" Rechin - Lipusz
 Chierojice od 42 do miedziar 45r Gust J
- 13) grupe partyz "Kamin" - Brony
 "Kamin" od 42-45r Gust J
 "Kamin" od 42-45r Gust J
- 14) grupe partyz "Kamin" - Brony
 "Kamin" od 42-45r Brona miedziar wolk miedziar, ziemniak
- 15) grupe partyzancka "Wakolche" Gust J
 stary Jan Klaman i "Sudzik" Gust J
 "Sudzik" od 42-45r Gust J
- 16) grupe partyz "Jan Libere" w Dorsku
 "Jan Libere" od 42 do 44 Gust J
 "Jan Libere" od 42 do 44 Gust J

21 Gypu poryz "Jagoda" "Vre" "Brenia"
 d-ve Esh fule do 15.05.44 v sol 15.05.44
 dley' poryz Polichukov Poryz "dovod 42-44"

Pravoslavie Paschovoye "Vre" "Jagoda" "Brenia" v sol
 02.42 - 03.44 d-ve Esh fule "Gmel"
 Pravoslavie "Paschovoye" "Jagoda" v sol 05.44 - 03.45 d-ve
 Pravoslavie "Paschovoye" "Jagoda"

22/ Gypu poryz "Jagoda" "Vre" "Brenia"
 Oryshoy Gf rith d-ve Esh "Brenia"
 Fashle "Pys" "Vre" "Jagoda" "Brenia"
 v sol 05.44 do 03.45 d-ve "Brenia"
 v sol 03.45 d-ve "Brenia"
 v sol 03.45 d-ve "Brenia"

23/ Gypu poryz "Kosuly" "Jagoda" "Brenia"
 v sol 03.45 d-ve "Brenia"
 v sol 03.45 d-ve "Brenia"
 v sol 03.45 d-ve "Brenia"

24/ Gypu poryz "Jagoda" "Vre" "Brenia"
 Gypu poryz "Jagoda" "Vre" "Brenia"

25/ Gypu poryz "Jagoda" "Vre" "Brenia"
 v sol 03.45 d-ve "Brenia"
 v sol 03.45 d-ve "Brenia"

26/ Gypu poryz "Jagoda" "Vre" "Brenia"
 v sol 03.45 d-ve "Brenia"

27/ Gypu poryz "Jagoda" "Vre" "Brenia"
 v sol 03.45 d-ve "Brenia"

28/ Gypu poryz "Jagoda" "Vre" "Brenia"
 v sol 03.45 d-ve "Brenia"

29/ Gypu poryz "Jagoda" "Vre" "Brenia"
 v sol 03.45 d-ve "Brenia"

30/ Gypu poryz "Jagoda" "Vre" "Brenia"
 v sol 03.45 d-ve "Brenia"

31/ Gypu poryz "Jagoda" "Vre" "Brenia"
 v sol 03.45 d-ve "Brenia"

31) grupa przyz w rejonie jezior
 obcy Walerian Kaszubowski z jezior
 Goczałki w rejonie Dębni i Sobolew
 w sierpniu 43r. uczestniczył w
 Makary i Julian Turynsey
 Alfons Kierke, Jenerok z Kłodzka
 Bronisław ~~...~~ Skwierowski
 z jezior

32) Wrenow chował w Bronow (44)
 w obok przyz w sędzi 103 AK
 obcy Jan Pol i Sobolew

33) Waldemar Florianowski Miszkiet
 (rejon Włocławek) Polskie Armie Powstań
 Walerian ~~...~~ Fajtek i Makarynka
 Drobniak z Cynkow

34) grupa konspiracyjna na rejonie (Chojnice)
 Jan Stenzel z Lubni - 21. 07. 44 obcy
 w Kłodzku

35) siatka wywiadowa Leski/Turko
 mekoryga "Sędzi" - w pobliżu 43a ul. w
 przy Włocławku
 (Chojnice) AK

Michał Hople z Młynka - bratnik sprowadzony
 Komenda konspiracyjna w rejonie "Adra" Jan
 Flamerki i Jotara w Budyńcu Bozre
 z grupy Najwyższej Polskiego d-og Młodszy

Text w trakcie
korekty 2.09.2008

1

Wałcz, dn. 03.09.2002 r.

ppor. Leon Drobiński

„Leszek”, „Kaszub”

Grupa partyzancka „Jagoda”, „Osa” Czernica

Oddział partyzancki „Młynki” Gryf Pom.

Zastęp harcowski „Leszek” Czernica „UL (X) LINA”

ZHP 79 Pom. Drużyna Harcerzy im. T. Kościuszki

w Brusach

zam. Przelewice 3

78-630 Człopa

pow. Wałcz

Bunkry – ziemianki pow. Chojnice i okolic Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski, Armii Krajowej i Związku Walki Zbrojnej w Polskiej Armii Podziemnej w okresie od 1939 r. do 1945 r.

Oddział partyzancki „Młynki” TOW „Gryf Pomorski” d-cy Jan Bińczyk „Zagłoba”, k-dta powiatowego TOW „Gryf Pomorski” Chojnice od 01.40 r. do 05.43 r. (w załączeniu biogram „Zagłoby”), d-cy Marcjana Czarnowskiego „Wrzos” od 06.43 r. do 03.45 r. (w załączeniu biogram „Wrzosa”). Oddział „Młynki” posiadał bunkry w rejonie zgrupowania partyzanckiego Gryfa, AK, PAP i ZWZ Swornegacie. Brusy, Wiele, Czarniż, Rólbik, Zapceń, Parzyż (X) i Borowy Młyn, Bytów, Człuchów i Miastko oraz rejon Olpucha. Oddział „Młynki” liczył mniej lub więcej 56 partyzantów ukrywających się stale i około 42 osób stale współpracujących – do marca 1945 r.

Typy bunkrów: zimowe, letnie i prowizoryczne (X).

Bunkry zimowe bardzo trwałe z kopalniaków, okrągłaków, kantówek, grubo przykrytych ziemią i dobrze zabezpieczone. Bunkry letnie z różnego materiału jak okrągowina, kopalniak, deski itp. – to bunkry sezonowe przeznaczone na 1 lub 2 – 3 sezony, przykryte lekko ziemią i dobrze zabezpieczone. Bunkry prowizoryczne (X) z okrągowiny, gałęzi, traw, mchu, ściółki, których budowano dużo w okresie letnim.

Bunkry lokalizowano w terenie, były to tereny pagórkowate, doły, zbiorniki wodne, łąki, błota, bagna, lasy, ^{metodniki} zagajniki, krzaki, zarośla, trawy, mchy, wrzosa, ściółka, wydmy piaszczyste, bezdroża, tereny trudno dostępne. Przy budowie bunkra piasek wyrzucano do wody, do dołów, usypywano pagórki. Kłapa i dojście dobrze zamaskowane – sadzono drzewka, wykorzystywano do dojścia ścieżki dla zwierząt, szczudła, różne kije i buty. Chodzono ścieżkami, niekiedy zagarniano ślady piaskiem, śniegiem oraz maskowano teren. Zabronione było oddawanie moczu, kału, rzucanie niedopałków i innych przedmiotów w okolicy bunkra. W bunkrze przebywano krótko – krótki czas ze względu na niebezpieczeństwo – na ślady. Komendy SS dysponowały dobrymi psami tropiącymi podczas patroli i obław. Bunkry bojowe – sztabowe były zawsze strzeżone przez wartownika, który alarmował i w razie niebezpieczeństwa i doprowadzał do bunkra „sprawdzonego partyzanta” na hasło, kod, szyfr - powtarzając kod dowódcy przez stukanie w kłapę. W razie niebezpieczeństwa podczas otwierania kłapy wciągano hakiem po gnoju „osobnika” do środka w celu ujęcia. Tak wciągnięto esesmana do bunkra „Zielony Pałac” 21.03.44 r. ^{????? kłapka} Podczas przyjęcia – raportu istniały sprawdzone kody, szyfry, hasło. Dopiero dowódca przyjął „osobnika” – partyzanta w danej sprawie po rozpoznaniu. Każdy dowódca miał pseudonim – jak i partyzant oraz hasło, kod, szyfr, tak samo i bunkier – nazwę – hasło, kod i szyfr, a partyzant dodatkowo przepustkę i legitymację. Tak wykryto szpicla naślanego przez ^{kommando} komendanta SS Wielkie Chełmy, który to się podawał za Ukraińca, Polaka – radzieckiego spadochroniarza. ^{Katolik} nie umiał „Ojciec nasz”.

^{W sierpniu 1944 w buncie nr 6 Szabłowa Gryfa i AŻ miby}
1) Bunkier pod gnojownikami w gospodarstwie Edmunda Szulc „Grab”, OSA” Czernica gm. Brusy. Na hasło „Osa”, „Jagoda”.

^{„Podchorążówka” KOM. „Jagoda” Czernica} Podchorążówka „Osa”, „Jagoda” Czernica dowództwa sztabu TOW Gryfa Pomorskiego na 26 osób – 4 pomieszczenia, sala wykładowa, sypialnia, magazyn, kuchnia, korytarz, woda, WC i wentylacja. Wejście ze stajni, a wyjście z wiaty 20 m dalej. – w załączeniu szkic b. „Podchorążówka” (KOM. „Jagoda” Czernica). Był to ośrodek szkolenia kadry oficerskiej i podoficerskiej. Prowadzono wykłady z zakresu działań operacyjno – bojowych, znajomości terenu – topografii, akcji sabotażowych i dywersyjnych, ćwiczeń wojskowych – prowadzenia walki z wrogiem w akcjach zaczepnych, zasadzkach, napadach i bitwach z Wehrmachtem, Komando SS i żandarmerią oraz stosowanie walki obronnej i samoobrony indywidualnej w akcji bojowej. Po ukończeniu szkolenia nadawano (nominacje) stopnie oficerskich i stopnie podoficerskie żołnierzom.

Był to ośrodek naboru i szkolenia rekrutów, zaopatrzenia w sprzęt wojskowy, druki organizacyjne i druki niemieckie, odzież i sprzęt sanitarny – i stały punkt medyczny na 5 osób prowadzony przez druhnę Helenę Drobińską „Hania” czł. Gryfa grupa partyz Czernica i zastęp harcerski Czernica UL „LINA” ZHP, doraźnie przez ^{lekarka} ??? „Jagodę” z Chojnic czł. Gryfa oraz nauczycielkę wychowania fizycznego z Kościerzyny Annę Dziewiątkowską „Franciszkę” czł. Gryfa Pom. Leki i sanatoria dostarczał Pomorski Komitet Tajnej i Zorganizowanej Opieki Społecznej w Chojnicach i Brusach w okresie od 01.42 r. do 03.45 r. na rozkaz „Wrzosa” i „Sobola”. Szczególnie Franciszka Szablewska b. kierowniczka szkoły z Chojnic, Helena i Franciszek Pańscy prowadzący drogerie w Brusach, Ludwika ^{Czapiewska} ~~(X)~~ Czapieroka ~~(X)~~ z Brus, Mechtylda Goebel b. nauczycielka z Brus czł. Gryfa, harcerz Józef Grabski „Orlik” z ^{Czyżków} Czyżków, harcerz Leon Drobiński „Leszek”, „Kaszub” z Czernicy i inni czł. Gryfa, ZHP oraz stały punkt żywnościowy z zaplecza gospodarstwa i młyn rodzinny Edmunda Szulca „Grab”, „Osa” czł. Gryfa, ojca Ludwika Szulca czł. Gryfa, Alfonsa Szulca czł. Gryfa, Heleny Szulca czł. Gryfa i Stefanii Derzewska z d. Szulca czł. Gryfa – wszyscy z grupy Czernica. Stały punkt żywnościowy prowadziły dh. Bernadeta Januszewska z d. Drobińska „Beatka” o dh. Janina Kulesza z d. ^{Magier} Magier ^(X) „Jola” – obie z grupy i zastępu harcerskiego Czernica, które gotowały posiłki, piekły chleb, prały bieliznę i odzież oraz dostarczały sprzęt wojskowy z Komendy SS Brusy ^{od} ??? telegrafistki dh. Haliny Szukalskiej „Ola” oraz D/Młynki TOW, Gryf Pom. i pracownika gminy Brusy palacza Józefa Wery czł. Gryfa dokumenty i druki niemieckie w okresie od 42 r. – 03.45 r. na rozkaz dowódcy Marcjana Czarnowskiego „Wrzos” Oddz. „Młynki” Gryf. Partyzant Władysław Drobiński „Władek” czł. Gryfa dostarczał do bunkra broń, amunicję, granaty, materiały wybuchowe i informacje wojskowe z Bazy Zaopatrzenia Frontu Wschodniego Powąłki / Chojnic, gdzie pracował w Firmie Drzewnej i prowadził punkt kontaktowy Powąłki z niewolnikami francuskimi i rosyjskimi tam pracującymi „za chleb” w okresie od 43 r. do 45 r. na rozkaz d-cy „Wrzos” i „Sobola”. Do bunkra wiadomości wojskowe, broń krótką i długą, granaty, trotyl, karbid, świeczki i papierosy oraz prasę ^{dostarczała} dostarczała dh. Rozalia Drobińska „Róża” czł. Gryfa, która prowadziła punkt „łowienia ryb” we własnej wiacie w Czernicy, ^{za parcie i kimbet} z oficerami i podoficerami z Komendy SS Wielkie Chełmy, którzy to dostarczali i wykonywali to od 01.43 r. – 03.45 r. na rozkaz „Wrzosa” „Sobola”. Podchorążówka „Osa”, „Jagoda” Czernica wchodząca w skład grupy partyzanckiej „Jagoda” Czernica, Gryf i Oddziału partyzanckiego „Młynki” Gryf leśnictwo Młynek d-cy Marcjana Czarnowskiego „Wrzos” oraz oddziału partyzanckiego „Cis” ^{Mecikot} ??? Gryf d-cy por Henryka Grabosza ^{Gwi azda} „Gniewka” była czynna od lutego 42 r do sierpnia 44 r d-cami byli Edmund Szulca „Grab”, „Osa” od lutego 42 r do 19 maja 44 r. – d-ca grupy partyzanckiej „Jagoda” Czernica

Gryf i drużynowy zastępu harcerskiego Czernica UL Lina i Stanisław Ryduchowski „Pająk” d-ca grupy partyzanckiej „Jagoda” Czernica Gryf – zastępu harcerskiego Czernica UL Lina od 20.05.44 r do 03.45 r. Podchorążówka „Osa”, „Jagoda” Czernica została przeniesiona do bunkra „Dywan” (?) Czernica w maju 44 r na hasło „Jagoda”, „Gołąb” na rozkaz k-da powiatowego Gryfa Pom, Władysława Wróblewskiego „Maria” od 05. 44 do 03.45 i d-cy grupy partyzanckiej „Kaszuby” Swornegacie Gryf i podlegający do dowódcy i drużynowego Stanisława Ryduchowskiego „Pająk” grupa partyzancka „Jagoda” Czernica Gryf i d-ca Marcejan Czarnowski „Wrzos”. Oddział „Młynki” Gryf od 06.44 – 03.45 grupa partyzancka „Szyszka”, „Jagoda” Gryczkowy Gryf i AK d-cy Stefana Fedde (X) „Ryś”, „Orion” oraz drużynowy zastępu harcerskiego Czernica UL Lina od 05.44 r do 03.45 r na rozkaz Jana Szalewskiego „Sobol” oddział partyzancki „Szyszki – 103” AK, (ZWZ i Gryf, ZHP) – organizacje współdziałające w zależności od potrzeb. Partyzant raz walczył w Gryfie i ten sam w AK – zależało jaka była potrzeba organizacyjna. Wielkość i skład grup – oddziałów formacji wojskowych – partyzanckich . Podchorążówka „Osa”, „Jagoda” Czernica wykryta w sierpniu 1944 r o godz 11.00 podczas budowy stajni, przypadkowo natrafiono na wąż – która to była opróżniona przez partyzantów. Wąż zauważyła Niemka Anna Dumke – właścicielka po Szulcach a do Komando SS Wielkie Chełmy o godz. 13.00 na jej polecenie zaprosił czł. Gryfa Franciszek Rólbiecki „Grabiec” – młynarz z Dywanu zatrudniony u Niemki Anny Dumke, gdyż zdarzenie to widziała Niemka Anna Dumke i za dużo innych osób. Standartenführer Nordmann d-ca Garnizonu SS Wielkie Chełmy i poligonu ćwiczebnego SS Truppenübungsplatz Westpreussen utworzonego w 1943 r. w asyście patroli SS przyjechał dopiero o godz 16⁰⁰ do Czernicy ^{na miejscu} zdarzenia (X) amfibią „Schwimmauto” i poświadczyl, że partyzany Gryfu Franciszek Wera „Wyga” pomocnik młynarza nie dostał za darmo sztachetę po tyłku od niego podczas akcji Kaszuba w dniu 15 / 16 marca 1944 r. i polecił bunkier rozebrać i zaważyć.

sie, no
skutek
przecho-
dzenia
do innej

W podchorążówce „Osa”, „Jagodka” Czernica przebywali i prowadzili wykłady – szkolenie dowódcy TOW Gryf Pomorski – między innymi;

- 1) Franciszek Kukliński „Sęp” k-dt rejonu Chojnice – Kościerzyna – Starogard, czł Rady Naczelnej i z-ca k-dta Naczelnego TOW Gryf Pomorski – pośrednik i łącznik Szarych Szeregów UL Lina i Komendy Głównej. - „Pasiekli”
- 2) mjr Jan Szalewski „Sobol” d-ca Oddz partyz. „Szyszki – 103” Gryf, AK, (ZWZ) i k-dt Hufca ZHP Chojnice – Tczew – Starogard – Tuchola Szare Szeregi.
- 3) por Henryk Grabosz „Gwiazda” d-ca oddz partyz „Cis” Męcikał (X) i bunkra „Zielony Pałac” Gryf Pom

4) Alojzy Bruski „Skocz” d-ca grupy „Iskra” od października 39 r – 41 r w rejonie Brus i Czarnowa, z-ca k-dta gm Brusy od 42 r i k-dt na powiaty Miastko, Bytów i Człuchów Gryf Pom. Współpracuje z „Odrą” Janusza Hameśkim (?) „Jotan” w Białym Borze z org. konspiracyjną – Gryf Pom. i radiostacją.

5) Naczelnny k-dt TOW Gryf Pomorski mjr Józef Gaszewski (?) „Ryś”.

6) Jan Klaman „Ludwik” d-ca grupy partyz. ^{Gierszewski} ~~Wielki-Karsin~~ ~~???? - ????~~ (Gryf Pom – wydawca gazetki „Głos serca Polskiego” który to harcerz Leon Drobiński „Leszek” „Kazub” – i Józef Grabski „Orlik” – rzucali w pociągach i na peronach w Chojnicach.

7) na rozkaz d-cy „Wrzosa” sierż Antoni Dziemiński (?) Olek łącznik Gryfa i ZHP z Chełmna/Wisły

8) Otto Dettleaf ps „Knap” łącznik Gryfa i ZHP. Lebcz – Puck.

9) Stefan Fedde „Ryś”, „Orion” d-ca grupy partyz „Szyszka”, „Jaglica” Czyczkowy Gryf i AK, d-ca bunkra „Szyszka” we własnej stodole – Czyczkowy i bunkra „Kurzle”/Żabna oraz drużynowy zastępu ZHP Czernica.

10) Marcján Czarnowski „Wrzos” d-ca Oddziału partyzantki „Gryf”

11) ^{st.} sierż pol Franciszek Jażdżyk „Botówka” d-ca grupy partyz. „Młynki” Gryf

12) Anna Dziewiątkowska „Franciszka” łączniczka Sztabu Gryf Pom. „Przedświt” i (ZHP) – Szare Szeregi b. nauczycielka wychowania fizycznego z Kościerzyny oraz wielu innych dowódców terenowo – liniowych prowadziło szkolenie rekrutów, żołnierzy, podoficerów i oficerów. W załączeniu biograf „Haneczka” i „Wrzosa” oraz „Pająk”.

W dniu 12 września 1943 r. zorganizowano naradę dowódców grup partyzanckich terenowo – liniowych w Podchorążówce „Osa”, „Jagoda” Czernica, którą prowadził naczelnny k-dt TOW Gryf Pomorski szef sztabu okręgu Pomorskiego Armii Krajowej „Reich (?)” oraz mjr Aleksander Arendt „Kana”, „Dębina” omówił i podał rozkaz działania dla dowódców grup partyz terenowo – liniowych Gryfa według programu ^{Narodowców} („Nowodorzów (?)”), który posiadał Gryf i podał rozkaz organizacyjny dla drużyn harcerek Szare Szeregi Pomorza ??? pod dowództwem Gryfa Pomorskiego, Armii Krajowej, (~~Związku Walki Zbrojnej~~) i ZHP grup zorganizowanych i niezorganizowanych. W tym czasie u Szulców w Czernicy esesmani Komendanta SS z Garnizonu Wielkie Chełmy oddalonego o 6 km odbywali libacje alkoholową i śpiewali ^{Deutschland über alles} Dojczland! Dojczland! iber ales. W załączeniu biograf rodziny Szulc „Graba”. Rodzina Szulców w dniu 19 marca 1944 r. została wysiedlona z gospodarstwa i młyna z Czernicy za działalność w ruchu oporu do lagru w Potulicach: ojciec Ludwik Szulc, Stefania Derzewska zd Szulc – córka, Helena Szulc – córka, Stefan Szulc – syn i Edmund Szulc – syn. Podczas wywozu grupa SS oświadczyła, że nie mieli jeszcze takiej „wyżerki”. Z

ust tryskała szynka, dławili się białym chlebem oraz zapijali bimbrem i winem. Mojej marce Rozalii Drobińskiej „Róża” czł Gryfu, która to SS-mani zawołali i zaangażowali do obrządku i inwentarza (?) żywego o godz. 7⁰⁰ 19.05.44 r. Dobre rzeczy i meble wywieźli 2 wozami do Żabna o godz. 4⁰⁰ 19.04.44 r. i mieszkanie „splądrowali”. Meble składano w stodole w Żabnie, która podczas frontu została spalona. Po tygodniu na gospodarstwo i młyn po Szulcach w Czernicy Komando SS Wielkie Chełmy osadziło Niemkę Annę Dumke ze wsi Ugoszcz (X) pow. Bytów, a jej syn podoficer Willi Dumke był na Froncie Wschodnim – gdzie zginął jesienią 1944 r. a Anną Dumke opiekowała się rodzina z Berlina i jej siostra i dwoje dzieci. Do pomocy na młyn przydzielono młynarza Franciszka Rolbieckiego (X) „Grabiec” Polaka czł Gryfa z Dywanu (X) gm. ^{Dziemiany} Dziemiany. Podczas ewakuacji 3 marca 1945 r. przed frontem rosyjskim Anna Dumke wyjechała do Bytowa i tak nawet zabrała niedojechany ajntop przez psa wylczura Ralfa wlewając go do ^{termosu} ~~tematu~~, a resztę co się nie mieściło wypila po psie co widziałem osobiście Leon Drobiński „Leszek” czł. Gryfa i moja matka Rozalia Drobińska „Róża” czł. Gryfa, ^{moja matka Rozalia Drobińska „Róża” czł. Gryfa} oświadczyła Niemce pani Annie Dumke „mogła pani zabić świnie i krowę na podróż” a pani Anna Dumke odpowiedziała „że to wszystko ten inwentarz żywy świnie i krowy zostają dla Wielkiego Hitlera, dla Wermachtu aby wygrali wojnę ! Wielkie Niemcy ! i Wielki Naród Niemiecki !

Po wykryciu bunkra w ^{obozie (?)} ~~obozie (?)~~ Szulców w sierpniu 1944 r. rodzinie Szulców ojciec Ludwik Szulc z lagru Potulice s. Stefan Szulc z organizacji TOT, s. Edmund Szulc z organizacji TOT, c. Helena Szulc z lagru Potulice i Stefania Derzewska z Szulc z lagru Potulice zostali w sierpniu 1944 r. przekazani do gestapo w Neugarden Gdańsk, a następnie od grudnia 1944 r. wszyscy do obozu koncentracyjnego Stutthof, a ojciec Ludwik Szulc ponownie przekazany do lagru Potulice, gdzie zginął podczas ewakuacji obozu w styczniu 1945 r., a s. Alfons Szulc zginął na drodze śmierci k/ ^{Wojherowa} ~~Nyherowa (?)~~ – pozostali wrócili do domu. Edward Szulc, Helena Szulc i Stefania Derzewska.

Bunkier „Podchorążówka”, „Osa”, „Jagoda” Czernica została opróżniona w maju (X) 1944 r. ze względu na ryzyko ze strony Niemki Anny Dumke, która mojej matce Rozalii Drobińskiej „Róża” czł Gryfa oświadczyła, że nocą nie może spać i zawsze nocą mocno szczekają psy. Podchorążówka „Osa”, „Jagoda” Czernica została przeniesiona do bunkra „Dybak (?)” Czernica – siedziba sztabu TOW Gryf Pomorski – Komendy powiatowej TOW Gryf Pomorski Chojnice (odbywały się tu narady Gryfa, szkolenia bojowe i organizacji wojskowej) który był usytuowany przy drodze do Drzewicza po lewej stronie – szkółka świerki i sosna za osadą Szulca w kierunku jeziora Dybak (?). Bunkier na 20 osób – czynny od maja 43 r. do marca 45 r. stały punkt sanitariuszy na 3 osoby, żywność dostarczała rodzina Władysława

Drobińskiego „Władek” czł Gryfa, który organizował kartki żywnościowe, sprzęt uzyskany z bazy zaopatrzenia Frontu Wschodniego Powąłki(?) / Chojnic, oraz informacje wojskowe z Garnizonu SS Wielkie Chełmy od pracownika Józefa Kuklińskiego „Kukła” czł Gryfa. Dowódcami bunkra „Dybak (?)” byli Stanisław Ryduchowski „Pająk” i Wincenty Drobiński „Fala” grupa partyz „Jagoda”, „Osa” Czernica Gryf Pom.

3) Leśniczówka Czernica „Bunkier na strychu” na 5 osób – czynny od grudnia 39 r. do lipca 43 r. na hasło „Świerszcz” d-ca Stanisław Meger (ps. Bór) czł Gryfa – leśniczy i córka Janina Kulesza z d Meger „Jola” czł Gryfa (biogram „Joli”, „Beatki” i „Dąb” i ks 2222 Leon Degner w załączniku nr 4) Był to bunkier przejściowy 2222 wojskowej, zaopatrzenia sanitarnego i żywieniowego z gospodarstwa leśniczego Stanisława Meger. Posiadał dogodne dojście – mostek przez staw. Ukrywał się w nim m.in. ksiądz Leon Dejner (?) z parafii Tczew i nauczyciel Tadeusz Krauze ze szkoły podstawowej Kokoszkowy pow Starogard od grudnia 39 r. – listopada 42 r. Następnie ukrywali się w Karsinie u Stefani Ossowskiej – b nauczycielki i 2222 i 2222 Kosikowskich (?) ks Leon Dejner został aresztowany podczas obławy 13.04.44 r. i aresztowany w Stutthowie – Mauthausen Dachau do 29.04.45 r. dalej kapelan wojskowy na Zachodzie od 52 r. i ks w USA od 52 r. – 17.09.85 r. w Stutthow – sypał więźniów – oświadczył k-dt Gryfu 2222 Arendt – jego nie kapłan (?) a Tadeusz Krauze przeniósł się do Gdyni do Gryfa Pom do swojej narzeczonej, gdzie walczył do marca 45 r. Ukrywał się też tam syn Stanisław Meger ps „Dąb”, który uciekł z Niemczech tu w listopadzie 42. i wstąpił do partyzantki do oddziału „Młynki” Gryf Pom

4) Posiadał swój bunkier nr 8 w rejonie Borowego Młyna na 6 osób na hasło „Dąb”, „Bór”. Czynny od czerwca 43 r. do marca 45 r. – d-ca Stanisław Meger „Dąb” Oddz „Młynki” Gryf Stanisław Meger „Dąb” dokonał licznych akcji sabotażowych linii telefonicznych łączących Garnizon SS Wielkie Chełmy z placówkami SS Brusy, Kaszuba, Swornegacie oraz z dowództwem SS Chojnice, brał udział w akcji „Kaszuba” – w obronie Czernica 14.01.45 r. na rozkaz „Wrzosa”. Podczas rozwiązania Gryfa 06 marca 45 r. stoczył walkę z oficerem NKWD w leśniczówce Czernica w wyniku czego Bernadeta Januszewska z d Drobińska „Beatka” została zabrana na Ural i wróciła w sierpniu 45 r. Jego ojciec – leśniczy Stanisław Meger „Dąb” stanął w obronie gwałconej kobiety przez „Ruska” za to w marcu 45 r. zabrany na Ural – gdzie zmarł. Według oświadczenia partyzanta Stanisława Meger „Dąb” okres około 3 lat przebywania w bunkrze i walczyć czynnie i zbrojnie z bronią w ręku był jednak „długi” – trudny.

5) Bunkier „Śminówka” w owczarni Czyczkowy – wybudowana w gospodarstwie u Bernada Januszewskiego „Wąsaty” czł Gryfa – na 12 osób na hasło „Sarenki”, „Zajac”, Czynny od 40 n.

do 03.45 r. d-ca Bernad Januszewski „Wąsaty” i córka Józefa Pilacka z d Januszewska „Władzia” grupa partyzancka „Jagoda”, „Osa” Czernica Gryf Oddział „Młynki” Gryf i Oddz „Szyszki – 103” AK Bunkier sztabowy Gryfa i AK organizacji wojskowej, odbywały się tu narady, wypadowy i operacyjno – bojowy, zaopatrzenia w sprzęt wojskowy – który dostarczał Józef Kukliński czł Gryfa z Komando SS Wielkie Chełmy, zaopatrzenia w żywność z własnego gospodarstwa Bernada Januszewskiego „Wąsaty” stały punkt medyczny na 3 osoby, który prowadziła Kunegunda Kiedrowicz z d Januszewska „Nina” wraz z matką Józefą Januszewską „Józia” grupa partyzancka „Jagoda”, „Osa” Czernica Gryf. Jednocześnie myli partyzantów w stodole i zwalczali choroby skóry, prali i reperowali odzież dla partyzantów na rozkaz „Wrzosa”, „Sobola” od 40 r. – 03.45 r. bunkier spełniał rolę drogi tranzytowej – łączącej rejon Swornegacie – Zapalnia (?) z trójkątem Czarniż – Olszyny – Wiele – zgrupowań partyzanckich Gryfa, AK, (ZWZ, PAP i ZHP) Brusy – Swornegacie – Wiele – Lipusz na Gdynia – wywiad.

6) Bunkier „Duży Jałowiec” na hasło „Żaba”, „Zboże” na 8 osób Czyczkowy – wybudowanie w lesie koło błotka w gospodarstwie Bernada Januszewskiego „Wąsaty”. Bunkier letni – prowizoryczny. Czynny dwa sezony 43 r. i 44 r. d-ca Aniela Borzyszkowska z d Januszewska „Ania” – wchodzący w skład Oddz „Młynki” Gryf. Bunkier przejściowy – wypadowy – bojowy. Zaopatrzenie z gospodarstwa Bernarda Januszewskiego „Wąsaty” czł Gryfa grupa partyzancka „Jagoda”, „Osa” Czernica Gryf. Broń i amunicje dostarczali dh Józef Grabski „Orlik” i dh Leon Drobiński „Leszek”, „Kaszub” z zastępu harcerek „Leszek Czernica UL Lina” z punktu Krównia od Józefa Kuklińskiego „Kukla” zatrudnionego w dowództwie SS Wielkie Chełmy od 43 r. do 44 r. na rozkaz Marcjana Czarnowskiego „Wrzos” Oddział Młynki „Gryf”.

7) Bunkier „Pod psią budą” Czyczkowy – wybudowanie w gospodarstwie – podwórza

7) Bunkier pod psią budą Czyczkowy - wybudowanie w gospodarstwie - podwórzu Stefana Kobierowskiego na hasło „Meta”. Na 15 osób. Czynny od 01.42r. do 01/44r. d-ca Jan Ostrowski „Jaś” - Antoni Rudychowski „Świerk” wchodzący w skład oddziału partyzanckiego „Młynki” Gryf. Bunkier sztabu Gryfa, AK, ~~ZWZ~~ ZHP zdradzony przez Polkę na usługach SS „Marisia”. Bunkier nie został zidentyfikowany w styczniu 44r. podczas obławy SS - została przestawiona buda psa do innego rogu. Później jednak został zlikwidowany przez oddział partyzancki „Młynki” Gryf 01.44r. na rozkaz „Wrzosa”.

8) Schron - bunkier „Kot”, hasło „Miał” - „Cicho - dobrze”, „miał” - „głośno - niebezpiecznie”. Na 6 osób Maksymiliana Drobińskiego „Mak”, „Kot”, Władysława Fojtek „Woda” i Stanisława Myszkiera „Tur”, k-dt Żandarmerii Polowej Gryfa Pomorskiego i oddziału Olpuch Gryfa Pomorskiego i PAP w Czyczkowach w gospodarstwie Władysława Wirkusa i Stefana i Franciszki Ostrowskich w stodole rodziców syna d-cy bunkra „Kot” Jana Ostrowskiego „Jaś” grupa partyzancka „Szyszka”, „Jaglia” Czyczkowy Gryf i AK. Jan Ostrowski „Jaś” ujęty podczas obławy SS 28.12.43r. niezidentyfikowany w areszcie i został deportowany wraz z rodziną na roboty przymusowe do Niemiec w styczniu 44r. W załączeniu biogram „Jasia”. Bunkier operacyjno bojowy - wypadowy „Żandarmerii Gryfa. Stały punkt sanitarny - mycie partyzantów - zwalczanie chorób skóry prowadzony przez dh Franciszkę Ostrowską „Plame” oraz stały punkt reparacji i szycie butów partyzantom prowadzony przez dh Leona Lepańskiego „Leos”. Zaopatrzenie w żywność z gospodarstwa Jana Ostrowskiego „Jaś” d-cy bunkra czynnego od 01.40r. do 01.44r. Żywność również dostarczali, harcerz Józef Grabski „Orlik” i harcerz Leon Drobiński „Leszek”, „Kaszub” z zastępu harcerskiego Czernica UL Lina. Na hasło wywoławcze „Miał” i na hasło niebezpieczne „ciągle miał” w obiekcie i terenie. Wykonywali to na rozkaz Jana Szalewskiego „Soból”. Oddział partyzancki „Szyszki - 103”, AK, Marcjana Czarnowskiego „Wrzos”, oddział partyzancki „Młynki” Gryf i sierżant Antoniego Dziemińskiego „Olek”, łącznik kadry dowództwa Gryfa i ZHP Czyczkowy - Gdynia - Chełm n/ Wisłą oraz na rozkaz łącznika pośrednik ZHP - kadry - dowództwa Gryfa Otto Dettlaf „Knap” Puck - Gdynia - Czyczkowy przekazywanie wywiadu.

Lewinśki

9) Bunkier „Szyszka” - na hasło „Start”. Na 15 osób. Czyczkowy w stodole w gospodarstwie Stefana Fedde „Ryś”, „Orion” d-cy bunkra i grupy partyzanckiej „Szyszka”, „Jaglia” Czyczkowy Gryf, AK, PAP, ~~ZWZ~~ i ZHP czynnego od 05.40r. 03.45r. W bunkrze odbywały się narady i odprawy dowództwa Gryfa AK, PAP, ZWZ i ZHP, w których uczestniczyli, Marcjan Czarnowski „Wrzos” oddział partyzancki „Młynki” Gryf, Jan Szalewski „Soból”, oddział partyzancki „Szyszki - 103” AK, Stanisław Miszkier „Tur”, sierżant Antoni Dziemiński „Olek” łącznik kadry dowództwa Gryfa i ZHP Czyczkowy - Gdynia - Chełm n/Wisłą. Otto Dettlaf „Knap” łącznik Gryfa i ZHP Łebcz - Puck w okresie od 05.40r. do 03.45r. na rozkaz org mjr Józefa Gierszewskiego „Ryś” k-dt Naczelnego Gryfa od 07.42r. do 06.43r., który został zastrzelony 06.43r. na rozkaz Józefa Dambka „Jur” i org mjr Aleksandra Arendt „Konar”, „Debina” k-dt Naczelnego Gryfa od 07.43r. do 06.44r. Był to bunkier organizacji wojskowej, naboru rekrutów, szkolenia kadry żołnierskiej i operacyjno bojowy zgrupowania partyzanckiego Swornegacie, Brusy, Wiele - Karsin, Kościerzyna Gryfa i AK, PAP i ZHP. Punkt zaopatrzenia w sprzęt wojskowy, sanitarny i żywnościowy z gospodarstwa d-cy Stefana Fedde „Ryś”, „Orion”, który to kupował potajemnie żywiec i kartki żywnościowe od pracownicy gminy Brusy p. Magnus. Harcerze; Józef Grabski „Orlik”, Leon Drobiński „Leszek”, „Kaszub” - z zastępu harcerskiego Czernice UL Lina dostarczali broń i amunicję z punktu Czyczkowy - wybudowanie od Józefa Kuklińskiego „Kukla” zatrudnionego w Komando SS Wielkie Chełmy w okresie od 04.43r. - 03.45r. na rozkaz „Wrzosa”.

10) Bunkier Góra Smołowa k/ Żabna na 8 osób. Na hasło „Jaszczurka”. Bunkier operacyjno bojowy - łącznościowy ~~???~~ grupami partyzanckimi Swornegacie - Czarniż - Wiele - Raduń i

między

Karsin. Czynny od 06.40r. - 03.45r. d-ca Stefan Fedde „Ryś”, „Orion” grupa partyzancka „Szyszka”, „Jaglia” Czyczkowy Gryf i AK oddział partyzancki „Młynki” Gryf i oddział partyzancki „Szyszki - 103” AK.

(11) Bunkier „Kurzle” k/Żabna na hasło „Piła”. Na 6 osób, letni- prowizoryczny. Czynny dwa sezony letnie w 43r. i 44r.. Bunkier przejściowy - łącznościowy - wypadowy, zamieszkały krótko - doraźnie, d-ca Stefan Fedde „Ryś”, „Orion” grupa partyz. „Szyszka”, „Jaglia” Czyczkowy Gryf i AK. W załączeniu biogramy „Rysia”, „Orion”

(12) Bunkier „Świerk” na hasło „Kos”, na 12 osób Czyczkowy - wybudowanie w gospodarstwie w stodole Antoniego Ryduchowskiego „Świerk” grupa partyz. „Szyszka”, „Jaglia” Czyczkowy Gryf i AK oddz. „Młynki” i oddz. „Szyszki - 103” AK. Czynny od 02.42r.- 03.45r. d-ca Antoni Ryduchowski „Świerk”. Był to bunkier sztabu Gryfa i AK, szkoleniowy, naboru rekrutów, organizacji wojskowej, zaopatrzenia w sprzęt wojskowy, zaopatrzenie w żywność z gospodarstwa Antoniego Ryduchowskiego „Świerk” od 02.42r. - 01.45r. Bunkier przejściowy - łącznościowy między grupami Swornegacie, Drzewicz, Zapceń, Borowy Młyn, Brusy i Raduń, Lipusz Gryf, AK, ZWZ, PAP i ZHP. Bunkier wypadowy - bojowy, środek lokacji rowerów oraz wypoczynkowy - w załączeniu biogramy „Świerka”

(13) Bunkier „Łąka”. Na hasło „Kwiaty”. Na 6 osób k/ Żabna pod Kinicami na łące - bagnach. Czynny od 01.44r. do 03.45r. d-ca Leon Jaszewski - leśniczy „Jodły”, grupa partyzancka „Szyszka”, „Jaglia” Czyczkowy Gryf i AK, oddział „Młynki” i oddział „Szyszki - 103” AK. Bunkier - wypadowy - bojowy, łącznościowy, zaopatrzenia w sprzęt wojskowy i żywność częściowo z gospodarstwa Jaszewskich z Brus i łączniczki Gryfa Lucja Hoppe ??? Czernica na rozkaz „Wrzosa” i „Sobóla” *vel Hapke*

(14) Bunkier „Kryspina” Czernica, na hasło „Źródło”. Na 12 osób pod Drzewiczem - w lesie Hamerskiego k/ Źródła d-ca Bolesław Hamerski „Bolek” od 43r. - 01.???. Grupa partyzancka „Szyszka”, „Jaglia” Czyczkowy Gryf i AK, następnie Wincenty Drobiński „Fala”, od 02.44r. - 03.45r. grupa partyzancka „Jagoda”, „Osa” Czernica Gryf Pom. Czynny od 01.43r. - 03.45r. W załączeniu biogramy „Fala”. Bunkier przejściowy - bojowy - wypoczynkowy. Oddz. Partyzancki „Młynki” Gryf.

Stowiska (15) Bunkier „Struska” Czernica na hasło „Zakręt w prawo”, na 6 osób, na 2 zakręcie, wejście od strumyka, z wody pod wąwóz. Czynny od 07.43r. do 03.45r., d-ca Wincenty Drobiński „Fala”, grupa partyz. „Jagoda”, „Osa” Czernica Gryf. Oddz. „Młynki” Gryf. Bunkier przejściowy, bojowy, zaopatrzenie w sprzęt wojskowy - na krótkie przebazowanie.

16) Bunkier „Łysa bania” Czernica. Na hasło „Żwir”, na 12 osób po lewej stronie linii za górą w zagajniku pod Klekami. Czynny od 10.43r. do 03.45r. d-ca Wincenty Drobiński „Fala” grupa partyz. „Jagoda”, „Osa” Czernica Gryf. Pom. Bunkier Sztabu Gryfa Pomorskiego bojowy, organizacji i zaopatrzenia - wchodzący w skład oddziału partyzanckiego „Młynki” Gryf Pom.

(17) Bunkier „Obora”, „Poś”. *↑ Kosobudno* Na 20 osób w gospodarstwie Pawła Januszewskiego „Poś” Pokrzywno n/ jeziorze Korobudno. Bunkier Sztabu Gryfa, odbywały się tu narady, bojowy, przejściowy, przebazowanie - łączący zgrupowanie partyzanckie z grupami n/ jeziorze Charzykowskim, Funką, Bachorzem, Męcikałem, Rydlem, Tucholą - Starogardem - Kościerzyną, Gdynią Gryfa Pom. , AK, ZWZ oraz ZHP, UL lina. Zaopatrzenia w sprzęt wojskowy z bazy frontu Wschodniego w Powąlkach dostarczał robotnik Władysław Drobiński „Władek” zatrudniony w firmie drzewnej w Powąlkach jak duże ilości trotylu, granat, broni maszynowej i amunicje. Stały punkt sanitarny na 5 osób prowadzony przez Trudę Januszewską „Gruba” czł. Gryfa oraz zaopatrzenie w żywność z gospodarstwa Pawła Januszewskiego „Poś”, który prowadził punkt kontaktowy z Komando SS Chojnice - „Bimbrownia” i punkt „polowania” - skąd otrzymał wiadomości i broń. Paweł Januszewski „Poś” - d-ca bunkra „Obora”, czynnego od 07.42 do 03.45r. wchodzącego w skład oddz.

partyz. „Młynki” Gryf. Pom. i grupy partyz. „Cis” Męcikał Gryf Pom. oraz oddział „Szyszki - 103” AK, np. podczas akcji „Kaszuba” w dniu 15.03.44r. oddziału partyzanckiego „Młynki” d-cy Marcjana Czarnowskiego „Wrzos” w liczbie 22 osoby. Cel: zdobycie broni maszynowej z magazynu placówki SS w Kaszubie i zaopatrzenie zamachu w terminie późniejszym na d-cę Standartenführera Nordmanna Garnizonu SS Wielkie Chełmy i poligonu ćwiczebnego SS Truppenübungsplatz Westpreussen utworzonego w 1943r. Prowadząca szpica natknęła się na 2 osobowy patrol SS w bramie placówki SS Kaszuba. Natychmiast obezwładniono 1 żołnierza z patrolu SS, który padając pociągnął za cyngiel i oddał strzał. Natychmiast był wywołany alarm i wywiązała się ostra walka i natychmiastowa pogoń za oddziałem „Młynki”, który d-ca Marcjan Czarnowski „Wrzos” skierował na Asmus - gdzie wywiązała się ostra walka z Komando SS Wielkie Chełmy - po odparciu ataku oddział „Młynki” uciekał do Czernicy (padał drobniutki, powoli śnieg) i SS - mani po śladach gonili oddział „Młynki” d-cy Marcjana Czarnowskiego „Wrzos”, który dotarł na półwysep Tama „Napoleona” i przeprowił się w dwóch grupach na prawy brzeg przez Brdę - jeszcze zdążył - gdzie wywiązała się ostra walka z nadchodzącymi brzegiem grupami SS i ranny został partyzant Stawski. Oddział „Młynki” Marcjana Czarnowskiego „Wrzos” ewakuował się z rannym partyzantem do bunkra „Obora”, „Poś” do d-cy Pawła Januszewskiego „Poś”. Pokrzywno n/ jeziorem Korobudno w celu ukrycia rannego Stawskiego i zjedzenie posiłku z krótkim odpoczynkiem. Rzeka Brda zatrzymała pędzące - goniące grupy SS - które musiały obejść jezioro Korobudno i dalej przejść przez Żelazny Most kolejowy aby dostać się do zabudowań Pawła Januszewskiego i mogli dalej gonić partyzantów. Paweł Januszewski „Poś” d-ca bunkra „Obora”, „Poś” w drodze do telefonu w Męcikale na Żelaznym Moście spotkał się z grupą SS i zamełdował grupie SS, że u niego są partyzanci „takie było prawo”, że było konieczne, aby ocalić życie sobie i całej rodzinie. Natychmiast oddział „Młynki” d-cy Marcjana Czarnowskiego „Wrzos” ruszył w dalszą drogę - ucieczkę i przekroczył szosę na 10 km od Męcikału w kierunku na Giełdon. Nastąpił poranek 16.03.44r. - nastąpiła gwałtowna odwilż - szliśmy marszem i dotarliśmy do Huty do Stopy b. nauczyciela, który pracował jako robotnik w młynie w „Młynkach”, czł. Gryfa, który dał nam posiłek i odpoczęliśmy i ruszyliśmy do bunkra nr 6 pod Dąbrową, gdzie spędziliśmy kilka nocy - szalała wichura i padał śnieg. Złapano Zbigniewa Łukosie..., który sypał - zdradzał - posypały się masowe egzekucje na wiosnę we Wielu i Karsinie.

18) Bunkier nr 6 w Dąbrowie. — w załączeniu

19) Bunkier w Kinicach „Józefa Wałdocha”. W załączeniu. W dniu 17 marca 44r. Jagdkommando wspólnie z żandarmerią bruską i garnizonem SS Wielkie Chełmy dokonało obławy na partyzantów w rejonie od jeziora Charzykowskiego do Brus - Wiela i Rytla, każdy dom został obstawiony i kilkakrotnie skontrolowano każde zabudowanie. Podczas obławy 16.03.44r. złapany został Maksymilian Drobiński z Czyczków w Mylofie obecnie Zaporą członek Polskiej Armii Podziemnej z oddziału Stanisława Miskiera „Olka”, rejon Olpucha, który brał udział w akcji „Kaszuba” 15.03.44r. Maksymilian Drobiński „Maks” wyskoczył z kolegą ¹Wartowskim ze stodoły myśląc, że się pali stodoła, nie zdążył przeskoczyć przez płot, było to 16.03.44r. o godz. 16.00 był koniec obławy Zaporze. Standartenführer Nordmann d-ca garnizonu SS Wielkie Chełmy i poligonu ćwiczebnego SS Truppenübungsplatz Westpreussen utworzonego w 1943r. odjeżdżał już - ale zobaczył to kierowca motocykla - emki i zawrócił i wyszedł z kosza d-ca Standartenführer Nordmann powiedział (mam Ciebie) klepiąc go po ramieniu. Maksymilian Drobiński „Maks” stał jak „osłupiały” miał w zasięgu ręki dwa pistolety krótkie i dwa granaty - mógł go zabić, ale nie zrobił tego bez rozkazu, bo zginęłoby za dużo ludzi z rejonu Brusy - Czersk Wiela. Maksymilian Drobiński „Maks” został przez Gestapo oskarżony, że brał czynny udział w zbrojnym oporze przeciwko Niemcom i Sąd Wojskowy skazał go na karę śmierci. Wyrok wykonano w kwietniu 1944r. Maksymilian

Drobiński „Maks” uczestniczył 21 i 22.06. 42r. w jednej z dwóch akcji wykolejenia pociągów niemieckich na trasie Czarsk - Starogard pod d-ctwem w grupie Stanisława Miszkiera.

20) Bunkier „Edward” koło Czarniża w drodze na Chłopowy na 24 osoby. Bunkier sztabu Gryfa i AK, odbywały się tu narady, organizacji wojskowej, bojowy, wypadowy, przegrupowania, dobrze zaopatrzone w sprzęt wojskowy, broń krótką, długą, amunicję, granaty, 5 rowerów i sprzęt sanitarny - punkt sanitarny na 5 osób. Oddział „Młynki” przezimował zimą z 43r./44r. - bunkier łącznościowy Gryfa i AK. Czynny od 07.43r. do 03.45r. d-ca Marcejan Czarnowski „Wrzos” Gryf i Jan Szalewski „Sobol” AK. Oddział „Młynki” między innymi miał swoje bazy w leśnictwie Młynek.

21) Bunkier „Pantaleria”, hasło „Kora”, „Świt” w rejonie leśnictwa Młynek n/Pieklm na 24 osoby. Bunkier bojowy, łącznościowy i organizacji wojskowej. Bunkier dowództwa Gryfa Pomorskiego Komendy Powiatowej Chojnice. Od lipca 41r. do 4 maja 43r. dowodzony przez Jana Bińczyka „Zagłoba” - leśniczego, k-dta Gryfa na powiat Chojnice. Następnie dowództwo przejął Marcejan Czarnowski „Wrzos” d-ca oddz. „Młynki” Gryf od maja 43rt. do marca 45r. W bunkrze tym mieściła się komenda powiatowa Gryfa Pomorskiego Chojnice tu tworzył k-dt Jan Bińczyk „Zagłoba” zaczątki i początki organizacyjne Gryfa Pomorskiego w/g programu „narodowości” - hasła i środki realizacji do walki z hitlerowcami i dowodził „Gryfowcami”. W dniu 04 maja 43r. Jan Bińczyk „Zagłoba” podczas obławy żandarmerii i Komando SS wpadł w zasadzkę i w drodze do leśniczówki - próbując uciec i bronić się został ciężko ranny - pobity i przewieziony do szpitala w Chojnicach i po udzielonym opatunku, przekazany do Gestapo, gdzie 21 maja 43r. zmarł, a żona jego przywiozła tylko buteleczkę „proszku” na wezwanie można było odebrać proszek po spaleniu ciała „zmarł na chorobę zakaźną” w zawiadomieniu.

22) Zespół bunkra „Młynki”

a) Bunkier „Kleki” na 5 osób na hasło „Żmija” położony od strony krzyżówki Swornegacie - Asmus. Czynny od 07.43r. do 03.45r. Współpracujący z mieszkańcami Krówni i zaopatrzeniu w broń od łącznika Józefa Grabskiego „Orlik” i Leona Drobińskiego „Leszek”, „Kaszub” zastęp harcerski Czernica UL Lina - Gryf oraz duże ilości broni, amunicji, trotylu, granatów dostarczał Władysław Brosecki „Warszawiak” pracownik Komando SS Wielkie Chełmy do punktu Władysława Kosobuckiego „Józek” w Krównie. Był to rozkaz d-cy Marcjana Czarnowskiego „Wrzos” i Wincentego Drobińskiego „Fala”, oddział partyz. „Młynki” Gryf w okresie od 07.43r. do 03.45r. Podczas obławy- przeczesywania i oczyszczania terenu przez oddział Komando SS Brusy w poszukiwaniu odłączonych uciekinierów „rozbitków” z transportu i kolumny ewakuowanych do Niemiec przez Drzewicz Asmus - ??? a podejrzanych uciekinierów za ruch oporu kierowano do obozu KL Stutthof, taki przypadek miał miejsce w Czernicy 20.02.45r. podczas ewakuacji Polaków do Niemiec podstawiono dwa samochody ciężarowe koło dużego pieca w Czernicy 20.02.45r. „niby grzeczni SS-mani” z kolumn formujących się - zapraszają kto nie może iść niech siada na samochód „ładowano ludzi z kolumn również” i podejrzanych za ruch oporu Polaków z Męcikała, Czernicy i z okolic Chojnic z przeznaczeniem do obozu KL Stutthof. Ja harcerz Leon Drobiński „Leszek”, „Kaszub” oświadczam, że w dniu 20.02.45r. to było, że niemiecki oficer napisał meldunek kupionym ołówkiem „Nie wsiadać” na samochody – skierowane do Stutthof” i włożył do słoika z kompotem i matka moja Rozalia Drobińska „Róża” czł. Gryfa dała rozkaz mnie - synowi Leon Drobiński „Leszek”, „Kaszub”, abym podał meldunek Kucharzowi – żołnierzowi Wehrmachtu k/dużego pieca w Czernicy. Kucharz natychmiast przeczytał meldunek i kazał ludziom natychmiast opuścić samochód i uciekać do lasu, gdzie się da, gdzie kto może. Samochody puste po 1-h odjechały do Brus. Moja matka wraz z rodziną wraz z licznymi rodzinami z Czernicy, Męcikała i Chojnic odłączyła się z kolumny na 1 linii w kierunku do Drzewicza. Odłączona grupa udała się pod Kleki w młodnik i tam w

W kulach bursztynowych - prowizorycznych bunkrach my i liczne rodziny przeżyły od 20.02.45r. do 05.03.45r. W dniu 03.03.45r. Oddział komando SS napotkał na nasze bunkry, które były chronione przez 18 osobowa grupę partyzantów z oddziału partyzanckiego „Młynki” Gryf z bunkra „Kleki” na hasło „Żwir”. Rozpoczęła się straszliwa walka - obronna. Partyzanci odparli atak Oddziału Komando SS używając do walki „maszynówki” i pancerny traфіł w samochód k/Drzewicza zabijając 1-SSmana i 3 SS-manów raniąc. Podczas ataku nasza grupa uciekinierów - ewakuowanych ludzi przesunęła się dalej w młodniki rejonu leśnictwa Młynki i tak ocaleliśmy i przeżyliśmy do dnia wyzwolenia 05.03.45r. Umocnienia Frontu Niemieckiego ciągnęły się po lewej stronie Brdy od Rytla przez Czarniż - Swornegacie. Z dnia 04.03.45r. Armia Czerwona przesuwiała umocnienia Rubieży lewej strony Brdy na odcinku - Rytel - Swornegacie, do którego przygotowywała się 2 tygodnie. Rozpoczęła się ciężka walka natarcie - front 04.03.45r. o h 22.00 i trwał do 05.03.45r. do h 2.00, był jeden jęk i stuk, zgrzyt „hura, hura, na Berlin, Maju Kamratty. Pociski śmigły obcinały gałęzie, wierzchołki, spadały igły jak sieczka, odłamki i kule jak „grad” - koniec świata - nadeszła - Wolność! Polska. Były i takie momenty że czerwoni - armięści rozmawiali z żołnierzami Wehrmachtu np. na półwyspie napoleońskim „Tama” w Czernicy w przesmyku Brdy - odległość 30 metrów i dalej było pełno Rosjan i Niemców. Oczekiwali na rozkaz jedni i drudzy. Ludność z Męcikała i okolic Chojnic była zatrudniona w organizacji na lewej stronie Brdy przy kopaniu rowów i to w lutym/marcu 45r.

(b) bunkier „Maska”, na hasło „Łąka” na 10 osób, położony nad rzeką Zbrzyca k/Widna na „marglach” - bunkier przejściowy, przekazywanie, łącznościowy zgrupowanie partyzanckie Swornegacie - Brusy - Wiele - Zapceń - Raduń - Bytów, punkty kontaktowe gryfa i AK. Bunkier bojowy, zaopatrzeniowy, 5 rowerów, broń i amunicja. Czynny od 02.43r. - 3.45r. dowódca Jan Pokój „Jeger” i Franciszek Jażdżyk „Borówka”

c) Bunkier „Kapuśniaki” na 18osób położony w mieszkaniu Kuleszy „Kulosek” czł. Gryfa i k/wybudowania Krównia za drogą w kierunku Kleków. Bunkier łącznościowy zgrupowania partyzanckiego Swornegacie - Brusy - Wiele - Lipusz - Kościerzyna i Czarniż Gryfa i AK. Tu odbywały się narady d-ców Gryfa i AK. Bunkier bojowy czynny od 02.42r. do 03.45r. Dowódcy: Stanisław Ryduchowski „Pająk” d-ca grupy partyzanckiej „Jagoda”, „Osa” Czernica Gryf i st. sierż. pol. Franciszek Jażdżyk „Borówka” d-ca grupy partyzanckiej „Młynki” Gryf partyz. „Młynki” Gryf i oddz. partyzancki „Świerki” por. Alojzego Bruskiego „Grab”. Grupa partyzancka „Młynki”. Gryf dysponował 27 rowerami. St. sierż. pol. Franciszek Jażdżyk „Borówka” dysponował 3 mundurami wehrmachtu żandarmerii i mundurem SA których to używał w akcjach bojowych oraz posiadał odpowiednie dokumenty niemieckie którymi się posługiwał w akcjach bojowych na rozkaz d-cy „Wrzos” i d-cy „Grab”.

23) Bunkry „Piekło” na hasło „Żurawiny” położony w stronę leśnictwa Młynki - czynny od 07.43r. do 03.45r. Mały bunkier na 5 osób - jedna drużyna, bojowy, łącznościowy między grupami Gryfa. D-ca Stanisław Meger „Dąb” z Czernicy.

a) Bunkier „Młynki” na 5 partyzantów, na drużynę. Czynny od 02.42r. do 03.45r. Bunkier bojowy, punkt medyczno - sanitarny, prowadzony przez Franciszkę Marię Pilacką „Władzia” z d. Januszewską grupa partyzancka „Jagoda”, „Osa” Czernica Gryf, punkt odzieżowy i żywnościowy prowadzony przez Jana Ostrowskiego „Jaś” grupa partyzancka „Szyszka”, „Jaglia” Czyczkowy Gryf i AK oraz przez Jana Ryduchowskiego „Sarna”, grupa partyzancka „Zawisza”. Zapceń - Raduń Gryf i AK na rozkaz dowódcy Jan Pokój „Jeger” grupa partyzancka „Zawisza” Zapceń - Raduń Gryf i AK. *na 6 osób*

24) Bunkier „Pasterka” na hasło „Torf” położony k/Asmusa. Bunkier bojowy, przegrupowanie, zaopatrzenia w broń i amunicję łącznościowy - między grupami Swornegacie - Brusy - Parzyn - Wiele - Czarniż - Gryfa i AK d-ca Wincenty Drobiński „Fala”

grupa partyzancka „Jagoda”, „Osa” Czernice Gryf - d-ca Jan Pokój „Jeger” grupa partyzancka „Zawisza” Zapceń - Raduń gryf i AK. czynny od 02.42r. do 03.44r.

25) Bunkry prowizoryczne w rejonie leśnictwa Młynki oddziału partyzanckiego „Młynki” Gryf Pomorski, wykonane były na 1 sezon letni. Wykorzystywane tereny trudno dostępne „Wrzos”, „doły bursztynowe”, „jałowce”, „zarośla”, „bagna”, „młodniki”, „lasy”, „jeziora”, „wody” i „bezdroża”. Wykonywano je w rejonie Kleki, Piekła, Maski, Pasterki i nad rzeką Zbrzyca oraz w rejonie Widmo na ^{maragach, polach} „morgach” - kwapienno - torfowych, których było dużo i były wygodne i bezpieczne, zamaskowane i nie mógł wytropić ich pies podczas patroli i obław. Były to bunkry letnie - sezonowe przykryte gałęziami, mchem ściółką i trawą. Występowały w rejonie leśnictwa Czarniż - Olszyny - Młynki

26) Bunkier „Malta”, hasło „Wrzos”. Położony n/j Długim przy ujściu Brdy do jeziora Płeszno na 24 osoby. Bunkier sztabu Gryfa, odbywały się tu narady, bojowy, przegrupowania, organizacji wojskowej - szkoleniowy, zaopatrzenia w broń i amunicję, którą dostarczał Stefan Kiedrowski „Szpyrka” organista ze Swornychgaci z palcówki SS Swornegacie, dowódca grupy partyzanckiej „Kaszuby” Swornegacie Gryf, szkolenie bojowe prowadził komendant Władysław Wróblewski „Maria” Komendy Powiatowej Gryfa Pom. Chojnice w okresie od 06.44r. do 03. 45r., bieliznę i odzież wyprawiła i prała Dorota Borzyszkowska „Mania” grupa partyzancka „Kaszuby” Swornegacie na rozkaz d-cy „Szpyrka”, zaopatrzenie żywnościowe prowadziła rodzina Borzyszkowskich z Płeszna czł. grupy partyzanckiej „Kaszuby” Swornegacie - Gryf. Oddział „Młynki” Gryf d-cy Marcjana Czarnowskiego „Wrzos” nie zimował w bunkrze „Malta” zimą z 43/44r. ze względu na niebezpieczeństwo patroli SS, obław SS żandarmerii i Jagdkomando i przeniósł się w rejon leśnictwa Czarniż gdzie czynny od 10.42r. do 03.45r. d-ca Marcjan Czarnowski „Wrzos” o/ Młynki

27) Bunkier „Drzewicz”, hasło „woda”, „węgorz”, położony za leśniczówką po lewej stronie, przy drodze nad jezioro Jeleń, na 5 osób. Bunkier bojowy, przegrupowania, łącznościowy między grupami Swornegacie - Brusy - Męcikał Gryfa przejściowy na krótki czas. Czynny od 07.43r. do 05.44r. dowódca Paweł Kroplewski „Zbyszko” grupa partyz. „Szyszka”, „Jagla” Czyczkowy Gryf i AK oraz Józef Macioszek „Jeleń” - d-ca grupy partyzanckiej Kleonowo - Poralki Gryf oraz łącznik oddz. „Młynki” - Gryf Piotr Jakubowski

28) Bunkier „Komora”, na hasło „zorca”, „szańce” w Rólbiku w mieszkaniu gospodarstwa i młynie Stefana Wielewskiego Oddział partyzancki „Młynki” Gryf Pomorski na 3 osoby. Bunkier dowództwa TOW Gryf Kaszubski i Pomorski - przebywał tu płk ks. Józef Wrycza „Rawicz” od 06.40r. do 07.43r. (czasami ksiądz był niegrzeczny pod wieczór wychodził nad rzekę Zbrzyca na ryby) to budziło podejrzenie. Bunkier organizacji wojskowej Gryfa. Zaopatrzenie w żywność z własnego gospodarstwa i młyna Stefana Wielewskiego czł. Gryfa. Gospodarstwo i młyn zostało spalone przez Komando SS Wielkie Chełmy w październiku 43r. za podejrzenie i działalność ruchu oporu, a rodzina Wielewskich wywieziona do KL Stutthof za udział w ruchu oporu. Dowódca Stefan Wielewski „Słońce” Oddział partyz. „Młynki” Gryf.

29) Bunkier „Kramarska”, na hasło „Rubid”, „Rak” koło Rólbika nad rzeką Zbrzyca w kierunku do Kaszuby do posiadłości Franciszka Kręckiego czł. Gryfa na 24 osoby. Czynny od 07.43r. do 03.45r. dowódca Marcjan Czarnowski „Wrzos”, również Jan Szalewski „Soból” AK. Bunkier Sztabu Gryfa i AK bojowy, przebazowania, łącznościowy między grupami terenowo - liniowymi zgrupowania - partyzanckiego Brusy Gryf, AK, Lipusz, Raduń Gryf - Wiele, Karsin Gryf i AK, Gdynia Gryf i Chełm n/ Wisłą Gryf zaopatrzenia w broń i amunicję od pracownika Rakowskiego Józefa zatrudnionego w transporcie z Placówki SS Kaszuba - który miał dostęp do magazynu z bronią. Ks. Józef Wrycza „Rawicz” w styczniu 45r. przeniósł się do bunkra „Kramarska” w Rólbiku, gdzie przebywał do wyzwolenia do 03.45r. - ochraniający przez grupę gryfowską, żandarmerię Gryfa. Był bezpieczny oddalony od Komando

Lipusz

SS.

Zbrzyca
 30) Bunkier „Babie lato”, na hasło „Kamień”, „Ryba” koło Parzyna położony w zaroślach pod Kruszynem nad rzeką Zbrucz. Na 18 osób. Czynny od 02.42r. do 03.45r. Dowódcy Marcjan Czarnowski „Wrzos” d-ca oddz. „Młynki” Gryf, Jan Szalewski „Soból” oddz. „Szyszki - 103” AK i Jan Pokój „Jeger” d-ca grupy partyz. „Zawisza” Zapceń - Raduń Gryf i AK, grupa liczyła 42 partyzantów. Partyzanci przechodzą do innych grup w zależności od potrzeb w walce z okupantem. Bunkier Sztabu Gryfa i AK. Przebazowania, bojowy - wypadowy b-partyzanci poruszają się rowerami ścieżkami, nocą biorący udział w akcjach bojowych w rejonie Brus, Wielka Lipusza, Kościerzyna, Starogardu i Tucholi na rozkaz d-ców w/g przydziału organizacyjnego. Partyzanci odbywają szkolenie bojowe, gdyż teren oddalony od grup policji, żandarmerii, Kommando SS, był bezpieczny. Bunkier prowadził stały punkt sanitarny na 5 partyzantów - dojeżdżał lekarz „Jagoda” z Chojnic czł. Gryfa. Bunkier bardzo mocno strzeżony i utrzymywany w całkowitej tajemnicy. Współpracowali z bunkrem n/j Sowińskim z niemieckim rybakiem Trap - gdzie d-cą był Jan Pokój „Jeger” grupa Zapceń - Raduń Gryf.

Łasku
 31) Bunkier „Bułgaria” koło Parzyna na 24 osoby. Na hasło „Róg”, „Dzik”, „Róża”- w dołach koło Kruszynach nad rzeką Zbrzyca w kierunku Łasku. Bunkier Sztabu Gryfa i AK - przebywał tu Jan Szalewski „Soból” d-c oddziału „Szyszki-103” AK jesienią 44r. i kierował walką, bojowy, przebazowanie- wypadowy- partyzanci poruszali się rowerami nocą- drogami leśnymi w rejon powiatu Kościerzyna, Starogard, Tuchola i brali udział w różnych akcjach bojowych na rozkaz. był dobrze zaopatrzony w broń i sprzęt wojskowy, sanitarny. współpracował ze zgrupowaniem partyzanckim Brusy, Swornegacie, Czarniż, Wiele, Raduń, Lipusz i Gdynia Gryf i AK. Bunkier zlokalizowany daleko od dowództwa żandarmerii Komanda SS w miejscu spokojnym- bardzo dobrze strzeżony i utrzymywany w całkowitej tajemnicy. Dowódcy Marcjan Czarnowski „Wrzos” d-ca oddz. „Młynki” Gryf d-c sierż. pol. Franciszek Jażdżyk „Borówka” d-c grupy partyz. „Młynki” Gryf, Jan Szalewski „Soból” d-c oddz. „Szyszki-103” AK i d-c Alojzy Bruski „Grab” oddz. „Świerki-102” AK. Zbierali i kompletowali, przekazywali „wywiad” do punktu „Las” Kościerzyna- stacja PKP i do Gdyni punkt „Śledź”. Grupa partyzancka „Kaszuby” Swornegacie Gryf d-cy Stefana Kiedrowskiego „Szyłka” - organista i k-dt powiatu Chojnice Gryfa Pom. Władysław Wróblewski „Maria” od 06.44r. do 03.45r. grupa działała od 06.41r. do 03.45r. W rejonie działania *komp.... z* 17 bunkrów swoich i innych grup partyzanckich od Swornychgaci- Brus- Męcikała- Zapcenia i Radunia do Chojnic, Gdyni i Chełmna n/Wisłą, w Bytowie Mielniku i Czyczkowie.

32) Bunkier „Sypryta” w rejonie Swornychgaci na 24 osoby hasło „Swora”. położony koło Kokoszek. Bunkier Sztabu Gryfa - dobrze strzeżony. Bunkier - bojowy- wypadowy, organizacji wojskowej, naboru rekrutów, szkolenia żołnierzy i kadry- dowódców, zaopatrzenia w broń, amunicje i sprzęt sanitarny oraz 6 rowerów. Czynny od 06.41r. do 03.45r. (3 razy gruntownie remontowany). Dowódca „Spryt” „Sfora” i k-dt powiatu Chojnice Gryfa Pom. Władysław Wróblewski „Maria” od 06.44r. do 03.45r. Bunkier współpracował z „Hurtownią” - Chojnice AK w okresie od 44r. do 45r. z k-dt inspektoratu chojnicko - tczewskiego AK Janem Szalewskim „Soból” w okresie od 43 - 45r.

33) Bunkier w lesie „Wolność I”/ Charzykowy, hasło „Kogut” na 6 osób. Bunkier - bojowy - wypadowy - przebazowania - używany zawsze krótko. Czynny od 02.42r. do 04.43r. Dowódca Leonard Marchlewicz „Kacper” grupa partyzancka „Kaszuby” Swornegacie i grupa partyzancka „Gorzelnia” Łąkie Gryf.

34) Bunkier na wyspie jeziora charzykowskiego k/Kapernicy, na hasło „Szczupak” na 6 osób. Bunkier - bojowy - wypadowy, naboru rekrutów i zaopatrzenia w sprzęt wojskowy. Dowódca Stefan Kiedrowski „Szyłka”. Czynny od 11.42r. - 04.43r. Rozbity w kwietniu 43r. podczas potyczki przez żandarmerię Chojnic. Zginęli partyzanci Alfons Trop z Funki Gryf,

Aleksander Kowalski z Funki Gryf polski oficer nieznan - Gryf.

35) Bunkier na wyspie „Kokot” n/j Płesno na hasło „Okon” na 12 osób bunkier bojowy - wypadowy, naboru rekrutów, szkoleniowy, zaopatrzenia w sprzęt wojskowy i sanitarny. Czynny od 02.42r. do 10.44r. Dowódca Jan Borzyszkowski „Kipura” i Jan Ryduchowski „Sosna”, „Las” grupa partyzancka „Zawisza” Zapceń - Raduń - Gryf i AK - posiadał 12 rowerów.

Bunkry 36 i 37 - bunkier 36 nr 1 na 12 osób. Hasło „Nóż” - bunkier 37 nr 2, na 18 osób. Hasło „Mewa”. Wysokie Góry n/j. Bunkry bojowe - wypadowe - organizacji wojskowej, zaopatrzenia w sprzęt wojskowy, sanitarny, naboru rekrutów - szkolenie dowódców, wyposażenie - 6 rowerów. Czynny od 07.42r. do 03.45r. Dobrze strzeżone - tajne. Dowódcy - Bolesław Borzyszkowski „Szpica” i por Władysław Jażdżewski „Modziel” Nie zamieszkane w okresie zimy z 43 na 44r. - niebezpieczne ruchy policji, żandarmerii z Komando SS.

38) Bunkier „Kokoszka” na 24 osoby, wym. 3 x 8. Hasło „Kogut” n/j Długie w lesie - wejście do bunkra z wody. Bunkier Sztabu Gryfa. Bunkier bojowy - wypadowy - szturmowy, naboru rekrutów, zaopatrzenia w sprzęt wojskowy, sanitarny. Czynny od 11.43r. do 03.45r. D-cy Stefan Kiedrowski „Szpylka” i k-dt powiatowy Chojnice Gryfa Pomorskiego, Władysław Wróblewski „Maria”. Bunkier dobrze strzeżony - tajny. Niezamieszkanym w okresie zimy 43r./44r. Niebezpieczne ruchy patroli i obław policji, żandarmerii. Grupa „Kaszuby” przenosi się do rejonu Zapceń - Parzyn i Raduń w części pod koniec 43r. na skutek nasilających się akcji terroru i Ludwik Jażdżewski „Mechlin” prowadzi osobną grupę - grupa partyzancka Zapceń i łączy się z grupą Leona Kulasza „Zawisza” Raduń, tworząc grupę partyzancką „Zawisza” Zapceń - Raduń Gryf. Stan osobowy 42 partyzantów - współpracuje z oddz. „Szyszki - 103” AK z d-c/ą Jan Szalewski „Soból”.

39) Bunkier „Zapceń”, hasło „Łódka”, na 42 osoby czynny od 07.43r. do 12.44r. D-cy (Ludwik Jażdżewski „Mechlin”), ale faktyczny d-ca Jan Pokój „Jeger” i zastępca dowódcy Jan Ryduchowski „Sosna”, „Las”. Ludwik Jażdżewski „Mechlin” - nieodpowiedzialny, chodził, pił itp. - nazywany zdrajcą (pochodził z Chojnic). Bunkier bojowy- szturmowy, wypadowy, zaopatrzenia w sprzęt wojskowy i sanitarny, w październiku 44r. Odwiedził go d-ca Jan Szalewski „Soból” oddz. „Szyszki - 103” AK przywiózł partyzantom pieniądze i wydał rozkazy - skąd udał się do Bytowa pod ochroną z Janem Pokój „Jeger” ze stacji - Trzebiatków. Grupa partyzancka „Zawisza” Zapceń - Raduń wykonuje akcje bojowe w zależności od potrzeb pod dowództwem Gryfa i AK w powiatach chojnickim, kościerzynskim, starogardzkim, bytowskim, miasteczkim i człuchowskim, w akcjach używa rowerów - nocą po leśnych ścieżkach.

40) Bunkier pod „Stodołą” w Prędzoni, w gospodarstwie Alfonsa Prędzińskiego, na hasło „Strzała”, na 18 osób. Bunkier operacyjno - bojowy, zaopatrzenia w żywność z gospodarstwa Alfonsa Prędzińskiego i innych gospodarzy. Czynny od 09.43r. do 03.45r. D-cy Alfons Prędziński czł. Gryfa, k-dt na powiat Chojnice, Władysław Wróblewski „Maria” od 06.44r. do 03.45r. oraz Jan Ryduchowski „Sosna”, „Las” grupa partyzancka „Zawisza” Zapceń - Raduń gryf i AK.

41) Bunkier „Jeziro” w Prędzoni n/jeziorem Grom. Hasło „Woda”, na 6 osób. Bunkier bojowy- wypadowy - przejściowy. Czynny od 10.43r. do 04.44r. d-ca Leonard Marchlewicz „Kacper” grupa partyzancka „Grom” w Łękie Gryf oraz Alojzy Bruski „Skocz” grupa partyzancka „Jodła” Borowy Młyn - Gryf

42) Bunkier „Beton” Parzyn. Hasło „Wilk” w leśnictwie Witolda Furowskiego na 26 osób (wym. 5 x 6) w Modrzejewie oddział 106. Bunkier przebazowania, bojowy - wypadowy. Czynny od 10.43r. do 03.45r. D-cy Jan Pokój „Jeger” grupa partyzancka „Zawisza” Zapceń - Raduń Gryf i AK oraz st. sierż. pol. Franciszek Jażdżyk „Borówka” grupa partyzancka „Młynki” Młynek Gryf i AK.

oddz. 104
/ Bukówki/
Modrzejewo

43) Bunkier „Jastrząb”. Hasło „Blok” Modrzejewo oddz. 104 Bukówki/ Modrzejewo/ w rejonie u leśniczego Wojciechowskiego na 24 osoby. czynny od 07.43r. do 03.45r. D-cy st. sierż. pol. Franciszek Jażdżyk „Borówka” grupa partyzancka „Młynki” Młynek Gryf i AK współwalczy z oddz. „Świerki” AK por Alojzego Bruskiego „Grab”. Grupa 46 osobowa operacyjno - bojowa, wypadowa, szybkiego przebazowania i reagowania, bierze udział w różnych akcjach bojowych pod dowództwem Gryfa i AK w powiatach chojnickim, starogardzkim, tucholskim i bytowskim. Grupa „Młynki” wchodzi w skład Żandarmerii Polowej Gryfa pod d-dztwem Marcjana Czarnowskiego „Wrzos” oddz. „Młynki” Gryf.

44) Bunkier n/j Gwiazda w Borowym Młynie na 18 osób. Hasło „Gwiazda Polarna”. czynny od 10.43r. do 12.44r. Dowódcy Jan Pokój „Jeger” d-ca grupy partyzanckiej „Zawisza” Zapceń - Raduń Gryf i AK i st. sierż. pol. Franciszek Jażdżyk „Borówka”, grupa partyzancka „Młynki” Gryf i AK oraz Alojzy Bruski „Skocz” grupa partyzancka „Jodły” Borowy Młyn - Gryf. Bunkier operacyjno bojowy - wypadowy Żandarmerii Polowej Gryfa na pow. chojnicki, bytowski, miastecki, kościerski, starogardzki i tucholski oraz człuchowski.

45) Bunkier u Klemensa Prudzika w Borowym Młynie. Hasło „Jałowiec”. Na 6 osób w jego gospodarstwie. Bunkier zaopatrzenia w sprzęt wojskowy i stały punkt sanitarny. Czynny od 10.43r. do 03.45r. Dowódcy st. sierż. pol. Franciszek Jażdżyk „Borówka” grupa partyzancka „Młynki” Gryf oddz. partyzancki „Młynki” Gryf i oddział partyzancki „Świerki” AK oraz Alojzy Bruski „Skocz” grupa partyzancka „Jodły” Borowy Młyn Gryf.

46) Bunkier n/j „Lincza” Wojsk. Hasło „Grom”. Na 6 osób. czynny od 10.43r. do 12.44r. Bunkier operacyjno - bojowy, przebazowania i wypadowy na teren powiatu bytowskiego i miasteckiego, człuchowskiego. Dowódcy Jan Ryduchowski „Sosna”, „Las” grupa partyzancka „Zawisza” Zapceń - Raduń Gryf i AK i Teofil Szultka „Gorzelniany” d-ca grupy partyzanckiej „Grom” w Łąkiem.

47) Bunkier „Pod stodołą” u Leona Skiby w Łąkiem. Hasło „Betlejem” Na 12 osób. Bunkier bojowy, organizacji wojskowej - wypadowy na powiat bytowski, miastecki i człuchowski. D - ca Teofil Szultka „Gorzelniany” grupa partyzancka „Grom” w Łąkiem Gryf, d-ca Ryngwelski - zarządca majątku w Tuchowie, Rekowo grupa partyzancka „Reich” Bytów - Masłowice - Gryf oraz Alojzy Bruski „Skocz” Gryf d-ca grupy partyzanckiej „Jodły” w Borowym Młynie i k-dt na powiat chojnicki Gryfa Władysław Wróblewski „Maria” od 06.44r. do 03.45r.

48) Bunkier „Rybak” n/j Gliśno w miejscowości Ciemno na hasło „Woda”, „Ryby”. Na 18 osób. Wejście do bunkra/wody. Bunkier bojowy, dobrze wyposażony w broń i rowery wypadowy na powiaty chojnicki, kościerski, bytowski, miastecki i człuchowski. Dowodzony przez Jana Pokój „Jeger” d-ca grupy partyzanckiej Gryfa i AK oraz Alojzego Bruskiego „Skocz” d-ca grupy „Iskra” rejon Brusy i grupy partyzanckiej „Jodły” Borowy Młyn, z-ca k-dta Gryfa gminy Brusy i komendant Gryfa w powiatach bytowski, miastecki i człuchowski. Grupa partyzancka „Jodły” Borowy Młyn. Liczyła 42 partyzantów - stan na grudzień 1944r. Czynny od 07.43r. do 07.05.44r. zdradzony przez nauczyciela Rychter - który podczas wędkowania w niedzielę 07.05.44r. zobaczył dym. W chwili zaskoczenia - obławy przez oddział SA 30 osobowy z Bytowa w bunkrze znajdowało się 23 partyzantów. Podczas potyczki zginęli partyzanci Feliks Pokój, Polak z Laudy, Pepliński plus dwóch Polaków niezidentyfikowanych, ranny został Bernard Bukowski, Franciszek Dorawa ranny w głowę - stracił oko trafiony śrutem z 20. Na rozkaz d-cy wraz z nim wycofał się z pola walki 18 partyzantów i ewakuowano 3 rannych partyzantów w potyczce zginął k-dt SA z Bytowa 28lat otrzymał 7 naboju w brzuch, 1 Niemiec z SA i 1 Niemiec z SA ranny.

49) Bunkier „Barany”. Hasło „Owies”, „Jabłoń” w owczarni (wym. 2,5 x 3) na 24 osoby u Hopki Maksa w Lipnicy. Bunkier operacyjno - bojowy, wypadowy, zaopatrzenia w sprzęt wojskowy. Bunkier dowództwa Gryfa - odbywały się tu narady - gdzie osobiście uczestniczył N-lny k-dt TOW Gryfa Pomorskiego org. mjr Aleksander Arendt „Konar”, „Dębina” w lutym

i marcu 1944r. wydawał rozkazy, jeden z rozkazów „walczyć z wrogiem” z Niemcami! Czynnny od 07.43r. do 25.12.44r. D-ca Jan Pokój „Jeger” z Kokoszki/ Swornegacie bunkra „Barany”. samozwańczy d-ca grupy partyzanckiej „Zawisza” Zapceń - Raduń Gryf i AK Ludwik Jażdżewski „Mechlin”, „Czarny” z Chojnic - zdradził nas w 1. dzień Świąt Bożego Narodzenia 25.12.44r. w Bytowie, został ujęty przez żandarmerię z Bytowa i zdradził bunkier „Barany” u Hopki Maksa w Lipnicy. D-ca grupy Jan Pokój „Jeger” - oświadczył „zdradził nas”. O godzinie 11.00 25.12.44r. rozpoczęła się potyczka z zaskoczenia przyjechało Kommando SS z Wielkich Chełmów wozami bojowymi. W porę wyjściem awaryjnym zdołali uciec 22 partyzantów z okrażenia. Ja Jan Pokój „Jeger” d-ca grupy partyzanckiej „Zawisza” Zapceń - Raduń Gryf i AK został aresztowany wraz z partyzantem Leonem Storman przez Kommando SS Wielkie Chełmy i zostali przekazani i przesłuchani w Komendzie SS Jagdkommando SS Wiele w willi Wysockiego i tam osadzeni w areszcie tj. w chlewie. Leżeli w klatkach po świnia - nie ogrzewanych, zimnych zaścielonych słomą w grudniu/styczeniu 45r. jego i innych więźniów okropnie bito i męczono w najbardziej okrutny sposób i metodami oraz głodzono - nie dawano jeść - „było ciągle bicie”, „głód”, „chłód”. w pokoju przesłuchiwań w komendzie Jagdkommando SS Wiele na drzwiach wisiało duże zdjęcie partyzanta por Jana Szalewskiego „Soból” d-cy oddziału partyzanckiego „Szyszki - 103” AK i komendanta inspektoratu chojnicko - tczewskiego AK. Było to zdjęcie mojego dowódcy por Jana Szalewskiego „Soból”. Na tym zdjęciu wyglądał jak żywy. Pod zdjęciem pisało „Polak” - „Patriota”, „Polska świnia” - „Wróg Rzeszy Niemieckiej”. Za wskazanie jego Niemcom, gdzie on jest, gdzie się ukrywa lub ujęcie jego Adolf Hitler osobiście wręczy najwyższą nagrodę - miliard marek i uhonoruje tą osobę najwyższymi odznaczeniami - dożywotnie. Jan Pokój „Jeger” i Leon Storman w Komendzie Jagdkommando SS Wiele byli ciągle przesłuchiwań i bici, głodni, wychłodzeni. To nie było życie - ale wytrzymaliśmy, nic nie zdradziliśmy. Po około dwóch tygodniach zostaliśmy przekazani z innymi więźniami do Gestapo w Neugarten - tam, na Gestapo było już dobrze. Podczas pobytu w więzieniu rozstał się z kolegą Leonem Storman w Neugarten. W dniu 10 lutego 45r. został wyznaczony do sprzątania i przy opróżnianiu kosza znalazł gazetę niemiecką mówił Jan Pokój „Jeger”, którą przeczytał. Na 1-szej stronie „Ruscy w Pile” - na tą wieść podskoczył i już marzył o wolności! Zaraz nastąpiła ewakuacja więzienia w połowie lutego 1945r. do Kokoszek, dalej Sierociniec/ Lęborka 8 km nad jeziorem od strony morza i dalsza ewakuacja 10 - 15 km dziennie. W kolumnach było ok. 3 tys. ludzi do dużej „Stodoły” i dalej aż na przedpolu Słupska - stąd powrót do domu, ale kto ocalał. Jan Pokój „Jeger” - oświadczył, że Standartenführer Nordman - Dowódca garnizonu SS z Wielkich Chełmów zginął na przedpolach koło Słupska wiosną 1945r. - „zamieszany w akcje przeciwko Hitlerowi” - widział to osobiście więzień Jan Pokój „Jeger” stwierdził. Prawdopodobnie według informacji ludności z Brus Standartenführer Nordman d-ca Poligonu Wielkie Chełmy i jego zastępca Fryderyk Dowers posiadali konto w Ameryce.

50) Bunkier schowek we wiacie rybackiej „Reich” nad jeziorem Somińskim u rybaka Niemca Trop w Sowinach pow. Bytów. Na 6 osób, hasło „Achtung”. Bunkier punkt operacyjno bojowy - wypadowy na teren Bytowa i przegrupowania. Niemcy tam nigdy nie szukali. Czynnny od 07.43r. do 03.45r. D-ca Jan Pokój „Jeger” grupa partyzancka „Zawisza” Zapceń - Raduń gryf i AK Teofil Szultka „Gorzelniany” grupa partyzancka „Grom” w Łąkiem Gryf.

51) Bunkier w gospodarstwie Władysława Dupika w Zielonej Hucie na 6 osób, hasło „Bat”. Bunkier zaopatrzenia w żywność, sanitaria i odzież. Czynnny od 08.43r. do 03.45r. D-cy Teodor Chlebowicz - leśniczy, łącznik Gryfa i Franciszek Jażdżyk „Borówka” d-ca grupy partyzanckiej „Młynki” Gryf i AK.

52) Bunkier „Żwirownia” Korobudy, na 6 osób, na hasło „Kamień”. Bunkier wypadowy, przebazowania, zaopatrzenia w żywność, łącznicy i pośredniczący, dostarczali tam gorące

Korobudy

Danka

Wikna

posiłki. Zupy, obiady, mleko i chleb w kanach/po mleku. Wykonywała to Klara Miszewska „Donka”, „Bilet” i Wiktoria Miszewska „Wikna” z grupy partyzanckiej „Edusia” w Lubni Gryf. Na rozkaz d-cy Marcjana Czarnowskiego „Wrzos” oddział „Młynki” Gryf i Jan Szalewski „Soból” oddział „Szyszki - 103” AK, Czynny od 07.42r. do 03.45r. Dostarczali tu żywności i inni łącznicy - pośrednicy „partyzant musiał jeść”. Partyzanci brali sobie żywność sami z punktów kontaktowych.

53) Grupa partyzancka „Jodły” w rejonie Borowego Młyna Alojzego Bruskiego „Skocz” Gryf d-cy grup Iskra rejon Brus od 10.39r. do 02.44r. i z-cy k-ta Gryfa gminy Brusy od 10.39r. - 02.44r. d-ca grupy partyzanckiej „Jodły” w rejonie Borowego Młyna od 02.44r. do 03.45r. i k-dt na powiaty Gryfa Bytów, Miastko i Człuchów współpracuje z grupą partyzancką Gryfa braci Władysława i Franciszka Łukaszewicz. (Łukaszewicz)

a) Bunkier nr 3 na 12 osób w rejonie Borowego Młyna, na hasło „Piżmak” d-cy Władysława Łukaszewicza. Czynny od 02.41r. do 03.45r. Odbywały się tu narady Gryfa. Bunkier organizacji wojskowej, przegrupowania i wypadowy na powiaty bytowski, miasteczki i człuchowski,

b) Bunkier „Cole” w Nowej Brdzie. Hasło „Straż”. Na 6 osób. Położony koło strażnicy w kierunku Konarzyny. Bunkier bojowy, przegrupowania i wypadowy na powiaty człuchowski, miasteczki i bytowski. Czynny od 02.44r. - 03.45r. D-ca Alojzy Bruski „Skocz” grupa partyzancka „Jodły” Borowy Młyn - Gryf.

c) Bunkry w rejonie Werzhocina na 6 osób. Na Rosochach na 6 osób i w Łąkiem na 12 osób. To bunkry obserwacji wojsk niemieckich i innych formacji jak Gestapo, SS i SA oraz produkcji gospodarczej i przemysłowej oraz wykonywanie drobnego sabotażu na terenie Niemiec - prowadzenie wywiadu i przekazywanie do Gdyni do punktu „Śledź” oraz przekazywanie wywiadu do komendanta „konspiracyjnej organizacji „Odra” Janowi Hamerskiemu „Jotan” w Białym Borze w okresie od 02.44r. - 03.45r. Dowódcy: Teofil Rulka Skultka „Gorzelniany” grupa partyzancka „Grom” w Łąkiem i Alojzy Bruski „Skocz”. Czynne od 02.44r. do 03.45r.

54) Schowek na 6 osób w punkcie „Eli” współpracuje z mieszkańcami z Borowego Młyna Julianem Orlikowskim, Anną Szczęsną, Janem Skibą, Wandą Fryda i Józefem Olik, ul. Szkolna 6 Brusy na zapleczu sklepu „Elżbiety Pawlak” z. d. Marchlewicz „Ela”, gdzie pracowała i u niej przebywali d-cy Naczelnicy Komendant Gryfa org. mjr Józef Gierszewski „Ryś” od 10.39 - 06.43r. Naczelnicy komendant Gryfa oraz mjr w grudniu 43r. i w maju 44r. w towarzystwie por Jana Szalewskiego „Soból” oddział „Szyszki - 103” AK i Edward Skwierawski „Eduś” grupa partyzancka „Eduś” w Lubni / Brus Gryf oraz Marcjan Czarnowski „Wrzos” oddział „Młynki” Gryf w okresie od 40r. - 03.45r. Podczas spotkań obradowali i przekazywali sobie plany walki z Niemcami.

55) Bunkier „Kalwaria” II kapliczka we Wielu. Schowek operacyjno - bojowy, czynny od 07.42r. do 03.45r. D-ca Jan Szalewski „Soból”, Marcjan Czarnowski „wrzos” i Jan Klaman „Ludwik”.

56) Punkt kontaktowy „Jas” Kościerzyna k/Dworca d-ca kapit. Stanisław Lisikowski i por Jan Szalewski „Soból”. Czynny od 40r. do 03.45r. Tu Mechtylda Goebel „Melita” z oddziału partyzanckiego „Młynki” Gryf dostarczała meldunki, kartki żywnościowe i dokumenty niemieckie, które otrzymywała od pracownika gminy Brusy pani Magnus i Józefa Wery - palacza w gminie Brusy. Na rozkaz Marcjana Czarnowskiego „Wrzos” oddział „Młynki” Gryf jak i Klara Teresa Miszewska „Bilet”, „Danka” łączniczka Gryfa wozila wielokrotnie „kartony trotylu”, który dostawali harcerze: Leon Drobiński „Leszek”, „Kaszub” i Józef Grabski „Orlik” - obaj z oddziału „Młynki” Gryf z punktu kontaktowego „Fuksleta” Czernica od Lucji Hopka - łączniczka Gryfa i od Władysława Drobińskiego „Władek” członka Gryfa - ojca Leona Drobińskiego „Leszek”, „Kaszub” zatrudnionego w Bazie Zaopatrzenia Frontu

Kapka

Wschodniego Powołki, który prowadził punkt zaopatrzenia w broń i materiały wybuchowe w Czernicy „Ryńsk” 2 - źródło pod górę.

57) Grupa Alojzego Bruskiego „Skocz” d-ca grupy Iskra „Gryfa” gminy Brusy od 10.39r. do 02.44r. d-ca grupy partyzanckiej „Jodły” w rejonie Borowego Młyna Gryf i k-dt Gryfa w powiatach: Bytów, Miastko i Człuchów od 02.44r. do 03.45r. Prowadził konspiracyjną organizację Gryfa Pomorskiego i radiostację „Odra” z Janem Hamerskim „Jotan” w Białym Borze, gdzie przekazuje i otrzymuje wiadomości wojskowe, gospodarcze w okresie od 40r. do 03.45r.

Punkt - radiostacja „Hindenburg” we Wdzydzach i w Gołuniu - wiadomości zbierał i podawał pod swoją komendę mjr Władysław Wysocki d-ca 8 - osobowej grupy i bunkra w Lipowej Górze/ Osowie Gryf. Dowódca mjr Władysław Wysocki prowadził punkt kontaktowy w Berlinie gdzie dostawał i odbierał informacje wojskowe i gospodarcze w okresie od 40r. do 03.45r.

- Punkt - radiostacja u leśniczego w Sominach - Gostomko hasło Bytowa prowadzą dwaj bracia Sławscy - łącznicy Gryfa od 03.44r. do 03.45r.

str. 36 - Radiostacja - M..... 2 budka przed Wierzchowem - człuchowskim. Czynna od 39r. do 40r., później przeniesiona do Chojnat/ Chojnic. Czynna od 40r. do 43r. Podawano, zbierano oraz otrzymywano wiadomości do Londynu o ruchach wojsk hitlerowskich na terenie Polski. D-cy Komenda Obrońców Polski Chojnice - dalej prowadzi Komenda Konspiracyjnej Organizacji - grupa sabotażowo - dywersyjna stacja Chojnice,

58) Schowek w klasztorze „Zmarły wstaniek” w Brusach, schowek - przejście z Klasztoru z ul. Szkolnej do ul. Golańskiej w Brusach. Korzystali z niego niewolnicy angielscy, niewolnicy rosyjscy i niewolnicy żydowscy oraz niewolnicy i harcerze z powstania warszawskiego. Był to główny punkt dostarczania i odbierania informacji wojskowych, gospodarczych i przerzutu - ucieczki, np. wiadomości odbierali i dostarczali harcerze dh Józef Grabski „Orlik”, dh Leon Drobiński „Leszek” z zastępu „Leszek” Czernica UL Lina i Gryf. D-cy to: Stefan Marchlewicz „Siwy”, „Konrad” i jego siostra Elżbieta Pawlak z d. Marchlewicz „Eli” obaj z oddziału „Młynki” Gryf, siostra zakonna „Małgosia” Gryf, siostra zakonna „Elżbieta” oraz Marcjjan Czarnowski „Wrzos” d-ca oddziału „Młynki” Gryf i Jan Szalewski „Soból” d-ca oddziału „Szyszki - 103” AK

Wiosną 44r. SS-mani jeżdżą „Kibitką” - Więźniarką” - uzbrojonym wozem bojowym i zabierają partyzantów - „zbierają” partyzantów z tzw. listy 50 nazwisk „Juna”. Przeprowadzają obławy łapanek na partyzantów w Swornychgaciach - zabierają dwóch partyzantów, w Asmusie zabierają jednego partyzanta Kundę, w okolicach Brus żadnego, a w okolicach Czerska łapią 3 partyzantów. Mężczyźni uciekają do lasu do bunkrów, do krewnych i nawet do Rajchu. Zaczyna się i trwa terror patroli, obław i łapanek „zbierają mężczyzn” do obozu w Stutthofie, a całe rodziny wywożą do Lagru w Potulicach wiosną 44r. - dot. Józefa Dambek „Jur”

- pod koniec 43r. - jesienią grupa partyzancka „Kaszuby” Swornegacie - Gryf - przenosi się w rejon Zapcenia, Parzyna, Rólbika, Komarzyn i Lipnicy. Grupa dzieli się na dwie grupy:

1) grupa partyzancka „Kaszuby” Swornegacie Gryf - stan osobowy 32 partyzantów. D-cy Stefan Kiedrowski „Szpytka” - organista i k-dt Gryfa na powiat Chojnice, Władysław Wróblewski „Maria” od 04.44r. do 03.45r.

2) grupa partyzancka „Kaszuby” Swornegacie - Gryf wraz z d-cą Ludwikiem Jażdżewskim „Mechlin”, „Czarny” łączy się z grupą Leona Kulesza „Zawisza” i tworzą grupę partyzancką „Zawisza” Zapceń - Raduń Gryf Pomorski i AK. Dowódcą zostaje Ludwik Jażdżewski

„Mechlin”, „Czarny” z Chojnic i zastępcą Jan Pokój „Jeger”. Stan osobowy grupy 42 partyzantów. Również oddział partyzancki „Młynki” Gryf - stan osobowy 56 partyzantów przenosi się w trójkąt Czarniż - Olszyny - Chłopowy zimą z 43r./44r.

Stan osobowy niektórych grup partyzanckich na grudzień 44r.

- 1) oddział partyzancki „Młynki” gryf - stan 56 osób, d-ca Marcejan Czarnowski „Wrzos”
- 2) grupa partyzancka „Młynki” Gryf - stan 33 osoby, d-ca st. sierż. pol. Franciszek Jażdżyk „Borówka”
- 3) grupa partyzancka „Jodły”, „Borowy Młyn” - Gryf - stan 48 osób - d-ca Alojzy Bruski „Skocz”
- 4) grupa partyzancka „Grom” Łąkie - Gryf - stan 45 osób, d-ca Teofil Szultka „Gorzelniany”,
- 5) Grupa i bunkier braci Władysława Łukasiewicza w Borowym Młynie - Gryf - stan 8 osób, d-ca Władysław Łukasiewicz,
- 6) Grupa i bunkier mjr Władysława Wysockiego w rejonie Lipowej Góry Osowa Gryf stan 10 osób, d-ca mjr Władysław Wysocki.

Produkcja broni, grzejników i puszek karbitowych - naftowych na potrzeby Gryfa - zajmowali się: kowal Józef Kukliński „Stary Kukła” Czyczkowy, który wykonywał elementy broni karabinów długich i krótkich pistoletów, grzejników, puszek karbitowych i naftowych metoda kowalską. Przy współudziale Józefa Kuklińskiego „Kukła” zatrudnionego w Kommando SS Wielkie Chełmy, Władysława Drobińskiego „Władys” - łącznika Gryfa zatrudnionego w firmie drzewnej w Powąlkach, który dostawał sprzęt wojskowy z Bazy zaopatrzenia Frontu Wschodniego w Powąlkach/ Chojnic. Dh Józef Grabski „Orlik” - harcerz Zastęp Czernice UL Lina zatrudnionego w magazynach Komando SS Wielkie Chełmy w rusznikarni i jako rusznikarz dostawał części do karabinów i pistoletów. W produkcji pomagał Jan Ostrowski „Jaś” - łącznik Gryfa, który dostarczał węgiel i części - przewody wodociągowe sprężyny oraz części do obudowy karabinów i pistoletów.

Dh Leon Drobiński „Leszek”, „Kaszub”, harcerz Zastępu czernica UL Lina odbierał i dostarczał wyprodukowaną broń, lampy karbitowe i naftowe, które to dostarczał do punktów kontaktowych na rozkaz d-cy Marcjana Czarnowskiego „Wrzos” oddział partyzancki „Młynki” Gryf.

Dalsze bunkry

61) Bunkier „Rys”, na hasło „Wolność” k-dta Naczelnego Gryfa org. mjr Józefa Gierszewskiego „Rys” w Dywanie/ ^{Dziemiany} ~~Dziemicy~~. Czynny od 10.39r. do 06.43r. W lutym 43r. zostaje odwołany z k-dta Naczelnego Gryfa na skutek wewnętrznych nieporozumień w dowództwie TOW Gryf Pomorski. decyzji tej nie podporządkowuje się!!! Niesłusznie!!! W maju 43r. „Jur” wydaje wyrok organizacyjny śmierci na Józefa Gierszewskiego „Rys”, który to jest „Niesłuszny” i działa na szkodę Tajnej Organizacji Wojskowej Gryf Pomorski k-dt Naczelny Gryfa org. mjr Józefa Gierszewskiego „Rys” zostaje „zastrzelony”, „uduszony” w mundurze Polskiego Oficera - oficer bojownik wolności!!! Polskiego oręża!!! W walce z hitlerowskim najeźdźcą w czerwcu 43r. lub na początku lipca 43r. W bunkrze „Rys” w Dywanie/ Dziemiany - gdzie zostaje pogrzebany. Wyrok wykonali na rozkaz „Jura” dwaj partyzanci Aleksander ~~Krukowicz~~ „Kruk” Gryf i Franciszek Kukliński „Młot”- Gryf

62) Bunkier koło leśniczówki Trawiec/ Dziemiany. Bunkier dowództwa TOW Gryf Pomorski i AK. Bunkier bojowy - wywiadowczy i wypadowy. D-ca Jan Szalewski „Soból” oddział partyzancki „Szyszki - 103” Bory Tucholskie AK i k-dt Inspektoratu chojnicko - tczewskiego AK. Czynny od 10.39r. do 29.06.44r. 29.06.44r. d-ca Jan Szalewski „Soból” z kilkoma partyzantami został zaskoczony w bunkrze przez obławę policji niemieckiej. Dowódca z partyzantami wyrwał się z pola walki ale Jan Szalewski „Soból” zostaje ranny.

63) Bunkry w rejonie Łubiana koło Piekła w stronę Tuszków. Czynny od 07.41r. do 05.44r.

a) Bunkier AK dowódcy Jana Szalewskiego „Soból”. Bunkier operacyjno - bojowy. Stan

Wiedro-
wicz

osobowy 34 partyzantów na 25/ 26.05.44r.

b) Bunkier d-cy Leona, Stefana, Józefa i Stefana Kulasów Gryf Pomorski. Bunkier operacyjno bojowy. Stan osobowy 17 partyzantów na 25/ 26.05.44r.

c) Bunkier d-cy Augustyna Breski „Zbycha” Gryf Pomorski. Stan osobowy 10 partyzantów na 25/ 26.05.44r. Operacyjno - bojowy - wypadowy.

d) Bunkier „Grupy dzikich” Stan osobowy 5 partyzantów na 25/ 26.05.44r. Źle strzeżony.

Bunkry wyżej wymienione zostały otoczone z 25/ 26.05.44r, przez silne kordony policji, żandarmerii i Komando SS z Wielkich Chełmów. Zaciepła walka trwała dwa dni. Z matni wydostało się 51 partyzantów, a w walce poległo 15 partyzantów.

64) Bunkier „Zielony Pałac” oddział partyzancki „Cis” - grupa partyzancka „Cis” Męcikał, stan osobowy 12 partyzantów. D-ca por Henryk Grabosz „Gwiazda” Czynny do 07.42r. do 21.03.44r. Zdradzony Alojzy Kiedrowicz „Kruk” k-dt powiatowy Gryfa w Chojnicach u łączniczki Stefani Januszewskiej „Andrzejki” w Męcikale 21.03.44r. Przez dużego chłopca „w czarnym mantlu” przez Daszkowskiego - szewca który mieszkał nad nimi na górze Daszkowski po h 8.00 21.03.44r. udał się na pocztę i kazał telefonistce z Powalków zawiadomić Komando SS Wielkie Chełmy, że w mieszkaniu na górze u Januszewskich „Andrzejków” w Męcikale przebywa partyzant. Przybywa patrol do mieszkania zażądał od pani Januszewskiej „Andrzejki”, że ma dać klucz do pokoju na górze, przebywała córka Stefania Januszewska z Alojzym Kiedrowiczem „Kruk” - było to o h 9.00 21.03.44r. Stefana Januszewskiego nie aresztował. O h 9.00 został ujęty Alojzy Kiedrowicz „Kruk”, który po torturach w Komando SS Wielkie Chełmy wskazał bunkier niezamieszkały w Czernicy; następnie torturowany w Komando SS Wielkie Chełmy - wskazał bunkier „Zielony Pałac” w Męcikale o h 16.00 21.03.44r. i rozpoczęła się wielka bitwa, która trwała do h 9.00 22.03.44r. w bitwie zginęło 7 partyzantów, a 2 partyzantów uciekło z matni nocą, a 3 dalszych partyzantów podążających padło - oświetlił ich samochód nadjeżdżający z Chojnic. Łącznik „Kroplewski” miał zawiadomienie por. Henryka Grabosza „Gwiazda” o wykryciu bunkra, lecz tego nie zrobił gdyż rano padał drobny śnieg 21.03.44r. ze względu na ślady. W ogóle to bunkier „Zielony Pałac” był za długo eksploatowany zimą z 43/ 44r. ze względu na padający śnieg wiosną 44r. Mogły być ślady - za duże i to może być jedną z przyczyn wykrycia bunkra „Zielony Pałac” Męcikał Gryf. Dokumentacja w „Zielonym Pałacu” została spalona. Wydawano tu biuletyn Gryfa Pomorskiego od 07.42r. do 22.03. 44r. Podczas walki padło 13 esesmanów i kilkunastu zostało rannych esesmanów. Został aresztowany hrabia Paweł Januszewski

65) Bunkier w rejonie Cięgardła, PAP, Gryfa Pomorskiego oraz żandarmerii Gryfa. Dowódca Stanisław Miskier, czynny od 07.41r. do 23.08.43r. W wyniku walki grupa partyzancka została rozbita 23.08.43r.

66) Bunkier w lesie koło Starej Jani pow. Starogard d-ca kpr. Torbicki Gryf. Czynny od 07.41r. do 31.12.43r.

67) Bunkier w lesie koło Osieka pow. Starogard d-ca Antoni Mańkowski AK czynny od 07.41r. do 01.44r.

Inne bunkry:

68) Bunkier w lesie nadleśnictwa Różanna/ Bydgoszczy Gryf. D-ca Andrzej Mroczek. Czynny od 07.41r. do 05.12.42r.

69) Bunkier „Gniazdo Gryfitów” w Kamienicy Królewskiej w zabudowaniach gospodarczych d- cy Jana Kwidzyńskiego. Czynny od 07.41r. do 10.01.44r.

70) 30 - to osobowy oddział por Lepera Gryf posiadał bunkry w Bieszkowicach, w Koleczkowie i Szemudzie pow. Wejherowo uległy rozbiciu 29.02.44r. przez hitlerowców w akcji „Sanjagd” (polowanie na świnie).

71) Bunkier - trzy bunkry w rejonie Dębja Góra - Stara Huta por Starogard. Zgrupowanie AK

Lepera

↑ sprawozd.

„Grab” - d-ca Antoni Mańkowski. Czynny od 07.42r. do 08.05.44r.

72) Bunkier w lesie koło Paraszyna pow. Wejherowo - Gryf, d-ca Franciszek Kąkol - czynny od 07.42r. do 06.44r.

73) Bunkry w lasach rejonu Błędno - Stara Rzeka oddziału „Sójki” i „Bacha” ze zgrupowania por. „Grab” oraz 2 polsko - radzieckie grupy desantowe. W sumie 100 partyzantów. Oddziały zostały rozbite przez oddział „elewów” Schutzpolizei. Partyzanci stracili swoje bunkry i zapasy broni i amunicję oraz sanitaria.

74) Bunkier w lesie koło Bożegopola/ Lębork. D-ca Praksydał Stencel- czynny od 07.44r. do 06.44r.

75) Bunkier Ambrożego Masłowskiego „Sokół” i Marcelego Orlikowskiego w rejonie Przytarni na 6 osób na hasło „Misiek”. Bunkier operacyjno - bojowy, odbywały się tutaj narady d-ców Gryfa i AK Wchodzący w skład grupy partyzanckiej „Borsuk” Karsin Gryf i AK d-cy Leonarda Brzezińskiego i d-cy Antoniego Peplińskiego „Borsuk”. Czynny od 39r. do 03.45r.

Grupa partyzancka d-cy Jana Klaman „Ludwik” - współdziałająca bezpośrednio z grupą partyzancką „Borsuk” Karsin z d-ca Leonardem Brzezińskim. Działy w okolicach Wielka, Karsina, Jastrzębia mając swe bunkry w rejonie leśniczówki Listeczka koło Chelma nad jeziorem Mołoweże i koło wsi Dąbrowy oraz w gospodarstwie Kiraki. Stan osobowy grupy Wiele 47 partyzantów na grudzień 44r. Grupy trójkowe i piątkowe. każdy partyzant powinien opanować naukę szyfru, kodów, budowy bunkrów, zdobywanie broni, posługiwać się różną bronią i materiałami wybuchowymi, elementy taktyki wojennej, brać udział w bitwach, potyczkach, napadach i zasadzkach oraz w akcjach sabotażowych i dywersyjnych - powinien umieć zachowywać się w różnych sytuacjach życiowych i znać tajniki samoobrony. Powinien umieć przysięgę żołnierską - przestrzegać dyscypliny wojskowej i rygor - walczyć z bronią w rękę, oddać życie - zwyciężyć, nie poddać się!

Chelmic

Oddział partyzancki „Sokół” Czarniż Gryf Pomorski d-cy Emila Cyzewskiego „Sokół”. Stan oddziału „Sokół” na grudzień 44r. 63 osoby. Oddział działał w trójkacie Czarniż - Olszyny - Chłopowy. Oddział posiadał 11 bunkrów objętości 440 m³. Kolportażu ulotek dokonywał Jan Kosikowski „Olsza”. Wzory dostarczał od Henryka Grabosza „Gwiazda”. Biuletyn Gryfa Pomorskiego był drukowany przez Jana Szutenberga i Jana Ciemńskiego z Milofu. Bunkry były budowane w lejach bursztynowych, na wzgórzach i bagnach. Wierch był przykryty tartaczką - budulcem - na grubość do 1,5 m ziemią, aby nie przepuszczał wody i ciepła (np. aby uniknąć topnienia śniegu na grzbiecie) ściany były wyłożone kopalniakiem

Cyzewskiego

5.44

76) Bunkier „Olsza” braci Jana „Olsza”, Józefa i Bronisława Konikowskich w oddziale nr 118 w leśnictwie Olszyny. Na 12 osób - 2 pomieszczenia. Bunkier operacyjno - bojowy, naboru i szkolenia rekrutów, wypadowy i przegrupowania - grup Gryfa. D-ca Jan Kościkowski „Olsza” - bunkier wchodzący w skład oddziału „Sokoła” Czarniż Gryf. Czynny od 10.42r. do 17.03.44r. Bunkier „Olsza” w oddziale 118 został wysadzony w powietrze 17.03.44r. podczas oblawy Komando SS Wielkie Chełmy.

Kosikow-
skich
Kosikowski

77) Bunkier „Pod Stodołą” w gospodarstwie Wincentego Kuleszy w Czarniżu - Gryf. Bunkier operacyjno - bojowy - wypadowy - organizacji wojskowej. Na 6 osób. D-ca Władysław Kulesza oddział partyzancki „Sokół” Czarniż gryf. Czynny od 10.42r. do 03.45r.

78) Schron u Władysława Sielskiego w mieszkaniu na 1 - osobę. Bunkier bojowy i stały punkt sanitarny. D-ca Emil Cyzewski „Sokół” oddział partyzancki „Sokół” Czarniż Gryf. Czynny od 10.42r. do 03.45r.

√ 79) Bunkier w lesie Józefa Werachowskiego Czarniż. Na hasło „Zagajnik”. W rozwidleniu drogi z Czarniża do Chłopowy i Olszyn. Bunkier operacyjno - bojowy, naboru i szkolenia rekrutów, zaopatrzenia w broń i sprzęt sanitarny. Na 6 osób, d-ca Emil Cyzewski „Sokół”, oddział partyzancki „Sokół” Czarniż Gryf. Czynny od 02.43r. do 03.45r.

Cyzewski

80) Bunkier w oddziale 99 w leśnictwie Olszyny na hasło „Niedźwiedź” o wymiarach 4 x 5 i wysokości 1,9m. Na 35 osób. W leju bursztynowym z gankiem wejściowym załamanym i wyjściowym. Bunkier bojowy, organizacji wojskowej, naboru i szkolenia rekrutów. Bunkier baza sztabu Gryfa - łączący zgromadzenie partyzanckie Czarniż - Olszyny - Chłapowy - Wiele - Kościerzyna - Brusy ze Swornegaciami i Drzewiczem Gryf i AK. Oddział partyzancki „Sokół” Czarniż d-cy Emila Cyżewskiego przezimował w nim zimę z 43r./ 44r. Jak również przebywał w nim ze swoją grupą partyzancką na początku zimy 43r. d-ca Józef Macioszek „Jeleń” Oddział partyzancki „Jeleń”. teren działania Klosmowo - Męcikał - Gieldon oraz w rejonie ~~Lubus~~ - Lipnicy Gryf. Zbudowany – sufit - strop z budulca tartaczki, ściany z kopalniaka. Czynny od 10.43r. do 03.45r. D-ca Emil Cyżewski „Sokół” oddział partyzancki „Sokół” Czarniż Gryf.

Klosmowo¹
Cysewski

81) Bunkier „Pagórek nr 5” na hasło „Jaskółka” w oddziale 101 leśnictwa Olszyny. Bunkier operacyjno - bojowy, organizacji wojskowej, zaopatrzenia w sprzęt wojskowy i sanitarny - stały punkt medyczny. Współwalczył tu Konrad Nałęcz, leśniczy k-dt TOW Gryf Pomorski *qm. Rytyel* od 10.43r. do 04.03.44r. Konrad Nałęcz i jego siostra - łączniczka Gryfa prowadzili wywiad do sztabu Gryfa. Bunkier składał się z dwóch pomieszczeń - jedno pomieszczenie 4 x 5 i kuchnia 3 x 3 za spiżarnią. Bunkier posiadał właz gankowy i wejściowy i wyjściowy - awaryjny, studnię, ubikację - komin wentylacyjny ustawiony w jałowcach. Zbudowany z solidnych okraglaków - budulca - sufit i ściany z kopalniaka. W bunkrze „Pagórek nr 5” oddział 101 - grupa partyzancka „Młynki” Gryf d-cy Marcjana Czarnowskiego „Wrzos” przezimowała zimę z 43r./44r. Stan osobowy grupy 56 partyzantów, gdyż oddział „Młynki” Gryf musiał opuścić Drzewicz i Swornegacie na skutek terroru oddziału SS, Wermachtu, Żandarmerii i policji. Oddział stoczył potyczkę w noc sylwestrową z 43r./ 44r. z patrolem policji z Brus na drodze Żabno - Czarniż. Bunkier łącznościowy rejon Brus - Wiele z Kościerzyną Gryfa i AK. D-ca Emil Cyżewski „Sokół” oddział Czarniż Gryf.

Hapki?

83) Schowek – izba u Jana Stopy w Hucie na 20 osób. Schowek – izba u Maksymiliana Hopki w Młynku na 20 osób. Bunkry operacyjno – bojowe, infor. wojskowej i politycznej, przebazowania – wypadowy, punkt żywnościowy i sanitarny. Tu odbyła się narada – dowódców Gryfa – jesienią 43r. w Młynku/ Huty w mieszkaniu Maksymiliana Hopki. Tu oddz. „Wrzos” 16.03.44r. – zjadł śniadnie podczas akcji „Kaszuba” – odpoczął i udał się dalej do b. Dąbrowa gdzie spędził kilka dni – padał śnieg. D-cy Jana Stopa łącznika Gryfa, d-cy „Wrzos” i d-cy „Sokół”. Czynny od 07.42r. 03.45r.

Hapki

84) Bunkier, na hasło „Broda”, w prywatnym lesie Kinki z Brus w Czarniżu koło Olszyn na 40 osób. Baza Gryfa, dowodzenia, i wywiadu oraz informacji wojskowej, politycznej i gospodarczej. Bunkier operacyjno – bojowy, wypadowy i przebazowania na kierunek Brusy – Wiele – Kościerzyna. Stały punkt sanitarny na 3 osoby ze stałą opieką medyczną i lekarską. D-ca Emil Cysewski „Sokół” oddział partyzancki „Sokół” Czarniż Gryf.

85) Bunkier Wądoły/ Rytle. Na hasło „Dziki”. Por. Edmund Landowski, a prawdziwe nazwisko Alfons Szwonk „Edward”. Nie podporządkował się Gryfowi i nieprawnie używał stopnia porucznika. Był kontaktowany z dowództwem Gryfa – d-cą Henrykiem Grabosz „Gwiazda” i d-cą Emil Cysewski „Sokół” i nie przyjął żadnej koncepcji. Oddział partyzancki Józefa Macioszka „Jeleń” odłączył się w marcu 44r. od grupy partyzanckiej „Edwarda” z bunkra Wądoły/ Rytle i udał się w rejon nad jezioro charzykowskie. Pozostała część grupy „Edwarda” z bunkra Wądoły/ Rytle została zlikwidowana przez Komando SS 04.03.44r. Zdradzona przez leśniczego Korona. Część grupy zginęła i część grupy dostał się do niewoli z d-cą Edmund Landowskim „Edward”, który to Edward zdradził wszystko, nastąpiły i posypały się masowe aresztowania i egzekucje wiosną 44r. w Wądołach, Gieldonie, Okręgliku i Rytle. Edward – wojnę przeżył. Bunkier czynny od 07.43r. do 04.03.44r.